

01 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝ වේවා, රෝග දුරු වේවා, මගේ ආදරණීයයන්ට, රටවැසි ඔබ සියලුම දෙනාට යහපතක්ම වේවා. හැමදාමත් සියැස රූපවාහිනිය, සියසිත්ම නරඹන ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුදෙනාටම හදවතින්ම පතන පැතුම එයයි. අද පටන් අලුත්ම අරුත්බර වැඩසටහනක් අරඹන්නටයි අපේ මේ සූදානම. වැඩසටහනේ නම සුගත පද විවරණ. වැඩසටහන අරඹන්නට මත්තෙන් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අප මේ අවස්ථාවේ සිහිපත් කරනවා මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා සඳ්‍ර්ෂන සමාජයක් හිතන පතන මෙවැනි වැඩසටහන් රැසකට අපිට ආශීර්වාද, අවවාද නිළිණ කරන සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් ගරු පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, ඒ වගේම ඉතාමත්ම ආදරෙන් අප මතක් කරනවා එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, ඒ වගේම සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු අධ්‍යක්ෂ තුමන් සදරුවන් අධිකාරම් මැතිදුන්. ඒ සියලුම දෙනාට අප මේ විදියට මේ වැඩසටහනින් පළමුව මතකයට නගමින් මෙතැන් පටන් වැඩසටහනට එකතු වන්නටයි අපේ මේ සූදානම. අද මේ වැඩසටහනට අප සුවිශේෂී සම්පත් දායකත්වයට ඇරයුම් කලා. සදහම් දෙසුමට දම් අසුනට අප කෙරෙහි සමස්ත රට කෙරෙහි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අනුකම්පාවෙන් අප කෙරෙහිම සිය කාලය වැය කරමින් අපේ මැදිරියට වැඩම කරන්නට යෙදුනා, නම කියන්නට අවසරයි අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ආවායඹී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපේ භාමුදුරුවන් ගරු සිතින්, බැති සිතින් පින් සිතින් අප ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ඔබවහන්සේව අද වැඩසටහනට අපේ මැදිරියට පිළිගන්නවා. මෙතැන් පටන් අප මේ වැඩසටහන අරඹන්නට සූදානම් වන මොහොතේ විශේෂයෙන්ම මතක් කල යුතුයි අප අද දවසේ පටන් මේ අරඹන සුවිශේෂ වැඩසටහන, සුගතපද විවරණ. මේ වැඩසටහන මේ විදියට ආරම්භ කරන්නට යෙදුනු මොහොතේ පටන් අපට දෙස් විදෙස් බොහෝ ප්‍රේක්ෂකයින්ගෙන් ඒ වගේම අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේට දෙස් විදෙස් බැතිමතුන්ගෙන් විශේෂ ආරාධනාවක් ලැබුනා, විශේෂ ඉල්ලීමක් කරන්නට යෙදුනා බුද්ධ ශාසනයට අරුමයක් නොවන උරුමයක් බවට පත්වුනු දහම් ග්‍රන්ථ රැසක් දායාද කලේ, නිළිණ කලේ, උරුම කලේ අපේ රේරුකාතේ චන්ද්‍රවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. උන්වහන්සේගේ අතින් සියතින් සුරතින් එලෙසින් ලියවුනු ධර්ම ග්‍රන්ථ රැසක් අද වන විට

බොහෝ පිරිසක් පරිශීලනයට පත් කරන ග්‍රන්ථ අතරට එක්වෙලා තියෙනවා. නමුත් අද වන විට උන්වහන්සේ සමාජගත කල ඒ කෘතියන්හි අගයන් ඒ ආකාරයෙන්ම සමාජගත වනවාද, නොඑසේ නම් වෙනත් විචාරකයින්ගෙන් විකෘතියට පත්වෙනවාද කියන කාරණාව අපට මතුව ඇති ගැටළුවක් බවට පත්වනවා. ඉතින් ඒ නිසාමයි අද මේ වැඩසටහන අපි ආරම්භ කරන්නේ, යහපත් සමාජයකට අරුත්බර දහම් කරුණු එකතු කරන්නට. විශේෂයෙන්ම අපි මතක් කල යුතුයි මේ වැඩසටහනේ ආරම්භක දවස අද. සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට අද අපි ගුරු කොට ගන්නේ මුල් කොට ගන්නේ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ සුරතීන් රචනා වුනු පොත පත. විශේෂයෙන්ම අප සඳහන් කළ යුතුයි මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී ශ්‍රී චන්ද්‍රවිමල ධර්ම පූජ්‍යතක සංරක්ෂණ මණ්ඩලයේ සභාපති තැන්පත් අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගේ විශේෂ අවසරයක් ලබාගන්නා. උන්වහන්සේගේ ආශීර්වාදය මේ වැඩසටහනට අපට ලැබුණා. විශේෂයෙන්ම සඳහන් කළ යුතුයි පූජ්‍ය රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට අවසන් කාලවකවානුවේ උපස්ථාන කරමින් වසර දාහතක පමණ කාලයක් උන්වහන්සේගේ ඇසුර ලැබූ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ නමක් නමයි අද වන විට ශ්‍රී චන්ද්‍රවිමල ධර්ම පූජ්‍යතක සංරක්ෂණ මණ්ඩලයේ සභාපති ධුරයට පත්ව තිබෙන්නේ. ඉතින් උන්වහන්සේවත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් මේ වැඩසටහනේදී සිහිපත් කරනවා. අපිට ලබාදුන් ඒ අවසරය සහ ආශීර්වාදය උන්වහන්සේගෙන් සෙවණේ උන්වහන්සේටත් සහය දෙමින් අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වෙතට උපස්ථාන කරන්නට එවකට ශිෂ්‍ය නමක ලෙස වැඩ ඉන්නට කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේත් ඒ ඇසුර ලබන්නට වාසනාවත්ත වුණා. ඉතින් ඒ නිසාමයි ඒ සම්පත් දායකත්වය අද අපේ හාමුදුරුවන්ට අප මෙලෙසින් වැඩ සටහනට ඇරියුම් කලේ. අපේ හාමුදුරුවන් එසේ නම් අප මෙතැන් පටන් මේ වැඩසටහනට යොමුවන්නටයි සූදානම් වෙන්නේ. හාමුදුරුවන් වෙත වැඩසටහන් වලදී නම් අපි මුලින්ම යන්නේ කතා කරන මාතෘකාවටනේ. නමුත් ඔබවහන්සේ එක්ක කතා කරද්දි මට හිතුවා සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ අපි හැමදාම කලේ හරි වෙනස් දෙයක්, අලුත් දෙයක්, සමාජයට වැඩදායී, ඵලදායී දෙයක්. අපේ හාමුදුරුවන් අපි දහම් සාකච්ඡාව ආරම්භ කරන්නට මත්තෙන් සුගත පද විවරණ කියන මේ නම මේ වැඩසටහනට යෝජනා කලේ ඔබවහන්සේ. ඇයි අපි එහෙම නමක් තෝරාගත්තේ. අපි එතනින් පටන් ගමු.

ඇත්තටම මේ නම අපේ සභාපතිතුමා තමයි මුලින්ම යෝජනා කලේ. ඉතින් අපිත් ඒක බොහොම අගේ කොට සැලකුවා. මොකද මේ නමෙහි අර්ථය අපිට දෙයාකාරයකින් පැහැදිලි කරගන්න පුළුවන්. සුගත කියලා හඳුන්වනවානෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ. එතකොට සුගත පද කිව්වයින් පස්සෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකයට දේශනා කල දහම් පද. එතකොට ඒ තථාගත දහම් පද විවරණය කිරීම කියන අර්ථයත් මෙහි තියෙනවා. විවරණය කියලා කියන්නෙ එහි අර්ථ පැහැදිලි කරගැනීම කියන එකනෙ. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ ලොවට දේශනා කල දහම් පදවල අර්ථය විවරණය කරගැනීම කියන අර්ථයත් තියෙනවා. ඒ වගේම සුගත කියලා කියනවා යහපත් ග්‍රන්ථය, ගත කියලා කියන්නෙ ග්‍රන්ථයනෙ. එතකොට සුගත කියන්නට පුළුවන් යහපත් වූ ග්‍රන්ථය. ඉතින් වර්තමානයේ ධර්ම ග්‍රන්ථ අතරින් ගිහි පැවිදි දෙපිරිස අතරම අවිවාදයෙන්ම සැබෑ ධර්ම මාර්ගය පැහැදිලි කරපු ධර්ම ග්‍රන්ථ සමූහයක් හැටියට අපේ අතිපූජනීය රේරුකානේ මහනායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ධර්ම ග්‍රන්ථ සමූහය තමයි සැලකෙන්නෙ. ඉතින් ඊට අමතරව තවත් විවිධ ධර්ම ග්‍රන්ථ තියෙන්නට පුළුවන්. මේ ධර්ම ග්‍රන්ථ ටික වර්තමානය වෙනකොට ලංකාවේ පමණක් නෙවෙයි, ලෝකය පුරාම බෞද්ධ ජනතාව පරිහරණය කරනවා. එතකොට විවාදයකින් තොරව යහපත් වූ ධර්ම ග්‍රන්ථ කියන නමින් අපිට මේ රේරුකානේ මහනායක භාමුදුරුවන්ගේ ධර්ම ග්‍රන්ථ හඳුන්වන්න පුළුවන්. ඒ නිසා මේ පොත් පෙලත් අපට සුගත කියන නමින් හඳුන්වන්න පුළුවන්. යහපත් ග්‍රන්ථ කියන අර්ථයෙන්. එතකොට සුගත පද විවරණ කියන අර්ථයෙන් ඒ යහපත් වූ ධර්ම ග්‍රන්ථයන්හි ඇතුලත් දහම් පද විවරණය කරගැනීම කියන අදහසත් එහි අන්තර්ගත වෙනවා. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කල දහම් පද විවරණය කිරීම හෝ යහපත් වූ ධර්ම ග්‍රන්ථයන්හි දහම් පද විවරණය කරගැනීම කියන මේ අර්ථ දෙකම සහිතව තමයි මේ මාතෘකාව අපි මේ වැඩසටහනට යොදාගත්තෙ.

හොඳමයි අපේ භාමුදුරුවනේ, කරුණු කාරණා හරියට මනාවට අපිට පැහැදිලියි හොඳට හරි හැටි මේ වැඩසටහනට නම ලැබුනේම හොඳහැටි තේරුමක් ඇතිව වග. අපේ භාමුදුරුවනේ සුගත පොත් පෙළක, යහපත් වූ ග්‍රන්ථ රාශියක් රචනා කල අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ පොත පත අතරින් අප අපේ වැඩසටහන් මාලාවට පළමුව පියවර තබන්නට සූදානම් වෙන්නෙ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම කියන මෙන්න මේ ධර්ම ග්‍රන්ථයට. අපේ භාමුදුරුවනේ මේ පොත පත බොහෝ දෙනා දැක තිබෙනවා. ඒ වගේම බොහෝ දෙනා මේ පොත පත කියවා තිබෙනවා. ඒ වගේම කියවූ

පොත පත විවිධාකාරයට විග්‍රහ කර තිබෙනවා. නමුත් අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ බලාපොරොත්තු වුනු රචකයා ලෙස උන්වහන්සේ සමාජගත කරන්නට අවැසි කරපු දහම් කරුණු විකෘති වුනාද, එසේ නොවුනා නම් ඒ ආකාරයෙන්ම සමාජගත වුනාද කියන ප්‍රශ්නය ඇතිවනෙ අපි මේ වැඩසටහන ආරම්භ කලේ. හාමුදුරුවනේ වැඩසටහනේ මේ තෝරගත්තු පළමු පොතේ පටන් ගන්න තැනම මාතෘකාව වංචක ධර්ම. අපේ හාමුදුරුවනේ වංචක ධර්ම කියන්නෙ මොනවාද, දහමට අනුව ඒවා විග්‍රහ කෙරෙන්නෙ කොහොමද කියන කාරණාව අපි පැහැදිලි කරගමු.

ඇත්තටම ගෙනාත් මහත්මයා දැන් බොහෝ දෙනා අපෙන් ඉල්ලීම් කලා ලංකාවේ වගේම විදේශ රටවල වාසය කරන බෞද්ධ සැදැහැවතුන් මහානායක හාමුදුරුවන්ගේ පොත් පෙල අද හුඟාක් දෙනා පරිශීලනය කරනවා, ගිහි පැවිදි බොහෝ දෙනා. ඒ වගේම මං හිතන්නෙ අන්තර්ජාලයේ වර්තමානයේ බොහෝ දෙනාට පහසුව පිණිස Audio Books හැටියට ඒ කියන්නෙ ඒ දහම් කරුණු කියවලා ශ්‍රවණය කරන්න පුළුවන් විදියටත් සකසලා තියෙනවා. හඬ මාධ්‍යයෙන් පටිගත කරලා යොදලා තියෙනවා. ඒ වගේම මේවායෙහි PDF පිටපත් හැටියටත් අන්තර්ජාලයේ සංසරණය වෙනවා. ඉතින් ඒ බොහෝ දේවල් වලින් හුඟාක් දෙනා ප්‍රයෝජන ගන්නවා. ඉතින් අපෙන් ඉල්ලීම් කලේ විශේෂයෙන්ම මහානායක හාමුදුරුවන්ගේ ධර්ම ග්‍රන්ථ කියවීමට තවමත් යොමු නොවුනු සැදැහැවතුනුත් සමාජයේ ඉන්නට පුළුවන්, මේවායේ වටිනාකම තවමත් ඒ ගොල්ලන්ට නොදැන. එතකොට ඒ අය මේ ධර්ම ග්‍රන්ථ කියවීමට යොමු කිරීමේ අදහසක් ඒ වගේම දැනට මේ ධර්ම ග්‍රන්ථ කියවලා පරිශීලනය කරලා ඒවයින් ප්‍රයෝජනය ලබන අයටත් තවදුරටත් මේ දහම් කරුණු තමන්ගේ ජීවිතයට ප්‍රායෝගිකව බද්ධ කරගන්න ආකාරය, ප්‍රායෝගිකව උදාහරණ සහිතව පැහැදිලි කරලා දුන්නොත් ඒ අයට වඩාත් පහසුවෙන් වඩාත් ශක්තිමත්ව මේ ධර්ම මාර්ගයේ යන්න ඒක ලොකු පිටුවහලක් වේවි කියන අදහස ඇතිව තමයි බොහෝ දෙනා අපට විශේෂයෙන් ඉල්ලීම් කලේ මේ වැඩසටහන ආරම්භ කරන හැටියට. එහිදී අප විශේෂයෙන්ම සිහිපත් කරන්නට ඕන ඇමරිකාවේ පදිංචිව සිටින ඒ සැදැහැවත් පිරිස අපිට ඒ ඉල්ලීම නැවත නැවත සිද්ධ කලා. ඒ වගේම ඔස්ට්‍රේලියාව ආදී රටවල් වල. එතකොට අපි දැන් මුලින්ම දැන් මේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම කියන මේ ග්‍රන්ථය අපි ධර්ම සාකච්ඡාවට තෝරගන්නෙ මෙතනින් ආරම්භ කරලා අනෙකුත් පොත්පත් පිළිබඳව අපි දිගින් දිගටම මේ සාකච්ඡාව කරගෙන යන්නට බලාපොරොත්තු වෙනවා. මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය ඉතාමත්ම සුවිශේෂ ධර්ම ග්‍රන්ථයක්. ඒ මොකද

වර්තමානයේ අපිට පෙනෙනවා බොහෝ දෙනා මේ ධර්ම මාර්ගයේ යනකොට රැවටෙන, පටලාවෙන, ගැටළු ඇතිකරගන්න අවස්ථා බොහොමයි. එතකොට ඒ ඒ තැන්වලදී අර අනිත් අය කියන කරන දේටත් රැවටෙනවා වගේම තමන්ටම තමන් රැවටෙන අවස්ථා බහුලයි. එතකොට දැන් ඇත්තටම රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවෝ විසින් සම්පාදනය කරන ලද මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය ගිහි පැවිදි සියලු දෙනාම අනිවාර්යයෙන් කියවලා තියෙන්නට ඕන ධර්ම ග්‍රන්ථයක්, මේ වංචක ධර්ම හා චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම. ෂෙහාන් මහත්මයා මුලින්ම මට මේ පොත කියවනකොට පුදුම හිතූනා අපි මෙතෙක් කාලයක් මේ කුසල් කියලා හිතාගෙන හිටපු කොයිතරම් දේවල් අපි වංචනික විදියට අකුසල් වලට රැවටිලාද මේ පවත්වගෙන යන්නෙ කියලා. ඒකෙන් අදහස් කරන්නෙ ඒ සියලුම කුසල කර්ම බැහැර කරන්නට ඕන කියන එක නෙවෙයි. බාහිරින් බැලූ බැල්මට අපි කරන බොහෝ දේවල් සමාජයට ඵලදායක වෙන්නට පුළුවන්. නමුත් අපි එතන කවර චේතනාවකින්ද ඒවා කරන්නෙ, කවර මනෝභාවයකින්ද ඒවා කරන්නෙ, එතනනෙ අපිට නිර්වාණ ගාමිණී මාර්ගයට වඩා වැදගත් වෙන්නෙ. දැන් අපි කරන ක්‍රියාවක පැති දෙකක් තියෙනවා. මානසික පැත්ත සහ භෞතික පැත්ත. එතකොට භෞතික වශයෙන්, දැන් අපි දානයක් දෙනකොට භෞතික වශයෙන් ආහාර පාන ටික සකසලා අනිත් අයට පරිත්‍යාග කරනකොට ඒ ගොල්ලන්ගේ කුසගින්න නිවීම නිසා යම්කිසි යහපතක් ලෝකෙට සිද්ධ වෙනවා. ඒ යහපතට සරිලන විදියේ විපාකයක් සසර ගමනේ අපිටත් ආහාරපාන ලැබීම් වශයෙන් ලැබෙනවා. නමුත් ඒ කුසලය නිවනට උපනිශ්‍රය වෙන්නට කෙලෙස් දුරු කරන්නට උපකාර වෙන්නට නම් අපේ මනෝභාවයන් අපේ චේතනාවන් නිවැරදි තැනක තියෙන්නට ඕන. එතකොට ඒ චේතනාව අලෝභ, අද්වේෂ, අමෝහ කියන කුසල මූලයන්ගෙන් යුක්ත වෙනවාද, එහෙම තැන්නම් ලෝභය සහ මෝහයෙන් ව්‍යාකූල වෙච්ච විපරීත මනෝභාවයන්ගෙන්ද ඒ කටයුතු කරන්නෙ. දැන් මේවා පිළිබඳව විමසා බලනකොට අපි ඒ හුඟක් වෙලාවට ඒ බාහිර ක්‍රියාව ගැන බලනවා මිසක් අපේ මනෝභාවය ගැන අපි එතරම් සැලකිලිමත් වෙන්නෙ නෑ. ඉතින් මනෝභාවය ගැන ටිකක් විමසිලිවත්ව බැලුවා වුනත් අපිට ඒක හොඳ අදහසින්නෙ අපි කරන්නෙ කියන විදියේ මතුපිට අර්ථයක් විතරයි අපිට මතුවෙන්නෙ. නමුත් යම්කිසි කෙනෙක් නැවත නැවත තමන්ගේ මනස විමර්ශනය කරලා බැලුවොත් තමයි අපේ සිත් තුළ ඒ පින්කම කරන්න ගිහිල්ලා හොඳ වැඩේ කරන්න ගිහිල්ලා කොච්චර වංචනික මනෝභාවයන් එක්කද අපි මේක කරන්නෙ කියලා දැනෙන්නෙ. ඉතින් ඇත්තටම මේ පොත මුලින්ම කියවන්න ලැබුනහම මට හරි පුදුම

හිතැතා අපිට, අපි කොච්චර කුසල් දහම් කියලා හිතාගෙන බොහොම සාඩම්බරයෙන්, එහෙම නැත්නම් බොහොම අහිමානයෙන් අපි මේ මේ විදියට ධර්ම මාර්ගයේ හැසිරෙන අය කියලා හිතාගෙන කටයුතු කලාට මේ ධර්ම විවරණයන් නොදැනීම නිසා අපි කොච්චර මංමුලාවෙලා කටයුතු කරලා තියෙනවාද කියලා. ඉතින් ඒක දැනුනට පස්සෙ මේ පොත කිහිපවිටක් අපි කියෙව්වා. ඒ වගේම ධර්ම දේශනා වලදීත් අපි මේ කාරණා පැහැදිලි කරලා දෙන්නට උත්සාහ කලා. ඒ වගේම අනිත් අයටත් අපි දන්න හැම මොහොතකම ඒ අයටත් නිර්දේශ කලා මේ ග්‍රන්ථය පරිශීලනය කරන්නට කියලා. ඉතින් ඒ නිසා තමයි අපි මූලික වශයෙන්ම මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය අද තෝරාගන්නෙ මේ පළමු වැඩසටහනම හැමදෙනාගේම මනස අවදි කරන්න විශේෂයෙන් සුගත පද, තථාගතයන් වහන්සේ දෙසූ දහම් පද පිළිබඳව ගැඹුරු විවරණයකට යන්නටත්, ඒ වගේම රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ විසින් සම්පාදිත මේ යහපත් ග්‍රන්ථ සමූහයට ප්‍රවේශයක් හැටියට අපිට හිතුවේ විශේෂයෙන්ම මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය යෝග්‍යයි ප්‍රවේශයක් සඳහා කියලා. ඒ නිසයි අද පළමු වැඩසටහනටත් මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය තෝරාගන්නෙ.

අපේ හාමුදුරුවනේ අපේ මේ වැඩසටහන සියැසු මාධ්‍යජාලයේ දියත් කරන සියලුම වැඩසටහන් පාහේ අපි අරමුණක් ඇතිව සමාජයට නැගෙන දැනෙන ප්‍රශ්න වලටයි ප්‍රශ්න කල්. අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා අද තෝරාගන්න ධර්ම ග්‍රන්ථය, වංචක ධර්ම හා චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම පිළිබඳවයි අපි කතා කරමින් හිටියේ. ඉතින් පොතට ප්‍රවේශයක් ලබාදන්නා, අපි මාර්ගයට අවතීර්ණ වෙන්නට ඕන. ඔබ වහන්සේ කියනකොට මට මතක් වුනා අපේ සම්ප්‍රදායේ කියන දෙයක් තමයි වදින්න ගිය දේවාලෙ තමයි ඉහේ කඩත් වැටුනේ කියලා. ඒ නිසා පින් කරන මුවාවෙන් කරගන්නෙ පවක් වුනොත් සසරක ඉම නිවනයි, නිවනට මග දහමයි කියලා කොච්චර කිව්වත් සසර කතරේ ඔබටත් මටත් අතරමග නතර වෙන්නට සිද්ධ වෙනවා. මේ ගැන තවත් බොහෝදේ කතා කරන්න අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. ප්‍රධාන පාලක මැදිරියේ සිට යලිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා සියැසු රූපවාහිනී මැදිරියට. වැඩසටහනට වැඩම කොට සිටින්නේ අපේ ගෞරවනීය ආචාර්ය පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ අපි කතාබහට ලක්කරමින් සිටියේ රේරුකානේ චන්දවිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ රචිත පොත්පත් අතරේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම පිළිබඳව. අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ පිළිබඳව කතා කිරීමේදී 11 වසරේ දරුවන්ට පවා නිර්දේශිත අපේ

භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ චරිතාපදාන කතාව පවා තිබෙනවා විභාගයට නියමිතව. ඒ තරම් වැදගත් චරිතාපදානයකින් ලියවුණු පොතක් තමයි මේ කතාබහට ලක් කරන්නේ. අපේ භාමුදුරුවනේ මේ වැඩසටහනේ දෙවෙනි ප්‍රශ්නයට යොමුවන්නට කැමැතියි. භාමුදුරුවනේ දැන් වංචක ධර්ම, දැන් ඔබවහන්සේ කිව්වා අපි රැවටෙන්නවා, සමහර වෙලාවට පින් කරන්න ගිහිල්ලා රැවටිලා පව් කරගන්නවා. දැන් භාමුදුරුවනේ ඇත්තටම වංචක ධර්ම පිළිබඳව ධර්ම විග්‍රහය කොයි ආකාරයෙන්ද අපිට කතා කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

ඇත්තටම වංචක ධර්ම පිළිබඳව මහානායක භාමුදුරුවෝ මේ ධර්ම ග්‍රන්ථයේ මූලික විවරණයක් කරනවා මේ විදියට. 'රැවටීම සත්වයාගේ ස්වභාවයකි. කොතරම් උගතෙකු නුවණැතෙකු වුවද අසඹීඳූ නම් හෙතෙමේ සමහර කරුණු වලදී රැවටේ. මන්දබුද්ධිකයෝ වනාහි නොයෙක් කරුණු වලට නිතර නිතර රැවටෙති. රැවටීම වනාහි අන් පුද්ගලයෙකුට හෝ වස්තුවකට රැවටීම තමාටම රැවටීම යැයි දෙපරිදි වේ. එයින් අනුන්ට හා අන් දේවලට රැවටීම ලෝකයෙහි කවුරුන් දන්නා ප්‍රකට කරුණකි. තමාටම තමා රැවටීම වනාහි සෑම දෙනාම නොදත් ගුප්ත කරුණකි. එක්කෙනෙකු විසින් අනෙකෙකු රවට්ටන්නට තැන් කලත් අනෙකා නුවණැතියෙක් වී නම් රැවටිල්ලට ඔහු හසුවන්නේ කලාතුරකින්. හසුවූයේද ඔහුට වැඩිකල් නොගොස් ඒ බව අවබෝධ වේ. ඒ බව අනෙකෙකු විසින් කිවහොත් ඔහුට වහාම එය අවබෝධ වේ. බොහෝ උගත්තුද නුවණැත්තුද නොයෙක් විට තමන්ටම රැවටෙති. මන්දබුද්ධිකයන්ගේ තමන් ගැන රැවටීම කියනුම කිම'. එතකොට දැන් මහානායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නේ අපි දැන් රැවටීම දෙයාකාරයි. අනුන් කරන කියන දේවල් වලට අපි රැවටෙන්නවා, ඒ වගේම අපි අපේම මනසට රැවටෙන්නවා. මේ වංචක ධර්ම කියලා කියන්නේ තමන්ගේම මනෝභාවයන්ට තමන්ම රැවටීමයි. එතකොට දැන් අපි ලෝකෙ වෙතත් කෙනෙකුට රැවටුනොත් ඒ රැවටීම අපිට කාලයක් ගිහිල්ලා හරි වැටහෙනවා. ඒ වගේම තව කෙනෙක් අපිට පෙන්වලා දෙන්නත් පුළුවන්. දැන් තමන්ට තමන් රැවටුනාම තව කෙනෙකු විසින් පෙන්වලා දුන්නත් අපි ඒ පුද්ගලයන් එක්ක දබර කරගන්නට යනවා මිසක් තමන් වැරදියි කියලා පිළිගන්නට සූදානම් නෑ. ඒක තමයි තමන්ට රැවටීමේ තියෙන බරපතලකම. එතකොට මේ තත්වය උද්ගත වෙන්නේ සැබැවින්ම නිරන්තරයෙන්ම පව්කම් වල යෙදිලා සිටින කිසිම ලැජ්ජා බයක් නැතිව පව්කම් කරන පුද්ගලයාගේ සිත්තුල එතරම් වංචක ධර්ම ප්‍රකට වෙන්නේ නෑ. මොකද ඒකට හේතුව තමයි ඒ තැනැත්තාගේ සිත් සතන් තුළ ඍජුවම ඒ පාපධර්ම මතුවෙන්නට

ඉඩකඩ තියෙනවා. ලෝභය, ලෝභය හැටියම, කැදර කම හැටියටම, සල්ලාලකම හැටියටම ඔහුගේ මනසේ මතු වුනා කියලා කිසි බාධාවක් නෑ මොකද ඔහු ඒකට බාධා කරන්න යන්නෙ නෑ ඒක යටකරන්න උත්සාහ කරන් නෑ ඒ වගේම ද්වේෂය, ද්වේෂය හැටියටම, කෝපය හැටියට, අසන්පුරුෂ කම හැටියට ඒක මතු වුනයි කියලා ඔහු ඒක යට කරන්න යන්නෙ නෑ සාමාන්‍යයෙන් පාපයට ලැජ්ජාවක් නැති බයක් නැති පුද්ගලයා. ඒ නිසා මේ වංචක ධර්ම හැමවිටම මතු වෙන්නෙ පාපය පිළිබඳව යම්කිසි ලැජ්ජාභයක් ඇති ඒ වගේම පාපයෙන් වළකින්නට ඕන කියලා සිතන, දැන් නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා මේ තත්වය බලපාන්නෙ කොයි වගේ අයටද කියන එක. නායක භාමුදුරුවෝ මේ විදියට පැහැදිලි කරනවා ඒ කාරණය, ‘කෙලෙසුන්ගේ’ හා පච්ඡායා වල ආදීනවය දැක්වෙන ධර්මයන් ඇසීමෙන්ද, කෙලෙසුන් හා පච්ඡායා පිළිකුල් කරන සන්පුරුෂයන් ඇසුරු කිරීමෙන්ද, නුවණ වැඩීමෙන්ද සත්වයන් කෙරෙහි කෙලෙසුන්ට හා පච්ඡායා වලට බියක් පිළිකුලක් ඇතිවේ. එය වනාහි කෙලෙසුන්ටත් පච්ඡායා වලටත් විරුද්ධ හැඟීමකි.’ එතකොට දැන් නිතර නිතර ධර්ම දේශනා අහනකොට සසර බියජනක බව, මේ ක්ලේශ ධර්මයන්ගේ ආදීනව මේ අහනකොට ඒ පිළිබඳව ලියවිච්චි පොත පත කියවනකොට ඒ වගේම පාපය පිළිකුල් කරන සන්පුරුෂ කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇසුරු කරනකොට අපේ සිත් සනත් තුලත් ඒ පාපයට මැලිවෙන, පාපයෙන් බැහැර වෙන්නට උත්සාහ කරන පාපයට විරුද්ධ ගතියක් අපේ මනස තුලත් ඇතිවෙනවා. දැන් එතකොට ඔය ප්‍රවේශය තමයි අපිට පාපය කෙරෙහි ලැජ්ජා භය ඇතිකරගෙන ගුණයට කුසලයට නැඹුරු වෙන්නට යම්කිසි යොමුවීමක් ඇතිවෙන්නෙ. නමුත් දැන් මේ පාපය කෙරෙහි ලැජ්ජා බය ඇතිවුනාට ඒකෙන් වළකින්න ඕන කියලා හිතුවාට ඔය යොමුවෙන පුද්ගලයා තමන්ගේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ සුක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය ගැන හොඳ වැටහීමක් ඇති කෙනෙක් නෙවෙයි. මොකද මේක පටන්ගන්නකොටම අපිට අභිධර්මය ගැනවත්, චිත්ත චෛතසික ධර්මයන් ගැනවත් ගැඹුරු පුළුල් අවබෝධයක් නැහැනෙ. එතකොට මූලික වශයෙන් අපිට පාපයෙන් වළකින්නට ඕන, මේකෙන් ගැලවෙන්නට ඕන කියන අදහස තියෙනවා, ඒකෙන් ගැලවෙන්නට යම්කිසි උත්සාහයක් ගන්නවා. හැබැයි සිත වැඩ කරන විදිය පිළිබඳව අපිට පැහැදිලි වැටහීමක් නෑ. අන්න ඔය වගේ තත්වයක් තුළ තමයි ඒ පුද්ගලයා මේ වංචක ධර්ම වලට රැවටීමේ ගොඩාක් ලොකු ඉඩකඩක් විවෘත වෙන්නෙ. දැන් කිසිම ලැජ්ජා බයක් නැතිව පච්ඡායා කරගෙන යන පුද්ගලයාටත් වංචක ධර්මයන් වලින් බාධා වෙන්නට තියෙන ඉඩ අඩුයි. ඒ වගේම චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ

සුක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ හොඳ විචක්ෂණ බවක්, හොඳ අවධියක්, හොඳ සිහිනුවණක් ඇතිව කටයුතු කරන තැනැත්තාටත් ඒ වංචක ධර්ම වලින් ගොඩක් බාධා ඇතිවෙන්නට තියෙන ඉඩකඩ අඩුයි. එතකොට ඔය අතරමැද පුද්ගලයාට පාපය ගැන ලැජ්ජාව බයකුත් තියෙනවා. ඒ වගේම මේකෙන් වළකින්නට ඕන, ගැලවෙන්නට ඕන කියන අදහසකුත් තියෙනවා, ඒ සඳහා යම්කිසි උනන්දුවකින් ක්‍රියාත්මකත් වෙනවා. නමුත් එතනත් අර තමන්ගේ සිත වැඩ කරන විදිය පිළිබඳව තාම ලොකු පරිණත බවක් නෑ. එහෙම වෙනකොට ඒ තැනැත්තා බොහෝ කොට වංචක ධර්ම වලට රැවෙටන්නට පුළුවන්. ඉතින් දැන් අපිට සමාජය ගත්තහම ගිහි පැවිදි දෙපිරිසම අතර ඉන්නෙ ඔන්න ඔය මැද කණ්ඩායම. ඒ කියන්නෙ යම් ප්‍රමාණයකින් පාපයෙන් වළකින්නට ඕන, අකුසලයෙන් වළකින්නට ඕන කියලා අවශ්‍යතාවයක් තියෙනවා. දැන් උදාහරණයක් ගත්තයින් පස්සෙ මත්පැන් බොන කෙනෙකුට වුනත් බොහෝ දෙනෙකු ගත්තයින් පස්සෙ කිසිම චාරයක් නැතිව මත්පැන් බීගෙන විනාස වෙන පිරිසක් වගේම වැඩි පිරිසක් ඉන්නවා මත්පැන් බීම හොඳ නැහැ මේකෙන් වළකින්නට ඕන කියන අදහස තියෙනවා. හැබැයි ඒ අදහස තිබුනට ඒගොල්ලන්ට මේකෙන් වළකින්නෙ කොහොමද කියලා ක්‍රමය වැටහෙන්නෙ නෑ ඒක කරගන්න ඕන කියලා උනන්දුවකුත් තියෙනවා. මාර්ගය පිළිබඳ පැහැදිලි නෑ ඒ වගේම තමන් එතෙක්ට පෙළඹෙන්නේ මොන සාධක නිසාද කියලා පැහැදිලි නෑ. එතකොට දීර්ඝ කාලයක් ඒ ගොල්ලන්ව පුහුණු කරවන්නට ඕන ඒ කරුණු පැහැදිලි කරලා දෙමින් ඒ අයගේ මනස තුලින් ඒ කාරණා මතුවෙන හැටි හඳුනාගන්න. දැන් අපිට අනුශාසනාවක් කරලා, පොතපතක් දීලා ඒ ගොල්ලන්ට මේ මේ හේතුසාධක නිසයි මේක වෙන්නෙ කියලා පැහැදිලි කරලා දෙන්න පුළුවන්. ඒකෙන් යම්කිසි දැනුමක් ඇතිකරන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒ තැනැත්තාට තමන්ගේ චිත්ත සන්තානය තුළින්ම මේ ක්ලේශයන් අවදිවෙන හැටි හරියට වැටහුනොත් විතරයි ඔහුට ඒවා පාලනය කරගෙන එයින් මිදෙන්නට පුළුවන්නෙ. ඉතින් අන්න ඒ හැකියාව අපි තුළ වර්ධනය වෙන්නෙ මේ අපේ සිත විවිධ වංචනික ක්‍රම වලින් ක්‍රියාත්මක වෙන ආකාරය හඳුනාගන්නොත් පමණයි. එතකොට දැන් මේ විදියට මනස අපි දැන් අර පාපයෙන් වළකින්නට ඕන මේකෙන් මිදෙන්නට ඕන කියලා උත්සාහ කරනකොට අපේ මනස තුළ දෙයාකාරයකින් මේ වංචනික බව ඇතිවෙන්නට පුළුවන්. එකක් තමයි මේ ක්ලේශයන්ගේ තියෙනවා අපිව රවටමින් වෙනත් ස්වරූපයන් ගනිමින් වෙනත් මුහුණුවර ගනිමින් ක්‍රියාත්මක වෙන ගතියක්. දැන් මහනායක හාමුදුරුවෝ මේ දහම් පොතේ උපමාවක් හැටියට දක්වනවා අමු මැටි පිලේ

යටි පැත්ත තිබූ ස්ථානයේ ආකාරය ගන්නාක් මෙන් සමහර විට ලෝභාදී ධර්මයෝ උපදනා පුද්ගලයාගේ අදහස් වල ආකාරය ගනී. ඒ කියන්නේ අපි දැන් අමු මැටි පිඩක් ඔහොම බිම දැමීමෙන් ඒක වැට්ටුව තැන රළු ස්වභාවයක් නම් තියෙන්නේ උස් පහන් වෙච්චි ස්වභාවයක් නම් අර මැටිපිඩේ යටපැත්තත් අර විදියට සැකසෙනවා, උස් පහන් වෙලා. එතකොට මැටිපිඩ දාපු තැන සමතලා තැනක් නම් ඒ සමවිදියට මැටිපිඩ සැකසෙනවා. එතකොට ඒ භූමියේ ස්වරූපය, ඒ මැටිපිඩ වැටෙන තැන බිම ස්වරූපය යම් සේද අර මැටිපිඩේ යටපැත්ත ඒ ඒ විදියට සකස් වෙනවා. අන්න ඒවගේ මහතායක හාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරන්නේ මේ වංචක ධර්ම දැන් තමන් පිළිකුල් කරන පාපයෙන් මිදෙන්නට ඕන කියන අදහස් ඇති කෙනෙක් නම් තමන් එතකොට තමන්ගේ මනසේ ලෝභය මතුවෙනකොට අර තමන්ගේ අදහස් වලට ගැලපෙන හැටියට තමයි ඒක මතුවෙන්නේ. එතකොට තමන් ද්වේෂය පිළිකුල් කරන, පාපය පිළිකුල් කරන කෙනා නම් ඒ පාපකාරී අදහස සෘජුව ඒ තැනැත්තාගේ මනසේ මතුවෙන්න විදියක් නෑ, අර මැටිපිඩ දාපුවාම ඒ තියෙන තැන ස්වරූපය ගන්නවා වගේ තමන්ගේ අදහස් වලට අනුකූලව ඒ ඒ හැඩරුව ගනිමින් මේ ධර්මතා හටගන්නවා, ලෝභ ආදී ධර්මතා. එතකොට දැන් අර පුද්ගලයාට දැනෙන්නේ මේක මේ තමන්ගේ සිතිවිලි වලට එකඟ තමන් යන මාර්ගයට හිතවත් වූ මනෝභාවයක් කියලා තමයි පෙනෙන්නේ. අන්න ඒ විදියට මේ ක්ලේශයන්ගේ තියෙනවා පුද්ගලයාට සැබෑ ස්වභාවය සඟවමින් වෙනස් ආකාරයකින් පෙනී සිටින ගතියක්. ඒ නිසා මේවා හඳුන්වනවා වංචක ධර්ම කියලා. ඊළඟට දෙවෙනි කාරණය තමයි මේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ විස්තර විභාග නොදන්නා තැනැත්තාට චිත්ත සහ චෛතසික ධර්මයන්ගේ ස්වරූපය හරියටම වැටහෙන්නේ නෑ මේ කුසලයයි මේ අකුසලයයි කියලා කිව්වට ඒ දෙකේ වෙනස්කම් මොනවද කියලා. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් දැන් අපි හිතමුකො, ශ්‍රද්ධාව. ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ කුසලයක්. ඊළඟට රාගය කියලා කියන්නේ අකුසලයක්. දැන් ඒක අපි වචනාර්ථයෙන් ගත්තහම අපි දන්නවා ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ කුසලයක් රාගය කියන්නේ අකුසලයක් කියලා. හැබැයි ශ්‍රද්ධාවේ තියෙනවා පහදින ගතිය. රාගයෙහිත් තියෙනවා පහදින ගතිය. ශ්‍රද්ධාවේ තියෙනවා අනිත් කෙනාට සහාය වෙන්නට කැමැති ගතියක්. උදව් කරන්නට කැමැති ගතියක්. එතකොට රාගයෙහිත් තියෙනවා අනිත් කෙනාට සහාය වෙන්නට උදව් කරන්නට කැමැති ගතියක්. එතකොට ශ්‍රද්ධාවේ තියෙනවා තිතර දකින්න, කතා කරන්න, ඇසුරු කරන්න කැමැති ගතියක්. රාගයෙහිත් තියෙනවා එහෙම දකින්න ඇසුරු කරන්න කැමැති වෙන ගතියක්. මෙන්න මේ වගේ

කුසල් සහ අකුසල් වලට ආවේණික ගුණාංගන් තියෙනවා, සමානයි වගේ පෙනෙන ගති ලක්ෂණන් තියෙනවා. එතකොට ඒ සමානයි වගේ පෙනෙන ගතිලක්ෂණ විතරක් හඳුනාගන්නොත් අර ආවේණික, ආවේණික කියලා කියන්නෙ ඒවට අනන්‍ය වූ ලක්ෂණ, ඒ අනන්‍ය ලක්ෂණ හරියට හඳුනාගන්නෙ නැතිනම් පුද්ගලයා හැමවිටම ඒ ක්ලේශයට රැවටෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා ප්‍රඥාව වැඩෙන්න වැඩෙන්න තමයි මේ සංස්කාර ධර්මයන්ගේ පොදු ලක්ෂණ මොනවාද, ආවේණික ලක්ෂණ මොනවාද කියලා හඳුනාගන්නට පුළුවන් වෙන්නෙ. එතකොට තමන්ගේ ප්‍රඥාව අඩු නම් අපි හැමවිටම රැවටෙනවා. දැන් අපි සරල උදාහරණයක් ගන්නොත් පොඩි දරුවෙකුට අපි පැන්සලක් පෙන්වනවා. පුතේ මොකක්ද මේක කියලා ඇහුවාම පැන්සලයි කියලා උච්ඡාරණය කරනවා. ඊටපස්සෙ අපි ඒ පැන්සලේ හැඩයටම සකස් කරපු මැද මිනිරන් කුර වෙනුවට බඩය විතරක් මැද තියෙන ඒ ප්‍රමාණයටම, ඒ හැඩයටම, ඒ වර්ණයටම සකස් කරපු ලී කැල්ලක් අපි අරගෙන අර පැන්සලේ ප්‍රමාණයටම අරගෙන අර දරුවාට පෙන්වනවා පුතේ මේක මොකක්ද, එතකොට ඒ දරුවා ඒකටත් කියන්නෙ පැන්සල කියලා. ඒ පැන්සල කියන්නෙ මොකක් නිසාද, දැන් මේකෙ හැඩයත් අර වගේ, වර්ණයත් ඒ වගේ, දිග පළලත් ඒ වගේ. නමුත් මේකෙ ඇතුලෙ පැන්සලේ මැද මිනිරන් කුරක් තියෙනවා, මේ ලීයේ මැද තියෙන්නෙ නිකං බඩයක් විතරයි කියන මේ සුක්ෂම කාරණය, ඒක වඩාම විචක්ෂණ කෙනෙකුට හඳුනාගන්න පුළුවන්. හැබැයි පොඩි දරුවා අර සමාන ලක්ෂණ ටික දකිනවා, ඒකෙ අනන්‍යතාවය හරියට හඳුනාගෙන නෑ, හඳුනාගෙන නැතිවෙච්චි ගමන් පොඩි දරුවාට පැන්සලයි ඒ ප්‍රමාණයේ ලී කැල්ලයි දෙකම පැන්සල වගේ වරදවා තේරුම් ගන්නට පුළුවන්. අන්න ඒ වගේ මේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ විස්තර විභාග මැනවින් අධ්‍යයනය කරලා ඒවා පොතපතින් ඉගෙනගෙන පමණක් නෙවෙයි, තමන්ගේ මනස තුළ ඒ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන් මතුවෙනකොට ඒවාට ආවේණික වූ ගතිලක්ෂණ අපි දීර්ඝ කාලයක් හොඳින් පරීක්ෂා කරලා විමසලා දැනගත්තේ නැතිනම් අර පොඩි දරුවා පැන්සලයි ලී කෝටුවයි දෙකට රැවටුනා වගේ අපි අර බාහිරින් පෙනෙන සමාන ලක්ෂණ වලින් රැවටෙනවා. ඒ නිසා දැන් ඉදිරියට මහානායක භාමුදුරුවෝ, අපි දැන් මේකෙ කතා කරනවා ඒ ලෝභය, රාගය ආදී ඒ වංචක විදියට ක්‍රියාත්මක වෙන ආකාරය, එතනදී ඒවා පැහැදිලි කරගන්න පුළුවන්. එතකොට ශ්‍රද්ධාවෙහි සහ රාගයෙහි අර තියෙන සමාන ලක්ෂණ ටික විතරක් දකිනකොට පුද්ගලයෙකුට එකවරම තමන්ගේ මනසේ මතුවෙන රාගය, ඒක ශ්‍රද්ධාවද රාගය ද කියලා එකවරම තෝරාගන්නට බැරිවෙන්නට පුළුවන් අර අනන්‍ය

ලක්ෂණ හඳුනාගත්තේ නැත්නම්. එතකොට මේ කාරණය තමයි දෙවෙනි හේතුව අපි රැවටෙන්න. පළවෙනි හේතුව තමයි ඒවා, අර මැටි පිඩ බිම දැමීමා වගේ ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ සන්නාතයට අනුකූල ස්වරූපයෙන් කැමැති විදියට ඒවා වෙනත් වෙනත් ස්වරූපයන්ගෙන් මතුවී එනවා. දෙවෙනි කාරණය තමයි තමන්ට චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ විස්තර විභාග නොවැටහීම. ඔය කාරණා දෙක නිසාම අපේ මනසේ මතුවෙන විවිධ මනෝභාවයන්ට චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ට අපි රැවටෙනවා. ඒවා තමයි මේ වංචක ධර්ම හැටියට දක්වන්නේ.

වංචක ධර්ම කියන්නේ දැන හෝ නොදැන සිදුවෙන වංචාවක්ද කියලා විටෙක දැන් ඔබට හිතෙනවා ඇති. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මං ඔබවහන්සේ දෙසම බලාගෙන හිටියේ. විටෙක කැමරා කාචය දෙස බලන්නත් අමතක වුනා භාමුදුරුවනේ, හරි අපුරුවට මනාවට ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කරනවා ඒ පොත පතේ සඳහන් වෙන උපමා, ප්‍රස්තාවනා සියල්ල එකට එකතු කරලා. මම කල්පනා කලේ අපේ භාමුදුරුවනේ මෙවැනි ලෙසට විග්‍රහ කරන්නට පුළුවන් නම් මේ පොත අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ බලාපොරොත්තු වුන රචකයාණන් වහන්සේ විදියට උන්වහන්සේ සමාජගත කරන්නට එළඹුණු ඒ අර්ථය කෙතරම් දුරට පැහැදිලි කරන්න පුළුවන්ද කියන වග. ඉතින් තවදුරටත් වැඩිදුරටත් අපි මේ පිළිබඳව කතා කරන්න සූදානම්ත් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් ඔබ එකතු වෙනවා සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින්, අපි කතා කරමින් සිටියේ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් රචිත ධර්ම පුස්තකයන් අතර සුවිශේෂී පොතක් බවට පත්වුණු වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම පිළිබඳ පොතයි. ඉතින් මේ පොතේ සඳහන් වුණ වංචක ධර්ම පිළිබඳවයි මීට විරාමයට යන්නට පෙරාතුව අපි කතා කරමින් සිටියේ. අපේ භාමුදුරුවනේ නැවතත් ඔබවහන්සේ දෙසට යොමුවෙනවා. භාමුදුරුවනේ දැන් වංචක ධර්ම කියන්නේ වංචාවක්ද කියලා මම පළමුවෙන් විරාමයට යන්නට පෙරාතුව ඔබත් එක්ක කතා කලා. භාමුදුරුවනේ දැන් අපි හැමෝටම තියෙන ප්‍රශ්නයක් මේක. දැන හෝ නොදැන අපි අතින් සිදුවෙන වංචාවක්ද. මේ කාරණාව භාමුදුරුවනේ අපේ ජීවිතේට ප්‍රායෝගිකව ගලපාගන්නොත් අපි හැමතැනම රැවටෙනවා, අපි හැමදාම රැවටෙනවා, මම මටම රැවටෙනවා, මම අනිත් අයට රැවටෙනවා, මම අනිත් අයව රවට්ටනවා. ඇත්තම කතාව භාමුදුරුවනේ ඕක. ප්‍රායෝගික ජීවිත කාලයේ මේ තත්වයෙන් අපි අත්විඳෙන්න නම් අපේ භාමුදුරුවනේ ඔබ වහන්සේගේ

යෝජනාව මොකක්ද? අපේ භාමුදුරුවෝ සමාජගත කරන මේ කෘතියේ තියෙන යෝජනාව මොකක්ද?

ඇත්තටම දැන් මහානායක භාමුදුරුවෝ මේ පොතේ පැහැදිලි කරනවා මේ තත්වයන්ගෙන් නිදහස් වෙන්නට නම් අපි කුමක්ද කරන්නට ඕන කියලා. 'කෙලෙසුන් කෙරෙන් දුරුව පාපයෙන් වෙන්ව ශුද්ධ ජීවිතයක් ගත කරනු කැමැත්ත ඇති ගිහි පැවිදි බොහෝ සන්පූරුෂයෝ වංචක ධර්ම නම් වූ කුසල වේශයෙන් පැමිණෙන මේ ක්ලේශයන්ට රැවටී ශුද්ධව විසීමේ අපේක්ෂාව තිබියදීම ඒ ක්ලේශයන්ට ඉඩදීම් වශයෙන් සමහර විට කෙලෙස් වචන, කෙලෙස් සහිත සිතුවිලි සිතති. ඒ ක්ලේශයන්ට වසඟ වීමෙන් පින් කරමිසි යන අදහසින් පව් කරති. ආත්ම ශුද්ධිය අපේක්ෂා කරන පින්වතුන්ට කෙලෙසුන්ගේ නන් දෙසින් පැමිණීම මහත් බාධාවකි. ක්ලේශයන්ගේ වංචක ස්වභාවය ගැන නොදන් පුද්ගලයෝ මේ ක්ලේශ වංචනයට වඩාත් හසුවෙති. ආත්ම ශුද්ධිය අපේක්ෂා කරන පාඨග්ජනයන් හට ඒ ශුද්ධිය මැනවින් රැකගැනීමට ඇත්තා වූ උපාය නම් ක්ලේශයන්ගේ වංචක ස්වභාවය ගැනත්, ඒ ක්ලේශයන් ගන්නා වේශයනුත් මැනවින් දැනගැනීමය. එබැවින් ආත්ම ශුද්ධිය අපේක්ෂා කරන පින්වතුන්ට දැනගැනීම පිණිස ක්ලේශ සංඛ්‍යාත පාප ධර්මයන් නානා කුසල ධර්මයන්ගේ වෙස් ගන්නා හැටි දක්වනු ලැබේ. එය ආදරයෙන් කියවා වංචක ධර්ම පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇතිකරගනිත්වා'. එතකොට නායක භාමුදුරුවෝ වංචක ධර්ම පොතේ තුන්වෙනි පිටුවේ මේ ආකාරයට පැහැදිලි කරනවා දැන් ගිහි පැවිදි දෙපිරිස අතරම මේ ක්ලේශයන්ගෙන් නිදහස් වෙන්නට අවංක කැමැත්තක් සහ අවංක උත්සාහයක් ගන්න පිරිස අදටත් සමාජයේ ඉන්නවා. නමුත් ඒ සියලුදෙනාටම තියෙන ගැටළුව තමයි තමන්ගේ මනස නිවැරදිව විවරණය කරගන්න දක්ෂ නොවෙනකොට තමන්ගේ මනෝභාවයන් තමන්ටම වංචා කරන ආකාරය පැහැදිලි නොවෙනකොට ඔවුන් නොදැනුවත්වම ලෝකය රවටන අය බවට පත්වෙනවා. එතකොට දැන් ලෝකයේ පුද්ගලයෝ කොටස් දෙකක් ඉන්නවා. තමන්ට රැවටිලා නැතිව, තමන් දැන දැනම ලෝකය රවටන අය. ඒ අය තමයි කෙරාටිකයෝ, වංචනිකයෝ කියලා හඳුන්වන්නේ. තව පිරිසක් ඉන්නවා ඇත්තටම තමන්ට ලෝකය රවටන අදහසක් නෑ, තමන් සත්‍යය ප්‍රකාශ කරනවා කියලා හිතාගෙන ප්‍රකාශ කරනවා. හැබැයි ඒ ප්‍රකාශ කරන්නේ සත්‍යයක් නෙවෙයි, වැරදි කාරණයක්, ඒ මොකද ඒ කාරණය පිළිබඳව තමන් තමන්ටම රැවටිලා. විශේෂයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ විනයේදී මේ කාරණය හඳුන්වන්නේ අධිමානය කියලා. අධිමානයයි කියලා කියන්නේ තමන් ළඟ නැති දේවල් තියෙනවා කියලා හිතාගෙන රැවටෙනවා. දැන් ප්‍රධාන

වශයෙන් මේ අධිමානය ගැන බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා තමන්ට මාර්ගඵලයක් නැතිව තමන්ට මාර්ගඵලයක් තියෙනවා කියලා තමන්ට රැවටෙනවා තමන්, තමන්ගේ යම් යම් මනෝභාවයන්. එතකොට ඒ තැනැත්තා සමහර විට අනිත් අයට දනවන්න පුලුවන් තමන් මාර්ගඵල ලාභී පුද්ගලයෙක් හැටියට. හැබැයි ඔහු පාරාජිකාවට පත්වෙන්නෙ නෑ. දැන් තමන් ලඟ මාර්ගඵලයක් නැතිව නැති බව දැන දැන අනුන් රවිච්චන අදහසින් තමන්ට මාර්ග ඵල තියෙනවා කියලා ප්‍රකාශ කළොත් ඒ භික්ෂුව උපසම්පදාව එතනින් අහෝසි වෙනවා මහණකම අහෝසි වෙනවා. නමුත් තමන් ලඟ මාර්ගඵලයක් නැතත් තමන් තියෙනවා කියලා තමන්ටම රැවටිලා එහෙම තියෙන බවක් ලෝකෙට ඇඟෙව්වොත් ඒ භික්ෂුවට පාරාජිකා ආපන්නියක් සිද්ධ වෙන්නෙ නැහැ. ඒ මොකද තමන්ටම තමන් රැවටුණු නිසා. එතකොට ඇවැත්මක් සිද්ධ නොවුනට ඒක නිර්වාණගාමිණී මාර්ගය තුළ ලොකු බාධකයක්. එතකොට දැන දැන ලෝකය රැවටීම අපරාධයක්. හැබැයි ඒ අපරාධයෙන් අපිට යම් දවසක මිදෙන්නට අත් අයගේ සහය ගන්නටත් පුලුවන්. තමන් තමන්ට රැවටුනොත් ඒක ලෝක අපරාධයක් නොවුනට තමන්ගේ නිර්වාණ ගාමිණී මාර්ගය තුළ තමන්ටම කරගන්නා බරපතල අපරාධයක්. ඉතින් මේ තත්වයෙන් අපිට නිදහස් වෙන්නට නම් අප විසින් මේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ සුක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය, ඒ වගේම අර මැටිපිඩ බිම දැම්මහම ඒ ඒ ස්වරූප ගන්නවා වගේ අපේ මනෝභාවයන්ට අපේ සිතැඟි, අපේ රුචිකත්වයන්, අපේ රුචි අරුචිකම් සියල්ලටම අනුකූලව මේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන් ඒ ඒ අවස්ථාවේදී වර නැගෙන ආකාරය හැඩගැන්වෙන ආකාරය, ඒවා අපිව රවටන ආකාරය, ඒවා සුක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව හොඳ වැටහීමක් ඇති කරගන්නට ඕන මේ තත්වයෙන් නිදහස් වෙන්නට. ඉතින් ශෙහාන් මහත්මයා විමසුවේ අපි කොහොමද මේකෙන් නිදහස් වෙන්නෙ කියලා, ඉතින් නිදහස් වෙන්නට පළමු පියවර තමයි ඉස්සෙල්ලාම ඒවා පිළිබඳව දැනුවත් වෙන්නට ඕන, සුතමය ඥාණය. ඊටපස්සෙ දෙවෙනි පියවර තමයි චිත්තාමය ඥාණය. නැවත නැවත හිතලා කල්පනා කරලා තමන්ගේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන් තුළ ඒ වංචක ස්වභාවයන් මතුවෙන හැටි තමන් රැවටෙන හැටි, සුක්ෂමව සිත් සතන් ක්‍රියාත්මක වෙන හැටි වටහා ගන්නට උත්සාහ කරන්නට ඕන, සිතලා කල්පනා කරලා චිත්තාමය වශයෙන්. තුන්වෙනි පියවර තමයි හැමවිටම, හැකි හැමවිටම සිහි නුවණ උපදවාගෙන, සති සම්පජ්ඣය උපදවාගෙන තමන්ගේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන් ඒ වංචක ආකාරයෙන් හැසිරෙන ආකාරය තමන් විසින්ම හඳුනාගන්නට, ප්‍රත්‍යක්ෂව වටහා ගන්නට වැයම්

කරන්නට ඕන, ඒක තමයි භාවනාමය ඥාණය හැටියට අපි ප්‍රගුණ කළ
 යුත්තේ. එතකොට දැන් මේ වංචක ධර්ම පොත කියවපු පමණින් වංචක ධර්ම
 පිළිබඳව දේශනාවක් අහපු පමණින් ඒ පිළිබඳව සිතපු පමණින් අපිට ඒකෙන්
 නැගී සිටින්නට බෑ. දැන් උදාහරණයක් හැටියට පහුගිය දිනෙකත් අපි සිහිපත්
 කලා එක මව් කෙනෙක් අපිට දුරකථනයෙන් කතා කරලා කියනවා
 හාමුදුරුවනේ, මම මගේ ජීවිතේ හාමුදුරුවනේ බණ තුන්දාහක් විතර අහලා
 තියෙනවා කීව්වා. එතකොට බණ තුන්දාහක් විතර අහලා තියෙනවා, නමුත්
 මට මේ තරහා එන එක නවත්වගන්න බෑ. එතකොට මම එතනදි කීව්වා බණ
 දහදාහක් ඇහුවත් ඔව්වර තමයි කියලා. මොකද බණ කොච්චර අහනවාද
 කියන එකෙන් අපිට සුතමය ඥාණයක් වැඩෙනවා. එතකොට ඒවා පිළිබඳව
 කල්පනා කිරීමෙන් චිත්තාමය ඥාණයත් වැඩෙනවා. හැබැයි තමන්ගේ
 මනසේ කෝපය මතුවෙනකොට මේ මතුවෙන්නේ කෝපයයි කියලා හරියට
 හඳුනාගෙන ඒක පාලනය කරගන්නට ප්‍රායෝගික උත්සාහයක් ගත්තේ
 නැත්නම් අපි හැමදාමත් එතනමයි. ඒ නිසා බුදුදහමේ මේ පියවර තුන
 අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් හැටියට දක්වනවා, අපේ ප්‍රඥාව වැඩිදියුණු කරන්න.
 මුලින්ම අහලා දැනගන්නට, දැන් මෙහෙම දේවල් තියෙනවා කියලා මුලින්ම
 අහලා දන්නෙවත් නැත්නම් අපිට ඒවා සම්බන්ධව ක්‍රියාත්මක වෙන්න බෑනේ,
 ඒකයි මම කීව්වෙ මේ දහම් පොත වංචක ධර්ම හා චිත්තෝපකල්ප ධර්ම
 කියන පොත මුලින්ම මට කියවන්න ලැබුනාට පස්සෙ මට පුදුම හිතූනා අනික්
 සියලුදෙනාටත් මේ පණිවිඩ දෙන්නට ඕන නේද කියන ලොකු උනන්දුවක්
 ඇතිවුනා, මොකද එතරම්ම අපේම මනස ගැන ලොකු විවරණයක්
 කරගන්නට අපිට යම්කිසි ආලෝකයක් මේ තුලින් ලැබුනා. හැබැයි ඒ සුතමය
 ඥාණයක් පමණයි. ඊටපස්සෙ නැවත නැවත ඒවා ගැන හිතලා කල්පනා
 කරනකොට තමයි චිත්තාමය ඥාණය ආවේ. ඊටපස්සෙ නැවත නැවත අපි
 ප්‍රගුණ කරන ප්‍රගුණ කරන ප්‍රමාණයට තමයි අපිට අපේ සිත් සනත් තුළ
 ඇතිවෙන වංචක ධර්ම වලින් නැගී සිටිමින් අවංකව, ඒ කියන්නේ ප්‍රඥාව අවධි
 කරගෙන, අවංකව කියන එකෙන් මේකෙන් අදහස් කරන්නේ නිකං අර හෘද
 සාක්ෂියට එකඟව කියන එක නෙවෙයි, හෘද සාක්ෂිය හැමවිටම නිවැරදි
 වෙන්නටත් පුළුවන්, නොවෙන්නටත් පුළුවන්. ඒ නිසා ප්‍රඥාවට එකඟව සති
 සම්ප්‍රජ්ඣාදියට එකඟව, ඊට අනුරූප අපිට වංචක ධර්ම මොනවාද, නිවැරදි
 සැබෑ ධර්ම මොනවාද කියලා හඳුනාගෙන ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්
 වෙන්නේ සුතමය ඥාණ වශයෙන් මුලින් මේවා ගැන අහලා චිත්තාමය ඥාණ
 වශයෙන් හිතලා, භාවනාමය ඥාණ වශයෙන් ප්‍රගුණ කරන කෙනෙකුට
 පමණයි. ඉතින් ඒ පළවෙනි පියවර තමයි දැන් අපි මේ දහම් පොත විවරණය

කිරීම තුළින් හැමදෙනාටම අවස්ථාව ලබාදෙන්නට උත්සාහ කරන්නේ, කොහොමද ඒවා පිළිබඳව විවිධ පැති වලින් අපි අහලා, හිතලා, කල්පනා කරලා වටහාගන්නේ කියලා.

අවසරයි හාමුදුරුවනේ අතිරේක ප්‍රශ්නයක් අහන්න හිතුවා, ඔබවහන්සේ මේ පොත පිළිබඳ කතා කරද්දි නිතරම කියපු කාරණාවක් ගෙනාත් මම හරියට පුදුම වුනා මේ පොත කියවපුවාම කියන කාරණාව. හාමුදුරුවනේ අද වෙනකොට මේ දහම් කරුණු සම්බන්ධයෙන් සමාජගත වෙලා තියෙන දේ තමයි, පොඩි දරුවා පාසල් යන වයසේ දරුවා මේ දහම් අධ්‍යාපනය විභාග කේන්ද්‍ර කරගෙනම මේ පොත පතට යොමු වෙන්නේ. මං එතකොට අහන්න කැමැතියි ඔබවහන්සේට මතක ඇති කාලෙක ඔබවහන්සේ මෙවැනි පොත් පරිශීලනයට යොමු වුනේ කොයි වගේ වයසකදීද, ඊටපස්සෙ අපේ හාමුදුරුවනේ මෙවැනි පොත පත පරිශීලනය කරන්න සුදුසු වයස් කාලය වයසට ගියාට පස්සෙද ඊට කලින්ද?

ඇත්තටම ගෙනාත් මහත්මයා අපිට පොත පත පරිශීලනය කරන්නට හෝ දහම අධ්‍යයනය කරන්නට නියමිත කාලයක් වෙන් කරන්න පුලුවන් කමක් නෑ. ඒක තම තමන්ගේ සාංසාරික හැකියාව වගේම මේ ජීවිතයේ අපිට ලැබෙන පාරිසරික සාධක කලාපය මිත්‍ර සම්පන්නිය ආදී කාරණා මත තීරණය වෙනවා. දැන් මේ ශාසන ඉතිහාසයේ සමහර අය ඉඳලා තියෙනවා අවුරුදු හත වෙනකොට අර්භත්වයට පත්වෙලා. එතකොට දැන් වර්තමානයේ බටහිර භෞතික විද්‍යාත්මක න්‍යායන් එක්කලා බැලුවොත් අවුරුදු හතක් වෙනකොට ඒ දරුවාගේ මොළයවත් අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වැඩිලා නැහැ කියලා තමයි ඒ අය කියන්නේ. එතකොට එහෙම තියෙද්දින් අර දරුවා මේ ලෝකෝත්තර ඥාණයක් අවබෝධ කරලා තියෙනවා, ඉතින් ඒක එහෙම නැහැයි කියන්න බෑ. එහෙම සාධක අපේ ශාසන ඉතිහාසයේ තියෙනවා. එතකොට එහෙම නම් අපිට මෙන්න මේ වයස් කාලයේදී තමයි ධර්මය අධ්‍යයනය කළ යුත්තේ, ධර්මය අවබෝධ කරන්න පුලුවන් කම තියෙන්නේ, එහෙම කාල තීරණයක් අපිට වෙන් කරන්න පුලුවන් කමක් නෑ. ඒකට ප්‍රධාන වශයෙන් සාංසාරික කුසලතාවය, පරිණත භාවය බලපානවා. හැබැයි සාංසාරික පරිණතභාවය කොච්චර තිබුනා වුනත් මේ ජීවිතේ මවිසියන් විසින්, සත්පුරුෂ කලාපය මිත්‍රයන් විසින් ඒකට පරිසරය හැදෑවෙ නැත්නම් ඒවා යටවෙලා යන්න පුලුවන්. ඒකටත් අපිට හොඳම උදාහරණයක් අපිට ශාසන ඉතිහාසයේ තියෙනවා, මහාධන සිටුපුත්‍රයා. බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා මේ මනුස්සයා උත්සාහ කලා නම් රහත් වෙන්න පුලුවන්කම තියෙනවා. ඒ කියන්නේ සාංසාරික වශයෙන් එපමණක පාරමිතා වැඩිලා,

බෝධිපාක්ෂික ධර්ම වැඩිලා මේ ජීවිතේ ත්‍රිභේතුක ප්‍රතිසන්ධියක් ලබලා
 සියලුම සාධක පූර්ණ වෙලා. හැබැයි මව්පියෝ විසින් ඒ තැනැත්තා දහමට
 යොමු කළේ නෑ. කලාණ්ඩුමිත්‍ර ඇසුරක් ලැබුන් නෑ. පාපමිත්‍ර ඇසුරත් එක්කලා
 සියල්ලම විනාශ කරගත්තා. එතකොට යම්කිසි කෙනෙකුට සාංසාරික
 වශයෙන් යම්කිසි හුරුවක් පුරුද්දක් අරගෙන ඇවිත් තියේද, මේ ජීවිතයේ
 මව්පියන් විසින් සහ කලාණ්ඩු මිත්‍රයින් විසින් ඒ තැනැත්තාට සුදුසු පරිසරයක්
 හදනවාද, ඔය කාරණා දෙක මත තමයි ළමාකාලයේ අපි දහම් මඟට
 යොමුවෙනවාද, තරුණ කාලයේ යොමුවෙනවාද, මැදිවියේ යොමුවෙනවාද,
 මහළු කාලයේ යොමුවෙනවාද කියන එක තීරණය වෙන්නේ. ඊළඟට තවත්
 කාරණයක් ඒකට හේතුවෙන්න පුළුවන්. තමන්ගේ ජීවිතේ ලැබෙන යම් යම්
 අත්දැකීම්. එතකොට දැන් අපේ ජීවිතේ අපිට ඇත්තටම පුංචි කාලේ ඉඳලා
 අපේ අම්මා අපට නියම කරලා තිබුනා හවසට බුද්ධ වන්දනාව කරන්න ඕන,
 අනිවාර්යයෙන් මල් කඩලා පහන් පත්තු කරලා ඒවා සියල්ල අපි කරන්න ඕන.
 ඊළඟට ඒ කාලයේ දිනපතා බණ අහන්න තිබුන් නෑ. ගුවන් විදුලියේ ධර්ම
 දේශනා දෙකයි සතියට තියෙන්නේ, ඉරිදා උදේ අටටයි, බදාදා රෑ අටටයි.
 ඉරිදා උදේ බණ අපිට අහන්න වෙන්නෑ දහම් පාසැල් යන නිසා. බදාදා රාත්‍රී
 අටේ බණ අපි අනිවාර්යයෙන් අහන්න ඕන කොච්චර නිදිමත වුනත්. එහෙම
 බණ අහනකොට ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් ඔය උකුණො මැරීමේ ආදීනව
 ගැන කියපු කතාවක් අහලා තමයි මගේ ජීවිතේ මට පළවෙනි වතාවට ලොකු
 බයක් ඇතිවුනේ, මොකද පුංචි කාලේ ඉතින් අපිත් මදුරුවො මරලා
 තියෙනවා, උකුණො මරලා තියෙනවා, මකුණො මරලා තියෙනවා, දිම්බො
 මරලා තියෙනවා, ඉතින් ඕවත් එක්ක කොච්චර ලොකු විපාකයක් විදින්න
 වෙයිද කියලා ලොකු තැනිගැන්මක් ඇතිවුනා. ඊටපස්සේ මම අම්මාගෙන්
 ඇහුවා අම්මේ මාත් එන්නද සිල් ගන්න යන්න, මොකද අම්මයි කිරිඅම්මයි
 හැම පෝයටම සිල්ගන්න යනවා. ඉතින් එහෙම තමයි ධර්ම මාර්ගයට යොමු
 වුනේ, ඉතින් පන්සලට ගියා කියලා ලොකුවට පොත පත කියවන්න
 අවකාශයක් ලැබුන් නෑ. අවුරුදු දාහතරෙදි තමයි අපිට පැවිදි වෙන්නට
 අවස්ථාව ලැබුනේ. ඒ පැවිදි වුනාට පස්සේ තමයි ඇත්තටම දහම් පොත පත
 කියවනවා කියන දේකට අපි ඍජුව යොමුවුනේ. ඊට කලින් ඉතින් අවුරුදු
 දාහතර වෙනකල් පාසලේ සහ දහම් පාසලේ බුද්ධ ධර්මය පොතට අමතරව
 අපි විශේෂ දහම් පොතක් එහෙම කියවන්නට යොමු වෙලා නෑ. පිරිවෙනට,
 එහෙම නැත්නම් පැවිදි වුනාට පස්සේ දහම් පොත පත පරිශීලනය කලා.
 නමුත් ඒවා පිළිබඳව ලොකු වැටහීමක් එකවර ඇතිවුනේ නෑ. පස්සේ
 උපසම්පදාවට ආසන්න වෙනකොට තමයි, මහණකම සහ උපසම්පදාව ගැන

රේරුකානේ මහනායක භාමුදුරුවෝ විසින් ලියන ලද උපසම්පදා සීලය ඒ වගේම ශාසනාවතරණය ඒ පොත පත කියවලා ඊටපස්සෙ තමයි යම්කිසි දැනුවත් භාවයකින් යුක්තව දහම් පොත පත පරිශීලනය කරන්න පටන් ගත්තේ. ඉතින් ඊටත් බොහෝ කාලයකට පස්සෙ තමයි මම හිතන්නේ මගේ වයස අවුරුදු විසිපහ විතර වෙනකොට තමයි, විසි පහට ආසන්න වෙනකොට තමයි මට තේරුනේ වංචක ධර්ම පොත කියවන්නට අවස්ථාව ලැබුනේ. ඉතින් ඒ වෙනකොට අපි බොහෝ දහම් කාරණා දැනගෙන ගෙන තිබුනා, නමුත් මේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ සුක්ෂම විග්‍රහයන් ඒ වගේම ඒවයේ වංචනික ස්වරූපයන් නායක භාමුදුරුවෝ මේ පැහැදිලි කරලා තියෙන විදිය කියවනකොට ඒකයි මං කිව්වේ මට පුදුම හිතූනා ඉතින් නායක භාමුදුරුවෝත් පැහැදිලි කරනවා මේ පොතේම මීට ඉහත මේ වංචනික ධර්ම පිළිබඳ ලියවෙව්වි පොත් ලංකාවේ නැහැ. නායක භාමුදුරුවෝ තමයි, රේරුකානේ මහනායක භාමුදුරුවෝ තමයි පළවෙනි වතාවට ලංකාවට මේ සරල බසින් මේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව මේ පොතක් සම්පාදනය කරන්නේ. ඉතින් උන්වහන්සේ මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා, මේක ලියන්න හරියට වෙහෙසෙන්න වුනා, උන්වහන්සේ ප්‍රස්තාවනාවේදී පැහැදිලි කරනවා, 'මෙම ග්‍රන්ථයෙහි දැක්වෙන වංචක ධර්මයන්ගෙන් අටතිසක් - ඒ කියන්නේ තිස් අටක් - තෙත්තිප්‍රකරණාර්ථ කතාවෙහි දැක්වුනු වංචක ධර්මයෝය. ඉතිරි වංචක ධර්ම දක්වා ඇත්තේ අභිධර්ම ග්‍රන්ථ වල එම කරුණු අනුසාරයෙන් අපිට පෙනුනු සැටියෙනි. ඇසට නොපෙනෙන කයට හසුනොවන අභව්‍ය වූ සටහන් නැත්තා වූ, පැහැයක් නැත්තා වූ, චිත්ත චෛතසික ධර්මයෝ අනිසුක්ෂමය, එබැවින් ඒවායේ තත්වයන් නිවැරදිව සෙවීම පහසු කාර්යයක් නොවේ. ඒවා ගැන සොයන්නවුන්ට නොයෙක් විට වැරදි හැඟීම් ඇතිවේ. එබැවින් අපට වැටහුණු හැටියට මෙහි දක්වන ලද කරුණු සියල්ලම එසේම සත්‍යයැයි අපි නොකියමු. සමහර විට අපගේ රැවටීම් ද මෙම ග්‍රන්ථයට ඇතුලත් වී තිබිය හැකිය. පරමාර්ථධර්මවේදීහු විමසන්නවා'. නායක භාමුදුරුවෝ දැන් මේ පොත ලියන කාලෙ වෙනකොට උන්වහන්සේගේ ධර්මඥාණය කොතෙක් තිබුනත් උන්වහන්සේ බොහොම අනනිමානීව සිහිපත් කරනවා කරුණු තිස්අටක් තෙත්තිප්‍රකරණාර්ථ කතාවෙහි දැක්වෙන ආකාරයට හඳුනාගන්නා, අනිත් ඒවා අභිධර්ම කරුණු එක්කලා චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ සුක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය උන්වහන්සේ හිතලා කල්පනා කරලා තමයි දක්වලා තියෙන්නේ. නමුත් ඒවා එහෙමම ගන්නැතිව, මොකද උන්වහන්සේටත් සමහර දේවල් වැරදිලා තියෙන්න පුලුවන්, ඒ නිසා මේවා පැහැදිලි කරගෙන විමසලා තේරුම් ගන්න කියලා උන්වහන්සේ

පැහැදිලි කරනවා. ඉතින් ඒ ප්‍රකාශනය දැන් සමහර කෙනෙක් මේක වරදවා ගන්නට පුළුවන් එහෙනම් නායක භාමුදුරුවෝ තේරෙන්නැතිවද මේ ලියලා තියෙන්නෙ කියලා, ඒක නෙවෙයි මේකෙ අර්ථය, නායක භාමුදුරුවෝ තේරුම් ගත්තු කරුණු පැහැදිලි කරලා තියෙනවා, නමුත් අර උන්වහන්සේට කිසිම වෙලාවක ඕන වුනේ නෑ ඉඬමෙව සච්චං මෝගමඤ්ඤං - මම කියනදේමයි හරි අනික් සියල්ල වැරදියි කියලා එහෙම දෘෂ්ටියකට එන්න උන්වහන්සේට ඕන වුනේ නෑ. ඒ වගේම මහානායක භාමුදුරුවෝ කොයිම අවස්ථාවකවත් තමන්ගේ මතය ශ්‍රාවකයාට ගන්වන්නට, ශ්‍රාවකයා අනුගාමිකයෙක් කරන්නට, ශ්‍රාවකයා අන්ධභක්තිකයෙක් කරන්නට, තමන් සරණ යන කෙනෙක් බවට පත් කරන්න නායක භාමුදුරුවෝ උත්සාහ කළේ නෑ. ඒකයි මේ දහම් පොත පතෙහි සහ නායක භාමුදුරුවන්ගේ ක්‍රමවේදයේ තියෙන වටිනාකම ශෙහාන් මහත්මයා, දැන් අද අපි දකිනවා ගොඩාක් දේශකයන් වහන්සේලා ගිහි පැවිදි දෙපිරිසම අතර ඉන්නවා, තමන්ගේ මතයම තමයි තහවුරු කරන්න උත්සාහ කරන්නෙ. අනිත් ඒවා පැත්තකට දානවා. ඊළඟට තමන්ගේ මතය පිළිබඳව මොකුත් විමසන්නට, ඒවාගේ මොකුත් වරදින්ට ඉඩක් නෑ වගේ. එතකොට ඒවා පිළිබඳව මොකුත් වාද විවාද තර්ක විතර්ක කරන්න ඉඩක් නෑ. අර දෙවියන් වහන්සේගේ ප්‍රකාශනය වගේ ඒවා ඒ විදියෙන්ම පිළිගෙන ශ්‍රාවකයන් ඒකට අනුගත වෙලා නිකං ආකෘතිගත කරලා. තමන්ට අවශ්‍ය ආකෘති ටිකක් තමයි හදන්න ඕන වෙන්නෙ ශ්‍රාවකයා තුල. ඉතින් මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ මේ ප්‍රකාශණයෙන් උන්වහන්සේ හරිම නිදහස් කරලා තියෙනවා, දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ පවා දේශනා කරනවා තථාගතයන් වහන්සේගේ දේශනාව ශ්‍රද්ධා මාත්‍රයෙන් පිළිගන්නේ නැතිව ඒක විමසලා බලන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ජීවිතය හෝ යම්කිසි තමන්ට ගැටෙන තැන් තියෙනවා නම් ඒවා පිළිබඳව විමර්ශනය කරලා බලන්න, උන්වහන්සේගේ වචනයෙහි ක්‍රියාවෙහි යම්කිසි දෝෂයක් තියේද කියලා විමර්ශනය කරලා බලන්න තමන් විසින්. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ පවා ඒ නිදහස හික්මුත් වහන්සේලාට ලබා දීලා තියෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ තමයි රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ අවබෝධය මොන මට්ටමේ තිබුනා වුනත් උන්වහන්සේ ශ්‍රාවකයා නිදහස් කරනවා, නිදහස් තැනකට ගෙනිහින් තියෙනවා, තමන්ගේ ප්‍රඥාව අවධි කරන්න. මොකද ශෙහාන් මහත්මයා අපි නිතරම කියන දෙයක් තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ සච්ඡේදනා ඥාණයෙන් ධර්ම දේශනා කලාට ඒ දේශනාව අපිට අහන්න වෙන්නෙ අපේ ප්‍රඥාවෙන්නෙ. අපිට බුදුභාමුදුරුවන්ගේ සච්ඡේදනා ඥාණයෙන් ඒ දේශනාව තේරුම් ගන්න බෑනෙ. උන්වහන්සේගේ සච්ඡේදනා

ඥාණය උන්වහන්සේට. ඒ දේශනාව අපිට අහලා තේරුම්ගන්න වෙන්නෙ අපේ ප්‍රඥාවෙන්. ඒ වගේ රේරුකානේ මහතායක භාමුදුරුවන්ගේ ප්‍රඥාව උන්වහන්සේට. මේක කියවන කෙනා, විමසන කෙනා තමන්ගේ ප්‍රඥාව අවධි කරලයි ඒක හදුනාගන්න ඕන. අන්න ඒ කාරණය උන්වහන්සේ බොහොම අනනිමානීව මෙනන පැහැදිලි කරන්නෙ. ඉතින් එබඳු විවරණයන් නිසා තමයි ඇත්තටම අපිට හුඟාක් පුදුම හිතුවේ උන්වහන්සේ ඉතා නිදහස්ව අනනිමානීව ඉතාම සුක්ෂම විදියට මේ ධර්ම කාරණා පැහැදිලි කරලා තියෙන නිසා ගිහි පැවිදි සියලු දෙනාටම තම තමන්ගේ සිත් සනත් විවරණය කරගන්නට මේ වංචක ධර්ම හා චිත්තෝපකල්ප ධර්ම ග්‍රන්ථය අනිවාර්යයෙන් ජීවිතයේ එක්වරක් පමණක් නෙවෙයි, වාර කිහිපයක්වත් සියලු දෙනා විසින් කියවන්නට සුදුසුම ධර්ම ග්‍රන්ථයක් හැටියටයි හැමවිටම අපිට හැඟෙන්නෙ.

අපේ ඇසට නොපෙනෙන, අපිට නොදැනෙන දහම් කරුණු කොයිතරම් නම් මේ ලෝකෙ තවදුරටත් තියෙනවාද, දැන දැන වැරදි කරන්නත් පුලුවන්. නොදැන වැරදි සිද්ධ වෙන්නත් පුලුවන්. දැන වැරදි, නොදැන වැරදි, කට වැරදි මේ හැමදෙයක් ඇතුළේම ඔබෙන් මගේත් අපි හැමෝගෙන්ම වංචාවක් සිද්ධ වෙන්නත් පුලුවන්. ඉතින් ඒ කරුණු පිළිබඳවයි අපි කතාබහට ලක් කලේ. වැඩසටහන සුගත පද විවරණ දන්නෙම නැතිව පුරා භෝරාවක කාලයක් අපි ඔබත් එක්ක රැඳී සිටියා. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ කරුණු හරියට, මනාවට, හරි ලස්සනට මේ පොතෙන් උපුටා ගනිමින් සදහන් කලා. ඉතින් උන්වහන්සේගේ ඒ කතන විලාශය, දේශන විලාශය හරි අපූරුවට අපේ කාලය රඳවාගන්නා. ඒ වගේම මේ කරුණු ටික පැහැදිලි කරන්න හරි අපූරු ක්‍රමවේදයක් උන්වහන්සේ යොදාගන්නා. අපේ භාමුදුරුවන් මේ පොත පතේ තිබුණු දැනුම පොත කියෙව්වාට අපිට ලබාගන්න පුලුවන් වුනාට, උන්වහන්සේ සමාජගත කරන්නට යෙදුණු මේ අපේක්ෂාවන් උන්වහන්සේගේ මේ රචිත පොත පතේ තිබුණු දැනුම සමාජගත විය යුතු ආකාරය පිළිබඳව අපිට පැහැදීමක් තිබුනේ නෑ. අද මේ වැඩසටහන අවසන් වන විට සියස මාධ්‍ය ජාලයේ අපි හරිසතුවු වෙනවා මේ වැඩසටහන ඔබට තිළිණ කලේ රටට තිළිණ කලේ දැනෙන්නට හැඟෙන්නට සහ අපේ වැරදි තැන් තියෙනවා නම් ඒ පිළිබඳව ඔබට මට අපිට හොඳට රිදෙන්නට කියන කාරණාව. ඒ නිසා සිතන්නට කාලය එළඹ ඇත. සිතිය යුත්තේ ඔබයි. තීරණය ඔබටයි භාර. එසේ නම් අප සූදානම්වෙනවා මේ වැඩසටහනින් සමුගෙන යන්න. අද දවසේ මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී සදහම් දෙසුමට දම් අසුනට වැඩිම කලේ, කෙතට දියවර සේ දැයට සදහම් සිසිල සනසාලන පැය

විසිහනර පුරාවටම ගම වෙනුවෙන්, රට වෙනුවෙන්, අප වෙනුවෙන් අනුකම්පාවෙන් ධර්මය දේශනා කරමින් උන්වහන්සේගේ වටිනා කාලය කැප කරන ආචාර්ය, නම කියන්නට අවසරයි, පූජ්‍ය කුකුල්පත් සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ හාමුදුරුවන් බොහොමත්ම පින් ඔබවහන්සේට මේ දුන් දැනුම් සම්භාරයට. ඒ වගේම මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී අපිට අවවාද අනුශාසනා තිළිණ කල ගරු සභාපතිතුමන්, ආචාර්ය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, අධ්‍යක්ෂකතුමන් සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමා ඇතුළු සමස්ථ කාර්ය මණ්ඩලයන් අපි මෙලෙසින් සිහිපත් කරමින් අදට වැඩසටහන මෙනෙකට නිමාවට පත් කරන්නට අපට අවසර. යළිත් ඊළඟ දවසේ මේ පොතේම මේ ග්‍රන්ථයේම ඉතිරි කොටසත් අරගෙන එන බවට ඔබට අප සපළ කරන්නම් කිසිදු වංචාවක් නොකොට. එසේ නම් අපිට අවසර දෙන්න අදට ඔබෙන් සමුගෙන යන්නට මෙලෙස නිමාවට පත්වෙනවා සුගත පද විවරණ වැඩසටහන. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/nQ5UAghMymk>

02 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝවන්! තෙරුවන් සරණ ප්‍රාර්ථනය කරනවා සියලුමදෙනාට සියැස සියැසින් නරඹන ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට. මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා සියැස නාලිකාවෙන් පිදෙන වැඩසටහන් මාලාවේ අරුත්බර අලුත් වැඩසටහනක් අපි මේ විදියට අරඹන්නට යෙදුනා. ඉතින් අදත් ඒ වැඩසටහනේ දෙවැනි කොටස මෙලෙසට අපි අරඹනකොට ඔබේ නිවහනට අපි අද දවසට මෙලෙසට ගෙන එන මේ වැඩසටහන සුගත පද විවරණ වැඩසටහන, මෙම වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී අදත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා මෙම වැඩසටහන ගෙන ඒම සඳහා අපිට පූර්ණ ආශීර්වාදය අවවාද නිළිණ කරන නාලිකාවේ ගරු සභාපති තැන්පත් ගරු ආචාර්ය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, ඒ වගේම එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු අධ්‍යක්ෂ තුමන් සඳරුවන් අධිකාරම් මහත්මා ඇතුළු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය. ඒ සියලුදෙනාට කෘතභක්තව අප මෙලෙසින් සිහිපත් කරමින් සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට ඇරයුම ලද ඒ වගේම ගෞරවනීය වැඩමවීම සිදු කල අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේව පිළිගන්නටයි මේ සූදානම. මේ වැඩසටහනේ ප්‍රධාන නිර්මාතෘවරයාණන් වහන්සේ උන්වහන්සේයි. ඒ වගේම අපිට ලද ප්‍රධාන සම්පත් දායකයාණන් වහන්සේයි උන්වහන්සේයි. ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් පිළිගන්නට අවසරයි, අද දවසේ අපේ ගෞරවණීය ආරාධනයෙන් මෙහි සම්ප්‍රාප්ත වුනු ඒ වගේම මේ මැදිරියට වැඩම කල අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ, නම කියන්නට අවසරයි, ආචාර්ය පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ භාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් බැති සිතින් ඔබවහන්සේව මේ අවස්ථාවට පිළිගන්නවා. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේව පිළිගැනීමෙන් අනතුරුව දැන් අපි සූදානම් වෙන්නේ මේ වැඩසටහනට යොමුවන්නට. ප්‍රේක්ෂකයින්, ගිය සතියේ අප මේ වැඩසටහන් මාලාවේ ආරම්භක අවස්ථාවට එළඹුනා. මේ වැඩසටහනේදී අපි තෝරාගත්තේ රේරුකානේ චන්ද්‍රිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් රචිත ධර්ම පුස්තක රැසක් අතරින් සුවිශේෂ ග්‍රන්ථයක්. ඉතින් ග්‍රන්ථ පෙලක් විග්‍රහ කරන මගට පළමු ග්‍රන්ථය අපි තෝරාගත්තා ඒ ග්‍රන්ථය මා ඔබට යළිත් වතාවත් පෙන්වන්නම්, වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම කියන ග්‍රන්ථය තමයි අපි තෝරාබේරා ගත්තේ. මේ වැඩසටහන් මාලාව අපි ඔබ

වෙනට තිළිණ කිරීමේදී වගකිවයුතු මාධ්‍ය නාලිකාවක් විදියට මේ සියලු ග්‍රන්ථයන්හි වර්තමාන අධිකාරීත්වය, අධිපතිත්වය, හිමිකාරීත්වය නොඑසේ නම් මෙහි භාරකාරීත්වය දරන ශ්‍රී චන්ද්‍රවිමල ධර්ම පුස්තක සංරක්ෂක මණ්ඩලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් නම කියන්නට අවසරයි කිරීමට වේ ධර්ම මානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගේ පූර්ණ ආශීර්වාදය, අවසරය අපි ලබාගන්නා, ඒ නිසා උන්වහන්සේවත් ඉතාමත් ගෞරව පූර්වකව අප මෙලෙස සිහිපත් කරනවා. දැන් ඊළඟට ඔබ දන්නවා හොඳම කාරණාවටයි අපි එළඹෙන්නෙ. මෙවැනි වැඩසටහනක් අපි ඔබට තිළිණ කළේ ඇයි. මේ වැඩසටහන බලන ඔබට තියෙන ප්‍රශ්නය තමයි ඒ ප්‍රශ්නය, අපි එයටත් කෙටි පිළිතුරක් දීමට වැඩසටහනට අවතීර්ණ වෙන්නම්. දෙස්විදෙස් බොහෝ පිරිස් මේ ධර්ම පුස්තකය පරිහරණය කරනවා. නමුත් මෙහි තියෙන හරි අර්ථය විචාරකයින්ගේ විග්‍රහයෙන් විකෘති වන්නට පුළුවන්. ඒ නිසා අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, ඒ වගේම සියැස නාලිකාවට විශේෂ ඉල්ලීම් කිහිපයක් ලැබුණා, දෙස් විදෙස් ගත බොහෝ පිරිසෙන්, මේ පිළිබඳව හරි විග්‍රහයක් හොඳහැටි කරදෙන්නට කියා. ඉතින් ඒ නිසා අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මේ තීරණයට එළඹුණා. ඉතින් අපේ හාමුදුරුවනේ, වංචක ධර්ම පිළිබඳව පසුගිය දවසේ අපි පැයක කාලයක් හරි අපූරුවට කතා කලා. ඔබවහන්සේගේ විග්‍රහය නිසාම අපිට ඒ කාලය යනවා තේරෙන්නෙන් නැ අපේ හාමුදුරුවනේ. පසුගිය සතියේ මේ වැඩසටහන බලපු අයත් ඉන්න පුළුවන්, නොබලපු පිරිසක් අද මේ වැඩසටහන නරඹනවා වෙන්නත් පුළුවන්. අපේ හාමුදුරුවනේ වංචක ධර්ම කියන්නෙ මොනවාද කියලා කෙටි හැඳින්වීමක් කරලාම අපි මේ දහම් සාකච්ඡාවට එකතු වෙමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! අපි පසුගිය සතියේ මේ වැඩසටහන ආරම්භ කරද්දීම සිහිපත් කලා වංචක ධර්ම කියලා කියන්නෙ අපේ සිත රවට්ටන ක්ලේශ ධර්ම. ක්ලේශ ධර්ම වලින් සමස්තයක් හැටියට අපේ සිත කිළිටි කිරීම සිද්ධ කරන්නෙ. ඊට අමතරව ඇතැම් ක්ලේශ ධර්ම අපේ සිත රවට්ටන ස්වභාවයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඒ අවස්ථා පිළිබඳව තමයි විශේෂයෙන් වංචක ධර්ම හැටියට දක්වන්නෙ. අපි එහිදී සිහිපත් කලා කරුණු දෙකක් නිසා මේ රැවටීම සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්. එකක් තමයි ක්ලේශයන් ප්‍රතික්ෂේප කරන පාපය පිළිකුල් කරන පුද්ගලයාගේ සිතැඟි වලට අනුරූපව මේ ක්ලේශධර්මයන් යම් යම් ස්වරූපයන්ගෙන් වෙනස් ආකාර, වෙනස් හැඩ ගනිමින් තමන්ගේ මනසේ ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ සිතූම් පැතූම් වලට අනුකූලව පහළ වෙන්නට පුළුවන්. දෙවෙනි කාරණය තමයි මේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ සුක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව, ඒ චිත්ත චෛතසික

ධර්මයන්ගේ අනන්‍ය ලක්ෂණ පිළිබඳව යම් වැටහීමක් අඩු පුද්ගලයෙකුට ඒවා පිළිබඳව විවිධ වැරදි වැටහීම් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. එතකොට ඔය කාරණා දෙකම නිසා අපේ මනසේ පහළ වෙන ඇතැම් මනෝභාවයන් ඇතැම් හැඟීම් අපිට නිවැරදිව විවරණය කරගන්නට පහසු නැහැ. එතකොට ක්ලේශ ධර්මයන්, අකුසල ධර්මයන්, පාප ධර්මයන් අපි කුසල ධර්ම හැටියට සද්ධර්ම හැටියට, ගුණධර්ම හැටියට අපේ මනසින් අපි පිළිගන්නට පෙළඹෙනවා. ඉතින් මේක අපි පසුගිය සතියේ සිහිපත් කලා විශේෂයෙන්ම අපි රැවටෙන ආකාර දෙකක් තියෙනවා, ලෝකයේ අන් අය කරන කියන දේවල් වලට රැවටීම සහ අපේම සිතට රැවටීම. ඉතින් අන් අයට රැවටීමත්, රැවටීමක් තමයි. නමුත් ඒක කවදාහරි තව කෙනෙකුගේ සහයෝගයෙන් හරි අපි නිවැරදි කරගන්නට පුළුවන්. නමුත් බොහෝ දැන උගත් පුද්ගලයන් පවා තමන්ගේ මනසට රැවටෙනවා, නිවැරදිව වංචකධර්ම හඳුනාගැනීමට නොහැකි වීම නිසා. ඒ පිළිබඳව විශේෂයෙන් රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවෝ මේ වංචක ධර්ම පොතේ සිහිපත් කරනවා මේ විදියට. 'වංචක ධර්ම නම් වූ කුසල ධර්මයන්ගේ වේශයෙන් සන්නානයේ පහළ වන්නා වූ ඒ අකුසල ධර්මයන්ගෙන් කෙරෙන වංචනය තමා විසින්ම තමහට කරගන්නා වංචනය වේ. තවත් ක්‍රමයකින් කියනහොත් එය තමාගේ සිත විසින්ම, තමාගේ සිතට කරන වංචනයකි. එබැවින් අන්‍යයන් විසින් රැවටීමට දුෂ්කර වූ බොහෝ නුවණැති පුද්ගලයෝද, ඔවුන්ගේ සන්නානයෙහි උපදනා වංචක අකුසල ධර්මයන්ට රැවටෙති. එතකොට දැන් සාමාන්‍යයෙන් බුද්ධිය අඩු නුවණ අඩු පුද්ගලයෝ ලෝකයේ යම් යම් කර්ම වලට රැවටෙනවා කියන එක ස්වභාවිකයි. දැන් මේ වංචක ධර්ම වල තියෙන සුක්ෂම බව නිසා බොහෝම දැනටගත් නුවණැති පුද්ගලයෝ පවා මේ තමන්ගේ මනසේ පහළ වෙන මේ වංචක ධර්ම වලට රැවටෙනවායි කියන බව තමයි නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කළේ. ඒ වගේම දැන් ලංකාවේ මේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව අපේ රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවෝ මේ ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කරන්නට පෙරාතුව මේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව සාමාන්‍ය ජනතාවට දැනගන්නට අවකාශයක් තිබුනේ නෑ. විශේෂයෙන්ම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ වල යම් යම් තැන විසිරී පවතිනවා, ඒ වගේම අවිධිකතාවල යම් ආකාරයකින් මේ පිළිබඳව විශේෂයෙන් තෙත්තිප්‍රකරණ අවිධිකතාවෙහි යම් විග්‍රහයක් තියෙනවා, නමුත් සාමාන්‍ය ජනතාව අතට මේ වංචක ධර්ම කියන්නේ මොනවාද කියන කාරණා පැහැදිලි කෙරෙන්නට ප්‍රථම වතාවට ග්‍රන්ථයක් සම්පාදනය කරන්නේ රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවෝ. ඒ නිසා එක පැත්තකින් ගත්තහම රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ ධර්ම ග්‍රන්ථ අතර

අනන්‍ය වූ ග්‍රන්ථයක් තමයි වංචක ධර්ම පොත. මොකද දැන් උන්වහන්සේ අභිධර්මය ගැන දහම් පොතපත ලියලා තියෙනවා. තවත් අය අභිධර්මය ගැන ලියලා තියෙනවා. තෙරුවන් ගුණ පිළිබඳව නායක භාමුදුරුවෝ ලියලා තියෙනවා. එතකොට තෙරුවන් ගුණ පිළිබඳව තවත් අය ලියලා තියෙනවා පොතපත. ඒ වගේම විදර්ශනා භාවනාව ගැන නායක භාමුදුරුවෝ පොත් ලියලා තියෙනවා. තවත් අය විදර්ශනා භාවනාව ගැන පොත්පත් ලියලා තියෙනවා. ඉතින් ඒ අතින් බැලුවහම රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ ධර්ම ග්‍රන්ථ අතර අතිශයින්ම සුවිශේෂ, නායක භාමුදුරුවෝම මුලින්ම මේ සමාජයට හදුන්වා දුන්නා විශේෂ පැතිකඩක් තමයි මේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ සුක්ෂම ස්වභාවයක් පැහැදිලි කරන මේ වංචක ධර්ම ග්‍රන්ථය. ඉතින් ඒ බව උන්වහන්සේගේ ග්‍රන්ථයේ ඒ ප්‍රස්තාවනාවේ පැහැදිලි කරනවා ‘වංචක ධර්ම පිළිබඳව බෞද්ධ ජනතාවට අවබෝධයක් ඇතිකරගැනීමට ඒවා පිළිබඳව ලියැවුණු පොතපත තිබිය යුතුයි. එහෙත් ඒ සඳහා සැපයුණු පොතක් අපේ රටේ දක්නට නැත. එබැවින් සාමාන්‍ය ජනයාට තබා උගතූන්ටද වංචක ධර්ම ගුප්ත දෙයක් වී තිබේ. බොහෝදෙනා එබඳු ධර්ම කොටසක් ඇති බව පවා නොදනිති. ගුප්ත දෙයක් වී තිබෙන වංචක ධර්ම ශක්ති පමණින් බෞද්ධ ජනයාට හෙළිකර දීම පිණිස වංචක ධර්ම නම් වූ මෙම ග්‍රන්ථය අප විසින් සම්පාදනය. එතකොට නායක භාමුදුරුවෝ ඉතාම පැහැදිලිව ගිහි පැවිදි දෙපිරිසගේම ප්‍රඥාව අවධි කරන්න, විශේෂයෙන් නායක භාමුදුරුවෝ මේ ධර්ම ග්‍රන්ථ සම්පාදනය කරද්දී සිහි කරන කාරණයක් තමයි අපේ කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද නායක භාමුදුරුවෝ වසර 17 ක් උන්වහන්සේට උපස්ථාන කළේ. එතකොට නායක භාමුදුරුවෝ උන්වහන්සේ සමඟ සිහිපත් කරනවා ධම්මානන්ද, මම මේ පොත්පත් ලියලා තියෙන්නේ මගේ පණ්ඩිතකම පෙන්නන්න නෙවෙයි. මගේ දැනටගත්කම් පෙන්නන්න එහෙම නෙවෙයි, මම වටහා ගත්තු ධර්ම කාරණා මහජනයාට මොන විදියෙන් පැහැදිලි කළොත් වැටහෙයිද කියලා හිතලා බලලා මෙන්න මෙහෙම කිව්වොත් මේක කියවන කෙනාට වැටහෙයි කියලා හිතන විදියට තමයි ඔය ධර්ම ග්‍රන්ථ සම්පාදනය කරලා තියෙන්නේ. ඉතාමත්ම වැදගත් කාරණයක් ශෙහාන් මහත්මයා. මොකද අද හුඟක් දෙනා අපි දකිනවා, පොතපත ලියන්නේ තමන්ගේ දැන උගත්කම ප්‍රකට කරන්න, තමන්ගේ පාණ්ඩිතය පෙන්නන්න. ඒ වගේම උන්වහන්සේගේ අධ්‍යාපනය ගැනත් උන්වහන්සේ සිහිපත් කරලා තියෙනවා. ධම්මානන්ද මම දේවල් මම ඉගෙන ගත්තේ මගේ සම්මෝහය දුරු කරගන්න විනා උගතකු හැටියට ප්‍රසිද්ධ වෙන්නටවත් මේ බණ පොත් ලියලා ප්‍රසිද්ධ වෙන්නවත් එහෙම

මොකකටවත් නෙවෙයි. මගේ මනසේ සම්මෝහය දුරු කරගන්නට තමයි මං මේ ඉගෙන ගත්තේ. ඒ වගේම මම ඉගෙන ගත්තු, මගේ ගුරුවරුන්ගෙන් මම වටහාගෙන පුරුදු පුහුණු කරපු දේවල් තව බොහෝ දෙනාට පරිහරණය කරලා ධර්ම ඥාණය දියුණු කරගන්න ඒ අයගේ සම්මෝහය දුරු කරගන්නට මෙන්න මේ විදියෙන් කියාදන්නොත් ඒ ගොල්ලන්ට තේරෙයි කියලා හිතන විදියට තමයි ඒ ධර්ම ග්‍රන්ථ සකසලා තියෙන්නෙ කියලා. ඉතින් මේ විදියට මහානායක භාමුදුරුවෝ විසින් මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කිරීම සුවිශේෂ කාරණයක් විදියට ඒ වගේම උන්වහන්සේගේ අනන්‍යතාවය සටහන් වෙන ධර්ම ග්‍රන්ථයක් හැටියට අපට විශේෂයෙන් හඳුන්වාදෙන්නට පුළුවන්. ඒ නිසා තමයි අපි මේ ධර්මසාකච්ඡාවේදී මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය තෝරාගන්නට එයත් එක සාධකයක් වුනා, ඒ වගේම තමයි අපේ පෙර පසුගිය සතියේ වැඩසටහනේදීත්, ආරම්භක වැඩසටහනේදීත් අපි සිහිපත් කලා, හුඟාක් දෙනෙක් වර්තමානයේ ලෝකය රවටමින් සිටිනවා, දැනගෙන සහ නොදැනගෙන. එතකොට තමන් ළඟ ධ්‍යාන අභිඥා මාර්ග ඵල නැති බව දැන දැනම ලෝකය රවට්ටන පිරිසක් ඉන්නවා. ඒ අය කෙරෙහිකයො, තව පිරිසක් ඉන්නවා අහිංසකව ඇත්තටම තමන්ගේ මනසේ සියුම් ගති ලක්ෂණ හඳුනාගත නොහැකිව, තමන්ම තමන්ගේ සිතට රැවටිලා ඒ අය ලෝකයට යම් යම් වැරදි ප්‍රකාශන මතිමතාත්තර ඉදිරිපත් කරනවා ඉතින් ඒක එක්තරා අහිංසක ස්වභාවයක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ පවා ඒක බොහොම සානුකම්පිතව දැකලා තියෙනවා. නමුත් ඒ තත්වය ලෝකයට කරන අපරාධයක් නොවුනට තමන්ගේම නිර්වාණගාමිණි මාර්ගය අහුරා ගැනීමක්. ඉතින් ඒ නිසා ලෝකය දැන දැනම රවටන අයට සිහිබුද්ධිය උපදවාගෙන සත්පුරුෂ කමේ පිහිටන්නට පුළුවන් නම්, තම තමන්ගේ සිත අවබෝධ කරගෙන වංචාවෙන් වළකින්නටත්, ඒ වගේම අහිංසකව තමන්ගේ මනස ගැන තේරුම් ගත නොහැකිව තමන්ගේ මනසට තමන්ම රැවටිලා වංචනික විදියට කටයුතු කරන ලෝකය මුලාවට පමුණුවන එබඳු පිරිසට තමන්ගේ සිත් සතත් විවරණය කරගෙන ඒ තමන්ගේ මනසට ඇති කරගෙන තියෙන රැවටීමෙන් නිදහස් වෙලා නිවැරදිව නිර්වාණගාමිණි මාර්ගයෙහි ඉදිරියට යන්නට මේ දෙපසටම සහායක් හැටියට, විශේෂයෙන් වර්තමාන සමාජයේ දහම විනය හැටියට විවිධ අර්ථකථන ඉදිරිපත් වෙනවා. එබඳු සමාජ වටපිටාවක අපිට අනිත් අය විවේචනය කර කර ඉන්නවා වෙනුවට තමන්ගේ දිහාවට හැරිලා, තමන් දෙසට හැරිලා තමන්ගේ සිත තමන් විසින් විවරණය කරගෙන ධර්මය අධර්මය කුමක්ද කියලා වටහාගෙන නිර්වාණගාමිණි මාර්ගයෙහි ඉදිරියට ශක්තිමත්ව යන්නට හැමදෙනාටම අත්වැලක් විදියට තමයි මහානායක භාමුදුරුවෝ විසින් සම්පාදිත මේ වංචක ධර්ම භා

චිත්තෝපක්‍රමයේ දර්ශන ග්‍රන්ථය පාදක කොට ගෙන අපි මේ සාකච්ඡාව ආරම්භ කරන්නට හිතුවෙමු.

වැඩසටහනේ නම සුගත පද විවරණය. අද අපි තෝරාගන්න පොතේ නම වංචක දර්ශන හා චිත්තෝපක්‍රමයේ දර්ශන. මේ පොත රචනා කළේ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මේ රචනා කළ කෘතියට අමතරව තවත් බොහෝ කෘති රැසක් තිබෙනවා, විශේෂයෙන්ම බවට පත්වුණේ මෙවැනි කෘතියක්, මෙවැනි මාතෘකාවක් පදනම් කරගෙන ලියවුණේ මුල් වර කියන කාරණාව අපේ භාමුදුරුවෝ මනාව පැහැදිලි කලා. දැන් ඔබට මට අපිට මනාවට තේරෙන දේ තමයි අඩදැනුම බුදුදහමේ හරි භයානකයි කියන කාරණය. මොකද අපි පින් කරන්න ගිහිල්ලා නොදැන පව් ගොඩක් රැස් කරගත්තොත් ඒක අපේ ජීවිතයට අපිට කරගන්න මහා අපරාධයක් විදියටයි අපේ භාමුදුරුවෝ දේශනා කළේ. භාමුදුරුවන් මේ අවස්ථාවේ කෙටි විරාමයකට යන්න නම් මට හරි ලෝභයි. හැබැයි කෙටි විරාමයකට යන්නම හිතෙනවා. ගිහින් ඇවිත් ලෝභය ගැන අපි කතා කරන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. එහෙනම් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. කෙටි විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා සුගත පද විවරණය වැඩසටහනට. විශේෂයෙන් ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට අද අපි හරි සතුටින් මනක් කරන කාරණාවක් තියෙනවා, මේ වැඩසටහන Peo TV 95 නාලිකාවේ ඔබට තරඹනවා වගේම ඔබට අද පටන් හැකියාවක් තියෙනවා, සියැස් රිච් යුටියුබ් නාලිකාව හරහාත් අපේ මේ වැඩසටහන් සියල්ලම පාහේ දැකබලාගන්නට. එතකොට රූපවාහිනියෙන් ඔබට මගහැරුණු අනෙකුත් වැඩසටහන් සියල්ලක් මගනොහැර, අනෙකුත් බලන්නට අන්තර්ජාලය උපයෝගී කරගෙන යුටියුබ් නාලිකාව හරහා හැකියාව තියෙනවා. ඒවගේමයි මුහුණපොතේ අපේ ෆේස්බුක් පිටුව සියැස් රිච් ලෙසට ඔබට දැකගන්න පුළුවන්. ඉතින් අපි ආරාධනා කරනවා ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට දියුණු තාක්ෂණයන් එක්ක, දියුණු වෙන සියැස් මාධ්‍ය ජාලය සමග එලෙසින් අන්තර්ජාලය හරහා ගණුදෙනු කරන්නටත් ඔබට එකතු වන්නට කියලා. අපේ භාමුදුරුවන්, යළිත් අවසර පතනවා ඔබවහන්සේගෙන් සදහම් සාකච්ඡාවේ අපි මගහැරුණු අනෙකුත් කොටස් එකතු කරගෙන යන ගමනට මම මේ විරාමයට පෙර කිව්වා මට හරි ලෝභයි විරාමයකට යන්නට, ඒ තරම් හරි අපූරුවට අපේ භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කලා වංචක දර්ශන පිළිබඳව. අපේ භාමුදුරුවන් අපි කතා කරන හැම කාරණාවක් ඇතුළෙම හරිම කාරණාව තමයි, අපි හංගන කාරණාව තමයි වංචනික සාධකය තමයි අපි හරි ලෝභයි.

මේ කතා කරන මටත් ලෝභ හිතෙනවා. ඒ වගේම මේ වෙලාවේ රුපවාහිනිය තරඹන ඔබටත් ලෝභ හිතෙනවා. හැබැයි ඔබවහන්සේ විතරක් නිර්ලෝභීව දහම් දෙසනවා. අපේ භාමුදුරුවනේ ලෝභය කියන්නෙ මිනිස්සුන්ට තියෙන ප්‍රබලම සාධකයක්. ඒ වගේම හැම මනුස්සයා ළඟම හංගගන්න බැරි සාධකයක්. මේ ලෝභය ගැන කොහොමද අපේ භාමුදුරුවනේ දහමේ විග්‍රහ වෙන්නෙ, මේ පොතට අනුව?

අත්තටම ලෝභය පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේ විවිධ තැන විවිධ වචන වලින් පැහැදිලි කරලා තියෙනවා, දීර්ඝ වශයෙන්. ඒකට හේතුව තමයි ලෝභය කියලා කියන්නෙ සියලු සත්වයන්ගේම ප්‍රධානම ක්ලේශය. අවිද්‍යාව පදනම් වෙලා තියෙනවා. අවිද්‍යාව නිසා තමයි සියලු කෙලෙස් ඇතිවෙන්නෙ. අවිද්‍යාව කියලා කියන්නෙ කරුණු හරි හැටි නොවැටහීම. එතකොට ක්ලේශධර්මයක් හැටියට ක්‍රියාකාරී තත්වයේ පවතින ප්‍රධාන ක්ලේශය තමයි ලෝභය. ඒ නිසා තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ සමස්ථ සංසාර දුකෙහි මූල හේතුව හැටියට තණ්හාව දේශනා කලේ. එතකොට තණ්හාවෙහි එක් එක් ස්වරූපයන් තමයි ලෝභය, ඇලීම, බැඳීම, කැමැත්ත, ඕනකම, ආදරය, ආසාව, කැදරකම, ප්‍රිය බව, අපේක්ෂාව, බලාපොරොත්තු මේ විවිධ වචන වලින් අපි පැහැදිලි කරන්නෙ එහි එක් එක් ස්වරූපයන්. එතකොට දැන් නායක භාමුදුරුවො මේ වංචක ධර්ම හා චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම පොතේ වංචක ධර්ම හැටියට මුලින්ම පැහැදිලි කරන්නට යොදාගන්නේ ලෝභය. ඒකට හේතුව තමයි සත්ව සත්තානයෙහි බහුලවම යෙදෙන ක්ලේශයත් ඒක, ප්‍රබලම ක්ලේශයත් ඒක, අර්හත්වයට පත්වෙනකල් සර්ව සම්පූර්ණයෙන් අහෝසි කල නොහැකි ක්ලේශයත් ඒක. ඉතින් ඒ නිසා ඒක මූල ක්ලේශයක් බවට පත්වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා තමයි අපේ නායක භාමුදුරුවො මුලින්ම ඒ ගැන පැහැදිලි කිරීම ආරම්භ කරන්නෙ. එතකොට ගෙහාන් මහත්මයා ඇහුවා මේ ලෝභයෙහි ස්වභාවය ගැන. ලෝභය අපේ සිත් වල තුන් ආකාරයකින් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඒක මහානායක භාමුදුරුවො වංචක ධර්ම පොතේ මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. ‘නොලැබූ සම්පත් නොලැබීමේ ලෝභය, ලැබූ සම්පත් පවත්වා ගැනීමේ ලෝභය, සැප විඳීමේ ලෝභය යැයි ලෝභය තෙවැදෑරුම් වේ.’ එතකොට තුන් ක්‍රමයකට ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙනවා. නොලැබූ දේවල් ලබන්නටත්, ලැබූ දේ පවත්වාගන්නටත් ඒ වගේම ඉන්ද්‍රිය පිනවමින් සැප විඳින්නටත්. දැන් නොලැබූ දේවල් ලබනවා කියලා කිව්වහම, දැන් ලෝභය කාමය ඇතිවෙන්නෙ මේ ඉන්ද්‍රියන් පිනවීමේ මූලික අපේක්ෂාව මතනෙ. එතකොට දැනට ඉන්ද්‍රියන් පිනවන්නට අප සත්තකව තියෙන දේට අමතරව තව අසවල් දේත් ඕන, අසවල්දේත් ඕන කියලා අපේක්ෂා කරන ගතිය තමයි

නොලැබූ දේවල් ලැබීමේ ලෝභය. එතකොට සමහර දේවල් ලබාගන්නහම ඒවා පවත්වා ගැනීමේ තෘෂ්ණාවක් තියෙනවා. දැන් ධනය හම්බකරගන්නහම ඒ හම්බකරගත්තු දේවල් වියදම් නොවී කොහොමහර් පවත්වගන්න, නඩත්තු කරගන්න, ගේදොර ඉඩකඩම් ඒවා නඩත්තු කරගන්න, දැන් අපි හිතමු ලෝකයෙහි ප්‍රබලම ධන කුවේරයෝ ගන්නහම ඒ අයට අලුතෙන් අලුතෙන් දේවල් එකතු කරගැනීමේ ඕනකම වගේම මේ වසරේ ලෝකයේ ප්‍රධාන ධනපතියා හැටියට නම ලැබුවා නම් ඊළඟ අවුරුද්දෙන් ඒ ප්‍රධාන ධනපතියා වෙන්න අරවා සංරක්ෂණය කරගැනීමේ ලොකු වැයමක් ඒ අය තුළ තියෙනවා. එතකොට මේක ප්‍රධාන ධනපතියා තුළ පමණක් නෙවෙයි, සාමාන්‍ය දුප්පත් මනුෂ්‍යයා තුළත් මේ ආකල්පය එහෙම්මම තමයි. එතකොට ඒක තමයි ලැබූ දේ ලැබූ සම්පත් පවත්වාගැනීමේ ලෝභය. එතකොට ඔය කාරණා දෙකම සඳහා පුද්ගලයෝ උත්සාහවත් වෙන්නෙ තුන්වෙනි සාධකය නිසා. මොකක්ද තුන්වෙනි සාධකය, ඉන්ද්‍රිය පිනවමින් සැප විඳීමේ කැමැත්ත. එතකොට තමන්ට ඉන්ද්‍රිය පිනවීමක් නැතිනම්, ඉන්ද්‍රිය පිනවීමෙන් ලබන ආශ්වාදයක් නැතිනම්, නොලැබුණු දේවල් ලබන්නවත්, ලැබූ දේවල් පවත්වාගන්නටවත් මිනිස්සු හෝ සත්වයෝ වැයම් කරත් නෑ. එතකොට ඉන්ද්‍රියන්ට මේවා තුලින් යම් කිසි සුවයක් දැනෙන නිසා. ඒවා තමයි කාම කියලා කියන්නෙ. එතකොට කාමතණ්හා කියලා කියන්නෙ ඒ ඇසින් දකින්නට කැමැති දේ, කණින් අහන්නට කැමැති දේ, නාසයෙන් ආඝ්‍රාහණය කරන්නට කැමැති, මේ විදියට මේ සවේන්ද්‍රියන්ගෙන්ම විඳින්නට කැමැති දේවල් නැවත නැවත ලැබීමේ අපේක්ෂාව තමයි කාම තණ්හා කියන්නෙ. එතකොට ඒකම තමයි ලෝභය හැටියට මේ තුන් ආකාරයකින් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. එතකොට ඔය විදියට ප්‍රධාන වශයෙන් සත්ව සන්නානයෙහි නොලැබූ සම්පත් ලැබීම, ලැබූ සම්පත් පවත්වා ගැනීම සහ ඉන්ද්‍රිය පිනවීමෙන් සතුටු වීම කියන මේ තුන් ආකාරයෙන් තමයි ලෝභය මූලික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ.

අපේ හාමුදුරුවනේ දැන් මට මෙහෙම කාරණාවක් හිතුවා. දැන් ඔබවහන්සේ සඳහන් කරපු ආකාරයට දැන් අම්මා කෙනෙකුට දරුවෙක්ව අතහරින්න ලෝභයි. ඒක දරුවා පොඩි කාලෙ ඉඳන් දරුවා වැඩිවියට පත්වෙලා සමාජගත වුනත් අම්මා කෙනෙක් මේ ලෝභය අත්හරින්න ලෝභයි. එතකොට අපේ හාමුදුරුවනේ මේ වගේ අවස්ථාවකදී, මේ තත්වය දැන් දැනගෙන ඉන්නවා අපි හිතට එකඟව. දැන් ඔබවහන්සේ කියනවා අපි ඒක හංඟනවා. එතකොට අපි එවැනි අවස්ථාවක පහළ වෙන ලෝභය කියන කාරණාව කොහොමද අපේ හාමුදුරුවනේ මගහැරගන්නෙ. අතහැරගන්න මොකක්ද අපිට මග?

ඇත්තටම දැන් ලෝකයෙහි අපි දැන් ඔය කියපු කාරණා තුනෙන් මුල් දෙක, ඒ කියන්නේ නොලැබූ දේවල් ලැබීම සහ ලැබූ දේවල් පවත්වා ගැනීම, ලෝභයෙන්ම කළයුතුයි කියලා නියමයක් නෑ. ඔය දෙක ප්‍රඥාවෙන් කරන්න පුළුවන්. හැබැයි දැන් අර තුන්වෙනි කාරණය ගොඩක් වෙලාවට ලෝභයෙන් තමයි, ඒ කියන්නේ ඉන්ද්‍රිය පිනවීම, ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් තෘප්තිමත් බවක් සතුටක් අපේක්ෂා කිරීම. එතකොට ඒ සඳහා යම්කිසි කාමනණ්භාවක් ලෝභයක් මූලික වෙනවා ඉන්ද්‍රිය පිනවීමේදී, නමුත් අර මුල් කරුණු දෙක ප්‍රඥාවන්තයෝ ලෝභයෙන් තොරව ඥාණසම්ප්‍රයුක්තවත් පවත්වන්නටත් සමත් වෙනවා. මොනවද මුල් කාරණා දෙක, නොලැබූ දේවල් ලැබීම සහ ලැබූ දේ පවත්වා ගැනීම. මොකටද නොලැබූ දේවල් ලබන්නේ, මොකදට ලැබූ දේ පවත්වාගන්නේ, මේ ජීවිතය නඩත්තු කරගන්නට. ඉමස්ස කායස්ස ධීනියා - මේ ශරීරය පවත්වගන්න. මොකටද, බ්‍රහ්මචරියාය අනුග්‍රහයාය - බ්‍රහ්මචරියාවට අනුග්‍රහ පිණිස. ගුණ දහම් වඩන්න නිස්සරණාධ්‍යාසය. ඒ කියන්නේ නිවන් අවබෝධ කරගැනීම සඳහා කෙලෙස් ප්‍රභාණය කිරීම සඳහා කය නඩත්තු කරන්න ඕන, මේ කය නඩත්තු කරන්න නම් කෑම කන්න ඕන. කෑම කන්නේ නැතිව ජීවිතය පවත්වන්න බෑනේ. එතකොට කෑම කන්නේ නැතිව කෑම වර්ජනය කරලා ඒ පුද්ගලයා භාවනා කරනවා නිවන් දකිනවා, ගුණ දහම් වඩනවා කියන දෙයක් කරන්න පුළුවන් කමක් නෑනේ. එතකොට ගුණදහම් වඩන්නට කය පවත්වාගන්නට ඕන, කය පවත්වාගන්නට ආහාර ගන්න ඕන. ආහාර ගන්නට නම් ආහාර සම්පාදනය කරන්න ඕන. සම්පාදනය කරන්න නම් ඒ සඳහා ද්‍රව්‍ය උපකරණ තියෙන්න ඕන, ද්‍රව්‍ය උපකරණ තියෙන්න ඕන නම් මිලමුදල් තියෙන්න ඕන. ඒ සඳහා හරිහම්බ කරන්න ඕන. එතකොට නොලැබූ සම්පත් ලබන්නට ඕන, ලැබිලා තියෙන දේවල් සතා සිපාවාගෙන් විනාශ වෙන් නැතිව, රාජ සන්නක වෙන්නැති, හොරු මංකොල්ලකාරයෝ ගන්නේ නැතිව ඒක නඩත්තු කරගන්න ඕන. එතකොට යම්කිසි කෙනෙකුට නිවන් දැකීමේ අපේක්ෂාව පෙරදැරි කරගෙන නොලැබූ දේවල් ලැබීම සහ ලැබූ දේවල් පවත්වා ගන්නට සිද්ධ වෙනවා. එතකොට මේක තමයි ආර්යවංශ ප්‍රතිපදාව හැටියට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ, කෙලෙස් වැඩෙන ප්‍රතිපදාවකට යන්නේ නැතිව මේ අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය අපි කොහොමද කෙලෙස් නසන්නට උපකාර වෙන ආකාරයෙන් පවත්වාගන්නේ. දැන් මේ ටික මූලික පැහැදිලි කිරීමක් හැටියට මම කලේ ශෙහාන් මහන්මයා අහපු ප්‍රශ්නට උත්තරයක් දෙන්න එන්න. ඒ තමයි අම්මා කෙනෙක් තමන්ගේ දරුවා කෙරෙහි යම්කිසි ලෝභයක් තියෙන්න පුළුවන්. මවක් තමන්ගේ දරුවා පිළිබඳව ඇති මනෝභාවය

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා එහි පිරිපුන් අවස්ථාව තමයි සැබෑ මෙන්නාව. දැන් මෙන්න සූත්‍රයෙ, කර්ණියමෙන්න සූත්‍රයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙන් වැඩිමට උපමාව හැටියටත් දේශනා කරන්නේ මාතා යථානියං පුත්තං ආයුසා ඒක පුත්ත මනුරක්බේ එවමිපි සබ්බ භූතේසු මානසම්භාවයේ අපරිමාණං - ඒ අම්මා කෙනෙක් තමන්ගේ එකම දරුවා කෙරෙහි ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ඒ දරුවාගේ යහපත අභිවාද්ධිය වෙනුවෙන් කරන කැප කිරීම, ඒ මානසිකත්වය සියලු සත්වයින් කෙරෙහි පවත්වන්නට යෝග්‍යයි කියලා. එතකොට එහෙම නම් අම්මා කෙනෙක් තුළ දරුවෙක් කෙරෙහි ඇතිවන ඒ මානසිකත්වය උත්තරීතර මානසිකත්වයක්. හැබැයි හැමවිටම මානසිකත්වය උත්තරීතරයි කියලා අපිට නිර්දේශ කරන්න බෑ. මොකද අම්මා කෙනෙක් තුළ දරුවා කෙරෙහි මෙන්නාව ඇතිවෙන්නටත් පුලුවන්, තෘෂ්ණාව ඇතිවෙන්නටත් පුලුවන්, බලාපොරොත්තු අපේක්ෂා ඇතිවෙන්නටත් පුලුවන්, කලාතුරකින් රාගය ඇතිවෙන්නටත් පුලුවන්. එතකොට ඒ අවස්ථාවන්ගෙන් මව උත්සාහ කරන්නට ඕන අර රාගය, තෘෂ්ණාව, ලෝභය, බලාපොරොත්තුව, අපේක්ෂාව වෙනුවට ඒ මව තුළ දරුවා කෙරෙහි හැබෑ මෙන් සිත ඇති කරගන්නට පුලුවන් නම්, ඒ කියන්නේ මෙමත්‍රිය කියලා කියන්නේ මම වගේම අනිත් කෙනාට යහපතක් වෙන්න, අභිවාද්ධියක් වෙන්න, හොඳක් වෙන්න, සුවයක් ඇතිවෙන්න කායිකවත්, මානසිකවත්. එතකොට ඒ දරුවාගේ සුවය අභිවාද්ධිය වෙනුවෙන් මවට අවංකව කැපවෙන්නට පුලුවන් නම් එතන තියෙන්නේ ලෝභය නෙවෙයි, එතන තියෙන්නේ උත්තරීතර මෙමත්‍රී මනෝභාවයක්. නමුත් බහුලව මවගේ සිතේ දරුවා කෙරෙහි ඇති වෙන්නේ පොදුවේ මේ ලෝභය කියන ක්ලේශ ධර්මයම තමයි විවිධ ස්වරූපයෙන්. ඉතින් අන්න ඒ වෙනස අපි තේරුම් ගත්තොත් තමයි අපිට ලෝභය කියන දුර්වල කමින් මනස මුදවාගෙන අර මෙන්නාව නැමැති හැබෑ ගුණයට අවතීර්ණ වෙන්න පුලුවන් වෙන්නේ.

අපේ හාමුදුරුවෝ අහපු ප්‍රශ්නට හරි අපුරුවට එක පෙලට එක ලෙසට හරිම විග්‍රහවන්නව පිළිතුර අපිට ලැබුනා. හාමුදුරුවනේ මං ඒකයි බලන් හිටියේ මටත් ලෝභ හිතුවා ඒ අහපු ප්‍රශ්නට ඔබවහන්සේගෙන් ලැබුණු පිළිතුර අනුව දැන් අපි කරන හැම වැඩක්ම බැලුවම ලෝභය මුල්කරගෙන සිද්ධවෙන්න පුලුවන්. හැබැයි අපේ හාමුදුරුවෝ කිව්වා වගේ නුවණින් විමසලා ඇයි අපි මේ දේ කරන්නේ, ඇයි අපි මේ දේ කළයුත්තේ කියන කාරණය කල්පනා වෙනවා නම් විටෙකට ඔබත් මේ වංචක ධර්ම වල වංචාවට හසුනොවී කටයුතු කරන තැනට පත්වෙන්නට පුලුවන්. අපේ හාමුදුරුවනේ තවත් බොහෝ දේ තිබෙනවා කතා කරන්නට අපිට ලැබී තියෙන කාල

වේලාව නැවතත් ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න සංඥාවක් ලැබෙන නිසා අපි ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්නට සූදානම් වෙනවා. ඊට කලින් නැවත නැවතත් අපි මතක් කරනවා ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට අපි මෙලෙසින් කතා කරමින් සිටින්නේ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ රචිත පොත පතේ නියෙන වතගොත පිළිබඳව. සුගත පද විවරණ වැඩසටහනින් මේ සියලු දේ හරියට හරි අපූරුවට මනාවට අපි ඔබත් එක්ක කතා කරන්න සූදානම් වෙනවා. මෙලෙසට රූපවාහිනී නරඹන මේ වැඩසටහනම ඔබට සියැසු රිවී යුටියුබ් නාලිකාව හරහාත්, ඒ වගේම මුහුණුපොතේ සියැසු රිවී ෆේස්බුක් පිටුව හරහාත් නරඹන්නට පුළුවන් වග අප ඉතාමත් සතුටින් යළි යළිත් මතක් කරන්නේ රූපවාහිනියත් අන්තර්ජාලයත් තාක්ෂණ සියල්ල ඒකාබද්ධ කල මාධ්‍ය නාලිකාවක් විදියට අපි සමස්ථය පුරාවට මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා මේ වැඩසටහන් කරන්නට සූදානම් වන නිසා. එසේ නම් ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න අපට දෙන්න අවසර. යළිත් ඉතාමත් ඉක්මණින් මේ වැඩසටහනින් ඔබව හමුවන්නට සූදානම්. කෙටි විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් ඔබ එකතු වන්නේ මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා සියැසු නාලිකාවෙන් ගෙනෙන තවත් සමාජ සත්කාරමය අරුත්බර අලුත් වැඩසටහන සුගත පද විවරණ සමඟ. අපි කතාබහට ලක්කරමින් සිටියේ පූජ්‍ය රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් තෝරාගත් වංචක ධර්ම හා චිත්තෝපක්ලේශ ධර්මයන් පිළිබඳව සඳහන් කෘතියේ විග්‍රහයයි. මේ සඳහා අප වෙනුවෙන් මැදිරියට වැඩම කර සිටින්නේ ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ, යළිත් අපි දහම් සාකච්ඡාවට එකතු වෙනකොට මං මේ පොත ගන්නා අතට. මොකද මගේ හිතට ආව ඊළඟ ප්‍රශ්නය අහන්නට ඕන බලා සිටින ප්‍රේක්ෂකයින්ට දැනෙන විදියට කියලා. අපේ හාමුදුරුවනේ, දැන් නොලැබූ සැප සම්පත් ලබාගන්නන අපි මේ හැමදේම කරන්නේ. දරුවෝ විදියට, දෙමව්පියෝ විදියට සමාජයේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් විදියට, දේශපාලඥයෝ විදියට, රටේ රාජ්‍ය නායකයෝ විදියට අපේ හාමුදුරුවනේ අපි හැමෝම කැමතියි මේ නොලැබූ සැප සම්පත් ලබන්න. ඒ කෙරෙහි අපි පුදුමාකාර ඇලීමක, ලෝභයක ඉන්නවා. හැබැයි දැන් ඔබ වහන්සේ විග්‍රහ කරගෙන ගිය ආකාරයට, තරමක අපිටත් බයක් ආවා නොලැබූ සැප සම්පත් ලබන්න ගිහිල්ලා අපිට ලැබීවිච සැප සම්පත් නියා ඉදිරි සැපසම්පත් ටික පවා අවහිර වෙන්නට පුළුවන් කියලා. හාමුදුරුවනේ මේ පොත්වලට අනුව අපේ හාමුදුරුවෝ විග්‍රහ කරලා තියෙන ආකාරය කොහොමද මේ නොලැබූ සැප සම්පත් ලැබීමේ ලෝභය පිළිබඳව?

ඔව්. නායක භාමුදුරුවෝ දැන් මේ වංචක ධර්ම පොතේදී විශේෂයෙන්ම දැන් මේ ක්ලේශයන් අපේ සිතේ වංචා කරන විදියෙනෙ පැහැදිලි කරන්නෙ. එතකොට උන්වහන්සේ පැහැදිලි කරනවා ‘එයින් නොලැබූ සැප සම්පත් ලැබීමේ ලෝභය පරාර්ථකාමතා, ධාතුකාමතා දී වෙස් ගෙන වංචා කරන්නේය.’ එතකොට දැන් නොලැබූ සම්පත් කිව්වහම ගෙහාන් මහත්මයා මිල මුදල් ගේ දොර ඉඩකඩම් ධන ධාන්‍ය ආදිය පමණක් නෙවෙයි. කීර්තිය, ප්‍රසාදය, පරිවාර සම්පත්තිය මේවත් සම්පත් තමයි. එතකොට සත්වයා අපේක්ෂා කරන බොහෝ දේවල්, එතකොට සම්පත් කියලා අදහස් කරන්නෙ, සම්පත් සහ විපත් කියලා වචන දෙකක් තියෙනවා, විපත් කියලා කියන්නෙ දුක දොම්නස ගෙන දෙන කාරණයා හඳුන්වනවා විපත් කියලා. සම්පත් කියලා හඳුන්වන්නේ සැපය සහ සොම්නස ඇති කරන්නට හේතුවෙන කාරණා සම්පත්. එතකොට සත්වයින්ට මිල මුදල් ගේ දොර ඉඩකඩම් යාන වාහන අඹුදරුවන් වගේම කීර්තිය, ප්‍රසාදය, පරිවාර සම්පත්තිය, තනතුරු, තාත්තමාන්ත මේවත් සත්වයාට සෝමනස්සයන් ඇති කරන්නට හේතුවෙනවා. ඒ නිසා ඒවත් කාමලෝකය තුළ සම්පත් හැටියට තමයි හැඳින්වෙන්නෙ. එතකොට දැන් ඒ නොලැබූ සම්පත් ලැබීමේ ලෝභය විවිධ ක්‍රම වලින් වංචා කරන හැටි නායක භාමුදුරුවෝ ඊළඟට මේ පොතේ පැහැදිලි කරනවා. පළමුවෙන්ම දක්වන්නෙ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය. එතකොට ලෝභය කොහොමද පරාර්ථකාමය-පරාර්ථකාමය කියලා කියන්නෙ අනුන්ට යහපත කිරීමේ කැමැත්ත. දැන් බුදුදහමේ ඉතාම උසස්ම ගුණයක් හැටියට දක්වන කාරණයක් තමයි පරාර්ථකාමී බව. එතකොට පරාර්ථකාමතාවය කියලා කියන්නෙ අනුන්ට යහපත කිරීමේ කැමැත්ත. දැන් අර නොලැබූ සම්පත් ලබන්නට තියෙන තමන්ගේ තෘෂ්ණාව මේ අනුන්ට උදව් කිරීමේ ස්වරූපයක් අරගෙන තමන්ගේ මනසේ මතුවෙන්නට පුළුවන්. දැන් නායක භාමුදුරුවෝ මේක පැහැදිලි කරනවා මෙහිදී ඒක කොහොමද වෙන්නෙ කියලා, ඉතාම සුක්ෂ්ම විදියට, දැන් ලෝකයේ අනිත් අය සමාජ සේවා කටයුතු සිද්ධ කරනවා, ශාසනික සේවා කටයුතු සිද්ධ කරනවා, අන් අයගේ යහපත වෙනුවෙන් ඇප කැප වෙලා වැඩකටයුතු කරන සන්පූරුෂයෙකුට බොහෝ කීර්තිප්‍රසාද ආදිය ගලාගෙන එනවා. ඒ තැනැත්තාට පරිවාර සම්පත්තිය තියෙනවා අනිත් අයගේ ගරුබුහුමන් ලැබෙනවා, තාත්ත මාන්ත ලැබෙනවා, කීර්ති ප්‍රසාද ලැබෙනවා, එතකොට මේවා දකිනකොට අපේ මනසේ තෘෂ්ණාව අවදි වෙලා එතකොට මටත් මේ විදියට දේවල් තියෙනවා නම් හොඳයි ඒ විදියට පරිවාර සම්පත්තියක්, මේ විදියට කීර්තියක් ප්‍රසාදයක් එහෙම මටත් ලැබුණොත්

හොඳයි, ඉතින් ඒක ලබන්න නම් මාත් මේ විදියට සමාජ සේවයට බහින්න ඕන කියන අදහසක් එනවා. දැන් එහෙම ආවට අපි මුලින්ම කිව්වනෙ මේ වංචක ධර්ම ඇතිවෙන්නෙ ගුණදහම් වලට නැඹුරු වෙච්ච පාපය පිළිකුල් කරන අකුසලයෙන් වළකින්නට උත්සාහ කරන ලැජ්ජාභය ඇති අයටයි කියලා. දැන් සාමාන්‍යයෙන් ලැජ්ජා භය ඇති පුද්ගලයා මෙහෙම සෘජුවම ක්ලේශයක් තමන්ගේ මනසෙ මතුවුනාම ඒකට ඉඩ දෙන්නෙ නෑ. එනකොට ඔවුන් දන්නවා දැන් මේ එන්නෙ ක්ලේශයක් කියලා. එනකොට එතනත් උත්සාහ කරනවා නෑ නෑ එහෙම මේ අපි කීර්ති ප්‍රසාද බලාපොරොත්තුවෙන් එහෙම නිකං අනුන්ට උදව් කරන්න යන එක මහා නින්දිත වැඩක්නෙ, ඒක සුදුසු නෑනෙ, ඒක මට ගැලපෙන්නෑ කියලා ඒක යටපත් කරනවා. දැන් මෙහෙම නැවත නැවත යටපත් කලාට ඔහුගේ ලෝභය නැතිවෙලා නැහැනෙ. ලෝභය ඇතුලේ තියෙනවා. දැන් අර මේකට හොඳ උපමාවක් දක්වනවා අජාන් වා භාමුදුරුවො. උන්වහන්සේ සිහිපත් කරනවා, මැටිගුලියක් අරගෙන ඒ මැටිගුලිය ඔහොම අතේ තියලා පුලුවන් තරම් තෙරපනවා. එහෙම තෙරපනකොට දැන් මැටිගුලියට ඇතුලේ තියෙන ඉඩකඩ ඇහිරිලා යනකොට ඊටපස්සෙ මැටිගුලිය උත්සාහ කරනවා කොතනින් හරි එළියට පනින්න. එනකොට එළියට පනින්න පැහැදිලි තැනක් නැතිවෙනකොට මේ පුංචි පුංචි ඇඟිලිකරු අස්සෙන් සිදුරු අස්සෙන් ඒ සිදුරු වල හැඩයට අරක එළියට පනිනවා. එනකොට මැටි ගුලියක් හැටියට එන්න විදියක් නෑ, පොඩි පොඩි මඩ රැල් හැටියට අරක එළියට එනවා. එනකොට අන්න ඒ වගේ තමයි දැන් අපේ මනසේ ලෝභය තියෙනවා, ලෝභය දුරු කරලා නෑ. ලෝභය ගැන හරියට හඳුනාගෙනත් නෑ. හැබැයි අර එන මනෝභාවය අපි බලහත්කාරයෙන් යට කරන්න උත්සාහ කරනවා. හැබැයි එහෙම යටකරන්න උත්සාහ කරනකොට ඊටපස්සෙ අර මුල් සතියේ වැඩසටහනේදී අපි අර නායක භාමුදුරුවො කිව්ව උපමාවක් කිව්වනෙ, මැටිගුලිය බිම දැමීමම ඒ භූමියේ තියෙන ස්වරූපයට යටපැත්ත හැඳෙනවා කියලා, අන්න ඒ වගේ දැන් මේ තැනැත්තා ලැජ්ජා භය ඇතිව පාපය පිළිකුල් කරන ස්වභාවයෙන් යුක්තව අර කීර්ති ප්‍රශංසා ආදිය බලාපොරොත්තුවෙන් නම් අනිත් අයට උදව් කරන්න යන්නෙ, ඒක මහ නින්දිත වැඩක්, එහෙම යොමුවෙන එක සුදුසු නැහැ කියලා යට කරනකොට ඊටපස්සෙ අර ලෝභය මේ තැනැත්තාගේ සිතැඟි වලට අනුව ක්‍රියාත්මක වෙන්න පටන් ගන්නවා. පටන් ගෙන අර ලාභ සත්කාර අපේක්ෂාව කියන එක තාවකාලිකව යටපත් කරලා අමතක කරලා අවංකවම අනුන්ට උදව් කිරීමේ රුචිකත්වයක් හැටියට ඔහුගේ මනසේ ඒ පරාර්ථකාමී හැඟීමක් ප්‍රබල වෙන්න පටන් ගන්නවා. දැන් එනකොට දැන් මුලින් ප්‍රබල වුනේ ලාභ

සත්කාර ලැබීමේ අදහසෙන. ඒ අදහස එතකොට මොහු ඒකට ඉඩදෙන්නෙ නෑ ඒක යට කරනවා. ඊටපස්සෙ ලාභ සත්කාර ලැබීමේ අදහස යටපත් වෙලා ගිහිල්ලා අනුන්ට උදව් කිරීමේ අදහස මූලික වෙනවා. මූලික වුනාම ඒ තැනැත්තා කල්පනා කරනවා එතකොට අනුන්ට උදව් කිරීම වරදක් නෙවෙයිනෙ. ඒක හොඳ වැඩක්, ඒ නිසා දැන් අනුන්ට උදව් කරන්න පටන් ගන්නවා. ඊටපස්සෙ අනුන්ට උදව් කරනකොට අර අනිත් අයගෙන් කීර්ති ප්‍රසාද ආදිය ලැබෙන්නට පටන් ගන්නවා, තමන්ගේ මනෝභාවය සපිරෙනවා. අන්න ඒ විදියට තමයි පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් අර වංචනික ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. දැන් මේවා අහගෙන ඉන්නකොට ගෙහාන් මහත්මයා ඇත්තටම මට වුනත් සමහර කාරණා මේ කියනකොට මම ආපහු මුල ඉදන් නැවත කියවලා බලනවා මේ කාරණය නැවත තේරුම් ගන්න. මොකද දැන් මේ කියන කාරණය මේක ඉතින් වරදක් නෙවෙයිනෙ, මේක හොඳ ගුණයක්නෙ ඉතින්, අනුන්ට උදව් කරනවා කියන එක වැරද්දක් නෙවෙයිනෙ. අනුන්ට උදව් කරනවා කියන එක හොඳ දෙයක්නෙ. අන්න එතන තමයි මේ වංචනිකත්වයේ තියෙන මේ සුක්ෂ්ම බව තියෙන්නෙ. - සිංහල භාෂාවෙ තියෙන්නෙ කොලේ වහලා වැඩ කරනවා කියලා - එතකොට දැන් කොලේ වහලා වැඩ කලාට, කොලේ වැහුවයි කියන එක හොයාගන්න බෑ ඒකයි තියෙන ගැටළුව. ඒ කියන්නෙ ඒ වගේමයි ඒ කුසලය වගේමයි, ගුණය වගේමයි මේක මතුවෙන්නෙ. දැන් නායක භාමුදුරුවො දැන් නැවත නැවත කියනවා දැන දැන අනුන් රවටනවයි කියන එක වංචක ධර්ම නෙවෙයි, එතන තියෙන්නෙ කපටිකම. එතකොට මේ වංචක ධර්ම වල ස්වභාවය තමයි තමන්ට කොහොමවත් හොයන්න බෑ මොකක්ද මේ මතුවෙන මනෝභාවය කියලා, හරියටම ඒක කුසලය විදියටම කුසලයෙහි ස්වභාවයෙන්ම තමයි ඒක ක්‍රියාත්මක. ඒ නිසයි තමන්ම රැවටෙන්නෙ. ඉතින් නායක භාමුදුරුවො ඒක මෙහිදී ලස්සනට පැහැදිලි කරනවා මේ පොතේ, මේ විදියට කියනවා නායක භාමුදුරුවො, සමහර විට මෙබඳු අවස්ථාවලදී ප්‍රතිරූපක පරාර්ථකාමතාව නොව නියම පරාර්ථකාමතාව වූ කුසලජන්දයමත් ඇතිවේ. ඒ කියන්නෙ දැන් මේ මනෝභාවයන් අපිට සියට සියක්ම නිර්දේශ කරන්න බෑ මේ ඇතිවෙන්නේ වංචක ධර්මයක්මය කියලා අපිට හැමතිස්සෙම ඒක හංවඩු ගහන්න බෑ, නායක භාමුදුරුවො කියනවා සමහර වෙලාවට ඒ තැනැත්තාගේ අවංකවම මේ කුසලජන්දය වෙන්නත් පුළුවන් එන්නෙ. අනුන්ට උදව් කරන්න ඕන, අනුන්ට පිහිට වෙන්න ඕන කියන හැබැම අදහස වෙන්නත් පුළුවන්. හැබැයි ඒ වගේම අර යටපත් වෙච්චි ලෝභය මේ ස්වරූපයෙන් මතුවෙනවා වෙන්නත් පුළුවන්. අන්න ඒ නිසා තමයි මේවා

තෝරගන්න බැරි. ඇත්තම හැඟීම වෙන්නත් පුලුවන්. ඇත්තම හැඟීමක් මතුවුනොත් ඒත් ඒකත් ඒ වගේමයි. නමුත් අර ලෝභ සහගත හැඟීම මතුවුනොත් ඒකත් පෙනෙන්නෙ අර විදියටමයි. ‘කුසල ප්‍රතිරූපක පරාර්ථකාමතාවය හා කුසල පරාර්ථකාමතාවයේ වෙනස තේරුම් ගැනීම නම් අතිශයින්ම දුෂ්කරය. ඒ දෙක්හි වෙනස සාමාන්‍යයෙන් මෙසේ සැලකිය යුතු. ප්‍රතිරූපක පරාර්ථකාමතාවයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන තැනැත්තා තමාට වාසියක් නොපෙනෙන තැනදීත් එය ගැන වැඩි සැලකිල්ලක් නොදක්වයි. කිරීමෙන් ප්‍රසිද්ධියට පැමිණෙන පරාර්ථසාධක කටයුතු සොය සොයා කරයි. අමාරුවෙන් වුවද කරයි. තමාගේ ක්‍රියාව ප්‍රසිද්ධ නොවන තැනදී උපකාරයක් ඉල්ලා එන තැනැත්තාට වුවද සැලකිල්ලක් නොකරයි. ප්‍රසිද්ධ වන තැනදී අනුන්ගෙන් උපකාරයක් නොදවමනා අයටද උපකාර කරන්නට තැත් කරයි. කුසල පරාර්ථකාමය ඇති තැනැත්තා ප්‍රසිද්ධ වන නොවන දෙනැනදීම වෙනසක් නැතිව ක්‍රියා කරයි’. දැන් එතකොට අපිට මෙන්න මෙහෙම පොඩි පොඩි පරීක්ෂණ කරලා තමයි මේවා හඳුනාගන්න වෙන්නෙ. දැන් අර ෂෙහාන් මහත්මයා ඉස්සෙල්ලා ඇහුවනෙ අර මවකගේ සිතේ දරුවා කෙරෙහි ඇතිවන හැඟීම්. දැන් මවට හැමතිස්සේම හිතෙන්නෙ දරුවා කෙරෙහි ඇතිවෙන්නෙ මෙත් සිතක් කියලා තමයි බොහෝ මව්වරු හිතාගෙන ඉන්නෙ. නමුත් ඒක මෙෙත්‍රියද ලෝභය ද කියලා හඳුනාගන්න නම් ඒ මව නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්නට ඕන. අපි දැන් සරල උදාහරණයක් ගත්තොත් අපි හිතනවා අම්මට කල්පනා වෙනවා, දරුවාට යහපතක් වෙන්නට ඕන, දරුවාට හොඳට විභාගයෙන් සමත් වෙන්නට ඕන, දරුවා අපේක්ෂා කරන රැකියාව ලැබෙන්නට ඕන, හොඳ විවාහයක් කෙරෙන්නට ඕන, සුවෙන් සතුටෙන් දරුවා ජීවත් වෙන්න ඕන. දැන් මේක ඇත්තටම මෙත්තාව වෙන්නටත් පුලුවන්, ලෝභය වෙන්නටත් පුලුවන්. දැන් මෙනත තියෙන්නෙ ලෝභය ද, මෙත්තාව ද කියලා කොහොමද අපි හඳුනාගන්නෙ, අර දරුවාට මෙන්න මේ යහපත වෙන්න ඕන කියලා හිතලා බැරිවෙලාවත් ඒ යහපතත් නොවුනහම මවට දුකක් ඇතිවෙනවා නම් එහෙනම් එතන තිබ්ලා තියෙන්නෙ මෙත්තාව නෙවෙයි. මොකද මෙත්තාවෙන් දුක ඇතිවෙන්න හේතුවක් නැතෙ. මෙත්තාව කියලා කියන්නෙ කුසල චෛතසිකයක්, කුසල මනෝභාවයක්. එතකොට ඒකෙන් දුකක් පීඩාවක් ඇතිවෙන්නැ. එහෙම නම් දරුවාගේ යහපත අපේක්ෂා කරලා පසුව එය සිදු නොවුනහම මවට දුක ඇතිවෙනවා නම්, පීඩාව ඇතිවෙනවා නම් ඒකෙ තේරුම තිබ්ලා තියෙන්නෙ මෙත් සිත නෙවෙයි, බලාපොරොත්තු අපේක්ෂා තෘෂ්ණාව. අන්න ඒ විදියට අපිට පොඩි පසුවිවරණයක් කරලා පසුපරීක්ෂාවක් කරලා, ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවක්

කරලා තමයි මේ මනෝභාවයන්ගේ හේතුව එලය හරියටම විනිශ්චය කරගන්න සිද්ධ වෙන්නෙ. ඉතින් ඒ කාරණය තමයි නායක භාමුදුරුවෝ මෙනෙදින් පැහැදිලි කරන්නෙ. දැන් පරාර්ථකාමය හැටියට අපේ මනසේ එන මනෝභාවය ඇත්තටම කුසල මනෝභාවයක්ද, මේ කියන වංචක ධර්මයක්ද කියලා මුලින් අපිට එක පාරට තෝරගන්න බෑ. තෝරගන්න නම් අපි නැවත නැවත සැලකිලිමත් වෙන්න ඕනෑ, මම ඒ අනුන්ට උදව් කරන්න උත්සාහ කරන්නෙ මොන මොන තැන් වලදිද. එතකොට ඇත්තටම උදව්වක් ඕන වෙලා ආපු තැන්වලදිද මං උදව් කරන්න උත්සාහ කරන්නෙ, එහෙම තැන්නම් නිකං මට තැනක් ලැබෙන තැන් වලදි ද. මට ප්‍රසිද්ධියක් ලැබෙන, කීර්තියක් ලැබෙන එහෙම තැන් වල. සමහරු එහෙම තැන් බල බලා උදව් කරනවා. ඇත්තටම අවශ්‍යතාවයක් තිබුනා වුනත් වැඩි ප්‍රසිද්ධියක් ලැබෙත් තැන්නම්, ඒක සැලකිල්ලට ගන්නෑ. - උදාහරණ කියනකොට ඔබවහන්සේ දැන් ඇත්තටම මට චිත්ත රූප මැවෙන්න පටන් ගන්නා. මුහුණුපොත් එහෙම ඉන්නවානෙ ඔය වගේ අය ගොඩාක් ඉන්නවා. - එතකොට දැන් ඒගොල්ලෝ ඒකටත් තව කතාවකුත් හදාගන්නවා. ඒ හදාගන්නෙ මොකක්ද, නෑ ඉතින් මේවා ප්‍රසිද්ධ කලාම තමයි අනිත් එයත් ඒවා දැනගෙන ඒ ගොල්ලන් පින්කම් වලට යොමුවෙන්නෙ, ඒ වැඩිදෙනෙක් පින්කම් වලට යොමු කරන්නයි අපි මේවා මුහුණුපොතට දාන්නෙ, එතකොට මේවා ප්‍රසිද්ධ කරන්නෙ, අපි මේ නම් ගහන්නේ අපිට ඕනවට නෙවෙයි, මේවා කියවනකොට තවත් අය පින්කම් කරන්න යොමුවෙනවා. තවත් වංචක ධර්මයක් එනෙත්ට එකතු වෙනවා. මෙන්න මේ විදියට මේවා අර හරියට අර පැටව් ගහන ස්වරූපයෙන් එකක් වහගන්න තව එකක්, ඒක වහගන්න තව එකක්. මොකද දැන් පුද්ගලයාගේ සිත සුදානම් නෑනෙ තමන් වරදකරුවෙක් කියන එක පිළිගන්න. මොකද තමන් වරදකරුවෙක් කියන එක ඇත්තටම ශෙහාන් මහත්මයා අපිට දැනුනොත් ඒක ලොකු මානසික පීඩාවක්. ඒක තමන්ගේ මනස විසින් තමන්ට චෝදනා කරන එක ලෝකයේ අන් අය විසින් කරන චෝදනාවට වඩා බරපතලයි. එතකොට ලෝකෙ කවුරු අපිට චෝදනා කලා වුනත් මට හැඟෙනවා නම් මම නිවැරදියි කියලා ලොකු ශක්තිමත් බවකින් ඉන්න පුලුවන්. ඒක හරි වුනත් වැරදි වුනත් මට මාව නිවැරදියි කියලා හිතෙන තාක් කල් මට ලොකු හයියක් තියෙනවා. හැබැයි මගෙ මනසින් මට දැනුනොත් එහෙම මං වැරදිකරුවෙක්, මං වංචනිකයෙක්, මට වැරදුනා, මම රැවටුනා කියලා ඒක ලොකු චිත්ත පීඩාවක්. ඒ නිසා අපේ මනස හැමනිස්සෙම උත්සාහ කරනවා ඒ මම කියන කෙනා ආරක්ෂා කරන්න. මම කියලා කෙනෙක් නෑ, මම කියලා ඉන්නෙ අපි ගොඩනගාගත්තු සංකල්ප

ටිකක්. එතකොට ඒ සංකල්පයන් බිඳෙන්න ඉඩ දෙන්නෙ නෑ, කොහොමහරි ඒක රකින්න උත්සාහ කරනවා. ඒ නිසා තමයි අර විදියට එක එක උපයාමාර්ග අපේ මනස විසින් යොදන්නෙ. නෑ ඉතින් අපි බෝඩ් එක ගැහුවෙ අනිත් අයටත් දැනගන්නයි, එතකොට තව අය මේ පින්කම් වලට යොමුවෙනවා. මේක මේ මගේ වැරද්දක් නෙවෙයි, මගේ වංචාවක් නෙවෙයි, මගේ මේ ලෝභකම නිසා එහෙම නෙවෙයි, මං මේක කරන්නෙ වැඩි දෙනෙකුට යහපත කරන්නයි කියලා ඒකත් පරාර්ථකාමතා ස්වරූපයෙන්ම මතුවෙන්නට පටන් ගන්නවා. ඊළගට තව සමහර අවස්ථාවල දැන් අපේම මනසේ වුනත් අපිට දැනිලා තියෙන අවස්ථාවක් තමයි, දැන් ඔන්න සමහරු අපෙන් යමක් ඉල්ලනකොට නිකං හරිම කෘතචේදීව, යටහත් පහත්ව එහෙම ඉල්ලනවා නම් දෙන්න හිතෙනවා, හැබැයි නිකං එහෙත් මෙහෙත් සද්දේ දාලා කෑ ගහලා රවලා අපිට ලැබෙන්නම ඕන වගේ, - හාමුදුරුවනේ වචනෙ කියන්නද, ගැස් පෙන්නලා කියලා - අන්න ගැස් පෙන්නලා ඉල්ලනකොට අපිට නිකං දෙන්න හිතෙන්නෑ. එතකොට දැන් ඒ මොකක් නිසාද එහෙම දෙන්න හිතෙන්නෙ නැත්තෙ කියලා බැලුවොත් ඇත්තටම සමහර වෙලාවට දැන් ඒ මනුස්සයාට එව්වර කතා බහ කරන්න ඒ මනුස්සයා දක්ෂ නැති වෙන්න පුලුවන්, ඒ එයාගේ කතා ස්වරූපය වෙන්න පුලුවන්. නිකං මට දෙන්න කියලා ඉල්ලන තැන්, අපි හිතමු පොඩි දරුවො ගන්නහම සමහර දරුවො බැගෑපත් වෙලා හඬ වැළපෙනවා, සමහර දරුවො කෑගහලා, ගහලා පෙරළිලා අම්මා තාත්තටත් පීඩා කරන්න ඇවිල්ලා, එහෙම තමයි දේවල් ඉල්ලන්නෙ. ඒ ඒ දරුවො පුරුදු වෙලා තියෙන හැටි. ඒක හොඳයි කියනවා නෙවෙයි, ඒ දරුවො යම් යම් දේට ප්‍රතිචාර දක්වන්න පුරුදු වෙච්ච හැටි. ඒ වගේ සමාජයේ සමහරු ඉන්නවා සමාජයේ බැගෑපත් වෙලා දේවල් ඉල්ලගන්න දක්ෂයි. සමහරු ඉන්නවා ඒ ගොල්ලන්ට එහෙම කතා කරන්න තේරෙන්නෑ. ඒ කෞෂල්‍යය එව්වර හුරු වෙලා නෑ. ඇත්තටම අවශ්‍යතාවය තියෙනව නමුත් ඒ ඉල්ලන හැටියට දෙන්න හිතෙන්නෑ නෑ නමුත් සැබැවටම අපි පරාර්ථකාමී අදහසින් කටයුතු කරන අය නම් අපිට ඒ මනුස්සයා ඉල්ලන විදියට වැදගත් වෙන්න විදියක් නෑ - දීමේ චේතනාව විතරයි තියෙන්නෙ- දීමේ චේතනාව සහ ඔහුගේ අවශ්‍යතාවය. එතකොට ඇත්තටම ඔහුට අනුන්ට යහපතක් කරන්න ඕන නම් ඔහු ඉල්ලන්නෙ කොහොමද කියන එක ගැන නෙවෙයි අපි සැලකිලිමත් වෙන්න ඕන, මම මේ දෙන දෙයින් ඔහුට යහපතක් වෙනවාද කියන එක. ඒ යහපත වෙනවා නම් අපි එතනදි දෙන්න ඉදිරිපත් වෙන්නට ඕන, යහපතක් නොවෙනවා නම් බැගෑපත් වෙලා අතේ රාළහාමි මට මේක දෙන්න කියලා වැඳලා කිව්වා වුනත් දෙන්නට සුදුසු නෑ ඔහුට යහපතක් නොවෙනවා නම්.

නමුත් ගොඩාක් වෙලාවට සමාජයේ කෙරාටිකයින්ට පුළුවන් වෙලා තියෙන්නෙ අපිව රවට්ටන්න, ඒ කෙරාටිකයෝ දන්නවා බැලූපත් වෙලා අනේ මහත්තයා අනේ නෝන මහත්තයා, බුදු වෙන්න ඕන, මේ මේ යහපත වෙන්න ඕන කියලා අර මුරංගා අන්නෙ තියනවා කියන්නෙ, ඒ මුරංගා අන්නේ තියලා කතා කලාම ගේ ඇතුලෙ තමන්ට කන්න බොන්න තියෙන දේත් ගෙනිහිල්ලා දෙනවා. හැබැයි හැබැවටම අවශ්‍යතාවය තියෙන මනුෂ්‍යයෙක් අවිල්ලා ඉල්ලනකොට අර බැලූපත් වෙන වචන ටික නැත්නම් දෙන්න හිතෙත් නෑ. එතකොට මේ තැන්වල මොකක්ද තියෙන්නෙ කියලා කල්පනා කරලා බැලුවොත් අපි ඒ තැන්වලත් එක්තරා ප්‍රමාණයකින් මේ වංචක ධර්ම තමයි ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. ඒ කියන්නෙ අපිට ආවචනවා නම්, අපිට බැලූපත් වෙනවා නම් අපි ඉහළින් තියලා ඒ අය නිකං නිවට තැනක ඉදගෙන ඉල්ලනවා නම් මම ලැස්තියි දෙන්න. එතන ඉතින් එක්තරා අනුකම්පාවකුත් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. හැබැයි කොච්චර අවශ්‍යතාවය තිබුනත් නිකං අර විදියට ගැස් පෙන්නලා එනවා නම් දෙන්න ලැස්ති නෑ. ඉතින් ඒ වගේ තැන්වලත් මොකක්ද අපේ මනසේ ක්‍රියාත්මක වෙන මනෝභාවය කියලා අපි සොයලා බලන්න ඕන. ඊළඟට තව සමහර අවස්ථාවල අපට පෙනෙනවා දැන් ඔන්න අපි හිතමුකො යම්කිසි දුගියෙක් යාවකයෙක් අවිල්ලා යමක් ඉල්ලනවා. අපි දෙනවා. දුන්නට පස්සෙ, පස්සෙ අපිට කවුරුහරි කියනවා අපරාදි ඔය මනුස්සයට දුන්නෙ, ඒ මනුස්සයා ඕක ගිහිල්ලා කසිප්පු ටිකක් බොන එකයි ඕක කරන්න, එහෙම නැත්නම් ඕක සුදුවට යොදවන එකයි කරන්නෙ, එහෙම කියලා කියනවා. කිව්වට පස්සෙ ඉතින් දැන් අපි මොකද කියන්නෙ, ඒක මට අදාළ නෑනෙ, මම දුන්නා එව්වරයි. මම අතහැරියා, එතකොට මට ඒක අදාළ නෑ. දැන් එතකොට ඇත්තටම ඒ මනුස්සයට දුන්නයින් පස්සෙ ඒ මනුස්සයා මොකක්ද කරන්නෙ කියන එක මට පාලනය කරන්න බෑ, හැබැයි ඇත්තටම මම දෙන්නෙ පර අර්ථකාමීව නම් - පරාර්ථ කියලා කියන්නෙ අනුන්ට යහපත කිරීමේ අදහස - අනුන්ට යහපත කිරීමේ අදහසින් නම් ගෙහාත් මහත්මයා මම දෙන්නෙ එතකොට මම දුන්නා ඒ මනුස්සයා මොනවා කරගත්තත් මට කමක් නෑකියලා මට කියන්න බැහැ. ඉතින් ඒ මනුස්සයා මොනවා කරගත්තත් කමක් නැත්නම් ඒක පර අර්ථය නෙවෙයිනෙ. ඒ මනුස්සයා ඒකෙන් සුදුවට යොදවලා, ඒකෙන් වැරදිවැඩකට නම් යොමුවෙන්නෙ, මත්පැන් බීලා විනාශ වෙනවා නම්, මත්කුඩු පාවිච්චි කරලා විනාශ වෙනවා නම් ඉතින් ඒ මිනිහා මොනවා කරගත්තත් මට අදාළ නෑ මම දුන්නා එව්වරයි කියලා කියන්න බෑ. එහෙනම් ඉතින් පරාර්ථයක් නෑනෙ. - ඒ කියන්නෙ භාමුදුරුවනේ දැන් එහෙම

අවස්ථාවකදී පරිත්‍යාග කරලා ඇඟ බේරගන්නත් බෑ. - ඇඟ බේරගන්න බැහැ. ඉතින් ඇඟ බේරගන්නවා නම් එතන පරාර්ථයක් නෑ. එහෙනම් එතන කරලා තියෙන්නෙ මොකක්ද, අනෙකා රකින්නට නෙවෙයි දීලා තියෙන්නෙ මගේ ගැලවීම සඳහා. දැන් හොඳට හිතලා බලන්නකො බස් එකේ යනකොට හරි, වාහනේ යනකොට හරි දැන් බස් එකේ යනකොට ඉස්සර මිනිස්සු ඉල්ලගෙන ඉල්ලගෙන ඇවිල්ලා ඔන්න අපි ළඟ අත දික් කරගෙන ඉන්නවා. දැන් ඒ මනුස්සයාට අපි කාසියක් දෙන්නෙ ඇත්තටම ඒ මනුස්සයා රකින්නද, මම රැකෙන්නද. හරියට හිතලා බැලුවොත් බොහෝ දෙනා දෙන්නෙ තමන් රැකෙන්න. ඒ මොකද දැන් අර මනුස්සයා යන්නෙ නෑ දුන්නෙ නැත්නම්. දැන් අනිත් ඔක්කොම අපේ මුණ දිහා බලනවා. එතකොට දැන් අපිට පොඩි ලැජ්ජා සහගත හැඟීමක් එනවා, මේ මිනිහා මෙතනින් පිටත් කරගන්න නම් කීයක්හරි දෙන්න වෙනවා. එතකොට කීයක් හරි ඇඳලා දීලා, සමහර විට අනිත් අය දුන්නෙ රුපියල් පහක් නම්, අපි දහයක් දෙන්නට ඉදිරිපත් වෙනවා. ඒ මොකද අපි එහෙම ලෝභ නෑ කියලා පෙන්වන්න. අවසානෙ රැකලා තියෙන්නෙ අර යාවකයා නෙවෙයි, පරාර්ථය නෙවෙයි, තමන්ව රැක ගැනීමේ අදහස, තත්වය රැකගෙන තියෙනවා. එතකොට දැන් අපි වාහනවල යනකොට නම් දැන් අපිට පේනවනෙ ඔය ට්‍රැෆික් ලයිට් ළඟ එහෙම දැන් ඕනතරම් අය ඉන්නවා ඒ විදියට ඉල්ලන්න. ඇත්තටම ට්‍රැෆික් ලයිට් වලදි සමහර වෙලාවට වාහනේට ඇවිල්ලා තට්ටු කරලා ඉල්ලනවා. ප්‍රතිපත්තියක් විදියට මම නම් ට්‍රැෆික් ලයිට් වලදි ඇවිදින් ඉල්ලුවට කොහොමත්ම දෙන්නෙ නෑ. මොකද ඒක හරිම අනතුරුදායක තැනක්, අරෙහෙත් බල්බය පත්තුවනෙකොටම මෙහෙත් සියලු දෙනාම වේගයෙන් වාහනය ඇදගෙන යන්නටයි සූදානම. ඉතින් ඒ අතරතුරේ අර මිනිස්සු මුදල් හුවමාරු කර කර ඉන්නකොට ඒ ගැන අවධානයක් නෑ. ලොකු අනතුරු වෙන්නට පුළුවන්. ඒ නිසා අපි යාවකයින් දිරිගන්වන්නට සුදුසු තැනක් නෙවෙයි, ඒ නිසා මම නම් ප්‍රතිපදාවක් හැටියටම එබඳු තැන්වලදි මුදල් ඉල්ලුවට දෙන්නෙ නෑ. එතකොට නමුත් බොහෝ දෙනාට වෙන්නෙ එහා පැත්තෙ වාහනේට තට්ටු කරලා කීයක් හරි ඉල්ලගන්නවා, මේ පැත්තෙ වාහනේට දැන් තට්ටු කරනකොට අර මිනිස්සු අපි දිහා බලනවා, බලනකොට අර මනුස්සයාට මොනවා වුනත් කමක් නෑ. මගේ ඇඟ බේරගන්න මම කීයක් හරි දෙන්න වෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ හුඟාක් වෙලාවට අපි යාවකයින්ට දීලා තියෙන්නෙ අසරණයින්ට දීලා තියෙන්නෙ මොකටද කියලා බැලුවොත් අවසානයේ තමන් රැකෙන්න. ඊළඟට දැන් ප්‍රසිද්ධම කාරණයනෙ. සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දීප්‍රවාම ගොඩක් පින් සිද්ධ වෙනවා කියලා ළඟ පන්සල අතැරලා ආරාමෙ

හොයාගෙන ගල්ලෙන් හොයාගෙන, භාවනා ස්ථාන හොයාගෙන යනවා. දැන් මේ හොයාගෙන ගිහින් තියෙන්නෙ උන්වහන්සේලාට ගුණදහම් වඩන්න උදව් කරන්නද, නෑ නෑ සිල්වතුන්ට දුන්නහම අපේ පින් වැඩිවෙනවා. එතකොට උන්වහන්සේලාට මොනවා වුනත් කමක් නෑ දැන් ඒක හොඳටම තේරුම්ගන්න පුලුවන් අවස්ථාවක් තමයි අපි හිතමුකො, දැන් ඔන්න ඒ වගේ ආරාමයකට දානයක් දෙන්න යනකොට පාන්දර ඉඳන් හන් අට දෙනෙක් එකතු වෙලා එක එක්කෙනෙක් එක එක ව්‍යඤ්ජන, එක එක්කෙනා එක එක බත උයාගෙන දැන් යනවා. ගියාට පස්සෙ මුලින්ම බෙදන්න ගන්නෙ කවුරු ගෙනිව්ව එකද, තමන් ගෙනිව්ව එක. එතකොට බෙදනකොට අනිත් ඔක්කොම බෙදන ඒවා පිළිගෙන මම බෙදන එකම හාමුදුරුවො අනවැහුවොත් එහෙම මොකද, අතේ හාමුදුරුවනේ ටිකක් හරි වළඳන්න අපිටත් පින්සිද්ධ වෙන්න. දැන් අර හාමුදුරුවො අනවහන්තෙ උන්වහන්සේට ඒක අප්‍රත්‍ය නිසා, එතකොට අප්‍රත්‍ය වුනත් කමක් නෑ වළඳන්න අපිට පින් සිද්ධ වෙන්න. එතකොට මගේ පින් මට කරගන්න ඕන, ඔබවහන්සේ අප්‍රත්‍ය වෙලා රෝහල්ගත වුනාට මට කරන්න දෙයක් නෑ. එතකොට බලන්න මොනතරම් ප්‍රාථමික ආකල්ප ද කියලා. එතකොට අපිට බැඳු බැල්මට පෙනෙන්නේ අපි ආරණ්‍යයට දන් දුන්නා. අපි භාවනා ස්ථානයකට දන් දුන්නා, අපි වාර්ෂිකව දෙනවානෙ මෙහෙම දානයක්, අපි අඛණ්ඩව දන් දුන්නා ශාසනේ පැවැත්මට කියලා තමයි හිතාගෙන ඉන්නෙ. නමුත් ඇතුලත ක්‍රියාත්මක කරලා තියෙන්නෙ, ඔබවහන්සේ අප්‍රත්‍ය වෙලා රෝහල් ගත වුනත් කමක් නෑ ඒ සිල්වතුන්ට දීමේ කුසලය මට කරගන්න ඕන. එතකොට ගමේ පන්සලේ හාමුදුරුවන්ට දුන්නට මගේ පින් ලොකු වෙන්නෙ නෑ, එතකොට ආරණ්‍යයට දුන්නොත් තමයි මගේ පින් වැඩිවෙන්නෙ, ඒ නිසා හොයාගෙන ගිහින් දෙනවා. එතකොට ඒ හැමතැනකව බහුලව ක්‍රියාත්මක වෙලා තියෙන්නෙ වංචක ධර්ම. ඉතින් මේ විදියට තමයි පරාර්ථකාමතාවය සේ මේ වංචනික ස්වභාවය අපේ මනස තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ.

අපිට මොකද අපි දසසිල් උපාසක ඉබ්බන්තේ පුච්චන්තේ අනිත් පිට. අපේ හාමුදුරුවනේ උදාහරණ පෙලක් එකදිගට අරගෙන ආවා, වෙලාවට මේ රූපවාහිනිය බලන ඔබත්, ඔබත් මේ වරද කලා නම් බිම බලාගන්නට ඇති. උණු හින්දා බොන්නත් බෑ කිරි හින්දා විසි කරන්නත් බෑ දෙලොවක් අතර ඔබ තනිවෙන්න ඇති. හැබැයි මතක තියාගන්න කොලේ වහලා වැඩ කරන්න යන්නත් එපා, අද පටන් උගුරට හොරා බෙහෙත් බොන්න යන්නත් එපා. අපි අද වැඩසටහනේ වැඩිදුරටත්, තවදුරටත් කතා බහට ලක් කලේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහන ඔස්සේ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල අපේ

ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සඳහන් කළ කෘතියේ වංචක ධර්මයන්හි ලෝභය වර නැගෙන ආකාර පිළිබඳව. අපට අදට මේ වැඩසටහනින් සමුගෙන යන්නට සූදානම් වන්නට සිදුවෙනවා. ඉතින් අප සමුගන්නා මොහොතේ මේ වැඩසටහන පුරාවට සිය අනුග්‍රාහකත්වය අනුශාසකත්වය නිළිණ කරමින් හරි අපූරුවට මේ වැඩසටහනේ දහම් කරුණු සුපෝෂණය කළ අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේට පුණ්‍යානුමෝදනා කිරීම අවැසිමයි. අපේ හාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේට යළි යළිත් අප නිදුක් නිරෝගී චිරජීවනය ප්‍රාර්ථනා කරනවා. අප වෙනුවෙන් වැඩිම කල් දම් අසුනට සදහම් දෙසුමට මැදිරි පරිශ්‍රයට, ආවායඹී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ යළිත් වතාවක් මිළඟ වැඩසටහනත් ඔබවහන්සේව කැඳවාගෙන එන්නට වැඩිමවා වදාරන්නට අප ඉතාමත්ම අභිප්‍රායෙන් අප උත්සාහයෙන් ඒවගේම අධිෂ්ඨානයෙන් යුතුව බලා සිටිනවා. අපි දන්නවා ප්‍රේක්ෂක ඔබත් මිළඟ වැඩසටහනේ ඉතිරි කොටස නැවත විකාශනය වන්නේ කවදාද කියන කාරණාව මාන බලමින් සිටින කාරණාවක් වෙනවා. ඉතින් රූපවාහිනිය තුලත්, ඒ වගේම ෆේස්බුක් නාලිකාව තුලත්, සියැස ටීවී යූටියුබ් නාලිකාවෙන් මේ වැඩසටහන නරඹන්නට ඔබට ඇරයුම් කරමින් අදට මෙලෙසට වැඩසටහන නිමාවට පත්කරන්නට සූදානම් වෙනවා. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/f0eKGPz8YZA>

03 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝ වේවා, වාසනා වේවා, යහපතක්ම වේවා ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට. මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා සියලු රූපවාහිනිය නිළිණ කරන සුවිශේෂ වැඩසටහනයි මෙලෙසින් විවර වන්නේ. විවර වන මේ වැඩසටහන සුගත පද විවරණය. අද වැඩසටහන අප ආරම්භ කරන්නට මත්තෙන් හැමදාමත් වගේ සුපුරුදු ලෙසට අප ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත, රට වෙත, ලෝ වැසි සැම වෙත නිළිණ කිරීමේදී අපට ඒ සඳහා අවවාද අනුශාසනා ලබාදෙන සියලු රූපවාහිනී මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආචාර්ය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැනිතුමන්, ඒ වගේම ආදරණීය මවක ලෙස හැමදාමත් අප වෙත ආදරය පතුරන එම මැනිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැනිනිය, ඒ වගේම සියලු මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු අධ්‍යක්ෂ තැන්පත් සඳරුවන් අධිකාරම් මැනිතුමන්. ඒ සියලුම දෙනාට අප මෙලෙසින් සිහිපත් කරන්නේ තිරය පසුපස සිටින කාර්ය මණ්ඩලයන් අපිට දෙන සහයෝගය මේ වැඩසටහන් පෙළ රට වෙත නිළිණ කිරීමේ සුවිශේෂ දායකත්වයක් දරන නිසාවෙන්. ඉතින් එසේ නම් වැඩසටහනට අවතීර්ණ වන්නට මත්තෙන් මේ වන විට නුහුරු නුපුරුදු අමුතු ආගන්තුක නොවෙන තරමටම මේ වැඩසටහන සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට සුවිශේෂ සම්පත් දායකත්වය හැමදාමත් ඔබට මට අපට හුරු පුරුදු අපේ ආශීර්වාදය, අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ අදත් වැඩම කරන්නට යෙදුනා, අපේ මැදිරි පරිශ්‍රයට. ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් මෙලෙසින් පිළිගන්නවා, නම කියන්නට අවසරයි, ආචාර්ය පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ හාමුදුරුවන් ගරු සිතින් බැති සිතින්, පින් සිතින් ඔබවහන්සේව මේ අවස්ථාවට නමස්කාර පූර්වකව පිළිගන්නවා. ප්‍රේක්ෂකයින් අපි ගිය සති කිහිපය පුරාවටම කතා කරමින් සිටියේ රේරුකානේ වන්දවිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අතින් රචිත බොහෝ වැදගත්කම් වලින් සමන්විත පොතපත පිළිබඳව. මේ පොතපත මෙලෙසට තෝරාගැනීමට හේතුකාරණා කිහිපයක් තියෙනවා. අපි වරින්වර මේ කාරණා මතක් කරන්නේ අන් කිසිවක් නිසා නොවේ, මෙවැනි වැඩසටහනක් සමාජගත කිරීමේ අරමුණ අනිප්‍රාය අපේ දැක්ම ඔබට සාක්ෂාත් කළ යුතු නිසාවෙන්. විශේෂයෙන්ම සඳහන් කළ යුතුයි බෞද්ධ පොත පත කියවන අයට වඩා වැඩි විග්‍රහයක් ලබාදෙන්නටත්, ඒ වගේම පොතපත පරිශීලනය

නොකරන අයට පොතපතට හිත යොමන්නට හිතෙන තරමට මේ දහම් පොතපත ඔබට සමීප කිරීමත් අපේ අරමුණ වෙනවා. විශේෂයෙන්ම මෙවැනි වැඩසටහනක් නිර්මාණය කිරීම වෙනුවෙන් සියලු මාධ්‍ය ජාලය තරඹන, ඒ වගේම අපේ ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක පිරිස, නොඑසේ නම් උන්වහන්සේ වෙනුවෙන්ම ඇපකැප වෙලා උපස්ථාන කරන ඒ දායක දායිකාවන් පිරිස, දෙස් විදෙස් ගත සිටින සියලු දෙනා උන්වහන්සේගෙන් කරපු ඉල්ලීමකට අනුවයි අපි මේ වැඩසටහන් මාලාව මේ විදියට අරගෙන එන්නෙ. මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන එන විට අප විශේෂ අවසරයක් අනුග්‍රහයක් ලබාගන්නා, ශ්‍රී චන්ද්‍රවිමල ධර්ම පුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලයෙන් අප විශේෂ අවසරයක්, ඒ වගේම අනුමැතියක් ලබාගන්නා මේ වැඩසටහනට. එතනදී අපි ඉතාමත්ම කෘතගුණ පූරකව ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා මෙම සංරක්ෂණ මණ්ඩලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් කිරීමට වේ ධම්මානන්ද ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, උන්වහන්සේගෙන් ලැබුණු ආශීර්වාදයයි අප මේ වැඩසටහන සමාජගත කිරීමෙහි ලා ප්‍රධාන මූල්‍ය අරමුණ සාක්ෂාත් කරගන්න අපිට ලැබුණු අනුමැතිය බවට පත්වුණේ. මේ සියලු කාරණා තීරණාත්මක සාධක වෙද්දී, ඒ පිළිබඳ දැන් ඔබට හොඳහැටි, හරිහැටි දැනුවත්, ඇයි අප මේ වැඩසටහනක් කරන්නෙ, මොකක්ද අපේ අරමුණ, කවුද අපිට උදව් කලේ කියන වග. අපේ භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ වෙතට දැන් යොමුවන්න සූදානම් වෙනවා. ලෝභය පිළිබඳව පසුගිය සතියේ වැඩසටහනින් අපේ භාමුදුරුවනේ අපි කතා කලා. නොලැබුණු දේවල් වෙනුවෙන් අපි තව තවත් රැස් කිරීම කියන කාරණාව පදනම් කරගෙන ලෝභ වෙනවා කියන කාරණාව ඔබවහන්සේ මනාව පැහැදිලි කලා. අපේ භාමුදුරුවනේ එතනිනුත් අප විශේෂයෙන්ම කතා කලා අප යම්කිසි දෙයක් රැස් කිරීමකදී, ඒ රැස් කරන කාරණාවේදී මේ ලෝභය තුන් ආකාර වෙනවා. ඒ ලෝභයෙන් පළමු ආකාරය පිළිබඳව ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කලා. අපේ භාමුදුරුවනේ දෙවෙනි කොටසට මං අද දවසේ ඔබවහන්සේව රැගෙන යන්නට සූදානම් වෙනවා. ධාතුකාමනා වේශයෙන් වංචක ලෝභය කියන කාරණාවයි අපේ භාමුදුරුවනේ අපි අද පැහැදිලි කරගන්න සූදානම් වෙන්නෙ. ඔබවහන්සේගෙන් අහන්න කැමැතියි, ධර්මයේ විග්‍රහ වෙන අන්දමට, මේ පොතේ සඳහන් වෙන අන්දමට ඒ ගැන කොහොමද අපිට පැහැදිලි කරගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම. ගෙහාත් මහත්මයා සිහිපත් කලා වගේ අපි පසුගිය සතියේ මේ ලෝභය වංචනික ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන එක් ස්වරූපයක් අපි සාකච්ඡා කලා, පරාර්ථකාමනා වේශයෙන්. ඒ කියන්න

අනුන්ගේ යහපත කැමැති වන ස්වරූපයෙන් තමන්ට ලාභ සත්කාර කිරීන් ප්‍රසාද ආදිය අපේක්ෂා කරන්නා වූ තෘෂ්ණාව, ලෝභය, කොහොමද වංචනික විදියට ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කියලා. ඊළඟට ඒ ලෝභයේ ක්‍රියාකාරීත්වය හැටියට දෙවනුවට මහානායක භාමුදුරුවෝ මේ වංචක ධර්ම පොතේ පැහැදිලි කරන්නේ ධාතුකාමනා වේශයෙන් ලෝභය වංචා කරන හැටි. ධාතුකාමනා කියලා සදහන් කරන්නේ ගෙහාන් මහත්මයා දීමෙහි කැමැත්ත. එතකොට දැන් ලෝභයට හාත්පසින්ම ප්‍රතිවිරුද්ධ මනෝභාවයක්. දැන් ලෝභී පුද්ගලයා දේවල් දෙන්න එව්වර කැමැති නෑ නමුත් දැන් මේ ලෝභී ස්වභාවයම දීමෙහි කැමැත්තක් හැටියට තමන්ගේ මනසේ මතුවෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා තමයි මේවා වංචක ධර්ම හැටියට හඳුන්වන්නේ, මොකද දෙන්න කැමැත්තක් ඇතිවෙනකොට ඒක ලෝභයයි කියලා කොහොමද අපි අර්ථකථනය කරන්නේ - දෙන කෙනාට ලෝභයා කියලා කියන්නෙත් නෑනේ.- ඒ තැනැත්තා නිර්ලෝභී නිසානේ දෙන්න පෙළඹෙන්නේ කියන අදහසක් තමයි සමාජගත වෙන්නේ. ඒ නිසා තමයි මෙබඳු කරුණු පිළිබඳව ඉතා පරිස්සමින් වටහා ගත යුත්තේ. අපි නැවත නැවතත් සිහිපත් කරනවා වංචක ධර්ම හැටියට මතුවෙන්නේ අනුන් රවට්ටන අදහසක් නෙවෙයි. අනුන් රැවටීම දැන දැනම අනුන් රවට්ටනවා නම් ඒක කෙරාටික කමක්. නමුත් මෙතනදී සිද්ධ වෙන්නේ තමන්ගේ මනෝභාවයන්ට තමන්ම රැවටීමක්. එතකොට මෙහිදී මහානායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, ‘ධාතුකාමනා යනු දෙනු කැමැත්තය. එය කුසල ඡන්දයකි. ලෝභයට විරුද්ධ ස්වභාවයකි. එහෙත් ස්වල්පයක් දීමෙන් අනුන් සතුටු කිරීමෙන් ඔවුන්ගෙන් බොහෝදේ ලැබිය හැකි බව බොහෝ වැඩ කරවාගත හැකි බව ද තමාට අනුකූල කරවා ගත හැකි බවද දක්නා වූ තැනැත්තා කෙරෙහි සමහර විට ලෝභය ධාතුකාමනා සංඛ්‍යාත කුසල ඡන්දයාගේ වේශයෙන් පහළ වේ.’ එතකොට දැන් අපි දේවල් දෙනකොට තමයි අපිට නොයෙක් දේ ලැබෙන්නේ. දැන් මේක දෙවිදියකින් අපිට හඳුනාගන්නට පුළුවන්. එකක් තමයි මේ ජීවිතේ අපිට දේවල් ලැබෙනවා, අනුන්ට දෙනකොට. දෙවන එක තමයි පරලොව ජීවිතේදී දේවල් ලැබෙනවා. එතකොට හුඟාක් දෙනා දන්දීමේදී ඒ මේ ජීවිතේ ලැබෙන දේවල් අපේක්ෂා කරනවා දන්දෙන තැනැත්තාට කීර්තිය ලැබෙනවා, ප්‍රසාදය ලැබෙනවා, ඒ වගේම මේ තැනැත්තා බොහෝම පරිත්‍යාගශීලී කෙනෙක්ය, මට මේ මේ උදව් කරලා තියෙනවා කියලා දෙනුත් ගුණයෙන් අපිට ප්‍රත්‍යුපකාර ලැබෙනවා. එතකොට මේ ගැන අපේක්ෂා කරනකොට තමන්ගේ මනස නොදැනුවත්වම එහෙම අනිත් අයට දේවල් දෙන්න පරිත්‍යාග කරන්නට ක්‍රියාත්මක වෙනවා.

දැන් හුඟක් වෙලාවට මේක ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන් මව්පියෝ සම්බන්ධව. ඒ කියන්නෙ මව්පියන්ට සත්කාර කරන, උපකාර කරන, පරිත්‍යාග කරන, සංග්‍රහ කරන දරුවා කෙරෙහි මව්පියන් තුළ විශේෂ කැමැත්තක්, බැඳීමක් ඇතිවෙනවා. එතකොට මේක දරුවොත් දන්නවා, සවිඥාණිකවම ඒගොල්ලොත් ඒක දන්නවා. ඒ දන්න නිසා තමන්ගේ මනසට වංචනික විදියට මතුවෙන්න පුළුවන් අම්මා, තාත්තා අපිට ගොඩාක් ඉතින් උපකාර කරපු අය, මේ ගොල්ලො නිසා තමයි අද අපි මේ ලෝකෙ ඉන්නෙ, ඉතින් අපි මේ හැම සම්පතක්ම ලබලා තියෙන්නෙ මව්පියෝ නිසා. ඒ නිසා ඉතින් ඒගොල්ලොත්ට සත්කාර කිරීම අපේ වගකීමක්. ඒක අපේ යුතුකමක් කියලා හැබැම කුසලජන්දයක් වගේ අර මව්පියන්ට සංග්‍රහ කරන්නට ඉදිරිපත් වෙන්නට පුළුවන්. දැන් අපි පෙරදිනේත් සාකච්ඡා කලා ඒක ඇත්තටම කුසලජන්දය වෙන්නත් පුළුවන්. හැබැයි කලාතුරකින් නෙවෙයි බහුලව ඒක වංචනික ලෝභය වෙන්නත් පුළුවන්. ඉතින් එබඳු තැන්වලදි අපිට පහසු නෑ කාරණය වටහා ගන්න. මේවායේ වෙනස තේරුම් ගන්න නම් අපි නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්නට ඕන, මොන අදහසින්ද කලේ, ඒ වගේම ඒ අපේක්ෂා කරන ප්‍රතිඵලය නොලැබී ගියාමත් ඇත්තටම මට පුළුවන්ද උදව් කරන්න. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් දැන් මව්පියන්ට බොහෝම ගුණ සළකාගෙන සත්කාර කරමින් ඉන්නවා. ඉන්නකොට තමන්ට අඩු කොටසක් ලියලා අනිත් සහෝදරයාට වැඩි කොටසක් දෙනවා. දැන් එහෙම දුන්නහමත් මව්පියෝ අපිට බොහෝ උපකාරවන්නෙයෝ කියලා අර පෙර වගේ සත්කාර කරන්න පුළුවන්ද, එහෙම සළකන්න පුළුවන්ද කියලා විමසලා බලන්න ඕන. ඉතින් එහෙමත් පුළුවන් නම් අන්න ඒ තැනැත්තාගේ මනසේ තියෙන්නෙ ඇත්තටම මව්පියන් තමන්ට කරපු උපකාරය පිළිබඳව කෘතචේදීත්වයක් කියලා තේරුම් ගන්නට පුළුවන්. -ඇයි හාමුදුරුවනේ දුන්නෙ එයාට නම් එයාගෙන්ම ඉල්ලගන්න කියලා කිව්වොත් - එතකොට එයාට වැඩි කොටසක් දුන්නා නම් එයානෙ සළකන්න ඕනැත්තෙ, මට ටිකනෙ දුන්නෙ, ඉතින් මං මොකටද සළකන්නෙ කියන මට්ටමක් එනවා නම් එහෙනම් මුලදි සළකලා තියෙන්නෙත් ඒ නිවැරදි අදහසින් නෙවෙයි. ගෙහාත් මහත්මයා මේවා අපි තේරුම් ගැනීමේ වැදගත්කම මේ සමාජය හුඟක් වෙලාවට නිකං මේ ද්‍රව්‍ය හුවමාරු කරන විදියත් එක්ක, අතපය හසුරුවන විදියත් එක්ක මේ ක්‍රියාවට තමයි වැඩිතැනක් ලැබෙන්නෙ. දැන් උදාහරණයක් හැටියට අපි ඇහුවොත් මව්පියන්ට යම්කිසි කෙනෙක් සළකනවා නම් ඒ තැනැත්තා සත්පුරුෂයෙක්ද කියලා ඇහුවොත්, ඕනම කෙනෙක් එකහෙළාම කියන්නෙ මව්පියන්ට සළකනවා නම් ඒ තැනැත්තා සත්පුරුෂයෙක් කියලා.

හැබැයි බුදුදහමට අනුව අපිට කියන්න පුළුවන්කමක් නෑ මව්පියන්ට සළකපු පමණින් ඒ තැනැත්තා සන්පූරුෂයෙක් කියලා. අපි විමසා බලන්නට ඕන මව්පියන්ට සළකන්නේ කවර අදහසකින්ද, ඒ අදහස අනුව තමයි ඒ තැනැත්තා සන්පූරුෂයෙක්ද අසන්පූරුෂයෙක්ද කියලා තීරණය කරන්නේ. දැන් අපි හිතමුකො කෙනෙක් සළකන්නට පුළුවන් පොතේ තියෙන සල්ලි ටික ගන්න. කෙනෙක් සළකන්නට පුළුවන් ඉඩම ලියාගන්න. කෙනෙක් සළකන්නට පුළුවන් තමන්ට ඒ තමන් මව්පියන්ට සළකනවා අනිත් කවුරුවත් සළකන් නෑ කියලා සමාජයෙන් කීර්ති ප්‍රසාද ලබාගන්න. එතකොට මේ විදියේ විවිධාකල්ප වලින් සළකන්න පුළුවන්. දැන් පළවෙනි විදියට පොතේ තියෙන සල්ලි ටික ගන්නටයි ඉඩම ලියාගන්නට මව්පියන්ට සංග්‍රහ කරන තැනැත්තාට ඒ තමන් අපේක්ෂා කරන කාර්යය සඵල වුනේ නැතිනම් ඊටපස්සෙ ඒ තැනැත්තා මව්පියන්ට විරුද්ධ වෙනවා. දැන් ඔය පත්තර වල ප්‍රවෘත්ති වල අපිට අහන්න ලැබෙන්නේ අම්මා, තාත්තා කුකුල් කෑවුවේ දාලා හිර කරලා තිබ්බාය, ඊටපස්සෙ කපලා කොටලා උඩ එල්ලලා යටින් ගිනිමැලය ගහලා තෙල් හින්දාය, එතකොට මෙහෙම සිද්ධි වෙන්නේ ඇයි? එතකොට ඒ ගොල්ලො යම් යම් පටු අපේක්ෂාවන් තියාගෙන අම්මා තාත්තාට සළකලා තියෙනවා, ඒ තමන් අපේක්ෂා කරපු කාර්යය සඵල නොවුනු තැන ඒ සත්කාර කරපු දරුවාම මව්පියන්ට විරුද්ධ වෙනවා. එහෙම නම් ඒ සත්කාර කිරීම කරලා තියෙන්නේ, සන්පූරුෂ ආකල්පයෙන් නෙවෙයි. ඉතින් මේවා හඳුනාගන්නට බොහෝ කල් යනවා. අර මුලදි මේවා තේරුම් ගන්න බෑ. මුලදි අනුන්ට තේරුම් ගන්නත් බෑ, තමන්ට තේරුම් ගන්නත් බෑ, තමනුත් හිතනවා මේ මම මව්පියන්ට සළකනවා කියලා, අනිත් බාහිර ලෝකයන් ඒ විදියටම හිතනවා. ඒ නිසා අපි විශේෂයෙන් සැලකිලිමත් වෙන්න ඕන අපිට අනිත් අය කරන කියන දේවල් සියට සියක් විනිශ්චය කරන්න පහසු නෑ. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා නො වෙ කො භික්ඛවෙ පරිචිත්ත පරියාය කුසලො භෝති අත්ත සචිත්ත පරියාය කුසලො භවිස්සාමිති ඒවං හිවභික්ඛවෙ භික්ඛුසික්කිතබ්බං - මහණෙනි නුඹලාට අන් අයගේ සිත් විනිවිද දකින්නට ශක්තිය නැති නම් තමන්ගේ සිත් විනිවිද දකින්නට උත්සාහ කරන්න. ඒ සඳහා හික්මෙන්න. මොකද දැන් ශෙහාන් මහත්මයා යමක් කරන්නේ මොන අදහසින්ද කියලා මට තේරුම් ගන්න බැරි වුනාට උත්සාහ කලොත් මම දේවල් කරන්නේ මොන අදහසින්ද කියලා මට හඳුනාගන්න පුළුවන්. නමුත් අපි හැමතිස්සෙම උත්සාහ කරන්නේ මම දේවල් කරන්නේ මොන අදහසකින්ද කියලා තේරුම් ගන්න නෙවෙයි, අනිත් කෙනා දේවල් කරන්නේ මොන අදහසින්ද කියලා තේරුම් ගන්න. එතකොට අපි

හාත්පස පැටලෙනවා. ඒ නිසා මේ වංචක ධර්ම, විත්තෝපක්ලේශ ධර්ම හරියට හඳුනාගත්තොත් තමන්ගේ මනස විවරණය කරගන්න පුළුවන්, ඒ තමන්ගේ මනස විවරණය කරගත්තොත් සැබැවින්ම අනිත් කෙනා හැරෙනකොට අපිට හඳුනාගන්න පුළුවන් මේ නම් සද්භාවයෙන් කරන වැඩක්ද, නැද්ද කියන එක. ඉතින් ඒ සඳහා අපිට වැදගත් වෙන්නේ අනුන් විනිශ්චය කරන්නට දැනලීම නෙවෙයි, තමන්ගේ මනෝභාවයන් නිවැරදිව හඳුනාගන්න උත්සාහ කරන එක. එතකොට දැන් ඔය අපි කතා කලේ ඒ ධාතුකාමතා වේශයෙන්, ඒ කියන්නේ අනුන්ට දීමේ කැමැත්ත. දීමේ කැමැත්ත ඔය විදියට එක් එක් ක්‍රම වලින් මතුවෙන්නට පුළුවන් එහි පළමු අංශය තමයි මේ ලෝක වශයෙන් අනුන්ගෙන් ලැබෙන සත්කාර, උපකාර, කීර්ති, ප්‍රසාද, මව්පියන්ගෙන් ලැබෙන ඉඩකඩම්, මිල මුදල් ආදිය බලාපොරොත්තුවෙන් දේවල් දෙන්නට ඉදිරිපත් වෙනවා. දෙවෙනි ක්‍රමය තමයි පරලෝක වශයෙන් සම්පත් අපේක්ෂාවෙන් දීම. ඒ කියන්නේ ඒක ගොඩක් වෙලාවට මේ පින්කම් කීර්තියේදී තමයි වෙන්නේ. දැන් අර වගේ යුතුකම් ආදිය ඉටුකිරීමේ වශයෙන්, පළවෙනි පැත්ත ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්, මේ ජීවිතේම තමන්ට යම් යම් ප්‍රතිලාභ ලබන්න. පින්කම් කියන පැත්ත ගත්තු ගමන්ම ඊළඟ ජීවිතේ, අපි මේ නැතිබැරිව ඉපදිලා තියෙන්නේ අපි මේ සසර දීලා නැති නිසා, ඒ නිසා මේ ජීවිතේ දෙන්න ඕන සසරේ ලබන්න නම්, මෙහෙම දූප්පත් නොවී උපදින්න නම්. ඉතින් ඒ අදහසින් හරි දෙන එක හොඳයි කියලා කියන්නට පුළුවන්. දීම වරදක් නෙවෙයි. හැබැයි එබඳු කුසල් පාරමිතා කුසල් හැටියට, කෙලෙස් නසන්නට උදව් වෙන්නේ නෑ. මොකද ඒක කුසලයක් කියලත් කියන්නට පුළුවන්කමක් නෑ. මොකද ලෝභ සහගත චේතනාවක් ඇතිවෙන නැත, එතන කුසලයක් නෑ. හැබැයි මොන අදහසින් හරි අනුන්ට කරපු සත්කාරය නිසා තමන්ට සසර ගමනේ යම්කිසි සත්කාරයක් ලැබෙන්නට පුළුවන්, ආහාරපාන ටිකක් ලැබෙන්නට පුළුවන්. නමුත් සිත පිරිසිදු නෑ. ඉතින් දැන් මෙහෙම කියනකොට කෙනෙකුට හිතෙන්න පුළුවන් ඉතින් හාමුදුරුවොමනේ දේශනා කරන්නේ මේවා දුන්නහම මේවා මේවා ලැබෙනවා කියලා. බුදුහාමුදුරුවොමනේ දේශනා කරන්නේ. බුදුහාමුදුරුවො දේශනා කලෙත්, හාමුදුරුවො දේශනා කරන්නේත් මෙහෙම කලාම මෙහෙම ප්‍රතිඵලයක් ලැබෙනවා කියලා තෘෂ්ණාව ඇති කරන්නට නෙවෙයි. හේතුව, ඵලය පිළිබඳ ප්‍රඥාව ඇති කරන්න. මේ හේතුවෙන් මේ ඵලය. එතකොට ඒක දැනගත්තහම තමයි අපේ ප්‍රඥාව අවදි වෙන්නේ. ඉතින් ප්‍රඥාව අවදි කරන්නට දෙසූ කාරණය අද බොහෝ දෙනා තෘෂ්ණාව අවදි කරගන්නටයි සහාය කරගෙන තියෙන්නේ. ඉතින් ඒක බුදුහාමුදුරුවන්ගේ වැරැද්දක්වත්,

හාමුදුරුවන්ගේ වැරද්දක්වත්, දහමේ වැරද්දක්වත් නෙවෙයි, තමන්ගේ වංචනික මනෝභාවය වටහා ගන්නට නොහැකිවීමේ දෝෂයයි එතන තියෙන්නෙ.

කියන්නා කෙසේකීවත් අසන්නා සිහිබුද්ධියෙන් ඇසිය යුතුයි කියන කාරණය අපේ හාමුදුරුවෝ මනාව පැහැදිලි කලා. ඒ නිසා අපේ හාමුදුරුවෝ කියපු කතාව ඇතුලේ නොකියා කියපු කරුණු කිහිපයක් කියන්නම් මම. උන්වහන්සේ කීව්වේ අම්මටයි තාත්තටයි සළකන එක උතුම් කාරණාවක් හැබැයි, බැංකු පොතට, ඔප්පුවට, යානවාහනයට, තාත්තාගේ තියෙන ව්‍යාපාර වලට පිංසිද්ධ වෙන්න අම්මටයි තාත්තටයි සළකන්න නම් යන්න එපා. එහෙම වුනොත් ඒක මේ ගොඩට වැටිලා නොඑසේ නම් මේ අපි කතා කරපු ධාතුකාමතා වේශයෙන් වංචාවක් කරගන්නා වෙනවා තමා තමන්ටම. අපේ හාමුදුරුවනේ තවත් දහම් කරුණු පිළිබඳව හරි අපූරුවට ඔබවහන්සේගෙන් අපට විමසන්නට හිත්දෙන මොහොතක කෙටි විරාමයකට ඔබවත් අරගෙන යන්න සිද්ධ වෙනවා. අනුග්‍රාහක භවතුන්ගේ දැන්වීම් කීපයක් බලන්නට. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අපේ වැඩසටහනට එකතු වෙන්නට ඔබට ආරාධනා කරනවා. විරාමයෙන් අනතුරුව අපි යළිත් මෙලෙසට ඔබ එකතු කරගන්නවා සියැසු සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. වැඩසටහන සඳහා වැඩම කොට සිටින්නේ අපේ ගෞරවණීය ආරාධනය පිළිගෙන ආවායඪී පූජ්‍ය කුකුල්පනේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ සමඟින් අපි කතා කරමින් හිටියේ චන්දවිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, රේරුකානේ චන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සුරතීන් රචිත වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම පිළිබඳව ලියවුණු ඒ කෘතිය පිළිබඳව. අපේ හාමුදුරුවනේ අපි කරුණු කාරණා කිහිපයක් මේ ලෝභය කියන කාරණාව මුල් කොටගෙන ගුරු කොට ගෙන කතා කලා. දැන් මම ඔබවහන්සේගෙන් ඊළඟට දැනගන්න කැමැතියි, දැන් ලෝභය ආකාර කීපයක් ඔස්සේ ඔබවහන්සේ හරි අපූරුවට විග්‍රහ කරමින්, දැන් අපිට ප්‍රශ්නයක් එනවා මේ පොත බලද්දී, මේ පොත දකිද්දී, මේ පොත කියවූ බොහෝ පිරිසකට ඊළඟට එනවා ප්‍රශ්නයක්, කෘතඥතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය කියලා කාරණාවක් අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මෙනනදි ඉස්මතු කරනවා. අපේ හාමුදුරුවනේ ඒ පිළිබඳවයි මිළඟ විග්‍රහය ඔබවහන්සේගෙන් බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ.

ඔව් දැන් අපි ඉහතදී කතා කලේ අර දීමේ කැමැත්ත වශයෙන් ලෝභය මතුවෙනකොට ලෝභයට හාත්පසින්ම ප්‍රතිවිරුද්ධ ස්වභාවයක් තමයි දීම කියන්නෙ. නමුත් ඒ ස්වරූපයෙනුත් ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඊළඟට

තුන්වෙනි කාරණය හැටියට මහනායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නේ කෘතඥතා වේශයෙන් ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙන ආකාරය පිළිබඳව. දැන් ශෙහාන් මහන්මයා මේ කෘතඥතාව කියලා කියන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ බොහොම වර්ණනා කරන අගය කරන උසස්ම සත්පුරුෂ ධර්මයක්. කතඤ්ඤා කතවේදි පුග්ගලො දුල්ලභො ලෝකස්මිං - කෘතඥ වූ කතවේදීත්වය ප්‍රකට කරන්නා වූ පුද්ගලයෝ ලෝකයේ දුර්ලභයි කියලා බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා. ඒ වගේම සත්පුරුෂ භූමිය හැටියට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මේ කෘතඥතාවය. යමෙක් තුළ කෘතඥ බව, ඒ කියන්නේ තමන්ට කළ ගුණය සිහි කරන ගතිය, ඒ ගුණයට ප්‍රත්‍යුපකාර කරන ගතිය යම් කෙනෙක් තුළ තියෙනවා නම් ඒක තමයි සමස්ත සත්පුරුෂ භූමිය කියලා සළකන්නේ. භූමිය කියලා කියන්නේ යමක් ගොඩ නැගෙන තැනනේ. එතකොට සියලුම සත්පුරුෂකම්, සියලු මනුස්සකම් ගොඩනැගෙන බිම තමයි අර කළගුණ දන්නා බව. කළගුණ සළකන බව. මේ තරම් සත්පුරුෂ ධර්මයක් හැටියට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරලා තියෙන කෘතඥතාවේ ස්වරූපය ගනිමින්, හැඩය ගනිමින් ලෝභය අපේ මනසේ ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුලුවන්කම තියෙනවා. එතකොට ඒ පිළිබඳව නායක භාමුදුරුවෝ මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. අනෙකෙකු විසින් තමාට කළ උපකාරය අමතක නොකරන්නා වූ ද, උසස් කොට සළකන්නා වූ ද, තමා විසින් ඔහුට නැවත උපකාර කරන්නා වූ ද ස්වභාවයන් කෘතඥතාවයි. මෙය බුද්ධාදීන් විසින් වර්ණනා කරන ලද උතුම් ගුණයකි. කෘතඥතාවය ඇතියවුන්ට උපකාර කළ අය විශේෂයෙන් ඔවුන්ට පහදිති. නැවත නැවතත් උපකාර කිරීමට සිතති. ඒ බව දන් පුත්‍ර, ශිෂ්‍යාදීන් කෙරෙහි මාපිය ගුරුවරාදීන්ගෙන් ලාභ ප්‍රයෝජන ලැබීමේ ආසාව වූ ලෝභය කෘතඥතා වේශයෙන් පහළ වේ. එතකොට දැන් නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී විශේෂයෙන් අවධාරණය කරනවා, මව්පියෝ සහ ගුරුවරු සම්බන්ධව දරුවන් ශිෂ්‍යයන් තුළ මේ ස්වභාවය මතුවෙන්නට පුලුවන්. අපි අර ඉස්සෙල්ලා කතා කලා වගේ අම්මා තාත්තා තමන්ගේ ගුණය පිළිබඳව තේරුම් අරගෙන කෘතඥ වෙන දරුවාට, දැන් සමහර වෙලාවට අම්මා තාත්තාට සැළකුවේ නැතත් කමක් නෑ ඒ අම්මා තාත්තාව අගය කරනවා නම්, අතේ අම්මලා තාත්තලා නිසා තමයි අද අපි මෙතැන ඉන්නේ, මේ හැමදෙයක්ම අම්මා තාත්තා නිසයි ලැබුනේ, එහෙම කියලා අගය කරනවා නම් ඒ දරුවා වැඩිය සැළකුවේ නැතත් කමක් නෑ අම්මා තාත්තා වැඩිපුර ආදරය කරන්නේ ඒ දරුවාට. - එකම පවුලේ ඔය ලක්ෂණ ටික දකින්න පුලුවන් වෙනවා - ඊළඟට දැන් සමහර වෙලාවට අම්මා තාත්තාට මේ ළඟ ඉඳගෙනම

උදව් කරන දරුවාට නෙවෙයි අම්මා තාත්තා කැමැති, අර අවුරුද්දකට
 වතාවක් විතර ඇවිල්ලා බලලා යන දරුවාට. මොකද ඒ දරුවා තමයි ඉතින්
 ඔක්කොම වර්ණනා කරලා ඇඳුම් කඩුම් - එහෙම නැත්නම් ඔස්ට්‍රේලියාවේ
 ඉන්න ලොකුදුට. - ඒ වගේ දුර බැහැර ඉඳලා ඒ ගොල්ලො අවුරුද්දකට ඇවිල්ලා
 බොහොම සතුටු වෙලා කරන්න බොන්න ගෙනත් දීලා, ඇඳුම් පැළඳුම් ගෙනත්
 දීලා සතුටු කරලා යනවා. අර ගෙදර හැමදාම සළකන කෙනා එයන් එක්ක
 තමයි ගැටුම් ඇතිවෙන්නෙ. මොකද එයා බෙහෙත් ටික බොන්න කියනවා,
 එතකොට ඕවා කරන්න එපා කියනවා, මේවා කරන්න කියනවා. එතකොට
 දැන් අම්මා තාත්තාගේ යහපත වෙනුවෙන් සමහර විට හැබැවටම වැඩ
 කරන්නෙ අර උදේ හවා වෙහෙසෙන මනුස්සයා. නමුත් එයන් එක්කලා පොඩි
 ඝට්ටනයක් තමයි එතකොට ඇතිවෙන්නෙ. මොකද තමන් රූපි කරන දේවල්
 එයා වළක්වනවානෙ සමහරවිට. තමන් අකමැති දේවල් කරන්න කියනවා.
 ඉතින් ඒවගේ තත්වෙකුත් තියෙනවා. ඉතින් මේවා දරුවන්ට කාලයක්
 යනකොට දැනෙන්න ගන්නවා මව්පියෝ සිතන්නෙ පතන්නෙ කොහොමද
 කියලා, එතකොට ඒගොල්ලො ඒ ඒ ස්වරූපයට අනුකූලව ඒගොල්ලන්ගේ
 වැඩකටයුතු ටික කරගන්න පෙළඹෙන අවස්ථා තියෙනවා. ඉතින් මේ කියන
 මේ කෘතඥතා වේගයෙන් මතු වෙන වංචක ලෝභය දැන් දරුවන්ට දැනෙනවා
 අම්මා තාත්තාට මෙන්න මේ විදියට හිතවත්ව හිටියොත්, මෙන්න මේ විදියට
 කෘතවේදී වුනොත් තමයි අපිට දේවල් ලැබෙන්නෙ කියලා. එතකොට යම්
 කෙනෙක් ඒ කාරණය සවිඥාණිකවම දැනගෙන වංචනික විදියට අම්මා
 තාත්තාට සළකනවා නම් ඒක වංචක ලෝභය නෙවෙයි. ඒක වංචාව. දැන්
 මෙතන වංචක ලෝභය කියලා කියන්නෙ තමන්ට තේරෙන්නෙ නෑ තමන්
 අම්මා තාත්තාට සළකන්නෙ මොකටද කියලා. එතකොට මූලික වශයෙන්
 තමන්ට ඔය ආකල්පය සිතේ කාවැදිලා තියෙනවා, මොකක්ද ආකල්පය?
 කෘතඥ වෙන පුද්ගලයාට වැඩිපුර සත්කාර සම්මාන ලැබෙනවා. ඒ නිසා ඒ
 කෘතඥතාවයෙන් කටයුතු කරන්නට තමන්ගේ මනස කාලයාගේ ඇවෑමෙන්
 ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට දැන් මේ තත්වය මව්පියන් සහ ශිෂ්‍යයින්
 සම්බන්ධව විතරක් නෙවෙයි, සමාජයේ ඕනම කෙනෙක් සම්බන්ධව මේ
 තත්වය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පළවන්නකම තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් ලෝකෙ
 කවුරුත් කැමැතියි තමන්ට කෘතවේදීව, කෘතඥව යම් යම් අය ක්‍රියාත්මක
 වෙනවා නම්. ඒ මනුස්සයා නම් සත්පුරුෂයෙක්, කළගුණ දන්නවා. දැන්
 සමහරු ඒකතෙ කියන්නෙ, අපි මෙව්වර උදව් කලා, නිකං මේ මිනිස්සු
 නිකමටවත් ඒවා සිහි කරන්නෑ. නිකං වෙන මොකක්වත් ඕන නෑ
 අවුරුද්දකට සැරයක් දුරකථනයෙන් කතා කරන්න පුළුවන්නෙ. එහෙමවත්

එකක් නැ. කිසි කෙළෙහිගුණයක් නැති මිනිස්සු කියලා එතකොට සමහර විට ඒ මිනිස්සුන්ට තියෙන කාර්යබහුලත්වය නිසා හෝ කුමක් හෝ නිසා වෙන්න පුලුවන් එහෙම වෙන්නෙ. නමුත් දැන් මේ උදව් කරන අය අර කෘතවේදීත්වය කියන එක සමහර වෙලාවට අන් අයගෙන් අපේක්ෂා කරනවා. එතකොට කෘතවේදීත්වයක් ලැබෙනවා නම් තමයි ඒ අයට වැඩිපුර වැඩිපුර දේවල් දෙන්න පරිත්‍යාග කරන්න ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. ඉතින් මේ ස්වභාවය අපේ මනස තුළට කාවැද්දෙනහම අපේ මනසේ අර සන්කාර සම්මාන ගරු බුහුමන් ලැබීමේ බලාපොරොත්තුව, දේවල් වැඩි වැඩියෙන් ලබන බලාපොරොත්තුව කෘතඥතා වේශයෙන් මතුවෙලා එන්නට පුලුවන්.

මුලක් නැති ගහක් කවදාවත් මලක් එලක් දැරුවේ නැහැ කියලා ඔබ අපි අහලා තියෙනවා. කරනකම් හොඳයි, හැබැයි එක දෙයක් හරි මගහැරුණොත් ඊටපස්සෙ ඒකෙනාට බනින එක තමයි කරන්නෙ. සමාජය ඇතුලේ බොහෝ අත්විදින, අත්දකින දෙයක් මේක. ගුරුදිනය දවසේ ගුරුවරුන් අපිට හරි වටිනවා. හැබැයි මම ඉන්නෙ තුන වසරෙ නම් දෙක වසරෙ ගුරුතුමීව මට අමතක වෙලා යනවා. ඒ නිසා අමතක කරන්න එපා මෙන්න මේ දේවල්, ලාභ ප්‍රයෝජන ඇතත් නැතත් ඔබ සන්නකයේ තබාගත යුතු හොඳ ගුණධර්ම කියන කතාවයි අපේ භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කලේ. භාමුදුරුවනේ තවත් පියවරක් අපි මේ වැඩසටහනේ ඉදිරියට තැබුවොත්, මේ පොතේ තියෙනවා අපවිතිකාමතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය කියන කාරණාව. මං ඔබවහන්සේගෙන් විමසන්නට කැමැතියි මොකක්ද මේ විග්‍රහ කරන, විග්‍රහ කෙරෙන කාරණාව?

අපවිතිකාම කියලා කියන්නෙ ගරු බුහුමන් කළ යුතු පුද්ගලයන්ට ගරු බුහුමන් කිරීම. ඒක තමයි අපවායන කර්මය හැටියට ධර්මයේ පැහැදිලි කරන්නෙ. එතකොට අපවිතිකාමතා වේශයෙන් ඇතිවෙන ලෝභය කියලා කියන්නෙ ඒ ගරු කළ යුත්තන්ට ගරු බුහුමන් දක්වනකොට ඒ කියන්නෙ අනනිමානීව තමන් කටයුතු කරනවා වගේ පෙනෙනකොට ඒ පුද්ගලයන්ට සමාජය ගොඩක් ප්‍රිය කරනවා. එතකොට - පිදිය යුත්තන් පිදීම මංගල කරුණක්නෙ අපේ භාමුදුරුවනේ - දැන් පිදිය යුත්තන් පිදීම මංගල කරුණක්. නමුත් ඒ පිදිය යුත්තන්ට පුදන්නෙ සැබැවින්ම පිදිය යුතු ගුණය සළකාගෙනද, එහෙම නැත්නම් වෙන ආකල්පයක් පදනම් කොටගෙනද. දැන් සමාජය තුළ අපිට පෙනෙනවා, මේක ඉතාම වංචක ධර්මයක් විදියට විතරක් නෙවෙයි, දැන දැනම කරන කපටිකමක් හැටියට මේක වර්ධනය වෙලා තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ යම්කිසි ආයතනයක ප්‍රධානියාට හිස නමාගෙන හිටියොත් ඒ ප්‍රධානියාගේ හැම වැඩම කරලා දෙනවා නම් අන්න එයාට තමයි උසස්වීම්

ලැබෙන්නේ, හැම දෙයක්ම ලැබෙන්නේ. වරදාන පරප්‍රසාද නියෙනවා- වරප්‍රසාද සියල්ලක්ම ලැබෙනවා. එතකොට අන්න ඒ වගේ සමහර අවස්ථාවලදී දැන් එහෙම ඒ කාරණය දැනගෙනම කටයුතු කරනකොට කෙලින්ම, කපටිකම එතන නියෙන්නේ. නමුත් සමහරුන්ගේ සිත් සතන් තුළ එහෙම පැහැදිලිව තමන්ගේ මනසේ එහෙම, මෙහෙම සංග්‍රහ කළොත් තමයි මේ විදියට යාප්පුවෙන් හිටියොත් තමයි මේ දේවල් ලැබෙන්නේ කියන එහෙම කපටිකමක් ප්‍රකටව පෙනෙන්න නෑ, හැබැයි ඒවා අපේක්ෂා කරන ගතිය මනසේ නියෙනවා. මොකද කෙලෙස් නසපු පුද්ගලයෝ නෙවෙයිනේ මේ තැන්වල කටයුතු කරන්නේ. කෙලෙස් සහිත අයනේ. එතකොට ඒ කෙලෙස් සහිත පුද්ගලයාගේ සිතේ අර වැඩිපුර තමන්ගේ මනසේ බොහෝම අනනිමානීව වගේ වැඩිහිටියෙක් දකිනකොට ඉක්මණට පුටුවෙන් නැගිටිනවා. හිසට තොප්පියක් දාගෙන ඉන්නවා නම් ඒක ගලවගන්නවා. සෙරෙස්පු දෙක නියෙනවා නම් ඒක ඉක්මණට ගලවනවා. ඊටපස්සෙ බොහොම යටහන් පහත්කම් දක්වන ස්වරූපයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඒක තමයි අපිවිතිකාම කියලා කියන්නේ. මේ ස්වරූපය තුළ ඇත්තටම ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙන් ගුණවතාගේ ගුණය සිහි කරලා ගරු කරන ගතියද, එහෙම නැත්නම් තමන් අන් අය ඉදිරියේ සුවිශේෂ පුද්ගලයෙක් හැටියට පෙනී හිටලා අන් අයගේ චිත්ත ප්‍රසාදය දිනාගැනීමේ අපේක්ෂාවක්ද. ඉතින් මේකත් අපිට ගොඩාක් වෙලාවට සමාජයේ පෙනෙන කාරණයක්. සමහර වෙලාවට ටිකක් අර සංවේදී සද්ධාසම්පන්න වර්තවල මේ ස්වභාවය වැඩියි. එතකොට ඉතින් අපිට කියන්නට බැහැ ඕක වංචාවක් ඔහොම කරන්න එපා කියලා. එතකොට කෙනෙක් අහන්න පුලුවන් ආ එහෙනම් ඉතින් වැඩිහිටියෙක් ගරු කළ යුත්තෙක් දකිනකොට වාඩිවෙලා ඉන්න තැනින් නැගිටින්නෙන් නැතිව, හිස්වැසුම ගලවන්නෙන් නැතිව, පාවහන් ගලවන්නැතිව, යටහන්පහත්කම් දක්වන්නැතිව නිකං ගස්ගල් වගේ ඉන්න එකද හොඳ. නෑ ඒක හොඳ නෑ. එහෙම ගත්තොත් ඒක නැහැදිව්වකම වෙනවා -ඒක නැහැදිව්වකම වෙනවා. එතකොට ඒ නැහැදිව්වකමෙන් නිදහස් වෙන්නට කියලා අපි යටහන් පහත්කම දක්වන්නට ගියොත් ඒක වංචක ධර්මයක් වෙන්න පුලුවන්. ඒ නිසා මෙනෙදි පරිස්සම් වෙන්න ඕන සැබැවින්ම මම නැගිටින්න ඕන කරන්නේ අනිත් කෙනාගේ ගුණයට, වැඩිහිටිකමට, ගරු කිරීමක් වශයෙන් ඒ මනෝභාවය පෙරදැරිකරගෙන. දැන් අපිට මේවා පේනවා බුදුරජාණන් වහන්සේට වන්දනා කරන්න ගියා චුන්න අපිට මේවා පෙනෙනවා. දැන් රුවන්වැලි සෑය ළඟට ගිහිල්ලා බැලුවායිත් පස්සෙ එක් එක්කෙනා එක එක විදියෙන් පූජා පවත්වනවා. එතකොට දැන් සමහරු අපි දකිනවා අර වටිනා

මල් වර්ග ගෙනල්ලා ඊළඟට වටිනා වීදුරු හරි එහෙම නැත්නම් සෙරමික් වලින් හදපු ලස්සන භාෂන ගෙනල්ලා, ඊළඟට රන් ආලේපිත පාත්‍ර ගෙනල්ලා රන් ආලේපිත බදුන් ගෙනල්ලා මෙහෙම ගෙනල්ලා ඉනාම විචිත්‍රවත් විදියට හොඳට මල් ආසනය සකස් කරලා ලස්සනට සකසනවා. දැන් මේක කරන්නෙ ඇත්තටම බුදුගුණ සිහි කරගෙන කරන පූජාවක් හැටියටද, එහෙම නැත්නම් අර විචිත්‍රවත් දේවල්, විචිත්‍රවත්ව සකස් කරලා තමන් යම්කිසි ආත්ම තෘප්තියක් ලබනවාද, එහෙම නැත්නම් දකින අයට මෙයා නම් හරිම උසස් පූජාවක් තියනවා - ඊටපස්සෙ හාමුදුරුවනේ ගමට ගිහිල්ලත් කියනවා, ගමට කියනවා මම දළදා මාළිගාවට දානයක් දුන්නා- ඊළඟට අර ආරාධනා ගහලා මුණුපොතේ දාලා අපි මේ වගේ පූජාවක් කලා කියලා ප්‍රසිද්ධ කරනවා. එතකොට මේ වගේ අර බාහිරින් ජේත යම්කිසි විචිත්‍රවත් වැඩ ටිකක් තියෙනවා. නමුත් ඇත්තටම මේ තැන්වල බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණයක් ඔවුන්ට අවංකව සිහිවෙලා තියෙනවාද කියලා විමසලා බැලුවොත්, දැන් ගෙහාන් මහත්මයා මගෙ අත්දැකීමක් කියන්නම්. මම පැවිදි වෙච්ච දිනයක් මුල්කොට ගෙන මට අවශ්‍ය වුනා බුද්ධ පූජාවක් කරන්න. ඊටපස්සේ මම හවස හතරට විතර පටන් ගත්තු ඒ වනාවත් කිරීම පහන්වැට සෝදලා, මල් ආසන සෝදලා, පූජාබදුන් සෝදලා පිරිසිදු කරලා අතුපතු ගාලා සියල්ලම කරලා ඊටපස්සෙ පහන් දල්වලා, සුවද දුම් දල්වලා ප්‍රදක්ෂිණා කරලා ගිලන්පස හදලා, පූජා කරලා මේ සියල්ලම කරලා, ඊටපස්සෙ රාත්‍රි කාලයේ කිරිපිඩු ආදිය පහුවදා උදේට පූජා කරන්න සකස් කරලා, උදේ ඇල් පැන් පූජා කරලා, කිරිපිඩු පූජා කරලා වනාවත් කරලා සියල්ල අස්පස් කරනකොට පහුවදා දහය විතර වුනා. ඉස්සරින්දා හවස හතරට විතර පටන් ගත්තු බුද්ධ පූජාව පහුවදා දහය වෙනකල් එක දිගටම, ආයෙ ගාලා කියන්න පිරිත් කියන්නම කාලෙ වැය කරලා නෙවෙයි, එක දිගටම ඒ වනාවත් ආදිය කලා. කරලා මට ලොකු සතුටක් ඇතිවුනා මම ඉනාම උසස් බුද්ධ පූජාවක් කලයි කියලා. ඊටපස්සෙ මගේ ගුරුවරයෙක් මට කීව්වා බුද්ධ පූජාව උසස් ද නැද්ද කියලා ඔහොම තීරණය කරන්න බෑ ඔය පූජාව කරන්න අදහස් කරපු තැන ඉඳලා නිම වෙච්චි තැන දක්වාම හිතුනු දේවල්, කරපු දේවල්, කියපු දේවල් ඔක්කොම පොතක් අරගෙන ලියන්න. හොඳ තරක කියලා වෙන් කරන්නැහිව දැනුනු, හිතුනු, කියපු සියල්ලම ලියන්න. හිතට එකඟව. ලියලා පැත්තකින් තියන්න. තියලා ඉවර වෙලා මාසයක් විතර ගියාට පස්සෙ පූජාව ගැන ටිකක් අමතක වුනාට පස්සෙ අරක අරගෙන කියවලා බලන්න. දැන් මමත් ඉතින් පූජාව කරන්න හිතුනු තැන ඉඳලා සියලුම මට හිතවිච්ච දේවල්, කරපු දේවල්, කියපු දේවල් ඔක්කොම මම සටහන් කලා. සටහන් කරලා

තියලා මාසයක් හමාරක් ගිහිල්ලා මේක කියවලා බැලුවා. කියවලා බැලුවයිත් පස්සෙ මට පුදුම හිතුවා අතේ මගේ පිංකම කියලා. ඒ මොකද, ඔක්කොම ජාති තියෙනවා, බුදුගුණ සිහි කරලා හිත පහදවාගත්තු අවස්ථාවක් නෑ. අනිත් ඔක්කොම තියෙනවා, ඒ කියන්නෙ පහන් වැට පුද්ධ කරලා තියෙනවා. පුද්ධ කරනකොට මට හිතීලා තියෙන්නෙ මොකක්ද, දැන් මේ මිනිස්සු හැමදාම පහන් පත්තු කරනවා, මේවා කවුරුවත් පුද්ධ කරන්නෑ මේ තෙල් තට්ටු තට්ටු බැඳිලා, මේ මිනිස්සුන්ට මේවා කිසිම හැඟීමක් නෑ, ඊටපස්සෙ දැන් මම ටිකක් දුර පුද්ධ කරගෙන යනවා, අනිත් පැත්තෙන් ඇවිල්ලා පහනක් පත්තු කරනවා. අන්න අර පුද්ධ කරපු එකේ පහන පත්තු කරන්න යනවා, මේවා පුද්ධකරගෙන පහන් පත්තු කරගන්න ඕන. මෙව්වර මම මේ තෙල්කුණු තවරාගෙන මම මේක පුද්ධ කරනවා, කාටවත් මේකට උදව් කරන්න එන්න හිතෙන්නෑ එතකොට උදව් කරන්න ආපුවාම මට ඕන විදියට නෙවෙයි කරන්නෙ. එතකොට මට හිතීලා තියෙනවා ආවට වැඩිය හොඳයි මං මේක තනියෙන් කරගන්නා නම්, මේ ඇවිල්ලා නිකං කරව්වලයක් විතරයි. ඊටපස්සෙ දැන් පහන තියනකොට මේක කොයිපැත්තටද දැල්ල හරවන්නෙ, මල් ටික තියනකොට මේකෙ නැට්ට කොයි පැත්තටද හරවන්නෙ, ඊටපස්සෙ අතුපතුගාලා පුද්ධ පවිත්‍ර කරහම බල්ලෙක් දුවගෙන එනවා. එතකොට පොල්ලක් අරගෙන යනවා, උෞ පන්නන්න. ඊටපස්සෙ ළමයෙක් ඔන්න කකුල ඇඳගෙන යනවා ඔන්න අර වැලිමළුවෙන් පල්ලෙහාට. එතකොට මෙහෙම අර සියල්ලම කරලා තියෙනවා. ඊටපස්සෙ ගිලන්පස හදනකොට මේකට සිනි ඇඳ්ද, මදිද, කිරිපිඩු හදනකොට මේකට ලුණු ඇඳ්ද, ලුණු බලනවාද, එතකොට ඉදුල් වෙනවානෙ ලුණු බලන්නැතිව තිබුනොත්, ලුණු මදිවෙනවානෙ. මෙහෙම දහසක් ජාති ඔලුවට ඇවිත් තියෙනවා, හැබැයි බුදුගුණ සිහි කරපු අවස්ථාවක් නෑ. පස්සෙ මට කල්පනා වුනා අතේ මගේ බුද්ධ පූජාව කියලා. එතකොට මගේ ගුරුවරයා මට නැවත කීව්වා, ඒ ගැන පසුතැවෙන්න එපා, ඊළඟ වසරේ නැවතත් බුද්ධ පූජාවක් තියන්න, තියන්න කලින් නැවතත් ඔය පොත ආයෙ කියවන්න. කියවලා ඔයා අඩුපාඩු ටික වෙන්නෙ නැතිව පූජාව කරන්න. කරලා නැවතත් ලියන්න. මේ විදියට හතර පස්වතාවක් එකම පිංකම නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරමින්, සටහන් තබමින්, ගුරුවරයා සමඟ සාකච්ඡා කරමින්, මෙහෙම කරගෙන යනකොට තමයි බුදුගුණ සිහි කරගෙන බුදුහාමුදුරුවන්ට ගෞරව කරන්නෙ පූජා කරන්නෙ කොහොමද කියලා අපි උනත් ඉගෙන ගත්තෙ. ඉතින් ඒ නිසා ගොඩාක් තැන්වලදි බුදුහාමුදුරුවන්ට ගරු කරනවා වගේ පෙනුනට, අම්මා තාත්තට ගරු කරනවා වගේ පෙනුනට, ඒ බොහෝ තැන්වල අවංකව ගුණ සිහි කරලා කෘතඥතාවයෙන් එහෙමත් තැන්නම්

ගෞරව සම්ප්‍රයුක්ත සිතින් කරන වැඩකට වඩා අර නමන් එක්තරා ආකාරයකින් පෙනී සිටින්නට, එතකොට අතින් අයගේ අවධානය තමන් වෙත ගන්න, අපි තමයි මේක හොඳටම, ලස්සනටම උසස් විදියටම කල් කියලා පෙන්වන්න. අන්න ඒ වගේ විවිධ ආකල්ප වලින් තමයි අවසානයේ කටයුතු කරලා තියෙන්නෙ. අර ගරු කළ යුත්තාට ගරු කරන එක නෙවෙයි අන්නිමට කරලා තියෙන්නෙ. එතකොට මේ වගේ විවිධ වංචක මනෝභාවයන්ගෙන් අපේ සිත ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා මෙනත නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, ‘ගරු බුහුමන් කළ යුත්තන්ට ගරු බුහුමන් කරනු කැමැති බව අපවිනි කාමතා නම්. ඒද කුසලජන්දයකි. මව්පිය ගුරුවරු ආදී ගරු බුහුමන් කිරීමට සුදුසු පුද්ගලයන්ට ගරු බුහුමන් කිරීමෙන්, ඔවුන් සතුටු කර ඔවුන්ගෙන් ලාභ ප්‍රයෝජන වඩ වඩා ලැබිය හැකි බව දන් ඇතැම් පුත්‍ර ශිෂ්‍යාදීන් කෙරෙහි මාපිය ආදීන්ගෙන් ලාභ ප්‍රයෝජන ලැබීමේ කැමැත්ත වූ ලෝභය සමහර විට අපවිතාකාමතා වේශයෙන් ගරු බුහුමන් කරනු කැමැති බැව්හි ආකාරයෙන් පහළවෙනවා. එතකොට මේ මගේ මනසෙ මතුවෙන්නෙ මේ වංචක ධර්මයයි කියලා ඔහුට දැනෙනවා නම් ඔහු ඒකට ඉඩ දෙන්නෙ නෑ. එහෙම දැන දැන කරනවා නම් කපටිකම, එතකොට එහෙම දැනෙනවා නම් අර අපි මුලින්ම සිහිපත් කලානෙ අර වංචක ධර්ම ඇතිවෙන්නෙ පාපය පිළිකුල්කරන ලැජ්ජා භය ඇති අයටයි. එතකොට ලැජ්ජා බය ඇති, පාපය පිළිකුල් කරන, අකුසලයට කැමැති නැති පුද්ගලයා මේක වංචනික බවක් කියලා දැනුනොත් ඒක බැහැර කරන්න උත්සාහ කරනවා. ඒ නිසා මේ වංචක ධර්ම වල ස්වභාවය තමයි ඔහුට නොදැනෙන ආකාරයෙන් ඔහුගේ හැඟීම් වලට අනුකූලව, එතකොට ඔහු යම් ප්‍රමාණයකින් යටපත් පහත් කම් දක්වලා අන් අයට ගරු බුහුමන් කරන්න කැමැතියි. එතකොට අර ලෝභ සිතත් ඒ ස්වරූපයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් ඒක තමයි ඒ ගරුබුහුමන් දැක්වීමේ ආකාරය. ඉතින් ඒක මව්පිය ගුරුවරු ආදීන්ට වෙන්නත් පුලුවන්. බුදුරජාණන් වහන්සේ, භික්ෂූන් වහන්සේලා ආදී මේ ඕනම කෙනෙක් සම්බන්ධව මේ ස්වරූපය ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුලුවන්. අවසානෙ අපිට තේරෙන්නැහැ මම මේ ගරු කරනවාද, නැත්නම් මේ මාව උලුප්පාගන්න උත්සාහ කරනවාද කියලා අපිට තේරෙන්න නැති තරමට අපේ මනස වංචනික වෙන අවස්ථා තියෙනවා.

පවට බය වෙන්නත් ඕන, පිතට බරවෙන්නත් ඕනෙන. මේ හැමදේටම යන පාර, හරි පාර, හොඳ පාර කොයිකද කියන කාරණාව ඔබත් මමත් මනාව විග්‍රහ කරගන්නත් ඕන. ඉතින් තවදුරටත් වැඩිදුරටත් අපි බොහෝ කරුණු අපි ඔබත් එක්ක කතා කරන්න සූදානම්. ඊට පෙරාතුව අපිට අවසර දෙන්න

ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. කෙටි විරාමයෙන් අනතුරුව ඔබ යළිත් එකතු වන්නේ සියැස රූපවාහිනියේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින්. විශේෂයෙන්ම අප මතක් කරනවා ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුදෙනාට Peo TV අංක 95 නාලිකාවේ ඔබට මෙය නරඹන්න අවස්ථාව තිබෙනවා. ඒ වගේමයි යුටියුබ් නාලිකාවේ සියැස ටීවී ලෙසට නම් වුණු අපේ නාලිකාව, ඒ වගේම ෆේස්බුක් පිටුව, මුහුණු පොතේ සියැස ටීවී නම් අපේ ෆේස්බුක් පිටුව ඔස්සේ මේ වැඩසටහන නරඹන්නට එසැණ හැකියාව ඔබට තියෙන වග මතක් කරනවා. ඉතින් එසේ නම් අපි යලිත් වැඩසටහනට එකතු වෙමු. අපේ හාමුදුරුවනේ අම්මට තාත්තට සළකන එක හොඳයි. ගුරුවරුන්ට සළකන එක හොඳයි. අම්මට තාත්තට කීකරු වෙන එක හොඳයි, ගුරුවරුන්ට කීකරු වෙන එක ඉතා හොඳයි, හැබැයි හාමුදුරුවනේ පොඩි ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා. ඔබවහන්සේ විග්‍රහ කරන වේලාවේදී අපිට හිතෙනවා වෙලාවකට අපි කරන්නෙන් වංචාවක්ය කියලා. හාමුදුරුවනේ ඊළඟ සාධකය අපි කතා කරමු අනුකූලතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය ගැන.

ඔව්, ඇත්තටම ගෙහාන් මහත්මයා දැන් ඒකයි මම අර මුල්ම වැඩසටහන් වලදී කීව්වෙ මහත්මයා හාමුදුරුවන්ගේ මේ වංචක ධර්ම පොත කියවනකොට මට පුදුම හිතූනා කියලා ඒ මොකද දැන් අපි ගොඩාක් වෙලාවට කරන කියන දේවල් සාමාන්‍ය ලෝකයට ඒවායේ හොඳ නරක තීරණය කරන්න පෙළඹෙන්නේම බාහිර ස්වරූපයත් එක්කනෙ. ඉතින් අපි, අපි ගැන වුනත් තීරණ ගන්නෙ එහෙම නමයි. මං හොඳ වැඩක් කලා. හොඳ දානයක් දුන්නා. මම අම්මට මේ විදියට උපකාර කලා, බෙහෙත් ටික ගෙනත් දුන්නා. ඉතින් ඔය විදියට අර බාහිර ස්වරූපය දිහා බලලා නමයි ඒවායේ හොඳ නරක තීරණය කරන්නෙ. නමුත් බුදුදහමේ වැදගත්ම කාරණයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනය කරන්නෙ චේතනාහං භික්ඛවෙ කම්මං වදාමි. එතකොට චේතනාව නමයි කර්මය ජනිත කරන්නෙ. ඒක කුසල්ද අකුසල්ද හොඳද නරකද සන්පුරුෂ ද අසන්පුරුෂද සියල්ල තීරණය වෙන්නෙ චේතනාවත් එක්ක. නමුත් වර්තමානය වෙනකොට පමණක් නෙවෙයි, අතීතයේත් එහෙම නමයි, බහුලව පුද්ගලයෝ අර බාහිර ස්වරූපයත් එක්කලා හොඳ නරක තීරණය කරන්න පෙළඹෙනවා විනා මනෝභාවය මොකක්ද කියලා තීරණය කරන්න. දැන් අපට දැන් ඔය විදේශ ධර්ම දේශනා වලට එහෙම ගියාම ඒක හොඳට පෙනෙනවා. සමහරු දැන් අපේ රටේම අය කියනවා මෙව්වර මේ බෞද්ධ රට වුනාට මෙහෙ සත්තු මරනවා, දැන් අර පිටරටවල් වල බැලුවොත් පස්සෙ ඒ තමන්ගේ ගෙදර හදන බල්ලා, බළලා උඟට අනිවාර්යයෙන්ම ඒ සතාට නොකටයුත්තක් කරලා තිබ්බොත් එහෙම

නීතියෙන් ඒ ගෙදර මනුස්සයාට හිරදඩුවම් නියම කරනවා අර බල්ලාට අනවර කරලා තිබුනොත්, කරදර කරලා තිබුනොත්. ඒ වගේම ඒ සතාගෙන් වෙන කෙනෙකුට කරදරයක් වෙන්නත් බෑ, ඒ සතාට හානියක් වෙන්නත් බෑ. සුරතලා කියලා නැහැ. එතකොට දැන් අපේ රටේ අයට පේනවා, ඉතින් අපේ රටේ නම් මේ බල්ලො බලල්ලු ගණන් ගන්නෙත් නෑ, අර රටවල් වල මේ හැබැවටම දහම තියෙන්නෙ, පඤ්චසීල ප්‍රතිපදාව තියෙන්නෙ එතකොට ඒ රටේ මේ ගෙදර හදන බල්ලාට බලලාට පවා අර මානව හිමිකම් වගේ සත්ව හිමිකම් ටිකක් තියෙනවා. ඉතින් එතනනෙ දහම තියෙන්නෙ වගේ පෙනෙනවා. ඉතින් නමුත් අපි විදේශ රටවල ධර්ම දේශනාවලට ගියහම අපිට පේනවා ඒ ගෙදර හදන බල්ලාට එහෙම නීතිරීති තියෙනවා. හැබැයි සතිඅන්තයේදී තුවක්කුව අරගෙන ගිහිල්ලා ඒ ගොල්ලන්ගේ විනෝදාංශය හැටියට කැලෑවලට ගිහිල්ලා සත්තු වෙච්ඡිනියාගෙන අර බාබකියු කියලා පුව්වගෙන කනවා. එතකොට ඒ සත්තූන්ට මොන හිමිකමක්වත් නෑ, අර ගෙදර හදන සතාට තමයි හිමිකම. එතකොට මොකක්ද මේකෙ පදනම. පදනම තමයි තමන්ගේ සුබවිහරණය සඳහා පසුබිම හදාගැනීම. එතකොට ගෙදර හදන බල්ලා බලලා තමන්ගේ සුබවිහරණය සඳහා, එතකොට උන්ට ඔක්කොම නීතිරීති දාලා උෟ රකින්නට ඕන. එතකොට කැලේ ඉන්න සතා උගේ ප්‍රාණය ප්‍රාණයක් නෙවෙයි, ඒක නැසුවට කමක් නෑ. අන්න ඒ මට්ටමට, එතකොට දැන් බැලූ බැල්මට අපට පේනවා හරිම ලොකු සදාචාරයක් වගේ ඉනාම උසස් ගුණධර්මයක් වගේ අපට පෙනෙනවා. නමුත් අවසානයේ ඇතුලත මනෝභාවයන් තුළ ඒ සද්භාවය නෑ. ඒ පිටට පෙනෙන යම්කිසි සද්භාවයක් වගේ පෙනෙන වැඩකටයුතු ටිකක් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ මේ වැඩිහිටියන්ට සැළකීම, ඒ වගේ කෘතඥතා ස්වරූපයෙන් කටයුතු කිරීම, ඊළඟට ප්‍රියශීලීව කටයුතු කිරීම, යටහත්ව කටයුතු කිරීම, කීකරු වීම මේවා හොඳ දේවල්. නමුත් අපි සැළකිලිමත් වෙන්න ඕන මොන අදහසින්ද ඒ පුද්ගලයා ඒ ස්වරූපයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කියලා. ඉතින් දැන් නායක භාමුදුරුවො මෙනන ඊළඟ කාරණය හැටියට දක්වන්නෙ අනුකූලතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය. 'මාපිය ගුරුවර ආදීන්ට කීකරු වන බව අනුකූලතාවය. කීකරු වූ දරුවාට, කීකරු වූ ශිෂ්‍යයාට මාපිය ආදීහු විශේෂයෙන් අනුකම්පා කරති. ඒ බව දන් ඇතැමුන් කෙරෙහි මාපිය ආදීන්ගෙන් උපකාර ලැබීමේ ලෝභය අනුකූලතාවේ වේශයෙන් පහළ වේ.' දැන් මේ කියන කාරණා ටික ගොඩක් දුරට ළඟ ලඟ වගේ සමානව යන කරුණු. මේ වැඩිහිටියන්ට ගරු කිරීම, කෘතඥතාවය, දීමෙනි කැමැත්ත, ඒ වගේ තමයි මේ අනුකූලතාවය. එතකොට දැන් ගෙහාන් මහත්මයා දැකලා

ඇති නේද සමහරු සුනඛයෝ හදනවා, එතකොට ඒ සුනඛයෝ හදන සමහර
 අය කියන කතාවක් තමයි මිනිස්සුන්ට වඩා හොඳයිනෙ සත්තු. එතකොට මේ
 කතාව කියන්න පෙළඹෙන්නේ ඇයි, ඒගොල්ලන්ට දැනෙනවා තමන්ගෙම
 බිරිඳ, තමන්ගෙම සැමියා, තමන්ගෙම දරුවා, තමන්ගෙම අම්මා තාත්තා,
 තමන්ගෙම සේවකයා විටෙක අනුකූල වුනාට විටෙක අනුකූල නෑ. ඉතින්
 තමන්ට ඕන විදියටම වැඩ කරන්නෙ නෑ. තමන්ගේ රූපි අරුචිකම් වලට
 අනුකූල නෑ. නමුත් ගෙදර හදන බල්ලා උහ හැමනිස්සෙම අර ස්වාමියාට
 අනුකූල බවක් දක්වනවා. බොහෝම යටහන් පහන් වළිගේ වනාගෙන
 කොහෙවත් ගිහිල්ලා ආවොත් දුවගෙන ඇවිල්ලා ලෙවකාලා, ඊටපස්සෙ
 යන්න හදනකොට පස්සෙන් ඇවිල්ලා එතකොට එහෙම ආදරය කරන
 බල්ලෙක් බළලෙක් වුනාම උහ හැමනිස්සෙම අර ස්වාමියාට අනුකූල බවක්
 දක්වනවා. මේ හේතුව නිසා හුඟාක් දෙනා, දැන් හැබැවටම ඒ සතුන් කෙරෙහි
 අනුකම්පාව කරුණාව තියෙන අය සමාජයේ නැතිවා නෙවෙයි, නමුත් වැඩි
 දෙනෙක් තුළ ඒ සත්තූන්ට ගොඩාක් සම්ප බවක් ඇතිවෙලා ඊටපස්සෙ ඒ
 සතා මැරුණහම දරාගන්න බැරි තරම් ශෝක වෙන දුක් වෙන, ඔය විදේශ
 රටක එක මහත්මියක් අපිට විටින් විට කතා කලා, තමන්ගේ සුනඛයා
 මියගිහිල්ලා දවස් ගණන් කන්නෙ බොන්නෙ නැතිව. එතකොට එතරම් වූ
 චිත්ත පීඩාව. මොකද එතරම්ම බැඳිලා. ඒ බැඳෙන්නට හේතුව මොකද, දැන්
 අර මනුෂ්‍යයෙක් සමඟ තියෙන බන්ධනය විටින් විට පළුදු වෙනවා. ඒ පළුදු
 වෙන්නෙ ඇයි අර තමන්ට අනුකූල නොවීම නිසා තරහා එනවා, ගැටෙනවා, ඒ
 නිසා විටින් විට ඒ බැඳීමත් පළුදු වෙනවා. නමුත් අර සුරතල් සතුන් සමඟ
 ඇතිකරගන්නා බන්ධනය ඉතාම තද බැඳීමක් වෙන්නෙ මෙන්න මේ කාරණය
 නිසා, ඒ කියන්නෙ අනුකූලතාවය. එතකොට දැන් මනුස්සයෝ හැටියට අපි
 ජීවත් වෙනකොට අපේ මනසටත් දැනෙන්න ගන්නවා එහෙම අනුකූල
 වුනොත් තමයි අපිට වැඩිපුර දේවල් ලබන්නට පුළුවන් වෙන්නේ, ප්‍රතිලාභ
 ලබන්නට පුළුවන් වෙන්නෙ. ඉතින් අර අකුසලය, ක්ලේශය ප්‍රතික්ෂේප කරන
 තැනැත්තාට ඒක සෘජුව දැනුනොත් ඔහු ඒකට ඉදිරිපත් වෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා
 ඒ ලාභ සත්කාර ලැබීම කියන කාරණය යටපත් වෙලා ගිහිල්ලා අර අනුකූල
 වීම සුදුසු දෙයක් වැඩිහිටියාට, ගුරුවරයාට අපි අනුකූල වෙන්න ඕන, ඒක
 විරුද්ධ නොවෙන්නට ඕන, ඒක සාරධර්මයක් කියන පදනමේ ඒ
 තැනැත්තාගේ මනෝභාවය මතුවෙනවා. ඉතින් අපි නැවත නැවත කියන්නට
 ඕන මේ වංචක ධර්ම හැටියට දක්වන කාරණා හැමවිටම වංචක ධර්ම
 හැටියට අපිට හංවඩු ගහන්න බෑ මේ කියන කාරණා සැබෑ කුසල මූලයන්
 හැටියට සැබෑ සද්භාවයන් හැටියට පුද්ගලයන් තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්න

පුළුවන්. හැබැයි ඇතැම් අවස්ථා වල වංචක ධර්ම හැටියට ක්‍රියාත්මක වෙන්න
 පුළුවන්. ගෙනාත් මහත්මයා කියවලා ඇති සමහර විට අර දුප්පතුන් නැති
 ලෝකය කියලා නවකතාවක්. එතකොට ඒකෙ තියෙන්නෙ එක ගම්මානයක
 අසරණ මිනිස්සුන්ට උදව් කරනවා. උදව් කරලා උදව් කරලා ඒ මිනිස්සු යම්
 මට්ටමකට ඉහළට එතකොට අර උපකාර කරපු මනුස්සයා ගම අනහැරලා
 යනවා. අනහැරලා වෙන දුප්පතුන් ඉන්න දිහාවක් හොයාගන්නවා. මොකද
 අර දුප්පතුන් ඉන්න තාක් කල් ඒ දුප්පතුන් අනුකූලයි. බොහොම යටහන්
 පහන් කම් දක්වනවා. දැන් ඒ ගොල්ලො සශ්‍රීක වෙනකොට අර දීපු
 මනුස්සයාට දරාගන්න බෑ. එතකොට ඔහුට හැමදාම ඕන අර අසරණ
 මට්ටමේ තමන්ට අනුකූලව ඉන්න පිරිසක්. එතකොට ඒ වගේ පිරිසක්
 හොයාගෙන ඔහු ගමන් කරලා වෙනත් ගමක් හොයාගෙන යනවා.
 එතකොට මෙන්න මේ වගේ මේ සමාජය තුළ හරිම සුක්ෂම විදියට මේ
 මනෝභාවයන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් අපි මුලිනුත් කතා කලා වගේ
 ලැජ්ජා බය නැති හිරිමත්තප්ප නැති පුද්ගලයාගේ මනසට අමුතු වංචක ධර්ම
 මතුවෙන්නට ඕනකමක් නෑ. ඔහුගේ මනසේ ලෝභය ලෝභය හැටියට,
 රාගය රාගය හැටියට ඍජුවම මතුවෙනවා. නමුත් මේ වංචක ධර්ම
 මතුවෙන්නෙ පාපයෙන් ගැලවෙන්නට උත්සාහ කරන, අකුසලය දුරු
 කරන්නට උත්සාහ කරන, කෙලෙස් ප්‍රභාණය කරන්නට උත්සාහ කරන,
 ගුණ වඩවන්නට උත්සාහ කරන, පිරිසිදු ජීවිත ගත කරන්න උත්සාහ කරන
 අයගේ චිත්ත සන්තාන වල ඒ පිරිසිදු කමට අනුරූපීවම ඒ කුසලයට
 අනුරූපීවම තමන්ගේ මනසේ තියෙන ලෝභාදී දුර්ගුණ මතුවෙනවා. මොකද
 ඒකට හේතුව තමයි අපි උදාහරණයක් හැටියට කිව්වේ මැටිපිඩක් අතේ
 තියාගෙන ඒක ටිකෙන් ටික ටිකෙන් ටික තද කරනකොට එහි පීඩනය
 වැඩිවෙනකොට සිදුරු තියෙන කොතනින් හරි ඒක දෝරෙගලන්නට පටන්
 ගන්නවා. ඒ වගේ තමයි අපේ මනසේ කෙලෙස් ධර්ම හරියට හඳුනාගෙන
 ඒවා ප්‍රභාණය කිරීම සඳහා කටයුතු නොකොට දැන් අපිට අයහපත
 වළක්වන්න ඕන වුනාට ඒ අයහපත ඇතිවීමේ මූලය අපි හඳුනාගෙන
 නැතිනම් ඒ මූලය ජනිත වීමේ සාධක හඳුනාගෙන නැත්නම් ඒ සාධක අඩු
 කරලා නැත්නම්, දැන් අයහපත ජනිත වීමේ සාධකත් මෙහෙත්
 ගොඩනගනවා. එහෙත් ගොඩනගන ගමන් මේක එළියට එන්නැතිවෙන්න
 තද කරනවා. එතකොට කොහෙ කොහෙහරි තියෙන ස්වභාවයට අනුකූලව
 ඒක ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ තත්වය තමයි මේ වංචක ධර්මයන්
 තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. ක්ලේශ මූලය හරියට හඳුනාගෙන ටිකෙන් ටික දුරු
 කලොත් එතන වෙන්නෙ කෙලෙස් සමනය වීමක්. කෙලෙස් සමනය නොවන

තාක් කල්, අර රබර් බෝලය වතුරෙන් උඩට එනකොට ඒක යටකරන්නට දඟලන හැම උත්සාහයක් තුළම ඉඩ තියෙන තියෙන ලිහිල් පැත්තෙන් ඒ රබර් බෝලය උඩට එන්න උත්සාහ කරන්නා වගේ අපේ මනසේ ක්ලේශ මූලයන් හඳුනාගෙන හැබැවටම ඒවා දුරු කිරීමෙන් තොරව ක්ලේශයන් යට කරන්නට වැයම් කරනකොට ඒවා තමන්ගේ සිතැති වලට අනුකූලව කුසල් වගේ පෙනීසිටිමින් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් මේ අනුකූලතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙන් ඒ ආකාරයෙන්.

රෝගයට නෙවෙයි පිළියම් කළ යුත්තේ රෝග නිධානයට. ඒ බවයි අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වරින්වර ඔබට මතක් කලේ. විටෙක අප බුදුදහමේ වැළඳගෙන තිබෙන්නේම මවාපෑම රභපෑම කියන කාරණාව හරිහැටි හොඳහැටි දැන් අපිට අවබෝධ වෙනවා. ඒ නිසා පින් කරන්න ගිහිල්ලා පව් පුරෝගන්තු ජාතියක් බවට පත්නොවෙන්නට හිනාමනා කටයුතු කරන්නට කියන වගයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ යළි යළිත් ඔබට මට අපට එකට එකලෙසට මෙලෙසට මතකයට නැගුවේ. අපේ භාමුදුරුවනේ බොහොමත්ම පින් අද දවසෙන් මේ වැඩසටහන වෙනුවෙන් ඔබවහන්සේ වැඩම කොට හරි අපුරුවට මේ වැඩසටහන් මාලාවේ පළමු වැඩසටහනේ සිට අද දක්වාම මේ වැඩසටහනේ විවිධ කරුණු කාරණා මේ ග්‍රන්ථය තුළින් උපුටා ගෙන හරි අපුරුවට මනාවට උපමා සහිතව අපි නොදැන කරන වැරදි අද පටන් දැනගෙන සිදු නොකරන තැනට ඔබවහන්සේ මේ වැඩසටහන හරහා පරපුරක් නිර්මාණය කලා. ඒ නිසා අද දවසෙන් අපේ ගෞරවනීය ඇරයුම පිළිගෙන මැදිරියට වැඩම කොට වදාළ නම කියන්නට අවසරයි, ආවායඝී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට අප ඉතාමත්ම පුණ්‍යානුමෝදනා කරනවා, අපේ භාමුදුරුවනේ බොහොමත්ම පින්මේ කරන සත්කාරය වෙනුවෙන්. ඒ වගේමයි මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී අපිට අවවාද අනුශාසනා තිළිණ කරන සියැස මාධ්‍යජාලයේ ගරු සභාපති තුමන්, එම මැතිණිය, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ප්‍රමුඛ සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයවත් අප මේ මොහොතේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින් අදට පුරා හෝරාවට නියමිත මේ වැඩසටහන නිමාවට පත්කරනවා, සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා.

<https://youtu.be/u6eezRIIqlo>

04 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝවන්, වාසනාවන්ත දවසක් උදාවේවා ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට කියලා අපි හදවතින්ම ප්‍රාර්ථනා කරනවා. අදත් ඔබ මේ එකතුවෙන්නෙ මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා ගෙනෙන සියැස නාලිකාවේ අලුත්ම වැඩසටහන ලෙසට, බහුතර ප්‍රේක්ෂක මනාපයෙන් නොඑසේ නම් බහුතර ප්‍රේක්ෂකයින්ගේ ඉල්ලීමෙන් සත්පත සත්කාරයක් ලෙසට සමාජගත වන සුගත පද විවරණ වැඩසටහන. අද දවසේ අපි මේ වැඩසටහන ඔබ වෙතට ගෙන එන මොහොතේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සියැස ප්‍රධාන රූපවාහිනී මැදිරියට අපි ආරාධනා කලා, අපේ ප්‍රධාන සම්පත් දායකත්වයට කෙතට දියවර සේ දැයට සදහම් ජීවය සළසාලන අපේ ගෞරවනීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට. අපේ හාමුදුරුවනේ වැඩසටහනේ ආරම්භයට මත්තෙන් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අප සාදු නාද නංවා ඔබවහන්සේව පිළිගන්නවා. එසේනම් මේ වැඩසටහනට මෙතැන් පටන් එකතු කරගන්නට අපිට අවසරයි, නම කියන්නට අවසර ආවාය්‍යී පූජ්‍ය කුකුල්පනේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබවහන්සේ පාද නමස්කාර පූර්වකව වැඩසටහනට පිළිගන්නවා. ඒ වගේම මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී අපි ඉතාමත්ම කෘතගුණපූරකව සිහිපත් කරනවා මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත නිළිණ කරන මොහොතට අපේ නාලිකාවේ ගරු සභාපති පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමා, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, ඒ වගේම ගරු අධ්‍යක්ෂ සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමා ප්‍රමුඛ සමස්ථ කාර්ය මණ්ඩලය එකතු වෙලා තමයි මේ වැඩසටහන ඔබ වෙතට මෙලෙසට ගෙන එන්නෙ. ඉතින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය එලෙස සිහිපත් කරමින් සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට මෙලෙසින් ඇරඹුම ලබන්නට අප සූදානම් වනවා. අපේ හාමුදුරුවනේ අපි පසුගිය වැඩසටහන පුරාවට කතා කරමින් සිටියේ රේරුකානේ වන්දවිමල අපේ නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ සුරතීන් රචිත, උන්වහන්සේගේ පන්හිඳෙන් රචිත ධර්ම පුස්තක රැසක් අතරේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්මයන් පිළිබඳව ලියැවුණු පොත. ඉතින් මේ පොතේ අපි බොහෝ දුරට පසුගිය වැඩසටහන් පෙළගැස්මේ දිගින් දිගට වරින් වරට විග්‍රහ කරගෙන ආවා. ඇත තනිවුන සඳක් කුමකට මැත තනිවුන මගක් සෙවුමට. පාර වැරදුන මිනිස් සිතකට වේය බුදුබණ මගක් සෙවුමට. ඒ නිසාමයි උන්වහන්සේගෙන් රචනා වෙච්චි මේ ධර්මකෘති විවිධ අය විවිධ තැන්වල විවිධ විදියට

අර්ථකතනය කරද්දී උන්වහන්සේගේ අභිප්‍රාය කෙලෙසද, සමාජගත විය යුතු පණිවිඩය, සමාජගත කළ යුතු පණිවිඩය කෙබඳුද අන්න ඒ පණිවිඩය සමාජගත කරන්නයි අපිට අවැසි වුනේ. ඉතින් උන්වහන්සේගේ මේ පොත් පිළිබඳව විවරණය ගෙන එන මොහොතක අප ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා, මේ වැඩසටහන් කිසිවක් සියැස නාලිකාවේ අපි ආවට ගියාට කරන්නේ නැහැ. අනුමැතියක් සහිතව පූර්ණ අනුමැතිය සහිතව ආශීර්වාදය සහිතවයි සිදු කරන්නේ. ඉතින් අප මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී මතක් කරනවා ශ්‍රී චන්ද්‍රවිමල ධර්ම පූජ්‍යතක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය ඒ වගේම එහි සභාපති අපේ ගෞරවණීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පූජ්‍ය කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේවත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා. අපේ භාමුදුරුවනේ වැඩසටහන පිළිබඳව පූර්විකාව එලෙසින් සපයමින් දැන් ඔබවහන්සේ වෙතට යොමු වෙනවා. භාමුදුරුවනේ අපේ ධර්ම සාකච්චාව මට හිතූනා මේ විදියට පටන් ගන්න. දැන් එතකොට අදින් පස්සෙ ප්‍රිය වචන කතා කරන එකත් වැරදිද?

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම. ගෙහාන් මහත්මයා දැන් අපි මේ කතා කරමින් යන්නේ අපේ රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ වංචක ධර්ම පොතනේ. එතකොට අද අපිට කතා කරන්න තියෙන පළවෙනි මාතෘකාව තමයි, ප්‍රිය වචන, වංචක ස්වභාවයෙන් ප්‍රිය වචන කතා කරන්නට යොමුවීම. දැන් අපි පහුගිය වැඩසටහන් වලදීත් විශේෂයෙන් සිහිපත් කලා මේ වංචක ධර්ම කියන්නේ අනුන්ට වංචා කිරීමක් නෙවෙයි. ඒ කියන්නේ ඇත්තටම අනුන්ට වංචාවක් කරන අදහසින් කටයුතු කරනවා නම් එතන තියෙන්නේ ලෝකය රැවටීමේ කෙරාටික ගතිය. දැන් මේ වංචක ධර්ම වල තියෙන විශේෂත්වය එහෙම නැත්නම් සුක්ෂම බව තමයි ඒක ක්‍රියාත්මක කරන පුද්ගලයාට ලෝකය රැවටීමේ අදහසක් කොහෙන්ම නැහැ. ඔහු ලෝකයට බොහොම අවංකව, අව්‍යාජව කටයුතු කරනවා. හැබැයි ප්‍රශ්න තියෙන්නේ ඔහු තමන්ගේ මනෝභාවයටයි රැවටිලා තියෙන්නේ. එතකොට ඔහු දන්නේත් නැහැ ඔහු රැවටුනු කෙනෙක් බව. ඒ නොදැන අවංක ස්වභාවයෙන් ලෝකය ඉදිරියේ ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් මෙතනදී අපට සිහිපත් වෙන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ නිවන් දැකීමට අවශ්‍ය ගුණාංග දක්වන කරණියමෙන්න සූත්‍රයේදී වචන දෙකක් දක්වනවානේ උජු ච සුජු ච කියලා. එතකොට උජු කියලා කියන්නේ අපි ලෝකයට අවංක වෙන්නට ඕන. ලෝකයට වංචනික නොවී, කෙරාටික නොවී අවංකව ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන. සුජු ච කියලා කියන්නේ තමන්ගේ මනෝභාවයන් සම්බන්ධව තමන් ඊටත් වඩා සැළකිලිමත්ව ක්‍රියාත්මක වෙන්නට ඕන, අවංක භාවයෙන්. දැන්

මේ වංචක ධර්ම සම්බන්ධව ක්‍රියාත්මක වෙනකොට මේ වචන දෙකේ අර්ථ අපිට හොඳට පැහැදිලි වෙනවා, දැන් වංචක ධර්ම තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන පුද්ගලයාට ලෝකය රැවටීමේ අදහසක් නෑ. ඔහු ලෝකයට අවංකව කටයුතු කරනවා. හැබැයි ඔහු තමන්ට අවශ්‍ය තරම් අවංකව තමන්ගේ මනස විවෘත කරගෙන නැහැ. ඒ ගැටළුව නිසා තමයි ඔහු තමන්ගේ මනෝභාවයන්ට රැවටෙනවා. ඉතින් අපි පහුගිය වැඩසටහන් වලත් සිහිපත් කලා විශේෂයෙන්ම වංචක ධර්ම ක්‍රියාත්මක වීමට පදනම් වෙන ප්‍රධාන කරුණු දෙකක් තියෙනවා, එකක් තමයි, පාපය පිළිකුල් කරන, පාපයෙන් වළකින්නට උත්සාහ කරන, කුසලයෙහි යෙදෙන්නට උත්සාහ කරන ගතිය. එතකොට පවිකාර පුද්ගලයාට, වංචනිකයාට ඒ අසද්ධර්ම සෘජුවම ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඔහුට ඒවා සඟවන්නට අවශ්‍යතාවයක් නෑ. නමුත් පාපය පිළිකුල් කරන, පාපයෙන් වළකින්නට කුසලයෙහි යෙදෙන්නට උත්සාහ කරන පුද්ගලයාට තමයි මේ අර්බුදය මතුවෙන්නේ. මොකද ඔහු තාම කෙලෙස් නැසූ කෙනෙක් නෙවෙයි, ඔහුගේ කෙලෙස් මූලයන් චිත්ත සන්තානයෙහි පවතිනවා. එතකොට දැන් ස්වභාවයෙන්ම තෘෂ්ණාව, බලාපොරොත්තුව, මමත්වය මේ මනෝභාවයන් තමන් තුළ පවතිනකොට අර පාපය පිළිකුල් කරන, කුසලය අපේක්ෂා කරන එහෙමත් නැත්නම් කුසලය ප්‍රිය කරන ගතිය ඔහු තුළ මතුවෙනවා, ඊටපස්සෙ කුසලය ප්‍රිය කරන ස්වභාවය තුළින්ම අර මනෝභාවය අවදි වෙන්නට පටන් ගන්නවා. එතකොට තම තමන් සිතන පතන ආකාරයට අනුරූපීව ක්‍රියාත්මක වෙන ගතිය වංචක ධර්මවල ස්වභාවය. - එතකොට හාමුදුරුවනේ බණ අහන පින් වැඩ කරන අය තමයි සැලකිලිමත් වෙන්න ඕන.- සැලකිලිමත් වෙන්න ඕන. මොකද දැන් පවිකම් කරන ලැජ්ජා බයක් නැතිව පවිකම් කරන පුද්ගලයාගේ මනසේ වංචක ධර්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්න අවශ්‍යතාවයක් නෑ. මොකද ඔහුට ලෝභය ලෝභය හැටියට අව්‍යාජව මතුවෙන්න ඉඩ තියෙනවා ඔහුගේ මනසේ. මොකද ඔහු ලෝභය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නැහැනේ. ඔහු ලෝභයට ඉඩ දෙනවා. ඊළඟට ද්වේෂය ඔහු යට කරන්න උත්සාහ කරන්නෑ, ඔහු ද්වේෂයට ඉඩ දෙනවා. මාන්තයට ඉඩ දෙනවා. නමුත් ඒ ලෝභ ද්වේෂ මෝහාදී ඒ අකුසල ධර්මයන්ට ඉඩ නොදෙන චිත්ත සන්තානය තමයි සුක්ෂම විදියට ඒ නැතැත්තා හිතන පතන අර කුසල ස්වරූපයට අනුගත වෙලා මේ දුර්වල මනෝභාවයන් මතුවෙන්න පටන් ගන්නේ. ඒ නිසා ඇත්තටම වංචක ධර්ම වලින් සුරක්ෂිත වෙන්න සැලකිලිමත් විය යුත්තේ පාපයෙන් වළකින, කුසලයට යොමුවෙන ගුණදහම් වඩන පුද්ගලයාටයි මේ වංචක ධර්ම වල අර්බුදය තියෙන්නේ. ඊළඟට වංචක ධර්ම ක්‍රියාත්මක වීමේ දෙවෙනි හේතුව තමයි මේ පරමාර්ථ

ධර්ම පිළිබඳව සූක්ෂම, ඒවායෙහි සූක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව හොඳ විචක්ෂණ බවක් තමන්ට නැති බව. එතකොට තමන්ගේ සිතැඟි වලට අනුරූපීව එක්තරා වංචනික ස්වරූපයන්ගෙන් මේ මනෝභාවයන් මතු වෙතවා. ඒක තමයි පළවෙනි කාරණය. දෙවැනි කාරණය සූක්ෂමව මතු වෙන මනෝභාවයන් හඳුනාගන්නට තරම් තමන් සතිසම්පජ්ඣයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවීම, ඒ සියුම් පරමාර්ථ ධර්ම පිළිබඳව නිවැරදි වැටහීමක් නොතිබීම. එතකොට මේ කරුණු දෙක හේතුකොට ගෙන තමයි විශේෂයෙන් ගුණදහම් වඩන සන්පූරුෂයන් තුළ තමයි මේ දුර්වලකම් මතු වෙන්නට ඉඩකඩ තියෙන්නේ. ඒ කියන්නේ තවම කෙලෙස් නසලා නැති නමුත් කෙලෙස් නසන්නට උත්සාහ කරන, ක්ලේශය පිළිකුල් කරන, පාපය පිළිකුල් කරන, ගුණය අගය කරන, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියෙහි ගමන් කරන්න උත්සුක වෙන පුද්ගලයාට තමයි මේ වංචක ධර්ම වලින් බාධකය තියෙන්නේ. දැන් ශෙහාන් මහත්මයා අහපු ප්‍රශ්න තමයි දැන් අපි ප්‍රිය වචන කතා කිරීම වැරදිද. එතකොට දැන් රේරුකානේ මහනායක භාමුදුරුවෝ මේ සම්බන්ධව උන්වහන්සේ පොතේ පැහැදිලි කරනවා. ‘ප්‍රියවාදිනා වේශයෙන් වංචක ලෝභය - දැන් මේ ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙන එක ක්‍රමයක් තමයි ප්‍රියවාදී වේශය- ප්‍රිය වචනයෙන් කතා කරන ස්වභාවය ප්‍රියවාදිනා නම් වේ. එය උතුම් ගුණයකි. - එතකොට ඒක අපරාධයක් නෙවෙයි. ඒක පාපයක් නෙවෙයි, ඒක උසස් ගුණයක්. - ප්‍රියවාදියාට අන්‍යයයො සතුටු වෙති. උපකාර උවමනා අවස්ථාවේදී උපකාරීද වෙති. ප්‍රිය වචනයෙන් කතා කිරීම අනුන්ගේ සිත් ඇදගැනීමට හොඳම උපායකි. ඒ බව දන් සමහරුන් කෙරෙහි අන්‍යයන් සතුටු කරවා ලාභ සත්කාර ගැනුමේ ලෝභය ප්‍රියවාදිත්වය වේශයෙන් පහළ වේ. මේ බොහෝ සෙයින් අනුන්ගේ ලාභ සත්කාර ලබල පැවිද්දන් කෙරෙහි හා මන්ත්‍රණ සභා ආදියට ඇතුළුවීමට ජනයාගේ ඡන්දය සොයන්නවුන් කෙරෙහි ඇතිවන්නකි. දැන් - කාලීන මාතෘකාවකට එන්න හදන්නේ - ඒකත් බොහෝම විශේෂ කාරණයක්. මොකද දැන් මහානායක භාමුදුරුවෝ මේකෙදි පැහැදිලි කරනවා මේ සූක්ෂම ක්ලේශයන් මතු වෙන්නේ ඊට පසුබිම තියෙන තැනකදි විතරයි. කියන්නේ දැන් ප්‍රියවචන කතා කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් මතු වෙන තැනකදි තමයි අර ලෝභය ප්‍රියවාදිත්වය තුළින් මතු වෙන්නේ. එහෙම නැති තැන්වලදි ඒක ඒ ස්වරූපයෙන් මතු වෙන්නේ නෑ. අපි දැන් පසුගිය සතියේ කතා කලානේ පරාර්ථකාමනා වේශයෙන්, අනුන් උපකාර කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් මතු වෙන තැනදි තමයි ලෝභය ඒ ස්වරූපය ගන්නේ. එතකොට අනුන්ට අනුකූල වීමේ අවශ්‍යතාවය තියෙන තැන්වලදි තමයි අනුකූලතා වේශය මතු වෙන්නේ. එතකොට අන් අයට සංග්‍රහ කිරීමේ

අවශ්‍යතාවය තියෙන තැනදි තමයි ඒ සංග්‍රහ කරන වේගය මතුවෙන්නෙ. ඒ වගේ ඒ එතැනට යම්කිසි අවශ්‍යතාවයක් අපිට මතුවෙනවාද ගුණාත්මක පසුබිමක අන්න ඒ ගුණාත්මක පසුබිම අපූරු කොට ගෙන තමයි මේ ක්ලේශය මතුවෙන්නෙ. දැන් අපි තේරුම් ගන්න ඕන රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවෝ තවත් තැන්වලදි පැහැදිලි කරනවා හරිම වටින කතාවක්. දැන් මේ සියලුම ක්ලේශ ධර්ම එක්දහස් පන්සියක් පමණ කෙලෙස් ධර්ම ගිහි, පැවිදි, බාල, තරුණ, මහළු හදයකින් තොරව කාගෙ සිත් වලත් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. හැබැයි රජුගේ සිතේ ඇතිවන ක්ලේශයන් විදියට නෙවෙයි යාවකයාගේ සිතේ ක්ලේශයන් මතුවෙන්නෙ. ඒ විදියට නෙවෙයි භික්ෂුවගේ සිතේ ක්ලේශයන් මතුවෙන්නෙ. ඒ මොකද ඔවුන්ට තිබෙන පසුබිම වෙනස්. භික්ෂුවට ක්ලේශයන් මතුවෙන්නෙ භික්ෂු භූමිකාවට අදාළ විදියට. මොකද ඊට පිටස්තරින් උන්වහන්සේට කටයුතු කරන් ඉඩක් නැතෙ. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් රජුගේ මනසේ ලෝභය මතුවෙන්නට පුළුවන් අල්ලපු රට පැහැර ගන්නට, ඒ රටේ සම්පත් ලබාගන්නට, එතකොට තමන්ගේ සම්පත් තව වැඩි කරගන්නට, තමන්ගේ රාජ්‍යය කරන ප්‍රදේශය වැඩි කරගන්නට. එතකොට ඒ විදියෙන් ඔහුගේ ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්. හැබැයි යාවකයාගේ මනසේ මතුවෙන්නෙ තමන්ගේ පසුම්බියට වැටිලා තියෙන්නෙ එක කාසියක් නම් ඒ කාසිය දෙකක් බවට පත්කරගන්නට තමයි ඔහුගේ ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. -එදා වේල භොයාගැනීම - එතකොට දැන් ලෝභය වශයෙන් ගත්තහම රජුගේ ලෝභයයි, යාවකයාගේ ලෝභයයි කිසි වෙනසක් වෙලා නෑ, රජුටත් තියන මානයට වැඩි ව්‍යසරියක් ග්‍රහණය කරගන්න, ඒ තියෙන තත්වය වැඩි කරගන්න. එතකොට යාවකයන්ටත් ඒ මනෝභාවයම තමයි. හැබැයි ඒකෙ ඇතිවෙන්නෙ අර රජුට වගේ අල්ලපු රට අල්ලගන්න ඕන, මගේ භූමිප්‍රමාණය වැඩි කරගන්න ඕන කියන පදනමෙන් නෙවෙයි, ඔහුට එදා එදා හම්බවෙන කාසියක් දෙකක් වැඩිකරගන්න පදනමේ වෙන්න පුළුවන්, ඔහුට ඒක මතුවෙන්නෙ. එතකොට දැන් භික්ෂුවට ඒ දෙකම අදාළ නැහැතෙ. එතකොට භික්ෂුවට තමන්ට එක දායකයෙක් ඉන්නවා නම් තව එක දායකයෙක් හරි වැඩි කරගැනීමේ අදහසින් ඒ ලෝභය මතුවෙන්න පුළුවන්. එතකොට තමන්ට පැහැදිව්ව අයෙක් ඉන්නවා නම් තව දෙතුන් දෙනෙක් වත් වැඩි කරගැනීමේ අදහසින් එතන භික්ෂූන් වහන්සේ තුළ ලෝභය මතුවෙන්න පුළුවන්. අන්න ඒ වගේ තමන් ජීවත් වෙන පරිසරය, තමන් කටයුතු කරන ස්වභාවය තමන්ගේ ජීවිතේ මතුවෙන අවශ්‍යතා, අන්න ඒ වගේ කරුණු පසුබිම් කොටගෙන තමයි මේ ක්ලේශය ඊට අනුරූපීව මතුවෙන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා විශේෂයෙන් ප්‍රියවාදී

බව, භික්ෂූන් වහන්සේලොගේ ජීවිතයේ අත්‍යවශ්‍ය ගුණාංගයක්, ප්‍රියශීලීව කතා කිරීම. ඒවගේම දේශපාලඥයෝ හැටියට විශේෂයෙන් අනිත් අයගේ ප්‍රසාදය බලාපොරොත්තුවෙන්, ඡන්දය බලාපොරොත්තුවෙන් ඒ වගේ නිතර මහජනයා මුසුවෙන අයට මේ ප්‍රියවාදීතාවය අත්‍යවශ්‍ය ගුණාංගයක්. එතකොට ඒවා වැරදි නෙවෙයි, ඒවා උතුම් ගුණ. හැබැයි ඒ ගුණය අවශ්‍ය තැනදි තමයි අර තමන්ගේ දුර්වල කම ඒ ගුණය හරහා ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. එතකොට හාමුදුරුවෙන් ප්‍රිය වචන කතා කරන එක හොඳයි, හැබැයි කතා කරන්නෙ කොයි විදියෙන්ද කියන අවබෝධය නැතිවුනාත්, මොන පදනමේද ඒකට ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කියලා නොදැනගත්තොත් සමහර වෙලාවට ඒකෙන් අර ඇසුරු කරන සමාජයට බරපතල හානියක් නොවෙන්නත් පුළුවන්. යම් හානියක් වෙන්නත් පුළුවන්. ඒ වගේම තමන්ටත් ඒකෙන් ලොකු හානියක් නොවෙන්නත් පුළුවන්. සමහර වෙලාවට වෙන්නත් පුළුවන්. දැන් ඒ වගේ වංචක දර්ම අනිවාර්යයෙන් බරපතල අපරාධයක් ඒකෙන් ලෝකෙට වෙනවා කියලා අපිට නිශ්චිතවම කියන්න පුළුවන් කමක් නෑ. නමුත් අර ගැටළුව තියෙන්නෙ තමන්ගේ මනසේ තියෙන හැබෑ ස්වභාවය තේරුම් අරගෙන නෙවෙයි තමන් කටයුතු කරන්නෙ. - එතකොට අපේ ජීවිත කාලෙ අපරාදි - අන්න ඒකයි දැන් අපිට විමුක්තියට යන ගමන් මගේදි තමයි මේවා විශේෂයෙන්ම අපි සැලකිලිමත් වෙන්න ඕන කරන්නෙ. මොකද විමුක්ති ගමනේදී අපිට අර සුක්ෂම ක්ලේශය පවා හඳුනාගන්නට බැරිවුනොත් ඊටපස්සෙ ඒක ඇතුලෙන් වැඩෙන්න ගන්නවා. අර අළු යට ගින්නදර වගේ ඒක අනුක්‍රමයෙන් වැඩිලා වැඩිලා ඊටපස්සෙ දැල්වෙන්න පටන් ගන්නවා. එතකොට මේ සියුම් විදියට මතුවෙන ඒවා හඳුනාගන්න බැරිවුනොත්, ඒ පුද්ගලයා තමන් නිකෙලෙස් පුද්ගලයින් හැටියට, තමන් පින්කම් කරන කෙනෙක් හැටියට, තමන් සන්පූරුෂයෙක් සද්භාවයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන කෙනෙක් හැටියට හිතාගෙනම තමන්ගේ මනසෙ දුබලකම් ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පටන් ගන්නවා. එතකොට ඒ ගැටළුව තමයි මෙතන සියුම් භාවය. එතකොට දැන් භික්ෂූන් වහන්සේලා සහ අර විදියේ මහජනතාව සමඟ නිතර ගණුදෙනු කරන, කතා බහ කරන, ඒ අයගේ ප්‍රසාදය දිනාගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මතුවෙන කණ්ඩායම් වලට මේ ප්‍රියවාදීතා වේශයෙන් ලෝභය මතුවෙන්න තියෙන ඉඩකඩ වැඩියි. දැන් අපි පහුගිය සතිවල කතා කලා, මහනායක හාමුදුරුවෝ මේ කරුණු මේ පැහැදිලි කරන්නෙ ලෝභය තුන් ආකාරයි. එකක් තමයි නොලැබූ සම්පත් ලැබීමේ ලෝභය. අනිත් එක තමයි ලැබූ සම්පත් පවත්වාගැනීමේ ලෝභය. අනිත් එක තමයි ඉන්ද්‍රිය පිනවීමේ ලෝභය. දැන් මේ අපි කතාකරගෙන යන්න, පළවෙනි කොටස ගැන. ඒ

කියන්නේ නොලැබූ සම්පත් ලැබීමේ ස්වභාවය පිළිබඳව. එතකොට මේ නොලැබූ සම්පත් ලැබීමේ ලෝභය ඇතිවෙන එක ක්‍රමයක් හැටියට තමයි මේ ප්‍රියවාදීතාවය දක්වලා තියෙන්නේ. එතකොට දැන් භික්ෂූන් වහන්සේලාට මහජනතාව ඇසුරු කරනකොට උන්වහන්සේලාට අර ගුණදහමට කැමැත්තක් තියෙනවා. ඒ නිසා වංචා කරලා දේවල් ලබාගන්නට උන්වහන්සේලා කැමැති නෑ, අනිත් අයට නිකං ඒ අය නළවලා සතුටු කරවලා එහෙම දේවල් ගන්න කැමැති නැතිකෙනාගේ මනසෙ තමයි මේ වංචක ධර්මය මතුවෙන්නේ. ඒ කියන්නේ අපේ භාමුදුරුවනේ බොහොම සමාජයට සත්ගුණවත්ව සමාජය වෙනුවෙන් කැපවෙන ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් මේ වංචනික ධර්මය මතුවෙන්න පුළුවන්. මොකද දැන් දැන දැනම නිකං බොළඳ විදියට අනිත් අයව රවට්ටලා මුරුංගා අත්තේ තියලා - සාමාන්‍ය සමාජයේ කියන්නේ මුරුංගා අත්තේ තියලා, බටර් ගාලා වැඩේ කරගන්නවා කියලා. ඒ අදහස කියන කෙනාට මේ වංචක ධර්මය මතුවෙන්න නෑ. මොකද එයා දැන දැනම, එයා දන්නවා මං මේ ලෝකෙ රවට්ටනවා කියලා. එයා දන්නවා මං මෙතනදි මේ මෘදු විදියට මොලොක් විදියට, ප්‍රිය විදියට කතා කරන්නේ අනිකාගෙන් මගේ වැඩේ කරගන්නයි කියලා දැනගෙනයි ඒක කරන්නේ. එතකොට ඔහුගේ සිතේ වංචක ධර්මයක් ක්‍රියාත්මක වෙනවා, ඔහුගේ සිතේ ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ කපටිකම. එතකොට මේ වංචනික ධර්මය ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ ඒවා නළවලා අනිත් අයව මුරුංගා අත්තේ තියලා වංචනික විදියට අනුන්ගෙන් වැඩ කරවාගන්න කැමැති නැති අවංකව කටයුතු කරන්න උත්සාහ කරන භික්ෂූන් වහන්සේ නමකගේ සිතේ තමයි මේ වංචනික ධර්ම - අපේ භාමුදුරුවනේ ඒ කියන්නේ වැරද්ද දැක්ක තැන බනින, පැත්ත ගියත් ඇත්ත කියන අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේලාගේ හිත තුළ මේ තත්වය ගොඩ නැගෙනවා. එබඳු කෙනෙක් තුලත් ගොඩ නොනැගෙන්න පුළුවන්. මොකද දැන් අර දැක්ක තැනම කැකෝ ගහන සැර වැර කරන, එතකොට ඒ තැනැත්තා තුළ ප්‍රියවාදී මනෝභාවයක් ඇතිවෙන්නට අවශ්‍යතාවයක් නෑනේ. උන්වහන්සේගේ පෞරුෂය හදාගෙන තියෙන්නෙම කෑ ගහන, බණින, දොස් කියන ස්වභාවයෙන්. එතකොට උන්වහන්සේට ආයෙ ප්‍රිය වචන කතා කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් එන්නෑ. දැන් මේ ස්වරූපය මතුවෙන්නේ අරහෙම මිනිස්සු රවට්ටන්න අදහසකුත් නෑ. හොඳින් ගුණදහම් වඩන්න කැමැත්තත් තියෙනවා. එතකොට හැබැයි උන්වහන්සේට පෙනෙනවා, මේ ප්‍රියශීලීව කතා කිරීමේ යම්කිසි වටිනාකමක් පෙනෙන්න ගන්නවා. ප්‍රියශීලීව කතා කරනකොට තමයි මිනිස්සු කැමැති. මිනිස්සු යොමු වෙන්නේ, මිනිස්සු උන්වහන්සේ වටා ඒකරාශී වෙන්නේ, එතකොට අපේ භාමුදුරුවනේ ඕනම

දූකක් ඇවිල්ලා කියන්න හිතෙනවා. සහ ඒ හික්ෂුන් වහන්සේ වටා වැඩි පිරිවරක් එකතු වෙනවා. දැන් අර රළු පරළු විදියට කතා කරනකොට මිනිස්සු ගිලිහිලා යනවා. ඒ නිසා ප්‍රියශීලීව කතා කිරීමේ වැදගත්කමක් උන්වහන්සේට පෙනෙන්න ගන්නවා. දැන් නැවතත් අපි කියන්න ඕන, එහෙම පෙනීම වරදක් නෙවෙයි. හැබැයි ඒ පෙනීම තුළ, ඒ ප්‍රියශීලීව කතා කිරීමේ වටිනාකම පෙනීම තුළ උන්වහන්සේගේ අර යටපත් වෙලා තියෙන සැඟවිලා තියෙන ලෝභ මූලය තුළින් සක්‍රිය වෙනවා. සක්‍රිය වෙනකොට අර නොලැබූ සම්පත් ලබන්නට තමන් ඒකරාශී වෙලා නැති දායකාරකාදීන් වැඩිපුර ඒකරාශී කරගන්නට තියෙන රුචිකත්වය, උන්වහන්සේට දැනෙන්නෙ, ඒ රුචිකත්වයට උන්වහන්සේ ඉඩ දෙන්නෙ නෑ. ඉඩ දෙන්නැති නිසා උන්වහන්සේගේ මනසේ ඒක ක්‍රියාත්මක වෙනවා, ප්‍රියශීලීව කතා කිරීම හොඳයි. ප්‍රියශීලීව කතා කලොත් තමයි මිනිස්සු වැඩි දෙනෙකුට පිහිට වෙන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. වැඩි දෙනෙකුට උදව් කරන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. ඒ නිසා මම රළු පරළු වචන නැතිව බොහොම ප්‍රියශීලීව කතා කරන්නට ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන කියලා සද්භාවයක් වගේම මතුවෙන්න ගන්නවා. හැබැයි ඒක ඇතුලෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ අර පිරිස වැඩි කරගැනීමේ ලෝභය. ඉතින් අන්න ඒ නිසයා මේ වංචක ධර්ම හරිම අමාරු තේරුම් ගන්න. දැන් කපටිකම් කරන මනුස්සයා දැනගෙන කපටිකම් කරන්නෙ අනුන් රවට්ටන්න බොරුවට අර විදියට නළවන වචන කියන්නෙ අනුන්ව රවට්ටන්න, ඒක ඔහු දැනගෙනයි කරන්නෙ. එතකොට මේ වංචක ධර්මයේ ස්වභාවය තමයි මේ හික්ෂුවට වැටහෙන්නෙ නැහැ මේ ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ ලෝභයයි. එතකොට දැන් අර විදියට ඡන්දෙ ඉල්ලන්න එන අය එහෙම හුඟක් වෙලාවට ඒවා දැනගෙන කරන්නෙ. අනිත් අය රවට්ටවලා කොහොමහරි ඡන්දෙ ගන්න ඒ මනුස්සයා රැවටෙන විදියට කතා කරනවා. එතකොට ගොඩක් දෙනා දැන දැන කරන්නෙ. මහනායක හාමුදුරුවෝ මෙහිදී සිහිපත් කරන්නෙ සමහර ගුණවත් අය එහෙම ඡන්ද ඉල්ලන්නට ඉදිරිපත් වුනොත් ඒ අය තුළ මේ වංචක ධර්මය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්. අර කෙරාටිකයෝ තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්නෑ. කෙරාටිකයා දැන දැන තමන් ඒක බොරුවක් කරන්නෙ කියලා දැනගෙනයි ලෝකයා රවට්ටන්නෙ. හැබැයි සද්භාවයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන කෙනා ඇත්තටම මහජනතාව ඒකරාශී කරගෙන යම් වැඩක් කරන්න ඕන කියලා හිතනවා. ඒ තැනැත්තා ඒ චිත්තනයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා, හැබැයි ඔහුට නොදැනී සුක්ෂමව අර පිරිස ග්‍රහණය කරගැනීමේ ලෝභ සිතුවිල්ල අර මනෝභාවය තුළින් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඒ පුද්ගලයා දන්නෑ. ඒකයි මේ වංචක ධර්ම වල තියෙන විශේෂත්වය. ඇත්තටම මේ වංචක ධර්ම පැහැදිලි කරන්න ගියාට

පැහැදිලි කරන්න ලෙහෙසි නැහැ ඒකයි අපි සිහිපත් කලේ, මේ සමාජයට මහාචාර්ය ඊරිකානේ චන්ද්‍රවිමල මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේ නිසා තමයි ඇත්තටම මේ සියුම් පැතිකඩ විවර වුනේ. එහෙම නැත්නම් අවිධිකතා වල ආදිය මේ ධර්ම කරුණු නැත නැත සඳහන් වෙච්ච තැන් තියෙනවා. තිබුනා වුනාට ඒවා ගිහි පැවිදි දෙපිරිසටම වෙනම කොටසක් හැටියට විවෘත වෙලා තිබුනෙ නෑ. එතකොට අපි පසුගිය සතිවලත් කතා කලා ඊරිකානේ මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ ධර්ම ග්‍රන්ථ වල ඉතාම අනන්‍ය වූ සුවිශේෂ ග්‍රන්ථයක් තමයි මේ වංචක ධර්ම කියලා කියන්නෙ, මොකද අනිත් පොත පත උන්වහන්සේ ලිච්චා වගේම අනිත් කතෘවරුන් ඒ පිළිබඳව යම් යම් පොත පත ලියලා තියෙනවා. හැබැයි නායක භාමුදුරුවෝ ලියපු මේ වංචක ධර්ම පොත පිළිබඳව මං හිතෙන්නෙ මෙතෙක් වෙනත් කෙනෙක් ඒ පිළිබඳව ධර්ම ග්‍රන්ථ ලියලත් නෑ මීට කලින් මේ විදියට සරලව ධර්ම ග්‍රන්ථයක් සැකසිලත් නෑ ඉතින් උන්වහන්සේගෙන් ලියවෙච්ච පොත පත අතර අලුත්ම පැතිකඩක් මේ සමාජයට විවෘත වෙච්ච සුවිශේෂී ධර්ම ග්‍රන්ථයක් තමයි මේ වංචක ධර්ම පොත. ඉතින් අපි විශ්වාස කරන්නෙ නැහැ මේක වරක් කියවපු පමණටම මේකෙන් කියවෙන අදහස හරියට ඔළුවට එයි කියලා. ඒ නිසා ගිහි උනත්, පැවිදි වුනත් මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය නැවත නැවත පරිශීලනය කරනකොට තමයි මේ කියන කතාව මොකක්ද කියලා හරියට අපිට දැනෙන්නෙ. එහෙම නැතිවුනොත්, දැන් ශෙහාන් මහත්මයා මේක තේරුම් නොගෙන ඇහුවා නෙවෙයි, ඔබතුමා ඇහුවෙ ප්‍රිය වචන කතා කරන එකත් එතකොට වැරදිද කියලා. දැන් ඔය අදහස ඇත්තටම කෙනෙකු තුළ ඇතිවෙන්න පුලුවන්. එහෙනම් දැන් ප්‍රිය වචන කතා කරන එකත් හොඳ නැද්ද. ඊළඟට එහෙනම් දැන් මේ කියන්නෙ අර රවට්ටන අදහසින් ප්‍රිය වචන කතා කරන එකද? නෑ ඔය දෙකම නෙවෙයි මේ කියන්නෙ. මේ කියන්නෙ ඉතාම ශ්‍රද්ධාවෙන් ලෝකය වෙනුවෙන් ඒ ප්‍රිය වචන කතා කරන්න ඉදිරිපත් වෙනවා, හැබැයි ඒක ඇතුලෙන් තමන්ට නොදැනුවත්ව පිරිස ග්‍රහණය කරගැනීමේ ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ නොලැබූ කීර්ති ප්‍රසාද ආදිය ලබීමේ සියුම් තෘෂ්ණාව අර මනෝභාවය තුළින් ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්. එතකොට තමන් කුසලයක් කියලා හිතාගෙන හිටියට එහි කුසල ස්වරූපය නෑ. එතනයි තියෙන්නෙ අන්තරාය.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා, ප්‍රියවචන භාවිතය ඉතාමත්ම හොඳයි. හැබැයි ඒ ස්වභාවයට වංචාව එකතු වුනොත් අපි කුසල් වෙනුවට පුරවාගන්නෙ සසර ඉම පුරාවටම අකුසල්. ඉතින් කතාවට අපි කියනවා දොවපු ගමන් කිරී මිදෙන්නෙත් නෑ, කරපු ගමන් පච්ඡලදෙන්නෙත් නෑ කියලා. තවදුරටත්, වැඩිදුරටත් මේ වැඩසටහනේ තවත් බොහෝ දේ කතා

කරන්නට සූදානම් අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ සමඟින්. ඉතින් එතෙක් අපිට අවසර දෙන්න මදකට ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. කෙටි විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් ඔබ මේ එක්වන්නේ සියලු සුගත පද විවරණ වැඩසටහනක් සමඟින්. ඉතින් අද වැඩසටහන පුරාවට අප වෙනදා වගේම කතා කරමින් සිටියේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම පිළිබඳව. මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය ලොවට නිළිණ කලේ රේරුකානේ චන්දවිමල මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. උන්වහන්සේගේ පන්හිදෙන් රචිත මේ ග්‍රන්ථය තුළ අඩංගු වෙන දහම් කරුණු එකින් එක මනාවට අපුරුවට ඔබට කියාදෙන්නට, අපට කියාදෙන්නට, රටට පහදන්නට අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් මැදිරියට වැඩම කලේ නම කියන්නට අවසරයි, ආචාර්ය පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ යළිත් දහම් සාකච්ඡාවට එකතු වෙනකොට ඔබවහන්සේ මේ මනාවට පැහැදිලි කරපු කරුණු නිසාම මටත් හිතූනා ගන්න මේ පොත අතට. අපේ හාමුදුරුවනේ ඊළඟ ධර්ම කාරණාව පිළිබඳව කතා කලොත් එහෙම නෛෂ්කාම්‍යකාමනා වේශයෙන් වංචක ලෝභය කියන කාරණාවයි අපිට කතා කරන්න තියෙන්නේ. හාමුදුරුවනේ මෙය ඉතාමත් සුක්ෂම විදියට අපිවත් නොදැන අපිව වරදට පොළඹවන ස්වභාවයක් මේ කරුණු වල තියෙන බව ඔබවහන්සේ කතා කරද්දි මට පැහැදිලි වුනා. අපේ හාමුදුරුවනේ අපි ඒ ගැන කතා කරමු.

ඇත්තටම දැන් නෛෂ්කාම්‍යය කියලා කියන්නේ කාමයන්ගෙන් නික්මීම. දැන් මේ කාමයන්ගෙන් නික්මීම හුඟක් දෙනා අද පැහැදිලිවම වරද්දගත්තු තැන් තියෙනවා. ඒ කියන්නේ වර්තමානයේ හුඟක් වෙලාවට කාමයන්ගෙන් බැහැර වෙනවා වගේ පෙනුනාට ඒ තැන්වලදි එක්තරා පටිඝයක් එක්කලා තමයි එයින් බැහැර වෙන්නට උත්සාහ කරන්නේ. ඒ කියන්නේ තමන්ට එපා වෙච්චි දේ, තමන් ගැටුනු දේ, තමන්ට ප්‍රිය නැති දේ, එහෙම නැත්නම් තමන්ට ඔරොත්තු දෙත් නැති දේ, දරාගන්න බැරි දේ බැහැර කරන්න තමයි හුඟක් දෙනා උත්සාහ කරන්නේ. හැබැයි ඇත්තටම නෛෂ්කාම්‍යය කියලා කියන්නේ කැමැති දේ අත්හැරීම, අකැමැති දේ අත්හැරීම නෙවෙයි. එතකොට කැමැති දේ අත්හරින්නට පුලුවන් නම් එතනයි නෛෂ්කාම්‍යය කියලා කියන්නේ. දැන් මේ මෙනත කතා කරන්නේ ඒ හැබැ මනෝභාවය. ඒ කියන්නේ දැන් යම්කිසි කෙනෙකුට ඇත්තටම කාමයන්ගෙන් බැහැර වෙන්නට ඕන කියන අදහසක් එනවා සැබැවින්ම. ඒ කාමයන්ගේ ආදීනවය දැකලා ඒ නිසරු බව දැකලා ඒවයෙන් බැහැර වෙන්න ඕන කියලා අදහසක් එනවා. ඒ නිවැරදි අදහස ගැන තමයි දැන් මෙන්න මෙනත කතා කරන්නේ. දැන් ඔය අදහස යම් ප්‍රමාණයකට මනසේ අවදිවෙනකොට ඒ තැනැත්තා තුළ

තවම ලෝභය දුරු කරලා නැහැනෙ. ඒ කියන්නෙ මේ පඤ්චකාමයන්ට තියෙන කැමැත්ත ඔහු සම්පූර්ණයෙන්ම තාම බැහැර කරලා නෑ. ඒ කියන්නෙ තාම ප්‍රතිපත්ති මාර්ගයට යොමුවෙන කෙනෙක් ගැනනෙ මේ කතා කරන්නෙ. රහත් වෙච්චි කෙනෙක් ගැන නෙවෙයිනෙ. එතකොට දැන් ඔහු තුළ ක්ලේශයන් තියෙනවා, කාමයට කැමැති බව තියෙනවා, දැන් ඔහු කාමයන් දුරු කරන්නට වැයම් කරනවා. එතකොට ඔහුගේ අර මනුෂ්‍යේ ඇතුලේ තියෙන කාමයන්ට රුචි ගතිය දැන් අර සෘජුව කාමයන් ඇසුරු කරමින් මතුවෙන්න විදියක් නෑ. විදියක් නැත්තෙ මොකද ඔහු කාමයන් බැහැර කරන්නට උත්සාහ කරනවා. ඊටපස්සෙ ඒ තෘෂ්ණාව, ඒ කාමය පිළිබඳව තියෙන කැමැත්ත අර නෛෂ්කාම්‍යය ඇතුලෙන්ම මතුවෙන්න ගන්නවා. එතකොට ඒ කොහොමද මතුවෙන්නෙ, ඒ තැනැත්තාට අර දැනෙන්න ගන්නවා, පෙනෙන්න ගන්නවා සමාජය තුළ ඒ විදියට කාමයන්ගෙන් බැහැර වෙලා පැවිද්දට ගියාම ගුණදහම් වඩන්න තවුස්දම් පුරන්නට ගියාම බොහෝ පිරිසක් තමන් වටා ඒකරාශී වෙනවා. අන් අයගේ වැළඹී පිදුම් ගරු බුහුමන් ලැබෙන්නට ගන්නවා. අනිත් අයගෙන් දානමානාදී සත්කාර ලැබෙන්නට ගන්නවා. ඒ වගේම ඒ තැනැත්තාට අවශ්‍ය හැමදෙයක්ම අනිත් අය විසින් සම්පාදනය කරලා දෙන්නට පටන් ගන්නවා. එතකොට ඒ කාමයන් අත්හරින පුද්ගලයා පිළිබඳව සමාජය තුළ ලොකු පිළිගැනීමක් ඇතිවෙනවා, ගෞරවයක් ඇතිවෙනවා, ප්‍රසාදයක් ඇතිවෙනවා, කීර්තියක් ඇතිවෙනවා, පිරිස් බලයක් ඇතිවෙනවා, සම්පත් ඔහු වෙත ගලාගෙන එනවා. දැන් මේ ටික සමාජය තුළ දකිනවා. ඒ දකිනකොට ඒ දකින්නා වූ තැනැත්තා තුළ අර දැන් නෛෂ්කාම්‍යය අදහසක් යම් ප්‍රමාණයකට ඔහු තුළ තියෙනවා. මේ මේ කාමයන්ගෙන් නික්මෙන්නට ඕන ගතිය. එතකොට අර පැත්තත් ඔහු දකිනවා. ඒ දකිනකොට මේ දෙක එකට එකතු වෙනවා. එකතුවෙච්චි ගමන් දැන් ඔහුගේ මනස කාමයට ඉඩ නැති නිසා, අර කාමයට ඇති කැමැත්ත මේ නෛෂ්කාම්‍යය වේශයෙන් ශක්තිමත් වෙන්න ගන්නවා. එතකොට ඔහුට නෛෂ්කාම්‍යය අදහස වඩ වඩාත් බලවත් වෙන්න පටන් ගන්නවා. හැබැයි බලවත් වෙලා මේක දැන් මේ මතුවෙලා එන්නෙ මොකෙන්ද, අර කාමච්ඡන්දයෙන්. ඔහුට දැනෙන්නෙ නැහැ ඒක ඔහුට හිතෙන්නෙ මට ඉක්මණින්ම මහණ වෙන්න ඕන. මට ඉක්මණින්ම මේ ගිහිගෙය අතහැරලා යන්න ඕන වගේ ගතියක් ඔහුට දැනෙන්න ගන්නවා.

- සුක්ෂම විදියට අර සංකල්ප ටික වෙනස් වෙලා.- දැන් ඔහුට පෙනෙන්නෙ, ඔහුට දැනෙන්නෙ ඉක්මණින්ම මං මේ ගිහිගෙයින් අයින් වෙන්න ඕන. ඉතින් ඉක්මණින් ගිහිගෙයින් අයින් වෙන්න ඕන කියලා හිතන එක ලෝක

සම්මතයේ හැටියට බැලුවාම හොඳ මනෝභාවයක්, තවත් ප්‍රමාදී වෙන්තෙ නැතිව. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනෙ හිස ගිනි ගත්තෙක් වගේ, ඇඳගෙන ඉන්න වස්ත්‍රය ගිනිගත්තු කෙනෙක් වගේ කුසල් දහම් වලට අප්‍රමාදීව කටයුතු කරන්න. එතකොට දැන් අර තැනැත්තාට මේ අදහස බොහොම බරපතල විදියට මතුවෙන්න ගන්නවා. ඒ බර මතුවීම නිසා ඒ තැනැත්තා වඩා ඉක්මණින් දේවල් අනහැරලා නික්මෙන්නට උත්සාහ කරනවා. දැන් මෙබඳු අත්දැකීමක් අපේ ජීවිතේ තියෙනවා. අපේ සියලු මාධ්‍ය ජාලයේ සභාපතිතුමා ආචාර්ය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමා, මෙතුමා අවුරුදු තිස්හතකට විතර ඉහතදී අදින් වසර තිස්හතකට විතර ඉහතදී පමණ සද්දේශ සමාජ පදනම ආරම්භ කරලා මහඟු සමාජ මෙහෙවරක් ආරම්භ කලා. ඉතින් එක් අවස්ථාවක එතුමා වෙන එනවා තරුණයෙක්, ඒ තරුණ දරුවා පාසල් අධ්‍යාපනය නිම කරලා විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශයක් ලබලා හිටපු කෙනෙක් මම දන්න හැටියට. එතකොට මේ දරුවාට ඕන වෙනවා භාවනා කරන්න. එතකොට ඔහු අධිකාරම් මැතිතුමා හමුවෙලා කතා කරන්නෙ ශ්‍රී පා අඩවියේ සිත ප්‍රදේශයට ගිහිල්ලා වනලැහැබ ඇතුලට ගිහිල්ලා හුදෙකලාව භාවනා කරන්න ඕන, ඒ සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ ලබාදෙන්න කියලා. පස්සෙ අධිකාරම් මැතිතුමා අහනවා කුමක් සඳහාද එහෙම ගිහිල්ලා භාවනා කරන්න උත්සාහ කරන්නෙ. එතකොට ඔහු කියන්නෙ ඒ කාලෙ සායිබාබාතුමා පිළිබඳව බොහොම සමාජයේ කතාබහ වුනා. එතකොට ඒ සායිබාබා වගේ මටත් ඕන දේවල් මවලා මේ මේ දහමේ තියෙන ආශ්වය්‍යීය පෙන්නන්න. එතකොට ඔහුට දැන් මතුවෙන්නෙ මේ ශාසනය රැකගන්න, දහම පවත්වන්න, වැඩි දෙනෙක් දහම් මගට නැඹුරු කරන්න මම කැපවෙන්න ඕන කියලා. නමුත් දැන් ඒක ඇතුලෙන් එන්නෙ මොකක්ද, අර සායිබාබා වගේ සුප්‍රකට කෙනෙක් හැටියට මවන කෙනෙක් හැටියට, සුවිශේෂ කෙනෙක් හැටියට ලෝකය තුළ යම් කීර්තියක්, ප්‍රසාදයක් ලැබීමේ කාමච්ඡන්දය තමයි දැන් අරක ඇතුලෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. එතකොට ඒක තේරුම් ගත්තට පස්සෙ අධිකාරම් මැතිතුමා ඔහුට උපදෙස් දෙනවා, පුතා, කලබල වෙලා දේවල් කරන්න බැහැ. අනිත් එක තමයි ඒ විදියට මැවීම් කරන්න ආදිය කල්පනා කරගෙන භාවනා කරන එක සුදුසුත් නෑ. භාවනා කරන්න ඕන කෙලෙස් දුරු කරගන්නට සහ මනසේ ගුණාංග අවදි කරගැනීමේ අදහසින්. එතකොට ඒ අදහසින් භාවනා කලොත් තමයි භාවනාව දියුණු කරගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. අනිත් එක ඔයා ටිකෙන් ටික මේ පියවර යන්න ඕන, එකපාරට ඔරොත්තු දෙන්නැති තැනකට ගිහිල්ලා හරියන්නෙ නෑ. මෙහෙම උපදෙස් දුන්නහම අර දරුවා ඒකට සතුටු වුනේ නෑ.

ඒ දරුවා කිව්වේ මොකක්ද, හිස ගිනි ගත්තු කෙනෙක් වගේ බුදුහාමුදුරුවෝ මේ භාවනා කරන්න දේශනා කලේ මේ ගොල්ලන්ගෙන් උපදෙස් ගන්න ආවහම මේගොල්ලෝ ආපහු ගෙදරට පිටත් කරන්නයි උත්සාහ කරන්නෙ කියලා ඔහු ඒකට සතුටු වුනේ නෑ. අධිකාරම් මැනිතුමාගේ අවවාදයට එකඟ නොවී ඔහු වෙනත් කෙනෙක් හොයාගෙන ගියා. වෙනත් කෙනෙක් හොයාගෙන ගිහිල්ලා ඒ විදියට ශ්‍රී පාද අඩිවයේ භාවනා කරන්න යන්න අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ ගත්තා. අරගෙන ගියා, ගිහිල්ලා ඉවරවෙලා අවසානයේ ඔහුට ඔරොත්තු දෙන්නැතිව අර සීතලත් එක්කලා, තවත් මොන ගැටළු මතුවුනද දන්නෑ. අන්තිමට ජීවිතය අහෝසි වෙලා මැරිලා මළකදත් කුණුවෙලා අන්තිමට මේ අසවල් තරුණයාය කියලා හොයාගත්තේ ජාතික හඳුනාමිපන ඔහුගේ සාක්කුවක තිබ්ලා හමුවෙච්චි නිසා. එහෙම නැත්නම් කෙනා කවුද කියලවත් හොයාගන්නට බැරිවෙනවා. ඉතින් ඒ මොකක්ද, ඒ අර අධික කලබලයක් ඔහු තුළ ඇති කලා, නික්මයන්නට කාමයන්ගෙන්. එතකොට ඉක්මණට භාවනා කරන්න. භාවනා කරන්න යොමුවෙන එක හොඳයි. කාමයන්ගෙන් බැහැර වෙන එක හොඳයි. නමුත් මේ සංකල්පය ඔහු තුළ වඩා උත්තේජනය කරවන්න කුමක් විසින්ද. මේක ඉක්මන් කරන්න ඕන, ඉක්මණට කරන්න ඕන කියන මේ රුචිකත්වය මතුවෙන්නෙ කුමක් විසින්ද මේක ඇති කරන්නෙ. එතකොට ඒක කාමච්ඡන්දයයි කියලා තේරෙනවා. දැන් වර්තමානයේ හුඟාක් ගුණදහම් වඩන්න උත්සාහ කරනවා, මේ ගෞතම බුද්ධ ශාසනය තුළම සෝවාන් වෙන්නට ඕන, මේ ගෞතම බුද්ධ ශාසනය තුළම අර්හත්වයට පත්වෙන්නට ඕන කියලා ඉදිරිපත් වෙලා කටයුතු කරන ගිහි පැවිදි දෙපිරිසම අපිට මුණගැහෙනවා. ඒ සංකල්පය ඉතාම හොඳයි. එහි ඇති වැරද්දක් නෑ. නමුත් මේ ගෞතම බුද්ධ ශාසනය තුළ මං මේක ලබන්න ඕන මේ ජීවිතේම සෝවාන් වෙන්නට ඕන කියන ආකල්පය ඔවුන් තුළ තීව්‍ර කරවන්නට මොකක්ද මූලය වෙලා තියෙන්නෙ. ඇත්තටම කාමයන්ගෙන් නික්මීම, ක්ලේශයන්ගෙන් නික්මීමද, එහෙම නැත්නම් දුක් විඳින්න බෑ මට සැප විඳින්න ඕන. මට දුක් විඳි විඳි ඉන්න බෑ. මට සුවසේ ඉන්නට ඕන. මම සුවිශේෂ කෙනෙක් වෙන්නට ඕන. අනිත් අය මේ සාමාන්‍ය පෘථග්ජනයෝ අපි එහෙම අය නෙවෙයි, අනිත් අය නිවනට ප්‍රමාද වෙන අය, අපි නම් එහෙම නෙවෙයි. අනිත් කට්ටිය මෙෙහි බුද්ධ ශාසනයක් ප්‍රාර්ථනා කරන අය, අපි නම් එහෙම අඥාන වැඩ කරන අය නෙවෙයි. එතකොට මම මේ සමාජය තුළ මම සුවිශේෂ කෙනෙක්. ප්‍රබල කෙනෙක්, දක්ෂ කෙනෙක්, හැකියාව ඇති කෙනෙක් අන්න ඒ විදියට ලෝකය තුළ කැපී පෙනීමේ මතුවීමේ යම් යම් අවශ්‍යතා, එතකොට මේවා ඔක්කාම

කාමච්ඡන්ද. එතකොට ඒ කාමච්ඡන්දය ඔවුන්ගේ සිත් වල නෛෂ්කාම්‍යාධිප්‍ය හැටියට ඉතාම සුක්ෂ්ම විදියට මතු වෙනවා. හැබැයි ඔවුන්ට වැටහෙන්නේ නෑ ඒක වංචක ධර්මයක් විදියට. මොකද ඔවුන්ට ලෝකය රැවටීමේ අවශ්‍යතාවයක් නෑ, දැන් අද මේ කණ්ඩායම් දෙකම සමාජයේ ඉන්නවා ගෙහාත් මහත්මයා. දැන් අපිට පෙනෙන්නේ රූපවාහිනී නාලිකාවල, රේඩියෝ නාලිකාවල, පුවත්පත් වල, ඒ වගේම ධර්ම ග්‍රන්ථ තුලින් සෝවාන් එල ලාභී කියලා සමහරු අත්සන් කරනවා. අර්හත් එල ලාභී කියලා සමහරු ලේබල් ගහගන්නවා. ඒ තනිකරම ලෝකෙ රවටන දේවල්. ඒ ගොල්ලො දැන දැනම රවට්ටන්නේ. ඒ ගොල්ලො මෙහෙම වංචක ධර්ම වලට රැවටිලා නෙවෙයි. ඒ ගොල්ලො දන්නවා තමන් තුළ එහෙම එකක් නෑ, හැබැයි ලෝකය රවට්ටන්න මේක තමයි හොඳ ක්‍රමය. අපේ සාකච්ඡාවට ඒ වගේ පිරිස අදාලම නෑ. මොකද ඒ ගොල්ලො තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ වංචක ධර්ම නෙවෙයි, ඒ කෙරාටිකකම. දැන් මේ කතා කරන්නේ ඒ ලේබල් ගහගත්තු අය ගැන නෙවෙයි, යම්කිසි අවංකවම සද්භාවයකින් නිවන් දකින්නට ඕන කියලා ලොකු කැපකිරීමක් කරනවා. අන්න ඒ කැපකිරීම් කරන අය තුළ ඒ අයටත් නොදැනී සුක්ෂ්ම විදියට අර ලෝකයේ යම් යම් කීර්ති, ප්‍රසාද, ප්‍රශංසා, ඒ වගේම අත් අය ඉදිරියේ කැපී පෙනෙන ගතිය එබඳු ගති ලක්ෂණ ඉතාම සුක්ෂ්ම විදියට අර නෛෂ්කාම්‍යය අදහසත් එක්කලා සක්‍රිය වෙන්නට පුළුවන්. එතකොට ඒ තුළින් ඒකට යම් උත්තේජනයක් ලැබෙනවා. එතකොට ඒ අයට නෛෂ්කර්මයක් පිළිබඳව ලොකු උත්තේජනයකින් ඒගොල්ලො ක්‍රියාත්මක වෙද්දි ජවය සපයන්නේ හැබෑ නෛෂ්කර්මයෙන් නෙවෙයි, කාමච්ඡන්දය විසින් තමයි ඒ ගොල්ලො පොළඹවන්නේ. එතනයි තියෙන්නේ විශේෂත්වය. ඉතින් මහාත්‍යායක භාමුදුරුවෝ මේක හොඳ ලක්ෂණට පැහැදිලි කරනවා මෙහෙම, දැන් අපි මුලින් සිහිපත් කලානේ දැන් මේවා බරපතල අපරාධ හැටියට දක්වන්නත් බැහැ. ඒවගේම සමහර වෙලාවට බරපතල භාතියක් වෙන්නෙත් නෑ, දැන් නායක භාමුදුරුවෝ මෙතනදි ඉතාම ලක්ෂණට ඒක පැහැදිලි කරනවා. පැවිදිව පූජා සත්කාර ලැබීමේ සැප විඳීමේ ලෝභය නෛෂ්කාම්‍යයකාමතා වේශයෙන් පහළ වේ. එයට රැවටුණු තැනැත්තෝ සසරට කළකිරුණු ආකාරයෙන් හෝ බුදුසසුන දියුණු කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නෙකුගේ ආකාරයෙන් හෝ පැවිදි වෙන්නට උත්සාහ කරයි. දැන් අර මම කිව්ව තරුණයා ඒ වගේ තමයි ඔහු පැවිදි වෙන්න උත්සාහ කලේ නෑ, නමුත් මේ සම්බුද්ධ ශාසනය රැකගන්න මේක දියුණු කරන්න මම භාවනා කරලා අර වගේ ප්‍රාතිහාර්ය දක්වන්න පුළුවන් කෙනෙක් වෙන්නට ඕන. එතකොට දැන් ඔහුට ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ඔහු යන්න පෙළඹුනේ

ලෝකෙ රවට්ටන්න නෙවෙයි ඇත්තටම. ඔහුට ලොකු අදහසක් තිබුනා, යහපත් චේතනාවක් තිබුනා, ඔහුට ඕනකම තිබුනා එහෙම ප්‍රාතිහාර්ය දක්වලා වැඩිදෙනා මේ දහමට නැඹුරු කරන්න. නමුත් ඔහුට තේරෙන්න ඒක ඇතුලේ තියෙන්නෙ අනිත් අයට වඩා මම සුවිශේෂ කෙනෙක් වෙලා කැපී පෙනෙන ඕන කියන කාමච්ඡන්දයයි ඒක ඇතුලෙ තියෙන්නෙ, එය විසින් තමයි මාව මේ තරමට උත්තේජනය කරලා පොළඹවන්නෙ කියන එක ඔහුට වටහාගන්න බැරිවුනා. එතකොට ඒ වටහාගන්න බැරිවුනාට ඔහු ජීවිත පරිත්‍යාග කරන්න පවා පෙළඹෙනවා, එතරමට ඔහු තුළ ජවයක් මතු වෙනවා, ඒ කුමක් විසින්ද අර නෛෂ්කර්මධ්‍යාසයෙන් නෙවෙයි, ඒ තුල ක්‍රියාත්මක වෙන කාමච්ඡන්ද මූලයෙන්. ඊළඟට නායක භාමුදුරුවො පැහැදිලි කරනවා බුදුසසුන දියුණු කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නකුගේ ආකාරයෙන් හෝ පැවිදි වන්නට උත්සාහ කරයි, සමහර විට පැවිදි ද වෙයි. මෙසේ බුදුසසුනට බැසගත්ත වුන්ගේ පැවිද්ද සමහර විට සාර්ථක ද වේ. දැන් ඒක හරි වටින කතාවක්. ඒ කියන්නෙ දැන් මෙතනට පෙළඹෙන්නෙ සමහර විට නිවැරදි අදහසින්ම නෙවෙයි. හැබැයි එහෙම පෙළඹිලා ඒ තැනැත්තා පැවිද්දට යොමු වුනාට පස්සෙ ඔහුට පස්සෙ කාලෙක කරුණු නිවැරදිව වටහාගෙන තමන්ගේ මනසේ දුර්වලකම් හඳුනාගෙන නිවැරදිව මහණකම කරන්නටත් සමහර විට පුළුවන් වෙනවා. ලෝකෙට වැඩි යහපතක් කරන්නත් පුළුවන් වෙනවා. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩ සිටි සමයේ පැවිදි වෙච්චි අය දිහා බැලුවාම හැමදෙනාම සියට සියක්ම නෛෂ්කර්මය පිළිබඳව දැනගෙන පැවිදි වෙච්චි අයම කියලා හිතන්න බැහැ සමහරු පැවිදි වුනේ යම්කිසි අනිත් අයව ග්‍රහණය කරගැනීමට, දැන් සුඝීම කියන පිරිවැජියා එහෙම එන්නෙ මේ ග්‍රමණයින් හුඟාක් දන්නවා ලස්සන ලස්සන කවි කියන්න, ඒ කියන්නෙ දැන් අපි ගාථා කියලා කියන්නෙ පාලි භාෂාවෙන් පද බඳින කවිනෙ. සිංහලෙන් අපි කවි කියනවා සිංහලෙන් පද බඳින එකට, පාලියෙන් පද බඳින එක තමයි මේ ගාථා කියලා කියන්නෙ. සංස්කෘතයෙන් පද බඳින එක ශ්ලෝක කියලා කියන්නෙ. එතකොට අපි ගාථා කියලා කියන්නෙ පාලි කවි වලට. එතකොට ඒ සුඝීම පිරිවැජියා අනිත් නිගණ්ඨයින්ගේ අවශ්‍යතාවයන් එක්කලා ඒක කරන්නෙ, දැන් මේවචර මේ ග්‍රමණ භවත් ගෞතමයන්ට මේ තරම් පරිවාරයක් එකතු වෙන්නෙ මොකක් නිසාද කියලා ඒ ගොල්ලො එකතු වෙලා සාකච්ඡා කරනකොට ඒ ගොල්ලො තීරණය කරනවා ඒ ග්‍රමණ භවත් ගෞතමයෝ තමන්ගේ ගෝලයින්ට හොඳ ලස්සන කවි කියා දෙනවා. එතකොට ඒ කවි කියලා තමයි මේගොල්ලො මේ පිරිස බන්ධනය කරගන්නෙ. එහෙනම් ඒ කවි ටිකක් ඉගෙන ගත්තොත් අපිටත් පුළුවන්

මිනිස්සු අල්ලගන්න කියලා ඒකට සුසීම පිරිවැජියා තමයි තෝරගෙන, එයා ව තමයි පිටත් කරන්නෙ යන්න, ගිහිල්ලා මහණ වෙන්න, මහණ වෙලා කවි ඉගෙන ගන්න. කවි ඉගෙන ගෙන ඊටපස්සෙ සිවුරු හැරලා එන්න කියලා. එතකොට එහෙම උපක්‍රමගීලීව ආවෙ. එතකොට අන්තිමට සුසීම පිරිවැජියා ගිහින් පැවිදි වෙන්නෙ කවි ඉගෙන ගන්න. නමුත් අන්තිමට අර භික්ෂූන් වහන්සේලා ඇසුරු කරනකොට ඔහු කුතුහලයෙන් එක එක ප්‍රශ්න අහනකොට ඒ භික්ෂූන් වහන්සේලා දෙන උත්තර උන්වහන්සේට තේරුම් ගන්න බැරිවෙනවා, ඊටපස්සෙ හොයලා හොයලා ගැඹුරට යනකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ අවශ්‍ය කර්මස්ථාන කියාදෙනවා. අන්තිමට භාවනා කරලා උන්වහන්සේට රහත් වෙන්න පුළුවන් වෙනවා. එතකොට ඊළඟට කාළදාසී අමාත්‍යවරයා බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට පිටත් කරලා හරින්නෙ උන්වහන්සේ වැඩම කරවාගෙන එන්න කපිලවස්තුවට. එතකොට ඒ වගේ එක් එක් පරමාර්ථයන්ගෙන් මේ ශාසනයට යොමු වෙච්චි අය හිටියා. ඊළඟට දැන් තව සමහර කෙනෙක් අපි හිතමු ජීවිතේ ගැන බරපතල විදියට කළකිරිලා. ඒ කළකිරීම නිසා, ඒ කියන්නෙ ඒගොල්ලන්ට මේ විමුක්තියක් ගැන අදහසට වඩා සමහර වෙලාවට සියදිවි නසාගන්න තීරණය කරලා, ඒ විදියට ගිය අය මේ ශාසනයෙන් ප්‍රයෝජන ලැබුවා. තව සමහර අය කාන්ත කවුරුවත් තමන්ට සළකන්නට කෙනෙක් නැති නිසා, මෙහෙම විවිධ මනෝභාවයන් එක්කලා විවිධ පසුබිම් එක්කලා පැවිදි වෙච්චි අය හිටියා. හැබැයි ඒ ගොල්ලන්ට නිවැරදි ගුරු ඇසුරක් ලැබුනහම තථාගතයන් වහන්සේ වැනි ශාස්තෘවරයෙකුගේ ආශ්‍රය නිශ්‍රය ලැබුනු නිසා, බුදුහාමුදුරුවෝ නැතත් හොඳ ප්‍රබල ගුරුවරුන්ගේ ආශ්‍රය නිශ්‍රය ලැබුනොත් ඒ පැවිද්දන්ට තමන්ගේ දුර්වලකම් සකස් කරගෙන අනුන්ට යහපතත් කරමින් තමන්ගේ මහණ දමන් ආරක්ෂා කරගන්නට ශ්‍රමණ ධර්මය සම්පූර්ණ කරගන්නට බැරි කමක් නෑ. දැන් මෙතන මේ කියන්නෙ අර මූලාරම්භයේදී ඒ ඇතිවෙන ආකල්පය නිවැරදි නොවෙන්නට පුළුවන්. ඉතින් අපි හුඟක්දෙනා සමහර වෙලාවට වැඩකටයුතු කරනකොට අපිට මුලින්ම නිවැරදි අදහස නොවෙන්න පුළුවන් යම් කාරණයක් පිළිබඳව. හැබැයි වැදගත් වෙන්නෙ, මේ විදර්ශනා මාර්ගයේදී වැදගත්ම කාරණය තමයි වැරදුනාට කමක් නෑ. වැරදුනු බව අවබෝධ කරගෙන වරද නිවැරදි කරගැනීමයි අවශ්‍ය වෙන්නෙ. වැරදිලා අපි වැරදුනු බව තේරුම්ගත්තෙ නැත්නම් හැමදාටම අපි නඬත්තු කරන්නෙ අර දුර්වලකම තමයි. එතනයි මේ වංචක ධර්ම වල තියෙන දෝෂ. එහෙම නැත්නම් මගේ මනසේ මේ වංචක ධර්මයක් මතු වෙන්නෙ කියලා වටහා ගත්තට පස්සෙ ඒ තැනැත්තාට එයින් මිදෙන්න

පුලුවන්. නමුත් වැටහෙන්නට තියෙන ඉඩකඩ ගොඩක් අඩුයි හොඳ සතිසම්පජ්ඣයකින් තමන් පිළිබඳව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කලේ නැතිනම්. ඉතින් එතකොට එහෙම කෙනෙක් පැවිදි වෙලා, එහෙම කෙනෙක් ගිහිගෙයින් අයින් වෙලා අතින් අයටත් යහපතක් කරමින් තමනුත් මහණදම් පුරමින් යම්කිසි වැඩ කොටසක් කරගෙන පවතින්න පුලුවන්. හැබැයි ඒ තැනැත්තා විමුක්ති මගට සෘජුව නැඹුරු වෙනවාද, අවංකව ඒ ගමන් මගෙහි ක්‍රියාත්මක වෙනවාද නැද්ද කියන එක තීරණය වෙන්නෙ මේ සුක්ෂම වංචක ක්ලේශයන්ගෙන් සිත නිදහස් කරගන්නට පුලුවන් වුනොත් තමයි හැබැම නෛෂ්කාම්‍යයකාමතාවය ඒ තැනැත්තා තුළ මතු කරගන්න පුලුවන් වෙන්නෙ. ඉතින් තමන්ට නෛෂ්කාම්‍යය පිළිබඳව බලවත් උත්තේජනයක් ඇතිවෙනවා නම් ඒ කියන්නෙ කාමයත් අත්හැරීම හොඳයි, හැබැයි කාමයත් අනහරින්න නිකං කලබලයක් ඇතිවෙනවා නම්, ඉක්මණට මේක අනහරින්න ඕන, ඉක්මණට ඉක්මණට මේවා කරන්න ඕන වගේ හිතෙනවා නම් අන්න ඒ ගැන පරිස්සම් වෙන එක හොඳයි, ඒ ගැන ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන එක හොඳයි, මොකද නෛෂ්කාම්‍යය ගැන එතරම් කලබලයක් ඇතිකරන්නෙ කුමක් විසින්ද, එතරම් උත්තේජනයක් ඇති කරන්නෙ කුමක් විසින්ද. එය කාමච්ඡන්දයම වියහැකියි. පනින්න පෙර සිතා බලනු වගේ අනිවාර්යයෙන් සිතා බලන්න ඕන මොකක්ද මේ කලබලයක් ඇති කරන්නෙ. ඒක ශෙභාත් මහත්මයා මේ මනෝභාවයට නෛෂ්කර්මය පිළිබඳව විතරක් නෙවෙයි අතින් හැමදේටම ඒ ප්‍රත්‍යවේක්ෂණය වැදගත් වෙනවා. දැන් දවසක් එක මැදිවියේ මහත්මයෙක්, එතුමා අපේ ධර්ම දේශනා අහලා අපිට කතා කරලා කිව්වා භාමුදුරුවනේ මට ඔබවහන්සේ බැහැදකින්න ඕන, එතකොට මට ඒ සඳහා දිනයක් වෙලාවක් වෙන් කරලා දෙන්න මම පුතත් එක්කලා එන්නම් කියලා. ඉතින් මම දිනයක් දුන්නා, ඊටපස්සෙ එතුමා ආවා, අපිව මුණගැහෙන්නට. පුතාටත් නිවාඩු තිබිව්ව දවසක. ඉතින් ඇවිදින් එතුමා දැන් මගේ කකුල් දෙක අල්ලගෙන වැදලා නැගිටිනකොට ඇස්දෙකෙන් කදුළු කඩාගෙන වැටෙන්නවා. එතකොට එතුමා කියනවා මට භාමුදුරුවන්ගේ බණ අහලා භාමුදුරුවෝ ගැන ලොකු පැහැදීමක් ඇතිවුනා. ඉතින් මට දැන් මේ ඔබවහන්සේ බැහැදකින්න එන්න ඕන කියලා හිතුවනට පස්සෙ මට නින්ද ගියෙන් නෑ කියලා කිව්වා. පස්සෙ මම කිව්වා හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් දකින්නට ශ්‍රද්ධා සිතක් ඇතිවෙන එක වරදක් නෙවෙයි ඒක හොඳයි. හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් දකින්න තීරණය කරන එකත් හොඳයි. ඇවිදින් බැහැදකින එකත් හොඳයි. හැබැයි උන්වහන්සේ දකින්නට ඕන, ඒ සඳහා ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන කියලා හිතුවහම නින්ද යන්නැති මට්ටමට තමන්ගේ මනස

ක්‍රියාත්මක වෙනවා නම් එතන යම් ගැටළුවක් තියෙනවා, එතකොට එතරම්ම කලබලයක් කොහොමද ඇතිකරන්නෙ මේ ශ්‍රද්ධාවෙන්. ශ්‍රද්ධාව කියන්නෙ කුසල චෛතසිකයක්. ඒකෙන් සිත නිවන්නට ඕන. සිත සනසන්නට ඕන. එතකොට අර කලබලය ඇති කරන්නෙ මොකක් විසින්ද, ඒක එතන තියෙනවා එක්තරා භක්තිමත් ගතියක්, එහෙම නැත්නම් යම්කිසි මනස උත්තේජනය කරන ගතියක්. එහෙම නම් එතන ඒ ශ්‍රද්ධාව ප්‍රඥාවෙන් සමතුලිත වෙලා නෑ. දැන් අපි දකිනවා අනාථපිණ්ඩික සිටුතුමාටත් ඔය ගැටළුවම මතු වෙනවා බුදුහාමුදුරුවෝ සම්බන්ධව. බුද්ධ කියන වචනය ඇහුවට පස්සෙ හෙට උදේ බුදුහාමුදුරුවෝ බලන්න යං කියලා කියනවා, උදේ වෙන්න ඉස්සෙල්ලා මහාරාත්‍රියේම නින්දෙන් අවදි වෙනවා, ආලෝකයත් මතු වෙනවා. එතකොට එතන, දැන් අනාථපිණ්ඩික සිටුතුමන් ඒ වගේනෙ. ප්‍රඥාව එතෙත්ට මුසු කරගන්නට ක්‍රියාත්මක වෙනවා වෙනුවට ශ්‍රද්ධාව බොහොම ප්‍රබල වෙනවා. ඒ ශ්‍රද්ධාව ප්‍රබල වුනාම ප්‍රඥාව ඒ මට්ටමට ක්‍රියාත්මක නොවෙන්න පුළුවන්. එතකොට මහා කලබලයක් ඇති වෙන්න පුළුවන්. එතකොට පසුකාලීනව එතුමා තුළ ප්‍රඥාවන් අවධි කරගන්නා. ඒ නිසා තමයි සෝවාන් ඵලයට පත්වෙන්න පුළුවන් වුනේ. නමුත් ඒ ජීවිතේ අර්හත්වය දක්වා එතුමා නොයන්නෙ, දැන් එතුමාගේ අධික ශ්‍රද්ධාව ගැන කියවෙනවානෙ, බුදුහාමුදුරුවෝ ළඟට ගියා වුනත් බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් ධර්ම කාරණයක් අහන් නෑ උන්වහන්සේට පීඩාවක් ඇතිවෙයි කියලා. එතකොට ශ්‍රද්ධාව බහුලයි. හැබැයි ඒ මට්ටමට ප්‍රඥාව ක්‍රියාත්මක වෙත් නෑ. එතකොට ඒවා සමබර වෙන්නැති ගැටළුවක් එනවා.

අපේ හාමුදුරුවන් ඔබවහන්සේ ඔහොම කියනකොට මට මෙහෙම අහන්න හිතූනා දැන් සමාජයේ අපේ ගොඩක් අයගේ අර කටවහරට කියන වචනයක් තමයි මං මැරෙන්න කලින් මෙන්න මේ දේ කලොත් වගේ අදහසක්, එතකොට ඒ ක්‍රියාත්මක වෙලා තියෙන්නෙම මේ කියන විදියෙන් වෙන්න පුළුවන්?

මෙහෙමයි ඒ මැරෙන්න කලින් මේක කරගන්න ඕන කියන තැන හැබැ ප්‍රඥාව වෙන්නත් පුළුවන්. හැබැයි ගොඩක් වෙලාවට, දැන් මැරෙන්න කලින් කිව්වට මැරෙන දවස දන්නෑනෙ අපි කවද්ද කියලා. දැන් ඒගොල්ලෝ මැරෙන්න කලින් කියලා හිතාගෙන ඉන්නෙ තව අවුරුදු දහයක් පහළොවක් තියාගෙන කියලා හිතාගෙනත් වෙන්න පුළුවන්. ඉතින් මරණය කියන එක මේ කතා කරන වචනය ඉවර වෙනකොට අපි මැරීලා වැටෙන්නත් පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා මැරෙන්න කලින් දේවල් කරනවා කියන එක සිතුවිල්ල යහපත්, හැබැයි ඒක අපිට ඉලක්ක කරන්න පුළුවන් කාරණයක් නෙවෙයි. මරණය කොතනද, ඊට

කලින් කොහොමද කරන්නේ. හැබැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මරණය ඕනෑම මොහොතක වෙන්නට පුලුවන්, ඒ නිසා මේ නියෙන කාලය තුළ මරණය ඊළඟ මොහොත වෙන්න පුලුවන් හැබැයි ඊළඟ මොහොත වෙනකල්මම ගුණදහම් පුහුණු කරනවා. අන්න ඒ ආකල්පයයි අපි තුළ වර්ධනය කරගන්න ඕන. ඒ කියන්නේ මැරෙන්න කලින් යමක් කරගන්නවා කියලා කාල නියමයක් කරන එක නෙවෙයි, මරණය ඕනම මොහොතක වෙන්න පුලුවන්, ඒ නිසා මේ මොහොතේ, මැරෙන්න කලින් කියන්නේ හෙට නෙවෙයි, මැරෙන්න කලින් කියන්නේ මේ මේ මොහොතේ, මේ මොහොතෙන් පස්සෙ මට ජීවත් වෙන්න පුලුවන් වෙයිද කියලා කියන්න බෑ. අන්න එබඳු දැක්මකින් අපිට වර්තමානය තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන් නම් කුසල් දහම් එක්කලා ඒක ශ්‍රේෂ්ටයි. හැබැයි අර ගොඩාක් දෙනාට ඒ මරණයට කලින් කියලා ඉලක්කයක් හදාගෙන එහෙම කටයුතු කරන්න පෙළඹෙන්නේ හුඟක් වෙලාවට මේ වගේ වංචනික අදහසකින් වෙන්න පුලුවන්. හැබැයි අපි නැවත නැවත කියනවා, ඔය වංචනික අදහසක් කියන එකෙන් අදහස් කරන්නේ ලෝකය රවට්ටන අදහසක් නෙවෙයි, ඒ තමන්ගේ මනෝභාවය පැහැදිලි නැති කමින් තමන්ගේ මනෝභාවයන්ට රැවටිලා. දැන් අතින් එක ගෙහාත් මහත්මයා දැන් මේ කාරණය කියනකොට අපිට තවත් මතක් වෙනවා අද සමාජයේ මහණ වෙලා ඉන්න හුඟක් භාමුදුරුවන්ගේ අතීතය ගැන කතා කරනකොට උන්වහන්සේලා පුංචි කාලෙ පැවිදි වෙච්ච අය ගැන කතා කරනකොට ගොඩක් භාමුදුරුවෝ කියන කතාවක් තමයි මම පැවිදි වුනේ සිවුරට ආසා වුනා. එතකොට භාමුදුරුවරුන්ට ගොඩක් දානමාන හම්බවෙනවා කැවිලි හම්බවෙනවා, එතකොට පළතුරු හම්බවෙනවා, ඒ නිසා ඒවට කැමැත්තක් ඇතිවුනා. ඊළඟට හැමෝම භාමුදුරුවන්ට වදිනවා, ඒකට කැමැත්තක් ඇතිවුනා. එහෙම සමහර භාමුදුරුවරු ඇත්තටම අර මහණකමට යොමුවෙලා නියෙන්නෙ සිවුරට ඇතිවෙච්චි කැමැත්ත නිසා, භාමුදුරුවන්ට වදිනවා දැකලා, භාමුදුරුවන්ට දානෙ පූජා කරනවා දැකලා, ඒවා දැකලා තමයි උන්වහන්සේලාට සාංසාරික වශයෙන් තිබුනු ඒ තෛෂ්කර්මය පිළිබඳ ආකල්පය අවදි වෙලා නියෙන්නෙ උත්තේජනය වෙලා නියෙන්නෙ අර කාමච්ඡන්දයෙන්. එතකොට වර්තමානයේ එක මහාචාර්ය ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් අපි සමඟ සිහිපත් කලා උන්වහන්සේ පැවිදි වෙන්නත් තීරණය කරලා නියෙන්නෙ අපවත් වෙච්චි භාමුදුරුත්වයෙන් ආදාහනය කරන ගාමිභීරත්වය දැකලා. එතකොට උන්වහන්සේ අපවත් වුනාම මෙච්චර සංග්‍රහ කරනවා නම් මේ මහණකම කොච්චර වටින දෙයක්ද කියලා උන්වහන්සේගේ මනස උත්තේජනය වෙන්නෙ එතනින් මහණකම.

එතකොට නමුත් අද උන්වහන්සේ මහාවායඝී ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් හැටියට දැන උගත්කම් ඇතිකරගෙන සමාජයටත් යම් සේවයක් කරනවා, උන්වහන්සේත් බොහොම අල්පේච්ඡ ජීවිතයක් ගත කරමින් ආදර්ශවත් ජීවිතයක් ගත කරනවා. ඉතින් ඒ නිසා තමයි මහානායක භාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරන්නේ මේ කාමච්ඡන්දය විසින් පොළඹවන්න පුළුවන් නෛෂ්කර්මය සඳහා, එතකොට ඒකෙන් පෙළඹලා ඒ තැනැත්තා මහණ වෙන්නත් පුළුවන්. හැබැයි ඒ එබඳු හැම කෙනෙකුගේම පැවිදි ජීවිතය අසාර්ථකයි කියලා කියන්න බෑ, ඒ අයගෙන් සමාජයට සේවයක් වෙන්නත් පුළුවන්, උන්වහන්සේලාත් හොඳට මහණදම් පුරන්නත් පුළුවන්. සමහර වෙලාවට ඒ දුර්වලකම තේරුම් අරගෙන සකස් කරගන්නොත් කෙලෙස්ද නසන්නත්, නිවන් දකින්නත් සුදුසුකම් තියෙනවා නම් උන්වහන්සේලාට පසුබිම සකස් වෙන්නත් පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා වංචක ධර්ම කියලා කියන්නේ ලොව රැවටීමක් නෙවෙයි, තමන්ගේම මනස හඳුනාගත නොහැකිව, තමන්ගේ මනසටම රැවටීමක්. ඉතින් ඒ නිසා එය තේරුම් ගන්නට තම තමන් විසින්ම තම තමන්ව ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරලා බැලීම අවශ්‍යයි. ඒ නිසා යම් කුසලයක් කරන්නට යනකොට ඒ කුසලය පිළිබඳව සීමා අතික්‍රාන්ත වූ උත්තේජනයක් තමන් තුළ ඇතිවෙනවා නම් ඒකට දැඩි පෙළඹීමක් ඇතිවෙනවා නම් නැවත නැවත පරීක්ෂා කරලා බලන එක හොඳයි එව්වරම මේ කලබලයක් ඇතිවෙන්නේ කුමක් නිසාද කියලා. අන්න එහෙම ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණයක් කලොත් තමයි අපිට මේ සුක්ෂම ක්ලේශයන් හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

අද දවසේ වැඩසටහන නිමාවට පත්කරන්නට අපට කාලවේලාව ඇවිත්. නොදැනුවත්වම අපේ කාල වේලාව අපිටත් නොදැනී අපෙන් අරගෙන දහමට මග කියාදුන්නේ අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක වෙන අතරතුරේ නිෂ්පාදකතුමන් අපිට සංඥා කලා අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ කතාවට බාධා කරන්නට එපා, දහම් කරුණු ඒ තරම්ම වැදගත්, ඒ නිසා විරාමයට යන්නට තියෙන ඉඩකඩත් අහුරගෙන තමයි අපි මේ වැඩසටහන මේ විදියට දියත් කලේ. ඉතින් අපේ භාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ව රසවත්ව, හරවත්ව මේ ගැඹුරු දහම් කරුණු අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ පොතපත පරිශීලනය කල පමණින්ම නොතේරෙන දහම් කරුණු පවා ඔබවහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා. ඉතින් ඒ නිසාමයි බොහෝ පිරිසක් ඔබවහන්සේට දෙස් විදෙස් බොහෝ පිරිසක් මේ වැඩසටහන අරඹන්නටම ඔබට බොහෝ දෙස් විදෙස් පිරිස් ආරාධනා කලා. ඉතින් ඒ ආරාධනා වෙනුවෙන්මයි සුගත පද විවරණ වැඩසටහන අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ ආරම්භ කලේ. අපේ

හාමුදුරුවන් බොහෝ දහම්කරුණු මෙලෙසින් ඔබ වහන්සේ පහදනකොට ඇත්තටම අපිට පැහැදිලි වෙන කාරණාව තමයි සමාජය ඇතුලේ ජීවත් වෙන අපි දහම ගැන දන්නේ මොනවාද, දහම කියලා හිතාගෙන ඉන්නේ මොනවාද කියන ප්‍රශ්න. ඉතින් ඒ නිසා වංචක ධර්ම වලට සුක්ෂම ක්‍රියාත්මක වෙන්නට ඉඩ නොදී ඔබ ඔබේ ජීවිතෙන් ප්‍රශ්න කරන්නට කියන ආරාධනාව සිදු කරමින්, මිළඟ වැඩසටහනින් යළිත් හමුවන්නට අපිට අවසර දෙන්න. ඉතින් අද දවසේ අප වෙනුවෙන් අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් සියැස රූපවාහිනී මාධ්‍ය ජාලයේ ප්‍රධාන පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, ආචාර්ය ජූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබවහන්සේට පාද නමස්කාරපූර්වකව අප ස්තූතිවන්න වෙනවා. ඒ වගේම අද දවසේ මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී අපට ඒ සඳහා අවසරය අනුමැතිය ලබාදුන් සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපතිතුමන්, අධ්‍යක්ෂතුමන් ඇතුළු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයට අපගේ ප්‍රණාමය පුද කරමින්, එසේනම් වැඩසටහන මෙලෙසට නිමාවට පත්කරනවා. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය, ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/Q9oHPQZyjFw>

05 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝවන්, අරුත්බර අලුත් දවසක් ප්‍රාර්ථනය කරනවා සියලු රූපවාහිනිය නරඹන ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට. අදත් අප අරඹන වැඩසටහන සුගත පද විවරණ, වැඩසටහනට අද දවසේත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට ආරාධනා කලා නම කියන්නට අවසරයි, ආවායඹී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ භාමුදුරුවන් සාදු නාද නංවා ඔබවහන්සේ බොහෝමත් ගෞරවයෙන් මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නවා අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන්. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ සමඟින් මේ කෙරෙන වැඩසටහන දියත් වෙන මොහොතේ හැමදාමත්ම වගේ අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා මේ වැඩසටහන් සියල්ල මෙලෙස දියත් කරන්නට සද්දන සමාජයක් පතන අප නාලිකාවේ ගරු සභාපති පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමා, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, ඒ වගේම ගරු අධ්‍යක්ෂ සඳුරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ප්‍රමුඛ අපේ වැඩසටහන් නිෂ්පාදකතුමා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලය. සියලු දෙනාගේ සවිශක්තියෙන් මෙලෙසින් මේ වැඩසටහන සුගත පද විවරණ ලෙසට කලච්චි දකින මොහොතක මේ වැඩසටහන දියත් වන්නේම අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ධර්ම දේශනා වලට සවන්දෙන දහස් සංඛ්‍යාත උවැසි උවැසියන්ගේ ඉල්ලීම පරිදි, විශේෂයෙන්ම දෙස් විදෙස් ගත බොහෝ පිරිසක් ඉල්ලුවා අපේ භාමුදුරුවන් පුලුවන්නම් රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ සුරතීන් රචිත, පන්හිදෙන් රචිත මේ පොතපත පිළිබඳව සවිස්තරාත්මක විග්‍රහයක් හොඳහැටි හරිහැටි ලබාදෙන්න කියලා. ඉතින් ඒ ඉල්ලීමට ඇහුම්කන් දෙමින් සහ සමාජයේ යන වැරදි මග නිවැරදි කිරීම යන ආකල්පයෙන් තමයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ අනුශාසනාවෙන් සුගත පද විවරණ වැඩසටහන මෙලෙස ආරම්භ වුනේ. අපේ භාමුදුරුවන් අපි කතා කරමින් සිටියේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම කියන මෙන්න මේ ඉතාමත්ම වටිනා බෞද්ධයින්ට අත්පොතක් බදු වෙච්චි මෙන්න මේ පොතේ තියෙන කරුණු කාරණා පිළිබඳව. භාමුදුරුවන් වංචක ධර්ම කියන්නෙ බොහොම සුක්ෂමව අප තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන් දෙයක්. ලෝකය රවට්ටන්න යනවා නෙවෙයි, නමුත් නොදැනී අපි අපිට රැවටෙනවා කියන වග ඔබවහන්සේ තීරණිකයෙන් පසුගිය වැඩසටහන් තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන මේ වැඩසටහන්

අදියරේදී පැහැදිලි කලා මනාව. අද හාමුදුරුවනේ අපි අලුතෙන්ම පටන් ගන්න මේ වැඩසටහනේ මිලඟ පියවරට, නැත්නම් මිලඟ තේමාවට එකතු වෙන්න කැමැතියි ධර්මදේශනාකාමනා වේශයෙන් වංචක ලෝභය. අපේ හාමුදුරුවනේ අපි අද සාකච්ඡාව එතනින් ආරම්භ කරමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! ශෙහාන් මහත්මයා දැන් අපි පසුගිය සති කිහිපයම කතා කරමින් ආවෙ ලෝභයේ අංශ තුනක් තියෙනවා, නොලැබූ සම්පත් ලැබීමේ ලෝභය, ඊළඟට ලැබූ සම්පත් පවත්වා ගැනීමේ ලෝභය සහ ඉන්ද්‍රිය පිනවීමේ ලෝභය. එතකොට මේකෙන් පළවෙනි කොටස ගැන තමයි අපි මේ තවම කතා කරන්නෙ උදාහරණ සහිතව. නොලැබූ සම්පත් ලැබීමේ ලෝභය. එතකොට මේ නොලැබූ සම්පත් ලැබීමේ ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙන එක්තරා ආකාරයක් තමයි මේ ධර්මදේශනාකාමනාවය කියලා කියන්නෙ. එතකොට අපි පසුගිය සතියේත් සාකච්ඡා කලා ගිහි පැවිදි බාල මහළු තරුණ ස්ත්‍රී පුරුෂ හැම කෙනෙක් තුළම මේ ක්ලේශ ධර්මයන් ක්‍රියාත්මක වුනාට, ඒවා ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ ඔවුනොවුන්ගේ සිතූම් පැතූම් ආකල්ප සහ ඔවුන් ජීවත් වෙන ඒ පසුබිමට අනුරූපීවයි. මොකද ඒ අය ජීවත් වෙන පසුබිමට පිටස්තරින් ක්ලේශයන් මතුවෙන්නට ඉඩක් නැහැ. මොකද ඔවුන්ගේ චිත්ත සංකල්පනාවන් හැසිරෙන සීමාවන් මත තමයි ඔවුන්ගේ මනෝභාවයන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. එතකොට දැන් මේ කාරණය විශේෂයෙන් දක්වන්නෙ මේ භික්ෂූන් වහන්සේලා සම්බන්ධව කතා කරනකොට, භික්ෂූන් වහන්සේලාට නිතර මහජනයාට අනුශාසනා කරන්නට සිද්ධ වෙනවා. එතකොට ඒ අනුශාසනා කරනකොට අනිත් අයට ධර්ම කරුණු පහදා දෙන භික්ෂූන් වහන්සේ පිළිබඳව ලොකු ප්‍රසාදයක් සමාජය තුළ ඇතිවෙනවා. එතකොට ඒ දේශකයාණන් වහන්සේට ලාභ, සත්කාර, කීර්ති, ප්‍රශංසා ආදිය ගලා එන්නට පටන් ගන්නවා. දැන් මේ කාරණය දකින කෙනෙකුට ඒ ධර්ම දේශනා කිරීම ලාභ සත්කාර ලබන්නට ඉතාම හොඳ ක්‍රමයක් නේද කියන ආකල්පය මතුවෙනවා. හැබැයි දැන් මේ ආකල්පය මතුවෙනකොට වංචනික අදහස් තියෙන කෙනා මුලින්ම බණ කියන්නට පටන් ගන්න පුළුවන්, අනිත් අයගේ ලාභ සත්කාර ලබන්න. එතකොට ඒක එව්වර හොඳ ප්‍රවණතාවයක් නෙවෙයි. නමුත් යම්කිසි සද්භාවයකින් කටයුතු කරන හොඳ හැඟීමෙන් කටයුතු කරන භික්ෂූන් වහන්සේ එහෙම තමන්ගේ මනසේ මතුවෙන ඒ ලෝභයට ඉඩ දෙන්නෙ නෑ. ඒ කියන්නෙ ධර්ම දේශනා කලහම ලාභ, සත්කාර ලැබෙනවා. ලාභ සත්කාර බලාපොරොත්තුවෙන් බණ කීම යෝග්‍ය දෙයක් නෙවෙයි. ඒක බුදුරජාණන් වහන්සේ අගය කළ දෙයක් නෙවෙයි. මොකද බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා

කරන්නේ අනුන්ගේ ලාභ සත්කාර බලාගෙන නෙවෙයි, ලෝකයා කෙරෙහි කරුණා මෙමත්‍රියෙන් ධර්ම දේශනා කිරීමයි සුදුසු කියලා. ඒ නිසා ගුණවත් භික්ෂුව කොයිම අවස්ථාවකවත් ඒ විදියට ලාභ සත්කාර බලාපොරොත්තුවෙන් කීර්ති ප්‍රසාද බලාපොරොත්තුවෙන් බණ කියන්නට හිතනට ඒකට තමන්ගේ මනස ඉඩදෙන්නේ නෑ. ඉඩදෙන් නැතිවුනාට තාම උන්වහන්සේ ලෝභය දුරු කරලා නෑනෙ. ලෝභය දුරු කරලා නැති නිසා ඒ කීර්ති, ප්‍රසාද, ලාභ, සත්කාර ලැබීමේ රුචිකත්වය තවම උන්වහන්සේ තුළත් යම් ප්‍රමාණයකින් පවතිනවා. ඒ පවතින රුචිකත්වය ඊටපස්සේ ඍජුව මතුවෙන්නට උන්වහන්සේ ඉඩ දෙන්නේ නෑනෙ, ඒක තලලා යටකරනවානෙ. ඒ යට කරනකොට ඒ ලාභ, සත්කාර, කීර්ති, ප්‍රසාද ආදිය ලැබීමේ රුචිකත්වය උන්වහන්සේගේ ආකල්පයට අනුරූපව කරුණා මෙමත්‍රියෙන් අත් අයගේ යහපත වෙනුවෙන් දහම් දෙසීමේ කැමැත්තක් හැටියට මතුවෙන්නට පටන් ගන්නවා. එතකොට උන්වහන්සේට දැනෙන්න ගන්නවා, නෑ මම නම් කවදාවත් ලාභ, සත්කාර, කීර්ති, ප්‍රසාද ආදිය බලාපොරොත්තුවෙන් නම් බණ කියන්න යන්නේ නෑ, ඒක එච්චර හොඳ දෙයක් නෙවෙයි. ඒක බුදුහාමුදුරුවෝ අගය කරන ක්‍රමයක් නෙවෙයි. හැබැයි බණ කිව්වොත් ලෝකයාට යහපතක් වෙනවානෙ, ලෝකයාට අර්ථයක් සිද්ධ වෙනවානෙ. ඒ සඳහා කරුණා මෙමත්‍රියෙන් මම බණ කියන්නට ඕන කියලා ඒ බණ කීම පිළිබඳව ලොකු උනන්දුවක් වෙනදට වඩා ලොකු උද්යෝගයක් උන්වහන්සේ තුළ ඇතිවෙන්න පටන් ගන්නවා. එතකොට ඒ ඇතිවෙනකොට උන්වහන්සේට හැඟෙන්නේ දැන් මේ කරුණා මෙමත්‍රියෙන්ම මං ලෝකයා ගැන හිතලානෙ මේක කරන්න යන්නේ කියලා. දැන් මුලින් ඒක ආවේ ලාභ සත්කාර පැත්තෙන්. ලාභ සත්කාර පැත්තෙන් එතකොට උන්වහන්සේ දන්නවා මේ එන්නේ ලෝභය කියලා. දැන් මේ මනෝභාවය එන්නේ මහජනයාගේ පැත්තෙන්. ලෝකයාට දහම් දෙසන්න. ඒ අය කෙරෙහි යහපතක් කරන්න. මේ මිනිස්සු අසරණව ඉන්නේ, මේ ගොල්ලන්ට පිහිට වෙන්න කෙනෙක් නෑ. ඒ නිසා අපි මේ බණ ටික කියලා මේ ගොල්ලන්ට පිහිට වුත් නැත්නම් කවුද මේක කරන්නේ, එතකොට වැඩි දෙනෙකුට ඒක ඒ ඒ ධර්ම ප්‍රතිලාභය ලබාදෙන්න පුළුවන් කොහොමද, වැඩිදෙනෙකුට ඒ සත්කාරය කරන්න පුළුවන් කොහොමද කියලා, එතකොට වැඩිපුර, වැඩිපුර අර මහජනයාට වැඩි ප්‍රතිලාභයක් අත්කරදීමේ අදහස් වලින් ඒ මනෝභාවය විකසනය වෙන්නට පටන් ගන්නවා. එහෙම විකසනය වෙනකොට උන්වහන්සේට තේරෙන්නෑ මේ එන්නේ අර මුලින් ආපු ලෝභයමයි කියන එක උන්වහන්සේට වැටහෙන්නෑ. වැටහෙන්නෑ නැතිවෙනකොට උන්වහන්සේ

බහුලව බහුලව ධර්මදේශනා කරන්නට පෙළඹෙන්නට පුළුවන්. හැබැයි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කළොත්, සිහිකල්පනාවෙන් හිටියොත් උන්වහන්සේට ඒක හඳුනාගන්නට පුළුවන් යම් යම් ගති ලක්ෂණ උන්වහන්සේ තුළම ප්‍රකට වෙනවා. දැන් මහානායක භාමුදුරුවෝ ඒක මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. ‘ධර්මදේශනාකාමතාව වේශයෙන් පහළ වූ ලෝභයට රැවටී දහම් දෙසන තැනැත්තා ලාභයක් නොවන තැන දහම් දෙසීමට මැලි වෙතත් එහි කාරණය ඔහුට නොවැටහේ.’ එතකොට දැන් ලෝකයාට යහපතක් කරන්න ඕන කියලා තමයි බණ කියන්න පටන් ගන්නෙ, පටන් ගන්නා වුනාට දැන් මේ වැඩේ කරගෙන යනකොට තමන්ට නිකං හොඳ ගෞරවයක් ලැබෙන්නැත්තමි, තමන්ට සත්කාර ලාභ ආදිය ලැබෙන ඒවා අඩු වෙනවානම්, එබඳු තැනක බණ කියන්න පොඩි මැලිගතියක් ඇතිවෙනවා. හැබැයි උන්වහන්සේට තේරෙන්නෑ මොකක් නිසාද කියලා. ඉතින් අන්න ඒ තැන්වල ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බැලුවොත් ඇත්තටම මොකක්ද මේ ඇතිවෙන තත්වය කියලා උන්වහන්සේට තමන්ගේ මනසේ තියෙන අර කාමච්ඡන්දයෙන් පොළඹවන ගතිය හරියට හඳුනාගන්න පුළුවන්, හැබැයි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කළොත්. හැබැයි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්නැත්තමි උන්වහන්සේට හිතෙන්නේ මේ මිනිස්සු මේ කිසි සැළකිල්ලක් නෑ ඔය්ට වඩා ධර්ම ගෞරවය තියෙන්න ඕනනෙ. එතකොට ධර්ම ගෞරවය තියෙනවා නම් ඔය්ට වඩා සැළකිල්ලෙන් ඒවා කරන්න ඕන. මේකෙ කිසි සැළකිල්ලක් නෑ දේශකයාණන් වහන්සේට කිසි ගරුසරුවක් නෑ. උන්වහන්සේට කිසි පූජාවක් කරන්න සූදානම් නෑ. ඉතින් ඔහොම පුළුවන්ද බණ කියන්න කිසිම ගරුත්වයක් නැතිව. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරලා තියෙන්නෙ ගෞරව ඇති අයට දහම දෙසන්න කියලා. ඒ නිසා මේ මිනිස්සුන්ට බණ කියලා වැඩක් නෑ වගේ අදහසක් තමයි උන්වහන්සේට එන්නෙ. හැබැයි යටින් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ අර තමන් අපේක්ෂා කරන විදියට ඒ ලාභ සත්කාර ටික නොලැබීම නිසා එතන මගහැරලා යනවා. ඊළඟට තව තමන් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන ඇත්තටම සමහර තැන්වලදී දහම් කරුණු වටහා ගන්නට පුළුවන් ඥාණවත්තයන් සිටියදී එබඳු ඥාණයක් නැති, එබඳු ගරු සරුවක් නැති නමුත් ලාභ සත්කාර බහුලව ලැබෙන තැන්වලට ධර්ම දේශනාව සඳහා තමන් ඉදිරිපත් වෙන ගතියක් තමන් තුළ ප්‍රකට වෙන්න පුළුවන්. ඒ කියන්නෙ සමහර වෙලාවට අර හොඳට වටහාගන්න පුළුවන් අයට බණ කියන්න ක්‍රියාත්මක වෙලා නෑ. ඇත්තටම ධර්මය අවශ්‍යව ඒක හොයාගෙන එන කෙනාට බණ ටිකක් කියන්න සූදානම් වෙලා නෑ දැන් හොඳම උදාහරණයක් ගෙනත් මහත්මයා වර්තමානයේ අපි දකිනවා, ඇතැම් දේශකයාණන්

වහන්සේලාට ආරාධනා බහුලව ලැබෙනවා. එතකොට ඇත්තටම ජීවිතේ යම්කිසි ප්‍රශ්නයක් ඇතිවලා, ගැටළුවක් ඇතිවෙලා ඒක නිරාකරණය කරගන්නට අර දේශකයාණන් වහන්සේගේ අනුග්‍රහය අපේක්ෂාවෙන් ගමේ දායකයෙක් පන්සලට එනවා. පන්සලට එන්නෙ ඇත්තටම ඒ මනුස්සයා යම්කිසි ප්‍රශ්නෙක මැදිවෙලා. ඒ මනුස්සයාට ඒකට විසඳුමක් හොයාගන්නට තමයි අර දේශකයාණන් වහන්සේ මුණගැහෙන්න යන්නෙ. එතකොට ඒ දේශකයාණන් වහන්සේ කල්පනා කරනවානම් මට ඔය එක්කෙනෙකුගේ ප්‍රශ්න වෙනුවෙන් මට දඟලන්න කාලයක් නෑ, මට දැන් මේ බාරගත්තු ආරාධනා තියෙනවා අනුන්ට බණ කියන්න යන්න. එතකොට එහෙම හිතනවා නම් ඒ හික්ෂුවගේ ධර්ම දේශනාව කුමක් සදහාද. අර හැබැවටම ප්‍රශ්නයක් ඇතිවෙච්ච මනුස්සයා ඒ ගැටලුවෙන් නිරාකරණය කරලා ඒ මනුස්සයාට දහම දීලා සුවපත් කරන්න අදහසක් නැතිව අර බහුල පිරිසකට බණ කියන්න යන්නෙ ඇත්තටම දහම දෙන්නටද. එතකොට අපි හිතමු අතන ඉන්නෙ එක මනුස්සයයි. අපි ගිහිල්ලා බණ කියනකොට දාහක් බණ අහනවා කියලා. දැන් ඒ දහසක් දෙනාම අර මනුස්සයා වගේ අවශ්‍යතාවය ඇති අයමද. එතකොට දහසක් ඇහුවට ඒ දහසෙන් කීදෙනෙක් මේ ධර්ම කාරණා හරියට තමන්ගේ ජීවිතේ ගැටළු නිරාකරණය කරන්න යොදාගනිවිද, සමහරවිට එක්කෙනෙක්වත් නැතිවෙන්න පුලුවන්. හැබැයි අර දහසකට කියනවාට වඩා අර එක මනුස්සයාගේ ගැටළුවට අවශ්‍ය ධර්ම කාරණය කියාදන්නා නම් ඒ මනුස්සයා අනිවාර්යයෙන් ඒ දහමෙන් ප්‍රයෝජන ගන්නවා. එතකොට කුසගිනි වෙච්ච මනුස්සයාටයි ආහාරය අවශ්‍ය. සංතෘප්තව ඉන්න මනුස්සයන්ට කෑම බෙදන්නට නෙවෙයි. නමුත් අපි ගොඩාක් කරන කුසල් දහම් වලදී අපි නොදැනුවත්වම ඔය ප්‍රශ්නෙ ඇතිවෙනවා. දැන් තව උදාහරණයක් මේවා කියනකොට තමයි ඇත්තටම සිහිපත් වෙන්නෙ. එක් අවස්ථාවකදී, ඔය 2600 සම්බුද්ධත්ව ජයන්ති වර්ෂයෙහි වෙසක් පොහොයට අපේක්ෂා නොකල තරම් විශාල පිරිසක් පන්සල්වලට සිල් සමාදන් වෙන්න ආවා. එතකොට දැන් සුපුරුදු විදියට පන්සලේ උපාසක උපාසිකාවන්ට දානෙ බාරගත්තු දායක පිරිස දානෙ සකස් කරගෙන ගියා දහවලට, නමුත් ඒ ගොල්ලන්ට කල් ඇතිව විමසලා බලන්න බැරිවුනා, වෙනත් වෙසක් පොහොය වලට වගේ හිතාගෙන දානෙ හදාගෙන ගියාට ඒ වගේ දෙනුත් ගුණයක් සිල් සමාදන් වෙලා ඉන්නවා. දැන් මේගොල්ලො ගෙනාපු දානෙ ප්‍රමාණවත් නෑ, ඊටපස්සෙ දැන් මොකක්ද කරන්නෙ, දැන් උයන්න වෙලාවකුත් නෑ දැන් දවල් වෙලා. ඊටපස්සෙ පන්සලේ හාමුදුරුවො කියනවා අන්න අසවල් තැන දන්සලක් තියෙනවා, සමහර විට කෑම හදලා තියෙනවා නම් ඉක්මණට

ගිහිල්ලා බලලා ඒ අයගෙන් ආහාර ටිකක් අරගෙන එන්න. එතකොට
 දැන් උයන්න වෙලාවක් නෑනෙ. ඉතින් අර දායක පිරිස කීපදෙනෙක් භාජනත්
 අරගෙන ගියා, ගිහින් බලනකොට ඇත්තටම එනන කෑම සකසලා.
 ඊටපස්සෙ කිව්වා මෙහෙමයි අපි දානෙ සකස් කරගෙන ආවා පන්සලේ
 උපාසක උපාසිකාවන්ට. දානෙ මදි, ඒ නිසා අපිට හාමුදුරුවො කිව්වා
 පුලුවන්නම් මෙනනින් කෑම ටිකක් අරගෙන යන්න. එතකොට අර
 සංවිධායකයො මොකද කියන්නෙ. නෑ නෑ මෙනන අපි කෑම හදලා
 තියෙන්නෙ දන්සැලට, කාටවත් දෙන්න නෙවෙයි. පන්සලට නෙවෙයි
 දන්සලට. දැන් එතකොට දන්සැලක් දීමේ පරමාර්ථය මොකක්ද. දන්සැල දීමේ
 පරමාර්ථය කුසගින්නේ ඉන්න මිනිස්සුන්ට කෑම දෙන එක. එතකොට ඒ
 කුසගින්නේ ඉන්න පිරිස සිල්වත් ගුණවත් පිරිස නම් ඒ ගොල්ලොනෙ ඒ දානය
 ලබන්න සුදුසුම පිරිස. දැන් අර පන්සලේ ඉන්නවා සිල් සමාදන් වෙලා
 සිල්වත්ව, එදා දවසේ සිල් ආරක්ෂා කරපු සිල්වත් ගුණවත් පිරිසක්. ඒ
 මිනිස්සුන්ට ආහාර නැති අවශ්‍යතාවයක් දැන් මතුවෙලා තියෙනවා. ආහාර
 අඩුකම නිසා දැන් ආහාරයේ අවශ්‍යතාවයක් මතුවෙලා තියෙනවා. දැන්
 එනන තමයි අර හදාගත්තු දන්සැලේ හදාගත්තු දානෙ ටික දෙන්න සුදුසුම
 තැන. නමුත් සංවිධායකයින්ගේ ඔළුව එනනට ක්‍රියාත්මක වෙන්නෑ ඔවුන්ට
 බය තියෙන්නෙ දැන් මේ කෑම ටික හදාගෙන අර මිනිස්සු පෝලීමේ එතකොට
 ඒ එන අයට කන්න දෙන්න තියෙන්න ඕන. ඒ පෝලීමේ එන අය ඇත්තටම
 බඩගින්නෙ ඉන්න අයද, ගෙවල්වල උයලා තියලා ඒක රූට කන්න තියලා
 දවල්ට මෙනනින් කන්න යන අයද, අවශ්‍යතාවයක් තියෙන අයද කියන එක
 නෙවෙයි ඒගොල්ලන්ට. ඒගොල්ලන්ට ඕන දැන් අපි දන්සැල දෙනවා කියලා
 ප්‍රසිද්ධ කලා, පෝස්ටර් ගැහුවා, ගම පුරා එකතු කලා, දැන් මෙනෙත්ට කන්න
 එන මිනිස්සුන්ට අපි නිකං අත දිගැරලා දෙන්න ඕන, අපේ දන්සැලේ තමයි
 හොඳටම දුන්නෙ කියලා පෙන්වන්න. එතකොට දැන් අර ඇත්තටම
 අවශ්‍යතාවය තියෙන තැනට, එතෙත්ට දුන්නොත් මෙනන කෑම අඩුවෙනවා.
 අඩුවුනොත් දැන් අපි හිතන විදියට අත දිගැරලා කන්න දෙන්න හම්බෙන්නෙ
 නෑ. දන්දන්නා කියලා පේන්නෙත් නෑනෙ. මේක භාජන ටිකට දාලා පන්සලට
 පිටත් කලාට පස්සෙ අපි මේ දන්සැලෙන් දානෙ දුන්නා කියන එකත් ප්‍රසිද්ධ
 වෙත් නෑනෙ. දැන් ඔන්න ඔහොම තමයි ආකල්ප. එතකොට දැන් එහෙම නම්
 අර දන්සැල දීමේ ඒ දානෙ දීමේ පරමාර්ථය මොකක්ද, ඇත්තටම කුසගින්නේ
 ඉන්න අය සුවපත් කිරීමද, අන් අයට ගුණදහම් වඩන්න ඉඩකඩ සලසන්නටද,
 දන්සැල් සම්ප්‍රදායක් ආරම්භ වුනේ මොකටද, පොහොය දවස්වලට
 වන්දනාවේ යන පිරිසට කුසගිනි නිවන්නටත්, විශේෂයෙන් දුගී මගී

යාවකාදීන්ට ආහාරපාන දෙන්නටත්. එතකොට දුගී මගී යාවකාදීන්ට අනික් දවස්වල දෙන්නත් පුලුවන්, පොහොය දවසට දන්සැල් දෙන්නට සැලසුම් කරගත්තේ මොකටද, විශේෂයෙන් වන්දනා මාන කරන පින්කම් කරන විහාරස්ථානයට ඒකරාශී වෙන එබඳු පිරිසකගේ කුසගිනි නිවලා එදා දවසේ සුවසේ ගුණදහම් වඩන්න සැලැස්වීම. එතකොට ඒ ප්‍රධාන පරමාර්ථය ඔළුවේ නැහැ. අපි දන්සැලක් දුන්නා කියලා ප්‍රචලිත වීම, ප්‍රසිද්ධ වීම, එයින් ලැබෙන කීර්තිය ලැබීම, එයින් ලැබෙන ප්‍රසාදය ලැබීම, එයින් තමන් ලබන ආත්ම තෘප්තිය ලැබීම, එතකොට මේ හැමදෙයක් තුලම අවසානයේ තියෙන්නෙ කාමච්ඡන්දය. දැන් රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ තව තැනක දක්වනවා, ඒක මේ ඉදිරියට කතා කෙරෙනවා. දැන් අපි හිතමු සමහරු සත්තූන්ට කන්න දෙනවා. දැන් ඔය තියෙන්නෙ ගංගා අයිතෙ එහෙම තියෙන්නෙ මාලුන්ට දාන්න පොරි විළඳ ආදිය සකස් කරලා. එතකොට ඒවා ගෙනිහින් දානවා. දැන් මේ සල්ලි දීලා කෑම අරගෙන තමයි අර මාලුන්ට දාන්නෙ. ඇත්තටම මාළුන්ගේ කුසගිනි නිවන්නද, තැන්නම් අර උඩ පැන පැන පොර කකා කන හැටි බලන්නද. එතකොට අර තනිකරම තමන්ගේ නේත්‍ර පිනවීමේ කාමච්ඡන්දය. දර්ශනකාමය. එතකොට හිතාගෙන ඉන්නෙ අපි මාළුන්ටත් කන්න දුන්නා. එහෙම තමයි හිතන්නෙ, ඒක දැන් ලොකු කුසලයක් හැටියට තමයි හිතන්නෙ. නමුත් ඇතුලත ක්‍රියාත්මක වෙනවා වංචක ධර්ම. එතකොට ඒ වගේ සතුන්ට කෑම දීම, කුඩා දරුවන්ට කන්න දීලා සතුටු වෙන එක, සමහර වෙලාවට හික්ෂුන් වහන්සේලාට දන්දෙන එක පවා උන්වහන්සේලාගේ කුසගිනි නිවලා සුවසේ ගුණදහම් වඩන්න සළස්වන අදහස නෙවෙයි, අපි හාමුදුරුවන්ට දානයක් දුන්නා කියලා ලබන ආත්මතෘප්තිය. මෙව්වර ස්වාමීන් වහන්සේලා ගණනක් වැඩියා අපේ දානෙට. අපි මෙහෙම ඉතාම හොඳට දුන්නා, ලස්සනට දුන්නා, විශාල පිරිසක් ආවා, අපේ දානෙ මොකක්වත් අඩුයි කියන්න තිබුන් නෑ. ඉතින් මේ ඔක්කොමත් දානයට වැදගත් වෙන්න පුලුවන්. හැබැයි ප්‍රධාන කාරණය තමයි චේතනාහං භික්ඛවෙ කම්මං වදාමි, කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. මොකක්ද චේතනාව? මොකක්ද අදහස? ඒ ආත්ම තෘප්තියක් ලබලා අපි මෙහෙම වැඩක් කලා කියලා තෘප්තිමත් වීමද, එහෙම තැන්නම් ඒ දානයෙන් අනුන්ට යහපතක් කිරීමද. අන්න ඒ වගේ හුඟාක් තැන්වලදී අපේ සිත් වංචක ධර්මයන්ගෙන් වැසියනවා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ කාරණයක් තමයි මේ ධර්මදේශනාව සම්බන්ධව කියන්නෙ. ධර්ම දේශනාව හොඳ දෙයක්. අනුන්ට දහම් කරුණු කියලා මඟ පෙන්වීම හොඳ දෙයක්. නමුත් ඒ හොඳ දේ කරන්නට ඉදිරිපත් වෙන්නෙ අවශ්‍යතාවය ඇති තැනද.

එහෙම නැත්නම් තමන්ට වැඩි කීර්තියක්, ප්‍රසාදයක්, ප්‍රතිලාභයක් ලැබෙන තමන්ගේ ආත්ම ගරුත්වය රැකෙන, තමන් සමාජය තුළ කැපී පෙනෙන අවස්ථාද තමන් වැඩිපුර තෝරාගන්නේ. අන්න ඒ විදියට ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලුවොත් තමයි හරියටම හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නේ මේ ධර්ම දේශනා කිරීමේ කැමැත්ත තුළ ඇත්තටම තියෙන්නේ කාමච්ඡන්දයද, ලෝකය සුවපත් කිරීමේ කරුණා මෙමත්‍රියද කියන එක. ඊළඟට මහානායක භාමුදුරුවෝ එහිදී පැහැදිලි කරනවා ‘ධර්මදේශනාකාමනා කුසලඡන්දය රුපයෙන් පහළ වූ ලෝභයාගේ මෙහෙයුමෙන් දහම් දෙසන තැනැත්තාගේ දේශනාව සෘජුව කරන ශුද්ධ දේශනාවක් නොවේ. මහජනයා ස්වර්ගමෝක්ෂ මාර්ගයෙහි පිහිටවීමට වඩා ඔහු බලාපොරොත්තු වනුයේ ජනයාගේ සිත් සතුටු කිරීමටය. ජනයාගේ සිත් තමා කෙරෙහි පැහැදිවීමටය. එබැවින් ඔහුගේ දේශනාව ඔහුට නොදැනීම වාගේ ඒ අතට යයි. එයින් ඔහුගේ ධර්මයද ඔහුට නොදැනීම නියම බුද්ධ ධර්මය නොව ප්‍රතිරූපක ධර්මයක් - ඒ කියන්නේ ධර්මය වැනි දෙයක් - වන්නේය. මෙසේ රැවටීමක් නැතිව ලාභය සඳහාම දහම් දෙසන්නෝද ඇත්තාහ. ඔහුනොමෝ රැවටුණෝ නොව දැන දැනම ලොව රවටන්නෝය.’ එතකොට නායක භාමුදුරුවෝ මෙතනදීත් පැහැදිලි කරනවා දැන දැනම ලෝකය රවට්ටන පිරිසක් ඉන්නවා. ඒගොල්ලෝ මේ වංචක ධර්මයට රැවටිලා නෙවෙයි. ඒ වංචක ධර්මයට රැවටිවී අය ඇත්තටම ලෝකය සුවපත් කරන්න ලෝකයට කරුණා මෙමත්‍රියෙන් බණ කියනවා වගේ අදහසින් තමයි කටයුතු කරන්නේ. හැබැයි එහෙම කටයුතු කලාට ඔවුන්ගේ ධර්ම දේශනාවේදී හැබැ ධර්ම කරුණු මතුකරනවා වෙනුවට අර මහජනයා තමන්ට පහදින පහදින පැනි වලට තමයි වැඩිපුර ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. දැන් ශෙහාන් මහත්මයා අපිට පැහැදිලිව පෙන්වා වර්තමානයේ ධර්ම දේශකයාණන් වහන්සේලා ගත්තයින් පස්සෙ හුඟක් දෙනා මහජනයා හිතාවෙනවා නම් යම් කාරණයකට එහෙම කරුණු තමයි වැඩිපුර කියන්නේ. මහජනයා කඳුළු සළුනවා නම් යම් කාරණයකට එහෙම කරුණු තමයි වැඩිපුර කියන්නේ. එතකොට කවියට නම් මහජනයා සතුටු වෙන්නේ වැඩිපුර එකතු වෙන්නේ එතකොට කවි කියන්න පටන් ගන්නවා. සිංදුවට නම් මහජනයා වැඩිපුර එකතු වෙන්නේ සිංදු කියන්න පටන් ගන්නවා. එතකොට කතන්දර කියනකොට නම් මහජනයා වැඩිපුර එකතු වෙන්නේ කතන්දර කියන්න පටන් ගන්නවා. එතකොට මහජනයා අතින් අයට ඇහුම් පද කියනකොට නම් මහජනයා වැඩිපුර ඒකට සතුටු වෙන්නේ, ඇහුම් පද කියන්න පටන් ගන්නවා. එතකොට ධර්මය විකෘති කරලා තමන්ට ඕන අත්තනෝමතික අර්ථකතන දක්වනකොට නම්, ආ මේක වෙනස් එකක්, මේ

තමයි අර සාම්ප්‍රදායික ධර්මය නෙවෙයි, මේක අලුත් දහමක් අමුතු දහමක් කියලා තාර්කිකයි, විද්‍යාත්මකයි කියලා වෙනම ප්‍රවණතාවයක් ඇතිකරන්න පුළුවන්නෙ, එතකොට නම් වැඩිපුර පිරිස එන්නෙ, ඒ පැත්තට හරවනවා. දැන් අද කාලෙ මේ සමස්ථ ධර්මය තුළම විවිධ විකෘතීන්, නායක භාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරනවා ධර්ම ප්‍රතිරූපක, ප්‍රතිරූපක කියලා කිව්වෙ ඒ වගේමයි, හැබැයි ඒක නෙවෙයි. එතකොට එබදු විකෘතීන්, සමාජය තුළ සිය දහස් ගණන් අද දේශකයන් තුළින් නිර්මාණය වෙමින් පවතින්නෙ ගිහි පැවිදි දෙපිරිස තුළින්ම, කුමක් නිසාද වංචක වශයෙන් අර කාමච්ඡන්දයෙන් මනස මුලා කරමින් නොලැබූ සම්පත් ලබන්නට, කීර්ති, ප්‍රසාද ලබන්න, දැන් සමහර භික්ෂූන් වහන්සේලා සහ ගිහි දේශකයෝ අපිට පෙනවා ඒ ගොල්ලෝ පරිෂ්කාරයක් වත් අපේක්ෂා කරන් නෑ, හම්බවෙන පරිෂ්කාර පවා අනිත් අයට දීලා යනවා. එතකොට උන්වහන්සේලා කිසිම ලාභයක් අපේක්ෂා කරන්නෑනෙ වගේ තමයි බැලූ බැල්මට පෙනෙන්නෙ. නමුත් ලාභය කියන්නෙ පරිෂ්කාරයම විතරක් නෙවෙයි, සමහර කෙනෙක් සතුටු වෙන්නෙ ඒ ඇතිවෙන ප්‍රසිද්ධියෙන්. ඒක තමයි ඔවුන්ගේ අපේක්ෂාව. එතකොට සමහර කෙනෙක් අපේක්ෂා කරන්නෙ ඒ මහජනයාගේ වන්දනාව, ඒ පිරිස් බලය, ඒ ගෞරවය, ඒ බුහුමන. එතකොට ඒ විදියට එක එක්කෙනාගෙ අපේක්ෂාවන් විවිධ වෙන්න පුළුවන්. මිලමුදල්ම නෙවෙයි, පරිෂ්කාරම නෙවෙයි, එක එක්කෙනාගෙන් කාමච්ඡන්දයට ගෝචර වෙන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා විශේෂයෙන් මේක අනිත් අය දිහා බලලා ලෝකයට චෝදනා කරන්න පෙළඹවීමක් නෙවෙයි අපි මේ කරන්නෙ, තම තමන්ට දේශකයා විසින් තමන් පිළිබඳව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්නට ඕන, තමන් මේ දේශනාව කරන්නෙ සද්භාවයෙන්ද, නියම බුද්ධ දේශනාව සමාජගත කරන අදහසින්ද, එහෙම නැත්නම් වෙනත් ආකල්පයක් මතද අපි මේ පිහිටා කටයුතු කරන්නෙ. මොකද බුදුභාමුදුරුවෝ අපිට නිර්ණායකයක් දෙනවා, මේ දහම බොහෝ දෙනා අසන්නවා, අසා පහදින්නවා, පැහැදිලි පැහැදුනු ආකාරයෙන් මා කෙරෙහි පිළිපදිවා. මෙසේ යම්කිසි කෙනෙක් දහම් දෙසනවා නම් ඒ ධර්ම දේශනා අපිරිසිදු දේශනාවක්. යම්කිසි කෙනෙක් හිතනවා නම් මේ දහම බොහෝ දෙනෙක් අසවා, අසා තවාගත සද්ධර්මය ගැන පහදිවා, පැහැදි ඒ ධර්මයට අනුකූලව ක්‍රියාත්මක වේවා කියලා හිතනවා නම් අන්න ඒ දේශනාවයි සැබෑ පාරිශුද්ධ ධර්ම දේශනාවක් වෙන්නෙ.

අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් මෙන්න මෙහෙම අහන්න හිතූනා. දැන් අපේ වැඩසටහන භාමුදුරුවනේ හරි වෙනස් ආකෘතියකට යන වැඩසටහනක්. එකක් මේ පොත විග්‍රහ කරනවා. අනිත් අතට ඔබවහන්සේ ප්‍රායෝගික

තලයේ මේවා ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන් උදාහරණ හරි අපූරුවට අපේ ජීවිත තුළින්ම අරගෙන දෙනවා. දැන් භාමුදුරුවනේ අපි ප්‍රශ්න කරන්නේ මහජනතාවගේ පැත්තෙ ඉඳගෙනෙන, නැත්නම් මේ වෙලාවේ වැඩසටහන තරඹන දහස් සංඛ්‍යාත ප්‍රේක්ෂකයින් පැත්තෙ ඉඳගෙන. එතකොට කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ කියන්නෙ දෙස් විදෙස් බොහෝ රටවලට වැඩම කරලා ධර්ම දේශනා කරන භාමුදුරුවන් වහන්සේ නමක්. ඒ වගේම බොහෝ පිරිස්වල තියෙන හිතේ ගැටළු වලට පිළිතුරු දෙන්නට ඉදිරිපත් වෙන ස්වාමීන් වහන්සේ නමක්. ඕනම වෙලාවක ඔබවහන්සේට දුරකථන ඇමතුමක් ඕනම කෙනෙක් ගන්නොත් ඔබවහන්සේ පිළිතුරු දෙනවා පටිගත කිරීමක නොසිටියොත්. අපේ භාමුදුරුවනේ මේ වගේ වංචක ධර්ම වලින් ඔබවහන්සේ වැළකුනේ කොහොමද?

මෙහෙමයි දැන් ඇත්තටම ගෙනාත් මහත්මයා ඒක හොඳ ප්‍රශ්නයක්. දැන් මට සියට සියක් කියන්න බෑ මම වංචක ධර්ම වලින් සියට සියක් වැළකී සිටිනවායි කියලා. ඒක මට එහෙම ප්‍රතිඥා දෙන්න බෑ. එහෙම ප්‍රතිඥා දෙන්න නම් අර්හත්වයට පත්වුනොත් විතරයි අපිට කියන්න පුලුවන් නිවැරදිව පැහැදිලිව මම සම්පූර්ණයෙන්ම වංචක ධර්ම වලින් නිදහස් වෙලා ඉන්නෙ කියලා. එතෙක් මේ හැම මොහොතකම අපේ මනස වුනත් වංචක ධර්ම වලට ඇදවැටෙන්න පුලුවන්. අන්න ඒ නිසා තමයි හැමනිස්සේම තමන් තමන් ගැන සතිසම්පජ්ඣයෙන්, සිහියෙන්, නුවණින්, මං මේ කරන දේ කියන දේ මොන අදහසින්ද කියන්නෙ, මේක ඇත්තටම ලෝකයාට යහපත කරන අදහසින්ද, එහෙම නැත්නම් මේක ඇතුලේ වෙන අදහසක් තියෙනවාද, එහෙම හැම මොහොතකම දැනට වුනත් මේ සාකච්ඡාව තුළ වුනත් අපි ඒ සතිසම්පජ්ඣයෙන් නොහිටියොත් මේ කතා කරන දේවල් තුලම වුනත් අපේ මනසේත් වංචක ධර්ම මතුවෙන්න බැරිකමක් නෑ. ඒ ගැන අපිට කොහොමවත් සහතිකයක් දෙන්න බෑ. ප්‍රතිඥා දෙන්න බෑ. වැළකිලා ඉන්නවා කියලා එහෙම තහවුරු කරන්න බෑ. අපිට කරන්න පුලුවන් මම වැළකී සිටින්නට උත්සාහ කරනවා, ඒ උත්සාහය තුළ අපිට හැමනිස්සේම සතිසම්පජ්ඣයෙන් පවත්වන්න පුලුවන්. ඒ හැරෙන්නට සර්ව සම්පූර්ණයෙන් මේකෙන් වැළකී සිටිනවා කියලා එහෙම ප්‍රතිඥා දෙන්නට පුලුවන්කමක් නෑ පෘථග්ජනයෙක් හැටියට.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මම අහපු ප්‍රශ්නට දීපු පිළිතුරෙන්ම හොඳටම මට පැහැදිලි වුනා භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ සියට සියක් ඔබවහන්සේ ගැන සහතික නොදීම තුළ වංචක ධර්ම වලට සුක්ෂමව හසුවීම කියන කාරණාවෙන් වැළකුණා කියන වග. හරි අපේ භාමුදුරුවනේ නොහිතපු

මානෙක, නොහිතපු විදියකට අපේ සිත් තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්, මේ අපිව නොඵසේ නම් අපේ නිවන් මග අහුරන කාරණාවක් පිළිබඳව මේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව අපි කතා කරන්නෙ. භාමුදුරුවන් වහන්සේ වරින් වර කිව්වා මෙය බරපතල වන්නටත් පුලුවන්, නොවන්නටත් පුලුවන්, විටෙක මෙය හොඳ හිතීන් ගන්නටත් පුලුවන්, විටෙක මෙය නොදැනුවත්ව ක්‍රියාත්මක වෙන අපි හැමෝගෙම හිත්වල නියෙන්නත් පුලුවන් කියන කාරණාව. ඉතින් තවදුරටත්, වැඩිදුරටත් බොහෝ දේවල් අපි කතා කරන්න, අපිට අවසර දෙන්න ඒ මත්තෙන් ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව ඔබ යළිත් සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින් සම්බන්ධ කරගන්නටයි අපේ මේ සූදානම. අපි කතා කරමින් සිටියේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව. ඒ පිළිබඳව අපිට පැහැදිලි කරමින් අද වැඩසටහනට වැඩම කරන්නට යෙදුනේ ආවාය්‍යී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ භාමුදුරුවනේ මේ වැඩසටහනේ අපි දියත් කරපු ප්‍රශ්න අතරේ දැන් මාතෘකාව තරමක් දුරට ඔබවහන්සේලාගේ පැතිකඩටම අවතීර්ණ වෙලා කියලා හිතෙනවා. භාමුදුරුවන් වහන්සේලාගේ පැතිකඩින්ම. දැන් භාමුදුරුවනේ කෙනෙකුට කරුණාව දක්වන එක හරි උතුම් කාරණයක්නෙ. කෙනෙකුට කරුණාව දැක්වීම තව කෙනෙක් අපේක්ෂා කරනා කාරණාවක්. ඉතින් අපේ හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ, ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ, අපි දකින ඉතාමත්ම වටිනා ගුණයක් කරුණාව. හැබැයි භාමුදුරුවනේ දැන් අපි අසරණ වෙලා වගේ හිතට දැනෙනවා. කරුණාවටත් මේ වංචක ලෝභය සුක්ෂම විදියට ඇතුල්වෙලා කියලා මට හිතෙනවා.

ඇත්තටම ගෙහාන් මහත්මයා මේ කරුණාව කියන කාරණය හුඟාක් වෙලාවට බොහෝ දෙනා පටලවාගන්න කාරණයක්. ඒ කියන්නෙ දැන් අනුන්ගේ දුක දැකලා ඒ දුකෙන් අනිත් අය මුදවාගන්න උත්සාහ කිරීම තමයි හැබෑ කරුණාව කියන්නෙ. නමුත් ගොඩක් දෙනාට ඇතිවෙන්නෙ අනිත් කෙනා දුකින් මුදවාගන්නවාට වඩා අනිත් කෙනාගේ දුක දැකලා, අනිත් කෙනාගේ ප්‍රශ්නය දැකලා ඒ පිළිබඳව තමන් සංවේදී වෙලා තමන් පීඩා විඳිනවා, එයාගෙ ප්‍රශ්නෙ තමන් විඳිනවා. එතකොට ඒ තමන් විඳින ගතිය, එතනදි තමන්ගේ මනස දුර්වල වෙනවා. එතකොට ඒක හැබෑ කරුණාව නෙවෙයි, හැබෑ කරුණාව වෙන්නෙ අනිත් කෙනාගේ දුක හඳුනාගෙන, අනිත් කෙනාගේ දුක දැකලා ඒ දුකින් ඒ තැනැත්තා මුදවන්නට තමන් යම්කිසි ප්‍රමාණයකින් උත්සාහවත් වෙනවා නම්, කැපවෙනවා නම්, ඒ සඳහා ක්‍රියාත්මක වෙනවා නම්, ඒක තමයි හැබෑ කරුණාව හැටියට ක්‍රියාත්මක විය යුත්තෙ. එතකොට දැන් මෙතන කියන්නෙ මහානායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි

කරනවා, 'කරුණාව දැක්වීම වශයෙන් අනුන්ගේ සිත් සතුටු කර ඒ මගින් ලාභ
 සත්කාර ලබාගැනීමේ ලෝභය සමහර විට කරුණා වේශයෙන්ම
 පහළවන්නේය. මෙය බොහෝ සෙයින් භික්ෂූන් කෙරෙහි සිදුවන කරුණකි.
 සැබෑ කරුණාව දුක්ඛිතයන් පිළිබඳව ඇතිවන ධර්මයකි. මේ ප්‍රතිරූපක
 කරුණාව පවත්නේ දුක්ඛිතයන් පිළිබඳව නොව පොහොසතුන් පිළිබඳවය.
 මේ ප්‍රතිරූපක කරුණාවට රැවටුණු භික්ෂූහු තමන්ගේ පිහිටක් සොයා එන
 දුක්ඛිතයා පළවා හැර පොහොසතාටත්, පොහොසතාගේ දරුවාටත්
 කරුණාව දක්වති. කරුණාවට පාත්‍ර වූ පොහොසත්තුද අතේ අපේ
 හාමුදුරුවෝ බොහෝ කරුණාවන් කෙනෙක් යයි පවසති, පසසති, පහදිති.'
 එතකොට මේ විදියට නායක හාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, දැන් කරුණාව
 යොමුවෙන්න ඕන කරුණාවට පාත්‍ර වෙන්න ඕන ඇත්තටම අසරණ
 පුද්ගලයා. ඒ අසරණ පුද්ගලයා වෙනුවට හුඟක් වෙලාවට දැන් කාරුණික
 කෙනාට අනිත් අයගේ ප්‍රසාදය සත්කාරය ලැබෙනවායි කියලා දැනගන්නහම
 ඒ අදහසින් අර වංචක ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙනවා, කාමච්ඡන්දය
 ක්‍රියාත්මක වෙනවා, එතකොට කාමච්ඡන්දය ක්‍රියාත්මක වෙලා අර
 අසරණයෙකුගෙන් තමන්ට ලොකු දෙයක් ගන්න බැහැනෙ. එතකොට යමක්
 තමන්ට ලැබෙන්නෙ පොහොසත් පුද්ගලයාගෙන්. එතකොට පොහොසත්
 පුද්ගලයාගෙන් යමක් ලැබෙන නිසා පොහොසතා කෙරෙහි වඩා කාරුණිකව
 වෙනවා, වඩා මුදුමොලොක් විදියට කතා කරනවා. පොහොසතාගේ
 දරුවෙක් ආවයින් පස්සෙ ඒ දරුවා කෙරෙහි බොහෝම කාරුණිකව කතා
 කරනවා, ළං කරගන්නවා, ඇසුරුකරනවා, ඒ දරුවාගේ අවශ්‍යතා විමසනවා.
 එතකොට පොහොසත් පුද්ගලයාට දැනෙන්නෙ අතේ අපේ හාමුදුරුවෝ
 හරිම කාරුණිකයි. අපේ දරුවෝ ගැනත් කාරුණිකයි. අපිට හරිම ලෙන්ගතුයි.
 ඉතින් මෙහෙම කෙනෙක් අපිට මුණගැහුනෙන් නෑ වගේ ලොකු ශ්‍රද්ධාවක් ඒ
 අය තුළ ඇතිවෙනවා. ඉතින් නමුත් සමහර වෙලාවට ඇත්තටම දුක්ඛිතව
 උපකාර අවශ්‍ය කෙනෙක් ආවොත් ඒ තැනැත්තා ප්‍රතික්ෂේප කරලා
 පලවාහරින්නට පුළුවන්. මේ විදියට සැබෑවටම ඒ මනෝභාවයන් ක්‍රියාත්මක
 වෙන්නෙ කවරාකාරයෙන්ද කියලා තමන්ට ඕන නම් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා
 බලන්න පුළුවන්, අපි අර මුලින් සිහිපත් කලා වගේ. ධර්ම දේශනාව පිළිබඳව
 අපි පැහැදිලි කලා වගේ, ඇත්තටම කරුණාව කියන්නෙ මොකක්ද, ඒ
 මනෝභාවය නිවැරදිව මා තුළ ජනිත වෙනවාද කියලා ඕන නම් භික්ෂූන්
 වහන්සේට, දැන් මේ කාරණය භික්ෂුවට විතරක් නෙවෙයි ගෙහාත්
 මහත්මයා ගිහිපැවිදි ඕනම කෙනෙක් තුළ මේ තත්වය ඇතිවෙන්න පුළුවන්.
 එතකොට තමන් තමන් පිළිබඳව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන මට්ටමට තමයි

තමන්ට හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ සැබෑ කරුණාව මොකක්ද කියලා. දැන් හුඟක් වෙලාවට කරුණාව හෝ මෙමත්‍රිය අපි තුළ තියෙද් කියලා ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයකට යන්න හොඳම ක්‍රමයක් තමයි ශෙහාන් මහන්මයා, ප්‍රතිවිරුද්ධ පැත්තට යම් යම් ප්‍රශ්න මතුකරලා බැලීම. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අපි හිතමු මෙත්තාව කියලා. එතකොට දරුවා කෙරෙහි මව තුළ යම් මෙමත්‍රියක් තියෙනවා. එතකොට අපි හිතමු දරුවාගේ යහපත, අභිවාද්ධිය ඒ මව විසින් බලාපොරොත්තු වෙනවා. යම් හේතුවකින් ඒ මව විසින් අපේක්ෂා කරන යහපත දරුවාට සිදු නොවුනොත් එතකොට මෑණියන්ගේ මනසට දැනෙන හැඟීම මොකක්ද, එතකොට මෑණියන්ට ඒකෙන් දුකක් ඇතිවෙනවා නම්, ඒකෙන් පීඩාවක් ඇතිවෙනවා නම් එහෙනම් එතන තිබ්ලා තියෙන්නෙ මෙමත්‍රිය නෙවෙයි. එතන තිබ්ලා තියෙන්නෙ තෘෂ්ණා මූලික බලාපොරොත්තුවක් විතරයි. එතකොට අන්න ඒ වගේ කාරුණික බව කියන එක ඇත්තටම කරුණාව කියලා කියන්නෙ සිත සිසිල් කරන මනෝභාවයක්. දැන් අනුන් කෙරෙහි කරුණාව ඇතිවුනාම අපේ මනසට අමාරුවක් දැනෙනවා නම්, පීඩාවක් දැනෙනවා නම්, දුකක් දැනෙනවා නම් එහෙනම් එතන තිබ්ලා තියෙන්නෙ හැබෑ කරුණාව නෙවෙයි. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන සිහිපත් කරනකොට දක්වනවානෙ කරුණා සිතල හදයං කියලා. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සිත කරුණාවෙන් සිසිල් වුනා. ඉතින් අනිත් අයගේ දුක දකිනකොට අපේ හිත රත්වෙනවා නම්, අපේ හිතට පීඩාවක් ඇතිවෙනවා නම් එතන හැබෑ කරුණාවක් වෙන්නට බැහැ. දැන් සමහර වෙලාවට අපි දකිනවා සතෙකුට හිංසා කරනකොට දැන් අපි හිතමු ගෙම්බෙක් අල්ලාගෙන ඉන්නවාය ගැරඬියෙක් විසින් කියලා. එතකොට දැන් ගෙම්බා කෙරෙහි කරුණාවක් ඇතිවෙනවා. කරුණාවක් ඇතිවුනාට පස්සෙ ගෙම්බා කෙරෙහි කරුණාව ක්‍රියාත්මක කරන්නට ගිහිල්ලා ඒ ගෙම්බා මුදවගන්නට ගිහිල්ලා ගැරඬියාට තලාපෙලන්නට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට කරුණාව නම් ගෙම්බා කෙරෙහින් තියෙන්නට ඕන, ගැරඬියාටත් තියෙන්නෙ ඕන. එතකොට එක සතෙකුට කාරුණික වෙන්නත්, අනිත් සතාට කාරුණික නොවෙන්නටත්, ඒ කරුණාව දෙවිදියකින් ක්‍රියාත්මක වෙන්න බෑ. අපේ භාමුදුරුවනේ ඕක තියෙනවානෙ, අර දැන් ගෙදර ඇති කරන බල්ලා සහ පාරේ ඉන්න බලු පැටියා ගැන. එතකොට මොකක්ද මේ මෙතන ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. අර කරුණාව වගේ මතු වෙන්නෙ, අර ගෙම්බාට ඇතිවෙන පීඩාව කෙරෙහි තමන්ගේ මනසේ ඇතිවෙන සංවේදීතාවය. ඒ සංවේදීතාවයෙන් තමන් පීඩාවට පත්වෙනවා. එතකොට තමන්ට ඕනකමක් ඇතිවෙනවා තමන් රූපි කරන පැත්ත, ඒ

කියන්නේ තමන් කැමැති වෙන තමන් පක්ෂග්‍රාහී වේච්චි පැත්ත බේර්ගන්න. එතකොට සමහර වෙලාවට අසරණ කම නිසා වෙන්න පුලුවන්, තමන් ඒ පැත්ත ගන්නේ. දැන් එක එක කාරණාවලදී අප විසින් සිත්ගන්නා පැති තියෙනවා. දැන් අපි හිතමු අපිට කිසිම සම්බන්ධයක් නැති පිල් දෙකක් අතර ක්‍රීඩාවක් සිද්ධ වෙනවා කියලා. ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාව හරි මොකක් හරි, අපිට කිසිම සම්බන්ධයක් නෑ පිල් දෙකම. දැන් අපි බලාගෙන ඉන්නවා. බලාගෙන ඉන්නකොට ටික වෙලාවක් යද්දි ඔය පිල් දෙකෙන් මොකක් හරි එක පිලක් අපේ සිත් ගන්නවා. ඒකයි කාරණාව. පුද්ගලයො අපි දෙගොල්ලොම අදුරන් නෑ. අපි හිතමු දැන් පුද්ගලයො දෙදෙනෙක් යම්කිසි සටනක යෙදෙනවා කියලා. එතකොට ටිකක් වෙලා බලා ඉන්නකොට එක පුද්ගලයෙක් පිළිබඳව අපේ මනසේ වැඩි උනන්දුවක් ඇතිවෙනවා. ඒ උනන්දුව ඇතිවෙන්නේ එක්කො රූපය නිසා වෙන්න පුලුවන්. එක්කො හැඩය නිසා වෙන්න පුලුවන්. එක්කො ජවය නිසා වෙන්න පුලුවන්. එහෙම නැත්නම් ඒ පුද්ගලයා අහිංසකයි වගේ හිතන නිසා වෙන්න පුලුවන්. එහෙම නැත්නම් වඩා ධාර්මිකයි, සාධාරණයි වගේ හිතෙන නිසා මේ මොකක් හරි කාරණයක් පදනම් කරගෙන අපි එක පිලක් ගන්නවා. ගත්තු වෙලේ ඉඳලා අපි උත්සාහ කරන්නේ අපි අර රූචි වෙච්ච පිල රකින්නට අනිත් පිල පරාජය වෙනවා දකින්න. ඉතින් ඔය දේම තමයි අර ගැරඬියා ගෙම්බෙක් අල්ලගෙන ඉන්න අවස්ථාව දකිනකොට අපිට ඇතිවෙන්නේත් අපි රූචි කරන පිල බේරගන්න අනිත් පිලට මොන හානියක් වුනත් කමක් නෑ, මොන විනාශයක් වුනත් කමක් නෑ කියන තැනට ක්‍රියාත්මක වෙන්න පටන් ගන්නවා. ඉතින් එහෙම වුනොත් එතන තියෙන්නේ හැබෑ කාරුණික බවක් නෙවෙයි කියන එක අපි තේරුම් ගන්න සමහර කෙනෙකුට බැරවෙන්නේ එහෙම ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයකට යන්න නැති නිසා. එතකොට මනුෂ්‍යයො සම්බන්ධව වුනත් කරුණාව ඇතිවෙන්න ඕන කරන්න හැබෑවටම අසරණ භාවය තියෙන උදව්වක් ඕන කෙනෙකුටයි. එතකොට ඒ උදව්ව ඕන කෙනා සම්බන්ධවත් ඇතිවෙන කරුණාව නිසා අපේ මනසේ යම් කම්පනයක් ඇතිවෙනවා නම්, පීඩාවක් ඇතිවෙනවා නම් එතන තියෙන්නේ කාරුණික බව නෙවෙයි, අනිකාගේ දූක භුක්ති විඳින ගතිය. එහෙම නොවී අනිකාට කාරුණික වෙන්නට ඕන, ඒ වගේම ඒ කරුණාව තුළ අපි තව කෙනෙකුට පීඩා කරන්න, දැන් සමහර වෙලාවට අපි දකිනවා සමාජයේ සමහරු ඉන්නවා දැන් අම්මා තාත්තා දුක්බිතව අසරණව මහපාරේ සිඟමන් යදිනවා නම්, එතකොට ඒ සිඟමන් යදින මෑණියන් කෙරෙහි ඇතිවන කරුණාව නිසා ඒ මෑණියන්ගේ දරුවන්ට දෙස්දෙවොල් තියන්නට අර මිනිස්සු ඉදිරිපත් වෙනවා, ක්‍රියාත්මක

වෙනවා. එතකොට ඒ කුමක් නිසාද, අර අධිසංවේදී බව නිසා. එතකොට මේ දෙපැත්තටම යන්නේ නැතිව කරුණාව කියන නැතදි අධිසංවේදීව අනිකාගේ පීඩාව භුක්ති විදින්නෙන් නැතිව, ඒ වගේම අනිත් පැත්තෙන් ගන්නයින් පස්සෙ ඒ කාරුණික වීම නිසා තව කෙනෙකුට සාප කරලා ඔහුගේ පිල අරගෙන ඔහු බේරගන්නට තව කෙනෙකුට හිංසා පීඩා කරන්නට යන්නෙන් නැතිව, අපිට අනිත් කෙනා දුකින් මුදවාගන්නට යම්කිසි උත්සාහයක් අපි තුළ ඇතිවෙනවා නම් එය තමයි හැබෑ කරුණාව. එතකොට දැන් මේ වංචක ධර්මය හැටියට කියන්නේ එතනදි යම්කිසි පුද්ගලයෙකුට පෙනෙනවා, දැනෙනවා ඒ කාරුණික වෙන කෙනාට තමයි සමාජයේ අනිත් අයගේ සත්කාර, සම්මාන, උපකාර, ප්‍රියශීලී බව ඇතිවෙන්නේ කියලා. ඒක දැක්කට පස්සෙ තමන්ගේ මනසේ ඒ විදියට ලාභ සත්කාර ලබන්න තරම් වංචනික වෙන්නට ඕන කියන අදහසක් ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ නෑ කොහොමටත්. එහෙම දැන දැන වංචා කරනවා නම් ඒක කපටිකම. එතකොට හැබෑවටම කාරුණික බව හොඳයි කියන ඒ සද්භාවය ඇති පුද්ගලයාට අර කාමච්ඡන්දය, ලාභ සත්කාර ලැබීමේ කැමැත්ත, අර පොහොසතූන් තමන් වෙත නම්මා ගැනීම, ඒ අයගේ සිත් ගැනීම, ඒ අයගෙන් සත්කාර ලැබීම කියන එක කරුණාවත් එක්කලා මුසු වෙලා ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුළුවන්. ඉතින් ඒ විදියට හික්මුන් වහන්සේලා තුළ වුනත් වෙනත් කෙනෙක් තුළ වුනත් ඒ කරුණාවේ වේශයෙන් මේ වංචක ධර්මය ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුළුවන්කම තියෙනවා.

දැනගෙන ගියොත් කතරගම, නොදැන ගියොත් අතරමග. අපි කතා කරමින් හිටියේ කරුණා වේශයෙන් වංචක ලෝභය පිළිබඳව. අපේ භාමුදුරුවනේ කරුණා වේශයෙන් වංචක ලෝභය පිළිබඳව පැහැදිලි කලාට පස්සෙ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ මේ වංචක ධර්ම පොතේ ඊළඟට තියෙන මාතෘකාව තමයි ශික්ෂාකාමතාවේශයෙන් වංචක ලෝභය. දැන් සීලය රකිනවා කියන කාරණාව යහපත් කාරණාවක්. හැබැයි අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් සැක හිතෙනවා ඉතාම සුක්ෂම විදියට ඒ සීලයටත් මේ වංචාව එකතු වෙලා කියලා. ඒ ගැන විස්තර කරගමු අපි.

ඇත්තටම ගෙහාත් මහත්මයා අපි දැන් මේ කතා කරන්නේ වංචක ධර්ම ගැන නිසා, මෙතනදි මොනම යහපත් මනෝභාවයක්වත් මේ වංචක ස්වභාවයෙන් නිදහස් වෙච්ච තත්වයක් තියෙනවා කියලා අපිට වෙන් කරන්න පුළුවන්කමක් නෑ. ඒ වගේම සියලුදෙනාගේම සිත්වල ගොඩනැගෙන යහපත් කුසල මනෝභාවයන් වංචක ධර්ම වලින් යුක්තයි කියලා අපිට කොහොමවත්ම කියන්න පුළුවන්කමකුත් නෑ. එතකොට අන්න ඒ විදියේ

අවිනිශ්චිත තත්වයක් තමයි වංචක ධර්ම තුළ තියෙන්නෙ. හැබැයි පාඨග්ජනයෙක් හැටියට, කෙලෙස් නොනැසූ කෙනෙක් හැටියට, පාඨග්ජනයෙක් තුළ පමණක් නෙවෙයි අවශේෂ අර්හත්වයට පත්තොවුනු ඕනෑම කෙනෙක් තුළ ඒ වංචක ධර්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්, විශේෂයෙන් පාඨග්ජන පුද්ගලයා තුළ සක්කාය දිට්ඨියත් එක්කලා මේ වංචක ධර්ම විවිධ ක්‍රමවලින් ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්. එතකොට අපි මුලින් සිහිපත් කලා මේ තත්වය ගොඩනැගෙන්නේ අර තමන් පාපය ප්‍රතික්ෂේප කරනවා, අකුසලය ප්‍රතික්ෂේප කරනවා, සද්භාවයට තමන් නැඹුරු වෙනවා. ඒ සද්භාවයට නැඹුරු වෙනකොට තමන් තුළ තියෙන අර දුර්වලකම, එය සද්භාවය තුළින්ම සක්‍රිය වෙන්න පටන් ගන්නවා. එතකොට ඒ වගේ ශික්ෂාකාමතාවය කියලා කියන්නෙ සිල් රකින්නට කැමැති බව. නායක භාමුදුරුවෝ ඒක මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. ‘ශික්ෂාකාමතා යනු ශීලය මනාකොට රකිනු කැමැති බවය. සිල්වත් යැයි ප්‍රසිද්ධ තැනැත්තාට මහජනයා පැහැදී වඩ වඩා පූජා සත්කාර කරනු දක්නා තැනැත්තාගේ පූජා සත්කාර පිළිබඳව වූ ලෝභය සමහර විට ඔහුගේ සිත්හි ශික්ෂාකාමතා වේශයෙන් පහළ වේ. එයට රැවටුනු භික්ෂූහු තෙමේ ශීලය වර්ණනා කරන්නකු හා අන්‍යයන්ට වඩා හොඳින් තමා ශීලය රක්ෂා කරන්නකු බව ලොවට දක්වන්නෙක්ද වන්නේය.’ දැන් ශෙහාන් මහත්මයා මේකට හොඳ අත්දැකීමක් මට සිහිපත් වෙනවා විදේශ රටක ධර්ම ප්‍රචාරය සඳහා අපි ගියපු අවස්ථාවක අපේ ලංකාවේ භික්ෂූන් වහන්සේලා විසින් ආරම්භ කරපු පන්සල් කිහිපයක්ම ඒ රටේ තිබුණා. එක පන්සලකට අපි ගියාට පස්සෙ එතන ලංකාවේ භාමුදුරුවෝ හැරුනුකොට තව හිටියේ විදේශීය භාමුදුරුනමක්. උන්වහන්සේ ඉංග්‍රීසි ජාතිකයෙකුත් නෙවෙයි වෙනත් ජාතිකයෙක්. උන්වහන්සේට ඉංග්‍රීසින් පහසුවෙන් හසුරුවන්න තේරෙන්නෙ නැහැ. ඉතින් මටත් උන්වහන්සේගේ භාෂාව තේරෙන්න නෑ. ඉතින් මම දන්න ඉංග්‍රීසියෙන් මම කතා කලහම උන්වහන්සේට ඒක තේරෙන්නෙත් නෑ. ඉතින් නමුත් අපි දැකපු විශේෂත්වයක්, මට ඒක හරි තදින් හිතට කාවදුණා. ඒ භාමුදුරුවෝ වයසින් මට වැඩියි. මං හිතන්නෙ පැවිද්දෙනුත් මට වැඩි ඇති. නමුත් අපි ඒ පන්සලට ගිය තැන ඉඳලා ඒ පන්සලේ අපි රැඳී සිටිය සම්පූර්ණ කාලපරිච්ඡේදය තුළ උන්වහන්සේ ඉතාම කරුණා මෙමත්‍රියෙන් අපිට සංග්‍රහ කලා. හැම සත්කාරයක්ම හොයලා බලලා අවශ්‍යතා සියල්ලක්ම ඉටු කලා. ඊටපස්සෙන් ධර්ම දේශනා සඳහා තවත් ලංකාවේ පන්සලකට ගියා ඒ රටේම. ගිහිල්ලා ඒ භාමුදුරුවෝ අපිට වඩා වැඩිහිටි භාමුදුරු නමක්, උන්වහන්සේට වන්දනා කරලා වාඩිවුනාට පස්සෙ උන්වහන්සේ

නොනවත්වාම එක එක්කෙනාට චෝදනා කරන්න තමයි පටන් ගත්තේ. මේ අනිත් භාමුදුරුවරුන්ට, මේ ගිහියන්ට සීලය ගැන හැඟීමක් නෑ, ගුණ දහම් ගැන හැඟීමක් නෑ, අපි ඉතින් මේ ආරණ්‍යයට වෙලා අපි මේ සිල් රකින්නේ බොහොම අමාරුවෙන්, බොහොම දුෂ්කරව. නමුත් මිනිස්සුන්ට දානෙ ටිකවත් හරියට පිළිගන්වන්න ඕන කියලා එහෙම හැඟීමක් මතුවෙන්නේ නෑ, මේ සමහර භාමුදුරුවරුන්ටත් එහෙමයි කියලා ඉතින් පැය ගාණක් දැන් අනුන්ට මේ සීලය ගැන උනන්දුවක් නෑ, අපි විතරයි මේ සීලය ගැන උනන්දු වෙන්නේ, අනිත් අයට එහෙම මොකක්වත් සංඥාවක් නෑ කියලා නොනවත්වා කියවනවා. ඉතින් පස්සෙ ඒක මට හරියට තදින් හිතට දැනුනා, දැන් අර භාෂාවත් තේරෙන්නේ නැති හුවමාරු කරගන්න, අපේ රටේ අපේ ජාතිකයෙකුත් නොවන, විදේශික අර භාමුදුරුවෝ අපි ඒ පන්සලේ ඉන්නතාක්කල් කරුණා මෙමත්‍රියෙන් අපිට අවශ්‍ය දේවල් ටික සම්පාදනය කරලා ආගන්තුක සත්කාර ටික කලා. දැන් මේ භාමුදුරුවෝ ළඟට ගියායින් පස්සෙ ආගන්තුක සත්කාර වෙනුවට අර තමන්ගේ සීලය ගැනත් අනිත් අය සිල් රකින්න උනන්දු වෙන්නැති එක ගැනත් කියව කියවා චෝදනා කරන එක තමයි. එතකොට ඒ මොකක් නිසාද, අර සීලය පිළිබඳව තමන්, ඇත්තටම උන්වහන්සේ සීලය ගැන උනන්දු වෙන කෙනෙක්. ඒක පසුකාලීනවත් මං සොයලා බලනකොට දන්න කියන අයත් අහලා බලනකොට උන්වහන්සේ ඉතින් සීලය ගැන හුඟක් උනන්දුවෙන් කටයුතු කරනවා. හැබැයි උනන්දු වුනාට ඒ අපි තමයි සිල් රකින්නේ. අනිත් අයට එහෙම සීලයක් නෑ, අපි තමයි ගුණවත්, අනිත් අයට එහෙම ගුණයක් නෑ. අර හැමනිස්සේම අත්තුක්කංසන පරවම්හන, තමන් ඉහළින් තියලා අනිත් අය පහළින් සළකන්නට ක්‍රියාත්මක වෙන ගතිය. ඉතින් එහෙම ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ කුමක් නිසාද, අර සීලයෙන් තමයි හැමවිටම අනිත් අයගේ ප්‍රසාදයක් ලැබෙන්නේ. සිල් රකින කෙනාට ඒ විදියට ගෞරවයක් ලැබෙනවා කියන ඒ ආකල්පය ඇතිවෙනකොට ඒ තමන්ගේ සීලයම හුවා දක්වමින් ඒ තුළින් අනිත් අයගේ ලාභ සත්කාර ලබන්න පෙළඹෙනවා. ඉතින් ඒ විදියට ඉතාම සුක්ෂ්මව සිල් රැකීම හොඳයි, සිල්වත්ව කටයුතු කිරීම හොඳයි, මොකද දැන් සමාජයක් එක්කලා වැඩකටයුතු කරනකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා තමන්ගේ යම් යම් දුර්වලකම් තිබුනා වුනත් ඒවා සමාජයට පෙන්වන්න යන්න හොඳ නෑ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ශික්ෂාපද පනවද්දී දක්වලා තියෙන එක කාරණයක් තමයි අප්පසන්නතං වා පසාදාය පසාදන්නංවා භියෙයා භාවා - නොපැහැදුන වුත් පහදින විදියට, පැහැදුන වුත් වඩාත් පහදින විදියෙන් කටයුතු කරන්න ඕන. එතකොට ඒක බුද්ධ ප්‍රඥප්තියක්. හැබැයි එහෙමෙයි කියලා අර

නොපැහැදුනු අය පහදින්න පැහැදුනු අය වඩාත් පහදින්න කියලා අපි වංචනික දේවල් කරන්න ගියොත් ඒක යෝග්‍ය නෑ. හැබැයි මේ කතා කරන්නෙ වංචනික දේවල් කිරීම සම්බන්ධව නෙවෙයි, අවංකවම තමන් සිල්වත්ව ගුණවත්ව කටයුතු කරනවා වගේ තමන්ට හැඟෙනවා හැබැයි ඇතුලත තියෙන්නෙ ඒ සිලවත්ත පුද්ගලයාට, ගුණවත්ත පුද්ගලයාට තමයි අනිත් අය සත්කාර කරන්නෙ, ඒ නිසා මෙන්න මේ විදියෙන් හිටියොත් තමයි මේ ගොල්ලන්ගෙන් සැළකිලි ලැබෙන්නෙ කියන ආකල්පය උන්වහන්සේටත් නොදැනී ඇතුලත සුක්ෂම විදියට ක්‍රියාත්මක වෙනවා.

හිටියොත් හොදට හැදී, දෙවියොත් නමට වදී. හැබැයි එහෙම හොදට හැදිලා ඉන්නකොට විටෙක එහෙම අපි ඉන්න චේතනාව අපි ප්‍රශ්න කළ යුතුයි ඇයි අපි එහෙම ඉන්නෙ කියලා. අපේ භාමුදුරුවනේ මේ වැඩසටහනින් අපි නොලැබූ සම්පත් ලැබීම කියන කාරණාවේදි ඔබවහන්සේ ඉතාම හොදින් පැහැදිලි කරගෙන ආපු කරුණුත් එක්ක අපි අද එන්නෙ අවසාන කොටසට, සහ භාමුදුරුවනේ නොලැබූ සම්පත් ලැබීම වෙනුවෙන් වංචක ධර්මයක් සේ හැඟවුනු, නැත්නම් මේ පසුපස සැඟවුනු කතාවේ අවසාන මාතෘකාවට අපේ භාමුදුරුවනේ එන්නෙ. අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය කියන කාරණාව. භාමුදුරුවනේ ඒ පිළිබඳවයි මේ විග්‍රහය ඔබවහන්සේගෙන් බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ.

ඇත්තටම ශෙහාන් මහත්මයා මේ වංචක ධර්ම වල තියෙන විශේෂත්වය තමයි සමහර වෙලාවට හාත්පසින්ම ප්‍රතිවිරුද්ධකාරණා. දැන් අල්පේච්ඡතාවය කියලා කියන්නෙ බලාපොරොත්තු අඩු බවනෙ. ලෝභය කියලා කියන්නෙ බලාපොරොත්තු වැඩි බව. එතකොට බලාපොරොත්තු වැඩි බව නම් වූ ලෝභය බලාපොරොත්තු අඩු බව නම් වූ ස්වභාවයක් තුළින් සක්‍රීය වෙනවා. ඒක හරි සුවිශේෂයි. එතකොට දැන් මේ අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කොහොමද, සමාජයේ එක්තරා ප්‍රවණතාවයක් තියෙනවා, නායක භාමුදුරුවො හරි ලස්සනට ඒක මෙනත පැහැදිලි කරනවා, ‘නොපිළිගන්නා තැනැත්තාට වඩ වඩා දෙන්නට උත්සාහ කිරීමත් ප්‍රත්‍යය උවමනා තැනැත්තාට දෙන්නට නොකැමැති වීමත් මිනිසුන් කෙරෙහි පවත්නා එක්තරා ගුප්ත ස්වභාවයකි. ඒ ස්වභාවය නිසා බොහෝ ප්‍රත්‍යය පිළිගැනීමට නොකැමැති තැනැත්තා ළඟ ප්‍රත්‍යය ගොඩ ගැසේ. අල්පේච්ඡතාවය නිසා ලැබෙන කීර්ති ප්‍රශංසාවට හා ලාභය කෙරෙහි ඇලුම් කරන්නා කෙරෙහි සමහර විට ඒ ලෝභය අල්පේච්ඡතාවය වේශයෙන් පහළ වේ.’ දැන් මේ මිනිස්සුන්ගේ තියෙන එක්තරා ස්වභාවයක් තමයි ඉල්ලන කෙනාට දෙන්න කැමැති නෑ. ඉල්ලන් නැත්නම් තමයි දෙන්න කැමැති. දැන්

ඒක අපි උනත් අත්දැකලා තියෙනවා. අපේ ආවාය්‍යී පී.කේ. අධිකාරම් මැතිතුමා 2014 වර්ෂයේ ආරම්භ කලා දුෂ්කර විහාරස්ථාන වලට දායක කණ්ඩායම් යොමු කරලා ඒවා සංවර්ධනය කරලා එක දවසේ එක මොහොතේ කරන පින්කම් කරලා සත්‍යක්‍රියා කරන වැඩසටහනක්, රටත් ශාසනයත් සුරක්ෂිත වෙන්නට අධිෂ්ඨාන කරන. දැන් මේකෙදි යොමු කරපු සමහර දායක කාරකාදීන් අපිට කියනදේ තමයි භාමුදුරුවනේ ඒ භාමුදුරුවො ඉතින් කොච්චර හරි දේවල් ඉල්ලනවා අරක කරලා දෙන්න, මේක කරලා දෙන්න, මේක කරලා දෙන්න කියලා. එතකොට එහෙම ඉල්ලන ස්වාමීන් වහන්සේලා ඉන්න තැන්වල ඒ යන දායකයින්ට ඒ කටයුතු කරන්න පුළුවන්. පුළුවන් වුනත් ඒ ගොල්ලො කැමැති නෑ අරහෙම ඉල්ලනවාට. සමහර තැන්වල ඒ දායකයෝ කියනවා භාමුදුරුවනේ ඒ භාමුදුරුවො කිසිදෙයක් ඉල්ලන් නෑ. අපි දෙන්න හඳුවන් උන්වහන්සේලා ඒවා අවශ්‍ය නෑ, ඔයගොල්ලො භිතලා බලලා කරන්න කියලා කියනවා. ඉතින් එහෙම තැන්වලට අර මිනිස්සු තව තව දායකයෝ එකතු කරගෙන ගිහිල්ලා අනේ ඒ භාමුදුරුවො හරිම හොඳ කෙනෙක්, කිසි දෙයක් ඉල්ලන් නෑ, අපි මේ දේත් කරලා දෙමු, මේ දේත් කරලා දෙමු කියලා විශාල ප්‍රමාණයෙන් ඒ ගොල්ලො ඒ තැන්වලට සංග්‍රහ කරන්න ඉදිරිපත් වෙනවා. ඉතින් මහානායක භාමුදුරුවො කියන්නෙ මේක මේ මිනිස් මනසේ තියෙන එක්තරා ගුප්ත ස්වරූපයක්. ඒ කියන්නෙ ඉල්ලුවොත් දෙන්නෑ, ඉල්ලුවෙ නැත්නම් තමයි දෙන්නෙ. ඒක මේ ප්‍රත්‍ය ලාභය සඳහා විතරක් නෙවෙයි, හැම දෙයක් ගැනම. සමාජ ප්‍රසිද්ධම කතාවක්නෙ, දැන් ඔය තරුණ තරුණියන් අතර අනිත් කෙනාගෙ ආදරය අපේක්ෂා කලොත් එබඳු කෙනත් එක්කලා ආදරෙන් බැඳෙන්න අනිත් අය කැමැති නෑ, නිකං අර ඒක ලාභයි වගේ. එතකොට වැඩිය ගණන් ගන්නැතිව ඉන්නවා නම් ඒ පුද්ගලයාට අලුම් කරගන්න, ඒ පුද්ගලයාව සම්බන්ධ කරගන්න තමයි පුළුවන් තරම් උත්සාහ කරන්නෙ. - තව සමාජ කියමනකුත් තියෙන්නෙ මේ අර තාත්තගේ ආදරෙන් අර හරියට බස් එකේ කොන්දොස්තර මහත්තයාගේ ඉතුරු සල්ලි වගේ කියලා. දෙන බවත් දන්නවා, ඉල්ලන්නෙත් නෑ. - ඉතින් අන්න ඒ වගේ ගුප්ත ස්වරූපයක් තුළ තමයි මිනිස්සු දේවල් ක්‍රියාත්මක කරන්නෙ. දැන් ඒ අනිත් අයට උදව් කරන්න ක්‍රියාත්මක වීමත් ඒ වගේ, නිරන්තරයෙන්ම දේවල් ඉල්ලනකොට මිනිස්සුන්ට එපා වෙනවා. එහෙම ඉල්ලන්නැත්නම් හොයලා බලලා භිතලා බලලා හරි දෙන්න උත්සාහ කරනවා. දැන් මේ ගුණය, එහෙම නැත්නම් මේ ස්වභාවය, දැන් මේ මිනිස් සිතේ ක්‍රියාත්මක වෙන මේ ගති ලක්ෂණය එක්තරා ප්‍රමාණයකින් අපේ මනසට දැනුනට පස්සෙ අර ලාභ සත්කාර කැමැති පුද්ගලයාගේ මනෝභාවය

අල්පේච්ඡතා ස්වරූපයෙන් මතු වෙන්නට පටන් ගන්නවා. එතකොට අල්පේච්ඡතාවය හොඳ දෙයක්, වැඩි දේවල් අපේක්ෂා නොකර ඉන්න බව හොඳ දෙයක්, එතකොට ඒ සද්භාවය තුළින් අර තෘෂ්ණාව අවදිවෙනවා. අවදිවෙනකොට ඔහුට හිතෙන්නේ තමන් ඇත්තටම දේවල් වැඩිපුර බලාපොරොත්තු වෙන්නේ නෑ තමන්ට එව්වර අවශ්‍යත් නැහැ වගේ ගතියක් ඔහුටම හැඟෙනවා. නමුත් ඔහුට තේරෙන්නෑ ඒ අල්පේච්ඡතාවය තුළ තමන් එතරම්ම දැඩිව ඉන්නේ ඇයි කියලා. දැන් ඒවා ගෙහාත් මහත්මයා අපිට පරීක්ෂා කරලා බලන්න පුළුවන් මේ විදියට. දැන් අපි හිතමු යම්කිසි කෙනෙක් දේවල් දෙන්න හදනකොට නෑ මට අවශ්‍ය නෑ කියලා සමහරු ඒක බැහැර කරන්න උත්සාහ කරනවා. ආයෙ ආයෙ දෙන්න හදනකොට සමහරු කුපිත වෙන අවස්ථා තියෙනවා. දැන් මං කිව්වානෙ මට එපා කියලා, එකපාරක් කියපුවාම තේරෙන්නෑද්ද, මට කරදර කරන්නැතිව ඉන්න බැරිද, එතකොට දැන් ඒ අල්පේච්ඡ නම් එහෙම කුපිත වෙන්නේ මොකටද. එතකොට දැන් එයාට ඕන මම අල්පේච්ඡයි කියන ප්‍රතිරූපය රැකගන්න. දැන් අර මනුස්සයා නැවත නැවත දෙන්න හදනකොට තමන්ගේ අල්පේච්ඡතාවයේ ප්‍රතිරූපය බිඳෙනවා. එහෙනම් ඔහුගේ සැබෑවට තියෙන්නේ අල්පේච්ඡ බවද නැත්නම් අල්පේච්ඡයි කියන ප්‍රතිරූපය රකින්නට උත්සාහ කිරීමද. දැන් ඔය මස් මාංශ කෑමෙන් වළකින අයගෙන් සමහර විට ඕක පෙනෙනවා. ඒකට දැන් අපේ ඔය අධිකාරම් මැතිතුමා ඇත්තටම එතුමා ඇසුරු කිරීමෙන් මං ගොඩාක් ප්‍රායෝගික දේවල් එතුමාගෙන් ඉගෙන ගන්නවා. එක් අවස්ථාවක එතුමයි, තව එතුමාගේ මිත්‍රයෙකුයි තවත් මිතුරෙකුගේ නිවසකට ගියායින් පස්සෙ ආහාර වේලක් සකසලා තිබ්ලා තියෙනවා ආගන්තුකයින් හැටියට මේ අයට. දැන් මස් හෝ මාළු හදලා දැන් පිඟානට කෙලින්ම බෙදලාම දීලා තියෙනවා. එතකොට අර අධිකාරම් මහත්තයන් එක්ක ගිය යාළුවා කියලා තියෙනවා මං මස් මාළු කන්නෑනෙ. කන්නැති බව දන්නෑද්ද ඉතින් මොකටද බෙදුවේ කියලා එයා ලොකුවට මේක කෑ ගහලා සද්ද කරලා දැන් අර ගෙදර මිනිස්සුන් අසරණ වෙලා, ඒ මිනිස්සුන් ඉතින් මේ ආගන්තුකයින් විදියට වැඩි හොඳ සත්කාර කරන්නයි දැන් මේක හදලා දුන්නේ, දැන් ඒ මිනිස්සුන්ටත් හරි ප්‍රශ්නේ, දැන් මස් මාළු කන්නැත්නම් දැන් මොනවද අපි දෙන්නේ කියලා. ඊටපස්සෙ ආයෙ සම්බෝල හදලා ඔහොම ඉතින් මහ ජරමර ගොඩක් කරලා. අධිකාරම් මහත්මයාත් දැන් මස් මාළු වලින් ඒ කාලෙ සම්පූර්ණයෙන් වැළකිලා ඉඳලා තියෙන්නේ. ඊටපස්සෙ අධිකාරම් මහත්මයා ඔය මොකුත් කලබලයක් නෑ කෑම ටිකක් කනවා අර අනිත් තිබ්ව්ව් මොනවාහරි ව්‍යඤ්ජනත් එක්කලා කාලා, බත් ටිකකින් එක මස් කැල්ලක් වහනවා. ඊටපස්සෙ අනිත්

ව්‍යඤ්ඡනත් එක්ක තව බත් ටිකක් කනවා, තව බත් ටිකකින් තව මස් කැල්ලක් වහනවා. ඊටපස්සෙ දැන් අධිකාරම් මහත්මයා බත් පිඟානෙත් භාගයක් කාලා ඉවර වෙනකොට දැන් බත් පිඟානෙ බතූත් භාගයක් ඉවරයි, මසුත් ජේන්න නෑ දැන්. එතකොට දැන් ගෙදර අයට සතුටුයි හා මෙයා ඉතින් බත් කාලා තියෙනවා, එතකොට - හිත රිදිලත් නෑ - දැන් ආගන්තුක සත්කාර, ගෙදර අය ඉතින් හොඳට මස් මාංශත් එක්කලා දැන් කෑම දුන්නා. සතුටින් කෑමත් කාලා තියෙනවා, පස්සෙ අරක අස්කරනකොට ඉතින් ඒක ඒ ගොල්ලො දකින්න ඇති ඉතින්, ඒක කවුරු අස් කරාද දන්නෑනෙ, සමහර වෙලාවට මං හිතන්නෙ අධිකාරම් මහත්මයාම තමයි ඒක ඊටපස්සෙ සතෙකුටද කොහෙද දාලා තියෙන්නෙ. දැන් අර එතන මොකුත්ම ප්‍රශ්නයක් ගැටළුවක් ඇතිවෙන්නෙ නැති හැටියට ඒක සමබර කලා. දැන් අර අනිත් එක්කෙනාට ඇයිද එහෙම සමබර කරන්න බැරිවුනෙත්, අධිකාරම් මහත්මයාට එහෙම සමබර කරන්න පුළුවන් වුනෙත් මේ දෙකේ වෙනස, අධිකාරම් මහත්මයාට ඕන වුනේ නෑ තමන් මස් මාංශ නොකන කෙනෙක්ය කියන ප්‍රතිරූපය හදන්න. එතුමාට ඕන වුනේ තමන්ගේ ප්‍රතිපත්තිය රකින්න. නමුත් අර අනිත් මිත්‍රයාට ඕන වුනේ ප්‍රතිපත්තිය රකින්න නෙවෙයි, මස් මාළු නොකන කෙනෙක්ය කියන ප්‍රතිරූපය හදන්න. අන්න එතන තමයි වෙනස. එතකොට හැබැවටම අල්පේච්ඡ නම් අනිත් කෙනා ගෙනල්ලා ගොඩගහලා ගියා වුනත් තමන් අපේක්ෂා කරන්නැත්නම් තමන්ගේ හිතින් ඒවා භාරගන්නැතිව අල්ලගන්නැතිව හිටියාම එව්වරයි. අර ගෙනත් ගොඩ ගහන්න හදනකොට ඒවා ප්‍රතික්ෂේප කරන්න හදන්නෙ, ගැටෙන්නෙ, මං එපා කිව්වා නේද නිකං අපේ තෘෂ්ණාව වර්ධනය කරන්න හදනවා, අපිත් මේ ගොඩ ගහලා ඉවර වෙලා අපි බහුභාණ්ඩයෙක් කරන්න හදනවා කියලා එහෙම අර්බුදයක් ඇති කරන්නෙ ඇයි, ඒ තැනැත්තාට ඕන වෙන්නෙ අල්පේච්ඡ වෙන්නට නෙවෙයි, තමන් අල්පේච්ඡයි කියන එක ලෝකෙට පෙන්වන්න. ඉතින් අන්න ඒ විදියට පරිස්සමින් අපි අපේ මනස ගැන, අපේ ප්‍රතිචාරයන් ගැන යම් යම් අවස්ථාවලදී ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බැලුවොත් තමයි ඇත්තටම මම මේ ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ හැබෑ ප්‍රතිපත්තිය තුළද එහෙම නැත්නම් එහෙම ප්‍රතිපත්ති රකින කෙනෙක් වගේ ලෝකෙට පෙන්වීමේ අවශ්‍යතාවයක්ද මා තුළ තියෙන්නෙ කියලා හරියටම හඳුනාගන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා මේ වංචක ධර්ම වලින් සිත නිදහස් කරගැනීමට ප්‍රධානම කාරණයක් තමයි සතිසම්පජ්ඣයෙන් සැමවිටම තමන්ගේ මනස ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බැලීම.

හොදමයි අපේ හාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ ඒ ධර්ම කාරණා පිළිබඳව අවබෝධ කිරීමේදී දන්නෙම නෑ වැඩසටහන් පෙළක් එකට එක දිගට එක පෙළට මෙලෙසට අප ඔබ වෙතට ගෙනාවා වංචක ධර්ම පිළිබඳව. ඉතින් වංචක ධර්ම ක්‍රියාත්මක වීමේ කාරණාවේදී නොලැබූ සම්පත් ලබාගැනීම කියන කොටස ඇතුලේ අපි ලබන්නට යන සම්පත් අපි ඉතාමත් උත්සාහයෙන් හඹායන සම්පත් ලබාගැනීමේදී සුක්ෂ්ම විදියට ඉතාමත්ම හොද ගුණාංග තුළ ක්‍රියාත්මක වන අනිතකර බලපෑමක් පිළිබඳවයි මේ කතා කලේ. ඉතින් අපේ හාමුදුරුවනේ වංචක ධර්ම ගැන කතා කරන සුගත පද විවරණ වැඩසටහනේ පුරා හෝරාවක් දන්නෙම නැතිව අපිට ගෙවිලා ගිහිල්ලා. ඉතින් ඒ නිසා අද දවසට මේ වැඩසටහනට නිත තබන්නට අපට අවසර. ඒ මත්තෙන් අද දවසේ අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් සදහම් දෙසුමට දම් අසුනට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, ආචාර්ය පූජ්‍ය කුකුල්පනේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, නිදුක් නිරෝගී සුව ප්‍රාර්ථනා කරනවා අපේ හාමුදුරුවනේ බොහොමත්ම පින් අද දවසේ සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ප්‍රධාන පරිශ්‍රයට වැඩම කලාට, ඉතින් තවත් දවසක මෙවැනිම වැඩසටහනකින් ඔබ හමුවන්නට සූදානමින් අදට මෙලෙසට වැඩසටහන නිමා කරනවා, සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය, දැනුමින් දිවි ගෙවන දන හට යහපතක්ම වේවා! තෙරුවන් සරණයි!

<https://youtu.be/A-hNmdJCOJE>

06 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝවන් ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට. සියැස් නාලිකාවෙන් අදත් අපි ඔබ වෙත මෙලෙස ගෙන එන්නට සූදානම් ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන, මේ ඔබ ආදරය කරන වැඩසටහන සුගත පද විවරණ. අද වැඩසටහනත් අපි ආරම්භ කරන්නට සූදානම් වන මොහොතේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට ආරාධනා කලා ඔබට අපට හොඳහැටි, හරිහැටි, දැන පුරුදු, දැක පුරුදු, හුරුපුරුදු අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට. ඉතින් අදත් අප කෙරෙහි, රට කෙරෙහි, සමස්ත ලෝකයා කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් දම් දෙසුමට සදහම් අසුනට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, ආචායඪී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස සාදුනාද නංවා සුපුරුදු ගරු සිතීන්, බැති සිතීන්, පින් සිතීන් ඔබ වහන්සේව අදත් අපේ වැඩසටහනට මෙලෙසින් සම්බන්ධ කරගන්නවා. නිතවතුනි අපි පසුගිය කාලය පුරාවටම සාකච්ඡා කරමින් නිටියේ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පන්තිදෙන් රචිත වංචක ධර්ම ගැන කියවෙන කෘතියේ කොටසින් කොටස ඔබට හරිහැටි විග්‍රහ කරන ආකාරයට. ඉතින් අද අපි අලුත් පරිච්ඡේදයක් ආරම්භ කරන්නට සූදානම් වෙනවා. මේ වැඩසටහනේ අපි දිගින් දිගටම කතා කලා අප වස්තුව රැස්කරගන්නා විට අපිට ඇතිවන ක්ලේශ ධර්මයන් නොඑසේ නම් අපි හොඳ දේ කරන්න ගිහින් අපිට හිතේ අපි නොසිතන මානයක සුක්ෂම විදියට අපි අතින් සිදුවෙන්නට පුලුවන්, බරපතල වන්නටත් පුලුවන්, බරපතල නොවන්නටත් පුලුවන්, නමුත් නිවන් මග අවුරන්නටත් පුලුවන් කරුණු කාරණා ගැන. අපේ භාමුදුරුවනේ අද මට වැඩසටහනෙන් ඔබවහන්සේගේ විග්‍රහයට මට හිතෙනවා මෙහෙම කියන්න. සමහර විට මෙහෙම කිව්වාම මට බනිසිද දන්නෙත් නෑ. භාමුදුරුවනේ මට ගොඩින් අක්කර විසිපහක් තියෙනවා, මඩින් අක්කර දහඅටක් තියෙනවා. භාමුදුරුවනේ මට හැබැයි මිනිස්සුන්ට දන් දෙන්න හිතෙනකොට මට හිතෙනවා හොඳ සිල්වත්ත ගුණවත්ත මිනිස්සුන්ට දෙන්න. ඒක හරි ප්‍රශ්නයක්නෙ භාමුදුරුවනේ.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම. ගෙහාන් මහත්මයා දැන් සිල්වත් ගුණවත් පිරිසට දෙන්න හිතනවයි කියන එක වැරදි සිතුවිල්ලක් කියලා කියන්නට පුලුවන්කමක් නෑ. හැබැයි ඒ සිල්වත් ගුණවත් පිරිස හොයලා දෙන්නට හිතෙන්නෙ මොන පදනමක් මතද කියන එක තමයි වැදගත් වෙන්නෙ. දැන්

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා විමසා බලා දන්දීම සුදුසුයි. විවේචය දානං සුගතජප සත්තං - විමසා බලා දන්දීම තමයි යෝග්‍ය. නොවිමසා දෙනවාට වඩා. හැබැයි අපි විමසිලිමත් වෙන්නෙ දැන් වර්තමානෙ හුඟාක් දෙනා සොයලා බලනවානෙ සිල්වත් ගුණවත් භාමුදුරුවොත්ට දුන්නොත් ඒක මහත්ඵල මහානිසංසයි. ඒ නිසා ගමේ පන්සලේ භාමුදුරුවන්ට දානෙ ටික නොදී සමහර වෙලාවට ආරණ්‍යයේ ගල්ලෙනේ භාවනාස්ථානයේ ඉන්න භාමුදුරුවො සොයාගෙන යනවා. උන්වහන්සේලාට දීම වැරදියි කියන එක නෙවෙයි ඒකෙන් කියන්නෙ. උන්වහන්සේලාට දියයුතුමයි. නමුත් දැන් මේ එබදු ස්වාමීන් වහන්සේලා සොයාගෙන යන්නේ කුමක් සදහාද. ඒකෙ පරමාර්ථය මොකක්ද, සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දීම තමයි අදහස. හැබැයි ඒ අදහස මතුවුනේ කවර පරමාර්ථයකින්ද. මගේ පින වැඩි කරගන්න. එතකොට දැන් මගේ පින වැඩි කරගන්න සිල්වතුන් හොයාගෙන ගිහිල්ලා දෙනවා. එතකොට සිල්වතුන්ට දීලා තියෙන්නෙ සිල්වතුන්ට යහපතක් කරන්න නෙවෙයි, සිල්වතුන්ගේ සීලය දියුණු කරන්නට නෙවෙයි මගේ පින වැඩිකරගන්න. ඒ මගේ පින වැඩි කරගන්නෙ මොකටද, මට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය වැඩි කරගන්න. එතකොට අවසානයේ වෙලා තියෙන්නෙ මා සත්තක දේ වැඩි කරගැනීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් සසර ගමනේ තව වැඩිපුර සම්පත් ලැබීමේ කාමච්ඡන්දය, කාම තණ්හාව මූලික කොටගෙන තමයි අර සිල්වත් ගුණවත් භාමුදුරුවො හොයාගෙන ගිහිල්ලා දෙන්නට පෙළඹිලා තියෙන්නෙ. එතකොට එබදු අදහසකින් නෙවෙයි බුදුරජාණන් වහන්සේ සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දෙන්න කියලා දේශනා කලේ. දැන් වර්තමානයේ මේ කාරණය හරියට පටලවාගන්න බව පෙනෙනවා. උදාහරණයක් හැටියට අපිට මෙහෙම පැහැදිලි කරන්න පුලුවන්. අපි හිතමු දන්පතක් තියෙනවා, කෑම ආහාර පතක් තියෙනවා. දැන් මේක අපට දෙන්නට පුලුවන් තිරිසන් සතෙකුට. තිරිසන් සතෙකුට දුන්නොත් ඒ කෑම ටිකෙන් ඒ සතාගේ ලේ මස් වැඩෙනවා, ජීවිතේ පවතිනවා. එතකොට ඒ කෑම ටිකෙන් ලෝකෙට සිද්ධ වෙන යහපත එපමණයි. ඊටපස්සෙ අපිට පුලුවන් ඒ බත්පතම ඕනනම් මනුස්සයෙකුට දෙන්න පුලුවන්. එතකොට මනුස්සයෙකුට දෙනකොට ඒ මනුස්සයාගේ ලේ මස් වැඩෙනවා, ජීවිතය රැකෙනවා, හැබැයි ඒ මනුස්සයාගේ කාය ශක්තියෙන් අඩුම තරමින් තමන්ගේ අඹුදරුවන්ට හරි යහපතක් කරනවා. දැන් එහෙමනම් තිරිසන් සතාට දුන්නට වඩා අර බත් පතෙන් වැඩි යහපතක් වෙලා තියෙනවා සමාජයට ඒ බත්පත මනුස්සයෙකුට දීම නිසා. අපි හිතමු ඒ බත්පතම අපි හික්ෂුන් වහන්සේ තමකට පූජා කරනවා. පූජා කලාම උන්වහන්සේගේ ශරීරයේ ලේ මස් වැඩෙනවා, ජීවිතේ

ආරක්ෂා වෙනවා, සමාජයට යහපතක් වෙනවා, ගුණදහම් වඩනවා, ශාසනය පවතින්නත් එය අනුග්‍රහයක් වෙනවා. දැන් අර එකම බන්ධනෙන් ලෝකයට වැඩි යහපතක් වෙලා තියෙනවා. දැන් මෙන්න මේ පදනම මත තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නෙ සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දීම මහත්ඵලයි කියලා.

අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් මම මාතෘකාවට එනවා. ඔබ වහන්සේගෙන් මම මෙහෙම අහනවා. දැන් භාමුදුරුවනේ හැමෝම කියනවා දැන් සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දන්දෙන්න හිතෙනවා භාමුදුරුවනේ, හැබැයි හරි ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා එහෙම අය නෑනෙ. අපිට එහෙම හිතෙනවනෙ.

ඔව් එහෙම හිතෙන්නටත් පදනමක් තියෙන්න පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ සිල්වත් ගුණවත් අය ලෝකෙ නැතිවා නෙවෙයි, සිල්වත් ගුණවත් අය හඳුනාගන්නට තරම් දායකයා දක්ෂද කියන ප්‍රශ්නයක් එනවා. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩි සිටි සමයෙහි වස්ත්‍ර ප්‍රතික්ෂේප කරලා තවුස්දම් පුරන එක් එක් කණ්ඩායම් හිටියානෙ, ඒ අය හැඳින්වුවානෙ අවේලක කියලා. එතකොට මේ වගේ අවේලක කණ්ඩායමක් බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩි සිටි ආසන්නයෙන් නික්ම ගියා. ඒ නික්ම යනකොට කොසොල් රජ්ජුරුවො බුදුභාමුදුරුවො ළඟ වාඩිවෙලා බණ අහමින් හිටියෙ. කොසොල් රජ්ජුරුවො ඉක්මණට නැගිටලා අර නිගණ්ඨයින්ට ආචාර කලා. ආචාර කරලා වාඩි වුනා. වාඩිවෙලා බුදුරජාණන් වහන්සේට කියනවා ස්වාමීනී, ඒ අය බොහොම සිල්වත් ගුණවත් අය. ඒ නිසයි මං ඒ ආචාර කලේ කියලා, වන්දනා කලේ කියලා කියනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේට ඉතින් අමුතුවෙන් හංඟන්න දෙයක් නෑනෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ දකිනවානෙ ඒ අය කවුද, මේ කවුද මොකක්ද ඒ කලේ ඔක්කොම. ඇත්තටම මොකක්ද මෙතන වුනේ, කොසොල් රජ්ජුරුවන්ගේ රහස් ඔත්තු සේවයේ අය තමයි ඒ නික්ම ගියේ. එතකොට ඒ අය තවුසන් හැටියට තමයි වෙස්වලාගෙන යන්නෙ. එතකොට දැන් කොසොල් රජ්ජුරුවොත් මේ බොහොම සිල්වත් ගුණවත් තාපසයො වගේ අඟවන්න තමයි ඉක්මණට නැගිටලා මේ ආචාර කලේ. ඉතින් බුදුභාමුදුරුවන්ටත් ඒ කොළේම වහන්න ලැස්ති වුනා. පස්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මහරජතුමනි, සුදුවත් අදින කාමභෝගී ජීවිත ගත කරන ගිහියෙකුට ශ්‍රමණයෙකුගේ සීල ගුණය ඒ විදියෙන් තෝරා බේරාගන්නට බැහැ කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා බාහිර ස්වරූපය දිහා බලලා කෙනෙකුගේ සිල්වත් කම් ගුණවත්කම් මනින්න පුලුවන්කමක් නෑ. මහරජතුමනි යම්කිසි කෙනෙකුට කෙනෙකුගේ සීලය හරියට තේරුම් ගන්නට ඕන නම් දීර්ඝ කාලයක් ළඟින් ඇසුරු කරන්නට ඕන. කෙටි කලක්

නෙවෙයි දිගුකලක්. ඒ වගේම හොඳින් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන කෙනෙකුට විතරයි ඒ සිල්වත් කම් ගුණවත්කම් තේරුම් ගන්න පුළුවන්. ප්‍රත්‍යවේක්ෂා නොකරන කෙනෙකුට නෙවෙයි. ඒ වගේම නුවණැති කෙනෙකුට විතරයි කෙනෙකුගේ සීලය ගුණය තේරුම් ගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. නුවණ නැති කෙනෙකුට නෙවෙයි. දීර්ඝ කාලයක් ඇසුරු කරන්නටත් ඕන, කෙටි කාලයකින් නෙවෙයි. ඒ වගේම විමසා බලන්නටත් ඕන නොවිමසා නෙවෙයි. ප්‍රඥාව ඇති කෙනෙකුට පමණයි, ප්‍රඥාව නැති කෙනෙකුටත් නෙවෙයි කෙනෙකුගේ සීලය හඳුනාගන්න පුළුවන්. අන්න ඒ තරම් දුෂ්කරයි කෙනෙකුගේ සිල්වත් කම් ගුණවත්කම් හඳුනාගැනීම කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. ඉතින් වර්තමානයේත් අපිට පේනවා මිනිස්සු බාහිර දේවල් දිහා බලලා තමයි කෙනෙකුගේ සිල්වත්කම්, ගුණවත්කම් මනින්න උත්සාහ කරන්නෙ. අපි හිතමු සෙරෙප්පු දෙකක්වත් දාන්නෙ නැති නිකං පරණ කබල් සිවුරක් පෙරවගෙන වාගේ එනවා නම් ඔන්න ඒ හාමුදුරුවෝ තමයි බොහොම සිල්වත් හාමුදුරුවෝ කියලා හිතන්නෙ. එතකොට දැන් මේ මිනිස්සුන්ගේ ආකල්ප දිහා බලලා සමහර කෙරාටිකයින් ඔය ස්වරූපයෙන් රඟදක්වන්නට උත්සාහ කරනවා. පාවහන් දෙකක්වත් පාවිච්චි කරන්නෙ නැතිව, පරණ වෙච්චි සිවුරක් කඩමාළු වෙච්ච සිවුරක් ඇඳගෙන ඒ විදියට හැසිරෙන්නට උත්සාහ කරනවා. හැබැයි ඒ ලෝකයේ හැසිරෙන්නේ කෙරාටිකයෝ. ඒ කෙරාටිකයින්ට තමයි වැඩිහරියක් එතකොට මහජනයා රැවටිලා කටයුතු කරන්නෙ. හැබැම සිල්වත් ගුණවත් හික්ෂුව තමන්ගේ සීලය ප්‍රදර්ශනය කරන්න යන්නෙ නෑ අපි පසුගිය සතියේ මතක ඇති කතා කලා තමන්ගේ අල්පේච්ඡතාවය, තමන් මාංශ අනුභව කරන්නෙ නැති බව ඒවා නිකං ලෝකෙට රඟදක්වන්නෙ තමන්ගේ ප්‍රතිරූපය පෙන්වන්න ඕන කෙනා. හැබැම සිල්වත් ගුණවත් හික්ෂුවට ප්‍රතිරූපයක් මවා දක්වන්නට ඕනකමක් නෑ අනිත් අය පැහැදුනත් එකයි, නැනත් එකයි, අනිත් අයගේ ප්‍රසාදය දිනාගන්නට නෙවෙයි මේ කටයුතු කරන්නෙ. ඒ නිසා හැබෑ සිල්වතුන්, හැබෑ ගුණවතුන් ලෝකෙ බොහෝ දෙනාට හඳුනාගන්නට පහසු නෑ. එක අවස්ථාවකදී, රහතන් වහන්සේ නමක් පසුපස යනවා ඒ රහතන් වහන්සේගේ පාත්‍රා සිවුරු ආදිය දැනින් දරාගෙන ටිකක් වයසට ගිහිල්ලා පැවිදි වෙච්චි හික්ෂුවක්. ඒ වයසට ගිහින් පැවිදිවෙච්ච අයට කියෙන්නෙ බුඩ්ධපබ්බතියා කියලා. එතකොට එබඳු බුඩ්ධපබ්බතියා හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් අර රහතන් වහන්සේ පසුපසින් වඩිනවා. වැඩම කරමින් අර රහතන් වහන්සේගෙන් අහනවා ස්වාමීනී රහතන් වහන්සේලා හඳුනාගන්නෙ කොහොමද, එතකොට අර රහතන් වහන්සේ සිහිපත්

කරනවාලු වයසට ගිහිල්ලා පැවිදි වෙච්චි ඇතැම් බුඩ්ධිපබ්බතයින් රහතන් වහන්සේලාගේ පාත්‍රා සිවුරු දැනින් දරාගෙන රහතන් වහන්සේලා පසුපසින් ගමන් කරනවා, ඒත් ඒ අයට රහතන් වහන්සේලා හඳුනාගන්නට බැහැ කියලා. දැන් එහෙම කිව්වත් අර භික්ෂුවට මේ රහතන් වහන්සේ නමක් කියලා වැටහෙන්නෙ නෑ. ඉතින් ඒ විදියට පසුපස ගියා වුනත් දිගු කලක් ඇසුරු කලා වුනත් නුවණ නැති කෙනාට සිලවන්නයිත් ගුණවන්නයිත් හඳුනාගන්න බෑ. සීලය ගුණය කියන එක හඟින්නට මහජනතාව ගොඩාක් වෙලාවට බාහිර අර සරල කාරණා ටිකක් තමයි යොදාගෙන තියෙන්නෙ. ඉතින් ඒවා මහජනයාගේ නිර්ණායක හැටියට පෙනෙනකොට කෙරාටික අය ඒ විදියෙන් රඟදක්වන්නට ගන්නවා. එතකොට වැඩිහරියක් ලෝකයා රැවටිලා තියෙන්නෙ කපටිත්. දැන් මේක සීලයට ගුණයට අදාල නැතත් මෙනෙදි තවත් පුංචි උදාහරණයක් අපිට සිහිපත් වෙනවා, මේ මැනක අහන්න ලැබිව්ව කාරණයක්. ඒවත් අපිට වැදගත් මේ ලෝකය හඳුනාගන්න. දැන් වර්තමානයේ ලංකාවේ විශේෂයෙන් මහජනතාවගේ ආකල්පයක් ඇතිවෙලා තියෙනවා බෙහෙත් ගහන්නේ නැතිව, කෘමිනාශක ගහන්නේ නැතිව, ඒ වගේම රසායනික පොහොර වර්ග දාන්නෙ නැතිව කාබනික පොහොර දාලා හදපු ආහාර වැඩිමිලක් දීලා වුනත් ගන්න සුදුසුයි කියන ආකල්පයක්, ඒක අපේ රටේ විතරක් නෙවෙයි ලෝකෙම ඇතිවෙලා තියෙන ප්‍රවණතාවයක්. දැන් මේ ආකල්පය මහජනයා තුළ ඇතිවෙනකොට අර හුඟක් දෙනා හිතනවා හොඳට පෘෂ්ටිමත්ව හැදිලා තියෙනවා නම් සත්තු විදලා නැත්නම් ඒවට වැඩිපුර බෙහෙත් ගහලා, කෘමිනාශක යොදලා, රසායනික පොහොර දාලා තමයි පෘෂ්ටිමත්ව හොඳ ලස්සනට හැදිලා තියෙන්නෙ. එතකොට කාබනික පොහොර දැම්මා නම් සමහර විට එව්වර පෘෂ්ටිමත්ව වැඩිලා නැතිවෙන්න පුලුවන්. කෘමිනාශක යෙදුවෙ නැතිනම් පොඩි පොඩි සත්තු විදලා තියෙන්න පුලුවන්. ඒ නිසා සත්තු විදපු වැඩිය පෘෂ්ටිමත්ව හැදිව්ව නැති ඒවා හොඳ දේවල් හැටියට හඟින එක්තරා ප්‍රවණතාවයක් තියෙනවා. දැන් මේ මිනිස්සුන්ගේ ආකල්පය තේරුම් ගන්න ඇතැම් කෙරාටික වෙළෙඳුන් මොකද කරන්නෙ, එකටම නොග පිටින් ගේනවා එළවළු ජාති. එතකොට ඒවා කෘමිනාශක ගහලා රසායනික පොහොර වර්ග දාලා හදපු එළවලු වර්ග. දැන් ගෙනැවිත් පොළට ගෙනල්ලා ඔක්කොම හලලා අර කේඩැරි වෙච්චි, ඒ කියන්නෙ වැඩිය පෘෂ්ටිමත්ව හැදිව්ව නැති සත්තු විදපු ටික වෙන් කරනවා. වෙන් කරලා ඒවා වයසක අම්මලා කීපදෙනෙක් වෙනම ගන්නවා. අරගෙන අර පෘෂ්ටිමත්ව වැඩිලා තියෙන එළවළු විකුණන තැනට ටිකක් එහාපැත්තෙන් අර කේඩැරි වෙච්ච

සත්තු විද්‍යු ටික නියාගන්නවා. නියාගෙන මේවා ගමේ එළවළු මේවා බෙහෙත් ගහපු නැති ඒවා, මේවා කාබනික පොහොර යොදපුවා කියලා අරවා අරවගේ දෙගුණයකින් විකුණනවා. - අන්තිමට පිට ඔපයට රැවටිලා අපි - එතකොට මොකක්ද වෙලා තියෙන්නේ. දැන් සමහර දේවල් අගය කරනවා පලුදු නැතිවීම හේතුකොටගෙන. සමහර ඒවට ඇගයීමක් ඇවිත් තියෙනවා පළුදු වීම හේතුකොටගෙන. එතකොට දැන් ඒ කෘමිනාශක යොදපු නැති ඒවා කියලා සංඥාව යන්නේ මිනිස්සු පළුදු වෙලා තියෙනවා නම්, මැස්සො විදලා තියෙනවා නම්, වැඩිය පෘෂ්ටිමත්ව වැඩිලා තියෙනවා නැත්නම්, ඒවා තමයි හොඳ දේවල් හැටියට. දැන් මෙතන කාරණා දෙකක් තියෙනවානේ ශෙහාන් මහත්මයා. දැන් එකක් තමයි ලස්සනට පිරිසිදුව පිරිපුන්ව වැඩිව්ව දේ තමයි හොඳ කියන ආකල්පයක් එනවා. එතකොට දැන් අද තව ආකල්පයක් ඇතිවෙලා තියෙනවා ගුණාත්මක දේ නම් එහෙම ලස්සනට හැඩට රුවට තියෙන එක නෙවෙයි, අර සත්තු විදලා කේඩැරි වෙලා තියෙන එකයි. එතකොට භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ සීලය ගැන හිතනනකොටත් ඔන්න ඔය වගේ නිර්ණායකයක් මහජනතාව යොදාගන්න පුරුදු වෙලා තියෙනවා හොඳට හිසරැවුල් බාලා, හොඳට පිළිවෙලට සිවුරු ඇඳලා, පිරිසිදුව, පිළිවෙලට එහෙම හැඩට ඉන්නවා නම් ඒ සිල්වත් භාමුදුරුනමක් නෙවෙයි. ඒ නිකං මනමාලකම් කරන භාමුදුරුනමක් වගේ. අර විදියට සෙරෙප්පු දෙකක් වත් නැතිව, දිරව්ව සිවුරක් ඇඳගෙන ඒ විදියට බොහොම කර්කශ විදියට වැඩිය පිරිසිදුකමක් නැතිව එහෙම ඉන්නවා නම් ඒ භාමුදුරුවො බොහොම සිල්වත් ගුණවත් කෙනෙක් වගේ හඟින්න පුරුදු වෙනවා. එතකොට වෙනතේ අර එළවළු තේරුවා වගේ වැඩක් තමයි. ඉතින් ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා සිතහවෙත්, කතාවෙන්, හැසිරෙන ආකාරයෙන් මිනිස්සුන්ගේ සිල්වත්කම්, ගුණවත්කම් මනින්න පුළුවන්කමක් නෑ, බාහිරින් භායන්න බෑ, එහෙම කෙනෙකුට සිල්වත්කම් ගුණවත්කම් තේරුම් ගන්න ඕන නම් දීර්ඝ කාලයක් ඇසුරු කරන්නට ඕන, ඒත් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන කෙනෙකුට පමණයි ඒක දැනගන්න පුළුවන්, ඒත් නුවණැත්තෙකුට පමණයි, සාමාන්‍ය කෙනෙකුට නෙවෙයි. ඉතින් ඒ නිසා දැන් ශෙහාන් මහත්මයා මුලින් පටන් ගත්තේ මේ මාතෘකාව සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට පමණයි දෙන්න හිතෙන්නේ, අනිත් අයට දෙන්න හිතෙන්න නෑ. එතකොට දැන් සිල්වතුන් ගුණවතුන් තෝරාගන්නේ කොහොමද කියන ප්‍රශ්නේ එනවා. එතකොට එතනදි අපි රැවටීමට ලක්වෙන්නත් පුළුවන්. අපි හිතමු සිල්වතුන්, ගුණවතුන් තෝරාගෙන කොහොමහරි දෙනවා කියලා, දිගු කලක් ඇසුරු කරලා හොඳට ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා, නුවණින් කල්පනා කරලා හරියටම සිල්වතුන්

ගුණවතුන් හොයාගෙන දෙනවා. ඒක හොඳයි, ඒක බුදුහාමුදුරුවෝ අගය කරපු කාරණයක්. හැබැයි එහෙම දෙන්න හිතන්නේ තමන්ගේ කුසලය වැඩි කරගන්න, තමන්ගේ ප්‍රතිලාභය වැඩි කරගන්න කියලා නම් මෙතන තියෙන්නේ තනිකර තෘෂ්ණාවට වසඟ වෙච්චි ස්වභාවයක්. එතකොට වංචනික විදියට අපේ මනසේ මතුවෙනවා අර සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දීමෙන් අපට ලැබෙන දේ වැඩිවෙනවා. සසරේ වැඩිපුර ලබන්න නම් දුස්සිලියිනිට නෙවෙයි සිල්වතුන්ට දෙන්න ඕන. සසරේ මහත්ඵල ලබන්න නම් සිල්වතුන්ට දෙන්න ඕන. එතකොට සිල්වතාට දීලා තියෙන්නේ අර අපි මුලින් කතා කරපු විදියට උන්වහන්සේගේ සිලය ගුණය වර්ධනය කරලා ලොවට යහපතක් කරන්න නෙවෙයි, මට ලැබෙන කොටහ වැඩි කරගන්න තමයි අන්තිමට සිල්වතුන් හොයාගෙන ගිහිල්ලා දෙන්නේ. එබදු සිතකින් යම්කිසි කෙනෙක් සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දෙනවා නම් එය මහත්ඵල මහත්ආනිසංස වෙත් නෑ, ඒ ලැබෙන ඵලයත් අල්ප වෙන්නට, හීන වෙන්නට හේතුවක් වෙනවා.

දැන් අපේ හාමුදුරුවනේ ඒ ප්‍රශ්නෙම ඊළඟ කොටසට මං එනවා ඔබ වහන්සේගෙන්. සිල්වතුන් ගුණවතුන් පිළිබඳව දැන් ඔබවහන්සේ සඳහන් කලානේ. අපේ හාමුදුරුවනේ දැන් අපි මේ පොතට ආවොත් අන්න එතනදි කියනවා සිල්වතුන් ගුණවතුන් හොයාගන්න ඕන හාමුදුරුවනේ, ඒත් එහෙම අය හරි අඩුයි. ඒ නිසා ඉතින් තියෙන දේවල් දන්දෙන්න ඕන නෑ වගේ කියලා හිතෙනවානේ, අන්න ඒ තැනට එමු අපේ හාමුදුරුවනේ.

ඔව් ඇත්තටම දැන් මහානායක හාමුදුරුවෝ ලස්සනට ඒ කාරණය වංචක ධර්ම පොතේ පැහැදිලි කරනවා. දැන් ඇත්තටම ශෙහාන් මහත්මයා අද අපි මේ කතා කරන්න ආරම්භ කලේ, ලැබූ සම්පත් පවත්වාගැනීමේ ලෝභය පිළිබඳවනේ. දැන් ඔය අපි මෙතෙක් පැහැදිලි කලේ සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දීමම නොලබ සම්පත් ලබන්නට උපාය මාර්ගයක් හැටියටත් පාවිච්චි කරනවා. දැන් මහානායක හාමුදුරුවෝ මෙතනදි පැහැදිලි කරනවා, තියෙන දේ දෙන්නේ නැතිව ඒක තමන් වෙත පවත්වාගන්නට මේ විවේච්‍යදානතා ගුණයක් වගේ අර වංචක ලෝභය මතුවෙන ආකාරය. ඒක හදුනවන්නේ විවේච්‍ය දානතා වේශයෙන් වංචක ලෝභය. නායක හාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා මෙහෙම, 'සිල්වතුන් ගුණවතුන් තෝරාගෙන ඔවුනට දන්දෙන ස්වභාවය විවේච්‍ය දානතා නම්. තමන් ලබාගෙන තිබෙන වස්තුවෙන් සත්‍යකුදු අඩුවීම ඉවසිය නොහෙන ලෝභියා වෙත ප්‍රතිග්‍රාහකයෙකු පැමිණි කල්හි සමහර විට ඒ ලෝභය ඔහුගේ සත්තානසෙහි විවේච්‍යදානතා වේශයෙන් පහළ වේ. ඒ ලෝභය මෙහෙයවීමෙන් ඔහුට මෙසේ සිතෙන්නේය.

බුදුන් වහන්සේ විසින් විවේචනය දානං සුගතඡප සත්තං ආදියෙන් විමසා දන්දීම වර්ණනා කරන ලද්දේය. මේ ප්‍රතිග්‍රාහකයා දන් දීමට සුදුසු සිල්වත් ගුණවත් කෙනෙක්ද, දුස්සිලියෙක්ද, ග්‍රමණ වේගයෙන් හැසිරෙන සොරෙක්ද, කවුරුන් දනිත්ද, හඳුනා නාදුනන මොහුට මෙය දුටු පළමු වතාවේ කෙසේ දෙන්නෙක්ද, විමසා සුදුසු නම් පසුව දෙන්නෙමැයි සිතා දීම කල්තබන්නේය. ඔහුගේ දීමත් එයින්ම කෙළවර වන්නේය. එතකොට දැන් මේ කියන්නේ අර විමසා බලා දන්දීමේ ස්වරූපයෙන් තමන් සත්තක දේ දෙන්නට තියෙන අකමැත්ත මතු වෙනවා. ඒ කියන්නේ දැන් තමන් ළඟ තියෙන දේ ඉතුරු කරගෙන තමන් සත්තකව පවත්වාගන්නට ඕනකම තියෙනවා, මසුරුකම නිසා දෙන්න සුදානම් නෑ, ලෝභය නිසා දෙන්න සුදානම් නෑ. හැබැයි ඒ තැනැත්තා ලෝභයට කැමැති කෙනෙකුත් නෙවෙයි, ලෝභය ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. අපි මුල ඉදන්ම කතා කලානේ මේ වංචක ධර්ම ඇතිවෙන්නේ වංචනික අදහසක් ඇති අයට නෙවෙයි කියලා. ඒකයි විශේෂත්වය. වංචක ධර්ම ඇතිවෙන්නේ වංචනික අදහස් තියෙන අයට නෙවෙයි. වංචනික අදහස් තියෙන කෙනා වංචාවෙන්ම, කපටිකමෙන්ම වැඩ ටික කරගෙන යනවා. මේ වංචක ධර්ම ඇතිවෙන්නේ සද්භාවයෙන් අකුසලය ප්‍රතික්ෂේප කරන, දුර්ගුණය බැහැර කරන, ගුණය වඩන්නට උත්සාහ කරන සන්පූරුෂයා තුළ තමයි මේ වංචක ධර්ම මතුවීමේ ප්‍රවණතාවය තියෙන්නේ. එතකොට දැන් එතන ලෝභය දැන් තමන්ගේ මනසේ පවතිනවා. මසුරුකම තමන්ගේ මනසේ පවතිනවා. හැබැයි මේ තැනැත්තා ඒ මසුරුකමයි කියලා දැනගත්තු ගමන් ඒක බැහැර කරනවා. ඒකට තමන්ගේ මනසේ වැඩෙන්න ඉඩ දෙන්නේ නෑ. දැන් මසුරුකමේ මූලය තමන්ගේ සිතේ තියෙන නිසා ඒ මූලය අර විමසා බලා දන්දීමේ ඥාණවත්ත ස්වරූපය හැටියට වර්ධනය වීමට පටන් ගන්නවා. එතකොට දැන් දායකයාට දැනෙන්නේ තමන්ගේ ප්‍රඥාවයි මේ අවදි වෙන්නේ කියලා. මොකද විමසා බලා දන්දීම තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ අගය කරලා තියෙන්නේ. දැන් මටත් හිතෙනවා විමසා බලා දෙන්න ඕන කියලා. අර දැන් ගෙනාත් මහත්මයා මුලින් කීවා වගේ. මට මෙව්වර ඉඩම් තියෙනවා. මෙව්වර දේවල් තියෙනවා, හැබැයි සිල්වතුන් භායලා දෙන්නට විතරයි හිතෙන්නේ, අනිත් අයට දෙන්න හිතෙන්නෑ. එතකොට දැන් මෙහෙම හිතෙනකොට තමන් පිළිබඳව තමන්ට ලොකු ඇගයීමක් එනවා. ඉතින් මම නිකං අනිත් අය වගේ ආවට ගියාට දේවල් කරන්න, නිකං අවිචාරවත්ව දේවල් කරන්න ඔය සාමාන්‍ය මිනිස්සු වගේ අපි නිකං රැවටෙන්නේ නෑ, අපි හොඳට තෙමිපරාදු වෙලා ඉන්න අය. ඉතින් ඒ නිසා මම නම් ඔය ආවාට ගියාට දෙන කෙනෙක් නෙවෙයි හොඳට සොයලා බලලා තමයි මම දේවල් දෙන්නේ.

හැබැයි ඒ සොයලා බලනවා වගේ පෙනුනාට ඒ තැනැත්තා සොයලා බලලා දෙන්නට උත්සාහ කරනවා කියන ස්වරූපයෙන් එක ප්‍රතිග්‍රාහකයෙක් ආවයින් පස්සෙ එක්කෙනෙක් ඉල්ලගෙන ආවයින් පස්සෙ ආ මෙන්න සිල්වන් කෙනෙක්ද, ගුණවත් කෙනෙක්ද දන්නෙ නෑ. ඒ නිසා එහෙම දෙන්න සුදුසු නෑ. හොයලා බලලා දෙනවා. එතකොට අපි හිතමු ඇත්තටම සිල්වන් කෙනෙක්, ගුණවත් කෙනෙක් ආවා කියලා. ඒත් අර තැනැත්තා අරහෙමමයි තීරණය කරන්නෙ. මේ සිල්වන්ද ගුණවන්ද දන්නෙ නෑ. එහෙම කොහොම තීරණය කරන්නද, එතකොට කවමදාකවත් ඒ තැනැත්තා දෙන්නට ඉදිරිපත් වෙන්නෙ නෑ. අවසානයේ ඔහු තොදී සිටීමේ උපායමාර්ගයක් හැටියට තමයි අර ප්‍රඥාවේ වේශයෙන් විවේච්‍ය දානතා ගුණය එහෙම නැත්නම් ඒ ධර්මතාවටය ඔහුගේ මනස පෙළඹෙන්නෙ. එතකොට අපි නැවත මෙහිදී පැහැදිලි කරන්න ඕන විවේච්‍ය දානතාවය කියලා කියන්නෙ උසස් ගුණයක්, විමසා බලා දන් දීම. බුදුහාමුදුරුවොත් ඒක ප්‍රශංසා කලා. මොකක්ද මේ විමසා බලා දන්දෙනවා කියලා කියන්නෙ. සිල්වතුන් ගුණවතුන් සොයා බලමින් ඒ සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට සිල් රකින්නට ගුණ දහම් වඩන්නට අනුග්‍රහයක් වශයෙන් දීමක්. මෙනෙදි ගෙහාන් මහත්මයා තව කාරණයක් මතක් කරන්න ඕන, දැන් මේකෙන් අදහස් කරන්නෙ දුස්සිලයින්ට දෙන්න එපා, සත්තුන්ට දෙන්න එපා, සිල්වන් ගුණවන් අය විතරක් හොයලා උන්වහන්සේලාට විතරක් දෙන්න කියන එක නෙවෙයි. බුදු දහමෙහි කොතනකවත් කාටවත් යමක් කන්න නැති කෙනෙකුට කන්න දෙනවා නම්, අසරණයෙකුට පිහිට වෙනවා නම් එතනදි සිල්වන් කම් ගුණවත්කම් හොය හොයා දෙන්න කියලා දේශනා කරන්නෑ. මේ කාරණා දෙක පරිස්සමින් තේරුම් ගන්න. එතකොට හාමුදුරුවනේ සතෙකුට වුනත්, මනුෂ්‍යයෙකුට වුනත් අවශ්‍යතාවය තියෙනවා නම් දෙන්න ඕන - අන්න හරි අවශ්‍යතාවය තියෙනවා නම්, ඒ අවශ්‍යතාවය සපිරීමෙන් ඔහුට යහපතක් වෙනවා නම් දෙන්නට ඕන. එතනදි සිල්වන් කම් ගුණවත්කම් අදාළ වෙත් නෑ. එහෙම සිල්වත්කම් ගුණවත්කම් හොය හොයා දන් දෙන්න ගියා නම් බෝසත්වරයෙකුට කවමදාකවත් දාන පාරමිතා පුරන්න හම්බෙන්නෑ. රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ විශේෂයෙන් පැහැදිලි කරනවා, දැන් බෝසත්වරයෙකුට දෙන්න වෙනවානෙ ඇස්, ඉස්, මස්, ලේ, එතකොට හිස ඉල්ලගෙන එන සිල්වතා කවුද. මස් ඉල්ලගෙන එන සිල්වතා කවුද. එතකොට කෙනෙකුගේ හිස ඉල්ලගෙන, මාංස ඉල්ලාගෙන, රීරිමාංශ ඉල්ලාගෙන එනවා නම් ඒ සිල්වතෙක් වෙන්න බෑනෙ. හැබැයි එහෙම ඉල්ලගෙන ආපු අයටත් බෝසතාණන් වහන්සේ දුන්නා. ඒගොල්ලන්ගේ සිල්වත්කම්

ගුණවත්කම් මනින්න ගියානම් එහෙම කවදාවත් දෙන්න හම්බවෙත් නෑ. එහෙම වුනානම් උන්වහන්සේට ඒ පාරමිතා පුරන්න හම්බවෙත් නෑ. එහෙම නම් උන්වහන්සේ එතනදි කල්පනා කරන්නෙ බුද්ධත්වය සඳහා අවශ්‍ය මානසික ශක්තිය අවදි කිරීම, තමන්ගේත් අනුන්ගේත් යහපත පිණිස පවතිනවා. ඒ වගේම අර ඉල්ලන තැනැත්තාට ඒ දේ සම්පාදනය කිරීම තුළ ඔහුට යම්කිසි යහපතක් සිද්ධ වෙනවා නම්, එතකොට ඔහුටත් තමන්ටත් ඒ ලෝකයටත් යහපතක් වෙනවා කියලා දකිනවා නම් ඒ තැනැත්තා සිල්වත්ද ගුණවත්ද කියන කාරණය එතනදි අදාළ වෙන්නෙ නෑ ඒ කාර්යය සම්පාදනය කරන්න. එතකොට අපිත් මතක නියාගන්නට ඕන, සිල්වත් ගුණවත් උතුමන් අපිට සොයාගන්නට ඉඩකඩ තියෙනවා නම් ඒ සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට අපිට අනුග්‍රහ දක්වන්නට පුළුවන් නම් සීලාදී ගුණධර්ම රැකගෙන ශාසනය පවත්වන්න, ඒක වටිනවා. හැබැයි යම්කිසි කෙනෙක් කුසගින්නේ ඉන්නවා නම් අපි ඒ තැනැත්තාට ආහාර ටිකක් දෙන්න ඕනැත්තේ සීලය ගුණය භායා භායා නෙවෙයි, කුසගින්නේ සිටින මේ පුද්ගලයාගේ කුසගිනි දුක දුරු කිරීමේ කරුණා මෙමිත්‍රියෙන්. සතෙක් බඩගින්නෙ ඉන්නවා නම් ඒ සතාට කන්න ටිකක් දෙන්න ඕන කරන්නෙ මේ ටික මේ සතාට දෙනවාට වඩා හාමුදුරුනමකට දුන්නයිත් පස්සෙ මහත්ඵල වෙනවානෙ කියලා තමන්ගේ කුසලය වැඩි කරගන්න නෙවෙයි, අර සතා කෙරෙහි කරුණා මෙමිත්‍රියෙන්. ඒ නිසා එකක් තමයි පූජා බුද්ධියෙන් දීම. අනිත් එක තමයි අනුග්‍රහ බුද්ධියෙන් දීම. අනිත් එක තමයි අනුකම්පා බුද්ධියෙන් දීම. එතකොට අනුකම්පා බුද්ධියෙන් දීමත් මේ ශාසනයෙහි ප්‍රශස්ත දානයක්. එතකොට අනිකා දුකට පත්වෙලා ඉන්නවා නම් ඒ දුකින් මුදවන්නට ඒ පීඩාවෙන් නිදහස් කරන්නට යමක් දන්දෙන්නට පුළුවන්. පූජා බුද්ධියෙන් ගුණය සළකාගෙන, සීලය සළකාගෙන උන්වහන්සේගේ සීලයට, ගුණයට අනුග්‍රහ කරන්නට දෙනවා නම් ඒක ප්‍රශස්ථයි. ඒ නිසා දීම වරදක් නැහැ. අපි එතනදි දීමේ දී සැලකිලිමත් වෙන්න ඕනැත්තෙ මේ දීම නිසා ඒ ලබන තැනැත්තාට යහපතක් වෙනවාද නැද්ද කියන කාරණය. ඒකත් දිගින් දිගට කතා කරන්නට ඕන කාරණයක්. ඒ ලබන තැනැත්තාට ඇත්තටම යහපතක් වෙනවාද, අපි ඒ දෙන දෙයින් කියන කාරණය.

අවසරයි අපේ හාමුදුරුවනේ කෙටි විරාමයකට යන්නටයි කාලය ඇවිදින්නියෙන්නෙ. දීම හරි යහපත් ගුණාංගයක්. හැබැයි දෙන කෙනාට විතරක් නෙවෙයි එය ලබන තැනැත්තාටත් යහපතක් විය යුතුයි. ඉතින් තවත් මේ ගැන බොහෝදේ කතා කරන්න මත්තෙන් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් ඔබ මේ එක්වන්නේ ගුරු වදන්

සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින්. වැඩසටහනට අපි වෙනුවෙන් වැඩම කර සිටින්නේ නම කියන්නට අවසරයි, ආවායඹී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ අපි කතා කරමින් හිටියේ කෙනෙකුට දීම උතුම් ගුණාංගයක්. සිල්වතුන් ගුණවතුන් හොය හොයා දීමත් හරි හොඳ ගුණාංගයක්. හැබැයි හාමුදුරුවනේ අපි හැමදාම පුරුදු වෙලා තියෙන්නෙ දෙයක් දීලා නව දෙයක් ලබන්න. එහෙම නැත්නම් ටිකක් දීලා වැඩිපුර පින් ලබන්න. දැන් ඔබවහන්සේ කීවා දෙන කෙනාට වඩා, ලබන කෙනාගෙ නොඑසේ නම් අපි දන් දෙන ඒ දන් ලැබීමට සුදුසු කෙනා, අපි කියනවානෙ දන් දෙන්නොත් දන් ලබන්නොත් පින් ඇත්තෝය කියලා. ඒ කතන්දරේදී දැන් අපි කොහොමද අපි යම්කිසි දෙයක් ලබන තැනැත්තාට යහපතක් වෙනවාද කියන කාරණාව හොයාගන්නෙ.

දැන් ඇත්තටම ගෙහාන් මහත්මයා එතනදි මූලික වශයෙන් ගුණදහම් වඩන්නට යොමුවෙන පුද්ගලයා ප්‍රාථමිකවම ඉන්න මානසික තත්වය තමයි ආත්මලාභය කියන එක. ඒ කියන්නෙ තමන්ට යහපතක් කරගන්න, තමන්ට සුවයක් ඇති කරගන්න, තමන්ට ප්‍රතිලාභයක් ඇතිකරගන්න, මට හොඳක් කරගන්නට ඕනෑ කියන අදහස. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් මේක කුසල් කිරීමේදී වගේම අකුසල් දුරුවීම කියන කාරණා දෙකටම පොදුයි. දැන් සාමාන්‍ය කෙනෙකුගෙන් ප්‍රශ්නයක් අහලා බලන්න, සත්තු මරන්නැත්තේ මොකක් නිසා ද කියලා. එහෙම ඇහුවොත් වැඩි දෙනෙක් දෙන පිළිතුර තමයි සත්තු මැරීමෙන් පව් සිද්ධ වෙනවා. අකුසල් සිද්ධ වෙනවා, අපාගත වෙනවා, අපට අකාලෙ මැරෙන්න සිද්ධ වෙනවා, දුක් විඳින්න සිද්ධ වෙනවා, ඒ නිසා සතුන් මැරීම හොඳ නෑ. දැන් මොකක්ද ඒ ටිකේ ඔක්කොගෙම තේරුම. දැන් ඒ සතා මැරුවොත් මට කරදරයක් වෙනවා. එතකොට උඟට මොකක් වුනත් මට ප්‍රශ්නයක් නෑ. මට ඒ ටික නොවෙනවා නම් මට ප්‍රශ්නයක් නෑ. මරන්න ලැස්තියි. හැබැයි උඟ මැරුවොත් මට ප්‍රශ්නයක් වෙනවා. ඒ මට ප්‍රශ්නයක් වෙන නිසා මම මරන්නෙ නෑ, ඉතින් එහෙම හිතලා හරි සත්තු මැරීමෙන් වළකින එක ශ්‍රේෂ්ටයි, යහපතක් මරනවාට වඩා. හැබැයි ඒ අදහස තුළ තියෙන්නෙ ආත්ම මූලික සංකල්පයක්. එතකොට ඒ අදහසින් ඒ තැනැත්තාට ප්‍රාණඝාතයෙන් වළකින්නට පුළුවන්. ඒ ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකීම ඔහුට සසර ගමනේ අකල් මරණ වලින් වළකින්නට, දීර්ඝායුෂ ලබන්නට හේතුවෙනවා. හැබැයි ඒ ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකීමේ තැනැත්තාට කිසිම ආකාරයකින් නිවන් දකින්නට හේතුවෙන්නෙ නෑ. ඇයිද නිවන් දකින්නට හේතුවෙන් නැත්තෙ, එතන ප්‍රාණඝාතයෙන් වළකින්නට ගිහිල්ලා ඒ ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකීම

නැමැති ප්‍රතිපත්තිය තුළ වැඩිලා තියෙන්නෙ ආත්ම තෘෂ්ණාව. සක්කාය දිට්ඨි,
 මාව රුකගන්නට, මාව පරිස්සම් කරගන්න, මාව සුවපත් කරගන්න කියන
 ආත්ම මූලික සංකල්පය වැඩිලා තියෙනවා. එතකොට ඒ ආත්ම මූලික
 සංකල්පයෙන් බැහැර වෙන්නට ඕන නිවන් දකින්නට නම්. එතකොට ඔහුගේ
 ප්‍රතිපදාව තුළ ඔහුට ඒ ක්ලේශය දුරු කරන පදනමක් ඇතිවෙලා නෑ.
 ක්ලේශය වැඩෙන පදනමක් තමයි ඇතිවෙලා තියෙන්නෙ. එතකොට ඒකෙන්
 සසර සැප ලබන්නට පුළුවන්. කෙලෙස් නසන්නට ඔහුට ඒ කුසලය උපකාර
 වෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා ඒක පාරමිතා කුසලයක් වෙන්නෙ නෑ. ඒක සීල
 පාරමිතාවක් වෙන්නෙ නෑ. යම් ප්‍රමාණයකට සිල් රැකීමක් වෙනවා. ඒ සිල්
 රැකීමේ ආනිසංසත් ඔහුට සසර ගමනේ ලැබෙනවා, අර සතුන් නොමරපු
 නිසා, ඔහුට අකල් මරණ සිද්ධ වෙන්නෑ. සතුන්ගේ ජීවිත ආරක්ෂා කරපු නිසා
 ඔහුට දීර්ඝායුෂ ලැබෙනවා. හැබැයි කෙලෙස් නසන්නට ඒ කුසලය
 හේතුවෙනවා. ඊටපස්සෙ දානය පත්‍ර්තට හැරුණහම ඒත් ඔය සිද්ධියමයි
 වෙන්නෙ. දන් දෙන්නෙ මොකටද කියලා ඇහුවාම ගොඩක් දෙනා කියන්නෙ
 පින් සිද්ධ කරගන්න. සසර සැප ලබන්න, අපි මේ ජීවිතේ දුප්පත් වෙලා ඉපදිලා
 තියෙන්නෙ සසරෙ දීලා නැති නිසා. ඉතින් සංසාරික වශයෙන් සැප සේ ජීවත්
 වෙන්න නම් දෙන්න ඕන. එතකොට ඒ ඔක්කොගේම අදහස, දෙන්නෙ
 අනිකාව සුවපත් කරන්න නෙවෙයි, තමන්ට යහපතක් කරගන්න. දැන්
 ඕකත් අද තව ටිකක් වර්ධනය කරගෙන තියෙනවා. අද හුඟක් දෙනාගෙන්
 ඇහුවොත් දන් දෙන්නේ මොකදට කියලා සැප ලබන්න කියන් නෑ. ඒ
 ගොල්ලො කියන්නෙ අත්හැරීම පුරුදු කරන්න, නිවන් දකින්න, කෙලෙස්
 නසන්න. එතකොට ඒ අත්හැරීම පුරුදු කරලා නිවන් දකින්නෙන් කවුද, ඒත්
 තමන්. එතකොට දෙන කෙනාට මොනවා වුනත් කමක් නෑ මට අතැරගන්න.
 එතකොට එතන තියෙන්නෙන් අර අදහසම දිගුවක් විතරයි. ඒ අර
 මමායනයෙන් මිදිලා නෑ. අර අපි කුඤ්ඤයක් ගහලා එහෙම නැත්නම් ටැඹක්
 හිටවලා ඒකෙ ලණුවක බැඳලා තියෙනවා, දැන් මේ ලණුවේ පොඩ්ඩක් දුර වැඩි
 කරලා විතරයි. ගැට ගහලා තියෙන්නෙ අර මූලික ක්‍රමයටම තමයි. එකම
 පාරෙ. ලණුව කොච්චර දික් කලත් කැරකෙන්නෙ කණුව වටේමනෙ.
 එතකොට ලණුව දික් කරද්දි කරන්නෙ රවුම පොඩ්ඩක් වැඩිවෙනවා. කවය
 වැඩිවෙනවා, එච්චරයි වෙන්නෙ. හරක් වගේ ගැටගහලා තියෙන්නෙ ඒ
 කණුවෙම තමයි. එතකොට අන්න ඒවගේ තමයි ගොඩක් දෙනා කල්පනා
 කරනවා වර්තමානයේ හුඟක් වෙලාවට අර මට සැප ලබන්න කියලා
 කියනකොට එතන තණ්හාව වැඩෙනවා, ඒ නිසා මට අතහැරින්න, අතහැරීම
 පුරුදු කරන්න. ඉතින් අතහැරීම කියන නැත, අතහැරීම කියන එක හොඳ

සංකල්පයක්. දැන් මේ ටික මේ පැහැදිලි කරන්නේ වංචක ධර්ම අපේ මනසේ විවිධ පැති වලින් මතු වෙන හැටි හඳුනාගන්නට. එතකොට අනභාරීම් හොඳ ගුණයක්. හැබැයි අනභාරීත්තේ කවර පදනමකද. යම්කිසි ද්‍රව්‍යයක, යම්කිසි සංස්කාර ධර්මයක තියෙන නිසරු බව තේරුම් අරගෙන අනභාරීත්තවා නම් එතන තමයි තෛෂ්කාම්‍යය කියලා කිව්වේ. අපි පසුගිය සතියේ කතා කලා. එතකොට නමුත් මට සැප විඳින්නට කියලා මං දේවල් අනභාරීත්තවා නම් එතන තියෙන්නේ ඒ තෛෂ්කාම්‍යය අදහස තෙවෙයි ඊට වඩා වෙනත් ආකල්පයක් තමයි එතන මූලික වෙලා තියෙන්නේ. දැන් එතකොට අනුන්ට දන්දෙනවා, මගේ අනභාරීම් පුරුදු කරගන්න කියලා. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් මෙහෙම, අපි හිතමු යම්කිසි කෙනෙකුට අපි හිතමු දානයක් සකස් කරගෙන යනවා, අර විදියට සිල්වත් ගුණවත් භාමුදුරුවෝ ඉන්න තැනකට, ආරණ්‍යයකට, ගල්ලෙනකට, භාවනා ස්ථානයකට. ඉතින් දැන් කිහිප දෙනෙක් වෙහෙස මහන්සි වෙලා රැයක් නිදිමරාගෙන දාන මාන සකස් කරගෙන ගිහිල්ලා මුලින්ම බෙදන්න අතට ගන්නේ කවුරු ගෙනිව්ව එකද, තමන් ගෙනිව්ව එක. අනිත් අය ගෙනාපු ඒවා ඒ ගොල්ලෝ බෙදාගන්න දෙත්, මං ගෙනාපු එක ඉක්මණට බෙදන්න. දැන් අපි හිතමු අනිත් අය බෙදන ඒවා භාමුදුරුවෝ පිළිගන්නා, මම ගෙනිහින් බෙදන එකට භාමුදුරුවෝ අනවහනවා. එතකොට බොහෝ උපාසක උපාසිකාවෝ මොකක්ද කියන්නේ අතේ භාමුදුරුවෙන් අපි බොහොම මහන්සි වෙලා මේ සකස් කරගෙන ආවේ, අපිටත් නිවන් දකින්න ඔබවහන්සේ ටිකක් හරි මෙය පිළිගන්න. දැන් අර භාමුදුරුවෝ අනවහන්සේ ඇයි, උන්වහන්සේට ඒක අප්‍රත්‍ය නිසානේ. අයෝග්‍ය නිසානේ. දැන් මේ යෝජනා කරන්නේ මොකක්ද, ඔබවහන්සේට අප්‍රත්‍ය වුනත් කමක් නෑ, ඉස්පිරිතාලේ ගියත් කමක් නෑ, මට නිවන් දකින්න ටිකක් හරි පිළිගන්න. අකමැත්තෙන් හරි වළදන්න. එතකොට ඔබවහන්සේ ඒක වළදලා අප්‍රත්‍ය වෙන එක වෙනම කතාවක්. ඔබවහන්සේ කැමැති නැති එකත් වෙනම කතාවක්. ඒක වළදලා ඉස්පිරිතාලේ යන්න වුනොත් ඒකත් වෙනම කතාවක්. හැබැයි මං ගෙනාපු එකෙන් ටිකක් හරි පිළිගන්න, මට නිවන් දකින්න. මට අත්හැරීම පුරුදු කරගන්න. ඉතින් අර කියන වචන ටික සෞම්‍ය වුනාට එතන තියෙන ආකල්පය මොකක්ද, එතකොට අර භාමුදුරුවෝ අර සිල්වත් ගුණවත් භාමුදුරුවෝ ඇපයට තියාගෙන මගේ නිවන හදාගන්න, මගේ වැඩේ කරගන්න තමයි දැන් මේ උත්සාහ කරන්නේ. ඉතින් එතන කරුණාවක්, මෙත්‍රියක්, අනුන්ගේ යහපත අපේක්ෂා කරන ගතියක් ඒ මොකක්වත් නෑ, තනිකරම තියෙන්නේ ආත්ම තෘෂ්ණාව. - අදින් පස්සෙ අපේ භාමුදුරුවන්ට නම් ඔහොම කියන එකක් නෑ. එතකොට දැන්

මේක නොකියන්න විතරක් නෙවෙයි, මේ ආකල්පය අපි තුළ තියෙද කියලායි අපි නැවත නැවත පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන. එහෙම විමසලා බැලුවොත් තමයි අපිට අපිව නිදොස් කරගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. අර ගිය සතියෙන් අපි කතා කලේ, දැන් අපේ මනසේ වුනත් වංචක ධර්ම මතුවෙන්න පුළුවන්. එහෙම නැහැයි කියලා අපිට ප්‍රතිඥා දෙන්න පුළුවන්කමක් නෑ. නමුත් අපි නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන මගේ මනසේ එහෙම දෙයක් මතුවෙනවාද කියලා. එතකොට තමයි අපිට ඒක ශුද්ධ කරගන්න පුළුවන්. දැන් මේ මැනකදී එක ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් අපිව මුණගැහෙන්නට ආවා. උන්වහන්සේ කපු පාර්සලයක් අරන් ආවා. අරන් ඇවිදින් මට පූජා කලා. පූජා කලායින් පස්සෙ මම කිව්වා ප්‍රණීත දේවල් දුන්නහම ප්‍රණීත විදියට සම්පත් ලැබෙනවානෙ, ඒ නිසාද මේ ප්‍රණීත දේවල් ගෙනත් පූජා කරන්න හිතුවෙ කියලා මම නිකමට ඇහුවා. අහපුවාම උන්වහන්සේ කිව්වා හාමුදුරුවනේ ඇත්තටම ඉස්සර නම් එහෙම තමයි පූජා කලේ. හැබැයි පහුගිය දවස් ටිකේ ඔබවහන්සේගේ ධර්මදේශනා කිහිපයක් ඇහුවා වංචක ධර්ම ගැන. හැබැයි දැන් මං උත්සාහ කරනවා එහෙම ප්‍රණීත දේවල් මට ලැබෙන්න කියලා හිතාගෙන පූජා කරන්නැතිව, මේ වළඳන ස්වාමීන් වහන්සේට ප්‍රණීත දෙයක් පූජා කරලා, උන්වහන්සේට අවශ්‍ය දෙයක් පූජා කරලා, උන්වහන්සේට යහපතක් කරන්න කියන අදහස පුළුවන් හැටියට මතුකරගන්න උත්සාහ කරනවා කියලා. ඉතින් මට හරි සතුටක් ඇතිවුනා, ඇත්තටම මේ රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය, වංචක ධර්ම ග්‍රන්ථය ලියලා නොතිබුනා නම් අපිටත් ඔය කාරණා හරියට ඔළුවට වැටෙත් නෑනෙ. ඒ වගේම අපි වටහාගත්තු දේ අපිට වැටහෙන ආකාරයෙන් ලෝකෙට පහදලා දුන්නහම ගිහි පැවිදි බොහෝ දෙනා ඒකෙන් ඇත්තටම ප්‍රයෝජන ගන්න උත්සාහ කරන අය ඉන්නවා. ඉතින් ඇත්තටම මේ වැඩසටහන වුනත් අපි මෙහෙම ආරම්භ කරන්න හිතුවේ ඒ විදියට බොහෝ දෙනාගේ ඉල්ලීම් නිසා. ඒ අයටත් තව බොහෝ දෙනාටත් මේ ධර්ම කාරණා නිවැරදිව තේරුම් කරගන්න, විග්‍රහ කරගන්න, වංචක ධර්ම වලින් සිත් සතන් ආරක්ෂා කරගන්නට මග පෙන්වන්නට ඕන නිසා. එතකොට ගෙහාන් මහත්මයා දැන් අපි කතා කරමින් සිටියේ, මේ දන්දීම කියන කාරණය පාදක කොටගෙන විවිධ ස්වරූපයෙන් වංචක ධර්ම මතුවෙනවා. එතකොට ප්‍රධාන වශයෙන්ම අර ආත්ම මූලික සංකල්පය මම, මගේ, මට මගේ කියන මේ අදහසින් යුක්තව තමයි ගොඩක් දෙනා දන්දෙන්නට පෙළඹෙන්නෙ. එතකොට එබඳු දානයක් තුළ අපිට යම්කිසි සාංසාරික වශයෙන් යහපත් ඵලයක් ලබන්නට පුළුවන් වෙනවා, අර අතින් කෙනාගේ කුසගිනි නිවන්න දීපු නිසා. නමුත් ආකල්පය

තියෙන්නෙ අනුන් සුවපත් කිරීම නොවෙයි නම් තමන්ට යම්කිසි ප්‍රතිලාභයක් ලැබීම නම් එතන තියෙන්නෙ මේ ලෝභ සහගත හැඟීම කාමච්ඡන්දය නමයි එතනට මූලික වෙලා තියෙන්නෙ. එතකොට එතන උසස් කුසලයක් ජනිත වෙනවා කියලා කියන්න බෑ ඒක පාරමිතාවක් හැටියට කෙලෙස් නසන්න උපකාරී වෙනවා කියන්න බෑ. එතකොට දෙවෙනි පියවර නමයි අපට පුලුවන් මේ මානුෂීය ආකල්ප වර්ධනය කරගන්නහම මා පමණක් නෙවෙයි අන් අයත් හොඳින් ඉන්නට ඕන කියන තැනට අපේ මනස අවදි කරන්නට පුලුවන් නම්, අන්න එතැනට මනස වැඩුණු කෙනෙකුට නමයි දන්දෙන්න පුලුවන් වෙන්නෙ අර ආත්ම මූලික සංකල්පයෙන් ඔබ්බට ගිහිල්ලා මම මේ දෙන දෙයින් අනුන්ට යහපතක් වෙන්න ඕන කියන අදහසින්. එතකොට තිරිසන් සතෙකුට දන්දන්නත්, කෑම ටිකක් දුන්නත් දෙන්නෙ මට පින් සිද්ධ කරගන්න කියලා නෙවෙයි, මේ සතා සුවපත් කරන්න. එතකොට තමන්ට ඒකෙන් කුසලයක් සිද්ධ වෙන බව දන්නවා. දන්නවා වුනාට ඒක නෙවෙයි මූලික කරගන්නෙ. දැන් මේකට හොඳ උදාහරණයක් දවසක් එක මහත්මයෙක් අපි සමඟ සිහිපත් කලා එතුමාගේ අත්දැකීමක්. මැදිවියේ කෙනෙක් එතුමා ඔය අසුගණන්වල බිහිසුණු සමයේ අල්ලාගෙන ජීව් එකක දාගෙන ගිහිල්ලා පාළු ප්‍රදේශයට ගිහිල්ලා පයින් ගහලා එළියට දාලා පිස්තෝලය ඔළුවට අල්ලලා තියෙනවා වෙඩි තියන්න. ඉතින් ඒ මොහොතේ එතුමාට ජීවිතේ පළවෙනි වතාවට මරණ බිය ඇතිවුනා කිව්වා. ඒ මරණ බිය ඇතිවෙනවාත් එක්කම පුංචි කාලෙ කරපු පින්කමක් සිහිවුනා කිව්වා. අවුරුදු පහක් හයක් කාලෙ තාත්තාත් එක්ක කුඹුරට ගිය වෙලාවක තාත්තා කුඹුරු කොටමින් ඉන්නකොට මේ දරුවා නියර උඩ සෙල්ලම් කරමින් හිටියා. කිහිප දෙනෙක් ඇවිල්ලා අර පොඩි ඇලපාරවල් තියෙන්නෙ, මේ පැත්තෙ නම් කියන්නෙ දෙපාව කියලා. එතකොට ඒ ඇල පාරක් හරස් කරලා අරකෙ වතුර ටික ඉහනවා නියර උඩට. මොකද අර දණ්ඩි පැටව් ටික අල්ලගෙන යන්න. එතකොට මේ දරුවා මේක දැකලා දුවගෙන යන්න ලැහැස්ති වුනා ඒක බලන්න. එතකොට තාත්තා කැහැහුවා යන්න එපා කියලා. ඊටපස්සෙ අර මිනිස්සු ටික එතනින් ගියාට පස්සෙ මේ දරුවා, ඉතින් පොඩි දරුවො නිතර ඉතින් කුතුහලයන්නෙ ඉන්නෙ. ඒ දරුවා දුවගෙන ගියා මොකද කල් කියලා බලන්න. බලනකොට අර ඇල හරස් කරලා වතුර ටික නියර උඩට ඉහලා අතට අනුවෙන දණ්ඩි පැටව් ටික අල්ලගෙන ගිහිල්ලා අර පොඩි පොඩි කෑණිස්සො වගේ පුංචි මාලු පැටවුන් තාම අර තණකොළ ගස් අස්සෙ නළියනවා. දැන් මේ දරුවා අර නියර උඩින් වාඩිවෙලා පුංචි පුංචි මාළු පැටව් පෙදෙන් අල්ල අල්ල ආපහු ඇලට දැමීමා. දැන් මේ දරුවාට මේක අභය දාන කුසලයක්, මේකෙන්

මට කවදාහරි මගේ මාරක අපලයක් දුරු කරගන්නට පුළුවන්. මට අකාලේ මැරෙන එකෙන් වළකින්න පුළුවන්, මට පින් සිද්ධ වෙනවා, ඒ මොකුත් අදහසක් නෑ ඒ දරුවාගේ පිරිසිදුම අදහස මොකක්ද, මේ සත්තු මැරෙන්න යනවා, ඒ සත්තූන්ගේ ජීවිතය රකින්න ඕන. අන්න නියම අභයදාන කුසලය. දැන් අද ගොඩාක් දෙනෙක් ගවයෝ නිදහස් කරන්නෙ, කුකුල්ලු එළුවෝ නිදහස් කරන්නෙ මොකටද. උගේ ජීවිතේ බේරන්න නෙවෙයි. උගේ ජීවිතේ රැක්කහම මගේ අපල දුරු වෙනවා. ඒ ආකල්පය. ඊළඟට සමහර වෙලාවට අර ඒ සතා ගෙනාවේ රුපියල් දහදාහට නම් අර මනුස්සයා හැටදාහක් කියනවා, හැටදාහක් දීලා අරන් එනවා. ඒ අපි දෙන හැටදාහ දීලා අර මනුස්සයා තුන්දෙනෙක් ගේනවා පහුවදාට, එකෙක් බේරනකොට. ඉතින් ඒ විදියේ අඥාණ දේවල් වලට පෙළඹෙන්නෙ ඇයි, මගෙ පින් වැඩි කරගන්න කියන අදහස මිසක්, අර සත්ව කරුණාව නෙවෙයි. ඉතින් අර පොඩි දරුවාට අවංකව ඇතිවුනේ ඒ හැබැ කරුණා මෙමතිය. මේ සත්වයාගේ ජීවිතය රකින්න ඕන. ඉතින් වැඩිහිටි වෙන්න, වැඩිහිටි වෙන්න කරුණු දැනගන්නකොට ප්‍රඥාව අවධි කරගන්නවා වෙනුවට තෘෂ්ණාව තමයි අවදි කරගන්නෙ. ඉතින් ඒ තෘෂ්ණාව යටකරන්න හැදුවා වුනත් අපිට නොදැනුවත්ව ඒ තෘෂ්ණාව ඇතුලෙන් මතුවෙන්න ගන්නවා. ඒවා තමයි මේ වංචක ධර්ම හැටියට ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. ඉතින් අවංකව අපි තුළ අර මනුෂ්‍ය ගුණය අවදි කරගන්න පුළුවන් නම්, අර පොඩිදරුවා තුළ වගේ, ඒ තමන්ට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය ගැන හිත හිතා ඉන්න එක නෙවෙයි ඇත්තටම මේ දානයෙන් ලබන තැනැත්තාට යහපතක් වෙන්නට ඕන. ඒ ලබන කෙනාට සුවයක් වෙන්න ඕන කියන අවංක චේතනාව මතු කරගන්න පුළුවන් වුනොත් තමයි අපිට විවේචය දානං, සිල්වතුන් ගුණවතුන් භායලා දන්දීම මහත්ඵල වෙන්නේ අන්න ඒ විදියට භායලා දන්දෙනකොට, මේ සිල්වතුන්ට යහපතක් කරන්නයි දෙන්නෙ. මේ ගුණවතුන්ට යහපතක් කරන්නයි දෙන්නෙ. උන්වහන්සේලාට සුවසේ ගුණදහම් වඩන්න උදව් කරන්නයි දෙන්නෙ, එහෙම නැතිව මගේ පින් වැඩි කරගන්න කියන ආත්මතෘෂ්ණාවකින් නොවේ. එතකොට සතාගේ ජීවිතය ආරක්ෂා කලත් ආරක්ෂා කරන්නෙ ඒ සතාට යහපතක් වෙන්න, දානයක් දුන්නත් දෙන්නෙ ඒ ලබන කෙනාට යහපතක් වෙන්න. ඒක තමයි උසස් ගුණ අවදිවෙනකොට අපි ක්‍රියාත්මක වෙන ස්වරූපය. හැබැයි බොහෝදෙනා පාපයෙන් වළකින්නෙත් කුසල් කරන්නෙත් අපි අර මුලින් කතා කරපු ප්‍රථමික පියවර තුළ, සත්තු මරන්නැත්තේ සතා කෙරෙහි කරුණා මෙමතියෙන් නෙවෙයි, මට අකල් මරණ සිද්ධ වෙයි කියලා. ඒ වගේම දන් දෙන්නෙ උන්වහන්සේ සුවපත් කරන්න හෝ ඒ සතාව ඒ

පුද්ගලයාව සුවපත් කරන්න නෙවෙයි, ඒ දීමනාවෙන් මට සසරේ සැප ලැබෙනවායි කියන තෘෂ්ණාවෙන්. අන්න ඒ විදියේ ප්‍රාථමික මට්ටමේ ඉඳගෙන අපි ගුණදහම් වඩන්න යන තැනදි තමයි අපිට නොදැනුවත්වම මේ වංචක ධර්ම වලින් අපේ සිත කෙළෙසෙන්නෙ. එතකොට දෙන්නේ බොහෝ වෙලාවට ආපහු ප්‍රතිලාභයක් ලබන්න. විමසා බලා දෙන්න ඕන කියලා හිතනවා, විමසා බලා දීම වටිනවා නමුත් බොහෝකොට නායක භාමුදුරුවෝ මේ කියන ආකාරයට තමන් තුළ මසුරුකම තියෙනවා, තමන් සන්නක දේ නොදී ඉඳීමේ ඕනකම තියෙනවා, ඒ මසුරුකම සෘජුව මතුවුනොත් ඒක පිළිගන්න මං සූදානම් නෑ ඒ නිසා මගේ මනසේ අර කුලස වේනනාව හරහා ප්‍රඥාවෙන් යුක්තව විමසා බලා දන්දෙන්නට ක්‍රියාත්මක වෙනකොට ඒ විමසීමේ ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත ස්වභාවය වගේ අර මසුරුකම ක්‍රියාත්මක වෙන්න ගන්නවා. එතකොට මට කල්පනා වෙනවා මේ නිකං ආවට ගියාට දෙන එක හොඳ නෑ නිකං අපි ඒ වංචනිකයින්ට රැවටෙන්න ඕන නෑ කෙරාටිකයින්ට රැවටෙන්න ඕන නෑ හොඳට භාග්‍යලා බලලා දෙන දෙයක් දෙන්න ඕන කියලා අර අවශ්‍යතාවය පෙනි පෙනීත් නොදී ඉන්නට මනස පෙළඹෙනවා. එතකොට ඒක ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත බවක් වගේ තමයි පෙනෙන්නෙ. හැබැයි ඇතුලෙන් ක්‍රියාත්මක වෙලා තියෙන්නෙ මසුරුකම. තමන් සන්නක දේ දෙන්නට අකැමැති ගතිය. ඉතින් ඒවා තෝරා බේරාගන්නා එක පහසු නෑ මොකද මතුවෙන්නෙ ඒක ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත මනෝභාවයක් හැටියට. නැවත නැවත තමන් පිළිබඳව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බැලුවොත් විතරයි එබඳු තැන් හඳුනාගන්න පුළුවන්.

ඉතින් අපේ භාමුදුරුවනේ අඩු දැනුම, අඩු දැනුම භයානක වන කාලෙක හරි දැනුම හරි විදියට පුරවාගැනීම කලයුතුයිනෙ. දැන් ඔබවහන්සේ කීව්වා යම්කිසි කෙනෙකුට යම් කිසි දෙයක් දීමෙන් ඒ කෙනාට සිදුවන යහපතේ පැතිකඩ. භාමුදුරුවනේ අපි කෙනෙකුට දෙයක් සන්සිතීන් දෙනවා. ඒ දෙන දේ ලබන තැනැත්තාට අයහපතක් වෙන්න පුළුවන්නෙ.

ඇත්තටම එහෙමත් වෙන්න පුළුවන් ශෙහාන් මහත්මයා, දැන් මේ කියන වංචක ධර්මය ඔන්න ඔය ස්වරූපයෙනුත් මතුවෙන්න පුළුවන්. දැන් අනුන්ට අයහපතක් වෙන එක වැළැක්වීම හොඳ දෙයක්. එතකොට දැන් අපි ඉදිරියට ඒ කාරණයත් කතා කරන්න තියෙනවා මෙහිදී. දැන් අනුන්ට සිද්ධ වෙන යහපත ගැන වගේම අයහපත වළක්වන්නටත් අපි සැලකිලිමත් වෙන්න ඕන. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අපි හිතමු යම්කිසි දුගියෙක් යමක් ඇවිදින් ඉල්ලනවා. අපි දෙනවා. ඊටපස්සෙ පහුවදාත් ඇවිල්ලා ඉල්ලනවා. පහුවදාටත් දෙනවා. දැන් මෙහෙම නැවත නැවත දෙනකොට අර මනුස්සයාට

හැඬීමක් ඇතිවෙනවා මට දැන් හැමදාම ජීවත් වෙන්න මෙනෙත් යමක් ගන්න පුළුවන්. ඊටපස්සෙ එක එක දවසට බොරු ලෙඩ මවාගෙන විවිධ දේවල් කියාගෙන, හඬා වැළපීගෙන හැමදාම ඇවිල්ලා ඉල්ලන්න පුරුදු වෙනවා. එතකොට දැන් අපේ දීමනාව අපි දැන් ශුද්ධාවෙන් කරනවා. හැබැයි අපේ ශුද්ධාවෙන් දීම නිසා අර මනුස්සයා සදාකාලිකවම අනුන්ගෙන් යැපෙන පරපෝෂිතයෙක් වෙනවා විතරක් නෙවෙයි, ඔහු තුළ යම්කිසි මනුස්ස ගුණධර්මයක් වැඩෙන්න තිබුණු ඉඩක් වැහිලා ගිහිල්ලා ඔහු වංචා කරන කෙනෙක් බවට, අනිත් අයගෙන් රවටලා දේවල් ඉල්ලාගෙන යැපෙන කෙනෙක් බවට පරිවර්තනය වෙන්න පුළුවන්, අපි කරුණා මෙමත්‍රියෙන් දීම නිසා. එතකොට අසරණයෙකුට දෙන්න ඕන, හැබැයි ඒ දීම නිසා ඒ තැනැත්තා නැවත නැවත වංචනික බවකට පෙළඹෙනවා නම් ඒ වංචාවෙන් ඔහු මුදවාගන්නට අපි යම්කිසි ප්‍රයත්නයක් දරන්නට ඕන. දැන් මේ අදහස හොඳ දෙයක්නෙ. අතෙකොට දෙන්න ඕන, දුන්නාම ඔහු විනාශ නොවී රැකගන්නට ඕන. දැන් මේ ආකල්පය නිසත් අපිට, ආ ඔහොම දෙන්න ගියොත් නම් ඔය මිනිස්සු නිකං පරපෝෂිතයෝ වෙනවා, ඒ මිනිස්සු අනුන්ගෙන්ම යැපෙන්න බලාගෙන ඉන්නවා, ඒ මිනිස්සු කෙරාටික වෙනවා, ඒ නිසා දෙන්න හොඳ නෑ කියලා අර මසුරුකම ඒ ස්වරූපයෙන් එන්නත් පුළුවන්. ඉතින් එතනදි අපි සැලකිලිමත් වෙන්න ඕන කරන්නෙ, ඇත්තටම අනුන් කෙරෙහි කරුණා මෙමත්‍රිය තියෙනවා නම් ඔහු විනාශයෙන් වළක්වන්නත් ඕන, හැබැයි දෙන්නත් ඕන. නොදී ඉන්න එක නිදහසට කාරණයක් නෙවෙයි. දැන් උදාහරණයක් හැටියට මැනකදි - අපේ අත්දැකීමක්- අපේ ගමේ දායක පවුලක ටිකක් වයස්ගත කෙනෙක්, එතකොට ඔහුගේ කකුල්වල යම්කිසි ආබාධිත තත්වයක් තියෙනවා, ඒක අපිට පැහැදිලිව පෙනවා. එතකොට ඒ තවත් යම් යම් ලෙඩරෝග කීපයක්ම තියෙනවා. ඒවට බෙහෙත් ගන්නවා. එතකොට වෛද්‍යවරයා බෙහෙත් තුණ්ඩුවක් ලියලා දීලා තියෙනවා, ආමසියෙන් ගන්න. විටින් විට ඔහු බෙහෙත් ටික ගන්නවා. ඉතින් ඇවිල්ලා පන්සලටත් ඇවිල්ලා කීයක් හරි ඉල්ලගෙන යනවා, මොනවාහරි පිටි පැකට් එකක්වත් ඉල්ලගෙන යනවා. හැබැයි ඔහු මත්පැනටත් ඇබ්බැහි වෙච්චි කෙනෙක්. දැන් මොනවාහරි පිටි පැකට් එකක් හරි දුන්නයිත් පස්සෙ ඒක ගෙදර ගිහිල්ලා පාවිච්චි කරනවා නෙවෙයි, ඒක කඩේට විකුණලා ඒකෙන් කීයක් හරි අරගෙන ගිහිල්ලා කසිප්පු ටිකක් බොන එක තමයි කරන්නෙ. එතකොට බෙහෙත් ටික ගන්න කියලා තුණ්ඩුව අරගෙන එනවා, ඒ තුණ්ඩුව පෙන්නලා ඒකට අපි මුදල් ටිකක් දුන්නයිත් පස්සෙ ඒක අරගෙන ගිහිල්ලා කසිප්පු ටික බොන එකයි කරන්නෙ. දැන්

මේක අපි දන්නවා. දන්න නිසා, දැන් මේ මනුස්සයා ආවයින් පස්සේ ඔය මනුස්සයාට දුන්නට වැඩක් නෑ ඕකෙන් ගිහිල්ලා කසිප්පු බොනවා කියලා අපිට සරලවම තීරණය කරන්න පුළුවන්. හැබැයි තීරණය කලාට මේ මනුස්සයාට බේත් ටිකේ අවශ්‍යතාවයකුත් තියෙනවා, ඒක නැතිවෙලා නෑ. හැබැයි සල්ලි දුන්නොත් ගෙනිහින් කසිප්පු බොන එකයි කරන්නෙ. දැන් එතකොට අපිට සරලවම ඕන නම් තීරණය කරන්න පුළුවන්, ඔය මනුස්සයාට කිසි දෙයක් නොදිය යුතුයි කියලා තීරණය කරන්න පුළුවන්. හැබැයි නොදී හිටියා කියලා ඒ මනුස්සයාගේ ප්‍රශ්න වෙන්නෙ නෑ. දන්නයින් පස්සෙ ඒ මනුස්සයා අතිරේක ප්‍රශ්නයක් ඇතිකරගන්නවා. දැන් මොකක්ද අපි කරන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා පහුගිය දවසක ඇවිත් මගෙන් ඔහොම ඉල්ලුවා. ඉල්ලුවට පස්සෙ ඉතින් මට හැඟුනා ඇත්තටම මේ මනුස්සයාගේ බෙහෙත් ඉවරවෙලා වෙන්න ඇති. නමුත් දැන් මං දන්නවා සල්ලි දුන්නොත් අනිවාර්යයෙන් බෙහෙත් ගන්නී කසිප්පු තමයි බොන්නෙ. ඊටපස්සෙ මම කොලයක් අරගෙන මගේ නම ලියලා ටෙලිෆෝන් නම්බේර් ලියලා මං දුන්නා, මේක අරගෙන යන්න ආමසියට. හන්දියේ ආමසියට ගිහිල්ලා ඔය තුණ්ඩුව දීලා බෙහෙත් ටික ගන්න. බෙහෙත් ටික අරගෙන බිල දාලා ඔය ටෙලිෆෝන් නම්බේර් එක දෙන්න, එතන ඒ ආමසියේ ඉන්න මහත්තයාට හරි නෝනා හරි එයාට කියන්න මට කෝල් එකක් දෙන්න කියලා. ඊටපස්සෙ මම ආමසියට බිල ගෙවන්නම්. එතකොට එහෙම කියලා පිටත් කලා. ඊටපස්සෙ ඇත්තටම ඒ මනුස්සයා ආමසියට ගිහිල්ලා බෙහෙත් ටික අරගෙන තිබුනා. එතකොට ආමසියෙන් මට කතා කලා. කතා කලායින් පස්සෙ මං වෙන කෙනෙක් අතේ මුදල් ටික යැව්වා ආමසියට. එතකොට දැන් අපිට ටිකක් වෙහෙසෙන්න වෙනවා. අර ඒ මනුස්සයාට සල්ලි ටික දුන්නා නම් ඒක සරලයි. ඒ මනුස්සයා මොනවා කරගන්නත් මට අදාළ නැතො කියලා හිතන්න පුළුවන්. වෙහෙසෙන්න සිද්ධ වෙනවා, මැදිහත් වෙන්න සිද්ධ වෙනවා. ඉතින් ඇයි ඒ මැදිහත් වෙන්න වෙන්නෙ, දානයේ පරමාර්ථය අනුන්ට යහපතක් කිරීම. ඉතින් අනුන්ට යහපතක් කරන්න ගිහිල්ලා අනුන්ට විපතක් වෙනවා නම් මට අදාළ නෑ, මොනවා වුනත් මම දීලා ඉවරයිනෙ. එතකොට මොකටද දුන්නෙ. මොනවා වුනත් මට අදාළ නැත්නම් ඒ මනුස්සයා විනාශ වුනත් මට අදාළ නැත්නම්, මොකටද දුන්නෙ. එහෙනම් ඒ දීමනාව කරලා තියෙන්නෙ මගේ අත පිහදාගන්න විතරයි. මම දුන්නා කියලා සතුටු වෙන්න, එහෙම නැත්නම් නොදී හිටියොත් මගේ මතසට පොඩි චිත්ත පිඩාවක් එනවානෙ, අර අසරණයාට මම දුන්නෑ මම ලෝභයෙක්ද, මම කුණෙක්ද, මම මසුරෙක්ද කියලා මට මා ගැන චෝදනාවක් එනවා. එතකොට ඒ මගේ අභ්‍යන්තරයෙන්

මට එන චෝදනාවෙන් මිදෙන්න මම මොනවාහරි දීලා දානවා. දීලා දැමීමට පස්සෙ අර මනුස්සයාට විනාශයක් නම් වුනේ, ඒක කවුරුහරි කිව්වහම මම කියනවා ඒක මට අදාළ නැතෙ මම දීලා දැමීමා ඒ මනුස්සයා මොනවා කරගන්නත් ඒක මට වැඩක් නෑ. එනකොට එහෙම නම් දීලා තියෙන්නෙ අනුත් සුවපත් කරන්න නෙවෙයි, මාව නිදහස් කරගන්න. මගේ ඇතුලතින් එන අර චෝදනාවෙන් නිදහස් වෙන්න. ඉතින් ඒක දන්දීමේ හැබැ පරමාර්ථය නෙවෙයි. එනකොට දීලා අනිත් කෙනා විනාශයක් කරගන්නවා නම් ඒකත් දෙන්නට සුදුසු ක්‍රමය නෙවෙයි. ඊටපස්සෙ ඒ විනාශය වළක්වන්නට කියලා නොදී ඉන්නකොට ඒ තුළින් මගේ මසුරුකම මතුවෙන්නට පුළුවන්. ඒකත් හොඳක් නෙවෙයි. ඉතින් ඒ නිසා සියල්ල කරගෙන අනිත් මනුස්සයා රකින්නත් ඕන, තමන් රැකෙන්නත් ඕන. තමන්ගේ මනසේ මතුවෙන වංචනික ලෝභයෙන් වංචනික මසුරුකමින් තමන්ගේ සිත රැකගන්නටත් ඕන, හැබැයි අනිත් කෙනාට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය වළක්වන්නැතිව අනිත් කෙනාට යහපතක් කරන්නත් ඕන, ඒ යහපත කරන්න ගිහිල්ලා අනිත් කෙනා විනාශ වෙනවා නම් එය වළක්වන්නටත් ඕන. ඒ නිසා විමසා බලා දන් දෙනවා කියන එක ඉතාම පුළුල් කාරණයක්, ඒක සුළුපටු කාරණයක් නෙවෙයි. අනිත් එක තමයි දීලා ඉවර වෙලා විමසලා වැඩකුත් නෑ. -එනකොට වෙන්න ඕන දේ වෙලා- එනකොට වෙන්නෙ ගෙහාන් මහත්මයා වෙන්නෙ නිකං හිත තරක් කරගැනීම විතරයි. බොහෝ දෙනා භාමුදුරුවන්ට යම් යම් දේ පූජා කරලා පස්සෙ හොයලා බලනවා භාමුදුරුවො ඒක පාවිච්චි කරනවාද දන්නෙ නෑ, විකුණුවද දන්නෙ නෑ, මං දීපු එක. ඉතින් පස්සෙ හොයලා බලනකොට භාමුදුරුවො පාවිච්චි කරන්නෙ නැතිනම් ඒත් හිත තරක් කරගන්නවා. වෙන කාටහරි දීලා නම් ඒත් හිත තරක් කරගන්නවා. ඇයි ඒ? දීලා ඉවරවෙලා බැලුවට වැඩක් නෑ, දෙන්න ඉස්සෙල්ලා විමසලා බලන්න ඕන. මේ දෙන දේ උන්වහන්සේට ඵලදායකද. උන්වහන්සේටත් වැඩක් නැති දෙයක් දීලා තමන්ට පින් සිද්ධ කරගන්න කියලා, දැන් අද කාලෙ බැලුවහම අටපිරිකර එහෙම බොහෝ කොට පූජා කරනවා. ඒ මොකද භාමුදුරුවන්ට ඕනෑකමට නෙවෙයි, භාමුදුරුවන්ට සිවුරු අවශ්‍යතාවය තියෙනවා, උන්වහන්සේට පෙරවන්න පුළුවන් විදියට සිවුරු මහලා දෙන්න ඕන, ඒක හොඳයි. ඒක හොඳ කුසලයක්. හැබැයි අපි ඉක්මණට ඔසවාගෙන ගිහිල්ලා අටපිරිකරක් පූජා කරන්නෙ මොකටද, අටපිරිකර පූජා කිරීම අටමහ කුසල් වලට අයිති වෙන එකක්, ඒකෙන් මහත්ඵල ලැබෙනවා, මහාලතා පලදනා ලැබෙනවා, ඒහිහික්ෂු උපසම්පදාව ලැබෙනවා, ඒ ඔය ටික මට ගන්න අදහසින් තමයි දෙන්නෙ. හැබැයි භාමුදුරුවන්ට අටපිරිකර ඕන නෑ. එනකොට පස්සෙ

හොයලා බලනවා, ඒ හාමුදුරුවෝ ඒක විකුණුවද දන්නේ නෑ, අපි පූජා කරපු එක පාවිච්චි කරනවාද දන්නෑ, ඉතින් ඔය දෙන දෙන අටපිරිකර උන්වහන්සේට එකක් පිට එකක් ඇඳගෙන ඉන්නද කියන්නේ. එතකොට ඇයි ඒ ප්‍රශ්න වෙන්නේ, විමසා බලා නෙවෙයි දුන්නේ. අවශ්‍යතාවය හොයලා බලලා නෙවෙයි දුන්නේ. අනුන්ට යහපතක් කරන්න හිතලා නෙවෙයි දුන්නේ. මගේ වැඩේ කරගන්න දීලා තියෙනවා. අන්තිමට පස්සෙ විමසලා බැලුවයි කියලා හින් දූෂ්‍ය කරගන්නටයි වෙන්නේ. හාමුදුරුවොත් අමාරුවේ වැටෙනවා, දායකයන් අමාරුවේ වැටෙනවා, එහෙම නොවිමසා අවිචාරවත්ව දීලා. හැබැයි විමසලා දන් දෙන්න ගියාම මේ විදියට අපි මේ වංචනික ධර්මයට අනුවෙන්න පුළුවන්, උන්වහන්සේට අටපිරිකර අවශ්‍යතාවයක් නෑ, උන්වහන්සේට සිවුරු ඕනතරම් තියෙනවා, දානෙන් ඕන නෑ දිනපතා දානෙ ලැබෙනවා. උන්වහන්සේලාට වෙන මොකුත් සල්ලි දෙන්නත් හොඳ නෑ, සල්ලි දුන්නයිත් පස්සෙ උන්වහන්සේගේ සීලය බිඳෙනවා. සල්ලි දුන්නයිත් පස්සෙ උන්වහන්සේලාගේ තෘෂ්ණාව වැඩෙනවා. හික්මුන් වහන්සේලාට සල්ලි දීම හොඳයි කියන එක නෙවෙයි මේකෙන් කියන්නේ. ආයතනයේ වැඩ කරගන්න කැපසරු ක්‍රමයකට කැපකරුවෙක් හරහා හරි ඒවා යොමුකරන්නට පුළුවන් ක්‍රමයක් තියෙනවානේ. එතකොට ඒ එහෙම විචාරපූරකව අනුන්ගේ යහපත කරන්න ඕන කියලා හිතනවා නම් ඒකට විමසිලිමත්ව අනර්ථයක් නොවී ඒවා කරන්න ඕන තරම් ක්‍රම තියෙනවා. නමුත් මේ විදියට විමසා බලා දන්දීමේ මුඛාවෙන් මසුරුකම ලෝභය මතුවෙනකොට ඒ වංචාවට තමන් හසුවුනොත් අනුන්ට යහපත කරන්න කියලා දීම නවත්වන එකයි කරන්නේ. ඒ නිසා හැබැවටම විමසා බලා දන්දෙනවා නම් දීම නවත්වන එක නෙවෙයි, යහපතක් අර්ථයක් වෙන හැටියට, හොඳක් වෙන හැටියට තමන්ගේ මනසත් දූෂ්‍ය කරගන්නැතිව අනුන්ටත් යහපතක් වෙන විදිය විචාරපූරකව විමසා බලා දීමයි වඩා ශ්‍රේෂ්ට වෙන්නේ.

අපිට මොකද අපි දසසිල් උපාසක, ඉබ්බන්ගේ පුච්චන්නේ අනිත් පිට. මෙහෙම කියලා ඔබට දන්දීම අතරමග නතර කරලා අතපිහදගන්න හම්බෙන්නේ නෑ, හැබැයි දන් දෙනවා නම් තමන්ට පිනක් සිද්ධ වෙනවා කියන වග දැනගන්නට කමක් නෑ, අනිත් කෙනාට ඒකෙන් වැඩක් වෙනවාද කියන කාරණාව හිතන්න කියලායි අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ සදහන් කළේ. අපේ හාමුදුරුවනේ, බොහෝම වැදගත් කරුණු කාරණා කිහිපයක් අපේ සමාජයේ බහුතරයක් දෙනා අද දවසේ කරන වැරදි සහ විවිධ චෝදනා වලට හේතුහුන වෙච්ච කාරණා අපේ හාමුදුරුවෝ හරි අපූරුවට උදාහරණ සහිතව පැහැදිලි කලා. ඉතින් මේ වැඩසටහනින් යළිත් තවත් දිනෙක හමුවන්නට සූදානම්

අද දවසට වැඩසටහන නිමාවට පත්කරන්නට සූදානම් වෙනවා. ඒ මන්නේන් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අපේ මේ වැඩසටහනට නිරන්තර සුවිශේෂ සම්පත් දායකත්වය, ඒ වගේම විශේෂම සම්පත් දායකත්වය සලසන අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේව ඉතාමත් කෘතගුණ පුරකව සිහිපත් කරනවා, නම කියන්නට අවසරයි, ආචාර්ය ජය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ඔබවහන්සේට පාද නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවත්ත වෙනවා. ඒ වගේමයි අද දවසේ මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී අප වෙතට අවසරය, අනුමැතිය අවැසි සියලු සහයෝගය ලබාදුන් සියලු මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපතිතුමන්, එම මැතිණිය, අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය ඇතුළු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයවත් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා. ඒ වගේම අද වෙනකොට හැමදාම මේ වැඩසටහන අනනොහැර බලාගෙන සිඳින ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාවත් බොහෝමත්ව ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින් අදට අප අවසර පතනවා වැඩසටහන නිමාවට පත්කරන්නට. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය, ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/bBXPlon7m8>

07 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝවන්! අරුත්බර අලුත් දවසක් ප්‍රාර්ථනය කරනවා සියැස රූපවාහිනිය නරඹන ආදරණීය ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුදෙනාට. අදත් සුදානම් මෙලෙසට අරඹන්නට ගුරුවදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන මේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහන. වැඩසටහනේ නිත්‍ය සම්පත් දායකත්වය අද දවසේ මේ වැඩසටහනට අධික කාර්යබහුලත්වයක් ඔස්සේ වුවත් අප කෙරෙහි රට කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් සදහම් දෙසුම දම් අසුනට වැඩම කරන්නට යෙදුනා නම කියන්නට අවසරයි, ආචායඪී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ හාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් බැතිසිතින් පින් සිතින් ඔබවහන්සේව මේ අවස්ථාවට පිළිගන්නවා. ඒ වගේමයි හැමදාමත් වගේම මේ වැඩසටහන ආරම්භයේදීම අපි මතක් කරනවා මේ වැඩසටහන් සියල්ලක්ම පාහේ ඔබ වෙතට ගෙන එන්නට අපට ලැබෙන අවසරය, අනුමැතිය සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආචායඪී පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, ඒ වගේම අධ්‍යක්ෂ තුමන් වැඩසටහන් නිෂ්පාදක තුමන් ඇතුලු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය. ඔවුන් නිසාවෙන්මයි මේ වැඩසටහන් පෙළගැස්ම මෙලෙසට හරි අපූරුවට ඔබට ගෙනෙන්නට අපට හැකියාව ලැබෙන්නේ. ඉතින් ඒ සියලුම දෙනා සිහිපත් කරමින් සුගත පද විවරණ වැඩසටහනේ අලුත් අදියරේ වැඩසටහන වැඩසටහන යළිත් අද දවසේ මෙලෙසින් අප අරඹන්නට සුදානම් වෙනවා. අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ දෙසට යොමුවන විටම ඔබ මේ වන විට හරි හැටි හොඳ හැටි දන්නවා සුගත පද විවරණ මේ වැඩසටහනට අප තෝරාගත්තේම මහාචායඪී රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පන්හිදෙන් රචිත මෙන්න මේ පොත, වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම. වංචක ධර්ම පිළිබඳව කොටසින් කොටස හරි අපූරුවට මනාවට පිළිවෙලට අපි සාකච්ඡා කරමින් ආවා, අද තවත් එක් නැවතුමක සිට අප වැඩසටහන අරඹන්නට සුදානම් වෙනවා. හිතවතුනි, රාගය කියන කාරණාව ඔබේ මගේ අපේ අපි හැමෝගෙම හින් තුළ ඇතිවෙන්නට පුලුවන් පොදු චිත්ත ස්වභාවයක්, නමුත් මේ රාගය ක්‍රියාත්මක වන්නට හීනෙකින්වත් නොසිතන විටක එය කෙලෙසින් ක්‍රියාත්මක වේවිද කියන කාරණාවයි අපි සාකච්ඡා කරමින් හිටියේ. අපේ හාමුදුරුවනේ පසුගිය වැඩසටහන් පෙළගැස්මේ රාගය සහ ඒ රාගය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්

වර ස්වභාව දෙකක් ගැන අපි කතා කලා. හාමුදුරුවනේ අද මම ඔබවහන්සේ දෙසට යොමුවෙනවා බොහොමත්ම ශ්‍රද්ධාවෙන්, ශ්‍රද්ධාවේශයෙන් තියෙන වංචක පිළිබඳව කතා කරන්න. අපේ හාමුදුරුවනේ අපි එතනින් ආරම්භ කරමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! ශෙහාන් මහත්මයා මේ ශ්‍රද්ධා වේශයෙන් ඇතිවෙන රාගයත් බහුලකොට ඇතිවෙන්නට පුලුවන් කාරණයක්. විශේෂයෙන් භික්ෂූන් වහන්සේලා කෙරෙහි ගිහියන් තුළ විශේෂයෙන් ඇතිවෙන්නට පුලුවන්. ඒ වගේම භික්ෂූන් වහන්සේලා නොවුනත් යම්කිසි ගෞරවනීය පූජනීය චරිත පිළිබඳව එහෙම ඇතිවෙන්නට පුලුවන්. දැන් අපි නිතරම සිහිපත් කලා මේ වංචක ධර්ම මතුවෙන්නෙම ඒ මූලික රාගයට ඉඩනොදෙන අවස්ථාවල. දැන් භික්ෂුවක් සම්බන්ධව කාන්තාවකට රාගයක් ඇතිවුනොත් ඒක අනුවිතයි කියන බව අයට දැනෙනවානෙ. එතකොට ඒකට ඉඩදෙන්නෙ නෑ, එහෙම එකක් වර්ධනය වෙන්නට දෙන්නෙ නෑ. එබඳු අවස්ථාවල ඒ කාන්තාවට ශ්‍රද්ධාවේ ස්වරූපයෙන් රාගය මතුවෙන්නට පුලුවන්. දැන් අපි උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් මෙහෙම, අපි හිතමු දැන් විහාරස්ථානයකට තරුණ භික්ෂූන් වහන්සේ නමක් වැඩම කරනවා, ධර්ම දේශනාවක් සදහා. උන්වහන්සේ තරුණයි, රූපයත් බොහොම ප්‍රියමනාපයි, කටහඬත් ලස්සනයි, ඒ වගේම හොඳ සිල්වත් ගුණවත් භික්ෂුවක් හැටියටත් ප්‍රසිද්ධයි, ධර්ම දේශනාවත් හොඳට පිළිවෙලට කරනවා. දැන් මේ ස්වාමීන් වහන්සේගේ ධර්ම දේශනාව ඇහුවාම යම් කාන්තාවකට හිතෙනවා මේ හාමුදුරුවො කොහෙද දන්නෑ වැඩ ඉන්නෙ. උන්වහන්සේ මුණගැහෙන්න යන්න ඕන. දානයක් පිළිගන්වන්න අවස්ථාවක් ගන්න ඕන. උන්වහන්සේ අපේ පන්සලටත් වැඩම කරගන්න ඕන. නැවත උන්වහන්සේගේ බණ අහන්න ඕන වගේ අදහස් ඇතිවෙන්න පුලුවන්. දැන් ශෙහාන් මහත්මයාට හිතෙන විදියට මේ ශ්‍රද්ධාවද මේ රාගය ද? -අපේ හාමුදුරුවනේ දැන් එතන එක විදියකට නීතේ තියෙන්න පුලුවන් ස්වභාවික ශ්‍රද්ධාව. දැන් ඔබවහන්සේත් එක්ක දැන් සාකච්ඡාවට වාඩි වෙලා නම් තේරෙනවා හටගෙන එන්නේ රාගය කියලා.- එහෙමම කියන්නත් බැහැ අපිට. ඇත්තටම අවංකවම ඒ ශ්‍රද්ධාව වෙන්නත් පුලුවන්. මොකද දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ ශ්‍රද්ධාවේ ගති ලක්ෂණ දේශනා කරනවා. දස්සන කාමො සීලවනං සද්ධම්මං සෝත මිච්ඡති විනෙය්‍ය මච්ඡෙර මලං සවෙ සද්ධොති වුච්ඡති. යම් කෙනෙක් ශ්‍රද්ධා සම්පන්නයි කියලා හඳුනාගන්න ගති ලක්ෂණ තුනක් බුදුහාමුදුරුවො දේශනා කරනවා. දස්සන කාමො සීලවනං - සිල්වතුන් දකින්න කැමැතියි. දැන් මේ තරුණ හාමුදුරුවො සිල්වත් භික්ෂුවක් හැටියට ප්‍රසිද්ධ නම්, අර

කාන්තාවට ඒ භික්ෂූන් වහන්සේ නැවත නැවත දකින්න අදහසක් ඇතිවීම සැබෑ ශ්‍රද්ධාව වෙන්න පුළුවන්. ඊළඟට සද්ධම්මං සෝත මිච්ඡති - දහම් අසන්නට කැමැතියි. දැන් මේ භික්ෂූන් වහන්සේ කරන ධර්ම දේශනාව බොහොම ව්‍යක්ත ගැඹුරු දේශනාවක් නම්, හොඳට නිවැරදිව ධර්ම කරුණු පැහැදිලි කරනවා නම් උන්වහන්සේගේ දහම් කතාවක් නැවත අහන්නට කල්පනා වීම සැබෑ ශ්‍රද්ධාව වෙන්නට පුළුවන්. ඊළඟට විනයෙය් මච්ඡෙව මලං - මජ්ඣරු මල දුරු කරලා දන්දෙන්න කැමැතියි. උන්වහන්සේ කොහොද ඉන්නෙ කියලා භොයාගෙන ගිහිල්ලා දානෙ ටිකක් පූජා කරන්න සිත්දීම සැබෑ ශ්‍රද්ධාව වෙන්නට පුළුවන්. ඒ නිසා කිසිම ගැටළුවක් නැතිව ඔය ඒ කාන්තාවගේ මනසේ ඇතිවෙච්ච ගති ලක්ෂණ ටික සැබෑ පිරිසිදු ශ්‍රද්ධාව වෙන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒක අවාසනාවකට වගේ ඒ සියලුම ගති ලක්ෂණ රාගය වෙන්නටත් පුළුවන්. දැන් අපේ හාමුදුරුවනේ ඒ ලක්ෂණ ටික රාගයටත් අදාලයි. ඒ ලක්ෂණ ටිකම රාගයට අදාලයි. දැන් රාගයෙහිත් තියෙනවා දකින්න කැමැති බව. දැන් යම් ස්ත්‍රියකට හෝ පුරුෂයෙකුට ඇළුම් කරනවා නම් ඒ ස්ත්‍රිය හෝ පුරුෂයා නැවත නැවත දකින්න කැමැතියි. ඒක තමයි දස්සන කාමය. දස්සනරාගය. ඊළඟට අහන්න කැමැතියි. නැවත නැවත, දැන් බණ හරි මොනවහරි කියන ඒවා අහන් ඉන්න කැමැතියි, කියන්නෙ මොනවාද කියලා අදාළ නෑ බණ ද කියන්නෙ ඕපාදූප ද කියන්නෙ එහෙම නැත්නම් වෙන කතන්දරයක්ද කොහොමහරි ඒ කටහඬ අහගෙන ඉන්න කැමැතියි. ඒක තමයි සවනරාගය. ඊළඟට කතා කර කර ඉන්න කැමැතියි. සමුල්ලපන රාගය. එතකොට භික්ෂුවත් එක්ක ධර්ම සාකච්ඡා කරන්න ඕන, ප්‍රශ්න විචාරන්න ඕන, ඔහොම එක එක ජාති මතු වෙන්නට පුළුවන්. ඊළඟට පරිත්‍යාග කරන්න කැමැතියි, තමන් රාගයෙන් බැඳෙන කෙනාට උදව් කරන්න, දෙන්න, ඕන තරම් කැප කිරීම කරන්න සූදානම්. ඒ නිසා අර දන්දෙන්න හිතෙන එක, බණ අහන්න හිතෙන එක, නැවත දකින්න හිතෙන එක පැහැදිලිව රාගය වෙන්නත් පුළුවන්. දැන් කොහොමද මේවා වෙන් කරගන්නෙ. එතනදි තමයි ප්‍රශ්නෙ තියෙන්නෙ, තමන්ටවත් වෙන් කරගන්න පහසු නෑ. ඉතින් ඒවා වෙන් කරගන්න නම් ශෙහාන් මහත්මයා දීර්ඝ කාලයක් අපි හොඳ විදර්ශනා ප්‍රඥාවක් අවදි කරලා තියෙන්නට ඕන රාගයේ ගති ලක්ෂණ මොනවාද, ශ්‍රද්ධාවේ ගති ලක්ෂණ මොනවාද. එතකොට ශ්‍රද්ධාවට අනන්‍ය වූ ලක්ෂණ තියෙනවා. රාගයට අනන්‍ය වූ ලක්ෂණ තියෙනවා. හැබැයි එක වගේ අපට පැටලෙන්න පුළුවන් ගති ලක්ෂණ ටිකකුත් තියෙනවා. ඒවා තමයි ඔය කිව්වෙ. අහන්න කැමැති බව, දකින්න කැමැති බව, උදව් කරන්න කැමැති බව, පරිත්‍යාග කරන්න කැමැති බව,

සාකච්ඡා කරන්න කැමැති බව ඒවා ඇතිවෙන්න පුලුවන්. දැන් ඒවා සමහර වෙලාවට අපිට පෙන්වනවා ජීවිතේටවත් දැකලාවත් නෑ. දැකලාවත් නෑ හැබැයි දුරකථනයෙන් කතා කලාම මේක බිම තියන්නෑ ආයෙ අහනවා ප්‍රශ්න, ආයෙ අහනවා. එතකොට අහපු එකම ආයෙ වෙන පැත්තකින් අහනවා, ඉතින් සමහරුන්ට නම් තමන්ගේ ප්‍රශ්න කියාගන්න කෙනෙක් නැතිව, මෙහෙම ඉඳලා ඉඳලා කැකැර්ච්ච, ඇත්තටම අසරණකම නිසා ඉතින් කවුරුහරි අහුවුනාම ඔය කියාගෙන කියාගෙන යනවා, ආයෙ මුලින් පටන් ගන්නවා, ආයෙ කියනවා එහෙම. සමහරුන්ට එහෙම තෙවෙයි අර හඬ අහ අහා ඉන්න කැමැතියි. අර පැත්තෙන් රිසිවරය තියන්න තමන්ගේ ෆෝන් එක තියන්න ලැස්ති නෑ. ආයෙන් මුලට ගිහිල්ලා ආයෙන් කොහෙන්හරි පටන් ගන්නවා. ඉතින් එහෙම තියෙනවා. දැන් අපිට අත්දැකීම් තියෙනවා ඇත්තටම, දැන් ගුවන්විදුලියේ වගේ ධර්මදේශනාවක් කරලා දුරකතන අංකය, ඉස්සර මුල් කාලෙ ධර්ම දේශනාවක් කලහම දුරකතන අංකයත් ඒකෙ කියනවා. විශේෂයෙන් ජාතික ගුවන්විදුලියේ නොවුනත් අනික් ගුවන්විදුලි නාලිකා වල. කිව්වට පස්සෙ එක බණක් විකාශනය වුනාම සාමාන්‍යයෙන් දුරකතන පණිවිඩ සියක් එකසිය පනහක්, දෙසියක් වත් ඔය සම්බන්ධව එනවා. ඒ එන වැඩි හරියක් දෙනා මොකක්ද කියන්නෙ, හාමුදුරුවනේ හොඳ බණ ටික, හරිම හොඳයි, හරි ලස්සනට ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කලා, නිකං ගඟක් ගලන්නා වගේ, දිය ඇල්ලක් කඩාහැලෙන්නා වගේ, ඒකෙ එකක්වත් නෑ අහක දාන්න දෙයක්, හරිම වටිනවා, මම හිටගෙන එහෙම්මම ඇහුවා, මම ඉඳගත්තු තැන ඉඳගෙන ඇහුවා, කාලෙ ගතවුනා දැනුත් නෑ මී පැණි වක්කරනවා.. ඔහොම ඉතින් එක එක ජාති කියනවා. දැන් ඔය අතර අපි හිතමු සියක් කතා කලොත් ඔයින් එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක් විතර තමයි ඔබවහන්සේගේ ධර්ම දේශනාවක් විකාශනය වුනා අපි ඒක ඇහුවා, ඒකෙ මෙන්න මේ ධර්ම කාරණය මට ගොඩක් වැදගත් වුනා, මගේ මෙන්න මේ අඩුපාඩුව මං ඒකෙන් තේරුම් ගන්නා, ඒ වගේම මෙන්න මේ ගුණය ගැන මං අද ඒකෙන් ඉගෙනගන්නා, ඒක මට හරියට ප්‍රයෝජනවත් වුනා. මං ඒක පුහුණු කරනවා, ඉදිරියටත් ඔබවහන්සේගේ ධර්ම දේශනා මොනවාහරි තියෙනවා නම් අපිට ඒ ගැන දැනුවත් කලොත් අපි අහන්න කැමැතියි, එහෙම කතා කරන්නෙ කලාතුරකින්. - හාමුදුරුවනේ අත්දැකීමක්ද කිව්වේ? - අත්දැකීමක්. ඒ කියන්නෙ ඔය විදියට ඇත්තටම ඒ අයට ධර්මය පිළිබඳව ඒ අපි කියපු ධර්ම කාරණා වලින් ඒ ගොල්ලන්ගේ ජීවිතේ සකස් කරගන්න අඩුපාඩු සකස් කරගන්න ප්‍රයෝජනයක් වුනයි කියලා ධර්මාර්ථයෙන් කතා කරන අය ඉනාම අඩුයි. සියක් කතා කලොත්

එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක් විතර, අනිත් ඔක්කොම අහලා තියෙන්නෙ ඛණ නෙවෙයි හඬ අහලා තියෙන්නෙ, අර කටහඬ. ඊළඟට ඒ කියපු ගෙලිය. ඒ කියපු ඒ අර වචන උච්චාරණය කරන accent එක. එහෙම නැත්නම් උදාහරණ උපමා කියන විදිය, කියන වේගය, වචන ගලාගෙන එන විදිය ඔන්න ඔය වගේ ඒවත් එක්ක තමා පැටලිලා තියෙන්නෙ. එතකොට අවසානයේ දැන් අද කාලෙ ඉන්නවානෙ අපි ඛණ අහන්නෙ අහවල් හාමුදුරුවන්ගෙ, අපි අහවල් පන්සලට විතරයි යන්නෙ, ඒ හාමුදුරුවො විතරයි අපි හරිම කැමැති හාමුදුරුවො, එහෙම දැන් කැමැති වුනේ මොකටද කියලා ඇහුවොත් ඒගොල්ලන්ට, ඇත්තටම ඒගොල්ලොවත් හිතලා නෑ කැමැති වෙලා තියෙන්නෙ මොකටද කියලා. එහෙම හිතලා කල්පනා කරලා, වෙන වෙනම විමර්ශනය කරලා පරීක්ෂා කරලා බැලුවොත් එක්කො කටහඬ, එක්කො උච්චාරණය ගෙලියට, එක්කො වචන භාවිතා කරන අනුපිළිවෙලට, එක්කො උපමා උදාහරණ කියන විදියට, එක්කො අර හිතස්සවන විදියට. මෙහෙම මොනවාහරි බාහිර කාරණා ටිකක් තමයි ඒවට පාදක වෙලා තියෙන්නෙ. හරියට කියපු දහම් කරුණ තේරුම් අරන්, දැන් ඒක අල්ලගන්න පුළුවන් තවත් පැත්තක් තමයි, දැන් එහෙම කියනවනෙ හරි හොඳ ඛණක් කිව්වා කියලා. ඉතින් මම සමහර වෙලාවට අහනවා මොකක්ද ඔය ඛණේ මාතෘකාව අද. මේ ඒක නම් මතක නෑ හාමුදුරුවනේ හැබැයි හොඳ ඛණක්. එතකොට මාතෘකාවවත් මතක නෑ එතකොට මාතෘකාව මතක නැත්නම් මොකක්ද කියපු ධර්ම කාරණයක් මොකක් හරි එකක්. කිව්වා හාමුදුරුවනේ ගොඩක් ජාති කිව්වා ඔබවහන්සේ ඒකෙදි. ඇත්තටම මේ ඒ හරි වටිනවා, එහෙම තමයි කියන්නෙ. දැන් අර කියපු එකක්වත් මතකත් නෑ, මාතෘකාවක් දන්නෙත් නෑ ඒකෙ ඉගෙන ගත්තු දේකුත් නෑ ඒකෙන් අපි අදහස් කරන්නෙ ඛණක් ඇහුවායිත් පස්සෙ අග ඉදන් මුලට කටපාඩම් තියෙන්න ඕන, මුල ඉදන් අගට ඒක කියාගෙන යන්න පුළුවන් කියන එක නෙවෙයි. ඒ කියන්නෙ මනුස්සයෙක් ඛණක් ඇහුවායිත් පස්සෙ වචන කටපාඩම් කරගැනීමක් අවශ්‍ය වෙන්නෙ නැහැ. අවශ්‍ය නැනදි ඒ අදහස මතුවෙනවා නම් එව්වරයි. දැන් අපි හිතමු කෝපය දුරු කරන ක්‍රමයක් ගැන උදාහරණයක් පැහැදිලි කලා නම් උදාහරණ කතාවක් කිව්වා නම් හැමනිස්සේම හාමුදුරුවො මෙහෙම එකක් කිව්වා, මෙහෙම එකක් කිව්වා කියලා මතක් වෙන්න ඕන නෑ, තමන්ට කෝපය මතුවෙනකොට එදා හාමුදුරුවො ධර්මදේශනාවෙදි මේ කාරණය නේද කියාදුන්නෙ කියන එක ඒ අවශ්‍ය වෙලාවට සිහිපත් වෙනවා නම් ඒ හොඳටම ඇති ධර්මය ප්‍රගුණ කරන්න. නමුත් දැන් හුඟක් දෙනාට එහෙම සිහිවෙන බවක් පෙනෙන්නෙත් නෑ, එහෙම ප්‍රගුණ කරන බවක්

පෙනෙන්නෙන් නෑ ඒ දහමින් තමන්ට තමන්ගේ අඩුපාඩුවක් දැකලා ඒක සකස් කරගන්න, එහෙම නැත්නම් ගුණයක් දියුණු කරන්න ඒ මොකකටවත් උත්සාහවත් වෙන බවක් පේන් නෑ ඒ අර වචනත් එක්කලා පැටලෙනවා. එහෙම නැත්නම් රූපයත් එක්කලා, එහෙම නැත්නම් උත්වහන්සේගේ ගමන් බිමන් රටාවත් එක්කලා මේ මොනවහර් එක්කලා පටලැවිල්ලක් ඇතිකරගන්නවා. ඉතින් ඒ එකක්වත් හැබෑ ශ්‍රද්ධාව කියලා හඳුනාගන්නට පුළුවන්කමක් නෑ ඉතින් ඔය විදියට නැවත නැවත අපි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්නට ඕන, අපේ සිතේ යම්කිසි කෙනෙක් පිළිබඳව ප්‍රසාදයක් ඇතිවුනොත් ඇත්තටම මේ ඇතිවෙච්චි ප්‍රසාදය ශ්‍රද්ධාවද, මොකක්ද, දැන් මේක මහානායක භාමුදුරුවෝ කීවා, අපි පසුගිය වැඩසටහනේදී සාකච්ඡා කලානෙ රාගය කියන එක පුරුෂයා තුළ ස්ත්‍රිය සම්බන්ධව, පුරුෂයා තුළ ස්ත්‍රිය සම්බන්ධව විතරක් නෙවෙයි, පුරුෂයා තුළ පුරුෂයා කෙරෙහින් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. ස්ත්‍රිය තුළ ස්ත්‍රිය කෙරෙහින් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. අනිත් එක තමයි අපි කතා කලා මේ රාගය කියන්නෙ මෙමුත්ත රාගය විතරක් නෙවෙයි. ඒ කියන්නෙ ඔවුනොවුන් කායික වශයෙන් ඇසුරු කරනවා කියන එක විතරක් නෙවෙයි. මේ රාගය කියලා කියන්නෙ අර අහන්න කැමැති බව, දකින්න කැමැති බව, උදව් කරන්න කැමැති බව, ඇසුරු කරන්න කැමැති බව, කතා කර කර ඉන්නට කැමැති බව මේ ඕනම එකක් වෙන්නට පුළුවන්. ඒ ඕනම තත්වයකින් ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුළුවන්. එතකොට දැන් මං හිතන්නෙ පසුගිය වැඩසටහනකත් අපි මතක් කලාද කොහෙද, එක මහත්මයෙක් මැදිවියේ මහත්මයෙක් අපිට දවසක් කතා කරලා කීවා භාමුදුරුවෝ ඔබවහන්සේගේ ධර්ම දේශනා මං අහනවා, මට ඔබවහන්සේ දකින්න කැමැත්තක් ඇතිවුනා. මට හරි ශ්‍රද්ධාවක් ඇතිවෙලා තියෙනවා ඔබවහන්සේ ගැන, ඒ නිසා මට ඔබවහන්සේ මුණගැහෙන්න දවසක් වෙලාවක් දෙන්න පුළුවන්ද. මං ඉතින් වෙලාවක් කීවා අහවල් දවසේ එන්න එහෙනම්. ඊටපස්සෙ ඉතින් පුතා රැකියාවට යන කෙනෙක් පුතාටත් නිවාඩුවක් දාන්න කියලා පුතත් එක්කලා මේ තාත්තා ආවා. ඇවිදින් මගේ කකුල් දෙක අල්ලලා වැඳලා නැගිටිනකොට කඳුලු සට සට ගාලා වැටෙනවා. ඉතින් එතුමා කීවා භාමුදුරුවෝ ඔබවහන්සේ ගැන මට ලොකු පැහැදීමක් තියෙන්නෙ. ඉතින් මට ඔබවහන්සේ මුණගැහෙන්න එන්න දිනය වෙලාව දුන්නට පස්සෙ මට නින්ද ගියෙන් නෑ සමහර දවස්වල කියලා. ඉතින් මම ඇහුවා ඊටපස්සෙ මම කීවා ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් ගැන පැහැදීමක් ඇතිවෙන එක හොඳයි, ඒක වරදක් නෙවෙයි. හැබැයි ඒක නින්ද යන්නැත්නම් එතන වෙන මොකක්හරි ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා. දැන් එතුමා මාව සජීවීව ඒ

වෙනකොට දැකලා තිබුනෙත් නෑ, දැන් මං මෙනත කියන්නෙ එතුමාට අපි කෙරෙහි රාගයක් ඇතිවුනා කියන එකම නෙවෙයි. දැන් යම්තැනක ශ්‍රද්ධාවක් මතුවුනාම එතනත් අසමතුලිත නම් එතන තියෙනවා අර ප්‍රඥාවෙන් සමබර නොවිච්ච ගතියක්. එහෙමනම් එතන තියෙන්නෙ හැබෑ ගුණය නෙවෙයි. එතන මොකක්හරි වෙන අකුසල මූලයන් එක්කලා පටලවිල්ලක් තියෙනවා. අන්න ඒ විදියට තමයි අපි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා හඳුනාගන්න ඕනෑත්තෙ දැන් ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් පිළිබඳව ශ්‍රද්ධාව ඇතිවුනා කියලා තමන්ට දැනෙනවා නම් පොඩ්ඩක් පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන දැන් නිකං නින්ද යන්නෑ වගේ එහෙම අමාරුවක් ඒකත් එක්ක එනවාද. එහෙම නැත්නම්, බලන්න ගියෙ නැත්නම් ඒ කොයි වෙලේ යන්නද කියලා එහෙම නිකං කලබලයක් තියෙනවාද, අසහනකාරී සිතුවිල්ලක් තියෙනවාද, නිකං දැක්කෙ නැත්නම් බෑ වගේ එකක් තියෙනවාද අන්න එහෙම තමන්ගේ මනසත් එක්කලා පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන, එහෙම විමසලා බැලුවොත් තමයි අපිට හඳුනාගන්න පුළුවන් මේ මනෝභාව මොනවාද කියලා. දැන් රාගයෙහි තියෙනවා එක්තරා කලබල කරන වික්ෂිප්ත කරන, දවන, තවන, රත් කරන, ඇලෙන, බැඳෙන ගතියක් තියෙනවා. ශ්‍රද්ධාවෙ තියෙන්නෙ සෞම්‍ය වූ සන්සුන් කරන, සිසිල් කරන, සුවපත් කරන ගතියක්. මොකද ඒක කුසලයක්නෙ. එතකොට කුසලය අරෙහෙම දවන, තවන, වික්ෂිප්ත කරන ගතිය නෑ. ඉතින් එහෙම දවන, තවන, වික්ෂිප්ත කරන ගතියක් තියෙනවා නම් යම් තැනක, එය ශ්‍රද්ධාව වගේ හිතනාට දෙවරක් නෙවෙයි සියක් වරක් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන ඒ හැබෑ ශ්‍රද්ධාවද කියලා.

ඔබ යම්කිසි දෙයක් පිළිබඳ හිතමින් දැවෙනවාද, තැවෙනවාද, ඔබ රත්වෙනවාද, නැත්නම් යම් දෙයක් සිහියට ආ සැණින් ඔබ සිසිල් වෙනවාද, ඒ පිළිබඳව මෘදු වෙනවාද, ඔබේ හිත ඒ පිළිබඳව යහපත් සිතුවිල්ලකින් දෝරේ ගලාගෙන යනවාද. හිතන්නට කාලය එළඹලා තියෙනවා. මදකට අපිට අවසර දෙන්න ඔබ හිතනකල් ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. කෙටි විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් ඔබ එකතු වෙන්නෙ සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින්, අපේ භාමුදුරුවනේ අපි බොහෝ දෙනෙක් පින් කරන්න කැමැතියි. පව් කරන්න තුන්හිතකින්වත් හිතන්නෙ නෑ. පින් කරන්න කැමැති ඔබේ හිතටත් වහල් වෙලා මුවාවෙලා වංචක ධර්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන් කියලා රේරුකානේ වන්දවිමල අපේ මහාවායඝී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පොතේ, කෘතියේ එක තැනක සඳහන් කරනවා. අපේ භාමුදුරුවනේ පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් වංචක රාගය ගැනයි අපි කතා කරමින් ඉන්නෙ. පැහැදිලි කරගමු තත්වය.

ඔව් ශෛභාන් මහත්මයා අපි දැන් පහුගිය වැඩසටහන් ගණනාවක කතා කලා ලෝභය කොහොමද පින් කිරීමේ ස්වරූපයෙන් මතු වෙන්නේ. ඒක අවස්ථා දෙකකදී අපි කතා කලා එකක් තමයි මේ නොලැබූ සම්පත් ලබන්නට ඇතිවෙන තෘෂ්ණාව, කුසල් දහම් කිරීමේ ස්වරූපයෙන් මතු වෙන්න පුළුවන්. අනිත් එක තමයි ඉන්ද්‍රිය පිනවීමේ කැමැත්ත. ඒ කියන්නේ දේවල් අහන්න, දකින්න කැමැති බව පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් පැමිණෙන්න පුළුවන්. දැන් මේ රාගයත් අන්න ඒ දෙවනුවට කිව්ව ස්වරූපයෙන් තමයි කියන්නේ ඉන්ද්‍රිය පිනවන ස්වරූපයෙන් තමයි මතු වෙන්නේ. දැන් අර ලෝභය ගැන අපි කතා කරනකොට, දැන් රාගය සහ ලෝභය වෙනස ඔබතුමා පහුගිය වැඩසටහනක් අපි කතා කලානේ. අපි එතකොට ඒකෙදී අපි දළ වශයෙන් අදහසක් කිව්වේ, ඒවගේ තම සුක්ෂම වෙනස්කම් තියෙන්න පුළුවන්, දළ වශයෙන් ගන්නහම ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව, වස්තු පිළිබඳව, ස්ථාන පිළිබඳව, තනතුරු පිළිබඳව ඒවා පිළිබඳව තමයි බොහෝ කොට ලෝභය කියන වචනය අපි පාවිච්චි කරන්නේ. පුද්ගලයෝ සම්බන්ධව කතා කරනකොට පුද්ගල ස්වරූපය සම්බන්ධව කතා කරනකොට ගොඩක් වෙලාවට රාගය කියන වචනය තමයි පාවිච්චි වෙන්නේ. එතකොට දැන් අර පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් ලෝභය ඇතිවෙනකොට අර විදියට ස්ථාන දැකීම, පින්කම් වලට පිරිස රාගී වෙන තැන් දැකීම, ඒ වගේම චෛත්‍යස්ථාන, බෝධි, බුද්ධ ප්‍රතිමා, වන්දනා කරන්නට සුදුසු පින්බිම් ආදිය සොයාගෙන යනවා. දැන් මේ රාගය මතු වෙනකොට ගොඩක් වෙලාවට ඒක පුද්ගල බද්ධව තමයි ඒ කුසල් කිරීමේ කැමැත්ත මතු වෙන්නේ. දැන් ඒක මහානායක භාමුදුරුවෝ මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. ‘පුණ්‍යකාමතා යනු පින් කරනු කැමැති බවයි. ශ්‍රද්ධා රූපයෙන් උපන් රාගයම පසුව පුණ්‍යනාමතා රූපය ගන්නේය. ඉන් මෙහෙයවනු ලැබූ ස්ත්‍රීහු පින්කම් කරමිනි තමන් ඇළුම් කරන භික්ෂුව නිසා භික්ෂුන්ට දන්දෙති. භික්ෂුන් වෙසෙන විහාරයන්ට ගොස් පින්කම් කරති. මේවා පින් වේද නොවේ ද යන බව නිශ්චය කිරීම ඉතා දුෂ්කරයි. දර්ශන රාගයද පුණ්‍යකාමතා වේශය ගන්නේය. ඇතැම් තරුණ තරුණියන් පින් කිරීමට යයි පිරිත් පින්කම්, බණ පින්කම් යන්නෙන් වන්දනා ගමන් යන්නේත් පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් පැමිණි රාගයාගේ මෙහෙයවීමෙන්. දැන් මෙතන අපිට කරුණු කිහිපයක් කියනවා ශෛභාන් මහත්මයා. එකක් තමයි දැන් කාන්තාවක් තුළ කාන්තාවට විතරක් සාධාරණ කාරණයක් නෙවෙයි මේක, පුරුෂයාටත් එහෙම වෙන්නට පුළුවන්. කාන්තාවක් තුළ යම්කිසි පැවිද්දෙක් කෙරෙහි ඇලීමක් ඇතිවුනොත්, බැඳීමක් රාගයක් ඇතිවුනොත්, ඊටපස්සෙ කවදාවත් මීට කලින් භාමුදුරුවෝ ගැන එව්වර ප්‍රසාදයෙන් ගෞරවයෙන් කටයුතු කරලා නැහැ. දැන් අර

භාමුදුරුවෝ ගැන අර රාගී සිත ඇතිවුනාම, ඇට තේරෙන්නෙන් නෑ ඒක රාගය කියලා. දැන් ඒ භාමුදුරුවෝ කෙරෙහි ලොකු ශ්‍රද්ධාවක් උපදිනවා. ඒ භාමුදුරුවෝ කෙරෙහි උපන් ශ්‍රද්ධාව නිසා අනිත් භාමුදුරුවරුන්ටත් දන් දෙනවා. එතකොට ඒ පන්සලේ ඉන්න අනිත් භාමුදුරුවෝ ගැනත් හොයලා බලනවා. එතකොට දැන් තමන්ට තේරෙන්නෙ නැහැ දැන් මේ සියලු දෙනාගේ ප්‍රසාදය දිනාගෙන තමන්ට මෙනතට එන්න පොඩි පසුබිමක් තමන්ට නොදැනුවත්වම තමන් අනිත්ම සැකසෙනවා. නමුත් ඇයට හිතෙන්නෙ මං මේ බොහොම පෙරට වඩා, දැන් මේ මගේ මනස ශ්‍රද්ධාව මතුවෙලා. දැන් පිනට දහමට යොමු වෙලා, ඉස්සර නම් මෙහෙම පින්කම් කරන්නෑ දැන් මං ගොඩක් පින්කම් කරනවා, දැන් දන්දෙනවා. ඉතින් පෙරට වඩා මම හොඳයි කියන යම් අදහසක් එනවා. ඉතින් රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවෝ මේ ධර්ම විග්‍රහයන් පිළිබඳව අභිධර්ම කරුණු පිළිබඳව හරි විචක්ෂණ ඥාණයක් ඇති උත්තමයෙක්. උත්වහන්සේත් මෙනතදි සිහිපත් කරනවා මේවා පින් ද, පව් ද කියලා තීරණය කිරීමත් පහසු නෑ කියලා. එතරම් සුක්ෂ්මයි ඒ මනෝභාවයන්. එතකොට දැන් දානෙන් දෙනවා, උදව්ත් කරනවා, පන්සලටත් යනවා එනවා නමුත් මනෝභාවයන්. ඉතින් එතනදි අපිට හඳුනාගන්නට වෙන්නෙ අර ආහාරපාන ආදිය පරිත්‍යාග කලාම එහි විපාකයක් හැටියට සසර ගමනේ ආහාර ලැබෙනවා. හැබැයි ඒ දන්දීමට මුවාවෙලා රාග සිත නම් වැඩෙන්නෙ එහි ප්‍රතිඵලයක් හැටියට සසර ගමනේ තමන් නිවන් මගින් ඇත් වෙනවා. තමන් වංචක ධර්මයකට හසුවෙලා එතකොට රාග වර්තයක් බවට පත්වෙන්නට එහෙම නැත්නම් කාමච්ඡන්දය නැමැති නීවරණය වැඩෙන්නට, එහි ගිලෙන්නට එය හේතුවකොටගෙන දුර්වල ආත්මභාව වල උපදින්නට එය හේතුවක් වෙනවා. හැබැයි අර ආහාරපාන දුන්නු නිසා හික්ෂුවගේ කුසගිනි නිව්ව නිසා, පන්සල හදන්න උදව් කරපු නිසා තමන්ට සසර ගමනේ ඉන්න හිටින්න වාසස්ථාන, ආහාරපානාදිය ලැබෙන්නට පුලුවන්. ඉතින් එතකොට ඒ භෞතිකමය ඵලය සුවදායක වෙන්නට පුලුවන්. මානසික ඵලය දුර්වල වෙන්නට පුලුවන්. ඉතින් අන්න ඒ වගේ එතකොට එබඳු ඒවා දැන් පින් ද පව් ද කියලා කොහොමද තීරණය කරන්නෙ. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ එක අවස්ථාවක දේශනා කරනවා කන්හධම්මා, ශුක්ඛධම්මා, කන්හශුක්ඛධම්මා. කළු ධර්ම, සුදු ධර්ම සහ කළුසුදු ධර්ම කියලා. කළු ධර්ම කියලා කියන්නෙ පාප ධර්ම. සුදු ධර්ම කියන්නෙ කුසල ධර්ම. කළුසුදු ධර්ම කියලා වර්ගයකුත් තියෙනවා. දැන් මේක මට කාලයක් තේරුම් ගන්න බැරිව තිබුනා කොහොමද මේ කුසල් අකුසල් මිශ්‍රව ජනිත වෙන්නෙ. එහෙම වෙන්නෙ කොහොමද කියලා. මොකද

කුසල් සිතක් නම් කුසල් සිතක්, අකුසල් සිතක් නම් අකුසල් සිතක්. එතකොට කුසල් අකුසල් දෙක කලවම් වෙන්න විදියක් නෑ. මොකද ඒක ධර්ම විරෝධීයි. එතකොට මොකක්ද මේ කන්හගුක්ඛම්ම කියලා කියන්නේ. ඉතින් ඔහොම සිතමින් ඉන්න අතරේ අපි දවසක් දඹදිව වන්දනාවේ ගිය අවස්ථාවක මට මතකයි බුදුරජාණන් වහන්සේ බුද්ධත්වයට පත්වුණු ජයශ්‍රී මහාබෝධීන් වහන්සේ ළඟ එතන මූලගන්ධකූටි විහාරය ළඟට අපි ගිය අවස්ථාවේදී එක කාන්තාවක් ඉළපනක් අරගෙන - ඉන්දියාවේ ගොඩක් වෙලාවට ඉළපනින් නෙ අතුගාන්නේ- සිංහල කතා කරන කාන්තාවක් දැන් නිරන්තරයෙන්ම අර බෝධීන් වහන්සේ අවට ඒ බුද්ධ මන්දිරය අවට නිරන්තරයෙන් අතුපතු ගාලා සුද්ධ කරනවා. ඒක දැන් කකුසද, කෝණාගමන, කාශ්‍යප, ගෞතම සතර බුදුවරයන් වහන්සේලාම බුදුවෙච්ච මේ පුණ්‍ය භූමිය අතුපතුගෑම එසේ මෙසේ පින්කමක්ද. එතකොට ඒක සසර දීර්ඝ කාලයක් සැප විපාක ලබන්නට හේතු වෙනවා. නමුත් ඇය නිරන්තරයෙන්ම අනින් අයට බැන බැන ද්වේෂයෙන් නිග්‍රහ කර කර තමයි අරක කරන්නේ. ඒ මොකද බනින්නේ, මේ අනින් අයට දැන් පිරිසිදු කම ගැන හැඟීමක් නෑ මල් ටික ගෙනල්ලා නටු තැන් තැන්වල දානවා, මල් ටික ඔතාගෙන ආපු කවරේ, කොල්ලේ තැන් තැන්වල දානවා. එතකොට මෙච්චර මේ කාන්තාව පිරිසිදු කරනවා, අනින් අයට පිරිසිදු කම ගැන හැඟීමක් නැහැ කියලා තමයි අසභ්‍ය වචනයෙන් බැන බැනා අර ටික අතුගාන්නේ. දැන් අර බනින්න බනින්න අසභ්‍ය වචනයෙන් වාචසික අකුසල් සිද්ධ කරගන්නවා. ද්වේෂ මූලිකව මානසික අකුසල් සිද්ධ කරගන්නවා. බුදුන් පහළ වෙච්ච බුද්ධ භූමියේ අර තමන්ගේ කය පාවිච්චි කරමින් උසස් වූ පින්කමක් කරගන්නවා. එතකොට දැන් මේක පින් ද, පව් ද. එතකොට මට ඒ සිද්ධිය දකිනකොට හැඟුනා බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ කන්හගුක්ඛම්ම කියලා, කළුසුදු ධර්ම, දැන් අර කාන්තාව අර බුද්ධ භූමිය පිරිසිදු කිරීම නිසා සසර ගමනේ බොහොම රූප සම්පත්තිය ලබන්න, අනින් අයට ප්‍රසාදය ලබන්නට හේතුවෙන යම්කිසි කුසලයකුත්, කුසලයක් කියලත් කියන්න බෑ. කුසල් සිතක් නෑ එතන. හැබැයි යහපත් ක්‍රියාවක් කරනවා. හැබැයි මනෝභාවය වශයෙන් ගත්තයින් පස්සෙ තනිකරම ද්වේශමූලිකවයි කටයුතු කරන්නේ. එතකොට ඒ නිසා ඒකට කුසලයයි කියන්න බෑ ඒ නිසයි නායක භාමුදුරුවෝ මෙතන කියන්නේ මේවට කුසල් ද අකුසල් ද කියලා තීරණය කරන්න පහසු නෑ. දැන් අර වගේ, එතන නම් ඇයට සෘජුවම ද්වේශය පහළ වෙන නිසා ද්වේශ සහගතව කටයුතු කරන නිසා එය අකුසල් සිතක් කියලා කියන්නට පුලුවන්. දැන් මහානායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී සිහිපත් කරන්නේ අර වගේ එක භික්ෂූන් වහන්සේ නමක් කෙරෙහි සරාගී සිතක්

ඇති කරගන්නවා. ඇතිකරගෙන ඒ හික්ෂුව කෙරෙහි ඇතිවෙව්වි ඒ සරාගී
 බව ශ්‍රද්ධාව කියලා හිතාගෙන ඒ ශ්‍රද්ධාවේ ස්වරූපයෙන් මතු වූ රාගයට
 වහල් වෙලා උන්වහන්සේටත් දන් දෙනවා, අනික් භාමුදුරුවරුන්ටත් දන්
 දෙනවා. ඉතින් එබඳු දේවල් සසර ගමනේ කොහොමද විපාක දෙන්නෙ කියන
 එක හරිම සුක්ෂ්මයි එහි ක්‍රියාකාරීත්වය. ඉතින් ඒ තරම් මේ මිනිස් මනස
 හරිම විචිත්‍ර විදියට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. හරියට පරිස්සමින් හඳුනා
 නොගන්නොත්. එතකොට දැන් මේකෙ කියවෙන අනික් පැත්ත තමයි
 ගෙහාන් මහත්මයා දැන් සමහර තරුණ තරුණියෝ අපි හිතමු භාවනා
 කරන්නට ගිහිල්ලා, යන්නෙ භාවනා වැඩසටහනට. භාවනා වැඩසටහනට
 ගිහිල්ලා එතනදි හිතවත් වෙනවා. එහෙම නැත්නම් යන්නෙ සිල් සමාදන්
 වෙන්න. සිල් සමාදන් වෙන්න ගිහිල්ලා එතනදි හිතවත්කමක් ගොඩ
 නැගෙනවා. ඊටපස්සෙ දැන් ඊළඟ දවසේ සිල් ගන්න යන්න ඕනමයි,
 භාවනාවට යන්න ඕනමයි වගේ හැඟීමක් ඇතිවෙනවා. එතකොට ඔහුට හෝ
 ඇයට හිතෙන්නෙ දැන් පෙරට වඩා මගේ මනසෙ ශ්‍රද්ධාව පහළ වෙලා,
 පින්කම් ගැන උනන්දුවක් ඇතිවෙලා, දහමට නැඹුරුවෙලා, දැන් මට නොයා
 ඉන්නට බෑ භාවනා වැඩසටහනට, දැන් සිල්ගන්න නොගිහින් ඉන්නම බෑ
 වගේ එකක් තමයි හැඟෙන්නෙ. හැබැයි තමන්ට දැනෙන්නෙම නැතිව අර
 ස්ත්‍රිය හෝ පුරුෂයා එතනට එනවා, එතකොට ඇය හෝ ඔහු දකින්න
 මුණගැහෙන්න තියෙන රුචිකත්වය තමන්ගේ මනසේ මතුවෙනවා පන්සල්
 යන්නට ඕනකම, සිල් ගන්නට ඕනකම, භාවනාවට යන්න ඕනකම,
 ඇත්තටම එහෙම ගිහිල්ලා ටිකක් භාවනාත් කරනවා වෙන්න පුළුවන්. සිල්
 සමාදන් වෙලා සීලයත් ආරක්ෂා කරනවා. එතකොට සීලය කියන්නෙ
 කායිකව වාචිකව ඇතිකරගන්නා ඒ සංවර බව, එතැනත් රැකෙනවා.
 පින්කම් ටිකකුත් කරගන්නවා වෙන්නට පුළුවන්. හැබැයි ඒකට මෙහෙයවලා
 තියෙන්නෙ, ඒකට පාදක වෙලා තියෙන්නෙ අර ස්ත්‍රිය හෝ පුරුෂයා පිළිබඳව
 ඇතිවෙන සියුම් රාගය වෙන්නට පුළුවන්. ඉතින් ඒ වගේ අපිට නොදැනුවත්ව
 විවිධ අවස්ථාවල පුණ්‍යකාමනා වේශයෙන්, එතකොට තමන්ට හිතෙන්නෙ
 මේ පින් කිරීමේ අදහසයි මතුවෙන්නෙ කියලා. නමුත් ඇතුලත ක්‍රියාත්මක
 වෙන්නෙ පුද්ගලයන් දැකීම, හික්ෂුත් වහන්සේලා දැකීම, උන්වහන්සේලාට
 දේවල් පරිත්‍යාග කරලා තමන් යම්කිසි තෘප්තියක් ලබනවා, ඒකනෙ අපි අර
 කිව්වෙ රාගයෙහියි, ශ්‍රද්ධාවෙයි දෙකේම තියෙනවා උදව් කරන්න කැමැති
 බව, තමන් සන්නක දේවල් වලින් සංග්‍රහ කරන්න කැමැති බව. ඉතින් ඒ
 කැමැති බව මතුවෙන්නට පුළුවන් හික්ෂුව පිළිබඳවත්, අන් අය පිළිබඳවත්.
 ඉතින් ඒක හිතෙන්න පුළුවන් මම මහා පින්කමක් කරගන්නා වගේ.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා මේ දහම් කරුණ. විශේෂයෙන් අපි මේ සියල්ලක් විග්‍රහ කරගැනීමේදී අවබෝධ කරගැනීමේදී නිතරම මතක තියාගත යුතුයි පාට කණ්ණාඩි වලින් බැලීමම නොවෙයි හරි දහමට මග. විටෙක එය කෙනෙක් ඉතාම ගුද්ධාවෙන් තමන්ගේ එකම සිතුවිල්ල එය බවට පරිවර්තනය කරගෙන යහපත්ම ආකාරයෙන් සිදුකරන්නට පුළුවන්. තවත් කෙනෙකු යහපත් ආකාරයෙන් කරනාවිට එය අප නොදැනුවත්වම අපේ හිත් සන්නානය, අපේ චිත්ත සන්නානයේම ඉතාම සුක්ෂ්ම ලෙස වංචක ධර්මයක් විදියට ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුළුවන්. ඒ නිසා කරන හැමදේම වැරදියි කියලා කියනවාත් නෙවෙයි. නමුත් අපි කරන හැම වැඩේම හරි නිවැරදිම දේද කියන කාරණාව ගැන අපි විසින්ම අපි පරීක්ෂාවට ලක් කරන්න කියන එකයි අපේ භාමුදුරුවන් සඳහන් කලේ. ඉතින් තවදුරටත්, වැඩිදුරටත්, බොහෝදුරටත් මේ පිළිබඳව කතා කරන්න, අපිට අවසර දෙන්න ඒ මත්තෙන් ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව ඔබ යලිත් සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින්. අපි මේ වැඩසටහනේ අවසන් අදියරේ තමයි ඉන්නේ. අද දවසේ හිතවතුනි අපි බොහෝ දුරට මේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව, රාගයට සම්බන්ධ වංචක ධර්ම පිළිබඳවයි කතා කරමින් සිටියේ. අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් බොහෝ පිරිසක් ළඟ තියෙන වචනයක් තමයි අපි පනත සමාජය කෘතවේදී සමාජයක් සහ ඉහළ සමාජ මට්ටමක ඉතාම ඉහළින් ඇගයීමට ලක් කරන, ඇගයීමට පාත්‍ර වන කාරණාවක්. භාමුදුරුවනේ කෘතඥතා වේශයෙනුත් වංචක රාගය අපේ හිතට ඇතුල් වෙන්න පුළුවන් කියලා මෙතනදි සඳහන් වෙනවා. ඒ ගැන වැඩිදුර පැහැදිලි කරනවානම්,

ඇත්තටම ගෙහාන් මහත්මයා කෘතඥතාවය කියන එක බුදුරජාණන් වහන්සේ ඉතාම අගය කරපු සන්තරුෂ ධර්මයක්. තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කරනවා කතඤ්ඤා කතවේදී පුග්ගලො දුල්ලභො ලෝකස්මිං - කෘතඥ වූ කෘතවේදී පුද්ගලයෝ ලෝකයේ දුර්ලභයි. කෘතඥ බව කියලා කියන්නේ තමන්ට කළ උපකාරය සිහි කරන ගතිය. කෘතවේදී කියලා කියන්නේ ඒ කළගුණ සිහි කරලා එය ප්‍රකට කරන ගතිය. දැන් කළගුණ දන්නා බව, කළගුණ සිහි කරන බව එකක්. කළගුණ සිහි කරලා ඒ ගුණය ප්‍රකට කරන ගතිය තව එකක්. ඒ දෙකම යම් කෙනෙක් තුළ තියෙනවා නම් ඒක විශිෂ්ටයි. ඒ කියන්නේ දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගන්නොත් අපි හිතමු සමහරු කල්පනා කරනවා, අපේ මව්පියෝ අපිට ගොඩාක් දේවල් කරලා තියෙනවා කියන බව ඒ තැනැත්තා දන්නවා. ඒක නිතර සිහි කරනවා. හැබැයි කිසිම තැනක ඒක කියන්නේ නෑ. මව්පියෝ ඉදිරියේ ඒක කියන්නෙත් නෑ,

අනිත් අය ඉදිරියේ ඒක කියන්නෙන් නෑ ඒ පිළිබඳව කෘතවේදීව කටයුතු කරන්නෙන් නෑ. වෙනම සංග්‍රහයක් කරන්න යන්නෙන් නෑ හැබැයි හැමදාම ගෞරවයෙන් සිහි කරනවා මව්පියෝ නිසා තමයි අපි අද මෙතන ඉන්නෙ, අද අපිට මේ යහපත වෙලා තියෙන්නෙ මව්පියන්ට පින්සිද්ධ වෙන්නයි කියන එක ඔහු දන්නවා. ඒක සිහි කරනවා. අන්න ඒ දන්නා සිහි කරන ගතිය තමයි කෘතඥ කියලා කියන්නෙ. සමහරු එහෙම දැනගෙන විතරක් නිහඬ වෙන්නෙ නෑ මව්පියෝ ළඟටත් ගිහිල්ලා මව්පියෝ ඉදිරියේත් කියනවා අම්මා තාත්තා නිසා තමයි අද අපි මෙතන ඉන්නෙ කියන එක මව්පියෝ ඉදිරියේත් ඒක ප්‍රකට කරනවා. තමන්ගේ දරුවොත් එක්කත් කියනවා. සමාජයේ අනිත් අයත් එක්කත් කියනවා. ගුරුවරුන්ටත් ඒ අත්දැකීම තියෙනවා. ඒ ගුරුවරුන් එක්කත් ඒක ගිහිත් කියනවා. ඊළඟට අර මව්පියන්ගෙන් සිද්ධ වෙච්ච ඒ යහපත වෙනුවෙන් ඒ අය සිහිපත් කරලා පින්කම් කරනවා. ඒ දෙමව්පියන්ට පින්කම් කරන්න අවස්ථාව සළස්වලා දෙනවා. එතකොට මේ විදියේ විවිධ කටයුතු වලට යොමුවෙනවා. ඊළඟට ගුරුවරයෙක්ගෙන් තමන්ට ලැබිච්ච උපකාරය ශිෂ්‍යයා සිහි කරලා නිකං ඉන්නෙ නෑ ඒක ගුරුවරයාටත් දැනෙන්නට සළස්වනවා. අපි හිතමු සුභපැතුම් පණිවිඩයකින් හරි එහෙම නැත්නම් උපන්දින සුභපැතුමකින් වෙසක් පණිවිඩයකින්, අලුත් අවුරුදු පණිවිඩයකින් හෝ ඒ කවර විදියකින් දැනෙන්න ඉඩ හරිනවා. මේ ගුරුවරුන්ගේ මග පෙන්වීම නිසයි අපි අද මෙතන ඉන්නෙ කියලා. ඊළඟට මුණගැහුනාම මුවනොසැහෙන්න ඒ ගැන වර්ණනා කරනවා. ඊළඟට ඒ ගුරුවරු ඇගයීමට ලක්කරනවා. ගුරුඋපහාර උළෙලවල් තියෙනවා. ඊළඟට ඒ අයට යම්කිසි උපහාර තිළිණ ප්‍රදානය කරනවා. යම් යම් දේවල් පරිත්‍යාග කරනවා. එතකොට මේ තමයි අර කෘතවේදී බව. කෘතඥයි ඒක දන්නවා. මට මේ උදව්ව ලැබුනයි කියලා. හැබැයි ඒක දැනගෙන නිකං ඉන්නෙ නෑ ඒක ප්‍රකට කරනවා. ප්‍රකට කරලා ඒ ඒ විදියෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා කෘතඥ පුද්ගලයොත් ලෝකෙ දුර්ලභයි, කෘතවේදී පුද්ගලයොත් ලෝකෙ දුර්ලභයි. ඉතින් යම්කිසි කෙනෙක් තුළ මේ කෘතඥ බව සහ කෘතවේදී බව තියෙනවා නම් එය සමස්ථ සන්පූරුෂ ධර්මයයි කියලා බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා. සන්පූරුෂ භූමිය හැටියට. භූමිය කියන්නෙ යමක් ජනිත වෙන පදනමනෙ. එතකොට තථාගතයන් වහන්සේ සන්පූරුෂ භූමි සූත්‍රයේ දක්වනවා කෘතඥතාවය සහ කෘතවේදීත්වය කියන්නෙ සමස්ත සන්පූරුෂ භූමියයි. සියලු සන්පූරුෂ ධර්ම වැඩෙන පදනම තමයි කෘතඥ බව සහ කෘතවේදී බව. ඉතින් යම් කෙනෙක් තුළ කෘතඥතාවය නැතිනම්, ඒ කියන්නෙ කළගුණ සිහි කරන්නෙ නැතිනම්

කළගුණය ඉක්මණුට අමතක කරනවා නම් ඒ තැනැත්තා ගුණමකුවෙක් වෙනවා, අකෘතඥ පුද්ගලයෙක් වෙනවා. අකෘතඥවේදී පුද්ගලයෙක් වෙනවා. ඉතින් ඒක සන්පූරුෂ ධර්මයක් නෙවෙයි, අකෘතඥ බව සහ අකෘතඥවේදී බව සමස්ථම අසන්පූරුෂ භූමියයි කියලා බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා. සියලු අසන්පූරුෂකම් ජනිත වෙන පදනම තමයි අකෘතඥබව සහ අකෘතඥවේදී බව. ඉතින් මේ විදියට බුදුදහම තුළ තථාගතයන් වහන්සේ නිතර අගය කරපු, වර්ණනා කරපු විශිෂ්ට ගුණයක් තමයි යම්කිසි කෙනෙකුගේ සුළු හෝ උපකාරය සිහි කරන ගතිය. දැන් සාදු නරධර්ම කියලා දක්වලා තියෙනවා තථාගතයන් වහන්සේ ජාතක කතාවල. එතකොට එහිදී දක්වන එක් කාරණයක් තමයි තමන්ට යම් ගසකින් සෙවණ ලැබුනා නම් ඒ ගසේ අත්තක්වත් අනවශ්‍ය විදියට සිඳින්නට එපා. ඒ කියන්නේ ඔහුගේ ගෙයේ කොළ ටිකක්, අතු ටිකක්, මුල් ටිකක්, පොතු ටිකක් ඕන වුනොත් ඒක ගලවගන්න එක, කඩාගන්න එක වෙනම දෙයක්. එහෙම නෙවෙයි අනවශ්‍ය විදියට ගහක අත්තක්වත්, කොළයක්වත් කඩන්න එපා ඒ ගහ යට දවසක් හරි තමන් සෙවණට හිටියා නම්, විවේක ගන්නා නම්, එයින් පිහිටක් ලැබුවා නම්. ඉතින් ඒ තරමට තමයි මේ සාදු නරධර්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. ඒ කියන්නේ මේ සාදුනරධර්ම කියන්නේ මේ මිනිසුන් තුළ පැවතිය යුතු උසස් වූ සදාචාර ධර්ම, උසස් ගුණ ධර්ම, සන්පූරුෂ ධර්ම. එතකොට මේ කෘතඥතාවය මනුස්සයින්ට පමණක් නෙවෙයි ගහකොළට පවා අපි දක්වන්නට ඕන, ඒ කෘතඥවේදීත්වය. මේ වායුව නිසා අපි ජීවත් වෙනවා. එතකොට වායුව කෙරෙහි කෘතඥ වෙන්නේ නැත්නම්, කෘතඥවේදී වෙන්නේ නැත්නම් අපි තමන් හුස්මගන්නා වුනාට මේ වායුව සංරක්ෂණය කරන්නට අපි හිතන්නේ නෑ. ගහකොළෙන් අපි උපකාර ගන්නට ගහකොළ සංරක්ෂණය කරන්නට අපි හිතන්නේ නෑ, නඩත්තු කරන්නට හිතන්නේ නෑ. අලු දොළෙන් අපි උපකාර ගන්නට අලු දොළ නඩත්තු කරන්න හිතන්නේ නෑ. දැන් අද මේ සිදුවෙමින් පවතින සමස්ත පරිසරය පිළිබඳවම අකෘතඥ වෙන, පරිසරය නිසා ජීවත් වෙනවා, පරිසරය නිසා යැපෙනවා, නමුත් සමස්ත පරිසරයම නොසලකා හැරලා. ඉතින් ඒක අසන්පූරුෂ ධර්මයක් කියන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. එතකොට දැන් මේ මෙතන වංචක ධර්මයක් හැටියට මතු වෙන්නේ පුද්ගලයෙකුගෙන් තමන්ට යම්කිසි උපකාරයක් ලැබුනා නම් ඒ උපකාරය පිළිබඳව නැවත සිහි කරන ගතිය, ඒ උපකාරයට ප්‍රතිඋපකාර කරන්නට යන ගතිය දැන් අපි මේ කතා කරපු විදියට ධර්මයේ සඳහන් වෙන විදියට උසස් සන්පූරුෂ ධර්මයක්. දැන් මේ ස්වරූපයෙන් මතු වෙන්නට පුළුවන් රාගය. ඒ කොහොමද කියන බව මහානායක

භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, ‘කෘතඥතා යනු කෙළෙහිගුණ සැළකීමය. ස්ත්‍රියක අතින් උපකාරයක් ලැබූ පුරුෂයා කෙරෙහිද, පුරුෂයෙකුගෙන් උපකාරයක් ලත් ස්ත්‍රිය කෙරෙහිද සමහර විට කෘතඥතා වේශයෙන් රාගය පහළ වේ. කෘතඥතා ප්‍රතිරූපක රාගයට රැවටුණු පුරුෂ තෙමේ තේ කෝප්පයකින් තමන්ට සංග්‍රහ කළ ස්ත්‍රියගේ බොහෝ ගුණ දකී. ගුණ අමතක කිරීම නොවටතේයයි අය ගැන සැළකිලි කරන්නට වේ. ස්ත්‍රීහුද එසේමය. සමහර විට තමන්ට උපකාර කරන කාන්තාවන් සම්බන්ධයෙන් ඇතැම් භික්ෂූන්ටද කෘතඥතා ප්‍රතිරූපය ඇතිවේ.’ එතකොට මේ වංචක ධර්මයන් ගිහි පැවිදි දෙපිරිස තුළම ඇතිවෙන්නට පුළුවන් කාරණයක් කියන බවයි නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරන්නේ. එතකොට යම් කෙනෙකුගෙන් අපිට ලැබීවි යහපත, අපිට ලැබුණු උපකාරය නොසළකා හැරීම සුදුසු නැහැ. ඒක උසස් ගුණයක්. දැන් ඇත්තටම මේ මතුවෙන්නේ උදව් කරන්න කැමැති බවද ඒ ස්ත්‍රියට ඒ පුරුෂයාට තියෙන ප්‍රියශීලී ගතියද. දැන් අපි මුලින් කිව්වා රාගය මතුවුනාම සමහර තැන්වලදී ඒ රාගය අසම්මතයි, අනුවිතයි, විනයට යෝග්‍ය නෑ, තමන්ගේ ප්‍රතිපත්තියට තමන්ගේ හූමිකාවට ගැලපෙන්නෑ, එතකොට දැන් පැවිද්දාට තමන්ගේ විනයට නොගැලපෙන විදියට අර කාන්තාව කෙරෙහි යම් කිසි ප්‍රියශීලී බවක් ඇතිවුනාම විනයගරුක පැවිද්දා ඒකට ඉඩදෙන්නෑ. ඉඩදෙන්නෑ නැතිවෙනකොට ඒක කෘතඥතා වේශයෙන් මතුවෙන්න පුළුවන්. අපිට උදව් කරපු කෙනා එහෙම අමතක කරන එක සුදුසු නෑ. ඒක අකෘතඥ බව. ඉතින් ඒ කාන්තාව මට මෙව්වර උපකාර කරලා තියෙනවානේ, ඉතින් එහෙමනම් ඒ වෙනුවෙන් අපි අඩු තරමේ වචනෙකින් හරි සංග්‍රහ කරන්න ඕනනේ, අපි ඒක ඇගයීමට ලක්කරන්න ඕනනේ. එහෙම නොවෙනවා නම් මං පැවිද්දෙක්ද. එහෙම හිතෙන්න ගන්නවා. එතකොට එහෙම හිතෙන්න ගන්නකොට මේ එන්නේ රාගයයි කියන එක පැවිද්දාට තේරෙන්නෑ. එතනදී හිතෙන්නේ මේ කෘතඥතාවය, මේ උසස් ගුණයක් තමයි මේ මතුවෙන්නේ. එතනදී තමයි රැවටෙන්නේ. ඉතින් ඒ විදියට අර ගුණයේ ස්වරූපය ගන්නවා තමන්ගේ මනසට අනුරූපිව. ඊටපස්සේ දැන් ගිහියා තුළ ඒක මතුවෙනකොට ගිහියාටත් අර විදියට අසම්මත විදියට යම් කාන්තාවක් පිළිබඳව රාග සිතක් ඇතිවුනායින් පස්සේ ඒ තැනැත්තාට හිතෙනවා, ඉතින් අපිට උපකාර කරපු අය, මං මේ රස්සාව හොයාගනිද්දි මෙහෙම එකක් තියෙනවා කියලා මුලින්ම පණිවිඩය කිව්වේ ඒ කාන්තාව. එතකොට මට මේ විවාහ වෙන්න මේ විවාහ යෝජනාව කරලා දුන්නේ අසවල් කාන්තාව. එතකොට දැන් විවාහ වෙලා, විවාහ යෝජනා කරපු එක්කෙනා ගැනත් තාම පොඩි ඇගයීමක් මතසේ තියෙනවා. ඇයි ඒක හොඳ නැද්ද, ඉතින්

කෘතඥතාවයනෙ ඇතිවෙන්නෙ කියන එක තමයි, මුල මතක තියෙන්න ඕන අපිට, එහෙම නැත්නම් අපි සන්පූරුෂයොද, එහෙම තමයි මතුවෙන්නෙ. හැබැයි තමන්ට නොදැනුවත්වම එතන අර ස්වරූපය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්. මේ විදියට ඉතාම සුක්ෂම විදියට ඒ කෘතඥතා ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්නට පුලුවන්. ඉතින් ඒ ස්වරූපයෙන් මතුවෙනකොට ගිහියා තුළ වුනත්, පැවිද්දා තුළ වුනත්, ඒ තමන්ට උදව් කරපු කෙනාට උදව් කරන්න අගය කරන්න එහෙම පෙළඹීමක් ඇතිවෙනවා. එතකොට ඇත්තටම දැන් සමහර වෙලාවට දැන් මේ වංචක ධර්ම වල ස්වභාවයනෙ මේවා හැමතිස්සෙම වංචා කරනවා නොවෙන්නටත් පුලුවන්, හැබැවටම කුසල් සිත් වෙන්නටත් පුලුවන්. දැන් අපි හිතමුකො, ඇත්තටම පැවිද්දා තුළ අවංක කෘතවේදීත්වයක් ඇතිවෙනවා. දැන් එතන රාගය නෙවෙයි, වංචක රාගය නෙවෙයි. දැන් කෘතවේදීත්වයෙන් පැවිද්දා ඒ කාන්තාවට උදව් කරන්න පෙළඹෙනවා. එහෙම පෙළඹෙනකොට කාන්තාවට හැඬීමක් ඇතිවෙනවා අතේ මේ හාමුදුරුවො නම් හරි හොඳ කෙනෙක්. ඒ හාමුදුරුවන්ට පොඩි උදව්වත් මතක තියෙනවා. ඒ නිසා දැන් මේ සළකනවා කියලා අලුතෙන් පටන් ගන්න පුලුවන් සම්බන්ධයක්. එහෙමත් වෙන්න පුලුවන්. එතකොට පටන් ගන්න තැනදි මේ පැවිද්දාට මොනම රාග සිතක්වත් නෑ, ඇත්තටම අවංක කෘතවේදීත්වය ඇතිවෙනවා. හැබැයි කෘතවේදීත්වයෙන් උදව් කරන්න ගිහිල්ලා නිතර නිතර මුණගැහෙනකොට, නිතර නිතර කතා කරනකොට, නිතර නිතර සහාය වෙනකොට අන්න අලුත් සම්බන්ධයක් ගොඩනැගෙන්නට පුලුවන්. ඒක වෙනම පැත්තක්. ඊළඟට ගිහියාටත් ඒ ප්‍රශ්නය වෙන්න පුලුවන්. අවංකවම කෘතඥතාවයෙන් ස්ත්‍රියට හෝ පුරුෂයාට උදව් කරන්නට ඉදිරිපත් වෙනවා. ඊටපස්සෙ නිතර නිතර දකිනකොට අපූරු කරනකොට, තමන්ටත් නොදැනුවත්වම අර මනෝභාවයන් ඇතිවෙන්නට පුලුවන්. දැන් මේ තත්වය ගෙහාන් මහත්මයා ඒ නිසා තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ අර පෙර දිනෙක අපේ සාකච්ඡාවේදී කතා කලේ ආනන්ද හාමුදුරුවො බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් අහනවානෙ කාන්තාවො සම්බන්ධව කොහොමද ක්‍රියා කරන්න ඕන, නොදැක සිටීම යහපත්. දැක්කොත් කතා නොකර සිටීම යහපත්. කතා කරන්න වුනොත් මව ය, සහෝදරිය, දියණිය කියන සංඥා ඇතිකරගෙන සිහියෙන් කතා කරන එක හොඳයි. එතකොට පැවිද්දාට ස්ත්‍රිය ගැනත් එහෙමයි, හික්ෂුණියට පුරුෂයා ගැනත් එහෙමයි. දෙපැත්තටම එහෙමයි, මෙනත ස්ත්‍රියගේ අඩුවක් නෙවෙයි මේ කියන්නෙ. එතන තියෙනවා අන්තරායක්. මේක කොච්චර බරපතලද කියන බව අපේ විනයේ එක් කතා ප්‍රවෘත්තියක සඳහන් වෙනවා,

මව සහ පුතා දෙදෙනාම පැවිදි වෙනවා. එතකොට පැවිදි වෙලා මේ භික්ෂුව මව බලන්නට කියලා නිතර නිතර භික්ෂුණින් වහන්සේ දකින්නට යනවා. ඒ භික්ෂුණිය නිතර නිතර පුතා බලන්නට කියලා අර හාමුදුරුවො බලන්නට යනවා. එතකොට අවසානයේ මේ දෙදෙනා තුළ රාගය මතුවෙනවා ඔවුනොවුන් ගැන. එතකොට දැන් මෙනත රාගයක් ඇතිවෙන්න තියෙන පසුබිම හොඳටම අඩුයි, එකක් තමයි අම්මයි පුතයි. අනිත් එක දෙදෙනාම පැවිද්දො. ඒ නිසා දෙදෙනාගේම මනසේ රාගයක් ඇතිවෙන්නට, ඒ අය ඉඩ තියන්නෙ නැහැ. නමුත් ඇතුලතින් මතුවෙනවා මේ මවය, ඇ තමයි මට මේ යහපත සිද්ධ කලේ. එතකොට මවගේ සිතේ මතුවෙනවා මේ මගේ දරුවාය, එතකොට ඒ දාරක ස්තේහය තමයි මුලින් අවදිවෙන්නෙ. අර මාතෘ ස්තේහය තමයි මුලින් අවදිවෙන්නෙ. නමුත් දන්නෙම නැතිව ඒක රාගයක් බවට පරිවර්තනය වෙනවා. මේ විදියට මේ රාගය කියන එක ඉතාම සුක්ෂම විදියෙන් ක්‍රියාමත්මක වෙනවා. දැන් මේ සමහර කාරණා වලදි ගෙහාන් මහත්මයා අපිට පටලාවෙන තැන තමයි, අරමුණ සහ අපේ මනෝභාවය දෙකම වෙන් කරගන්න බැරි ගතිය. ඒ කියන්නෙ දැන් මේ කෘතඥතාවය කියලා මතුවෙනකොට ඒ අනිත් කෙනා මට කරපු උදව්ව හොඳයි. ඒක මතක තියෙන එකත් හොඳයි. හැබැයි ඒ වෙනුවෙන් මම කටයුතු කරන්න යන්නෙ මොන මානසිකත්වයෙන්ද, ඒක විමසා බලන්නට ඕන. දැන් උදාහරණයක් හැටියට දැන් මේක රාගය සම්බන්ධව විතරක් නෙවෙයි, අනිත් මනෝභාවයන්ටත් මේක පොදුයි. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් මෙහෙම කියන්න පුළුවන්, අපි හිතමු තමන්ගේ ඥාතියා මැරෙනවා. මැරුනායින් පස්සෙ ඒ ඥාතියාගේ අභාවය ගැන දුක් වෙනවා. එතකොට අපි පැවිද්දො හැටියට කියාදෙනවා ඒ මරණය ගැන දුක්වීම තේරුමක් ඇති දෙයක් නෙවෙයි. ඊටපස්සෙ අරගොල්ලන්ට ප්‍රශ්නයක් එනවා හාමුදුරුවනේ ජීවත්වෙලා ඉන්නැද්දි මෙව්වර උදව් කරපු මනුස්සයා මැරීව්ව ගමන් කොහොමද අමතක කරන්නෙ. ඒක මහ අකෘතඥ බවක්නෙ. ඒක මහා අසන්පුරුෂ ගතියක්නෙ. එතකොට මැරුණායි කියලා ඒ මනුස්සයාගේ ගුණය අමතක කරන්න පුළුවන්ද. ගුණය අමතක කරන්නැතිව නැවත නැවත සිහි කරන එක හොඳයි. නමුත් ඒ සිහි කිරීමේ මුලාවෙන් මොකක්ද මතුවෙන්නෙ, ගෝකය. එතකොට කෘතඥ බව හොඳයි. හැබැයි සිහි කර කර දුක් වෙන එක තමන්ගේ මනසේ දුර්වලකම. ඒ වගේ කෘතඥතාවය හොඳයි, ඒක පාදක කොටගෙන නැවත නැවත දකින්නට හිතන එක, නැවත නැවත මුණගැහෙන්නට හිතෙන එක, එතකොට එතන තියෙන්නෙ මොකක්ද, මනෝභාවය කියන එක පරිස්සමින් තෝරගන්න ඕන. එතකොට අරමුණ

සහ මනෝභාවය, මේ දෙක මනෝභාවය තමන්ගේ මනසේ දුර්වලභාවය හෝ ශක්තිමත් භාවය, අරමුණ ඒක හරි. එතෙත්ට ගරු කරන්නට ඕන, ඒක අගය කරන්නට ඕන, කෘතවේදී වෙන්නට ඕන. ඒ ඔක්කොමත් හරි. නමුත් ඒ සම්බන්ධව මේ ඇතිවෙන මනෝභාවය මොකක්ද කියන එක පැහැදිලි නැතිකමේ ප්‍රශ්නයක්. ඉතින් ඇයි ඒවා පටලාවෙන්නෙ, අරමුණ සහ මනෝභාවය කරුණු දෙකක් කියන බව අපට වෙන්කරගන්න බැරිවීම නිසා.

අපේ භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේගේ දහම් කරුණු පැහැදිලි කිරීම අවබෝධ කිරීම කියන කාරණාවේදී අපිටත් අමතක වෙනවා හරස් ප්‍රශ්න අහන්න, මගින් ප්‍රශ්න අහන්න සහ කාලවේලාව ගෙවිලා යනවාද කියන කාරණාව භොයාගෙන යන්න. ඒ නිසාමයි මේ වැඩසටහන් මාලාව පුරාවට වැඩසටහනේ නිෂ්පාදකතුමන් වරින්වර අවැසි උපරිම කාලය ලබාගන්න නිවේදකයා විදියට වැඩසටහනේ සන්නිවේදකයා විදියට මටත් ඒ අවැසි සහයෝගය ලබාදෙන්නෙ. ඉතින් මේ සියල්ල මතක් කරන්නෙ අන් කිසිම කාරණාවක් නිසාවෙන් නොව, මේ වැඩසටහන, සුගත පද විවරණ වැඩසටහන ඔබ වෙතට ගෙන එන විට ප්‍රේක්ෂක ඔබට මතු වෙන ගැටළු වලට විසඳුම් දෙන්නත් ඔබට ඒ සියලු සාධක වලට ඒ දහම් කරුණු පිළිබඳ හරිහැටි, හොඳහැටි සම්පූර්ණ අවබෝධයක් ලබාගන්නටත්, අවකාශය විකාශය අප සලසා දීලා තියෙන නිසා. ඉතින් අද දවසේත් දන්නෙම නැතිව පුරා හෝරාවක කාලයක් මේ වැඩසටහන පුරාවට අපට ගෙවී ගිහිත් අවසන්. ඉතාමත්ම වැදගත් තීරණාත්මක කරුණු කාරණා රැසක් අපි සාකච්ඡා කොට අවසන්. අපේ භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේට ඉතාමත්ම ස්තූතිවන්ත වෙනවා අද දවසේ මේ වැඩසටහනට සම්බන්ධ වීම වෙනුවෙන්. සම්බන්ධ වුනේ වැඩසටහනට වැඩමකොට වදාළේ නම කියන්නට අවසරයි, ආවාය්නී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ භාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් බැතිසිතින් ඔබවහන්සේට පින් සිතින් අප පුණ්‍යානුමෝදනා ගෙනෙනවා. නිදුක් නිරෝගී සුවය අත්වේවා ඔබවහන්සේට. තව තවත් මෙවැනි දහම් දේශනා සිදු කරමින් රටපුරා ලෝකය පුරා බෞද්ධ ජනතාවට මේ අවැසි දහමේ සවිය ලබාදෙන්නට දිරිය ශක්තිය ලැබේවා කියලා. ඉතින් මේ ප්‍රාර්ථනාවත් සමඟින් අද දවසේ මේ වැඩසටහන නිමාවට පත්කරන්නට සූදානම් වෙනවා, හැමදාමත් වගේ අපි ඔබට මතක් කරනවා, සියැස රූපවාහිනිය මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා ගෙනෙන සෑම වැඩසටහනකම අවකාශය පුළුල් කර තිබෙනවා, අද වන විට ඔබට මේ සියලු වැඩසටහන් අන්තර්ජාලයේ යූටියුබ් නාලිකාව ඔස්සේ සියැස යූටියුබ් නාලිකාව ඔස්සේ නැරඹීමට හැකියාව තිබෙනවා. ඒ වගේම සියැස ෆේස්බුක්

මුහුණපොතේ පිටුව හරහාත් සජීවීව නැරඹීමේ අවස්ථාව තිබෙනවා සහ ඔබට මේ නාලිකාව සමඟ ඔබේ යෝජනා ඉදිරිපත් කරන්නට සම්බන්ධ වීමට හැකියාව අවස්ථා පුළුල් කොට තිබෙනවා. ඉතින් මේ සියල්ලක් සමඟින් එකතු වන්නට අපි ඔබට ආරාධනා කරමින් අදට අපි අවසර පතනවා සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහන නිමාවට පත්කරන්නට. සමූහන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/rqdh9V2BgFY>

08 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝ වේවා, වාසනා වේවා! සියැස රූපවාහිනිය සියැසින්ම නරඹන ආදරණීය ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට. අදත් අප අරඹන්නට සූදානම් ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහන, ඉතින් අද දවසේත් හිතවතුනි මේ වැඩසටහනට සුපුරුදු ලෙසට අපේ සම්පත් දායකත්වයට අපි ඉතාමත් ගෞරවණීය ලෙසට මැදිරි පරිශ්‍රයට ආරාධනා කලා, කෙතට දියවර සේ දැයට සදහම් ජීවය සළසාලන, නම කියන්නට අවසරයි ආවායඹී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අදත් අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් මෙම වැඩසටහනට දම් දෙසුමට සදහම් අසුනට වැඩම කලා. අපේ හාමුදුරුවන් පාද නමස්කාර පූජිකව ඔබවහන්සේව වැඩසටහනට පළමුකොටම ඉතාමත් ගෞරවයෙන් බැතිසිතින්, පින් සිතින් පිළිගන්නවා. ඒ වගේම හිතවතුනි හැමදාමත් වගේම මේ සියැස වැඩසටහන් මාලාව මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය දියත් කරන මොහොතක මේ සියල්ල සදහා අපට අවසරය අනුමැතිය ලබාදෙන සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආවායඹී පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිනිය කාන්ති මැතිනිය, ඒ වගේම ගරු අධ්‍යක්ෂක තුමන් ප්‍රමුඛ වැඩසටහනේ නිෂ්පාදක මණ්ඩලය සහ සමස්ත කාර්යය මණ්ඩලය අප ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා. ඒ සියලු දෙනා සිහිපත් කරමින්, සුගත පද විවරණ වැඩසටහනේ අළුත් දවසක තවත් කොටසකට මුල පුරන්නටයි අප සූදානම. ඔබ දන්නවා මේ වැඩසටහන දෙස් විදෙස් බොහෝ ගිහි පින්වතුන්ගෙන් අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේට මෙවැනි වැඩසටහනක් කරන්නටය කියන ගෞරවණීය ආරාධනාව මත තමයි සිද්ධ වෙන්නේ. ඒ වැඩසටහන් මාලාව දියත් වන්නෙත් විශිෂ්ට කෘති ගණනාවක් මුල්කොට ගෙන, ගුරුකොට ගෙන. ඒ අතරින් අප මේ වැඩසටහනට ගුරු කොටගන්න, මුල්කොට ගන්න පොතේ නම තමයි මහාවායඹී රේරුකානේ වන්දවිමල අපේ නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන්

වහන්සේගේ පන්හිදෙන් රචිත වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම කියන මේ කෘතිය. මේ කෘතිය බොහෝ දෙනා පරිශීලනය කරලා තිබෙනවා. නමුත් බොහෝ දෙනා, බොහෝ දෙනා බලන විදියට තමයි මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය විග්‍රහ කරගන්නේ. ඒ නිසා මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය අපේ මහාවායා ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපේක්ෂා කරනු මට්ටමට විග්‍රහ කිරීම තමයි අපේ කායා භාරය බවට පත්වෙන්නේ. ඒ නිසයි ඒ කායා වෙනුවෙන් අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ සුගත පද විවරණ මේ වැඩසටහන අරඹන්නේ. අපේ භාමුදුරුවන් ඔබ වහන්සේ දෙසට මම යොමුවෙනවා. මේ ධර්ම ග්‍රන්ථයේ විවිධ මාතෘකා ඔස්සේ විවිධ ආකාරයට බොහෝ මාතෘකා කොටස් අපි කතා කරලා අවසන්. අපේ භාමුදුරුවන් දැන් අපි කොටසකට යොමු වෙනවා, රාගය කියන කොටසට අදාළව අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය තුළ විග්‍රහ කරන විවිධ අනුකොටස් කතාබහ කරන්න. භාමුදුරුවන් දහම් සාකච්ඡාව ආරම්භ කරන්න කලින් මම ඔබවහන්සේගෙන් අහන්න කැමැතියි රාගය කියන්නේ මොකක්ද, මේ රාගය අපි ඇතුළේ තියෙනකොට මේ රාගය අපි අදහනගන්නේ කොහොමද? අපි එතනින් අපේ සාකච්ඡාව ආරම්භ කරමු.

තෙරුවන් සරණයි! හැමදෙනාටම. ශෙහාන් මහත්මයා රාගය කියලා කියන්නේ දැන් අහිඬ්ථයේ පැහැදිලි කරනවා ලෝභ සිත, ලෝභ ද්වේශ මෝහ කියලා අකුසල මූල තුනක් තියෙනවා. ඒ අකුසල මූල තුනෙන් ලෝභය යෙදෙන සිත තමයි රාග සිත, ලෝභ සිත, තණ්හාව, ආශාව මේ විවිධ වචන වලින් හඳුන්වන්නේ ලෝභය යෙදෙන සිතම තමයි. නමුත් ඒ එක් එක් තැන්වල මේ එක එක නම් යොදන්නට හේතුව තමයි ඒ තැන්වල පුංචි පුංචි වෙනස්කම්, ඒ ක්‍රියාකාරීත්වය තුළ තියෙනවා. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් දැන් අපි හිතමුකො එකම පුරුෂයෙක් ගත්තහම ඒ පුරුෂයා බිරිඳ ඉදිරියේ ස්වාමියෙක් කියන භූමිකාවෙහි තමයි ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. එතකොට දරුවන් ඉදිරියේ පියා කියන භූමිකාවේ ක්‍රියාත්මක වෙනවා. තමන්ගේ මව්පියන් ඉදිරියේ දරුවා කියන භූමිකාව තුළ ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එක්කෙනාම තමයි මේ ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. හැබැයි එක එක තැන්වලදී ඔහුගේ ක්‍රියාකාරීත්ව වෙනස්. ඒ ක්‍රියාකාරීත්වය වෙනස් වෙනකොට තමයි පියා ය, දරුවා ය, සැමියා ය ආදී වශයෙන් විවිධ නම්වලින් හඳුන්වන්නේ. ඒ වගේ ලෝභ සිත අපි පරමාර්ථ ධර්ම හැටියට විග්‍රහ කිරීමේදී ලෝභ සිතක් හැටියට වෙනම ගන්නවා. ලෝභය යෙදුනු සිත. එතකොට ඇතැම් තැනකදී ඒක ලෝභය කියලා හඳුන්වනවා, ඇතැම් තැනකදී තණ්හාව කියලා හඳුන්වනවා, ඇතැම් තැනකදී රාගය කියලා හඳුන්වනවා, ඇතැම් තැනකදී කාමච්ඡන්දය කියලා හඳුන්වනවා. විවිධ නම් වලින් හඳුන්වනවා.

අපේ හාමුදුරුවනේ දැන් ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කිරීමක් කරන්නෙ විවිධ නම් වලින් මේ තැන හඳුන්වන්නවා කියලානෙ. අතිරේක ප්‍රශ්නයක් මට මෙහෙම අහන්න හිතූනා, එතකොට දැන් අපි කතා කරන්න හදන්නෙ රාගය ගැන. පහුගිය කාලෙ කතා කලේ ලෝභය ගැන. හාමුදුරුවනේ මේ දෙක අතරත් වෙනස්කම් තියෙනවාද.

මේ දෙක අතර සුක්ෂ්ම වෙනසක් තියෙනවා. දැන් ලෝභය කියලා ගත්තහම බොහෝ විට ඇතිවෙන්නෙ ලෝභය කියන එක බොහෝ විට පාවිච්චිවන්නෙ වස්තූන් සම්බන්ධව. පුද්ගලයන් සම්බන්ධව ඇතිවෙන ලෝභ සිත බොහෝ කොට හඳුන්වනවා රාගය කියලා. මේ නිකං දළ බෙදීමක් මේ අපි සිහිපත් කරන්නෙ. එතකොට එහෙම දළ වශයෙන් අපි ගත්තයින් පස්සෙ බොහෝ කොට අවිඤානික දේවල් පිළිබඳව ඇතිවෙන ඒ කැමැත්ත ලෝභය හැටියට හුඟක් වෙලාවට හඳුන්වනවා. සවිඤානිකව. සවිඤානික දේවල් අතරත් ඉතින් සත්තු සිව්පාවෝ ගැනටත් වඩා විශේෂයෙන් ස්ත්‍රී පුරුෂයන් රාගය කියන කාරණය ඒ වචනය විශේෂයෙන් භාවිතයට ගන්නෙ ස්ත්‍රියට පුරුෂයා පිළිබඳව, පුරුෂයාට ස්ත්‍රිය පිළිබඳව ඇතිවෙන ප්‍රසාදනීය ආකල්පය, රුචිකත්වය, ඇතිවෙන තෘෂ්ණාව, ලෝභ සිත තමයි බොහෝ කොට රාගය කියලා හඳුන්වන්නෙ. එතකොට ඒ නිසා මහානායක හාමුදුරුවෝ ඒක මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. ‘ස්ත්‍රීන් දැකීම ය, ඔවුන්ගේ ක්‍රියා දැකීම ය, ඔවුන්ගේ හඬ ඇසීම ය, ඔවුන්ගේ ගන්ධය ආශ්‍රාහනය කිරීම ය, ඔවුන්ගෙන් ලැබෙන රසය වැළඳීම ය, ඔවුන්ගේ ශරීර ස්පර්ශය ලැබීම ය, ඔවුන් හා සම්භාෂණයෙහි යෙදීම ය, තවත් ක්‍රම වලින් ඔවුන් ඇසුරු කිරීම ය යන මේවා පිළිබඳව පුරුෂ චිත්තයෙහි හටගන්නා වූ සප්‍රීතික ලෝභය ද පුරුෂ දර්ශනාදිය සම්බන්ධයෙන් ස්ත්‍රී චිත්තයෙහි හටගන්නා වූ සප්‍රීතික ලෝභය ද රාග නම් වේ.’ එතකොට රාගය කියන එක සෘජුවම උන්වහන්සේ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නෙ, අර ස්ත්‍රිය පුරුෂයා පිළිබඳව, පුරුෂයාට ස්ත්‍රියාව පිළිබඳව ඇතිවෙන සප්‍රීතික ලෝභ සිත. එතකොට දැන් අපි හිතමු තණ්හාව කියලා පොදුවේ ගන්නකොට මේ රාග ලෝභ කියන කතන්දර ඔක්කොම තණ්හා කියන එක වචනෙකට ගොනු කරනවා. දැන් චතුරාර්ය සත්‍යය දක්වන්නේ දූක හටගැනීමේ මූලික හේතුව තණ්හාව හැටියටනෙ. එතකොට තණ්හාව කියන තැනට මේ ලෝභයෙන් අදහස් කරන ඒවා, රාගයෙන් අදහස් කරන ඒවා ඔක්කොම ඒ තණ්හා කියන තැනට තමයි ගැනෙන්නෙ. ඊළඟට අපි හිතමු නිවරණ කතාවේදී කාමච්ඡන්ද කියලා කියනවානෙ. ඒ කාමච්ඡන්ද කියනකොට මේ ලෝභයෙන් කියන කාරණා, රාගයෙන් කියන කාරණා ඔක්කොම එතන කාමච්ඡන්ද කියලා තමයි හඳුන්වන්නෙ. එන්න ඒ විදියට

බුදුරජාණන් වහන්සේ එක් එක් අවස්ථාවලදී විවිධ නම් වලින් හඳුන්වලා තියෙනවා, ධර්මයෙහි මේ ලෝභය විතරක් වචන සියයකින් දක්වලා තියෙනවා. වචන සියකින් ලෝභය පැහැදිලි කරනවා, එක් එක් තැනට එක් එක් ආකාරයෙන්. එතකොට ඒ තරම් විවිධ විචිත්‍ර විදියට සුක්ෂ්ම වෙනස්කම් ඇතිව මේ ලෝභය මනසේ ක්‍රියාත්මක වෙනවා, සහ එක් එක් තැන් අනුව එක් එක් ආකාරයේ වචන වලින් හඳුන්වනවා.

අපේ භාමුදුරුවනේ රාගය පිළිබඳවනේ අපි ඒ විග්‍රහ කරගත්තෙ. දැන් මෙතනින් එහාට මේ රාගය පිළිබඳව එකතු වන කොටස්, අනු කොටස් සම්බන්ධයෙන් අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ අවධානය යොමු වෙලා තියෙනවා. භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේගෙන් මම පළමුකොටම විමසන්න කැමැතියි මෙමු රූපයෙන් වංචක රාගය කියන කාරණාවක් මෙතනදී ඉස්මතු වෙනවා. දැන් මෙමු සහගත සිතුවිල්ල හොඳයි නව කෙනෙකුට මෙමු කිරීම කියන කාරණාව ඔබවහන්සේ අපට උගන්වන ප්‍රධාන මූලික සිහිගැන්වීම් කාරණාවක් හික්මුන් වහන්සේලා විදියට. එතකොට අපේ භාමුදුරුවනේ මෙමු රූපයෙන් වංචක රාගය ගැන අපි කතා කරමු.

ඔව් ඇත්තටම ගෙහාන් මහත්මයා දැන් රාගය ඇතිවුනාම රාග සිතේ ලෝභ සිතේ ස්වභාවය නමයි ඒ අරමුණ ප්‍රිය වීම. සරාගී සංකල්පයෙන් යුක්තව යම් පුද්ගලයෙක් දිහා බලනකොට හැමවිටම ඒ පුද්ගලයා අපිට ප්‍රිය වෙනවා. යම් වස්තුවක් දිහා ලෝභ සිතින් බලනකොට ඒ වස්තුව අපිට ප්‍රිය වෙනවා. එතකොට දැන් මෙමු සහගත සිතෙහිත් තියෙන්නෙ අරමුණට ප්‍රියගීලී ගතිය, ඒ කියන්නෙ අරමුණට විරුද්ධ නැහැ, ඒකයි මෙත්තාවෙහිත් තියෙන්නෙ. අරමුණට විරුද්ධ නැහැ අරමුණෙහි අභිවාද්ධිය අරමුණෙහි යහපත කැමැති වෙනවා. එතකොට මේ දෙකේ බොහෝම සමීප ගතිලක්ෂණ තියෙනවා. එතකොට බොහෝම කේශමාත්‍රයකින් වෙනස් වෙන්න පුළුවන් එහාට මෙහාට වෙනස් වෙන්න පුළුවන්. ඉතින් අන්න ඒ නිසා රාගය අකුසල ධර්මයක්, ඒක ක්ලේශ ධර්මයක් ඒක නිවන් මගට බාධාවක්, ඒක අපේ මනසේ ඇතිවෙන්නට ඉඩ තොදිය යුතුයි කියලා හිතන ගිහි හෝ පැවිදි හෝ යෝගාවචරයෙක් තුළ එහෙම නැත්නම් ගුණදහම් වඩන කෙනෙක් තුළ, ඒ රාගය තාම ප්‍රභාණය කරලා නැති නිසා ඒ ඇතුලත තියෙන රාගය, ඔහුගේ මනසේ සෘජුවම මතුවෙන්න විදියක් නෑ, ඒකට ඉඩදෙන්නෙ නෑ. හැමනිස්සෙම ඒකට තට්ටු කරලා යට කරනවා. අයිත් කරන්න උත්සාහ කරනවා. එතකොට මේ ඇතුලේ ක්‍රියාත්මක වන රාග, එහෙම නැත්නම් ලෝභ මූලය අර රාගය ප්‍රභාණය කරලා නැති නිසා ඒක ඔහුගේ චිත්ත සංකල්පනා වලට අනුව වෙනත් ස්වරූපයකින් මතුවෙන්නට වැයම් කරනවා. එතකොට එහෙම

මතු වෙන්නේ එක්තරා කුසල ස්වරූපයක් තමයි මෙන්නාවේ ස්වරූපයෙන් මතු වෙන්නේ. දැන් මෙන්නාව කියන එක අපි යටකරන්න උත්සාහ කරන්නෙ. මෙන්නාව හොඳ දෙයක්නෙ. තව වැඩිදියුණු කරන්නෙ උත්සාහ කරන්නෙ. මෙන්නාව වඩන්නට ඕන, දියුණු කරන්නට ඕන, එතකොට මෙන්නාව කියලා කියන්නෙ මිතුරුකම, මිත්‍රශීලී බව, එතකොට යමෙකුට මිත්‍රශීලී නම් එහි අභිවාද්ධිය, යහපත, අපේක්ෂා කරනවා. දැන් මෙමුත්‍රියෙහි ස්වභාවය අනුන් සුවපත් කරන්නට උනන්දු වෙන ගතිය. දැන් සුවපත් වේවා කියලා හිතන නිකං සිතුවිලි මාත්‍රය විතරක් නෙවෙයි ගෙනාත් මහත්මයා, දැන් අද ගොඩාක් දෙනා මේක බොහොම ලඝු කරගෙන තියෙනවා, මම සුවපත් වෙමිවා, සියලු සත්වයෝ සුවපත් වෙත්වා කියලා හිතුවාම දැන් මෙත් වැඩුවා කියලා. සුවපත් වෙත්වා කියලා හිතීම විතරක් ප්‍රමාණවත් වෙන්නෑ, මනෝභාවය ඇතිකරගන්නට ඕන. මනෝභාවය කියලා කියන්නෙ මනෝභාවය කියන්නෙ ඇත්තටම එක්තරා සක්‍රීය ස්වභාවයක් ඒකෙ තියෙනවා. දැන් අපි හිතමු, බුදුරජාණන් වහන්සේ මේකට උපමාවක් දේශනා කරනවා, මාතා යථා නියං පුත්තං ආයුසා ඒක පුත්ත මනුරක්බෙ - එතකොට එක දරුවෙක් ඉන්න අම්මා ඒ දරුවා තමන්ගේ ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ඒ දරුවාගේ යහපත වෙනුවෙන් කැපවෙන්නෙ කොහොමද, ඒ දරුවා සුරක්ෂිත කරන්නෙ කොහොමද, අන්න ඒ වගේ හැඟීමකින් සියලු සත්වයින් කෙරෙහි කටයුතු කරන්න. එතකොට මේ උපමාවෙන් දක්වන්නෙ මෙන්නාවේ එක්තරා ස්වරූපයක්. එතකොට මේකෙන් අදහස් වෙන්නෙ නෑ හැම මවකටම තමන්ගේ දරුවා කෙරෙහි මෙන්නාවමයි තියෙන්නෙ. එතන තෘෂ්ණාව තියෙන්න පුලුවන්, රාගය තියෙන්න පුලුවන්, බලාපොරොත්තු, අපේක්ෂා, කාමච්ඡන්දය මේ විවිධ ස්වභාවයන් තියෙන්න පුලුවන්. නමුත් මවක් තුළ එකම දරුවා කෙරෙහි මෙමුත්‍රී පූර්වක හැඟීම් මතු වෙන්න පුලුවන්. එතකොට ඒකෙන් අදහස් කරන්නෙ මව හැමතිස්සෙම මගේ පුතා සුවපත් වේවා, සුවපත් වේවා, සුවපත් වේවා කිය කියා හිත හිතා ඉන්න එක නෙවෙයි. එතකොට ඒ අම්මට සමහර වෙලාවට සුවපත් වේවා කියන වචනවත් මතක් වෙන්නැතිව ඇති. හැබැයි අර දරුවා කියන සංඥාව එතකොටම මවගේ ඇතුලතින් එනවා ඒ දරුවාට හොඳක් කරන, යහපතක් කරන, අභිවාද්ධිය කරන, ප්‍රියශීලී හැඟීමක් එනවා. එතකොට අන්න ඒ දරුවාගේ යහපත අපේක්ෂා කරන දරුවාගේ අභිවාද්ධිය අපේක්ෂා කරන, ඒ දරුවාගේ යහපත පිළිබඳව උනන්දු වෙන, සක්‍රීය වෙන ඒ ප්‍රියශීලී ගතිය තමයි මෙනෙ ඒ මෙන්නා මනෝභාවය හැටියට අපිට හඳුනාගන්නට වන්නෙ. එතකොට ඒවා තව අපි ටික ටික ශුද්ධ කරගන්නට ඕන. හැබැ මෙත් සිත මොකක්ද කියන

එක. එතකොට මූලික වශයෙන් ඒ දරුවා කෙරෙහි අර මෙන් සිත ඇතිවෙනවා කියන එකෙන් අදහස් කරන්නෙ සිතුවිලි මාත්‍රයක් නෙවෙයි, ඒක මනෝභාවයක්. එතකොට මේ මනෝභාවය මතුවෙනකොට අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් ක්‍රියාකාරී වෙනවා, සක්‍රිය වෙනවා, අනුන්ගේ යහපත සඳහා කැපවෙනවා. එතකොට දැන් අර රාගයට අවස්ථාව දෙන්නැති කෙනාගේ මනසේ අර තමාට ප්‍රියමනාප පුද්ගලයන් පිළිබඳව කැපවෙන ගතිය මෙමතිය ස්වරූපයෙන් මතුවෙලා එන්නට පුලුවන්. ඒ නිසා ඒක මහානායක භාමුදුරුවෝ මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. ‘තමා විසින් රාග වශයෙන් ඇලුම් කිරීමට නුසුදුසු කෙනෙක යන හැඟීම ඇති කෙනෙකු සම්බන්ධයෙන් යම්කිසිවෙකුට රාගය ඇතිවුවහොත් ඒ තැනැත්තා ඒ රාගය දුරු කිරීමට උත්සාහ කරයි. දුරු නොවේ නම් වැඩෙනු නොදෙන්නට උත්සාහ කරයි. වැඩුණේ වී නම් ක්‍රියාකාරී වීමට නොදෙන්නට උත්සාහ කරයි. තමහට නුසුදුසු පරිදි ඇති වූ ඒ රාගයට බියෙන් එය දුරු කරගැනීමට උත්සාහ කරන්නා වූ තැනැත්තා කෙරෙහි වැඩෙන්නටත් ක්‍රියාකාරීත්වයට පැමිණෙන්නටත් ඉඩ නොලබන්නා වූ ඒ රාගය පසුව ඒ තැනැත්තාගේ අදහසට සුදුසු වන හැටියට පුද්ගල තත්වයට සුදුසු වන හැටියට මෙමතී වේශය ගන්නේය. දැන් මේකෙදි නායක භාමුදුරුවෝ තව හොඳ පැත්තක් අපිට අවධාරණය කරනවා. දැන් අපිට මුලින් කිව්වෙ භාවනා කරන යෝගාවචරයින්ගේ සිත ගැනෙන. දැන් මේ කියන්නෙ භාවනා නොකරන සාමාන්‍ය කෙනෙක් තුළත්, දැන් අපි හිතමු දැන් ශෙහාන් මහත්මයාට රාගයෙන් බැඳෙන්නට පුලුවන් තමන් විවාහ වෙලා ඉන්න කෙනා හෝ විවාහ වෙන්නට බලාපොරොත්තු වෙන කෙනා සමඟ රාගයෙන් බැඳීම ලෝකය තුළ අයුතු දෙයක් හැටියට, ඒක අනාවාරයක් හැටියට දකින්නෙ නැහැ. හැබැයි ඒ විදියට තමන් විවාහ වෙන්න බලාපොරොත්තු වෙන කෙනා හෝ විවාහ වූනු කෙනා හෝ හැර වෙනත් කෙනෙක් සම්බන්ධව රාග සිතක් ඇතිවෙනවා, එතකොට දැන් යෝගාවචරයෙක් නෙවෙයි, නමුත් දැන් තමන්ට තේරෙනවා මේ බැඳීම, මේ ආදරය, මේක සදාචාර සම්පන්න නෑ මෙය පවත්වන්න සුදුසු එකක් නෙවෙයි, මේක සමාජය පිළිගන්නෙ නෑ, දැන් මෙනත මේ ඇතිවෙන්නෙ සමාජය විසින් අනුමත නොකරන විදියේ අසම්මත තත්වයක් මෙනත ඇතිවෙනවා. එතකොට ශෙහාන් මහත්මයා ඒකට ඉඩදෙන්නෙ නෑ. එතකොට දැන් මේ කෙලින්ම, සෘජුව නිවන් දකින්න බලාපොරොත්තුවෙන්නත්, කෙලෙස් නසන්න බලාපොරොත්තුවෙන්නත් කියන එකක් නෙවෙයි, මේ සමාජ සාරධර්ම මත අපි තීරණය කරනවා ඒ මනෝභාවය සුදුසු නෑ ඒක වැඩෙන්න දෙන එක ගැලපෙන්න නෑ, එතකොට එහෙම හැඟීම මතුවුනාට අපේ මනසේ

අර සරාගී බව, අර තෘෂ්ණාව යටවෙන්නට අහෝසි වෙන්නට ඒ අපේ යටපත් කිරීම ප්‍රමාණවත් නෑ. ප්‍රමාණවත් නැතිවෙනකොට ඒක ගෙහාන් මහත්මයා හිතන විදියත් එක්කලා මතුවෙන්නට ගන්නවා. දැන් එතකොට ඔබතුමා මෙන්නාවට කැමැති කෙනෙක් නම් මෙත් වඩන්න ඕන කියන ආකල්පය කුසලජන්දය තියෙන කෙනෙක් නම් ඊටපස්සෙ අර රාගය මතුවෙනවා මෙන්නාවේ ස්වරූපයෙන්. ඊටපස්සෙ කල්පනා වෙනවා නෑ ඉතින් මේ අසරණ කෙනෙක්නේ ඒ නිසා උදව් කලාට කමක් නෑනෙ, අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් අපි ඉතින් අපේ කෙනාය, අනුන්ගේ කෙනාය කියලා එහෙම බෙදන්න ඕන නෑනෙ, අපිට කාගෙන් යහපත වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න පුළුවන්නෙ. සියලු සත්වයෝ සුවපත් වෙන්නටනෙ බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කලේ, අසවලා අසවලා නැතිව මේ අයට චිතරක් යහපතක් වෙන්න කියලා නෙවෙයිනෙ. ඒ නිසා පොදුවේ අපි කාටත් යහපත පිණිස කටයුතු කරනවා වගේ ස්වරූපයකින් අරක මතුවෙන්නට පුළුවන්. එතකොට දැන් මේ එන්නෙ මෙන්නාවයි කියන අදහස මතුවෙච්චි ගමන් අරකට ඉඩදෙනවා. ඊටපස්සෙ කාලයක් වැඩෙනකොට තමයි තමන්ට දැනෙන්න ගන්නෙ මේ වැඩිලා තියෙන්නෙ මෙන්නාව නෙවෙයි සරාගී බන්ධනයයි කියලා. ඉතින් අන්න ඒ විදියට ඍජුවම විමුක්තිය ඉලක්ක කරගෙන ක්ලේශයන් ප්‍රභාණය කරන යෝගාවචරයින් තුලත් සාමාන්‍ය සම්මත ලෝකය තුළ මේ බන්ධනය අසම්මතයි කියලා දැනගෙන යටපත් කරන්නට උත්සාහ කරන සදාචාර සම්පන්න පුද්ගලයින් තුළත් මේ කියන මෙන්නාවේ වංචක ස්වරූපයෙන් රාගය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්.

හොඳමයි අපේ හාමුදුරුවනේ හරි මනාවට පැහැදිලි කලා මෙන්නාවේ ස්වරූපයෙන් වංචාව ඉදිරියට එන්නෙ කොහොමද කියන කාරණාව. ඉතින් තවදුරටත්, වැඩිදුරටත් රාගය හා සම්බන්ධව ඔබේ මගේ හිත් සන්නානයේ පහළ වෙන්නට පුළුවන් වංචක ධර්මතා පිළිබඳව අපි කතා කරන්නට සූදානම්. අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. කෙටි විරාමයෙන් අනතුරුව ඔබ යළිත් සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින්. වැඩසටහනට සම්බන්ධ වන්නේ නම කියන්නට අවසරයි, ආවායඝී පූජ්‍ය කුකුල්පනේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේයි. අපේ හාමුදුරුවනේ රාගය පිළිබඳව අපි කතා කරමින් හිඳලා ඒ රාගයේ තිබෙන ප්‍රධාන මූලයක් පිළිබඳව මේ මෙමුත්‍රී රූපයෙන් වංචක රාගය කියන තැන අපි කතා කලා. එතකොට ඔබවහන්සේ කීව්වා කෙනෙකු කෙරෙහි මිතුරුකම හොඳයි, නමුත් ඒ මිතුරුකමේ ස්වභාවයෙන් එළියට එන්නෙ වංචක ධර්මයක් නම් අපි එතන පරිස්සම් වෙන්න ඕන කියලා. හාමුදුරුවනේ ඒ නිසා මට හිතූනා

තවදුරටත් වැඩිදුරටත් ඒ ගැන කතා කලොත් හොඳයි කියලා. ඔව් ඇත්තටම ගෙනාත් මහත්මයා දැන් අපිට ගොඩාක් වෙලාවට මේ තත්වය පැවිද්දා තුළත් ඇතිවෙන්නට පුළුවන්. ඒ කියන්නේ දැන් පැවිද්දාට ස්ත්‍රියක් පිළිබඳව සෘජුව සරාගී සිතක් ඇතිකරගන්නට බුද්ධ චිත්තය මත ඉඩක් නෑ. ඒ කියන්නේ දැන් පැවිද්දාට ස්ත්‍රියක් පිළිබඳව සෘජුව සරාගී සිතක් ඇති කරගන්නට බුද්ධ චිත්තය මත ඉඩක් නෑ. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ආනන්ද හාමුදුරුවෝ අහනවා ස්වාමීනී ස්ත්‍රිය පිළිබඳව කෙසේ පිළිපැදිය යුතුද? බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා, අදස්සනං ආනන්ද- ආනන්ද නොදැක ඉදීමම යහපත් කියලා. මේක ගිහියාට අදාළ නැතිවෙන්න පුළුවන්, පැවිද්දාටයි මේ දේශනා කරන්නේ. ඉතින් ගිහියා ස්ත්‍රිය දිහා නොබලා හිටියොත් විවාහය පවතින්නේ නැත. ඒ නිසා පැවිද්දා සම්බන්ධව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ මොකද පැවිද්දා පවතින්නේ ගෙනාත් මහත්මයා බ්‍රහ්මචාරී සීලයන් එක්කලානේ. එතකොට බ්‍රහ්මචාරී සීලය කියලා කියන්නේ ස්ත්‍රී පුරුෂ ඇසුරෙන් සම්පූර්ණයෙන් විනිර්මුක්ත වුණු ස්වභාවය. එතකොට ඒ ආර්ය බ්‍රහ්මචරියාවක් ඇසුරු කොටගෙන පවතින පැවිද්දාට තියෙන ලොකුම අන්තරාය තමයි ඒ බ්‍රහ්මචරියාව විනාශ වෙන තැනට කටයුතු පැමිණීම. එතකොට පැවිදි වෙලා ඉන්න පුරුෂයෙකුට නම් ස්ත්‍රිය කියන කෙනා ඒ බ්‍රහ්මචරියාවට ප්‍රබලම බාධකය. ඒ නිසා තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ අදස්සනං ආනන්ද - ආනන්ද කාන්තාවන් නොදැක සිටීමම යහපත්. ඊටපස්සේ ආනන්ද හාමුදුරුවෝ අහනවා ස්වාමීනී දුටුවොත් කුමක් කරන්නද? දුටුවොත් කතා නොකර ඉදීමම යහපත් කියලා බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා. ඊටපස්සේ බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් ආනන්ද හාමුදුරුවෝ අහනවා ස්වාමීනී, කතා කරන්න වුනොත් මොකද කරන්නේ? කතා කරන්න වුනොත් සිහිය පිහිටුවාගෙන තමන්ට වඩා වැඩිහිටි කෙනෙක් නම් මාතෘ සංඥාව පිහිටුවාගෙන කතා කරන්න. තමන්ගේ සම මට්ටමේ කෙනෙක් නම් සහෝදරියක් කියන සංඥාව පිහිටුවාගෙන කතා කරන්න. තමන්ට වඩා බාල මට්ටමේ කෙනෙක් නම් දියණියක් කියන සංඥාව පිහිටුවාගෙන කතා කරන්න. එතකොට දැන් සම්පූර්ණම නොදැක ඉන්න පුළුවන් නම් අර්බුදයක් නෑ. හැබැයි දැක්කොත් කතා නොකර වැඩිය සම්ප නොවී ඉන්න එක හොඳයි. කතා කරන්න වුනොත් එතකොට සිහිය පිහිටුවාගෙන කතා කරන්න. දැන් මෙහෙම කියනකොට කාන්තාවන්ට හිතෙන්න පුළුවන් බුදුහාමුදුරුවෝ කාන්තාවන් නිකං පල්ලෙහාට දාලා ද කියලා. නෑ කාන්තාවන් පහළට දැමීමක් නෙවෙයි, යම් කාන්තාවක් පැවිදි වෙලා කටයුතු කරනවා නම් ඒ කාන්තාව පුරුෂයා පිළිබඳවත් ඔය විදියෙන් තමයි ක්‍රියා කළ යුත්තේ.

දෙපාර්ශ්වයටම පොදුයි. දැන් භික්ෂුණියට පුරුෂයා තමයි අන්තරාය. එතකොට භික්ෂුණිය හැමතිස්සෙම උත්සාහ කරන්නට ඕන පුරුෂයා නොදැක ඉඳීමම යහපත් භික්ෂුණියට. එහෙම නැත්නම් අද කාලෙ හැටියට දස සිල් සමාදන් වෙලා හරි, බ්‍රහ්මචාරී ජීවිතයක් ගත කරනවා නම් ඒ කාන්තාවට පුරුෂයා නොදැක සිටීම යහපත්. දැක්කොත් කතා නොකර සිටීමම යහපත්. කතා කරන්න වුනොත් වැඩිහිටි මට්ටමේ කෙනෙක් නම් පීතෘ සංඥාව ඇති කරගෙන කතා කිරීම සුදුසුයි. සම මට්ටමේ කෙනෙක් නම් සහෝදර සංඥාව ඇතිකරගෙන කතා කිරීම සුදුසුයි. බාල මට්ටමේ කෙනෙක් නම් පුත්‍ර සංඥාව ඇති කරගෙන කතා කිරීම සුදුසුයි. ඉතින් මේක දෙපාර්ශ්වයටම පොදු කාරණයක්. එතකොට දැන් යම්කිසි පැවිද්දෙකුට යම් කාන්තාවක් ගැන, උපාසිකාවක් ගැන හෝ වෙනත් කාන්තාවක් පිළිබඳව අර පෘථග්ෂත මනුෂ්‍ය ස්වභාවයත් එක්කලා යම්කිසි ඇලීමක්, බැඳීමක් ඇතිවෙන්නට පුළුවන්. එතකොට නිතර නිතර ඒ කාන්තාව දකින්න හිතෙන ගති, දැන් මේ රාගයේ තියෙන ස්වරූපය තමයි ශෙභාත් මහත්මයා දැන් රාගය කියනකොට ගොඩාක් දෙනෙකුට සංකල්ප මැවෙනවා නිකං මෙමුන රාගය ගැන. ඒ කියන්නෙ, ස්ත්‍රී පුරුෂයන් එකතු වීම. ඒක විතරක් නෙවෙයි රාගය. රාගයේ විවිධ ස්වරූප තියෙනවා. දස්සන රාග, ඒ කියන්නෙ දකින්න කැමැති බව. සවන රාග, කතා කරනවා අහගෙන ඉන්න කැමැති බව. ඊළඟට සමුල්ලපන රාග, කතා කර කර ඉන්නට කැමැති බව. සවන රාග කියන්නෙ අහගෙන ඉන්නවා, සමුල්ලපන කියන්නෙ සාකච්ඡා කරනවා, කතා කරනවා. ඊළඟට කාය සංසර්ග රාග, ස්පර්ශ වීමේ කැමැත්ත, එතකොට මෙමුන රාග කියලා කියන්නෙ බරපතලම අවස්ථාව. එතකොට මේ කියන කවර අවස්ථාවකින් හෝ රාගය ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුළුවන්. කාන්තාවට පැවිද්දා ගැනත් ඒ රාගය ඇතිවෙන්නට පුළුවන්. පැවිද්දාට කාන්තාව ගැනත් ඒ රාගය ඇතිවෙන්න පුළුවන්. එතකොට කාන්තාවකට පැවිද්දා ගැන ඇතිවෙන රාගය පිළිබඳව අපි ඉදිරියේදී වෙනම මාතෘකාවකින් කතා කරනවා. බොහෝකොට මේ මෙමුනි ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්නට පුළුවන් පැවිද්දා තුළ කාන්තාව කෙරෙහි ඇතිවෙන රාගය. එතකොට ඒ රාගය මතුවුනාම ඒකට ඉඩදෙනවා නම් ආයෙ වංචා කර කර ඉන්නෑ රාගය, කෙලින්ම රාගය ස්වරූපයෙන්ම මතුවෙනවා. එතකොට ඉතින් අනවශ්‍ය අයථා සම්බන්ධයක් ගොඩ නැගෙන්නට පුළුවන්. හැබැයි සීලාවාර පැවිද්දා විනය ගරුක පැවිද්දා කොහොමවත් තමන්ගේ මනසේ අර කාන්තාව කෙරෙහි මතුවෙන රාගයට ඉඩ දෙන්නෑ. ඉඩදෙන්නැති වෙනකොට අර රාගය ඒ පැවිද්දාගේ මනෝභාවයන්ට උචිත විදියට මෙමුනි ස්වරූපය ගන්නට පුළුවන්. එහෙම

ගත්තයිත් පස්සෙ පැවිද්දාට ඊටපස්සෙ හිතෙනවා මේ අසරණ කාන්තාවක්, උදව් කරන්න ඕන, පිහිට වෙන්න ඕන, එතකොට මේ අම්මා වගේ කෙනෙක්, ඒ නිසා උදව් කරන්නට ඕන, මේ මගේ සහෝදරියක් වගේ, ඉතින් මටත් සහෝදරියො ඉන්නවානෙ, ඒ වගේ කෙනෙක් මෙහෙම අසරණ වෙලා හිටියොත් ඒත් මං එහෙම උදව් කරන්න වටිනවානෙ, ඉතින් අපේය පිට අය කියලා එහෙම වෙත් කරන්න සුදුසු නැනෙ, පැවිද්දා කියන කෙනා කාටත් පිහිට වෙන්නට ඕන ඉතින් මෙහෙම නොයෙක් කතන්දර එන්න පුලුවන් මනසේ. එතකොට ඒවාට විවිධ ධර්මානුකූල විවරණ එන්න පුලුවන්. සූත්‍ර පාඨ මතක් වෙන්න පුලුවන්, ගාථා මතක් වෙන්න පුලුවන්. ඉතින් නොයෙක් ජාති මතක් කර කර අන්තිමට මෙත්තාව වටිනවායි කියලා අර සියලු සත්වයින්ට වාගෙ පොදුවේ මෙෙත්‍රී කරන්න කියලා අර ස්වරූපයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුලුවන්. එතකොට පුරුෂයා තුළ ස්ත්‍රිය කෙරෙහින්, ස්ත්‍රිය තුළ පුරුෂයා කෙරෙහින් ඒ ස්වරූපය මතුවෙන්නට ඉඩකඩ තියෙනවා. එතකොට ඒවා හරියට හඳුනාගන්නට බැරිවුනාම තමන්ට නොදැනුවත්වම සක්‍රීය වෙනවා, සක්‍රීය වුනාම දැන් මේවා ආයතන තුළ සිද්ධ වෙන්න පුලුවන්. ආයතනික ප්‍රධානියෙකුට අපි හිතමු තමන් යටතේ වැඩ කරන කාන්තාවක් පිළිබඳව කාර්යමණ්ඩලයේ කෙනෙක් පිළිබඳව රාගයක් මතුවෙනවා. මතුවුනාම ඒක අනුවිතයි, ඒක සමාජ සම්මත නැහැ, ඒකට ඉඩක් නැහැ. ඉඩක් නැතිවෙනකොට මේ කියන මෙෙත්‍රී සහගත ස්වරූපයෙන් ඒක මතුවෙන්නට පුලුවන්. -අපේ භාමුදුරුවනේ එතකොට අද වෙනකොට සමාජය තුළ බොහෝ වෙලාවට ක්‍රියාත්මක වෙලා තියෙන්නෙ ඒ ස්වරූපයෙන්. - බොහෝ කොට ක්‍රියාත්මක වෙනවා, ඉතින් අපි මෙහිදී නැවතත් මතක් කරන්නට ඕන අර නිකං ක්ලේශයන්ට ඔහේ ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඉඩ දීලා නිකං දොරවල් ඇරලා තියෙන මිනිස්සුන්ට මෙහෙම ප්‍රශ්නයක් නෑ, ඒගොල්ලන්ට ඉතින් කොහොමත් රාගය ක්‍රියාත්මක වෙනවානෙ, ඒගොල්ලන්ගේ එළිපිටම තමයි. සත්තු සීපාවො වගේ. ඒ කියන්නෙ දැන් ශෙහාන් මහන්මයා දැන් සතුන්ගේ සහ මිනිසුන්ගේ තියෙන වෙනසත් මේවත් එක්ක තමයි ඇතිවෙන්නෙ. දැන් සතුන් කටයුතු කරන්නෙ හැඟීම් සහ ඇබ්බැහි මත. සතාට හැඟීමක් මතුවුනොත් උන් එහෙම්මම ක්‍රියාත්මක වෙනවා. දැන් සුනබයෙකුට රාග සිතක් මතුවුනොත් උෞ එතනම එහෙමම ක්‍රියාත්මක වෙනවා ආයෙ මේ පන්සලද, මහපාර ද, පෝය දවසද, භාමුදුරුවො ඉස්සරහද, එතකොට උපාසක අම්මලා උෞ ඒක ප්‍රශ්නයක් නෑ. උෞ සරාගී සිතින් එහෙම්මම ක්‍රියාත්මක වෙනවා මහපාරෙ වුනත්. ඒක තමයි තිරිසනාගෙ ස්වභාවය. ඊටපස්සෙ එතකොට කෝපයක් මතුවුනොත් මේ

තමන්ගේ ස්වාමියාද, කන්න දෙන කෙනාද, අල්ලපු ගෙදර කෙනාද, මට ගුටිකන්න වෙයිද, මට කන්න හම්බවෙන්නැතිවෙයිද ඒ මොකක්වත් කනන්දරයක් නෑ උඟට කෝපයක් මතු වුනොත් උඟ හපාකනවා. ඒක තමයි ස්වරූපය. එතකොට දැන් ඒක තමයි හැඟීම් වලට වහල් වෙන ගතිය. ඊළඟට සත්තු වැඩ කරනවා ඇබ්බැහි මත. ඒ සතුන්ව පුරුදු කරන්න පුලුවන්, කන්න දීලා හරි නොදී හරි, ආදරය කරලා හරි, දඩුවම් කරලා හරි මේ විවිධ ක්‍රම වලින් අපට අවශ්‍ය දේ කරන මට්ටමට පුහුණු කරන්න පුලුවන්. ඒ ඇබ්බැහිය. එතකොට එහෙම යම්කිසි පුහුණුකරුවෙක් විසින් දේවල් ඇබ්බැහි කරලා හරි එහෙම නැත්නම් උන්ට ආවේණික වෙච්චි ඇබ්බැහි තියෙනවා - පරම්පරාවෙන් එන ඇබ්බැහි තියෙනවා දැන්, සුනඛයෙක් ගත්තට පස්සෙ ඒ සුනඛයා නිදාගන්න ලැස්ති වෙනකොට වට කීපයක් කැරකෙනවා, ඒ කවුරුවත් පුරුදු කරපු ඇබ්බැහි නෙවෙයි, උඟට ජාන වලින් එන ඇබ්බැහි. එතකොට දැන් බලලෙක් ගත්තයිත් පස්සෙ උඟට කුප්පමේනියා ගහක් ගලවලා දැම්මයිත් පස්සෙ උඟ මේකෙ පැටලෙනවා, දැවටෙනවා, වෙලෙනවා, එතකොට උඟ ඒ පෙර හවේ ඉන්නකොට උඟට කුප්පමේනියන් එක්කලා එහෙම අමාරුවක් තිබුත් නෑ, නමුත් දැන් මේ හවයේ ඇතිවෙලා තියෙන්නෙ උගේ ඒ ජානමය වශයෙන් තියෙන සම්බන්ධයක් තියෙනවා. එහෙම සමහර ඇබ්බැහි ජානමය වශයෙන් එනවා. සමහර ඇබ්බැහි හැඟීම් වශයෙන් ඇතිවෙනවා, දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ඒ හැඟීමත් එක්ක පැවතුනාම. සමහර ඇබ්බැහි අවශ්‍යතාත් එක්කලා මතුවෙනවා. සමහර ඇබ්බැහි පුහුණු කිරීම මත ඇතිවෙනවා. එතකොට මේ කවර හෝ ආකාරයකින් සත්තු එක්කො වැඩ කරන්නෙ ඇබ්බැහි මත, එක්කො හැඟීම් මත. ඒවා තමයි සත්ව ගති. දැන් මනුෂ්‍යයන් සතෙක් නිසා මනුස්සයාටත් ඇබ්බැහි මතුවෙනවා, හැඟීම් මතුවෙනවා. ඔය දෙකම මතුවෙනවා. මතුවුනාට මනුස්සයාගේ තියෙන විශේෂත්වය තමයි මේ ඇතිවෙ හැඟීම අර්ථ සම්පන්නද, අනර්ථ සම්පන්නද කියලා තේරුම් අරගෙන ඕන නම් අනර්ථකාරී නම් ඒක යටපත් කරගන්න පුලුවන්. අර්ථ සම්පන්න නම් ක්‍රියාත්මක කරන්න පුලුවන්. ඇබ්බැහි මතුවෙනකොට මේ ඇබ්බැහිය හොඳ ඇබ්බැහියක්ද නරක ඇබ්බැහියක්ද, මේකෙන් අනර්ථයක් ද වෙන්නෙ, යහපතක්ද. එතකොට එහෙම කල්පනා කරලා ඕන නම් මනුෂ්‍යාට පුලුවන්කම තියෙනවා ඒක පාලනය කරගන්න. පාලනය කරගෙන අයහපත් ඇබ්බැහියක් නම් යටපත් කරගන්නවා. යහපත් ඇබ්බැහියක් නම් ක්‍රියාත්මක කරනවා. දැන් මිනිසුන් මනුස්සකම් වලින් පිරිහිලා අර සත්ව ගතියට වැටෙනකොට මේ පරිපාලනය නැතිව යනවා. ඒ පරිපාලනය නැතිව ගිහිල්ලා අර සතාට වගේ රාගය ඇතිවෙච්ච ගමන් මේ

අම්මද, දියණියද, මේ නැද්දම්මාද, මේ ආච්චි අම්මාද, මේ අල්ලපු ගෙදර මනුස්සයාගේ බිරිද ද, එතකොට මේ මහමඟද, මේ පන්සලද ඒ මොකුත් කතාවක් නෑ එහෙම්මම ඒ සරාගී මනෝභාවය ක්‍රියාත්මක කරනවා. දැන් ගෙනාත් මහත්මයා පිටරටවල් ගැන ගොඩාක් වෙලාවට බොහොම ඉහළින් කතා කරනවා නීති ගරුකයි, හරිම ක්‍රමානුකූලව වැඩකරනවා කියලා. නමුත් ඔය බටහිර ලෝකෙ රටවල් වල හුඟාක් වෙලාවට අපි ඔය ධර්ම දේශනාවලට ගියහම එහෙම දකිනවා මේ බස්එකද, කෝච්චියද, මහපාරද මොකුත් නෑ, රාග සිත් මතු වුනාට පස්සෙ සත්තු සිපාවො වගේ තමයි. එහෙමම එතනම ක්‍රියාත්මක වෙනවා. තාක්ෂණය අතින් කොච්චර දියුණු වුනත් එතකොට වැඩක් නෑ. තාක්ෂණය කොච්චර දියුණු වුනත්, නීතිගරුක වුනත්, ඒ මොකක්වත් නෑ අර එන රාග සිත එතකොට ඒ ගොල්ලො ඒකට අර්ථකතනය කරනවා ඒවා මානව හිමිකම්, ඒවා මානව නිදහස එහෙම ඉතින් ඒවට ලස්සන වචන එකතු කරගන්නවා. එහෙනම් ඉතින් තිරිසනාටත් කියන්න පුලුවන්නෙ ඒවා තිරිසන් හිමිකම්, ඒවා තිරිසන් නිදහස, ඒවා අයිතිවාසිකම් එහෙම කියන්න පුලුවන්. දැන් මේ කාරණයට අදාළ නොවුනත් මෙනෙදි තව කරුණක් මතුකරන්න ඕන. සමහර පැවිද්දොත් ඔහොම කියනවා. අපි හිතමු කෙස් ටික වවාගෙන ඉන්නවා. කෙස් ටික වවාගෙන කපන්න කීවම, නෑ ඒවා මානව හිමිකම් ඒවා අපිට පුලුවන් ඕන නම් වචන්න, ඒකට කාටවත් බාධා කරන්න බෑ. එතකොට ඒ මානව හිමිකම් ඕන නම් එයා මානවයෙක් වෙන්න ඕන, පැවිද්දෙක් වෙන්න බෑනෙ. පැවිද්දා කියන්නෙ මානව තත්වෙන් තව ඉහළට ආපු කෙනෙක්නෙ. එතකොට අර විදියට අර තිරිසන් සත්තූන්ට වගේ මහමඟයි, බස් එකෙයි, කෝච්චියෙයි, මිනිස්සු ඉදිරියෙයි, අර විදියට හැසිරෙන්න ඕන නම් ඒවා මානව හිමිකම් නෙවෙයි, සත්ව හිමිකම්. ඉතින් එහෙම වෙන්නට ඕන නම් දැන් තිරිසන් සතෙකුට තියෙන නිදහස මට ඕන කියලා මම සටන් පාඨ කියනවා නම් මම මේ මොනවාද ඉල්ලා හිටින්නෙ මට තිරිසනෙක් වෙන්නට ඕන, ඒකනෙ ඒ සඳහානෙ එතකොට මේ සටන් වදින්නෙ. පැහැදිලි තේරුම තියෙන්නෙ එතනනෙ. තිරිසනාට තියෙන නිදහස මට ඕන කියනවා නම්, මම මේ ඉල්ලා සිටින්නෙ මට තිරිසනෙක් වෙන්න ඕන කියලා. එතකොට පැවිද්දෙක් කියනවා නම් මට මේ මානවයාට අදාළ හිමිකම් තියෙන්නට ඕන කියලා, එතකොට ඒ පැවිද්දා උත්සාහ කරන්නෙ පැවිදි බවින් ගිහියෙක් වෙන්නට. මානවයෙකුට අදාළ පොදු හිමිකම් තියෙනවා, ඒ කියන්නෙ සමස්ත ඒ කියන්නෙ ජීවත් වීමේ හිමිකම. ඉතින් ජීවත්වීමේ හිමිකම අපි කාටත් තියෙන්න ඕන. එතකොට ඒ වගේ ප්‍රධාන දේවල් තියෙනවා, අපිට ඒවා ගිහි ය,

පැවිදි ය, සත්ව ය, මනුෂ්‍ය ය කියලා එහෙම වෙන් කරන්න බෑ. ජීවත්වීමේ අයිතිය කියන එක සියලු සත්වයින්ටම තියෙනවා. නමුත් අර තිරිසනාගෙන් මනුෂ්‍යයාට වෙන් වෙන සාධක තියෙනවා. මනුෂ්‍යයා සාමාන්‍ය පොදු මනුස්ස සමාජයෙන් පැවිද්දාට වෙන් වෙන සාධක තියෙනවා. ඒ වෙන් වෙන සාධක වලදී, ඒ කඩඉම් වලදී අපි ඒවා නොසලකා හැරලා මට අර සනාට තියෙන නිදහස ඕන, මේ මනුස්සයාට තියෙන නිදහස ඕන කියනවා නම් ඒ අපි ඉල්ලා සිටින්නෙ ඉහළ පූජනීය මට්ටමකින් පහළට ඇදවැටෙන්නට අවකාශයක් ඉල්ලා සිටින්නෙ. ඒ වෙනුවෙන් තමයි සහන ඉල්ලන්නෙ. ඒ වෙනුවෙන් තමයි සටන් වදින්නෙ, ඒ වෙනුවෙන් තමයි උසාවි යන්නෙ. ඉතින් අවසානෙ අර පූජනීය තත්වයෙන් පහළ මට්ටමකට වැටෙන්නට කටයුතු කරනවා. දැන් මේකටම අදාළ කාරණයක් ඇත්තටම මේ වංචක ධර්ම සම්බන්ධවම තමයි, නමුත් ඊට වඩා තව ටිකක් හිතන්න සුදුසු කාරණයක්, පසුගිය වසරක අපි ධර්ම දේශනා සඳහා කැනඩාවේ ගිය අවස්ථාවක, එක අම්මා කෙනෙක් මට කීවා, හාමුදුරුවනේ මගේ දුවට ඕන කියනවා පොඩ්ඩක් කතා කරන්න. ඒ දරුවා එහේ ඉපදිව්ව කෙනෙක්, මං හිතන්නෙ අවුරුදු විස්සත් විසිපහත් අතර වගේ තරුණ දියණියක්. ඉතින් හොඳ හැඩරුව ඇති උස මහන ගැහැණු ළමයෙක්. එතකොට දැන් ඒ ළමයා ඒ රටේ ඉපදිලා ඒ රටේ සංස්කෘතියත් එක්ක හැදිලා වැඩිලා ඉතින් සිංහලන් යම්තමට පුලුවන්. ඊටපස්සෙ මේ අම්මා මට කීවා හාමුදුරුවනේ දුවට ටිකක් කතා කරන්න ඕන කියනවා, එයාට තියෙන ප්‍රශ්නයක් ගැන සාකච්ඡා කරන්න, අපේ ගෙදර අසවල් දවසේ වඩින්න පුලුවන්ද දානෙ ටිකකුත් පූජා කරලා පොඩ්ඩක් කතා බහ කරන්න. ඉතින් අපි ඒ අවස්ථාවට සම්බන්ධ වුනා, දානෙ පූජා කරලා දැන් ඒ අම්මයි දුවයි පුතයි තාත්තයි ඔක්කොම දැන් බිම වාඩි වෙලා අපිත් එක්ක කතා කරනවා. කතා කරනකොට ඉතින් අර දරුවාට තේරෙන සිංහලෙන් කීවා හාමුදුරුවනේ මට තියෙන ප්‍රශ්න තමයි මගේ මල්ලිට තියෙන නිදහස මට දෙන්නෑ අම්මා තාත්තා. එතකොට මල්ලිට පුලුවන් ඕන තරම් යාළු මිත්‍රයෝත් එක්කලා ගිහිල්ලා එන්න. ඒ ගොල්ලොත් එක්කලා රැයක් ඕන නම් ඉඳලා එන්නත් පුලුවන්. මට එක රැයක් යාළුවොත් එක්කලා එළියෙ ඉන්න අම්මයි තාත්තයි ඉඩ දෙන්නෑ මං මොකක්ද කරපු වැරද්ද. එතකොට ඒ ගොල්ලො කියනවා මම ගැණු ළමයෙක්ලු. ඉතින් ගැණු ළමයෙක් වුනේ මගේ ඕනකමටද. කියන්නෙ මම දැනගෙනද උපදිනකොට ගැණු ළමයෙක් වුනේ. ඉතින් එතකොට ඇයි මට ඒ මල්ලිට තියෙන නිදහස ඇයි මට දෙන්නැත්තෙ, මං මොකක්ද කරපු අපරාධය, මං මොකක්ද කරපු වැරද්ද? දැන් මේක තමයි මේ දරුවාගේ ප්‍රශ්නය. කඳුළු වැක්කෙරෙනවා මේක අහනකොට. ඉතින් දැන් මං

කල්පනා කලා දැන් සිංහල අපේ සිංහල රටේ බෞද්ධ සමාජයේ කවදාවත් ඔහොම ප්‍රශ්නයක් ගැහැණු ළමයෙකුට ඇතිවෙන්නැත. දැන් මේ ප්‍රශ්න මේ ළමයාට ඇතිවුනේ ඇයි අර ඒ විදේශ රටේ ඒ විදේශ පන්නෙට හිතන්න පතන්න පුරුදු වෙලා ඒ සංස්කෘතියත් එක්කලා, එතකොට ඒ දරුවා දකිනවා අතින් ගැහැණු ළමයින්ට එහෙම බාධක නෑ ඒ ගොල්ලො අර විදියට නිදහසේ හැසිරෙනවා, ඇයි ඉතින් මට විතරක් මේ බාධක. ඇයි ඉතින් අර අම්මලා හදන්න මේ බෞද්ධ සංස්කෘතියට අනුව, සිංහල සංස්කෘතියට අනුව අර විදේශ රටේ හිටියත් ඒ දියණියව සංවර කරන්න. දියණිය ඉපදිලා තියෙන්න ජීවත් වෙලා තියෙන්න ඒ රටේ. මේ රටේ සංස්කෘතියට අනුව හදන්න යනවා. ඉතින් මෙහෙම ලොකු සංස්කෘතික අර්බුදයකට සංකල්පීය අර්බුදයකට පිටරට යන අය මුහුණ පානවා. ඉතින් ඒකෙන් හරි පසුතැවීමට පත්වෙලා හරි චිත්ත පීඩාවට පත්වෙලා සමහර මව්පියෝ මරණයට පත්වෙන්න. ඉතින් චිත්ත පීඩාවට පත්වුනත් නැතත් ශෙහාන් මහත්මයා ඒ යන පිරිස් තුන්වෙනි පරම්පරාව වෙනකොට ජාතියත් ඉවරයි, ආගමත් ඉවරයි. ඒ කියන්න දැන් මෙහෙත් යන පරපුර කොහොමහර් අර ළමයින්ව වැට උඩ තියාගෙන ඒ පැන්න එක කකුළයි, මේ පැන්න එක කකුළයි සිංහලයි බෞද්ධයි ඔක්කොම කලවම් කරගෙන යන්න උත්සාහ කරනවා. ඊටපස්සෙ ඒ දරුවෝ විවාහ වෙනවා ඒ රටේ කෙනෙක් එක්කලා. එතකොට ඒ දරුවන්ටත් යන්නම් අර සිංහල බෞද්ධ හුරුව තියෙන නිසා පොඩ්ඩක් සිංහල බෞද්ධ කියන සංඥාවත් එක්ක යනවා. ඒ අයට උපදින දරුවන්ට සිංහල බෞද්ධ කියන මොනම සංඥාවත් නෑ ඒ ගොල්ලො ඒ රටේ පුරවැසියන් හැටියට ඉන්නවා. එතකොට මෙහෙත් ගිහිල්ලා පදිංචි වෙලා සම්පූර්ණම පිටරටවල් වල ඒ අයගේ අනන්‍යතාවය තහවුරු කරගෙන පදිංචිය සනාත කරගෙන ඒ කටයුතු කරගෙන හැමදෙනාටම තුන්වෙනි පරපුරෙන් පස්සෙ ඒ අය සිංහලත් නෙවෙයි, බෞද්ධත් නෙවෙයි, ජාතියයි ආගමයි දෙකම එතනින් ඉවරයි. ඉතින් දැන් අර දරුවාට මට දැන් හිතාගන්න බෑ කොහොමද දැන් මේක පැහැදිලි කරලා දෙන්න මේ කතන්දරය. පස්සෙ මම උදාහරණයක් හැටියට කිව්වා දුව මේ ගැන හිතන්නකො. දැන් ඔයාගෙ මල්ලිත් පිරිමියෙක්, ඔයාගෙ තාත්තත් පිරිමියෙක්. දැන් ඒ පිරිමි දෙන්නා බිම වාඩිවෙලා ඉන්නවා. මමත් පිරිමියෙක්නෙ, දැන් මම මේ පුටුවක් තියලා සුදු ඇතිරිල්ලක් කරලා මම වාඩිකරලා තියෙනවා. ඇයි ඒ? මං පැවිද්දෙක් නිසා. එතකොට පැවිද්දෙක් හැටියට ඔයගොල්ලො මට ගරු කරනකොට මට ගරු කරනවා හා සමානවම මට බාධක ටිකකුත් තියෙනවා, මොකක්ද ඒ බාධක ටික ඔයාගේ මල්ලිට පුලුවන් ගැණු ළමයෙක්ගේ අතින් අල්ලලා මුණ ඉඹලා ආවාර කරන්න.

ඔයාගේ තාත්තටත් පුලුවන් ගැණු ලමයෙක්ගේ අතින් අල්ලලා මුණ ඉඹලා ආචාර කරන්න. දැන් මට මමත් පිරිමියෙක් වුනාට, මටත් මානව හිමිකම්, මානව නිදහස තිබුනට මට ගැණු ලමයෙක්ගේ අතින් අල්ලලා මුණ ඉඹලා ආචාර කරන්න බෑ. එතකොට මං මොන වැරද්දක් කලාටද, නෑ වැරද්දක් කරපු නිසා නෙවෙයි මම ගෞරවණීය චරිතයක් නිසා ඒ නිසයි මට මේ සුදු ඇතිරිල්ලක් දාලා මං මේ පුටුවෙන් වාඩි කරලා තියෙන්නෙ. ඒ නිසා දුවේ ගැහැණු ලමයෙක් කියලා කියන්නෙ අම්මා කෙනෙක් වෙත චරිතයක්. ඒ නිසා අම්මා කෙනෙක් පූජනීයයි. ඒ පූජනීය චරිතයකට වැරද්දක් කරපු නිසා නෙවෙයි, ඒ දරුවා පූජනීය විදියට ගෞරවනීය විදියට සමාජය පිළිගන්නා විදියට ජීවත් වෙන්න ඕන නිසා. දැන් මේ මං වැරද්දක් කරපු නිසා නෙවෙයිනෙ මට ගැණු ලමයෙක්ගේ අතින් අල්ලන්න බැරි. එතන ලැබිලා තියෙන්නෙ වැඩි වරප්‍රසාදයක්. එතකොට ඒ වැඩි වරප්‍රසාදය මේ දරුවා හිතන්නෙ මට වරප්‍රසාද අහිමි කිරීමක් කියලා. නීති දාලා වරප්‍රසාද අහිමි කරලා කියලා. ඒ චිත්තනය. එතකොට අද සමහර පැවිද්දොත් එහෙම හිතනවා, ආ මේ අපේ හිමිකම් අහිමි කරලා, අපට දේවල් නැති කරලා මේ ගිහියෙකුට තියෙන නිදහසවත් අපිට නෑ. ඉතින් ගිහියෙකුට තියෙන නිදහස ඕන නම් සිවුර ගලවලා තියලා ගිහිල්ලා ගිහි ඇඳුමක් ඇඳගන්නා නම් ගිහියෙකුට තියෙන නිදහස තියෙනවානෙ. ඒ තමන්ට ඕනකම නිසානෙ කෙස් ටික කපලා සිවුර ඇඳගෙන මෙතෙත්ට ආවෙ. ආවැයින් පස්සෙ ඉතින් ගිහි අයට අදාළ හිමිකම් ගැන කතා කරලා හරියන් නෑනෙ, පැවිද්දාට අදාළ සදාචාරය සම්බන්ධව හික්මෙන්නට ඕන. එතකොට ඒ පූජනීය තත්වයක්නෙ තමන්ට ලැබිලා තියෙන්නෙ. එතකොට ඒක පූජනීයයි කියලා හඟින්න බැහැ ඒක තේරෙන්නෑ මොකද සංකල්ප ගිහි සංකල්ප. දැන් අර ගැහැණු ලමයාට ඒ ප්‍රශ්නෙ ඇතිවුනේ ඇයි ජීවත් වෙන්නෙ බටහිර සමාජයේ. හිතන්න පුරුදු කරන්නෙ අපේ ශ්‍රී ලාංකීය සිංහල බෞද්ධ සමාජයට අනුව. එතකොට ඒ දරුවාට මෙහෙම හිතන්න කිව්වාට ඒ දරුවාගේ සංකල්ප වැඩෙන්නෙ අර බටහිර සමාජයට අනුව. ඒ වගේ කෙනෙක් සිවුර දරාගන්නට සිවුර දරාගත්තු පමණින් පැවිද්දෙක් වෙන්නෙ නෑ, සංකල්ප ගිහි සංකල්ප නම් හැමතිස්සෙම අර ගිහියාට සාධාරණ දේවල් තමයි ඉල්ලා සිටින්නෙ. දැන් අපි මේ කතා කලේ මේ වංචක ධර්ම වලට එහා ගිය නැහැක්. එතකොට ඒ මට්ටමට පත්වෙනකොට ඒ තැනැත්තා තුළ වංචක ධර්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්නෑ, ස්වභාවිකවම රාගය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පටන් ගන්නවා. දැන් මේ වංචක ධර්ම තත්වය මතුවෙන්නෙ ඔය ලාමක තත්වයට යන්නෙ නැතිව මට ගිහියාට අදාළ හිමිකම් තියෙන්න ඕන, මට තිරිසනාට අදාළ හිමිකම් තියෙන්නට ඕන කියලා

යුද වදින්නේ නැතිව ලෝකේ තමන්ට අදාළ විනය, තමන්ට අදාළ ප්‍රඥප්තිය, තමන්ට අදාළ සදාචාරය ගැන හිතලා කල්පනා කරලා කටයුතු කරන ගිහියාට හෝ පැවිද්දාට තමයි අර සදාචාර විරෝධී විනය විරෝධී සරාගී සංකල්පනා ඔහු තුළ වැඩෙන්න ඉඩදෙන්නැතිව පාලනය කරන්නේ. අන්න එහෙම පාලනය කරන අය තුළයි මේ කියන මෙත්‍රිය ස්වරූපයෙන් වංචක ධර්ම මතුවෙන්නේ. දැන් ඒ නිසා පැවිද්දෙක් හැටියට තමන් සැබවින්ම විනය ප්‍රඥප්ති තුළ රැකෙමින් තමන්ගේ සිත පාලනය කරන්න උත්සාහ කරනකොට නොදැනුවත්වම මේ මෙත්‍රී ස්වරූපයෙන් රාගය මතුවෙන්න පුලුවන්. ඒ වගේම ගිහියෙක් හැටියට වුනත් ආචාර ධර්ම වලට අනුව සදාචාර සම්පන්නව සමාජ සාරධර්ම වලට අනුව ආත්ම ගරුත්වයක් ඇතිව කටයුතු කරන ගිහියෙක් තුළ මේ කියන මෙත්‍රී ස්වරූපයෙන් වංචක රාගය මතුවෙන්නට පුලුවන්.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කරපු කාරණා කිහිපය අද වෙනකොට රටේ ජාතික ප්‍රශ්නය බවට පත්වෙලා තිබෙනවා, ඒ නිසා පැවිදි අයෙක් වෙන්නට පුලුවන්, ගිහි අයෙක් වෙන්නට පුලුවන් නොඑසේ නම් අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ කියූ ආකාරයට ඔබ දුවෙක් වෙන්නට පුලුවන්, සමාජයේ ගෞරවයට පාත්‍ර වන, නමුත් ඒ ලැබෙන දැඩි ගෞරවය ඔබ වෙනුවෙන් ලැබෙන දැඩි ආරක්ෂාව දැඩි රැකවල් ඔබ අප විග්‍රහ කරගන්නේ ඒ අපේ අසීමාන්තික විදියට සීමා බිඳීමක් අපිට නීති දැමීමක් විදියට නම් මෙන්න මේ කියන කරුණු කාරණා ඉතා තීව්‍ර වන්නට පුලුවන් කියන වගත් මතක් කරනවා. ඉතින් අපේ භාමුදුරුවනේ තවත් බොහෝ දේ තියෙනවා අපිට ඔබවහන්සේගෙන් දැනගන්නට, එයිට කලින් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. හිතවතුනි මේ වැඩසටහන අතිශය තීරණාත්මක වැඩසටහනක්, කාලීන වැඩසටහනක් බවට බොහෝ ප්‍රේක්ෂක ප්‍රතිචාර අපිට ලැබිලා තියෙනවා. හේතුව බවට පත්වෙන්නේ අන් කිසිවක් නෙවෙයි, මේ ප්‍රශ්න කරන්නේ ඔබේ ඔය ආසනයෙන් ඔබට හිතන පතන ඔබ හිතන පතන සමාජයට ගැලපෙන විදියට මේ මම භාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් විමසුමට ලක් කරන්නේ ඔය පුටුවේ වාඩිවෙලා ඔතන ඉඳගෙන අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ ධර්මය ශ්‍රවණය කරන විට ඔබේ හිතට නැගෙන ප්‍රශ්නය. අන්න එතනයි අපේ වැඩසටහන අපි නිර්මාණාත්මක කලේ, අන්න එතනයි අපි අපේ වැඩසටහන ඔබට සම්ප කලේ, නිරන්තරයෙන් අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේත් මේ වැඩසටහන තුරාවට උත්සාහ කරන්නේ, උන්වහන්සේගේ ජීවිත කතාව ඇතුලෙන් සම්ප

උදාහරණ ඔබට අරගෙන එන්න. සමාජය ඇතුළේ නිරන්තරයෙන් අත්දකින, අත්විඳින ගැටළු සම්බන්ධයෙන් ඔබට කියන්නට සහ ඒවාට පිළිතුරු විසඳුම් හොයාදෙන්නට. ඒ නිසා අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාලෙස උත්සාහයක් දරනවා මේ වැඩසටහන පුරාවට ඔබට මේ වැඩසටහන සමීප කරගන්න සහ ඔබේ තිබෙන ප්‍රශ්න මේ වැඩසටහනේ ප්‍රශ්න විදියට සලකා පිළිතුරු ලබාදෙන්නට. අපේ හාමුදුරුවනේ වැඩි කාලවේලාවක් තවදුරටත්, වැඩිදුරටත් ගන්නේ නෑ, ගුවන් කාලය අනිගය තීරණාත්මකයි, ඔබවහන්සේගේ මේ දහමේ විග්‍රහය අදවෙනකොට සමාජයට අනිගයින්ම අවශ්‍ය සාධකයක් වෙලා තියෙනවා, රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල අපේ මහාචාර්ය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ දහම ග්‍රන්ථ පවා විකෘති වෙලා යන සමාජයක, කාලවකවානුවක තමයි අපි මේ සේවය ආරම්භ කරන්නේ. මේ වැඩසටහන තුළින් මේ ධර්ම ග්‍රන්ථ තුළින් තිබෙන දහම කරුණු හරිහැටි හොඳහැටි ප්‍රේක්ෂකයාට සමීප කරන්නේ. අපේ හාමුදුරුවනේ කරුණා වේශයෙන් වංචක රාගය කියන කාරණාවටයි අපි දෙවෙනියට එන්නේ. මට ඔබවහන්සේ දෙසට හැරෙන විටම මුවගට සිනහවක් නැගෙනවා. හේතුව අපේ හාමුදුරුවනේ අපි කොතරම් කලබලෙන් ඇහුවත් කොතරම් ඉක්මණින් ප්‍රශ්න ඇහුවත් ඔබවහන්සේ මේ පොතේ තියෙන උදාහරණත් එක්ක, සමාජ ජීවිතේ හරි අපූරුවට බද්ධ කරනවා මේ සාධක වලට. හාමුදුරුවනේ කරුණා වේශයෙන් වංචක රාගය කියන කාරණාව ගැන අපි විග්‍රහ කරගමු.

ඔව් ගෙනාත් මහත්මයා අපි මුලින් කතා කළේ මෙතනී ස්වරූපයෙන් ඒ රාගය මතුවෙන හැටි. එතකොට කරුණාව කියන්නෙන් ඉතා උසස් බ්‍රහ්ම විහාරයක්නේ. දැන් සමාජය කෙරෙහි පවත්වන්නට ඕන විහරණයන් අතර මෙන්නා කරුණා මුදිතා උපෙක්ඛා, එතකොට මෙන්නාව සහ කරුණාව ඉතාම සුවිශේෂ ගුණාංග, බුදුරජාණන් වහන්සේ සතුව ඒ කරුණාව සකල සත්වයන් කෙරෙහිම මහා කරුණාවක් හැටියට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට කරුණාව කියලා කියන්නේ දුකට පත්වෙච්ච පුද්ගලයන් ඒ දුකින් මුදවීම පිළිබඳ උත්සාහය. දැන් මෙන්නාව කියලා කියන්නේ පුද්ගලයෙක් සුවපත් කිරීමේ උනන්දුව. කරුණාව ඇතිවෙන්නේ දුක්ඛිතයන් පිළිබඳව. එතකොට ඒ දුක්ඛිතයන් දුකින් මිදවීම, මේකත් ගෙනාත් මහත්මයා නිකං සුවපත් වෙවා, දුකින් මිදේවා කියලා හිතන සිතුවිල්ලක් නෙවෙයි. අනිකා දුකින් මුදවන්න අපිට කොච්චර කැපකිරීමක් කරන්න පුළුවන්ද, ඒ මත තමයි කරුණාව ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. ඒ වගේම තමයි තව සමහර වෙලාවට හුඟක් දෙනා වරදවා ගන්නවා දුකට පත්වෙලා ඉන්න අය දකිනකොට තමන්ගේ මනසට ඇතිවෙන කම්පනය, පීඩාව කරුණාව කියලා. සංවේදීභාවය. ඉතින්

දුකට පත්වෙච්ච කෙනා දකිනකොට ඇතිවන පීඩාව නම් කරුණාව කියන්නෙ, බුදුහාමුදුරුවො මහා කාරුණික වෙනකොට හැමනිස්සෙම පීඩාවෙන් ඉන්න ඕන නේද, එනකොට එහෙම එකක් නෑ කරුණා සිතල හදයං, උන්වහන්සේගේ හදවන කරුණාවෙන් සිසිල් වුනා මිසක් කරුණාවෙන් රත් වුනේ නැහැ. අද බොහෝ දෙනාගේ සිතුවිලි අර කරුණාව කියන එකෙන් රත්වෙනවා, එහෙනම් ඒක හැබෑ කරුණාව නෙවෙයි. කරුණාවෙන් රත්වෙන්න බෑ වික්ෂිප්ත වෙන්න බෑ කැකැරෙන්න බෑ ඒකෙන් සිසිල් වෙන්න ඕන. සන්සුන් වෙන්නට ඕන. හැබැයි අනෙකා දුකින් මුදවාගැනීමේ ප්‍රයත්නයත් සක්‍රිය වෙන්නට ඕන එනකොට. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තහම අද සමාජයේ සමහරු අපි දකිනවා, මං හිතන්නෙ අපි ඉදිරියේදීත් මේ කාරණය සාකච්ඡාවට බදුන් වෙයි මේ වංචක ධර්මත් එක්කලා. දැන් ගැරඬියෙක් ගෙම්බෙක් අල්ලගෙන ඉන්නකොට ඒ ගෙම්බාගේ ජීවිතය ගැන කරුණාවක් ඇතිවෙනවා. එනකොට දැන් ගෙම්බා බේරන්න යනවා. බේරන්න ගිහිල්ලා ටික වේලාවක් දඟලනකොට ගැරඬියා ගැන කෝපය මතු වෙනවා. එනකොට කෝ අර කරුණාව. දැන් ගැරඬියා ගැන කෝපය මතු වුනාම එක සතෙක් කෙරෙහි අනුකම්පාව, අනෙක් සතා කෙරෙහි ද්වේශය බවට පරිවර්තනය වෙනවා. එනකොට ඇත්තටම එතන තියෙන්නෙ කරුණාව නෙවෙයි, අර සතා දුක්විඳින ආකාරය දකිනකොට අනුකම්පනයක් අපේ මනසේ, ඒ කියන්නෙ ඒ සංවේදී බවත් එක්කලා ඒ සතාගේ අමාරුව අපේ අමාරුව බවට පත්වෙනවා. ඒකවෙන්නෙම සතිසම්පජ්ඣයෙන් තොරවීමත් එක්කලා. දැන් ඕකම වෙනවානෙ, දැන් සමහරු කියන්නෙ මට ලේ දකින්න බෑ කලන්තෙ හැදෙනවා. දැන් අනිත් මිනිහාගෙ කකුලේ ලේ ගලන්නෙ, බලා ඉන්න මනුස්සයා තමයි කලන්තෙ හැදෙන්නෙ. අර ලේ ගලන කකුලේ තුවාලේ තියෙන මනුස්සයා කෙලින් ඉන්නවා. ඒ සම්බන්ධවත් මට හොඳ අත්දැකීමක් තියෙනවා, ඔය 91, 93 වර්ෂයේ කැළණියේ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙතේ ඉගෙන ගන්නකොට පිරිවෙන් දින උත්සවයක් නිමිති කරගෙන අපි හාමුදුරුවො, තරුණ හාමුදුරුවො ඔක්කොම එකතු වෙලා ශුද්ධ පවිත්‍ර කලා මළුව, ඒ අවට පරිසරය ඔක්කොම ශුද්ධ කලා. ඊටපස්සෙ චෛත්‍යය මළුවෙ තිබුනා හතරැස් කොත්කීට් ස්ලැබ් එකක කැල්ලක්. පස්සෙ මම කිව්වා අපි මේකත් අයින් කරමු කියලා. මොකද හැමදාම අතුගානකොට අරක ඉතින් එතන තියෙනවා, ඒක එතෙත්ට අවශ්‍ය දෙයක් නෙවෙයි. පස්සෙ අපි මේක අයින් කරමු කියලා කීපදෙනෙක් එකතු වෙලා ඔසවනකොට, මගෙ පැත්තෙන් මං විතරයි ඉස්සුවෙ, අනිත් කීපදෙනා එකපාරට ඉස්සුවා, මගේ පැත්තෙන් පාත්වුනා. පාත්වෙලා මගේ කකුල උඩින්

ගියා, මාපටැඟිල්ලේ නියපොත්ත එහෙම්මම ඇඹර්ලා ගලවගෙනම ගියා. ඊටපස්සෙ දැන් ඉතින් ලේ වැක්කෙරෙනවා, ඉක්මණට මේක ඔතාගෙන නායක භාමුදුරුවන්ගෙම වාහනේ මාව එක්කරගෙන ගියා ඒ ළඟ නිබ්ච්ච වෛද්‍ය මධ්‍යස්තානයකට. ගියාට පස්සෙ දොස්තර මහත්මයා මේක ගුද්ධ කරලා තව නියපොතු කැල්ලක් තියෙනවා ඒකටම බෙහෙනක් විද්දා එතෙත්ටම, විදලා අරකත් අමු අමුවේම ගැලෙව්වා, ගලවලා දැන් මේකට බෙහෙන් එතුවා. එතුවට පස්සෙ පහුවදා මං ඇඟිල්ල ගැටගහගෙන ඉන්නවා. තව භාමුදුරු නමක් මේ සිද්ධිය දන්නැති කෙනෙක් ඇහුවා මොකක් වෙලාද ඇඟිල්ල බැඳගෙන. පස්සෙ මං ඔය කිව්ව විදියට ඔය සිද්ධිය කිව්වා. මෙහෙම කොන්ක්‍රීට් ලැල්ල ඉස්සුවා, මගේ පැත්තෙන් පාත්වුනා, කකුල උඩින් ගියා, නියපොත්ත ගැලවුනා, ඊටපස්සෙ ගැටගහගෙන වෛද්‍ය මධ්‍යස්තානයට ගියා, දොස්තර මහත්මයා ඒකටම බෙහෙනක් විදලා නියපොතු කැල්ල ගැලෙව්වා දැන් මේක ටිකක් දුර කියාගෙන යනකොට අර භාමුදුරුවො ඇස් දෙකත් ලොකු කරගෙන කටත් ඇරගෙන බලාගෙන හිටියා, බලන් ඉඳලා මට කතාව අවසන් කරන්න හම්බවුන් නෑ පොල් කඳක් ඇඳගෙන වැටුනා වගේ එහෙම්මම ඇඳගෙන වැටුනා. එහෙම්මම කලන්තෙ හැදිලා ඇඳගෙන වැටුනා.

- දැන් ඔබවහන්සේ අසනීප වෙලා බෙහෙන් දාගෙන ඉන්නවා. - දැන් මම බෙහෙනුත් දාගෙන මම කෙලින් ඉඳගෙන කතන්දරේ කියනවා, අර භාමුදුරුවන්ට මේක අහගෙන ඉන්න බෑ උන්වහන්සේ කලන්තෙ හැදිලා වැටෙනවා. ඒකට තමයි භුක්ති විදිනවා කියලා කියන්නෙ. අනුන්ගෙ දේවල් තමන් විදිනවා. ඒ මොකද සතිසම්පජ්ඣයෙන් තොර නිසා අනුන්ගේ අමාරුකම් ගැන, අනුන්ගේ වේදනාවන් ගැන අපි සංවේදීව හිතනකොට ඒක අපේ වේදනාවක් හැටියට දැනෙන්න ගන්නවා. අපි සංවේදී වෙනවා එනකොට. මේක අපේ මනසේ තියෙන දුර්වල කමක්. ඒක ගුණයක් නෙවෙයි. හුඟාක් දෙනා අනිත් අයට යහපත කරන්න, අනිත් අය සුවපත් කරන්න අනිත් අය දුකින් මුදවන්න ඉදිරිපත් වෙන්නෙ ඔන්න ඔය අමාරුව නිසා, කරුණාව නිසා නෙවෙයි. එනකොට ඒ අමාරුව කියන්නෙ දුර්වල කම. එනකොට ඒක අපි වෙනම විසඳගන්න ඕන, අපේ හිතේ අමාරුව. ඒක අපේ මනස පුහුණු නොකර ගැනීමේ ප්‍රශ්නයක්. කරුණාව කියලා කියන්නෙ ඇත්තටම අනිත් කෙනා යම් පීඩාවක් විදිනවා නම් ඒ තැනැත්තා ඒ පීඩාවෙන් මුදවාගැනීමේ කැමැත්ත ඒ සඳහා කැපවෙන ගතිය. ඒක උසස් ගුණයක්. ඉතින් මේ වංචක ධර්මය ගැන කියන්න ඉස්සෙල්ලා කරුණාව තේරුම් අරන් ඉන්න ඕන නිසයි මං මේ, එහෙම නැත්නම් රාගයත් කරුණා වේශයෙන් වංචා කරනවා, කරුණාව මොකක්ද කියලවත් දන්නැති නිසා වංචක විදියට එනනත්

රැවටෙන්න පුලුවන්. එතනත් අපේ සංවේදී බව, එහෙම නැත්නම් අනුකම්පාව, අපි කරුණාව වගේ වරදවා වටහාගන්න පුලුවන්. ඒ නිසයි මූලික වශයෙන් කරුණාව කියන්නෙ මොකක්ද කියලා දළ පැහැදිලි කිරීමක් කලේ. එතකොට ඔය කියන දුකට පත්වෙච්ච තැනැත්තා දුකින් මුදවන්නට ඕන, ඒ තැනැත්තාට පිහිට වෙන්න ඕන, ඒ තැනැත්තා රැකගන්න ඕන, ඒ තැනැත්තාගේ දුක අඩු කරන්න ඕන, කියන මේ අදහස මේ උත්සාහය හොඳ දෙයක්. ඒක ඉතාම උදාර ගුණයක්. එතකොට මේ ගුණය වගේ මතුවෙන්න පුලුවන් අර කියන රාගය. මොකද දැන් යම්කිසි අයෝග්‍ය පුද්ගලයෙක් පිළිබඳව අපිට රාගය මතුවෙනකොට අර මං මුලින් කීව විදියට ගිහියෙක් වුනත්, පැවිද්දෙක් වුනත් ඒක පාලනය කරන්න උත්සාහ කරනවා. ඒ පාලනය කරන්න උත්සාහ කලාට පස්සෙ මේ කියන කරුණා වේශයෙන් මතුවෙන්නට පුලුවන්, ඒක මහානායක භාමුදුරුවෝ මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. ‘පොහොසතුවට දුප්පත් ස්ත්‍රීන් පිළිබඳව ඇතිවන රාගය සමහර විට කරුණා රූපයෙන් පහළ වේ. එයට රැවටුණු තැනැත්තේ අනුන්ගේ අමාරුවට පිහිට වීමේ ආකාරයෙන් ඒ ස්ත්‍රීන්ට සංග්‍රහ කරන්නේය. ඔවුන් හා ආශ්‍රයටද යන්නේය. දුම්රිය බස් රිය ආදියේ ගමන් කරන අවස්තාවලදී බොහෝ පුරුෂයන්ට කරුණා රූපයෙන් රාගය ඇතිවේ. දුබල රෝගියකු, මහල්ලකු, මැහැල්ලක පැමිණි කල්හි ඔවුනට විශේෂයෙන් කරුණා කල යුතු වුවද එබඳු අවස්ථා වලදී ඒ පැත්තවත් නොබලන සමහරු හොඳින් හැඳපැළඳ ගත් තරුණ කාන්තාවක පැමිණෙනු දුටුවහොත් වහා නැගිට තමාගේ ආසනය දෙති. අසුන් දීමට එකවර දෙනුත් දෙනා නැගිටිනු ද සමහර විට දක්නා ලැබේ. ඔවුන් එසේ කරනුයේ ඔවුන් තුළ කරුණා රූපයෙන් පහළ වූ රාගයෙනි. රෝගාතුර වූ ස්ත්‍රීන් දක්නා කල්හිද සමහරුන්ට කරුණා රූපයෙන් රාගය ඇතිවේ. එයට රැවටුණාහු තමන් මේ කරනුයේ කුමක්ද කියා නොදැනම කරුණා කිරීමේ ආකාරයෙන් ඒ ස්ත්‍රීන්ට උපකාර කරන්නාහුය.’ දැන් එතකොට දැන් ඔය නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරන්නෙ පොදු සමාජයේ අපිට නිතර දකින්නට තියෙන කාරණායක්. දැන් මේක කියනකොට මට තව සිද්ධියක් සිහිපත් වුනා, ගෙහාන් මහත්මයා දැන් අපි ශාසන ඉතිහාසයේ සඳහන් වෙන ප්‍රකටම කතා ප්‍රවෘත්තියක්නෙ පටාචාරා කතාව. පටාචාරා කියන්නෙ සිටු දියණියක්. ඒ සිටු දියණිය විවාහ කරගන්නෙ ගෙදර වැඩකාරයා. දැන් මේ විවාහයට මව්පියෝ අවසර දෙත් නෑ, කැමැත්ත දෙත් නෑ, ඊටපස්සෙ තමයි මේ දෙන්නා හොර රහසේ පැනල යන්න. ඒ නිසානෙ දරුවෝ ලැබෙනකොට ගෙදර එමුයි කීව්වට ස්වාමියා කැමැති වෙත් නැත්තෙ. මොකද කැමැති වෙන්නැත්තෙ දියණිය නිසා ඇයට සමාව ලැබෙන්න පුලුවන්,

නමුත් මේ වැඩකාරයා තමන්ගේ දියණිය විවාහ කරගන්නහම ගෙදර
 මව්පියෝ ඒකට කැමැති වෙන්නැතෙ, පස්සෙ හරි දඩුවම් කරන්න පුලුවන්. ඒ
 නිසා තමයි ඔහු එන්න අකැමැති වෙන්නෙ. එතකොට දැන් මේ සිද්ධිය
 ආරම්භය දිහා බලනකොට අපිට ගොඩාක් වෙලාවට හිතන්න පුලුවන් මේ
 කරුණා වේශයෙන් තමයි මුළුත්ම පටාචාරාවගේ මනසේ රාගය මතු වෙන්න
 ඇත්තෙ. මොකද ගෙදර වැඩකාරයා වෙහෙසිලා මහන්සි වෙලා රූ දවල්
 නැතිව වැඩ කරනවා, දහඩිය වගුරුවාගෙන වැඩ කරනවා, එතකොට ඔහු
 ගැන අනිත් අයගේ අවධානය යොමු වෙන්නෙ නෑ, අනේ මේත් මනුස්සයෙක්
 නේද, එතකොට මේ මනුස්සයා මොන දුකක්ද මේ විදින්නෙ, අපි වෙනුවෙන්
 නේද මේ වෙහෙසෙන්නෙ. ඉතින් පොතේ එහෙම කියන්නෑ පටාචාරා
 කතාවේ. නමුත් අපිට අනුමාන කරන්න පුලුවන් මානසික මට්ටම පිළිබඳව, ඒ
 කියන්නෙ දැන් සිටුදියණියකට වැඩකාරයෙක්, ඇයට ඕන තරම්
 සිටුකුමාරවරු විවාහ කරගන්න පුලුවන්තෙ. ඒ අවකාශය තියෙද්දි මේ අයථා
 සම්බන්ධයක් කොහොමද ගොඩනැගෙන්නෙ, බොහෝ විට අර විදියට
 වෙන්න පුලුවන්. ඒ වගේම තවත් ක්‍රම වලට වෙන්න පුලුවන්. යම්කිසි
 ස්ත්‍රියකට හෝ පුරුෂයෙකුට වෙනත් ස්ත්‍රී පුරුෂයන් දකින්නට අවකාශ
 නොලැබී එකම ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් නැවත නැවත දකින්න ඇසුරු
 කරන්න ලැබෙනකොට අර පුද්ගල උෂ්ණතාවය නිසා තමන්ගේ බැඳීම, රාගය
 අර ස්ත්‍රිය හෝ පුරුෂයා වෙත යොමු වෙන්නට පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ වෙනත්
 අය නැහැ. එකම විකල්පය ඇය හෝ ඔහු විතරයි. එතකොට එකම විකල්පය
 කියන්නෙ එතන බැඳීමක් ඇතිකරගන්න ඕන නෑ. නමුත් දීර්ඝ කාලයක්
 එහෙම හුදෙකලාව ඇසුරු කිරීමත් එක්කලා එහෙම බන්ධනයක්
 ගොඩනැගෙන්න පුලුවන්. අනිත් එක තමයි නායකභාවමුදුරුවෝ මීට ඉහතින්
 කාරණයේදීත් පැහැදිලි කරනවා සමහර විට තවත් පුරුෂයෙකු
 සම්බන්ධයෙන් පුරුෂයෙකුටද, ස්ත්‍රියක සම්බන්ධයෙන් ස්ත්‍රියකට ද රාගය
 ඇතිවේ. එතකොට දැන් ප්‍රතිවිරුද්ධ ස්වභාවය, ලෝකෙ සම්මත ක්‍රමය තමයි
 ස්ත්‍රියට පුරුෂයා කෙරෙහි, පුරුෂයාට ස්ත්‍රිය කෙරෙහි. අසම්මත විදියට
 ස්ත්‍රියට ස්ත්‍රිය කෙරෙහි, පුරුෂයාට පුරුෂයා කෙරෙහි. දැන් අද ඒවා ඇත්තට
 අසම්මත වුනාට දැන් සමහර රටවල්වල ඒවා සම්මත කරගෙන තියෙනවා
 නීතියෙන් ඒ ඒ විකෘතිතා. ඉතින් ඒවත් අපි අර මුලින් කීවා වගේ මානව
 හිමිකම්, මානව අයිතිවාසිකම් ඔහොම තමයි සම්මත කරගන්නෙ.
 එතකොට මානව හිමිකම් ඇත්තටම නිරිසන් ලෝකෙවත් එහෙම නෑ, එහෙම
 නැති ඒවා මානව හිමිකම් කියලා සම්මත කරගෙන තියෙනවා සමහර රටවල්
 වල. ඉතින් කොහොම වුනත් කන්න ඕන වුනාම කබරගොයන් තලගොයා

කියලා හඳුනන්නවා කියනවානෙ. ඒ වගේ, මිනිස්සුන්ට ඉතින් යම් යම් දේවල් කරන්න ඕන වුනාම ඒවා සදාචාරය හැටියට පරිවර්තනය කරගන්නවා. ඉතින් කොහොම වුනත් මේ කියන රාගය පුරුෂයාට ස්ත්‍රිය කෙරෙහින්, ස්ත්‍රියට පුරුෂයා කෙරෙහින්, පුරුෂයාට පුරුෂයා කෙරෙහින්, ස්ත්‍රියට ස්ත්‍රිය කෙරෙහින් මේ කවර ආකාරයෙන් මතු වුනා වුනත් ඒක අසම්මතයි, ඒක සුදුසු නෑ කියලා දැනෙන අවස්ථාව වෙනකොට ඒක යටපත් කරන්න උත්සාහ කරනවා, එබඳු තැන්වලදී මේ කරුණාවේ, මෙමතියේ ස්වරූප අරගෙන මතුවෙන්නට පුලුවන්. එතකොට නායක භාමුදුරුවෝ මෙහෙම පැහැදිලි කරන්නෙ ගොඩක් වෙලාවට පොහොසත් පුරුෂයෙකුට දුප්පත් ස්ත්‍රියක්, පොහොසත් ස්ත්‍රියකට දුප්පත් පුරුෂයෙක් - දැන් පටාචාරාවට වෙන්නෙ එහෙම නැතැක්, ස්ත්‍රිය පොහොසත් පුරුෂයා දුප්පත්. ඉතින් එබඳු අවස්ථාවල කරුණාවේ වේශයෙන් මතුවෙන්නට පුලුවන්. දැන් පැවිද්දා තුළ ඇතිවෙන්නට පුලුවන් අසරණ කාන්තාවක් පිළිබඳව. පැවිදි භික්ෂුණියකට, දස සිල් මාතාවකට ඇතිවෙන්නට පුලුවන් අසරණ පුරුෂයෙක් සම්බන්ධව. එතකොට මෙහෙම විවිධ පැතිවලින් අර දුකට පත්වෙච්චි පීඩාවට පත්වෙච්චි අවස්ථාව පාදක කරගෙන තමයි මේ මනෝභාවය වැඩෙන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා හරිම පරිස්සම් වෙන්නට ඕන අසරණයන්ට පිහිට වෙන්නට යාමේදී ඒ අසරණයාට පිහිට වීමේ ස්වරූපයෙන් ඇතිවෙන්නෙ හැබෑ කරුණාව ද, එහෙම නැත්නම් මේ කියන වංචක රාගය ද කියලා. ඉතින් අපි නැවතත් සිහිපත් කරනවා, අර ගෙහාන් මහත්මයා මුලින් කිව්වා වගේ මේ ස්වරූපයෙන් ඇතිවෙන්නෙ හැබෑ කරුණාව ද, එහෙම නැත්නම් මේ කියන වංචක රාගය ද කියලා. ඉතින් අපි නැවතත් සිහිපත් කරනවා, ගෙහාන් මහත්මයා අපි මුලින් කිව්වා වගේ දැන් මේක බලලා ඔන්න භාමුදුරුවෝ කියන්නෙ, දවසක් එහෙම එකක් කවුරුහරි මට කිව්වත් එක්කන්. ඔබවහන්සේ ඉතින් හැම එකකම වැරදිනෙ පෙන්නන්නෙ. හැම එකක්ම කොච්චර හොඳ දෙයක් වුනත් ඒකෙ මොකක්හරි අඩුවක්නෙ පෙන්නන්නෙ කියලා, එහෙම දවසක් මට උපාසක අම්මා කෙනෙක් කිව්වා. ඉතින් මං කිව්වා කවුරුවත් කරන එකේ වැරදි පෙන්නනවා නෙවෙයි, ඒවා වරදින්න පුලුවන් තැන් මේ පෙන්නන්නෙ, වරදින්න කලින් පෙන්නන්නෙ. දැන් ඒ අම්මා ඒක දැකලා තිබුනේ සුදස්සි භාමුදුරුවෝ හැම එකකම අඩුවක් තමයි කියන්නෙ. එතකොට එහෙම ගන්න එපා මේ කියන කාරණය. මේවා මම කියන කාරණා නෙවෙයිනෙ, බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරපුවා, රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවෝ සටහන් කරලා තියෙන ඒවා අපි මේ සාකච්ඡා කරන්නෙ. එතකොට අපි අත්දැකීම් තුළින් බොහෝ දේවල් පැහැදිලි කරන්නෙ අපිටත් වරදින්න පුලුවන්, අනිත් අයටත් වරදින්න පුලුවන්.

ඒ ඇත්තටම වරද හැටියට ඒක හඳුනානොගන්න නිසා, ඉතින් මේ වංචක ධර්ම පිළිබඳවත් අපි කතා කිරීමේ වැදගත්කම තියෙන්නේ මේවා ගැන කල්වේලා ඇතිව හිතලා කල්පනා කරලා තියෙන කෙනෙකුට විතරයි යම්තම්වත් සංඥාවක් එන්නේ මෙහෙම දේවලුත් තියෙනවා කියලා. ඊළඟට තව ටිකක් පරීක්ෂා කරන, විමර්ශනය කරන, ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන කෙනෙකුට විතරයි තමන්ගේ මනසේ ඇත්තටම මේ මතුවෙන්නේ සැබෑ කුසල චේතනාවක්ද, එහෙම නැත්නම් මේ කාමරාගයක්ද කියන එක හඳුනාගන්නට පුලුවන් වෙන්නේ. ඉතින් ඔය විදියට ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවක් නැති නමුත් සීලය ගැන, ගුණය ගැන, සදාචාරය ගැන උනන්දුවක් ඇති, නමුත් ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවක් නැති, ඕනම කෙනෙක් තුළ මේ කියන ආකාරයට මෙෙහි ස්වරූපයෙන් කරුණා ස්වරූපයෙන් මේ රාගය මතුවෙන්නට පුලුවන්.

හොඳමයි අපේ හාමුදුරුවනේ, ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කළේ රාගය යම් යම් ආකාරයන් විදියට වංචක ධර්මයන් තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුලුවන් අදියරයන් කිහිපයක් ගැන. තවදුරටත් වැඩිදුරටත් බොහෝ දේ අපිට කතා කරන්නට තියෙනවා. ඉතින් කෙසේ වෙතත් අදත් පුරා හෝරාවක කාලයක් අපි ඔබේ නිවහනේ රැඳුනා. මේ දහම් කරුණු පිළිබඳව ඉතා අරපිරිමැස්මෙන්, අරපරිස්සමින් අපි ඔබත් එක්ක සාකච්ඡා කලා. නමුත් කාලවේලාව අදට අපිට හරස් වනවා වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී, ඉතින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහන සඳහා ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අපි ආරාධනා කරන්නට යෙදුනේ නම කියන්නට අවසරයි ආවාය්‍යී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, අපේ හාමුදුරුවනේ හැමදාමත් වැඩසටහනින් අප ඔබවහන්සේට නිදුක් නිරෝගී සුවය පතනවා. ඒ වගේම සියැස මාධ්‍ය ජාලය වෙනුවෙන් ඔබවහන්සේට පාද නමස්කාරක ස්තූතිය පුදකරනවා. මේ වැඩසටහන ගෙන ඒමට අපිට අනුමැතිය අවසරය ලබාදුන්නු ගරු සභාපතිතුමන් ඇතුළු සියලුම දෙනාවත් අප බොහොමත්ම ආදරයෙන් සිහිපත් කරනවා. ඒ වගේම ප්‍රේක්ෂක ඔබෙහුත් අපි ඉල්ලීමක් කරනවා අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේට, සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ අපේ දුරකතන අංක වලට ඔබේ මේ වැඩසටහන පිළිබඳව ඔබ දරන යෝජනා තිබෙනවා නම් ඒ පිළිබඳවත් අපිට දැනුම් දෙන්න. ඒ වගේම සියැස මාධ්‍යය ඔබට නරඹන්නට අන්තර්ජාලය ඔස්සේ තව ඉඩකඩ පුළුල් කර තිබෙනවා. ඒ අනුව සියැස යූටියුබ් නාලිකාව, සියැස ෆේස්බුක් පිටුව මේ සියල්ලක් හරහාත් මේ වැඩසටහන නරඹන්නට එකතුවෙන්න කියන ආරාධනාව අපි ඔබට සිදු කරනවා. ඉතින් එසේ නම් අද දවසේමෙම වැඩසටහන නිමාවට පත් කරනවා.

සුගත පද විවරණ වැඩසටහන අදට පුරාහෝරාවකට මෙලෙස නිමාවට පත්වන මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබටත්, රටටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/3AvAdb8ZGHE>

09 - සුගත පද විවරණ

තෙරුවන් සරණ වේවා! ආයුබෝ වේවා! යහපතක්ම වේවා! සියැස රූපවාහිනිය සියැසින්ම නරඹන ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට. අදත් ඔබ ආස කරන ආදරය කරන බොහෝ ප්‍රේක්ෂක ප්‍රතිචාර ඉතා ඉහළ මට්ටමකින් අපිට ලැබෙන ගුරුබසින් පැවසූ දේ සිසු මුවින් විවර කෙරෙන සොදුරු වැඩසටහන සුගත පද විවරණ අරඹන්නට අපිට අවසර. අද දවසේත් මෙම වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී අප සියැස මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ආරාධනා කලා අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, ඒ ගරු සිත් පෙරදැරි බැතිසිත් පෙරදැරි ආරාධනාව පිළිගෙන මැදිරි පරිශ්‍රයට අදත් සදහම් සාකච්ඡාවට අපත් එක්ක සහසම්බන්ධ වනවා නම කියන්නට අවසරයි පූජ්‍යපාද ආචාර්ය කුකුල්පත් සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ හාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ඔබවහන්සේව මේ අවස්ථාවට පිළිගන්නවා. එළෙසින්මයි අද දවසේත් සුපුරුදු ලෙසට මෙලෙසට මේ වැඩසටහනට අපට අවසරය, අනුශාසකත්වය, අවවාද නිළිණ කරන සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපතිතුමන් පී.කේ.යූ.අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය ප්‍රමුඛ, සියලුම කාර්ය මණ්ඩලයවත් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින් එසේ නම් මෙතැන් පටන් අපි වැඩසටහනට අවතීර්ණ වනවා. සුපින්වතුනි අපි ඉකුත් දවස් කාලය පුරාවටම මේ වැඩසටහන් මාලාවේ කතා කළේ මහාචාර්ය රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පන්තිදෙන් රචිත වංචක සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම නැමැති මෙන්න මේ ග්‍රන්ථය. මේ ග්‍රන්ථයේ තිබෙන කරුණු කාරණා හරියට, හරි අපුරුවට, මනාවට පැහැදිලි කරන්නට දෙස් විදෙස් ශ්‍රාවක බොහෝ පිරිස් වලින් ලැබුණු ඉල්ලීම මතයි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මේ පොත විවරණය කරන්නට, නොඑසේ නම් මහාචාර්ය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ අරමුණ කුමක්ද කියන වග ධර්මානුකූලව පැහැදිලි කරන්නටයි මේ දරන ප්‍රයත්නයේ උත්සාහය බවට පත්වුනේ. ඉතින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහනේ මීළඟ පරිච්ඡේදයට ඔබව රැගෙන යන්නට සූදානම් වනවා, අපේ හාමුදුරුවනේ මීළඟට අපි කතා කරමින් හිටියා පසුගිය වැඩසටහන් ගණනාව පුරාවටම ද්වේශය කියන්නෙ මොකක්ද, මේ ද්වේශය වංචක ධර්ම වලට හසුවන්නේ කොහොමද කියන කාරණාවන් එක්ක. අද අලුත් කොටසකට ප්‍රවේශ වෙනකොට හාමුදුරුවනේ මට මතක් වුනා දුන්නොත්

දානය, ලැබෙයි නිධානය කියලා සම්ප්‍රදායික ව්‍යවහාරයේ අපි නිතර කතා කරනවා. ඒ කතාව ඔලුවේ තියාගෙන මතකේ තියාගෙන මේ පොතට ආවොත් හාමුදුරුවනේ අද අපිට කතා කරන්න තියෙන්නෙ දානකාමතා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය ගැනයි අද අපේ කතාව. හාමුදුරුවනේ දාන දෙන එක, හොඳ කාරණාවක්. යහපත් සිතින් කරන කාරණාවක්. හැබැයි අපි දන්නැතිව වංචක ද්වේශයට මේ කාරණාව හසුවෙන්න පුළුවන්. ඒ ගැන අපි විග්‍රහ කරගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! ගෙහාන් මහත්මයා අපි දැන් ලෝභය ගැන කතා කරනකොටත් කතා කලා ලෝභයත් ධාතුකාමතා වේශයෙන් මතුවෙනවා. ඒ කියන්නෙ දීමේ කැමැත්ත හැටියට. දැන් මේ ද්වේශයත් දීමේ කැමැත්ත හැටියට මතුවෙනවා. ඒක හරි පුදුමයි දැන්, ලෝභයයි දානයයි ගත්තත් ප්‍රතිවිරුද්ධයි. එතකොට ද්වේශයයි දානයයි ගත්තත් ප්‍රතිවිරුද්ධයි. ඊළඟට ලෝභයයි ද්වේශයයි ගත්තත් එකට එකක් ප්‍රතිවිරුද්ධයි. එතකොට මේ සියලු ප්‍රතිවිරුද්ධ ධර්ම වුනාට ඒවා අර ඒ ප්‍රතිවිරුද්ධ ධර්මය ස්වරූපයෙන් මතුවෙනවා ඉතාම සුක්ෂම විදියට. දැන් දන්දීම කවර පදනමකින් කලා වුනත් අනුන්ට යහපතක් සිදුවෙනවා නම් ඒකෙන් ලෝකෙට හොඳක් වෙනවා. නමුත් තමන්ගේ මනෝභාවය නිවැරදි තැනක නැති නම් එබඳු දානය අපට කෙලෙස් නසන්නට උපකාර වන පාරමිතාවක් වෙන්නෙ නෑ. දැන් අපි මූලිකව හදුනාගන්නට ඕන යමක් අපි පරිත්‍යාග කරනකොට අපේ චේතනාව කොයි තරම් දුරට නිවැරදි වෙනවාද, පිරිසිදු වෙනවාද, ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත වෙනවාද, ඒ අනුව තමයි අපේ සිත ශක්තිමත් වෙන්නෙ, යහපත් ප්‍රතිසන්ධියක් ලබන්නට ඒ කුසලය උපකාර වෙන්නෙ, ඒ වගේම කෙලෙස් නසන්නට ඒ කුසලය උපකාර වෙන්නෙ. ඒ වගේම අපි යමක් පරිත්‍යාග කලාම ඒකෙන් ලෝකෙට යම් යහපතක් වෙනවාද, ඒ ලෝකෙට සිදුවෙන යහපත අනුව තමයි සසර ගමනේ අපිට සිදුවෙන ප්‍රචාන්ති විපාක ලැබෙන්නෙ. අපිට ලැබෙන විපාකය ප්‍රතිසන්ධි විපාක, ප්‍රචාන්ති විපාක කියලා දෙආකාරයි. ප්‍රතිසන්ධි විපාක කියන්නෙ උත්පත්තියට බලපාන ආකාරය. එතකොට ඒ උත්පත්තියට බලපාන්නෙ අපේ මනෝභාවය. මනෝභාවය පිරිසිදු ද නැද්ද කියන එක තමයි උපත තීරණය වෙන්නෙ. ප්‍රචාන්ති විපාක කියන්නෙ ඉපදුනාට පස්සෙ මිය යන තෙක් අපිට ලැබෙන විපාකය. එතකොට අපි ලෝකෙට උදව් කරලා තියේ නම් අන් අයගේ කුසගිනි නිවලා තියේ නම්, අන් අයට පිහිට වෙලා තියෙනවා නම්, අපිත් උපන්නාට පස්සෙ කුසගිනි නිවෙන්න, අනිත් අයගේ සහයෝගය ලබන්න ඒ කුසලය හේතුවෙනවා. ඒක තමයි ප්‍රචාන්ති විපාකය කියන්නෙ. දැන් යම්කිසි කෙනෙක් වංචක ධර්මයකට

හඳුනාගැනීමට හෝ යම් කෙනෙකුට යමක් පරිත්‍යාග කරලා කුසගිනි නිවලා යහපතක් කරලා ශාසනයේ අභිවෘද්ධියට උදව් කරනවා නම්, ඒ තැනැත්තාට සසර ගමනේ යහපත් වූ සඵල විපාක ලබන්නට ප්‍රවෘත්ති විපාක හැටියට ඒකෙන් යම්කිසි සහදායකත්වයක් ලැබෙන්න පුළුවන්. හැබැයි ඥාණසම්ප්‍රයුක්තව නිවැරදි මනෝභාවයක් ඇති කරගෙන නැතිනම් එය කෙලෙස් නසන්නට උපකාර වෙන්නෙ නෑ. ඒ වගේම ඥාණසම්ප්‍රයුක්ත උත්පත්තියක් ලබන්න උපකාර වෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා තමයි අපි විශේෂයෙන්ම දැන් මොන අදහසින් දුන්නත් කමක් නෑ. දෙන එක හොඳයිනෙ කියලා විතරක් අපිට කියන්න බෑ. අදහස නිවැරදි වුනේ නැතිනම්, ඒ දීමනාවෙන් ලෝකෙට යහපත සිද්ධ වුනාට තමන්ගේ විමුක්ති ගමනට ඒකෙන් සහයෝගයක් ලැබෙන්නෙ නෑ සිත කෙලෙසිලා තිසා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ අපි හඳුනවන්නට පුළුවන් තැනක් ගැන තමයි මේ ද්වේශය ගැන කතාවේදී විශේෂයෙන් රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරන්නෙ. එතකොට එහිදී නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා ‘දාන කාමතා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය. ආදරයෙන් පෝෂණය කල තමන්ගේ උරුමක්කාරයන් වූ දරුවන් නැසුනු ඇතැමුන්ගේ සිත් හි ද්වේශය දානකාමතා වේශයෙන් පහළ වේ. ඔවුහු තමන්ගේ ධනය දෙස බලා දැන් මේවා කාට දෙන්නද, දෙන්නට සිටි අය නැතිවුනා නොවේද, දැන් මට මේවා රැස් කරගෙන තිබීමෙන් වැඩෙක් නැත, මේවා පිනටවත් දීලා දමන්නට ඕනෑ යැයි සිතා සමහර විට දන් දෙති. අකුසලය කුසලයටත් ප්‍රත්‍යය වන බැවින් ද්වේශය හේතුකොට ගෙන දෙන දානය වුනත් දෙන අවස්ථාවේදී ද්වේශයෙන් තොරව කුසල චිත්තයෙන් ඒ දීම කලහොත් ඔවුනට ඒ දීමෙන් වැඩ සිදුවේ. දෙන අවස්ථාවේදීත් ද්වේශ සහගත සිතියම දුනහොත් ඒ දීමෙන් දායකයාට වන වැඩක් නැත.’ එතකොට දැන් මේකෙ නායක භාමුදුරුවෝ ඉතාමත් පරිස්සමින් මේ කතාව කියලා තියෙනවා. දෙන මොහොතෙන් ද්වේශයෙන් දෙනවා නම් ඒකෙන් දායකයාට වැඩක් නෑ. හැබැයි ලබන තැනැත්තාට ඒකෙන් යහපතක් වෙන්න පුළුවන්. කියන්නෙ මොන අදහසින් දුන්නත් ලැබෙන තැනැත්තාට ඒකෙන් ප්‍රතිලාභයක් ලැබෙනවානෙ. ඒක හොඳයි. හැබැයි අර ද්වේශ මූලිකව දෙනවා නම් දායකයාට ඒකෙන් යහපතක් වෙන්නෙ නෑ. ඔහුගේ හිත නිවැරදි තැනක නැති නිසා. නමුත් නායක භාමුදුරුවෝ මෙනත තවත් වැදගත් කාරණයක් පැහැදිලි කරනවා, සමහර වෙලාවට අකුසලය කුසලයට ප්‍රත්‍යය වෙනවා. කුසලය අකුසලයට ප්‍රත්‍යය වෙනවා. එතකොට දැන් අර තමන්ගේ ධන සම්පත් දෙන්නට බලාපොරොත්තුවෙන් හිටපු දූ දරු මුණුබුරු මිණිබිරි ආදියත් ඒ අය

නැතිවෙලා අහෝසි වෙලා දෙන්න කෙනෙක් නැතිකම නිසා අර වංචක
 ද්වේශයට හසුවෙලා දානය දීමට පෙළඹුනා වුනත් දෙන අවස්ථාවේදීත්
 නිවැරදි සිත් පහළ කරගෙන දෙන්න පුලුවන් නම් ඒක හොඳ උසස් කුසලයක්
 වෙන්න පුලුවන්. අපි අර ගෙනාත් මහත්මයාට මනක ඇති පහුගිය සතියේ
 කතා කරනකොට කිව්වා අර සියදිවි නසාගැනීම ගැන. දැන් සමහර භික්ෂූන්
 වහන්සේලා යම් යම් රෝගී තත්වයන් දරාගන්න බැරිව බුදුරජාණන් වහන්සේ
 වැඩ සිටි කාලයේ දිවි නසාගෙන තියෙනවා. එතකොට දිවි නසාගන්න ගෙල
 සිදගන්නේ ද්වේශ මූලික සිතකින් වුනාට ඒ ගෙල සිදගැනීමේ සිද්ධිය සිද්ධ
 වුනාට පස්සෙ ඒක එසැණින්ම, එක ක්ෂණයෙන්ම මිය යන්නැනෙ. චිත්ත විනී
 කීපයක්ම හරි ඇතිවෙන්න පොඩි කාලයක් හරි එතන ඉතුරු වෙනවා. හැබැයි
 දෙවනුව අර ද්වේශ මූලිකව ගෙල සිදගන්නට පෙළඹුණාට දෙවනුව
 සංසාරයක ප්‍රගුණ කරන ලද විදර්ශනා ප්‍රඥාව අවදි කරගන්නාම
 උන්වහන්සේලාට රහත් වෙන්නත් ඒකම කර්මස්ථානයක් කරගන්නට
 පුලුවන් වෙලා තියෙනවා සමහර අයට. එතකොට එතැනදි මොකක්ද සිද්ධ
 වුනේ, මූලික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ පටිගසම්ප්‍රයුක්ත සිතකින්.
 හැබැයි දෙවනුව ඒක විදර්ශනා ප්‍රඥාවට ගෝචර කරගන්නවා. අන්න ඒ වගේ
 නායක භාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරන්නෙ අපි දෙන්න සුදානම් වෙන්නෙ මොන
 අදහසින් වුනත් ඒක කුසල් සිතක් නොවුනා වුනත් දෙන අවස්ථාවේදී අපිට
 ප්‍රඥාව උපදවාගෙන අනුන්ට සිද්ධ වෙන යහපත ගැන කල්පනා කරලා හොඳ
 හිතීන් දෙන්නට පුලුවන් නම් ඒ දීම ලබන තැනැත්තාටත්, දෙන
 තැනැත්තාටත් දෙන්නටම යහපතක් වෙනවා. හැබැයි සිත නිවැරදි තැනකට
 ගන්නට සමත් වුනේ නැතිනම් ලබන තැනැත්තා ප්‍රයෝජනයක් වෙන්නට
 පුලුවන්. ඒක දෙන තැනැත්තාට එතරම් අර්ථ සම්පන්න දෙයක් නොවෙන්න
 පුලුවන්. ඉතින් මෙබඳු අවස්ථාවන්හිදී කොහොමද ඒක වෙන්නෙ කියන
 එකයි නායක භාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරන්නෙ මෙනත්, ‘දැන් යම් යම් දේවල්
 තමන් ආදරයෙන් පෝෂණය කල දරුවන්ට ඊළඟට මුණුබුරු මිණිබිරියන්ට
 දෙන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. එහෙම බලාපොරොත්තු වුනාට හදිසියේ
 ඔවුන්ගේ අභාවය නිසා එහෙම නැත්නම් ඔවුන් තමන් අතහැර දාලා යාම
 නිසා, ඊළඟට තව සමහර වෙලාවට සිද්ධ වෙනවා ඒ අය හිතුවක්කාර විවාහ
 කරගැනීම නිසා, දැන් තමන් අපේක්ෂා කරන විදියේ යහපත් විවාහයක්
 නෙවෙයි කරගන්නෙ, ඒ දරුවන්ට මුණුබුරු මිණිබිරියන්ට ඕන විදියට තමයි
 විවාහය තීරණය කරන්නෙ. එතකොට අම්මා තාත්තා හරි අත්තම්මා සීයා
 හරි කල්පනා කරනවා මේ ගොල්ලන්ට දීලා වැඩක් නෑ හිතුවක්කාර
 තීරණයක් ගන්නා. දැන් මේ ගොල්ලෝ මේවා නාස්ති කරනවා, එහෙම නම්

මේවා දෙන්න ඕන පත්සලට. මේවා පරිත්‍යාග කරන්න ඕන නැතිබැරි මිනිස්සුන්ට දෙන්න ඕන. එතකොට ඒ වගේ අවස්ථාවලත් අර වෙන්න තමන්ගේ අභිමතයට ප්‍රතිවිරුද්ධ දෙයක් කරපු නිසා ඒකත් එක්කලා ඇතිවන ගැටීම තුළින් අර තමන් සන්නික සම්පත් දානය සඳහා පරිත්‍යාගය සඳහා පෙළඹෙනවා. දැන් එතකොට අපි පසුගිය සතියේ කතාකලා ගෙනාත් මහත්මයා අර නෛෂ්කමයතා වේශයෙන් වංචක ධර්මය මතුවෙන ආකාරය. එතකොට එතනදි වෙන්නෙ අර ගැටීම නිසා දේවල් අතහැර දමනවා. දැන් මෙතන වෙන්නෙ ගැටීම නිසා පරිත්‍යාග කරනවා. දැන් මේ අත්හැරදැමීම සහ පරිත්‍යාග කිරීම කියන දෙක ඒ දෙකේ තියෙන වෙනසත් අපි තේරුම් ගන්නට ඕන. දැන් සමහර වෙලාවට අද කාලෙ ඇතැම් ස්වාමීන් වහන්සේලා පවා මේ කාරණය ටිකක් පටලවාගෙන කතා කරන අවස්ථා තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ දන් දීම කියලා කියන්නෙ අත්හැරීමමයි. දන්දීම කියන්නෙ අත්හැරීමමයි කියලා සමහරු විග්‍රහ කරනවා. එතකොට දන්දීම තුළත් අත්හැරීමක් තියෙනවා. හැබැයි දන්දීමේ අතහැරීමයි, නෛෂ්කම්මයෙන් අතහැරීමයි කියන්නෙ දෙකක්. ඒ කියන්නේ දැන් දේවල් වල නිසරු බව දැකලා අපි අතහරිනවා නම් අපි හිතනවා ඒවා අපේක්ෂාවකින් තොරවයි අතහරින්නෙ. දානයේදී අපේක්ෂාවකින් තොරව අතහරින ගතියක් නෙවෙයි, අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙනුයි අතහරින්නෙ. ඒ නිසා නිසරු බව දැකලා අතහරිනවාද, අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් අතහරිනවාද, එතන තමයි මේ පාරමිතා දෙකේ වෙනස තියෙන්නෙ. ඒවායේ නිස්සාරත්වය දැකලා අතහරිනවා නම් එතන නෛෂ්කම්මය පාරමිතාව, අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් අතහරිනවා නම් එතන දාන පාරමිතාව. ඉතින් මේ දෙකම සිද්ධ වෙන්න පුළුවන් ද්වේශ මූලිකව. ඉතින් පසුගිය සතියේ අපි කතාබහ කලේ ඒ නිසරු බව පෙනෙනවා වගේ පෙනිලා අර නොකැමැත්තෙන් දේවල් අතහරිනවා. ඒ කියන්නෙ තමන්ට අවශ්‍ය විදියට දේවල් සිද්ධ වෙන්නෙ නැති නිසා ඒ ගැටුමත් එක්කලා අතහැරලා දානවා. දැන් මේ දානකාමතා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය මතුවෙනකොට අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් තමයි අපි මේ දේවල් පරිත්‍යාග කරන්නෙ කියන ස්වරූපයෙන් හිතාගෙන දේවල් පරිත්‍යාග කරනවා, නමුත් තියෙන්නෙ මොකක්ද, නමුත් දෙන්න බලාපොරොත්තුවෙච්චි අයට දෙන්න සුදුසු පසුබිමක් නෑ, එක්කො ඒ ගොල්ලො අභාවයට ගිහිල්ලා, එහෙම නැත්නම් තමන් දෙන්න හිතාගෙන හිටපු කොන්දේසි ටික කඩ කරලා. ඒ නිසා ඒ ගොල්ලන්ට දෙන්න නෑ මං වෙත කෙනෙකුට දෙනවා කියලා තීරණය කරනවා. ඉතින් එබඳු තැන්වලදි අපිට පරිත්‍යාගයක් වගේ පෙනුනාට සුක්ෂ්ම ද්වේශය ක්‍රියාත්මක වෙනවා. හැබැයි නැවත අපි තේරුම් ගන්නට ඕන මූලික

වුනේ අකුසල් සිතක් වුනත් දෙන අවස්ථාවේදී හොඳ සිතින් දෙනවා නම් ඒකෙන් දායකයාටත් ප්‍රතිග්‍රාහකයාටත් දෙදෙනාටම යහපතක් සිද්ධ වෙනවා. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා දානය හොඳ කාරණාවක්, නමුත් දන් දෙන්නේ කුමන කාරණාවක් පදනම් කරගෙනද, අන්න ඒ චේතනාව යම්කිසි හෙයකින් ද්වේශ සහගත නම්, තමන්ගේ කොන්දේසි වලට තමන් දායු බන්දේසියට ගැලපෙන රාමුවට කොටු වෙලා නැත්නම් අන්න එතනින් යමක් දන්දෙන්න හිතනවා තමන්ගේ අයට නොදී කියන ආකල්පය තියෙනවා නම් අන්න අපි කතා කරපු කාරණාව, ඔබටත් මටත් තියෙන්නට පුලුවන් වංචක ධර්ම වලට හසුවෙලාද කියන තැන ඔබයි මමයි සුක්ෂ්ම විය යුතු කාරණාවක් තිබෙන බව භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා. අපේ භාමුදුරුවනේ අද දවසේ මේ වැඩසටහනේ අපිට අවසර දෙන්න පළමු විරාමයට යන්න. ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට ගිහින් ඇවිදින් මිළඟට කතා කරමු මිළඟ දහම් කාරණා පිළිබඳව තවදුරටත්, වැඩිදුරටත්. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා සියැසු රූපවාහිනී මැදිරියට. ඔබ මේ සම්බන්ධ වෙමින් පවතින්නේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟ. භාමුදුරුවනේ අපි මිළඟ කොටසට යොමුවෙන්නට හිතුවා. දුස්සීල පරිවර්ජනතා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය තමයි මිළඟට අපිට කතා කරන්න තියෙන්නේ. කතාවට භාමුදුරුවනේ අපි කියනවානෙ කෙතරම් හොඳ කලත් දුදනෝ නොවෙති යහපත් කියලා. භාමුදුරුවනේ කොහොමද මෙන්න මේ දහම් කරුණ අපේ ජීවිතයේ සාමාන්‍ය ජීවිතය සමඟ සම්බන්ධ කරලා බද්ධ කරලා අපෙත් වෙන්න පුලුවන් වරද නිවැරදි කරගන්න පුලුවන් තැන විදියට ඔබ දකින්නේ.

දැන් ගෙහාත් මහත්මයා මේ කියන කාරණය හුඟාක් වරදවාගෙන තියෙනවා සමහර අය බුදුරජාණන් වහන්සේ මංගල කරුණු දේශනා කරනකොට පටන්ගන්නෙම අපේවතාව බාලානං, එතකොට බාලයින් ඇසුරු නොකිරීම. දැන් බාලයින් ඇසුරු නොකිරීම කියලා කියන්නෙ බාලයින් වර්ජනය කිරීම නෙවෙයි. එහෙම බාලයෝ දුදනුන් වර්ජනය කරන්න ගියොත් මේ ලෝකෙ අපිට ජීවත් වෙන්න විදියක් වෙන්නෙ නෑ, මොකද එහෙම කලාණ මිත්‍ර සන්පූරුෂයෝ විතරක් හොයන්න ගියොත් එහෙම අපිට ඇසුරු කරන්න කෙනෙක් සමහර විට සමාජයේ නැතිවෙන්න පුලුවන්. සමාජයක්ම නැතිවෙන්න පුලුවන්. ඒ නිසා මිනිස් සමාජය කියලා කියන්නෙ අන්තර්පුද්ගල සම්බන්ධතා. එතකොට ඒ අන්තර්පුද්ගල සම්බන්ධතා කඩවුනොත් බිඳුනොත් එතන සමාජයක් පවතින්නෙ නෑ. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නෙ සන්පූරුෂයාගේ සන්පූරුෂකම් භජනය කරන්න ඕන

අසන්පුරුෂයාගේ අසන්පුරුෂකම භජනය නොකර ඉන්න ඕන. පුද්ගල වර්ජනයක් නෙවෙයි. එහෙම නැත්නම් පුද්ගලයින් සරණ යාමකුත් නෙවෙයි මෙතන කියන්නෙ. දැන් සන්පුරුෂයා භජනය කරනවා කියලා කියන්නෙ පුද්ගලාභිවන්දනයක් නෙවෙයි. ඒ පුද්ගලයාගේ යහපත් ගති ලක්ෂණ, දැන් පණ්ඩිතයා සහ බාලයා වෙන්කරගන්නා හැටි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මජ්ඣිම නිකායේ බාලපණ්ඩිත සූත්‍රයේදී. බාලයාගේ ස්වභාවය තමයි දුෂ්චිත්තින චිත්තීව හෝති - ඒ තැනැත්තා හිතන්නේම තමන්ටත් අනුන්ටත් අනර්ථකාරීම දෙයක්. ඊළඟට දුෂ්භාසිත භාෂිත - කතා කලොත් කතා කරන්නෙ තමන්ටත් අනුන්ටත් අවැඩදායක දෙයක්. ඊළඟට දුක්ඛත කම්මකාරීව - කලොත් කරන්නෙ තමන්ටත් අනුන්ටත් අනර්ථකාරී දෙයක්. එතකොට ඔය ගති ලක්ෂණ වලින් තමයි බාලයා හඳුනාගන්න තියෙන්නෙ. එතකොට බාලයො ඇසුරු නොකරනවා කියලා කියන්නෙ අන්න ඒ තැනැත්තාගේ වැරදි චිත්තනය වැරදි භාවිතය, වැරදි ක්‍රියාකාරීත්වය අපි ඒ වගේ දේවල් භජනය කරන්නට යන්නෙ නෑ. - නැතිව ඒ පුද්ගලයාව අයින් කරන්න කියන එක නෙවෙයි- පුද්ගලයා අයින් කරන එක නෙවෙයි. පුද්ගලයා ඒ මනුෂ්‍යයා බඩගින්නෙ ඉන්නවා නම් කන්න ටිකක් දෙන එක අපරාධයක් නෙවෙයි. ඊළඟට ඒ පුද්ගලයා සමාජයේ සාමාජිකයෙක් නම් අපිට සමස්ත සමාජයක් ඇසුරු කරනකොට ඔහු විතරක් කොන් කරලා කටයුතු කිරීම ඒක සන්පුරුෂ ක්‍රියාවක් නෙවෙයි. ඊළඟට සමාජයේ යම් යම්, අපි හිතමු පින්කමක් කරනවා එතකොට, ඒ පුද්ගලයාවත් කොහොමහර් අපි දායක කරගෙන අර සුළු කුසලයක් හරි කරගන්න අවස්ථාවක් හදලා දෙන්න ඕන. ඒ වගේ අපි අනුකම්පාවෙන් මෙමත්‍රියෙන් තව කෙනෙකුට පිහිට වෙන්න ඕන. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ හැමවිටම දේශනා කරන්නෙ වලේ ඉන්න කෙනා ගොඩ ගන්නකොට තමන් වලට වැටෙත් නැතිවෙන්න පරිස්සම් වෙන්න ඕන. තමන්ගේ ස්ථාවරය. තමන් වලට වැටුනොත් ඒ මනුෂ්‍යයන් වලේ, තමනුත් වලේ. එතකොට අපි බාලයින් ඇසුරු කිරීම වරදක් නෑ, අපි බාල තත්වයට වැටෙත් නැතිව ඒ තැනැත්තා බාල තත්වයෙන් ගොඩ ගන්න පුළුවන් නම් ඒක වරදක් නෙවෙයි. හැබැයි ඒ ගොඩගන්න කියලා ගිහිල්ලා අපින් බාලයෙක් බවට පත්වෙන්න ඒ ගොඩට වැටෙන්න පුළුවන් අර බාල ලක්ෂණ භජනය කලොත්. ඒ නිසා මේ භජනය කරනවා ඇසුරු කරනවා කියලා කියන්නෙ පුද්ගලයින් සමඟ ගණුදෙනු කිරීම කියන කාරණාව නෙවෙයි, ඊට වඩා එහා ගිය දෙයක්. ඒ විදියට හිතන්න, ඒ විදියට කතා කරන්න, ඒ විදියට ක්‍රියා කරන්න, ඒ විදියට දකින්න, චිත්තන, සිතූම් පැතුම්, ආකල්ප, වර්යා මේ හැම එකක්ම පරිවර්තනය වෙනවා අර විදියට. ඒකයි භජනයේ තියෙන

අනර්ථකාරීත්වය. එහෙම නැත්නම් අර්ථය සිද්ධ වෙන්නෙන් ඒ විදියටමයි. එතකොට අසේවනාව බාලානං, පණ්ඩිතානං ච සේවනා කියලා කියන්න අර විදියට නිවැරදිව හිතන, නිවැරදිව කතා කරන, නිවැරදිව කතා කරන, නිවැරදි දැක්මක් ඇති අයගේ ඒ දැක්ම, භාෂනය, චිත්තනය, ක්‍රියාව ඒවා භජනය කරන්න, ඒවා තමන් හුරුවෙන්න, ඒවාට තමන් නැඹුරු වෙන්න, හැබැයි තමන්ටත් අනුන්ටත් අනර්ථකාරී විදියට හිතන කතා කරන, ක්‍රියා කරන ඒ අයගේ සිතූම් පැතුම් ආකල්ප භජනය කරන්න එපා. දැන් එතකොට දුස්සීලයින් ඇසුරු කරන්න එපා කියන එකේ තේරුම ඒ දුස්සීලවතුන්ගේ දුස්සීල සිතූම් පැතුම් ඒ වර්යාවන්, ඒ ක්‍රියාකාරකම්, ඒ මනෝභාවයන් ඒවා ඇසුරු කිරීමෙනුයි අපි වළකින්න ඕන. නමුත් බොහෝ කොට අර සියුම් ද්වේෂය තියෙන තැනැත්තා දුස්සීල වූ පුද්ගලයා වර්ජනය කරන තැනට නැඹුරු වෙන්න පුළුවන්. අන්න ඒ විදියට තමයි අපි මේ වංචක ද්වේශයට නතු වෙන්නෙ. ඉතින් ඒක මහානායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා මෙහි ‘පක්ෂයක් දුස්සීලයන් වශයෙන් ගෙන ඔවුනට ද්වේශ කරන ගරභා කරන ඇතැමුන් කෙරෙහි ඒ ද්වේශය දුස්සීල පරිවර්ජනතාවය වේශය ගන්නේය. එයින් වංචිත වූ ඔවුහු තමන් දුස්සීලයන් වශයෙන් සලකන හික්ෂුන් වසන විහාරයන්ට නොයති. ඔවුන්ගෙන් දහම් නොඅසති, දුටු තැන ඉවත බලති, ගරභා කරති, දුස්සීලයන් ඇසුරු නොකිරීම නම් යහපත්ය. එහෙත් කවරෙකුට වුවද ද්වේශ කිරීම පාපයකි. දුස්සීලයන් ඇසුරු කිරීමට බියවන එහි ආදීනවය කියන ඒ පින්වත්තු ශ්‍රමණ දුස්සීලයන්ට මුත් ගිහි දුස්සීලයන් හට බිය නොවෙති.’ දැන් මේකේ නායක භාමුදුරුවෝ කරුණු දෙකක් කියනවා, ඉතාම වටිනා. අපි අවධානය යොමු කරන්නට ප්‍රයෝජනවත් වෙන කාරණා. පළවෙනි කාරණය තමයි දුස්සීලයන් ඇසුරු නොකර ඉන්න එක හොඳයි, හැබැයි දුස්සීලයන්ට ගරභා කිරීම, ඒ අය නිසා හිත නරක් කරගැනීම, ඒක සුදුසු දෙයක් නෙවෙයි. එතකොට අපි තේරුම් ගන්නට ඕන සමාජයේ ඒ වගේ වැරදි කරන පව්කම් කරන අසත්පුරුෂයෝ පව්කාරයෝ, දුස්සීලයෝ ගිහි අය අතර හිටියත්, පැවිද්දන් අතර හිටියත් ඒ ගොල්ලන් භජනය කරන්නට නොයාම වගේම අපි ඒ ගොල්ලෝ නිසා හිත දූෂ්‍ය කරගන්නවානම් ඒ ගොල්ලෝ නිසා අපි කුපිත වෙනවා නම්, ද්වේශ කරනවා නම්, අවඥා සහගතව ඒ අය දිහා බලනවා නම් හිත කිළිටි වෙන්නෙ කාගෙද, තමන්ගේමයි. එතකොට අනුන්ගේ දුස්සීල බව නිසා තමන්ගේ හිත කිළිටි කරගන්නවා නම් ඒ තැනැත්තා ඥාණවත්තයෙක් නෙවෙයි. ඒ තැනැත්තා සිහිබුද්ධියෙන් කටයුතු කරන කෙනෙක් නෙවෙයි. ඒ කාරණය තමයි පළවෙනි කාරණය. දෙවෙනි කාරණය නායක භාමුදුරුවෝ මේකේදී සිහිපත් කරන්නෙ,

පැවිද්දා දුස්සීලයි කියලා මිනිස්සු මහා ඉහළින් කතා කරනවා. හැබැයි ගිහි සමාජයේ ඉන්න බොහෝ අපරාධ කරන අය ඒ ගොල්ලො ඇසුරු කරනවා. හාමුදුරුවන්ගේ පොඩි අඩුව දැක්කත් ඒක මහා ඉහළින් කතා කරනවා, මේ හාමුදුරුවො මෙහෙමයි, මෙහෙමයි, යන්න පන්සල පැත්ත පලාතෙ, අපි ඔය හාමුදුරුවන්ගෙන් බණ අහන්න, අපි දානෙ දෙන්නෙත් නෑ, ඔය දුස්සීල හාමුදුරු නමක් එහෙම කියලා කියනවා. හැබැයි සමාජයේ ඉන්නවා සත්තු මරන, හොරකම් කරන, වංචා කරන, අල්ලස් ගන්න, මං පහරන, සමහර වෙලාවට නොයෙකුත් සුක්ෂම අපරාධ කරන ඒ වගේ මහා බරපතල අපරාධකාරයෝ සමාජයේ ඉන්නවා, මත්පැන් විකුණන. හැබැයි ඒ ගොල්ලොත් එක්ක ඇසුරු කරනවා මොකද ඒ ගොල්ලොත් එක්ක ඇසුරු කලේ නැත්නම් තමන්ගේ පැවැත්ම පවත්වගන්න බැර්වෙනවා. එතකොට ඒ ගොල්ලො දුස්සීලයි කියලා මොකුත් කතාවක් නෑ, හැබැයි අර පැවිද්දාගේ පොඩි අඩුවක් දැක්ක ගමන් ඒක මහා ඉහළින් කතා කරනවා. එතකොට මේ කාරණා දෙකම අපිට වැදගත් වෙනවා, පළවෙනි කාරණය තමයි දුස්සීලයින් ඇසුරු නොකිරීම හොඳ වුනාට, දුස්සීලයින්ට ගරහා කිරීම, ඔවුන් පහත් කොට සිතමින් තමන් හුවා දැක්වීම එබඳු මට්ටමකට යනවා නම් එතන තමන්ගේ සිත පිරිහීමකුයි සිද්ධ වෙන්නෙ. දෙවෙනි කාරණය තමයි පැවිද්දාගේ දුසිල්වත් බව දකිනවා ගිහියාගේ දුසිල්වත් බව දකින්නැතිව ඒ ගොල්ලො භජනය කරනවා. දැන් මෙතන අපි හිතිය යුතු තවත් පැත්තක් තියෙනවා. ඒ තමයි සමාජයේ අපි පුද්ගලයින් ඇසුරු කරද්දී, මෙතනදී විශේෂයෙන් සිහිපත් කරන්න අපිට මතක් වෙනවා, පද්මපුප්ප සූත්‍රය. එහෙම නැත්නම් ජාතක කතාවකුත් ඒ සම්බන්ධව තියෙනවා. ඒකෙ දක්වන්නෙ එක හික්ෂුන් වහන්සේ තමක් ආරණ්‍යගත වෙනවා. දැන් මේකෙ ගත්තෙ අනිත් පැත්ත මං මේ පැහැදිලි කරන්නෙ. ඒ හික්ෂුන් වහන්සේ ආරණ්‍යගතව ගුණදහම් වඩන්න යොමුවෙනවා. ඒ ආරණ්‍යයේ උන්වහන්සේ පැත් පහසු වෙන විලක් තියෙනවා. ඒ විලේ නෙළුම් තියෙනවා. ඉතින් දවසක් මේ හාමුදුරුවො පැත් පහසු වෙන්න විලට බැහැලා හොඳ ලස්සන නෙළුමක් පිපිලා තියෙනවා. මේ හාමුදුරුවො ඒ නෙළුම ළඟට ගිහිල්ලා කිට්ටු කරලා අර නෙළුමේ සුගන්ධය ආඝ්‍රාහණය කරනවා. ආඝ්‍රාහණය කරනකොට ඒ වෘක්ෂයේ හිටපු දේවතාවෙක් සුවද හොරා කියලා කියනවා. එතකොට අර හාමුදුරුවො වටපිට බලනවා කවුද මේ සුවද හොරා කියලා කියන්නෙ. ඊටපස්සෙ මේ හාමුදුරුවො අහනවා කවුද ඔය කියලා. ඊටපස්සෙ කියනවා මමයි කිව්වෙ. එතකොට හාමුදුරුවො කියනවා දැන් ඔබ මට සුවද හොරා කියලා කියනවා. මං මේකෙ සුවද හොරකම් කලෙත් නෑ අනික. මේක

කොහොමත් හුළඟට ගහගෙන යන සුවඳනෙ, මං මේ ආඝ්‍රාහණය කලේ. මං මේක හොරාගත්තෙ නෑනෙ, තෙළුම කඩලවත් නෑ. එතකොට මට සුවඳ හොරා කියලා කියනවා, අර ගමේ මිනිස්සු ඇවිල්ලා මලුත් කඩාගෙන, කොළත් කඩාගෙන, අලුත් ගලවාගෙන මේක අනිත් පැත්ත හරවලා යනවා, එතකොට ඒවා ජේන්තෙ නෑ. එතනදි හොරා කියන්නෙ නෑ, මේ මට තමයි හොරා කියන්නෙ කියලා අර හාමුදුරුවො කියනවා. කිව්වයිත් පස්සෙ අර දේවතාවා කියනවා දරුවෙක් බලාගන්න කිරීමව, ඒ කිරීමවගේ ඇඳුමේ පවිත්‍රතාවය හොයලා වැඩක් නෑ ඒ කියන්නෙ කිරීමව ඇඳගෙන ඉන්න ඇඳුමේ අර දරුවා මුත්‍රා කරනවා, මලපහ කරනවා, ඒ දරුවාගේ සෙම සොටු වැටෙනවා. එතකොට නිරන්තරයෙන් කිරීමව ඇඳගෙන ඉන්න ඇඳුම නිතරම කිළිටි වෙනවා. එතකොට ඒ කිරීමවගේ ඒ වස්ත්‍රයේ පිරිසිදු බව හොයලා වැඩක් නෑ. හැබැයි සිල්ගන්නට යන කෙනෙක් ඇඳගෙන යන සුදු වස්ත්‍රයේ එහෙම වෙන්න බෑ. ඒක පිරිසිදු වස්ත්‍රයක් වෙන්නට ඕන. අන්න ඒ වගේ මේ ගිහියන් කරන පව්කම් ගැන කතා කරලා ඇති වැඩක් නෑ ඒ ගොල්ලො කොහොමත් පව්කම් කරන අය. ඔබවහන්සේ ආරණ්‍යට ආවෙ ගිහියෙක් වගේ ඉන්න නෙවෙයිනෙ. ඔබවහන්සේ මෙහෙට ආවෙ පැවිද්දකට. අනිත් එක ඔබවහන්සේ මේ ග්‍රාමවාසී ජීවිතයෙනුත් අයින් වෙලා මේ ආරණ්‍යවාසයට ආවෙ තව වඩා හොඳට ගුණදහම් වඩන්න, ඒ නිසා ඔබවහන්සේට ඒක උචිත ද නැද්ද කියලා බලන්න. ඒ නිසා මේ ගිහියොත් එක්කලා ඔබවහන්සේ සංසන්දනය කරන්න යන්න එපා, ගිහියො කවුද, ඔබවහන්සේ කවුද කියලා අර දේවතාවා සිහිපත් කරනවා. සිහිපත් කලාට පස්සෙ ඒකත් ලස්සන කතාවක්, තව දිගට තියෙනවා. පස්සෙ අර හාමුදුරුවො කියනවා ඔබ කිව්ව කතාව හැබැවයි, නැවතත් මගේ ඒ වගේ අඩුපාඩු දැක්කොත් මට කියාදෙන්න කියලා. එතකොට අර දේවතාවා කියනවා කාගෙවත් කුණු අවුස්ස අවුස්ස ඉන්න මොකද මං ඔබවහන්සේ නිසා යැපෙනවායැ. ඔබවහන්සේ මට කන්න අදින්න දෙනවාද, ඔබවහන්සේගෙ අඩුපාඩු හොය හොයා ඔබවහන්සේගේ පස්සෙන් එන්න. තමන්ගේ අඩුව තමන් ඕන නම් හොයාගන්න, මං මේ දැක්ක නිසයි කිව්වෙ කියලා අර දේවතාවා ප්‍රකාශ කරනවා. ඉතින් එතනදි හොඳ ලස්සන උපමාවක් කියනවා, හරියට පිරිසිදු වස්ත්‍රයක පොඩි කුණු පැල්ලමක් වැටුනොත් ඒක ඉතාම ප්‍රකටව පෙනෙන්නට ගන්නවා. නමුත් අර අපිරිසිදු වස්ත්‍රයේ කුණු ගොඩක් තැවරිලා තිබුනා වුනත් ඒක ප්‍රකට වෙන්නෑ. අන්න ඒ වගේ සමාජයේ සමාන්‍ය ස්වභාවයක් තියෙනවා ගිහියන් අතර බොහෝ පව්කම් කරමින් හිටියා වුනත් ඒවා එව්වර ප්‍රකටව දකින්නෑ ඒ දකින්නැත්තෙ මොකද ගිහියොනෙ. ඒ නිසා ඒ ගොල්ලො ඉතින් කොහොමත් අර

කිරීමවගේ ඇඳුම වගේ නිතරම කිළිටි වෙන අය. ඇයි හාමුදුරුවනේ වැඩිය ආගම දහම ගැන දැනුමක් නැත. එහෙමතෙ කියන්නෙ. - ඔව් දැනුමකුත් නෑ ඉතින් කතාවට කියන්නෙ ඒ ඉතින් පෘථග්ජනයොනෙ. පැවිද්දොත් පෘථග්ජනයො තමයි, නමුත් හැබැයි පැවිද්දා මහණකමට එන්නෙ අර ගිහි ජීවිතයෙන් ඊට වඩා ටිකක් හරි ඉහළින් ඉන්න බලාගෙනතෙ. ඉතින් ඒ ආකල්පය එතන ගිහියන් බලන්න පුරුදු වෙලා තියෙනවා, ගිහියෙක් යම් යම් පව්කම් කලා වුනාට ඒක සාමාන්‍ය දෙයක්, පැවිද්දෝ එසේ නොකළ යුතුයි. ඉතින් ඒ චිත්තනය සියට සියක් වැරදිසි කියලා කියන්නත් බැහැ. මොකද පැවිද්දෙක් හැටියට ප්‍රතිඥා දෙනවනෙ තමන් අනුන්ගෙන් යැපෙන්නේ මහජනතාව ඒ හික්ෂුන් වහන්සේව පෝෂණය කරන්නෙ සිව්පසයෙන් ප්‍රත්‍ය පහසුකම් සම්පාදනය කරන්නෙ, ගිහියෙකුට ඒවා ගිහින් දෙන්නෙ නෑතෙ. එතකොට පැවිද්දාට ඒ ටික දෙන්නේ පැවිද්දා ගිහියාට වඩා විශේෂයි, සිල් රකිනවා, ගුණ දහම් වඩනවා කියන පදනමක් මතතෙ. අන්න ඒ නිසා තමයි පැවිද්දා පොඩි අඩුපාඩුවක් කලොත් ගිහියාට හුඟක් තරහා එන්නෙ. කෝප වෙන්නෙ. දැන් අපට ඡේතවා, දැන් රටක වුනත් සාමාන්‍යයෙන් මුල ඉඳලම විශ්වාසයක් තිබුත් නැති පාලකයෙක් වැරදි කරා කියලා එව්වර මිනිස්සු ගණන් ගන්නෑ දැනෙත් නෑ හැබැයි මුල ඉඳලා ලොකු විශ්වාසයක් තියාගෙන ගෞරවයක් තියාගෙන මෙයා මේ වැඩේ කරයි කියලා ලොකු බලාපොරොත්තුවක් තියාගෙන හිටපු මනුස්සයෙක් ඒ ටික කලේ නැත්නම් මිනිස්සු හරියට කුපිත වෙනවා. ඒ මොකද අර බලාපොරොත්තුව එතන සඵල වෙන්නෙ නැති නිසා. අන්න ඒ වගේ දෙයක් පැවිද්දො සම්බන්ධවත් සිද්ධ වෙනවා. පැවිද්දා ගුණදහම් වඩන කෙනෙක් ය, පැවිද්දා සිල්වත්ව සිටිය යුතුය කියන ආකල්පයක් මහජනයා තුළ තියෙනවා. පැවිද්දන් ඉතින් එතනට ඇවිත් තියෙන්නෙ ඒ ප්‍රතිඥාව ඇතුළත. ඒ නිසානෙ පැවිද්දාට සිව්පසයෙන් සංග්‍රහ කරන්නෙ. ඒ නිසා ගිහියාගෙන් දහසක් අඩුපාඩු සිද්ධ වුනත් ඒක දකින්නැති පුද්ගලයාට අර පැවිද්දාගේ ඉතාම පුංචි අඩුපාඩුව මතුවෙලා ඡේතවා. හැබැයි අපි අනිත් පැත්තෙන් තේරුම් ගන්න ඕන ඊළඟ කාරණය තමයි පැවිද්දාගේ අඩුපාඩුව පෙනුනා වුනාට පැවිද්දාගේ අඩුපාඩුව දැකලා හරි තමන්ගේ හිත දූෂ්‍ය කරගන්නවා නම් එයින් විනාශ වෙන්නෙ පැවිද්දා නෙවෙයි තමන්මයි. එතකොට දැන් පැවිද්දාගේ අඩුව හදන්නට ඕන කියලා ගිහියා කතා කරනවා, දැන් ඕකට හොඳ උදාහරණයක් තමයි මට අවුරුදු තිහකට විතර කලින් මගේ එක ගුරුවරයෙක් මට මතක් කලා, අංගුලිමාල වැරදි කරනවා කියලා අංගුලිමාල අල්ලන්න ඒ වැරද්ද වළක්වන්න, ඔහු අත්අඩංගුවට ගන්න කොසොල් රජ්ජුරුවෝ චතුරංගනී සේනාවත් අරගෙන ගියා. අංගුලිමාල මිනී

මරනවා ඒක හොඳ නෑ කියලා අල්ලන්න. අන්නිමට ඒ මිනීමරුවා රහත් වුනා, කොසොල් රජ්ජුරුවොයි සේනාවයි තාම සසරේ. එතකොට දැන් අංගුලිමාල වැරදි කරලා සමාජයේ අපරාධකරුවෙක් කියලා තමයි දැන් මේ ඒක වළක්වන්නට දැන් මේ සුදන්න ටික ගියේ. එතකොට අර දුදනයි කියපු කෙනා අසන්නුරුෂයයි කිව්ව කෙනා, වැරදි කරයි කිව්ව කෙනා පස්සෙ සකස් වෙලා රහත් වුනා. හැබැයි මේ සුදනො හැටියට අර වැරද්ද අල්ලන්න ගිය අය තාමත් සසරේ. ඇත්තටම ඉතින් එදා මට ඒක තේරුන් නෑ ඒ කිව්ව කතාව. බොහෝ කාලයකට ගියාට පස්සෙ තමයි මට වැටහුනේ මොකක්ද මේ කිව්ව කතාව කියලා. ඉතින් ඒ වගේ අනුන් දුස්සීල නම් ඒක හොඳයි කියලා අනුමත කරන්න කියන එක නෙවෙයි, අනුන් දුස්සීල නම් අනුන් වැරදි නොකිරීම ඒක අනුමත නොකිරීම ඒවා භෂ්‍යය නොකිරීම හොඳයි. හැබැයි අනුන්ගේ දුස්සීල බව නිසාවත්, අනුන්ගේ වැරද්ද නිසාවත් තමන් කුපිත වෙනවා නම්, තමන් ඒකත් එක්ක ගැටෙනවා නම්, තමන් ඒක ප්‍රතික්ෂේප කරනවා නම්, තමන් නිග්‍රහ කරනවා නම්, තමන් අවඥා කරනවා නම්, තමන් හිත දූෂ්‍ය කරගන්නවා නම් ඒකෙ දෝෂය තමන්ටමයි කියන එක මතක තියෙන්නට ඕන. මේක හික්ෂුව සම්බන්ධව පමණක් නෙවෙයි, විශේෂයෙන් මච්ඡියො සම්බන්ධව, මච්ඡියො කියන්නෙ රහතන් වහන්සේලා නෙවෙයි. ඒගොල්ලො පෘථග්ජන මනුස්සයො, ඒගොල්ලන්ගෙ දහසක් අඩුපාඩු තියෙන්න පුලුවන්. හැබැයි ඒ අඩුපාඩු මච්ඡියො අරන් යයි සසරේ. දරුවා ඒ සම්බන්ධව ගැටුනොත් ගලේ ඔලුව ගහගන්නා වගේ, ගල කළු ගලද තිරුවානා ගලද, මැණික් ගලද කුඩු ගලද කියලා එකක් නෑ ඔලුව ගහගන්නොත් තුවාල වෙන්නෙ තමන්ගේ ඔලුව. ඒ ගල කියන්නෙ වැදගත් දෙයක් නොවෙන්න පුලුවන්. ඒ මැණික් නොවෙන්න පුලුවන්, කුඩුගලක් වෙන්න පුලුවන්. හැබැයි ඔළුව ගහගන්නොත් පුපුරන්නෙ තමන්ගේ ඔළුව. - භාමුදුරුවනේ අද වෙනකොට අපිට මේ ප්‍රශ්නය නම් දැඩි ලෙස අපේ මේ වැඩසටහන බොහෝ පිරිසකටත් තියෙන්න පුලුවන්. සමහර විට දරුවො පසුතැවෙනවා අම්මලා තාත්තලා වැරදි කරපු ඇයො කියලා - එතකොට අම්මා තාත්තා වැරදි කලා නම් ඒක සසරේ ඒගොල්ලො විදියි. හැබැයි වැරදි කලා වුනත් අම්මා තාත්තාත් එක්ක ගැටුනොත් ඒකෙන් විනාශ වෙන්නෙ දරුවා. භාමුදුරුවන්ගේ අඩුපාඩු තියෙන්න පුලුවන්. දුස්සීලත්කම් තියෙන්නෙ පුලුවන්. ඒක ගෙනියන්නෙ භාමුදුරුවො. හැබැයි භාමුදුරුවන්ගේ දුස්සීලත්කම නිසා හරි අඩුපාඩුව නිසා හරි ගිහියා ගැටුනොත් භාමුදුරුවොත් එක්කලා ඒකෙන් ඔළුව තලාගන්නෙ ගිහියා. එතනදි ඒක මැණික්ගලක් නෙවෙයි ඒත් මං ඔලුව හප්පපුවාම මගේ ඔළුවයි තුවාල වුනේ කියලා හරියන් නෑ. ඒක මැණික් නොවුනාට ඒක කළුගල වුනත් ඔළුව හප්පගන්නොත්

තුවාල වෙන්තෙ තමන්ගේ ඔළුව. ඒ නිසා මැණික් ද කළුගල් ද කියන එක ඒක ගලේ ප්‍රශ්නයක්. හප්පගත්තොත් ඔළුව තැලෙන්නෙ තමන්ගේ. ඒ වගේ අම්මා තාත්තා ගුණවත්ද, දුර්ගුණ සහිත ද, හාමුදුරුවො සිල්වත් ද නැද්ද, ඒක හාමුදුරුවන්ගේ වැඩක්. ඒක අම්මා තාත්තාගේ වැඩක්. ඒවා සසරේ විදින්නෙ ඒ ගොල්ලො. තමන් හැප්පුනොත් ඒකෙ විපාකය විදින්නෙ තමන්. ඒ නිසා දුස්සිලයින් හප්පනය නොකිරීම හොඳයි. දුස්සිලයින්ගේ දුස්සිල ගනි ලක්ෂණ තමන් පුරුදු කරගන්නැති එක හොඳයි. ඒකෙ වරද දකින එක හොඳයි. දුස්සිලයාගේ දුස්සිල බව ප්‍රඥාවෙන් විනිශ්චය කරගන්න පුලුවන් බව හොඳයි. හැබැයි ඒ දුස්සිලයා කියලා හරි අපේ හිත් නරක් කරගත්තොත් අපි ගැටුනොත්, අපේ හිත දූෂ්‍ය කරගත්තොත් ඒකෙ හානිය තමන්ටයි කියන බව ප්‍රඥාවෙන් තේරුම් ගන්න ඕන. එහෙම තේරුම් ගත්තොත් විතරයි තම තමන්ට රැකෙන්න පුලුවන්, මේ ද්වේෂ මූලික මනෝභාවයට රැවටෙන්නෙ නැතිව.

අපිට මොකද අපි දස සිල් උපාසක, ඉබ්බන්තේ පුච්චන්තේ අනිත් පිට. එහෙම කියලා එයා හොඳ නෑ එයා මෙන්න මෙහෙම කෙනෙක් කියලා විවේචනය කරමින් යන ගමනේ ඔබ ඔවුන් එක්ක ගැටුනොත් ඔබ ඔහුට වඩා නරක කෙනෙක් බවට පත්වෙන්නට පුලුවන් කියන වග හොඳට මතක තබාගන්න කියන කාරණාවයි අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මනක් කලේ. ඉතින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහන පුරාවට විශේෂ කරුණු කාරණා කිහිපයක් කතා කලා, විශේෂයෙන් මනක් කරනවා හාමුදුරුවන් වහන්සේ දෙස් විදෙස් බොහෝ පිරිසකගේ ඉල්ලීමට කල මේ වැඩසටහනට බොහෝ ප්‍රතිචාර ලැබුනා, ඒ වගේම අමතක නොකර අපි කියන කාරණාව, උන්වහන්සේ සමාජයෙන් ගන්න මේ නිදර්ශන, මේ උදාහරණ සරලව ඔබට පැහැදිලි කලේ උන්වහන්සේ ළඟට ආව ගැටළු බවට පත්වෙලා බොහෝ ජීවිත හානි, බොහෝ දේපල හානි සිදුවන්නට තිබුණු කාරණා වළක්වගන්න කෙනෙක් විදියට සමාජයේ අත්දැකීම් බහුල කෙනෙක් විදියටයි. ඒ නිසා සුපින්වතුනි දහම් කාරණා දැහැමිව ඔබට විස්තර කලා පමණක් නොවෙයි, මේ සමාජයේ ඔබත් මමත් හොඳින් අවධානයට ගත යුතු කාරණා බවට උන්වහන්සේ වඩ වඩාත් තහවුරු කළ බව අපි තරයේ මතක තබා ගත යුතුයි. සියලු කාරණා මතක තබාගනිමින් මොහොතකට අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අප සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා, සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. හාමුදුරුවන් විරාමයට කලින් අපි කතා කලා දුස්සිල පරිහාජ්ජනනා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණාව. තවත් ඒ හා සමානව බැඳුණු හැඳුණු කාරණාවක්

බවට පත්වෙනවා අසත්පුරුෂ පරිවර්ජනතා වේගයෙන් වංචක ද්වේශය. භාමුදුරුවෙන් මේ දෙක අතර තිබෙන වෙනස සහ අපි මේ කාරණාව අදුරගන්නෙ කොහොමද කියලා පැහැදිලි කරගමු.

ඔව් ඇත්තටම දැන් දුස්සීල පරිවර්ජනය, අසත්පුරුෂ පරිවර්ජනය කියන එකේ බොහෝ දුරට සමානතා තියෙනවා. යම්කිසි කෙනෙක් දුස්සීල වෙච්චි පමණින්ම ඒ තැනැත්තා යම් ප්‍රමාණයකට අසත්පුරුෂයෙක් වෙනවා. නමුත් යම්කිසි කෙනෙක් තමන් දුස්සීල වෙලා අන් අයත් දුස්සීල භාවයට පොළඹවනවා නම් ඒ තැනැත්තා ඊටත් වැඩිය අසත්පුරුෂයෙක් වෙනවා. අසත්පුරුෂතරයෙක් වෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ බොහෝ සූත්‍ර වල දේශනා කරලා තියෙනවා අසත්පුරුෂයා සහ අසත්පුරුෂතරයා, අසත්පුරුෂතර කියලා කියන්නෙ වඩා වැඩි අසත්පුරුෂයා. එතකොට අසත්පුරුෂයා ගැන කතා කරනකොට කියන්නෙ ප්‍රාණඤානය කරන, අදන්තාදානය කරන, කාමමිත්‍යාචාරයෙහි හැසිරෙන, බොරු කියන, මත්පැන් බොන ඒ පඤ්චදුෂ්චරිතය යම්කිසි කෙනෙක් කරනවා නම් ඒ තැනැත්තා දුස්සීලයෙක් වගේම අසත්පුරුෂයෙක්. එතකොට තමන් ප්‍රාණඤානය කරමින් අන් අයත් ප්‍රාණඤානයට පොළඹවනවා නම් තමන් සොරකම් කරමින් අන් අයත් සොරකමට මෙහෙයවනවා නම් ඒ තැනැත්තා අසත්පුරුෂතරයෙක්. එතකොට ඔය විදියට පඤ්චසීල ප්‍රතිපත්තිය පාදක කොටගෙන පැහැදිලි කරනවා, ඊළඟට ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය පැහැදිලි කරගෙන දස කුසල් දස අකුසල් පාදක කරගෙන මෙහෙම විවිධ කාරණා පාදක කොටගෙන කුසලය අකුසලය භජනය කරන ස්වභාවයෙන් සීලවත්තයා, දුස්සීලයා වගේම සත්පුරුෂයා අසත්පුරුෂයා පැහැදිලි කරනවා. එතකොට සමහර වෙලාවට පුද්ගලයාගේ ඒ දුසිල්වත් බව දැකලා, අර අපි මුලින් කතා කරපු විදියට ඒ පුද්ගලයන්ව ප්‍රභාණය කරන්නට, බැහැර කරන්නට, වර්ජනය කරන්නට උත්සාහවත් වෙනවා. සමහර වෙලාවට අර අසත්පුරුෂ බව තේරුම් අරගෙන බැහැර කරන්න උත්සාහ කරනවා. හැබැයි දැන් ඒ අසත්පුරුෂයා කියලා අපි හඳුනාගන්නෙ කොයි වගේ කෙනෙක්ද, බොහෝ වෙලාවට තමන්ගේ සිතැති පරිදි කටයුතු කරනවා නම් එයා බොහොම හොඳ කෙනෙක්, සත්පුරුෂයෙක්, ගුණවත්තයෙක් වගේ තමයි පෙනෙන්නෙ. තමන්ට ප්‍රතිවිරුද්ධව කටයුතු කරනවා නම් අසත්පුරුෂයෙක් හැටියට තමයි හඳුනාගන්නෙ. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් තමන් යම්කිසි වරදක් කරනවා නම් ඒ වරදට අනුබල දෙන, සහාය වෙන කෙනා ඉතාම හොඳ මිත්‍රයෙක්. හැබැයි ඒවට විරුද්ධ වෙනවා නම් ඒවට බාධා කරනවා නම්, එතකොට ඒ තැනැත්තා අසත්පුරුෂයෙක් තමන්ට විරුද්ධ

කාරයෙක් හැටියට තමයි පෙනෙන්නේ. එතකොට අන්න ඒ විදියට මේ
 සන්පූරුෂයා අසන්පූරුෂයා තෝරාගැනීම සම්බන්ධවම පවා සමාජයේ
 බරපතල අර්බුදයක් පවතිනවා මොකද ඥාණසම්ප්‍රයුක්තව ඒවා තේරුම්
 නොගන්න නිසා. ඊළඟට දෙවෙනි කාරණය තමයි මේ කියන කතාව, ඒ
 කියන්නේ අසන්පූරුෂයා කියලා අපි නිවැරදිව හඳුනාගන්නා වුනත්
 ඊටපස්සේ ඒ පුද්ගලයාගේ අසන්පූරුෂකම් භෂ්‍යය නොකර ඉන්න එක
 යෝග්‍යයි, හැබැයි ඒ පුද්ගලයා සමඟ ගැටීම නිග්‍රහ කිරීම, හිංසාපීඩා කිරීම,
 ඔහුට අනර්ථය සැලසීම සුදුසු කාර්යයක් නෙවෙයි. දැන් සමහර වෙලාවට
 අපිට පෙනෙනවා අම්මා තාත්තා ප්‍රතික්ෂේප කරනවා ඒ අයගේ යම් යම්
 දුර්වලකම් දැකලා දරුවන් විසින්. ඊළඟට සමාජයේ සමහර වෙලාවට ගුරුවරු
 සමඟ ගැටෙනවා, ඒ අයගේ යම් යම් දුර්වලකම් දැකලා. භික්ෂූන්
 වහන්සේලා සමඟ ගැටෙනවා යම් යම් දුර්වලකම් දැකලා. එතකොට එතනින්
 තවත් එහාට ගියායින් පස්සේ ඒ අයගේ විනාශය පරිහානියත් අපේක්ෂා
 කරනවා. එතකොට ඒක ව්‍යාපාදයක් තත්වයට පරිවර්තනය වෙන්න
 පුළුවන්. එතකොට අපි මෙනෙදි කතා කලා ව්‍යාපාදයයි කියන්නේ තමන්
 ගැටෙන අරමුණ විනාශ වෙනවා දකින්නට කැමැති බව. ඒ අරමුණෙහි
 පරිහානිය දකින්නට කැමැති බව. එතකොට යම්කිසි කෙනෙක්
 අසන්පූරුෂයෙක් නම් දුස්සීලයෙක් නම් තමන් ඒ සමඟ මුසු නොවී පරිස්සම්
 වෙන්නට ඕන. හැබැයි ඒ පුද්ගලයා විනාශ කරන්නට, ඒ පුද්ගලයාගේ
 පරිහානිය අපේක්ෂා කරන්නට, ඒ පුද්ගලයා හෙලා තලා දකින්නට, නින්දා
 කරන්න, නිග්‍රහ කරන්න පෙළඹෙනකොට පරිහානියට පත්වෙන්නේ
 තමන්මයි. ඉතින් අපි අර මුලින් කතා කරපු කාරණය වගේම අනිත් කෙනාගේ
 උස්මිටිකම කුමක් වුනත් ඒ පිළිබඳව අපි ගැටෙනවා නම් තමන්මයි
 පරිහානියට පත්වෙන්න කියන කාරණය මතක තියාගන්න ඕන. ඒක
 හරියටම ගිනි අඟුරු ටිකක් අරගෙන අනුන්ට දමා ගසන්නා වගෙයි. අශූචි
 පිඩක් අරගෙන අනුන්ට දමාගසන්නා වගෙයි. ගිනිඅඟුරු ටික වැදුනොත්
 අනිත් කෙනත් පිච්චෙන්න පුළුවන්. හැබැයි දෝතින් අරගෙන දමා
 ගසනකොට මුලින්ම පිච්චෙන්නේ තමන්. අශූචි ටිකෙන් අනුන්ට දමා
 ගසනකොට ඇඟේ වැදුනොත් අනිත් කෙනත් කිළිටි වෙන්න පුළුවන්. හැබැයි
 දමා ගසන්නා දෝතින් නම් ගන්නේ මුලින්ම කිළිටු වෙන්නේ තමන්. අන්න ඒ
 කාරණය තේරුම් ගන්න බැරිවීම නිසා තමයි මේ දුස්සීලයින් අසන්පූරුෂයින්
 සමඟ ගැටිලා තමන් අකුසල් කරගන්නේ. නමුත් ඒක මතුවෙන්නේ අර සුදන
 ස්වරූපයෙන්. ඒ කියන්නේ දුස්සීලයින්ව ප්‍රතික්ෂේප කරනකොට මම
 බොහොම සුදනෙක් හැටියට සමාජගත කරගැනීමේ අවස්ථාවක් එනවා.

එතකොට අසන්පුරුෂයාට නිග්‍රහ කිරීම තුළ තමන් සන්පුරුෂයෙක් හැටියට පෙනී සිටීමේ අවස්ථාවක් අතට එනවා. දැන් රටක වුනත් එහෙමයි. ඒ රටක් ගත්තහම රටේ යම්කිසි කෙනෙක් වැරදි කලාය, හොරකම් කලාය, නොකටයුත්තක් කලාය කියලා සමාජයෙන් මතුවෙනකොට බොහෝ දෙනා ඒ තැනැත්තාට විරුද්ධව කතා කරන්න පටන් ගන්නවා. ඇයි එහෙම කතා කරන්න පටන් ගන්නෙ. ඇත්තටම ඒ තැනැත්තා වැරද්දක් කලා කියන පදනමට වඩා ඒ වරදට චෝදනා කිරීම තුළ මගේ සද්භාවය ලෝකයට ප්‍රදර්ශනය කරලා එක්තරා ගුණවතෙක් හැටියට, සිල්වතෙක් හැටියට, සන්පුරුෂයෙක් හැටියට ඒ ගොල්ලො හොරකම් කලාට මම නම් හොරකම් කරන් නෑ කියලා, තමන්ගේ කුණුවික වහගෙන තමන්ගේ ප්‍රතිරූපයක් හදාගන්න උත්සාහ කරනවා. හැබැයි ඉතින් සමහරු එහෙම හදන්නට ගිහිල්ලා තමන්ගේ දුර්වලකම් ටික එළියට දාගන්නවා. ඉතින් ඒ වගේ අපි තේරුම් ගන්නට ඕන සමාජයේ ජීවත් වෙනකොට අනිත් අයගේ දුබලකම් අපිට පෙනෙනවා නම් ප්‍රඥාවෙන් ඒ වරද අසුරු නොකර ඉන්නෝන, අනිත් කෙනා එතනින් මුදවාගන්නට උත්සාහ කරන්න ඕන. ඒක සද්භාවයක්. එතකොට ඒ මුදවාගන්න අපිට උදව් වෙන්නෙ නිග්‍රහ කිරීමෙන් නම් එතෙත්ට යාම වරදක් නෙවෙයි. ඒක හරි පරිස්සමින් කරන්න ඕන. හැබැයි වැදගත්ම කාරණය, අපි මේ නිග්‍රහ කරන්නෙ අනිත් කෙනා මුදවාගන්නමද, නැත්නම් මගේ ආවේගය පිට කරන්නද. එතනයි වැදගත් කාරණය වෙන්නෙ. දැන් අපි හිතමු දරුවෙකුගේ යම්කිසි වරදක් දකිනකොට අම්මා තාත්තා ඒ දරුවාට බැන වදින එක, නිග්‍රහ කරන එක, දඩුවම් කරන එක වැරදියි කියන්න බෑ. හැබැයි අපිට වැදගත් වෙන්නෙ ඒ අම්මා හෝ තාත්තා හෝ ගුරුවරයා හෝ වැඩිහිටියා හෝ අර දරුවාට දඩුවම් කරන්නෙ මොන පදනමේද, දරුවාගේ වරද, දරුවා වැරද්දක් කිරීම ඒක සුදුසු නැහැ. හැබැයි දරුවා කරපු වරද නිසා වැඩිහිටියාගේ ගුරුවරයාගේ හිත රිදෙනවා නම් ඒක දරුවාගේ ප්‍රශ්නයක් නෙවෙයි, ඒක ගුරුවරයාගේ ප්‍රශ්නයක්. ගෙහාත් මහත්මයාට තේරෙනවාද ඒ දෙකේ වෙනස. ඒ කියන්නෙ දරුවා වැරද්දක් කිරීම, දරුවාගේ වරද. දරුවා කරන වරද නිසා මං කුලප්පු වෙනවා නම් ඒක මගේ වරද. ඒක මගේ දෝෂය. එතකොට දැන් වෙන්නෙ මගේ දුර්වලකම දරුවා පිටින් දාලා මේ දෙක එකක් හැටියට අපි දකිනවා. දකිනකොට ඒ මගේ ආවේගය පිට කරන්නෙ දරුවා පිටින්. - සමහරවිට භාමුදුරුවනේ දරුවා කරපු වැරද්දට කණට ගහනවා, කණ පැලිලා යනවා ඒ වගේ සිදුවීම් බහුතරයක් - ඒ වගේ බරපතල සිදුවීම් වෙන්නෙ ඇයි? ඒ දරුවා කරපු වැරද්දෙන් ඒක දරාගන්න බැරිව ඒකෙන් කම්පනයට පත්වෙන මගේ ඒ පිටාර ගලන ඒ ආවේගය පිටවෙන්නෙ දරුවා

පිටින්. එතකොට එතන තියෙන්නෙ දරුවා සකසන්නට උත්සාහ කිරීමක් නෙවෙයි, පළිගැනීමක් පමණයි. තමන්ගේ ආවේගය පිටකිරීමක් පමණයි. අවසානයේ හාමුදුරුවනේ චෝදනා වෙන්නෙන් ගුරුවරයාට කිසිම ඉවසීමක් නැති සංයමයක් නැති ගුරුවරයෙක් කියන කාරණාව. දැන අපි හිතමු සමහර තැන්වලදී ගුරුවරයාට හෝ මව්පියන්ට ප්‍රශංසා ලැබෙන්නත් පුළුවන්, ගහලා බැහලා මේ දරුවා හැදුවා කියලා. එතකොට මොකක් හරි දරුවාගේ භාග්‍යයක් නිසා දරුවාගේ ප්‍රඥාව නිසා අර ගුරු කාපු එකෙන් දරුවා හැදෙන්න පුළුවන්. ඒක වෙනම කතාවක්. හැබැයි ගුරුවරයා ඒක කරලා තියෙන්නෙ සද්භාවයෙන් නෙවෙයි, ගුරුවරයා නිවැරදි තැනක නෙවෙයි ඉන්නෙ. දරුවාට යහපතක් වුනු පමණින්ම ගුරුවරයා නිවැරදි කියලා කියන්න පුළුවන්කමක් නෑ. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගන්නොත් සමහර ආයතන පාලකයෝ ඉන්නවා, මුළු ජීවිත කාලයම වෙහෙසෙනවා ආයතනයේ මිනිස්සුන්ව හොඳ මට්ටමින් සකස් කරන්න, බැහලා කැගහලා දඩුවම් කරලා, කැපවෙලා හැබැයි අවුරුදු විසිපහක් සේවය කලා නම් මුළු ආයතනයම හොඳට හදලා තියෙනවා, ඒ ආයතනයෙන් හොඳ පිරිසක් බිහිවෙලා තියෙනවා. හැබැයි අර පාලකයා මුළු අවුරුදු විසිපහම කෝපයෙන් ද්වේශයෙන් තමයි ඉඳලා තියෙන්නෙ. කොයිවෙලේත් ඇඟේ ලේ රත්වෙලා. එතකොට රස්සාව කරලා ඉවරවෙනකොට ඔහු අපාගත වෙන්නට සුදුසුකම් හදාගෙන තියෙනවා. අර ඒකට ලක්වෙච්චි සේවක සේවිකාවෝ යහමග යන්නට මග හදාගෙන තියෙනවා. ඉතින් එතකොට ඔහුගෙන් ලෝකයට සේවයක් වෙලා තියෙනවා, සමාජයට යහපතක් වෙලා තියෙනවා. ඔහුට බරපතල අතර්ථයක් සිද්ධ වෙලා තියෙනවා. ඒ නිසා අපි තේරුම් ගන්නට ඕන යම්කිසි කෙනෙක් වැරද්දක් කරනවා නම් ඒ වරදින් ඒ තැනැත්තා මුදවාගැනීම හොඳයි, යමෙක් දුස්සීලයෙක් නම්, අසන්පුරුෂයෙක් නම්, පව්කාරයෙක් නම් ඒකට නොදැක්කා වගේ ඉන්න එක සුදුසු නෑ. එතනින් සමාජය මුදවාගන්නට ඕන. හැබැයි ඒ සඳහා පළවෙනි පියවර තමයි තමන්ට කුලප්පු නොවී ඉන්න පුළුවන් වෙන්න ඕන. අනිකාගේ වරද දැකලා මම කුපිත වෙනවා නම්, මම හැඟීම්බර වෙනවා නම්, මම ආවේගකාරී වෙනවා නම්, මම ඒකත් එක්ක ගැටෙනවා නම් මම සමාජය සකසන්නට සුදුස්සෙක් නෙවෙයි. ඒ නිසා සමාජයේ යම් දුර්වල කමක් තියෙනවා කියලා අපිට පෙනෙනවා නම් පියවර කිහිපයකින් අපි ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන. ඒකෙ පළමු පියවර තමයි ඉස්සෙල්ලාම අපි තේරුම් ගන්නට ඕන, අනෙකාගේ වරද දැකලා, අනිකාගේ දුසිල්වත්කම දැකලා අනිකාගේ අසන්පුරුෂකම දැකලා කුපිත නොවී, කලබල නොවී, ආවේගකාරී නොවී, කුලප්පු නොවී ඉන්න තරම් සංයමයක් මා තුළ

තියෙනවාද. ඒක තමයි පළවෙනි පියවර. දෙවෙනි පියවර තමයි අනෙකා මුදවාගන්නට අනෙකා ඒ වරදින් මුදවාගන්නට තරම් කරුණා මෙමතියක් මා තුළ තියෙනවාද. ඊටපස්සෙ තුන්වෙනි පියවර තමයි මට පුළුවන්ද ඒ කරුණා මෙමතියෙන් යුක්තව ප්‍රඥාවෙන් ඥාණසම්ප්‍රයුක්තව අනෙකා ඒ වරදින් මුදවාගන්නා තැනට කටයුතු යොදන්නට පුළුවන්ද. ඔහුව එතනින් ගලවාගන්නට අනිත් අය ඒ ගොඩට වැටෙන එකෙන් වළක්වාගන්නට පුළුවන්ද. මේ විදියට අපිට පියවර ගණනාවකින් ක්‍රියාත්මක වෙන්නට වෙනවා, සමාජය යහපත් මගට ගන්න, එහෙමත් නැත්නම්, සමාජ ශෝධනයක් සඳහා. ඊළඟට අනෙකා එතෙතින් මුදවාගන්නට යනකොටත් ඒ සඳහා ඒ ඒ අවස්ථාවල, පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට අපි අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග වෙනස්. අපි හිතමු උදාහරණයක් හැටියට සමහර කෙනෙකුට හොඳින් කිව්වහම වරදින් නැගී සිටින්නට පුළුවන්. තව සමහර අවස්ථාවලදී නින්දා කළහම ඒකෙන් මිදෙන්න පුළුවන්. තව සමහර අවස්ථාවල දඩුවම් කළහම එතනින් මිදෙන්න පුළුවන්. උදාහරණයක් හැටියට කිව්වොත් දැන් එක ගමක පොඩි භාමුදුරු නමක් ඒ පන්සලේ වැඩ කටයුතු කරගෙන හිටිය, එතකොට ඒ පොඩි භාමුදුරුවන්ට කැලෑ පත්තර ගැහුවා ගමේ මිනිස්සු ඒ භාමුදුරුවෝ කාන්තාවෝ සමඟ අයළු සම්බන්ධතාවයක් තියෙනවා කියලා. ඊටපස්සෙ මේ කැලෑපත්තර ටික වැදුනාට පස්සෙ මුළු ගමේම මිනිස්සු දානෙ දෙන්නැතිව හිටියා. එක අම්මා කෙනෙක් අර පොඩි භාමුදුරුවන්ට දිනපතාම දානෙ ටික ගෙනිහින් දුන්නා. උන්වහන්සේව රැකගන්නා, මුලු ගමේම මිනිස්සු අර උපාසක අම්මට බැන්නා දොස් කිව්වා. ඔය විදියට මාස ගාණක් අර ප්‍රශ්නෙ ටිකක් යටපත් වෙනකම් අර උපාසක අම්මා දානෙ ටික ගෙනිහින් දීලා අර භාමුදුරුවන්ව රැකගෙන දැන් අර භාමුදුරුවන්ටත් මේ අම්මා ගැන ලොකු ලෙංගතුකමක් ඇතිවෙනවා, ඒ මව විතරයි මං අමාරුවට පත්වෙච්චි වෙලාවේ මාව රැකගන්න හිටියේ. මේ මට්ටමට හිතවත්කම ගොඩනැගුනාට පස්සෙ අර අම්මා පොඩි භාමුදුරුවන්ට කතා කරලා කියනවා, භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ වැරද්දක් කරන්න නැතිව ඇති. හැබැයි කැලෑ පත්තර වදින් නෑනෙ නිකම්ම. මිනිස්සුන්ටත් මොකක්හරි සැකයක් ඇතිවෙච්ච නිසයි එහෙම වෙන්නෙ. ඔබවහන්සේ කොච්චර සිලුවන්න වුනත් ඔබවහන්සේ සියට සියක් නිවැරදි වුනත් මහජනයාට සැකයක් හිතෙන විදියට ඔබවහන්සේ කතා කරලා හැසිරිලා තියෙනවා, වැරද්දක් කරලා නැතිවෙන්න පුළුවන්. හැබැයි කැලෑ පත්තර වදින් නෑනෙ නිකං. ඒ නිසා ඔබවහන්සේ සිල්වත් වුනාට විතරක් හරියන්නෑ, මහජනයා ඉදිරියේ ඔබවහන්සේ වැරදිකාරයෙක් නොවෙන හැටියටත් පරිස්සමින් කතා කරන්න, හැසිරෙන්න

ඔබවහන්සේ පුරුදු වෙන්නට ඕන. ගින්නක් නැතිව දුමක් නගින්නේ නැතෙ, ඒකෙන් අදහස් කරන්නේ උන්වහන්සේ වැරැද්දක් කලා කියන එක නෙවෙයි. අපි හිතමු දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා සැදැහැවෙනේ යම්කිසි භික්ෂුවකට චෝදනාවක් කරන විදියට ඒ භික්ෂුව හැසිරෙන්න එපා. උදාහරණයක් හැටියට කිව්වොත් දැන් උපසම්පදා පැවිද්දෙක් හැටියට අපිට කාන්තාවක් සමඟ එක ආසනයක වාඩිවෙලා හිටියයි කියලා ඇවැතක් වෙන්නේ නෑ. හැබැයි උපසම්පදා භික්ෂුවක් කාන්තාවක් සමඟ එක ආසනයක වාඩිවෙලා හුදකලාව හිටියොත් මහජනයා සැක කරන්න පුලුවන්, චෝදනා කරන්න පුලුවන්. ඒ නිසා එබඳු සැක කටයුතු හැසිරීමක් පවත්වන එක භික්ෂුවකට යෝග්‍ය නෑ. එතකොට එහෙම එක ආසනයේ වාඩිවෙලා හිටියයි කියලා තමන් සරාගී සිතින් අර කාන්තාව ස්පර්ශ කරන්නෙන් නැතිනම්, නින්දිත දේවල් කතා කරන්නෙන් නැතිනම්, ඒ භික්ෂුවගේ සීලයට හානියක් නෑ. හැබැයි හානියක් නැති වුනාට අරෙහෙම හුදෙකලා තැනක එක ආසනයක වාඩිවෙලා හිටියොත් මිනිස්සු කතන්දර හදනවා. එහෙම නම් අපි සිල්වත් වෙනවා වගේම අපි ගුණවත් වෙනවා වගේම, අපිට ප්‍රඥාව තියෙන්නත් ඕන ස්ථානෝචිතව කටයුතු කරලා අනුන්ගෙන් චෝදනා ලබන්නැතිව ඉන්න. දැන් එතකොට මේ කාරණය අර පොඩි භාමුදුරුවන්ට කියාදීලා ඒ පොඩි භාමුදුරුවෝ වඩා විශිෂ්ට තැනකට ගේන්න අර අම්මා දක්ෂ වුනා. දැන් අර අනිත් ඔක්කොම කල් භාමුදුරුවන් වැරැද්දක් කලා, අයථා විදියට කාන්තාවොත් එක්කලා සම්බන්ධතා පැවැත්වූවා කියලා කැලෑ පත්තර ගහලා දානෙ නොදී හිටපු එක, ප්‍රතික්ෂේප කලා. හැබැයි අර අම්මා ප්‍රතික්ෂේප කරන්නැතිව අසරණ අවසථාවේ ලඟින් හිඳගෙන ඇයටයි පුලුවන් වුනේ අර දුස්සීලයි කියපු භාමුදුරුවන්ගේ තිබ්බිව අඩුපාඩුකම් සකසලා යථා තත්වයට පමුණුවන්න. ඒ නිසා අපිට කරුණා මෛත්‍රිය තියෙනවා නම් ප්‍රඥාව තියෙනවා නම් තමයි අනෙකා වරදින් මුදවා ගන්න මා විසින් අනුගමනය කළ යුත්තේ දඩුවම් කරන එකද, ප්‍රතික්ෂේප කරන එකද, එහෙම නැත්නම් උදව් කරන එකද, එහෙම නැත්නම් නිග්‍රහ කරන එකද, අතහැර දමන එකද, මොකක්ද කරන්න ඕන, ඒක තීරණය කළ යුත්තේ තමන්ගේ ආවේගය මත නෙවෙයි, අනෙකා මුදවාගන්නට තමන් කුමක්ද කළයුත්තේ. ඉතින් ඒකට ලොකු කරුණා මෛත්‍රියක් තියෙන්නේ ඕන. ලොකු ප්‍රඥාවක් තියෙන්න ඕන. ඉතින් අද සමාජය තුළ මේ දුස්සීලයින් පරිවර්ජනය කරන ස්වරූපයෙන් අසන්පුරුෂයින් පරිවර්ජනය කරන ස්වරූපයෙන් ඇතිවෙන්නේම සමාජ ශෝධනයක් ඇතිකරවන්නටවත්, අනිකා වරදින් මුදවාගන්නටවත් දරන ප්‍රයත්නයක් නෙවෙයි. අනෙකාගේ දෝෂය දැකලා තමන් කුලප්පු වෙලා

තමන්ගේ දුර්වලකම් මතුකරගෙන තමන්ගේ වංචක දේවභාවයට නතු වෙලා තමන් හැඟීමිබරව ප්‍රතික්‍රියා දැක්වීමක් විනා සමාජ ශෝධනයකට යන ගමනක් නෙවෙයි. - එතකොට හාමුදුරුවනේ එහෙම දේකදි සුළු වරදක් කරපු අය අන්තිමට මහා වරදක් කරන්න ලැජ්ජා භය නැතිව යනවා - ලැජ්ජා භය නැතිව යනවා. දැන් එක මනුස්සයෙක් අපි හිතමුකො වැරදීමකින් හරි මිනීමැරුමකට සම්බන්ධ වුනා කියලා, ඊටපස්සෙ කෙලින්ම මිනීමරුවා, මිනීමරුවා කියලා හිරේ දාලා, ඊටපස්සෙ හිරෙන් එන්නෙ ඔහු දහසක් මරන්නට හයිය හදාගෙන. ඒ මොකද ඒ තැනට ඔහු පරිවර්තනය කරනවා. මේ සමාජයමයි හදන්නෙ. සමාජයමයි එතෙන්නට හදන්නෙ. දැන් රටක් ගත්තහම වුනත් රටක වුනත් දැන් අපිට මේ පෙනෙන්නෙ රටේ ආර්ථික වශයෙන්, දේශපාලන වශයෙන් යම් අර්බුද තියෙන්න පුලුවන්. හැබැයි ඒ අර්බුද සමනය කරලා රටක් නිවැරදි තැනකට ගන්නද අරගල කරන්නෙ, එහෙම නැත්නම් තමන්ගේ ආවේගය පිට කරන්නද. එතකොට ඒ අරගල කරන අයගෙන් කීයෙන් කීදෙනාද හැබැවට අවංකව රටක් නිවැරදි තැනකට ගන්න, රටේ මිනිස්සුන්ට යහපත කරන්න, එහෙම සද්භාවයක් තියෙනවාද, ඒ සදහා කළයුත්ත නොකළ යුත්ත හරියට හදුනාගෙන කරනවාද. ඒ හැමමොහොතකම අර තමන්ගේ මනස සැඟවිලා තියෙන දේවභාවය මතු වෙනවා අරගලයක ස්වරූපයෙන්. එතකොට අපිට පෙනෙන්නෙ අර වැරදිකාරයාගේ වැරද්දට නින්දා කරන්න, නිග්‍රහ කරන්න ඒකට එරෙහිව නැගී සිටිනවා වගේ පෙනුනාට ඇත්තටම වැරදි කරුවාගේ වරදට එරෙහිව නම් නැගී සිටින්නේ ඔහු නිවැරදි කරන්නට සහ අනෙත් අය ඒ වරදින් පීඩා නොවිදින තැනට පරිවර්තනය කරන්නට අපිට වැඩපිළිවෙලක් සකස් කරන්න ඕන. ඒකයි නිවැරදි ක්‍රමය. නමුත් ඒ වෙනුවට ආවේගකාරීම්, අරගලකාරීව, කලහකාරීව, නිග්‍රහශීලීව අපි නැගී සිටින්නෙම ලෝකය සකසන්නටවත්, සමාජ ශෝධනයක් කරන්නටවත් නෙවෙයි, ලෝකෙ සිද්ධ වෙන දෙයින් තමන් කුලප්පු වෙනවා, තමන්ගේ දුර්වල මනෝභාවයන්ට තමන් නතු වෙනවා, ආවේගකාරීව තමන් ප්‍රතික්‍රියා දක්වනවා. ඉතින් සමාජයක බහුලව සිද්ධ වෙන්නේ මේ කියන වංචක ධර්මයන්ට නතු වෙලා අනුන්ගේ දුසිල්වත් බව, අනුන්ගේ වරද පෙන්න පෙන්න අනුන්ට නිග්‍රහ කරමින්, චෝදනා කරමින් අනුනුත් නසාගෙන තමනුත් වළට වැටෙන වැඩපිළිවෙලක් තමයි බහුලව සමාජයෙ සිද්ධ වෙන්නෙ.

හිතක් බිඳුණු පසු කෙනෙක් කලත් ඔහු පලක් නැහැ. ඒ නිසා කරන්නට පෙර යම් කාරණාවක් දෙවරක් තෙවරක් සිතිය යුතුයි. දහමේ විග්‍රහ කරන අන්දමටත්, එය එලෙසම පැවතිය යුතු බවයි අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ

මනාවට අද දවස පුරාවට පැහැදිලි කලේ. ඉතින් අදත් පුරා හෝරාවකට ආසන්න කාලයක් අපි ඔබේ නිවහනේ රැඳුනා. සමාජයේ දැනෙන දැවෙන තැවෙන ප්‍රශ්න වලට දැහැමිව පිළිතුරු දෙන්නට, පිළිතුරු සොයන්නට සහ සමාජය නිවැරදි කරන්නට දහම් කරුණු ඔබට කියන්නට අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ අද දවසේ මේ මොහොත ඉතාමත්ම වටිනා ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගත්තා. භාමුදුරුවනේ, අද දවසේ වැඩසටහන මෙලෙසට නිමාවට පත්කරන්නට මත්තෙන් ඔබවහන්සේට අප අද දවසේ යළිත් පුණ්‍යානුමෝදනා ගෙනෙනවා, අප වෙනුවෙන් රට වෙනුවෙන් සමස්ත සමාජයක් නිවැරදි කරන්නට මේ දරන උත්සාහය වෙනුවෙන් අද දවසේ අපේ මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩිම කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඔබවහන්සේට පාද නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවන්ත වෙනවා. සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තුමන් ප්‍රමුඛ සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයම ඉතාමත්ම ගරු සිනිත් බැති සිනිත් අපි මේ අවස්ථාවේ සිහිපත් කරමින්, සද්දන්ත සමාජයකට මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා යන ගමනට සියැස නාලිකාව සමඟින් ඔබට පෙරට එන්නට අප සමඟ එක්වන්නට ආරාධනා කරමින් අද දවසට අපේ වැඩසටහන මෙලෙසට නිමාවට පත්කරනවා, සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය හැමදාමත් සුපුරුදු විලසට අදත් මෙලෙසට ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/gowXdRN5kzk>

10 - සුගත පද විවරණ

කාලයක් මොටද කාලයේ අලියෙක් නැත්නම්, අලියෙක් මොටද අලියට ගජමුතු නැත්නම්, මිනිහෙක් මොටද මිනිහට ඔළුවක් නැත්නම්, ඔළුවක් මොටද ඔළුවේ මොළයක් නැත්නම්. සුපින්වතුනි අදත් අරඹන්නට අපිට අවසරයි ගුරුවදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහන. වැඩසටහන ආරම්භයේදීම අද දවසත් ඔබට යහපතක්ම වේවා, සුභ වේවා කියන ප්‍රාර්ථනයෙන් ආයුබෝවන් කියා ප්‍රාර්ථනා කරනවා. ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සදහම් අසුනට අදත් වැඩම කරන්නට යෙදුනු අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පිළිගන්නටයි මිළඟට අපට නියමිතව තිබෙන්නේ. අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ අදත් මෙලෙසට වැඩම කලා. මේ වන විට සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට නුහුරු නුපුරුදු අමුතු ආගන්තුක නොවන තරමටම ඔබට, මට, අපට දැක පුරුදු, දැන පුරුදු, හුරුපුරුදු ඒ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, නම කියන්නට අවසරයි පූජ්‍යපාද ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ හාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේව ඉතාමත්ම ගරු සිතින් අද දවසේත් වැඩසටහනට, මැදිරි පරිශ්‍රයට මෙලෙසින් පිළිගන්නවා. සුපින්වතුනි ඔබ හොඳාකාරවම දන්නවා, හොඳහැටි, හරි හැටි දන්නවා අපි බොහෝ කාලයක් පුරාවට සුගත පද විවරණ මේ වැඩසටහන ඔස්සේ කතා කලේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම, රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ මහාචාර්ය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ රචිත මේ පොතේ තිබුණු කොටස් වග. ද්වේශය කියන කාරණාව අපි හරි අපුරුවට මනාවට කොටසින් කොටස පෙළින් පෙළට කතා කලා. අදත් පුරා හෝරාවක් ඒ ද්වේශය කියන කාරණාව වංචක ධර්ම වලට හසුවන්නට පුළුවන් සුක්ෂම තැන් ස්පර්ශ කරන්නට අප සූදානම් වෙනවා. හාමුදුරුවනේ අද අපේ වැඩසටහන ඇරඹෙන්නේම අල්පේච්ඡනා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණාව ගුරු කොටගෙන, මුල්කොට ගෙන. මම කැමැතියි අපේ හාමුදුරුවනේ අල්පේච්ඡනා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණාව දහමේ විස්තර කෙරෙන අන්දම සහ සරලව අපිට නිදසුන් සහිතව පැහැදිලි කරගන්නට පුළුවන් වෙන්නේ කොහොමද කියලා ඔබවහන්සේගෙන් දැනගන්න.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! ගෙහාන් මහත්මයා දැන් අල්පේච්ඡනාවය කියලා කියන්නේ විශේෂයෙන් නිවන් දකින්න යන කෙනෙක් තුළ තිබිය යුතු ඉතාම උසස් ගුණයක්. අප්පිච්ඡ කිව්වහම අල්පේච්ඡනාවය කිව්වහම අඩු

බලාපොරොත්තු ඇති බව, ඒ කියන්නේ ගොඩාක් දේවල් අපේක්ෂා කරන්නා
 ගොඩාක් සංකීර්ණ බලාපොරොත්තු තියාගෙන ජීවත් වෙන්නේ නැහැ,
 තමන්ට ඉතාම සරළ විදියේ ජීවිතයක් පවත්වාගෙන යන්නට අඩු
 බලාපොරොත්තු ඇතිව යන ගමනක්. ගිහියෙකුට හෝ පැවිද්දෙකුට නිවන්
 දකින්නට අපේක්ෂා කරනවා නම් අවශ්‍යයෙන්ම පුහුණු කරගතයුතු
 ගුණයක්. එතකොට ගෙහාන් මහත්මයාට මතක ඇති අපි ලෝභය පිළිබඳව
 කතා කරනකොටත් අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් මතු වෙත් ලෝභය පිළිබඳව
 කතා කලා. දැන් මේ ද්වේශයත් අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් මතු වෙන්නට
 පුළුවන් කියන බවයි රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී විග්‍රහ
 කරන්නේ. එතකොට එහිදී උන්වහන්සේ පැහැදිලි කරනවා ‘තමාට උපකාර
 කරන කෙනෙකු සම්බන්ධයෙන් හටගන්නා ද්වේශය සමහර විට
 අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් පහළ වන්නේය. ඉන් වංචිත තැනැත්තේ මා හට
 අනුන්ගෙන් කිසිවක් උවමනා නැත, මට පුළුවන් සැටියකින් මගේ වැඩ
 කරගනිමිසි අනුන්ගෙන් ලැබෙන උපකාරය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේය. තමාට
 කරන උපකාරය නොපිළිගනුයේ, උපකාර කරන තැනැත්තා කෙරෙහි
 ක්‍රෝධයකින්දැයි ඔහුගෙන් ඇසුවහොත් ඔවුන් කියනුයේ මාගේ ක්‍රෝධයක්
 නම් නැත, නමුත් මට කාගේවත් කිසිවක් ඕනෑ නැත යයි කියාය. එසේ
 කියනුයේ අල්පේච්ඡතා රූපයෙන් සිටින ද්වේශය ඔහුට ද්වේශය සැටියට
 නොපෙනෙන බැවිනි. මාපියන්ගේ උපකාරයෙන් කටයුතු කරන්නා වූ දරුවන්
 කෙරෙහිද, ගුරුවරයන්ගේ ආධාර ලබන ශිෂ්‍යයන් කෙරෙහිද, ගිහියන්ගෙන්
 ආධාර ලබන පැවිද්දන් කෙරෙහිද මේ අල්පේච්ඡතා ප්‍රතිරූපක ද්වේශය
 බොහෝ සෙයින් ඇතිවේ. දැන් ගෙහාන් මහත්මයා මේක කියනකොට පුංචි
 කාලේ මට වෙච්චි සිද්ධියක් මට මතක් වුනා. අපේ පවුලේ අපි නව දෙනෙක්,
 මම තමයි බාලම. මමයි, මට වැඩිමහල් අයියයි අපි දෙන්නම අවුරුද්දක
 පරතරයක් තමයි තියෙන්නේ. ඉතින් පුංචි කාලේ ඉතින් හැමනිස්සේම ඒ
 අයියයි මමයි තමයි ඉතින් නිතරම දබර කරගන්නේ හැමදේටම. ඉතින් කුඩා
 කාලේ පුරුද්දක් තිබුනා අපි නිදාගන්න ගියායින් පස්සෙ අම්මාට තුරුල් වෙලා
 තමයි නිදාගන්නේ. ඉතින් අයියටත් ඕන අම්මව තුරුල් කරන් නිදාගන්න.
 ඉතින් නිදාගන්න ගියායින් පස්සෙ හැමනිස්සේම අපි දෙන්නා දැන් රණ්ඩු
 වෙනවා දැන් අම්මව මත් ඉන්න පැත්තට හරවගන්න මම දඟලනවා. අයියා
 ඉන්න පැත්තට හරවගන්න මම දඟලනවා, ඊටපස්සෙ මම සමහරවෙලාවට
 අම්මගෙ ඇඟට උඩින් මම අතක් දාගන්නවා, මදිනම් කකුලකුත් දාගන්නවා
 තව, මොකද දැන් මගේ කරගන්න වැඩි අයිතියක්. එතකොට ඉතින් අයියාත්
 ඔහොම තමයි. දැන් අම්මට නිදාගන්න නෑ. දැන් ඔහොම වෙනකොට දවසක්

අම්මා කැහැනුවා මේ මොන කරව්වලයක්ද, මට නිදාගන්නත් නෑ දෙන්නම බිමට බැහැලා නිදාගන්න කියලා ඉවරවෙලා අපි දෙන්නව දැම්මා බිමට. ඊටපස්සෙ පැරුර එළාගෙන නිදාගන්නා. එදා මං කල්පනා කලා ආයෙ යන්නෑ මං අම්මා ළඟට. මට ඕන නෑ පැත්තුවානෙ, ආයෙ පැත්තුවාට පස්සෙ ආයෙ මට කොහොමත් අම්මා ඕන නෑකියලා ඉවර වෙලා එදායිත් පස්සෙ මං අම්මව තුරුල් කරගෙන නිදාගන්න යන්න හිතුවෙ නෑ. ඉතින් මට දැන් මේක කියනකොට මතක් වුනේ තනිකරම ඒ ද්වේශ සහගත සිතුවිලි, දැන් මට හිතුවෙ, මට එහෙම අම්මගෙ ආදරේ ඕනෙන් නෑ, මොකක්වත් ඕනෙන් නෑ, මං පැත්තකට කරලා මං තනියම නිදාගන්නවා කියලා තමයි, අයියා හිටපු දෙන් අම්මා ළඟ, ඕන එකක් කරගත්තු දෙන් මට කමක් නෑ, මං සම්පූර්ණයෙන්ම අනහැරලා මං තනියම නිදාගන්නවා කියලා හිතුවෙ. ඉතින් ඒකෙන් අම්මටත් පහසුවක් ආවා, ඉතින් මටත් ස්වාධීනව ජීවිතය ගොඩනගාගන්න ඒකෙන් යම්කිසි සහායක් ලැබුනා, නමුත් දැන් මේක කියවනකොට තමයි තේරෙන්නෙ එතකොට එතනදි ඒ අත්හැරීම අපි කරන්නෙ ද්වේෂ සහගතව. එතකොට දැන් මේක වැඩිහිටි වයසට පත්වුනාම වුනත් අපිට නොදැනුවත්ව අපි අතින් ඔය ප්‍රතික්‍රියාව මතුවෙනවා. ඒ කියන්නෙ අපි බලාපොරොත්තු වෙන විදියට සමහර දේවල් අපි හිතවත් අයගෙන් කරගන්න බැරිවෙනකොට, ඒ අපි ඇලුම් කරන ආදරය කරන, හිතවත්ව ජීවත් වෙන අයගෙන් අයත් එක්කලා යම්කිසි ගැටුමක් නිර්මාණය වුනහම, ඊටපස්සෙ අපි කල්පනා කරනවා එයාගෙන් උදව් ඕනෙන් නෑ, එයාගෙන් හොඳක් ඕනෙන් නෑ ඒ නැදැකම් ඕනෙන් නෑ මොකක්වත් ඕනෙන් නෑ, සමහර වෙලාවට කියන්නෙ මලගමටත් ඕන නෑ කියනවා, මලගමටවත් ඕන නෑ, අපේ වැඩ අපිට කරගන්න පුළුවන්, ඒ අපිට මේ කවුරුවත් මත යැපෙන්න ඕන නෑ, ඇයි අපිට ස්වාධීනව ජීවත් වෙන්න බැරි, අපිට තනියෙන් අපේ වැඩ කරගන්න බැරියැයි, එතකොට එහෙම ලොකු ටේබල්යයකුත් එනවා, ඒවත් එක්ක. ඉතින් දැන් මොන පදනමක් මත හරි නිකං පරගැහි වෙන්නෙ නැතිව අපි ස්වාධීනව ජීවත් වෙන්න උත්සාහ කිරීම හොඳයි. හැබැයි දැන් මේ කතා කරන්නෙ ඒකට මූලික වෙන ද්වේශය නම් එතකොට අපි හොඳ මානසිකත්වයකින් නෙවෙයි එතන කටයුතු කරන්නෙ. අපි මේ කතා කරන්නෙ ධර්ම කාරණා අපිට විමුක්ති මගට බාධා වෙන කාරණානෙ අපි මේ කතා කරන්නෙ. එහෙම නැත්නම් අපි මේ සාමාන්‍ය ලෝකයේ මේ වංචක ධර්ම කියන ඒවා මේ තඹයකටවත් ගණන් ගන්නැති තරම්. ඒ කියන්නෙ එහෙම ඒවා තියෙයිද කියලාවත් කවුරුවත් දන්නෑනෙ. නිකංවත් ඒ පිළිබඳව හැංගිලා තියෙන කරුණු භායන්න යන්නෑනෙ. ඒ මොකද ඒ ගොල්ලන්ට ඒවා

එව්වර අදාල නැහැ මොකද අර කිරීමව ඇදගෙන ඉන්න ඇදුමේ පවිත්‍රතාවයක් භාග්‍යයක් හැදූවා වගේ කඩමාල්ලක අපි පිරිසිදු තැන් භාග්‍යයක් නැතුවා වගේ ඒ තියෙන හැටියට දේවල් තියෙන්න අර්තවා මිසක් ඊටවඩා සුවිශේෂ දෙයක් අපි අපේක්ෂා කරන් නැ හැබැයි අපිට නිවන් මගට යනකොට අපි මේ අපේ සිත පිරිසිදු කරමින් යන ගමනකදී අපිට අර පුංචි පුංචි තැන් පවා වැදගත් වෙනවා අපේ සිත කිළිටි වෙන තැන්. ඉතින් ඒ නිසා කෙනෙකුගේ ස්වාධීනත්වයට, ස්වෛරීභාවයට, පෞරුෂ වර්ධනයට එහෙම නැත්නම් ස්වාධීන පැවැත්මට අර විදියට දේවල් බැහැර කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම යම් ප්‍රමාණයකට උදව්වක් වුනාට එතන මනෝභාවය තියෙන්නෙ වැරදි තැනක නම්, ඒක විමුක්ති මගට බාධාවක් වෙනවා. ඉතින් ඒකයි මං අපේ ජීවිතේ අත්දැකීමම පැහැදිලි කලේ, දැන් අම්මත් එක්ක ගැටලා හරි හැපිලා හරි ඒ අම්මා බදාගෙන අම්මා තුරුල් කරගෙන නිදාගන්න එකෙන් මම අයින් වුනාට පස්සෙ මට ඒක හරි ස්වාධීනව මගේ ජීවිතේ ගොඩනැගෙන්නට ඒක උදව්වක් වුනා. ඉතින් ඒ නිසා වෙනත් අයුතු සමහර වෙලාවට මං අවුරුදු දාහතරෙන් පැවිදි වුනේ. එතකොට මහණ වෙන්න ආවයි කියලා මට ගෙදරින් ඇත් වෙලා පන්සලට ආවයි කියලා මට කිසිම චිත්ත පීඩාවක්වත්, සාංකාවක්වත් මොකක්වත් ඇතිවුනේ නැ. අම්මා ළඟ නැ කියලා ප්‍රශ්නයක් ඇතිවුනෙන් නැහැ. තාත්තා ළඟ නැ කියලා ප්‍රශ්නයක් ඇතිවුනෙන් නැහැ. ගෙදර ඉන්න නැ කියලා ප්‍රශ්නයක් ඇතිවුනෙන් නැ. ආයෙ ගෙදර යන්න ඕන කියලා හිතුවෙන් නැ. මොකක්වත් නැ. ආව ආවමයි එහෙමම නැවතිලා එහෙමමම මහණ වුනා. ඉතින් මං හිතන්නෙ දැන් අම්මා ඒ කැගහලා හරි අපිව සැර කරලා ඒ බිමට දාලා තනියම නිදාගන්න කියලා සළස්වලා එහෙම කරපු එකේ අම්මා මොන අදහසින් කලාද දන්නෙ නැ. සමහරවිට අම්මා තරහා ගිහිල්ලා එහෙම කලාද දන්නෙන් නැ. එහෙම නැත්නම් අපිව ස්වාධීන කරන්න හිතාගෙන හොඳට හිනාමනාම කලාද දන්නෙන් නැ. ඉතින් අපේ අම්මගේ චරිතය අධ්‍යයනය කරනකොට දැන් අපිට හිතෙනවා ඒවත් ඇත්තටම හිනාමනාම කරන්න ඇති. මොකද දරුවො නව දෙනෙක් හදලා ඒ අත්දැකීම අම්මාට තියෙනවානෙ. ඉතින් දරුවො හැමතිස්සේම අම්මගේ ඇඟේ එල්ලිලා පරපෝෂිතයො වෙන්න ගියාම ඒගොල්ලන්ට ස්වාධීන පැවැත්මක් නැහැනෙ. ඉතින් ඒ නිසා විය යුතුයි අම්මා ඒ විදියට කටයුතු කරන්නෙ. අම්මා කෙනෙක් නිතරම හිතනවා තමන්ගේ මරණෙන් පස්සෙ දරුවො නැත්නම් අසරණ වෙයි කියලා. ඒ අතින් ගෙහාත් මහත්මයා මං අපේ අම්මා ගැන මං හරියට අගය කරනවා, මම නිතර කතා කරනවා, හුඟාක් අපේ අම්මා එව්වර දැනටගත් කෙනෙක් නෙවෙයි. අම්මට අත්සන් කරන්න

තරම්වත් අකුරු දන්නේ නෑ ඒකටත් ඇඟිලි සළකුණ විතරයි නියන්නේ. ඉතින් ඒ විදියට මේ භාෂා ශාස්ත්‍රය ගැන නිපුණත්වයක් නොතිබුණාට අපේ අම්මා දරුවෝ නව දෙනෙක් හදලා ඒ ගොල්ලන්ගේ ස්වෛරී පැවැත්ම තහවුරු කරපු හැටි, ඊළඟට ඒ ගොල්ලන්ට ජීවිතයට මුණ දෙන්නට, අභියෝග වලට මුහුණ දෙන්නට, දරාගන්නට ඒවා පුරුදු පුහුණු කරපු හැටි, දැන් අවුරුදු දාහතර වෙනකොට මම පිරිමි ළමයෙක් හැටියට මට ගෙදර දොරේ උයන පිහින හැමදෙයක්මත් කරන්න පුලුවන්. එතකොට කුඹුරු කොටන්නද, ගොයම් හිටවන්නද, හරකුන් ගැටගහන්නද, තණකොළ කපන්නද, ඒ හැමදෙයක්මත් පුලුවන්. එතකොට මිරිස් අඹරන්නද, කෑම උයන්නද, සමහර දවස්වලට උදේ පාන්දර මම නැගිටලා අම්මත් එක්කලා උයලා පිහලා ගෙදර ඉන්න සියලු දෙනාට කෑම බෙදලා දීලා වළඟුත් හෝදලා මං ස්කෝලේ ගිහිල්ලා තියෙනවා. ඔය අවුරුදු දාහතර වෙනකොට. ඉතින් ඒ විදියට අපිව ස්වාධීනව ශක්තිමත්ව දෙපයින් නැගී හිටින්නට අපේ දෙමව්පියෝ පුහුණු කරපු නිසා තමයි අපිට පැවිදි වෙලත් නිකං පරපෝෂිත වෙන්නේ නැතිව තැනට අවශ්‍ය විදියට අවශ්‍ය වැඩකටයුතු දුවලා පැනලා කරලා හැමෝගෙම හින් දිනාගෙන අපිට කටයුතු කරන්න පුලුවන් වුනේ. ලොකු පින්කම් එහෙම දැවැන්ත පින්කම් එහෙම ඔබවහන්සේ ලැස්ති කරනවා, කිසි කලබලයක් නෑ ඔබවහන්සේ ළඟ, ඒ පොඩිකාලේ සමහරවිට ලැබිවිච පුරුද්ද. පුංචි කාලේ ඉඳලා ඒ ලැබිවිච අත්දැකීම, ඊටපස්සෙ පැවිදි වුනාට පස්සෙන් අපිට ගොඩක් ඒ වගේ අත්දැකීම් ලැබුනා. ඉතින් ඒවයින් තමයි කෙනෙක් ජීවිතේට එන අභියෝග වලට මුහුණ දෙන්නට බලාගන්නට පුහුණු වෙන්නේ. නමුත් දැන් මේ කියන විදියට අපි හුඟක් වෙලාවට ඒ අවස්ථාවල ද්වේශයෙන් වෙන්න පුලුවන් කටයුතු කරලා තියෙන්නේ. පසුකාලීනව ඒවා අපේ අභිවෘද්ධියට හේතු වෙලා තියෙනවා. එතකොට නමුත් ඒ වෙලාවේ මම කැමැති විදියට කටයුතු කරන්න නැතිවෙනකොට, හැමතිස්සෙම අපේ මනසේ ගැටුමක් නිර්මාණය වෙනවා. ඒ ගැටුමත් එක්කලා තමයි ඕන නෑ මට, අවශ්‍ය නෑ මං තනියෙන් මගේ වැඩ කරගන්නවා කියලා තීරණයට එන්නේ. නමුත් දැන් නිවන් මග අපි යනකොට විමුක්ති මඟ ගැන අපි සැළකිලිමත් වෙනකොට අපේ මනස ගැන අපි සැළකිලිමත් වෙනකොට මේ කාරණා වැදගත් වෙනවා. භෞතික වශයෙන් යම් ශක්තියක් ගොඩනගා ගන්න අපිට ඒවා සහාය වුනාට මානසික වශයෙන් අපි කොතනද ඉන්නේ කියන එක පැහැදිලි කරගැනීමට. ඉතින් ඒ නිසා තමයි නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නේ, ‘අල්පේච්ඡතා වේශය, අර විදියට තමන් ඇලුම් කරන ආදරණීය පුද්ගලයින් සමඟ, තමන් මෙනෙක් කල් මිත්‍රසම්බන්ධතා පවත්වපු අයත් එක්කලා ද්වේශ සහගත

බවක් ඇතිවුනොත්, ගැටුමක් ඇතිවුනොත් ඊටපස්සෙ ඒක අල්පේච්ඡතා වේශයෙන්, - භාමුදුරුවෙන් මට ඔබවහන්සේ කාරණා පැහැදිලි කරනකොට මට මතක් වුනේ, බොහෝ සමාජය තුළ අද වෙනකොට දික්කසාද නඩු වැඩිවීමක් තියෙනවා මේ බේදවාචකයක් භාමුදුරුවෙන් මේ කාරණය නේද. එනකොට එතන අර නෛෂ්කාම්‍යතා ස්වභාවය ඇතිවෙන්නටත් පුලුවන්. තව සමහර වෙලාවට දුස්සීල පරිවර්ජනතා වේශයෙන් ඒක මතුවෙන්නටත් පුලුවන්. තව සමහරවෙලාවට අසන්පුරුෂ පරිවර්ජනතා වේශයෙන්, ඒ කියන්නෙ තමන්ගේ බිරිඳ තමන්ගේ සැමියා අසන්පුරුෂයෙක් කියලා තීරණය කලායින් පස්සෙ ඒ නැතැත්තා වෙනත් සම්බන්ධතා පවත්වනවා දුස්සීලයෙක් කියලා තීරණය කලාට පස්සෙ මම නම් එහෙම නෑ, මම පුංචි කාලෙ ඉඳලා බොහොම හොඳට ජීවත් වෙන කෙනෙක්, බොහොම ප්‍රතිපත්ති රැකපු කෙනෙක්. මේ වගේ මිනිහෙක් එක්ක, මේ වගේ කාන්තාවක් එක්ක මට තවදුරටත් දිගකන්න බෑ කියලා එහෙම බොහොම සද්භාවයක් වගේ තමයි ඇය හෝ ඔහු තුල ඒ මනෝභාවයන් මතුවෙන්නෙ. අපි මෙහෙම ඒ සල්ලාල විදියට ජීවත් වෙච්චි අය නෙවෙයි, අපි බොහොම හොඳ ආත්මගරුත්වයක් ඇතිව සදාචාර සම්පන්නව ජීවත් වුනේ. මෙහෙම මිනිහෙක් එක්ක මෙහෙම කාන්තාවක් එක්ක මට තවදුරටත් ඉන්න බෑ කියලා ඉතින් තමන්ට දැනෙන්නෙ සද්භාවයක් වගේ, නමුත් අර අසන්පුරුෂයා ය, දුස්සීලයා ය කියලා තීරණය කරපු කෙනාගෙන් වෙන් වෙන්නට අයින් වෙන්නට ඕන කියලා තමන් තීරණය කරනවා ද්වේශ සහගත ස්වභාවයෙන්. ඉතින් අවසානෙ කොහොමහර් අර සමාජය තුළ අන්‍යෝන්‍ය අවබෝධයෙන් ජීවත් වෙන්නට තියෙන ඉඩකඩ නැතිවෙනවා විතරක් නෙවෙයි, පෞද්ගලිකව තමන් මානසිකව පරිහානියට පත්වෙනවා.

මනුෂ්‍ය ඔබට, මට අපිට, ජීවිතයක් ලැබෙන්නෙ විදින්න මිසක් විඳවන්නට නෙවෙයි. ඒ නිසා සසර කෙටි කරගන්න ගමනකට යන්නට සිතාගෙන සසර දිගුවෙන වැඩ නම් අපි කරන්නෙ ඒ පිළිබඳව එක් වරක් නොවෙයි දහස් වරක් සිතිය යුතු බවට අපේ භාමුදුරුවෙන් වහන්සේ පැහැදිලි කලා. ඉතින් අපිට අවසර දෙන්න කෙටි විරාමයකට යන්න විරාමයෙන් අනතුරුව තවත් බොහෝ දේ ඔබත් එක්ක කතා කරන්න අපි සූදානම්. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් ඔබ සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහනක් සමඟින්. භාමුදුරුවෙන් මීළඟ කොටසට කතා කරන්න එනකොට මට කවියක් මතක් වුනා. මුහුදේ වතුර මහ ගංඟාවට වැඩිය බොන්නට බැරිය ඒ වතුරේ ලුණු වැඩිය, වචන ගොඩක් එක්වුන විට රස නැතිය නියම නැතට එක වචනෙන් මදි නැතිය. ඉතින් ලියවුනු මේ කවියත් එක්ක මේ කතාව මට වඩා හොඳට ගලපන්නට

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේට පුලුවන් දහම් කරුණුත් එක්ක. භාමුදුරුවනේ නිතභානිතා වේශයෙන් වංචක දේවේශය කියන කාරණාවයි පැහැදිලි කරගන්නට අවශ්‍ය වෙන්නෙ මේ වෙලාවේ.

ඔව් ශෙභාන් මහත්මයා මේකත් බහුලව සමාජයේ අහන්න දකින්න තියෙන කාරණයක්. ඒ කියන්නෙ ශෙභාන් මහත්මයන් අහලා ඇති හුඟක් දෙනා කියනවා දැන් මොකද ඒගොල්ලොත් එක්ක කතාබහක් නැද්ද, නෑ තරහක් නෑ නමුත් මං කතා කරන්නෑ ඒ අසන්පුරුෂයෝ කියලා දැනගන්නහම අතේ දුරින් ජීවත් වෙන්න ඕන, ඒ වැඩි කතාබහක් ඕන නෑනෙ. පමණට කතා කරලා අතේ දුරින් තියාගෙන අවශ්‍ය දේ කතා කරලා වැඩි හඳුනාගත්ත ඕන නෑ හැබැයි තරහක් නෑ එහෙම කියනවා. ඉතින් ඇත්තටම ඒක එහෙම නම් විශිෂ්ටයි නේද. තරහකුත් නැතිව නිකං ඕපද්‍රව කතා කරන්න යන්නෙන් නැතිව අනවශ්‍ය දේවල් කතා කරන්න යන්නෙ නැතිව අපිට අවශ්‍ය දේවල් විතරක් කතා කරලා ඉන්න පුලුවන් නම් ඒක වටිනවා. නමුත් ඒක කරන්නෙ මොන මානසිකත්වයෙන්ද කියන එක තමයි වැදගත් වෙන්නෙ. දැන් පුද්ගලිකව ශෙභාන් මහත්මයා අපි ඇසුරු කරන අයට මම නිතරම දෙන පණිවිඩයක් තමයි, ඒ කියන්නෙ දැන් ගිහි පැවිදි බොහෝ දෙනා අපි ඇසුරු කරනකොට ඉතින් එක පාරක් මුණගැහුනාම ආයෙ මුණගැහෙන්න ආයෙ කතා කරන්න, ඇසුරු කරන්න කැමැති වෙත අය හුඟක් අය ඉන්නවා. ඉතින් ඒ ගොල්ලන්ට මම දෙන උපදේශය තමයි මාත් එක්ක මිත්‍රත්වයෙන් ඇසුරු කරනවා නම් එක දෙයක් මතක තියාගන්න. ඒ තමයි මේ උදේ හවස කතා කර කර කැවද නිදාගන්නද කියලා අහන්න නම් වෙලාවක් නෑ ඉතින් අපි හැමෝම වැඩත් එක්කනෙ ඉන්නෙ. එතකොට තමන්ගේ වැඩ, අනුන්ගේ වැඩ, ශාසනික වැඩ හැමදෙයක්ම එක්කයි අපි ඉන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා මොනවාහරි අවශ්‍යතාවයක් වුනොත් අවුරුද්දකින් හරි, අවුරුදු පහකින් හරි, අවුරුදු දහයකින් හරි කමක් නෑ මගෙන් වැඩක් කරගන්න ඕන වුනොත්, අවශ්‍යතාවයක් වුනොත් මට කතා කරන්න. එහෙම නැත්නම් ප්‍රශ්නයක් ඇතිවුනොත්, ගැටළුවක් ඇතිවුනොත් ඒ ඕන වෙලාවක කතා කරන්න. එහෙම අවශ්‍යතාවයක් නැති නම් අවුරුදු දහයක් කතා කලේ නැතත් කිසි ප්‍රශ්නයක් නෑ කිසි අමනාපයක් නෑ ඒ වගේම තමයි මගෙනුත් එහෙම දේවල් බලාපොරොත්තු වෙන්න එපා, භාමුදුරුවෝ කතා කලෙන් නෑ දැන් මාසෙකින් කතා කලේ නෑ අවුරුද්දකින් කතා කලේ නෑ මොනවා කතා කරන්නද. ඒ නිසා මටත් මොනවාහරි ඕනකමක් වුනොත්, අවශ්‍යතාවයක් වුනොත්, උදව්වක් ඕන වුනොත් මමත් කතා කරන්නම් අවුරුදු පහළොවකින් වුනත්. භාමුදුරුවෝ ඒක කියනකොට නිකං සාමාන්‍ය ස්වරූපය දරනවා

ගොඩක් දායක දායකාවන්ට හුරු ඇති ඔය කතාව. ඒ කියන්නේ මාත් එක්ක ඇසුරු කරන්න ඕන කියලා යෝජනා කරන හැමෝටම මං ඒ වෙලාවෙම ඔය කතාව කියනවා. මොකද නැත්නම් කල්පනා කරනවානෙ ඒ ගොල්ලො අනිත් අය ඇසුරු කරන ස්වභාවයෙන්නේ අපෙනුත් දේවල් බලාපොරොත්තු වෙන්නේ. ඉතින් දැන් ඔන්න ඊයෙන් අපේ ලොකු අක්කා දුරකථනයෙන් කතා කලා, කතා කරලා ඉවරවෙලා කියනවා හාමුදුරුවනේ ගොඩක් දවසකින් කතා කරන්න බැරිවෙච්ච නිසා, ඉතින් ගොඩක් දවසකින් කතා කරන්න බැරිවුනා කියලා මොනවා කතා කරන්නද, ඉතින් අවශ්‍යතාවයක් තියෙනවා නම් කතා කරන්න, එහෙම නැත්නම් එහෙම කතා කරන්න ඉතින් දෙයක් නෑ. මොකක්හරි අසනීපයක් වුනොත්, එහෙම නැත්නම් ප්‍රශ්නයක් වුනොත් කතා කරනවා. ඊටපස්සෙ ඊයෙ හවස තව දරුවෙක් කතා කලා කාන්තාවක්. දහම් පාසලේ ධර්මාචාර්යා පන්නියේදී අපෙන් ඉගෙන ගත්තු කෙනෙක්. දැන් ඔය කතා කලේ අවුරුදු මං හිතන්නේ පහකට හයකට පස්සෙ මං හිතන්නේ දුරකතනයෙන් කතා කලේ. කතා කරනකොට කීව්වා අනේ හාමුදුරුවනේ මං ඉතින් කතා කරන්නේ මොකක්හරි අවශ්‍යතාවයක් වුනොත්නෙ, මං කීව්වා ඒ හොඳටෝම ඇති. අනිත් වෙලාවට කතා නොකර ඉන්න තරමටම තමයි කැමති. අනිත් වෙලාවට මොනවා කතා කරන්නද අවශ්‍යතාවයක් නැති නම්. ඒ නිසා ඒකෙ කිසි ගැටළුවක් නෑ අමනාපයක් නෑ අවශ්‍ය දේ කියන්න. සමහර විට හාමුදුරුවනේ මෙහෙම දිගින් දිගට ලගින් ඇසුරු කරනකොට අර හිටියට වඩා ඉක්මණුට තරහා වෙන්න ගන්නවා - තරහා වෙනවා කියන්නේ ඊටපස්සෙ දැන් නිකං හිතන්න ගෙනාත් මහත්මයා දැන් අපි ඇසුරු කරන හැමෝම උදේ හවස ඔහොම දුරකතනයෙන් කතා කරන්න ගියොත් එහෙම අපේ මේ කන් ඇහෙන්නැතිව යයි ටික කාලයක් යනකොට. ෆෝන් එක කනේ තියාගෙන ඉඳලා. ඉතින් එහෙම අවශ්‍යතාවයක් නෑනෙ. ඉතින් එනකොට අපි තේරුම් ගන්නට ඕන දැන් මේ ටික කතා කලේ ඇත්තටම අපි මේකට ප්‍රවේශයක් ගන්නට, දැන් නිතහනන් බව කියන එක අපිට ගොඩාක් උදව් වෙන, ප්‍රයෝජනවත් වෙන, වටිනාම කාරණයක්. දැන් මේකෙන් මම අදහස් කලේ මම නිතහනන් කියලා කියන්නට නෙවෙයි. මම ඇත්තටම අවශ්‍ය දේවල් පිළිබඳව අනිත් අයටත් වඩා කතා කරන්න කැමැති කෙනෙක්. හැබැයි ඒ මොනවාහරි වැදගත් කාරණයක් නම් අපිට කතා කරන එක වටිනවා, ඒක ප්‍රයෝජනවත්. ඉතින් සමහර වෙලාවට ධර්ම කාරණයක් කතා කලොත්, තව කෙනෙකුගේ මොනවහරි ජීවන ගැටළුවක් ප්‍රශ්නයක් ගැන කතා කලොත් සමහර වෙලාවට ඒ නැතැත්තාව බලාපොරොත්තු වෙන ප්‍රමාණයටත් වඩා අපි කතා කරනවා වෙන්නට පුළුවන්. නමුත් අර සමහර අවස්ථාවලදී නිකං

එලොවටත් මෙලොවටත් වැඩක් නැති, තේරුමක් නැති, නිකං අර හිතවත් කම් පවත්වන්න කියලා ඕපද්‍යාස කතා කරන ඒවා ඉතින් තේරුමක් නැතෙ. ඉතින් අන්න ඒ කාරණය අපිට නිවැරදිව වෙන් කරගන්න පුළුවන් වුනොත් තමයි අපිට පුළුවන් වෙන්නෙ අර කතා බහ අර්ථවත්ව සිදු කරන්න. ඒක ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ පවා අපිට දේශනා කරලා තියෙන කාරණයක්නෙ. ධම්මීවා කතා අරියෝවා තුන්හිභාවො - එකට එකතු වුනායින් පස්සෙ එක්කො දහම් කතාවක් කරන්න එහෙම නැත්නම් නිශ්ශබ්දව ඉන්න. ඉතින් දැන් මේ වංචක ධර්මයක් හැටියට මේක මතුවෙන ආකාරය අර නිතභානිතාවය කියන එක ඉනාම හොඳ ගුණයක් නමුත් ඒ ගුණයේ ස්වරූපයෙන් මතුවෙනවා අර වංචක ද්වේෂය. ඒක අර නායක භාමුදුරුවො සිහිපත් කරනවා 'නිශ්ඵල කතා වලින් තොරව උවමනා පමණට කතා කරන ස්වභාවය නිතභානිතා නම්. අප්‍රිය පුද්ගලයන් දුටු කල්හි සමහර විට ඔවුන් පිළිබඳ ද්වේශය නිතභානිතා වේශයෙන් පහළ වන්නේය. එයින් වංචිත වූ තැනැත්තේ අත්‍යයා හා කතා කළ යුතු ප්‍රමාණයට ද කතා නොකරන්නේය. තදබල අමාරුවලට පත්වී පිහිට පොයා බොහෝ දෙනා ළඟට ගොස් කවරෙකුගෙන් වත් පිහිටක් නොලැබූ සමහරුන්ට මුළු ලෝකය ගැනම ද්වේශයක් ඇතිවේ. සමහර විට එයද නිතභානිතා වේශය ගන්නේය. එයින් වංචිත තැනැත්තේ ඒ සෑම දෙනා සමඟම කතාවෙන් වළකින්නේය.' දැන් මේක ගෙනාත් මහත්මයා සමහර වෙලාවට අපටත් සිද්ධ වෙනවා, මේ මානසිකත්වය. ඒ කියන්නෙ දැන් නිතරම සමහර වෙලාවට පුද්ගලයො නිකං වැඩකට නැති ජාති, නිතර කතා කරනකොට දුරකතන ඇමතුමත් ආවා වුනත් ඕකත් නිකං වැඩකට නැති ඕපද්‍යාසක් වෙන්න ඇති වගේ මනෝභාවයක් අර දුරකතනය උස්සන්න ඉස්සෙල්ලාම අපිට ඇතිවෙනවා. - අර අංකය දිස්වෙනකොටම අපොයි වැඩක් නෑ කතා කරලා නිකං මහා ඕපද්‍යාස මොනවාහරි රටේ නැති වැඩකට නැති ජාතියේ කතා කරන්නෙ. ඉතින් ඒ මානසිකත්වය හොඳ නැහැ. නමුත් මං මේ කියන්නෙ අපිට වුනත් මේ කියන වංචක ස්වරූපයෙන් සමහර අවස්ථාවල මනෝභාවයන් ඇතිවෙනවා. ඒ මොකද අර නැවත නැවත පීඩාවට පත්වෙනකොට, පීඩාවට පත්වෙනවා කියලා කියන්නෙ කරන්න දහසක් වැඩ තියෙනවා. ඒ අතරෙ මේ දුරකතනය ගත්තයින් පස්සෙ තියන්නෙ නෑ එල්ලි එල්ලා කියව කියව ඉන්නවා, ආයෙ මුල ඉඳලා ඒකම කියනවා, ඉතින් එහෙම අංක දැක්කයින් පස්සෙ අපිට ගන්න හිතෙන්නෙත් නෑ. ඉතින් ඒක හොඳ දෙයක් නෙවෙයි. කතා කරලා ඉතින් ඒගොල්ලන්ගේ පොඩ්ඩක් අඩුම තරමේ ඒ කියන දේවත් අහගෙන ඉන්න පුළුවන්නම් හොඳයි. ඉතින් අපිට ටිකක් කාලවේලාව තියෙන වේලාවට ඉතින්

ඒ දුරකතන වලට ඇහුම්කන් දෙනවා. දැන් සමහර වෙලාවට විශේෂයෙන්ම ගමනක් යනවා නම් වාහනේට ගොඩ වුනාම එහෙම දුරකතන පණිවිඩයක් ආවොත් ඒක ගන්නවා. මට මතකයි එක සැරයක් මම කොළඹදී දුරකතන පණිවිඩයක් ආවා, කොළඹදී කතා කරන්න පටන් ගන්නා, පන්සලට එනකම්ම එකම දුරකතන පණිවිඩය. කියනවා කියනවා කියනවා, දවසක් ඒ වගේ අනුරාධපුරේ යන්න ගිහිල්ලා ඒ කතා කරා මුළු ගමනින් භාගයක්ම එක කෝල් එක. දැන් අපිට පන්සලේ අනිත් වැඩ කර කර ඉන්නකොට ඒ වගේ දුරකතන පණිවිඩයකයට කතා කලොත් එහෙම ඉතින් ආයෙ වෙන වැඩක් කරන්න හම්බෙන්නැතෙ. හාමුදුරුවනේ අත්‍යවශ්‍ය දුරකතන ඇමතුමුත් මගහැරෙනවා, ඒ නිසා අර වගේ නිදහස තියෙන වෙලාවට ඉතින් ඒගොල්ලන්ටත් අර හිතේ තියෙන බර නිදහස් කරගැනීමට අවස්ථාවක් හදලා දීම වටිනවා. නමුත් ඉතින් හැමනිස්සේම එහෙම කරන්න බැහැ. එහෙම දැන් ඒ අවශ්‍ය වෙලාවකටවත් සමහර විට ඒගොල්ලන්ට කතා කරලා අවශ්‍ය දෙයක් කියාගන්න තියෙන ඉඩ නැතිවෙන්න පුලුවන් අර අනවශ්‍ය දේවල් කියවන්න ගියාම. මොකද අපිට වුනත් එතකොට අර අංකෙ දකිනකොටම හිතෙනවා මේ වැඩක් නැති මොනවාහරි ඕපද්‍රැපයක් විකාරයක් වෙන්න ඇති කතා කරන්නෙ කියලා. ඉතින් නායක හාමුදුරුවො මේක පැහැදිලි කරන්නෙ අන්න ඒ වගේ සමහරුන්ට අර අප්‍රිය පුද්ගලයන් දකිනකොට ඔවුන් පිළිබඳව ඇතිවෙන මනසේ ද්වේෂය නිතහොනිතා වේශය ගන්නවා. ඉතින් එයින් වංචිත වුනහම ඒ පුද්ගලයාට අත්‍යයන් සමඟ කතා කළයුතු ප්‍රමාණයටත් කතා කරන්න නැ. ඒකයි මං කිව්වෙ දැන් අර සමහරුන්ට කතා කරලා මොනවාහරි අවශ්‍ය දෙයක් කතා කරගන්න තියෙන අවස්ථාවත් නැතිවෙලා යන්න පුලුවන් අනවශ්‍ය ජාති බොහොමයක් කතා කරනකොට. එතකොට අවශ්‍ය දේට කතා කලත් අපිට හිත් දෙන්නැ කතා කරන්න ඒක හොඳයි කියන එක නෙවෙයි මං මේ කියන්නෙ. එහෙම අපේ මනසේ වුනත් ඒ වංචක ධර්ම පහළ වෙන්න පුලුවන්. ඒක සාමාන්‍ය තත්වයක් අපේ හාමුදුරුවනේ. ඉතින් ඒවා අපි වුනත් හරි පරිස්සමින් තමයි හිතලා කල්පනා කරලා අනිත් කෙනා මොන මානසිකත්වයෙන් කටයුතු කලා වුනත් මගේ මනසේ එහෙම තුරුස්නා ගතියක්, නොසතුවක් ඇතිවෙනවා නම් ඒක යෝග්‍ය නැහැ කියලා බොහොම සිහිකල්පනා උපදවාගෙන තමයි නැවත ආපහු මනස ඒකෙන් වෙනස් කරගන්න වෙන්නෙ. ඉතින් දැන් ඒ තත්වය දැන් අපි සිහිනුවණින් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කලේ නැතිනම් ඒවා දිගින් දිගටම තහවුරු වෙන්නත් පුලුවන්. ඉතින් නායක හාමුදුරුවො මේකෙදි මේ කියන්නෙ එහෙම තහවුරු වුනාට පස්සෙ ඒ පුද්ගලයා සම්පූර්ණයෙන්ම අනිත් අය සමඟ කතා බහ කිරීම

තවත්වලා දාන තැනට එන්න පුළුවන්. ඉතින් උදාහරණයක් හැටියට නායක හාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරනවා දැන් තමන්ට උදව්වක් ඕන වෙච්ච වෙලාවක එක එක්කෙනා ළඟට ගිහිල්ලා තමන්ගේ අමාරුකම කියලා කවුරුවත්ම උදව් කලේ නැත්නම් ඒ අයට මුලු සමාජය ගැනම ද්වේශ සහගත මානසික තත්වයක් ඇතිවෙනවා. ඊටපස්සෙ ඒ තැනැත්තා තීරණය කරනවා සමස්ථ සමාජයම එහෙමයි. අවශ්‍යතාවයකදි උදව් කරන්නෙ නැහැ. ඒ නිසා මේ වගේ මිනිස්සුන් එක්ක ජීවත් වෙන එක තේරුමක් නැහැ. එතකොට සම්පූර්ණයෙන්ම සමාජයෙන් ඇත් වෙන්නට හිතනවා, කතාබහ කිරීම තවත්වනවා, ඊලඟට සියදිවි නසාගන්න වුනත් තීරණය කරන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒක හොඳ තත්වයක් නෙවෙයි, නමුත් ඒ සමාජය සමඟ කළකිරෙනවා. ඉතින් ඒ කළකිරීමේ එක ප්‍රතිඵලයක් තමයි අවශ්‍ය දේ කතා කරලා අනවශ්‍ය දේ කතා නොකිරීම තමයි නිතභානිතාව කියන්නෙ. නමුත් අවශ්‍ය දේවත් කතා නොකරන තැනකට ද්වේශ මූලිකව ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්. එය තමන්ට වැටහෙන්න නෑ ද්වේශය කියලා අර නිතභානි ස්වරූපය වගේ තමයි තමන්ට වැටහෙන්නෙ. හැබැයි ඔබවහන්සේට නම් අදින් පස්සෙ දිගු ඇමතුම් ලැබෙන එකක් නැහැ මං විශ්වාස කරනවා. නෑ ගෙහාන් මහත්මයා මෙහෙම කිව්වා වුනත් තේරුම් ගන්නැති අය ඉන්නවා. ඒකයි ඒකෙ තියෙන ආශ්වයඝීමත් බව. දැන් සමහර දේවල් අපි එහෙම මුණටම කියනවා, මේ නිකං වැඩක් නැති වැල්වටාරම් කතා කරන්න එපා. තේරුමක් නෑ ඔහොම කතා කරන්න ගියාට පස්සෙ අවශ්‍ය දුරකතන පණිවිඩයකටවත් අපි කතා කරන්නැතිවෙයි. එහෙම කිව්වත් සමහරුන්ට අර කියනවනෙ කෙළමෝලෙන් ඇත්තත් තේරෙන්න නෑ කියලා, එහෙම කිව්වා වුනත් සමහරුන් ඒක තේරුම් ගන්නෑ. ඉතින් ඒ එක එක්කෙනාගේ මානසික තත්වයන් තමයි ඉතින්. ඒකට අපිට ඉතින් කරන්න දෙයක් නැහැ.

වැඩිය නෑ කතාව ඒක මගෙ රටාව, පුළුවන්නම් ඔබත් ජීවිතයට ඒ සංකල්පය එකතු කරගන්න. අපි මේ දහම් කරුණු කතා කරන්නේ විටෙක අපේ හාමුදුරුවෙන් හිනාමුසු මුහුණින්ම මේ කාරණා පවසන්නෙ අත් කිසිවක්ම නෙවෙයි මේ දහම් කරුණු ඉතාම ගැඹුරු දහම් කරුණු, නමුත් මේවා සරලව සමාජගත කළ යුතුයි, හේතුව මේ රූපවාහිනිය නරඹන ඔබට මට අපට මේ දහම ගැන ලොකු අවබෝධයක්, ඉතා දැඩි අවබෝධයක් නොවෙන්නට පුළුවන්. සුලු අවබෝධයක් තිබෙන කෙනෙකුත් මේ වැඩසටහන නරඹන්නට පුළුවන්. ඒ නිසා ඒ සුලු අවබෝධයක් තියෙන පොඩි දරුවාට පවා තේරුම් ගන්නට පුළුවන් ආකාරයටයි අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ සරල නිදර්ශන සමගින් උන්වහන්සේට නිතර අසන්නට දකින්නට දැනෙන්නට ලැබුණු

උදාහරණත් සමඟින් මේ දහම් කරුණු පණිවිඩ සමාජගත කරන්නේ. ඉතින් ඒ නිසා තවත් බොහෝ දේ කතා කරන්නට අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්නට. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා සියැසු සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. සුපින්වතුනි අපි කතා බහට ලක්කරමින් සිටියේ මහාවායඝී රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පන්තිදෙන් රචිත වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම පිළිබඳව. මේ ධර්ම කාරණා ගැන සඳහන් වෙන පොතෙහි තිබෙන විවිධ කොටස් පිළිබඳව වරින් වර විවිධ වැඩසටහන් ඔස්සේ අපි ඔබත් එක්ක සාකච්ඡා කලා. පසුගිය වැඩසටහන් මාලාව පුරාවටම ද්වේශය කියන්නේ මොකක්ද, මේ ද්වේශය වංචක ධර්ම වලට ඉතා සුක්ෂම ලෙසට හසුවන්නට පුළුවන් කරුණු කාරණා කෙබඳුද කියන වග අපි මනාව අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ සමඟ සාකච්ඡා කොට සමාජයට ඔබට නිරාකරණය කලා. දැන් අද තවත් කොටසකට මේ විරාමයෙන් අනතුරුව අපි යළිත් සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා. අපි කියනවා දොවපු ගමන් කිරී මිදෙන්නෙන් නැහැ ඒවගේම කරපු ගමන් පව් පලදෙන්නෙන් නැහැ කියලා. ඒ වගේම සමාජයෙන් බොහෝ වෙලාවට දැහැමි බොහෝ පිරිස් ඉල්ලන ඉල්ලීම තමයි පවට භයවේන්න පිනට බරවේන්න කියන කාරණාව. මෙන්න මේ කරුණු කාරණා එක්ක අපේ හාමුදුරුවනේ මිළඟට අපිට ඔබවහන්සේගෙන් නිරාකරණය කරගන්නට තිබෙන දහම් කරුණු තමයි පාපගර්හිතා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණාව. හාමුදුරුවනේ මේ කාරණාව පිළිබඳව ඔබවහන්සේ අපිට කියාදෙන්නට ප්‍රවේශයක් ලබාගන්නටයි සූදානම.

ඔව් ශෙභාත් මහත්මයා, සමාජයේ දැන් අපි නිතරම කතා කලානෙ වංචක ධර්ම ඇතිවෙන්නේ අර විවෘතව අකුලසයට බර පුද්ගලයා තුළ නෙවෙයි. කුසලයට නැඹුරු වෙච්ච, අකුසලය වළක්වන, සදාචාර සම්පන්නව ජීවත් වෙන්න නිවන් මග ගමන් කරන්න උත්සාහ කරන පුද්ගලයාටයි. එතකොට එබඳු පුද්ගලයාට හැමවිටම දැනෙන්න ගන්නවා පුද්ගලයෙකුට චෝදනා කිරීම කියන එක එව්වර සුදුසු දෙයක් නෙවෙයි. දැන් අපි මුලින් කතා කලා දුස්සීලයා කියලා යම්කිසි කෙනෙකුට නිග්‍රහ කිරීමට සුදුසු නෑ. අසත්පුරුෂයා කියලා යම්කිසි කෙනෙකුට නිග්‍රහ කිරීම සුදුසු නෑ. දැන් මේක තරමක් සිහිබුද්ධිය තියෙන කෙනාට මේ කාරණය තමන්ටම වැටහෙනවා. වැටහුනාම ඔහු අර යම්කිසි කෙනෙක් වරදක් කලා වුනත් ඒ පුද්ගලයාට ගරහන්න නිග්‍රහ කරන්න ක්‍රියාත්මක වෙන ගතිය ඔහුගේ මනසේ මතුවුනත් ඒක යටපත් කරගන්න උත්සාහ කරනවා. දැන් යට කරන්න උත්සාහ කලාට ඔහු ද්වේශ මූලය සංසිද්ධි කෙනෙක් නෙවෙයිනෙ, ද්වේශ මූලය අහෝසි වෙන්න

අනාගාමී මාර්ග ඥාණයෙන්. දැන් ඔහු තුළ ද්වේශය කියන ඒ දුර්වල කම තියෙනවා. දුර්වලකම තිබුනාට පුද්ගල බද්ධව මේක මතුවෙන්න ඔහු ඉඩදෙන්නෙ නෑ. හැමතිස්සෙම ඒක යටපත් කරනවා. ඊටපස්සෙ අනාත්ම ලක්ෂණය සිහිපත් කරනවා. මෙතන බැනපු කෙනෙකු නෑ, දොස් කියපු කෙනෙකුත් නෑ, මම කියලා කෙනෙකුත් නෑ, මේ හැමදෙයක්ම ඔහු දකින්න උත්සාහ කරනවා. දැන් මේ කොච්චර දැක්කා වුනත් ධර්මානුකූලව බලනකොට උනත් පුද්ගලයාට චෝදනා කරන්නට බැහැ, හැබැයි වරද වරද හැටියට දකින්න ඕනතෙ. බුදුරජාණන් වහන්සේත් ඒක අගය කරනවානෙ. වරද වරද හැටියට දකින්න ඕන. එතකොට බුදුහාමුදුරුවො පවා වරදට නිග්‍රහ කරලා තියෙනවා. ඒක දෝෂයක් නෙවෙයිනෙ කියන ආකල්පය ඒ තැනැත්තා තුළ පහසුවෙන්න මතුවෙන්න ඉඩ තියෙනවා. දැන් ඔහුගේ මනසේ පුද්ගල ගරහාවට ඔහු ඉඩ දෙන්නෙ නෑ. පුද්ගලවර්ජනයට ඉඩදෙන්නෙ නෑ. නමුත් බුද්ධ දේශනාව පාදක කොටගෙනම වරදට නිග්‍රහ කිරීම ඒක උසස් ධර්මයක් කියන විදියේ සංඥාවක් ඔහු තුළ මතුවෙනවා. ඒ මතුවෙනකොට අනිත් කෙනාගේ වරද දකිනකොට කුසලය පාපය දකිනනකොට පුද්ගලවාදී නොවී අර වරදට නිග්‍රහ කිරීම, වරදක් නොවෙයි කියන ආකල්පයෙන් ඔහු වරද විවේචනය කරන්න, වරදට නිග්‍රහ කරන්න පෙළඹෙනවා. එතකොට ඔහුට නොදැනුවත්වම දැන් මේ වරදට නිග්‍රහ කරනවා කියන ස්වරූපය මත ඔහුගේ මනස අර වරද සමඟ ගැටෙන ගතිය ඒ ඔස්සේ ඒ මූලයෙන් ඒ දොරටුවෙන් පිටාර ගලන්න පටන් ගන්නවා. එතකොට ඒක හරි සුක්ෂමව සිද්ධ වෙන්නෙ. දැන් අර අජාන් වා හාමුදුරුවො එක තැනක සිහිපත් කරනවා, ඔබ මැටි ටිකක්, කිරිමැටි හරි තැන්නම් ඔය දැන් පාවිච්චි කරන්න ගන්නෙ අර සෙල්ලම් කරන්න ගන්නෙ ක්ලේ කියලා කියන්නෙ, එතකොට ඒ වගේ අරගෙන ඔබ සම්පූර්ණ මෙහෙම අත මිටමොලවලා අර ටික පුලුවන්තරම් හිර කරන්න ඕන. එතකොට මේ ඇතුලත හිරවීම වැඩිවෙන්න වැඩිවෙන්න ඒක එළියට එන්න තැනක් නැතිවෙනකොට මේ ඇඟිලි කරු අතරේ තියෙන පොඩි සිදුරු වලින් අරක හීනියට එළියට පනින්න ගන්නවා. එතකොට මේ මැටිපිඩ මිරිකෙන්න මිරිකෙන්න ඒකට එන පීඩනය වැඩිවෙන්න වැඩිවෙන්න විවෘතව එළියට යන්න තැනක් නැතිනම් තියෙන පුංචි සිදුරු වලින් හරි ඒක දෝරෙ ගලන්න පටන් ගන්නවා. ඒ වගේ තමයි අපේ මනසේ තියෙන යම් යම් මනෝභාවයන් අපි කොච්චර හිරකරගෙන ඉන්න උත්සාහ කලා වුනත් ඒ හිරකරගෙන ඉන්නකොට ඒකෙ පීඩාව වැඩිවෙන්න වැඩිවෙන්න ඒක විවිධ පැති වලින් පිටාර ගලන්නට උත්සාහවත් වෙනවා. දැන් ඔය ඊයෙ අපි කිව්වෙ එක තරුණ කාන්තාවක් කතා කලයි කියලා. එතකොට ඒ කතා කලෙන් අර

තමන්ගේ ජීවිතේ ඇතිවෙච්ච ගැටලුවක් සම්බන්ධව. එතකොට එතනදිත් ඉතින් ඒ මහත්මිය හුඟාක් උත්සාහ කරනවා ධර්මානුකූලව දේවල් නිරාකරණය කරගන්න. නමුත් දැන් ඊයේ කතා කරලා කියනවා හාමුදුරුවනේ දැන් සතියක වෙලේ විතර ඉඳලා මගේ මනස හරියට කඩා වැටිලා පීඩාවට පත්වෙලා. ඉතින් මම ඇහුවා, ඇයිද, ඉතින් උත්තරයක් හොයාගන්න බෑ ප්‍රශ්නයක් හොයාගන්න බෑ. මං කිව්වා ඉතින් ප්‍රශ්නයක් හොයාගන්න බැරිව කොහොමද ප්‍රශ්නෙකට පිළියම් හොයන්නේ. උත්තරයක් දෙන්න බෑනෙ, ඉතින් චතුරාර්ය සත්‍යය පදනම මත අපි යමක් දිහා බලනකොට ප්‍රශ්න මොකක්ද කියලා ඉස්සෙල්ලා හොයාගන්න ඕන. ඊටපස්සෙයි ඒකට හේතු හොයන්නේ. අනිත් ගමන ප්‍රශ්න නැතිකමත් ප්‍රශ්නයක්. ප්‍රශ්න නැතිකමම ප්‍රශ්නයක්. ඊටපස්සෙ ඔන්න කිව්වා නෑ ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා, ඊටපස්සෙ මං ඇහුවා මොකක්ද. ඊටපස්සේ කිව්වා මෙහෙම සම්පව හිටපු කෙනෙක්, ගොඩක් උදව් කලා, අන්තිමට ඒ ගොල්ලො දැන් මැයව සැක කරනවා, මෙහෙම මෙහෙම ඒගොල්ලන්ව හේදහින් කරන්න කටයුතු කලයි කියලා. ඉතින් මං පුලුවන් තරම් උදව් කලේ හාමුදුරුවනේ, දැන් ඒගොල්ලො මෙහෙම මෙහෙම කියනවා, මම ඒ වුනාට ඒක ආ ඉතින් ඕක ඔහොම තමයි ස්වභාවිකයි, ඉතින් මිනිස්සු දේවල් හැමදේම හරියට තේරුම් ගන්නෑනෙ කියලා ඒක හරි පහසුවෙන් අනභැරලා දාලා හිටියා. නමුත් දැන් මේ සතියක් විතර වෙලේ ඉඳලා නොනවත්වාම ඒක මනසට වද දෙනවා පීඩාවට පත්වෙනවා. දැන් මේ මොකක්ද වෙලා තියෙන්නේ, අර තමන් ධර්මයේ ඉන්නවා වගේ සංඥාව මතුපිටින් තියෙන නිසා ප්‍රශ්න එතකොටම ධර්ම සංඥාව මතුකරගෙන අරක යටපත් කරනවා. යටපත් කලාට ප්‍රශ්න විසඳිලත් නෑ ප්‍රශ්න හරියට තේරුම් අරගෙනත් නෑ ඇතුලෙ ටිකෙන් ටික ඒක වැඩෙන්න ගන්නවා, කැකැරෙන්න ගන්නවා. ඔය වගේ ඔයට කලිනුත් මට මතකයි, ඒත් කාන්තාවක්. අපේ ධර්ම දේශනාවල් ශ්‍රවණය කරන කෙනෙක්. අපිට දුරකතනයෙන් කතා කරලා කිව්වා හාමුදුරුවනේ අපේ ගෙදර හරියට ගැටළු ප්‍රශ්න මතුවෙනවා, ඔබවහන්සේලාට පින් සිද්ධ වෙන්න ඔබවහන්සේලාගේ දහම අහලා ඒ මොකකින්වත් චිත්ත පීඩා ඇතිකරගන්නැතිව මම හරිම සැහැල්ලුවෙන් ඉන්නවා කියලා කිව්වා. නමුත් ඉතින් ඔය කියන පමණටම ඔය දේවල් කෙරෙන්නෙ නැහැ කියලා අපි අත්දැකීම් තුළින් තේරුම් අරන් තියෙනවානෙ. ඒ නිසා මම කිව්වා කමක් නෑ සැහැල්ලු වුනාට කමක් නෑ බොහොම සිහිබුද්ධියෙන් හැමවිටම තමන්ගේ මනස ගැනත් පරීක්ෂාවෙන් ඉන්න කියලත් උපදේශයක් දුන්නා. එහෙම කියලා සතියක් යනකොට නැවත

දුරකතනයෙන් කතා කරලා මට කියනවා, හාමුදුරුවනේ මම ඊසේ රාත්‍රියේ හීනයක් දැක්කා, හීනෙන් මම තදට ඇඬුවා, කදුළු හල හලා ඉක්කිගහන මම ඇඬුවා. ඒ අඬලා අඬලා ඉවරවෙනකොට මම හීනෙන් අවදිවුනා. මට අවදිවුනා. අවදිවුනාට පස්සෙ හාමුදුරුවනේ මට ලොකු සැහැල්ලුවක් දැනුනා කියලා කීව්වා. පස්සෙ මම ඇහුවා අඬලා අඬලා ඉවර වුනාට පස්සෙ සැහැල්ලුවක් දැනුනා කියන එකේ තේරුම එහෙනම් කලින් සැහැල්ලුවෙන් ඉඳලා නෑනෙ. දැන් එතකොට මට කතා කරලා කීව්වෙ මට ප්‍රශ්න ආවත් බොහොම සැහැල්ලුවෙන් ඉන්නවා, ඒවා හිතට ගන්නෑ කියලා. දැන් සැහැල්ලුවෙන් ඉන්නවා කියලා කීව්වට ඇතුලේ ප්‍රශ්න නිබ්බිලා තියනවා. ඒ ප්‍රශ්න පිට කරගන්නට ඉඩක් නැතිවෙනකොට සිහිනය තුළින් ඒක දෝරෙ ගලන්නට පටන් ගන්නවා. එතකොට අපි සමහර දේවල් අපේ මනස තුළ හිර කරන්න, තද කරන්න ගියා වුනාට මනෝ විරේචනයක් සමහර දේවල් වලට අවශ්‍යයි. එතකොට සමහර වෙලාවට අපේ සද්භාවයම ලොකු බාධකයක් වෙනවා, අපේ මනස විවෘත වෙන්න. දැන් මේක හරි පුළුල් කතාවක්. හාමුදුරුවනේ අර වදින්න ගිය දේවාලෙ ඉහේ කඩත් වැටුනා වගේ වැඩක් වෙනවා කියන්නෙ අපි හිතින් හරි ඒක විඳවනවා. විඳවනවා කියන්නෙ ගෙහාන් මහත්මයා, දැන් මෙහෙම හිතන්නකො. දැන් පිටරට ඒ කියන්නෙ බටහිර රටවල ස්වභාවය බැලුවයින් පස්සෙ කාන්තාවන් වුනත්, පුරුෂයන් වුනත් අර සීතලට ඇඟ වහගෙන ඉන්නවා මිසක් ඒ ගොල්ලො එහෙම සීතල නැති වෙලාවට නිකං අඳුමක් තියෙන්න ඕන කියලා සංඥාවක් ඇතිව නෙවෙයිනෙ ඉන්නෙ. එතකොට දැන් මේ සම්පූර්ණ අභ්‍යන්තර විවෘත වෙන එක අපේ සංස්කෘතියට අනුව ඒක සදාචාර සම්පන්න නෑ. දැන් අර සංස්කෘතියට අනුව එහෙම බොහොම ඇඟ විවෘතව ඉන්නවා. එතකොට අපිට අපේ සංස්කෘතියත් එක්කලා හිතෙන්න පුලුවන් අර සංස්කෘතිය හොඳ නෑ කියලා. ඒකෙ විවිධ පැති තියෙන්න පුලුවන්. හැබැයි අර විදියට ශරීරය විවෘතව ඉන්නකොට ඒ ගොල්ලන්ට අර අංග ප්‍රත්‍යංග පිළිබඳව ඇතිවෙන්නට තියෙන කාමරාගය ගොඩාක් අඩුවෙනවා මොකද, අර කතාවට කියනවානෙ උදේ හවස දකින කුකුළාගේ කරමලය සුදු පාටට පේනවා වගේ කියලා. ඒ වගේ අර නිතර පෙනෙනකොට දැනෙනකොට ඒක සාමාන්‍යකරණය වෙනවා, අමුත්තක් නෑ. දැන් අපේ සංස්කෘතියට අනුව ඇඟ වැහෙන්නට ඇඳගෙන ඉන්න එක හොඳයි, ඒකෙ ගොඩාක් හොඳ පැති තියෙනවා. හැබැයි ඒක නිසාම අනිත් පැත්තෙන් ඇතුලේ කුතුහලයක් වර්ධනය වෙනවා අර නොදැකපු අංග ප්‍රත්‍යංගය දකින්නට. එතකොට මෙන්න මේ විදියට දේවල් හිරකරන්න ගිය නැත බරපතල ගැටළුවක් නිර්මාණය වෙනවා මනස

ඇතුළේ. එතකොට දැන් අර කාන්තාවට සිද්ධ වුනේ මොකක්ද, අර ගෙදර
 දොරේ තියෙන ප්‍රශ්න ටික ඒවා මං ගණන් ගන්නෑ අපි ධර්මයට අනුව
 බොහෝම සැහැල්ලුවෙන් ඒවා ගැන හිතනවා, ඉතාම සැහැල්ලුවෙන් මට ඒවා
 අනභැරලා දාන්නට පුලුවන් කියලා හිතාගෙන ඉන්නවා, ධර්ම සංඥාව පෙරටු
 කොටගෙන අරක යට කරනවා. දැන් හැබැවට කරුණු අවබෝධ කරගෙන
 හේතුඵල දැනගෙන ප්‍රඥාවෙන් තේරුම් අරගෙන බැහැර කරනවා නෙවෙයි,
 අරවා බලෙන් යටකරනවා ධර්ම සංඥා මතුකරලා. එතකොට ඒ මතුකිරීම
 නිසා අරවා ඇතුළේ තෙරපෙන්නට ගන්නවා. එතකොට අර මනෝ
 විරේචනයක් වෙන්නට තියෙන අවස්ථා නැතිවෙලා යනවා. දැන් මේකෙන්
 කෙනෙක් වරදවා වටහාගන්නට එපා, අපි මේකෙන් කියන්නෙ අර බටහිර
 සංස්කෘතියට වගේ ඇදුම් නැතිව ඉන්න එක හොඳයි කියන කතාවක්
 නෙවෙයි මේකෙන් කියන්නෙ. එතකොට මිනිස් මනස තුළ දේවල් අනවශ්‍ය
 විදියට තෙරපන්නට හිරකරන්නට ගියායින් පස්සෙ ඒවයින් වෙන වෙන
 මානසික ගැටළු නිර්මාණය වෙනවා. එතකොට දැන් අපේ මනසේ මතුවෙන
 ද්වේශය, කෝපය ඒවා මතුවනවි වළක්වා ගන්න පුලුවන් නම් හොඳයි. දැන්
 කිව්වමක් යන්න එතකොට ඒ කිව්වම යන්න මූලිකව ඇතිවෙන පොඩි
 නලියන ගතිය, ඒ ඇතිවන වායු තෙරපීම, එතනම සමනය කරගන්න පුලුවන්
 නමක් කමක් නෑ හැබැයි කිව්වමක් මට්ටමට ආවේගය මතුවුනාට පස්සෙ
 හිරකරන්න ගියොත් ඒකෙන් බරපතල හානි සිද්ධ වෙනවා. ඒ නිසා දැන්
 ආයුර්වේදයේ එහෙම කියනවා, එහෙම මලවේග මුත්‍රාවේග, ර්ලභට ඇතුළු
 කිව්වම ඒ වගේ ඒවා බලහත්කාරයෙන් නවත්වන්න එපා. එහෙම
 බලහත්කාරයෙන් නවත්වන්න ගියොත් ලොකු හානියක් සිද්ධ වෙනවා. ඒ
 වගේම තමයි මානසික ආවේගයක් ඇතිනොවෙන තැනට සමනය කරගන්න
 පුලුවන් නම් හොඳයි. හැබැයි මානසික ආවේගයක් මට්ටමට මේක වර්ධනය
 වුනාට පස්සෙ බලෙන් යටකරන්න ගියොත් එතන බරපතල ප්‍රතිවිරෝධයක්
 ඇතිවෙනවා. එතන බරපතල හානියක් ඇතිවෙනවා. දැන් මේ ද්වේශය කියන
 එක අපේ මනසේ නිර්මාණය වෙන්න තියෙන පසුබිමත් අපිට සිහිබුද්ධියෙන්
 සමනය කරගන්න පුලුවන් නම් ගැටළුවක් නෑ. හැබැයි බොහෝ දෙනා
 කරන්නෙ ඒ පුංචි පුංචි ගට්ඨන ඒවා ඇතිවෙනවා, ඒවා ඇතිවෙනවා කියලා
 තමන්ට තේරෙන්නෙත් නෑ, හැබැයි ඒවා මතුවෙන්න යනකොට කයින්
 වචනයෙන් පිටවෙන්න යනකොට හිර කරනවා. ඒක සුදුසු නෑකියලා. මොකද
 එතකොටනෙ අපිට දැනෙන්නෙ. අර මූලික අවස්ථාවේදී දැනෙන්නෙ නෑ. මූලික
 අවස්ථාවේදී දැනෙන්න තරම් සිහි කල්පනාවකින් ඉන්නෙ නෑ. එතකොට දැන්
 මොකද වෙන්නෙ, මේවා දැන් මතුවෙලා මූලික අවස්ථාව අවදි වෙලා

අවදිවුනාට පස්සෙ ආවරණය කරන්න හදනවා. එතකොට අර කිව්වුම අවහිර කලා වගේ, ඇතුම හිරකලා වගේ එකක් තමයි වෙන්නෙ. එතකොට ඇතුලේ තෙරපෙනවා. ඊටපස්සෙ අරවා විවිධ ක්‍රම වලින් දෝරෙ ගලන්න පුලුවන්. ඉතින් අර කාන්තාවට ඒ ටික සම්පූර්ණයෙන් සිහිනයක් දැකලා ඉකිගහලා අඩලා පිටාර ගැලුවා. දැන් ඔය මං කියපු ඊය කතා කරපු ඒ තරුණ කාන්තාව, එතකොට ඇයට එහෙම අවස්ථාවකුත් නෑ, දැන් ඇය මනසින් කඩාගෙන වැටෙනවා. එතකොට තව සමහරුන්ට ඒවා දෝරෙ ගලන එක විදියක් තමයි මේ පාපගර්හිතා වේශය කියලා කියන්නෙ. ඒ කියන්නෙ පුද්ගලයාට ගර්භා කිරීම සුදුසු නැහැ කියන දැඩි මනසක තමන් ඉන්නවා. ඒ නිසා අර ඇතුලේ මතුවෙන ගට්ඨනය පිටවෙන්න ක්‍රමයක් නෑ, ඊටපස්සෙ ඒක පිටවෙන්න ධාර්මිකයි කියලා හිතන ක්‍රමයක් හොයාගන්න. ඒක සාධාරණ ක්‍රමයක් කියලා පෙන්න්න පුලුවන් ක්‍රමයක් හොයාගන්නවා. ඒ ක්‍රමය තමයි මේ පාපගර්හිතා ක්‍රමය. ඒ කියන්නෙ පුද්ගලයින්ට දොස් කියන්න හොඳ නෑ, හැබැයි වරදට දොස් කියන්න ඕන. වරදට නිග්‍රහ කරන්න ඕන. අවසානයේ ඒ වරදට දොස් කියන්න ඕන කියලාත් වෙන්නෙ මොකක්ද, අර තමන් අකැමැති දේත් එක්කලා මනසේ ගැටෙන්නට අවස්ථාවක් හදාගන්නවා. ඉතින් මේ තත්වයන් අපිට බරපතලා වෙනවා සද්භාවයන් උපාදාන කරගැනීම තුළ. ඒ කියන්නෙ වරද වරද බව අපි කාටත් පිළිගන්න පුලුවන්. හැබැයි ශෙහාන් මහත්මයා හොඳ දේවලුත් වරදින අවස්ථා තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් ඒක ඇත්තටම මට තේරුනේ ඔය කුරුණෑගල මම භාවනාස්ථානයක හිටියා අවුරුදු දෙකක් විතර. ඒ අවුරුදු දෙකක කාලය, මට මගේ ජීවිතේ මං හිතන්නෙ අවුරුදු විස්සක් විතර තරමට මට දැනිව්ව කාලයක්. ඒ කාල සීමාව තුළ මං ඒ අසුරු කලා එක ගුරුවරයෙක්, ඒ ගුරුවරයාගේ අසුරත් එක්ක මට ඒ කාලෙ ඒක පැහැදිලිව තේරුන් නෑ. පස්සෙ ආවර්ජනනා කරලා බලනකොට තමයි වරදෙහි ඇති වරද දකින එක පහසුයි, හැබැයි හොඳෙහි ඇති වරද, හොඳ නරක් වෙන්නෙ කොහොමද, ඒක තේරුම් ගන්න එක ඒ තරම් පහසු කාර්යයක් නෙවෙයි. හොඳ නරක්වෙන්නෙ කොහොමද? සීමා අතික්‍රාන්ත වෙච්චි නැත. ඒකයි බුදුහාමුදුරුවෝ හැමනිස්සෙම මජ්ඣිමා පටිපදා, මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව. දැන් ශෙහාන් මහත්මයා තේ එකකට සිනි දැම්මහම හොඳ ද, නරක ද? හොඳයි. එතකොට අපි හිතමු එක තේ කෝප්පෙකට සිනි කිලෝ එකක් විතර දැම්මොත්, එතකොට ඒක කට්ටි තියන්න බෑ. එතකොට හොඳ්දකට ලුණු දැම්මහම රසයි. නමුත් ලුණු පොල්කට්ටම හැලුවොත් ඒකට, ලුණු පැකට් එකක්ම දැම්මොත්, ඒක කන්න බෑ. එතකොට ඒ වගේ ඕනම දෙයක් හොඳයි කියන්නෙ ඒ එතනට අදාළ ප්‍රමාණයට, ඒ ප්‍රමාණය අඩු වුනත්

ඒක හොඳ නෑ ඒ ප්‍රමාණය වැඩි වුනත් හොඳ නෑ. දැන් සමහර වෙලාවට අපි සද්භාවයන් දැඩිව ගන්නවා අර හොඳදට ලුණු දැම්මා වගේ, තේ එකට සීනි දැම්මා වගේ හොඳ නම් ඒ හොඳ එකේ උපරිමයට යන්න. ඒ හොඳ එකේ උපරිමයට යන්න ගිය ගමන් අපි ඒ උපාදානය තුළ විනාශ වෙනවා. එතකොට අපිට ගොඩාක් වෙලාවට මේ ද්වේශය, කෝපය, නොදැනුවත්වම වංචනික විදියට එන්න මේ සද්භාවයන් උපාදානය කරගැනීම හේතුවෙනවා. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අපි හිතමු, අපි තීරණය කරනවා සියලු දෙනාම පන්සලට එතකොට සුදු ඇඳුමින් සැරසී එන්නට ඕන. දැන් ශෙහාන් මහත්මයාන් අද මේ නිල්පාට එකක්නෙ ඇඳගෙන ඉන්නෙ. එතකොට දැන් මේ වැඩසටහන නරඹන අයට ඔය නිල්පාට සරමත් ද්වේශය මතුකරගන්න කාරණයක් වෙන්න පුළුවන්. හාමුදුරුවොත් එක්කලා ධර්ම සාකච්ඡාවක් කරනකොට ඇයි මේ මනුෂ්‍යයාට සුදු අඳින්න බැරි, ඇයි මේ පාට ඇඳුමක් ඇඳගෙන එන්නෙ. ආදර්ශ සම්පන්න වෙන්න ඕන. එහෙම කියලා ගැටෙන්න පුළුවන්. ඒ මොකද අර අපි රාමුවක් හදාගන්නවා, රාමුවක් හදාගන්නවා, ධර්ම සාකච්ඡා කරනවා නම් සුදු ඇඳුමින් ඉන්න ඕන. එතකොට පන්සලට එනවා නම් සුදුවතින් සැරසී එන්න ඕන. ඉතින් මේවා හොඳ සංකල්පනා. ඒක නරකයි කියන්න බෑ. හැබැයි මේ සංකල්පනාව තුළ අපි හිරවෙව්වි ගමන් පාට ඇඳුම ඇඳගෙන ධර්ම සාකච්ඡාව කරන ශෙහාන් මහත්මයා කුසලයක් කරගන්නවා, ඒ ධර්ම සාකච්ඡාව අහන්න ගිහිල්ලා අර සරමේ නිල්පාට දකින කෙනා අකුසලයක් කරගන්නවා. එතකොට එයාට ද්වේශ සහගතව අකුසල් සිතක් ඇතිකරගන්න පදනම වුනේ මොන වරදක්ද, මොකක්වත් නෑ. ඔහුගේ සද්භාවය. ඒ ඒ තමන් හදාගත්තු රාමුව. අන්න ඒ විදියට ලෝකයේ මේ පාපය සමඟ ගැටෙන්නේ ඇත්තටම ලෝකෙ වැරද්දක් නිසා නෙවෙයි. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ සමඟ දේවදත්ත හාමුදුරුවො ගැටුනා. සුප්‍රබුද්ධ රජ්ජුරුවො ගැටුනා. චිංචිමානවිකාව ගැටුනා. තව බොහෝ දෙනා ගැටුනා. එතකොට ඇත්තටම ඒ ගැටුනේ බුදුහාමුදුරුවන්ගේ වරදකටද? එතකොට ආනන්ද හාමුදුරුවො, අනාථපිණ්ඩික සිටුතුමා, එතකොට විශාඛා මහාඋපාසිකාව, සැරියුත් හාමුදුරුවො මේ වගේ අය බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන අසීමිතව පැහැදුනා. ඒ පැහැදුනේ බුදුහාමුදුරුවො ගැන හරියටම දැනගෙනද. බුදු කෙනෙක් ගැන හරියටම දැනගන්න නම් බුදුවෙන්නට ඕන. එහෙම නැති කෙනෙකුට බුදුහාමුදුරුවො ගැන හරියටම දැනගන්න බෑ. එහෙමනම් සැරියුත් හාමුදුරුවො ආනන්ද හාමුදුරුවො අනාථපිණ්ඩික සිටුතුමා, විශාඛාව බුදුහාමුදුරුවො හඳුනාගත්තෙ තමන්ගේ මනසට ගෝචර වෙන විදියට. ඒ වගේම දේවදත්ත හාමුදුරුවො, සුප්‍රබුද්ධ රජ්ජුරුවො

බුදුහාමුදුරුවන්ව හදුනාගන්නේ තමන්ගේ මනසට ගෝචර වෙන විදියට. බුදුහාමුදුරුවෝ කියන්නේ වෙනම චරිතයක්. ඒ චරිතය ගැන පහදින්නට පුලුවන් තමන්ගේ මනසේ ශුද්ධාව මතුවෙන තරමට, ඒ චරිතය ගැන ගැටෙන්න පුලුවන්, ඒ චරිතය ගැන තමන්ගේ මනසේ කෝපය, ද්වේශය, වැරදි වැටහීම් ඇතිවෙන තරමට. එතකොට ලෝකයේ පුද්ගලයෙක් වැරදිකි කියලා හරි, එහෙම නැත්නම් ඒ සිද්ධිය වැරදිකි කියලා හරි අපි පාපයට නිග්‍රහ කරන්නට පෙළඹෙනකොට ඇත්තටම ඒක වරදක් නිසාද අපි විවේචනය කරන්නේ, ඒක වැරදි විදියට අපිට පෙනෙන නිසාද අපි විවේචනය කරන්නේ? එතකොට බොහෝ වෙලාවට මිනිස්සු දේවල් විවේචනය කරන්නේ, නිග්‍රහ කරන්නේ ඒක වරදක් හැටියට තමන්ට පෙනෙන නිසා. එතකොට එතන ඇත්තටම වරදක් තියෙයිද කියලා බලන්නට නම්, දකින්නට නම් නිග්‍රහශීලීව ඒ දිහා බලලා හරියන්නේ නෑ, විමර්ශණශීලීව ඒ දිහා බලන්නට ඕන. විචාරපූර්වකව යමක් දිහා බලන්නට ඕන. අපිට නිවැරදි විමර්ශනයකට, නිවැරදි විචාරයකට, නිවැරදි ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවකට ගියොත් විතරයි ඇත්තටම එතන වෙලා තියෙන්නේ වරදක්ද, නැද්ද කියලා තේරුම් ගන්න පුලුවන්. ඒකට අවශ්‍ය සිහිබුද්ධිය, ඒකට අවශ්‍ය සංයමය, දමනය අපි ළඟ නැතිව අපි වරද විවේචනය කරන්න ගිය තැන ලෝකයේ සිද්ධ වෙලා තියෙන්නේ වැරද්දක්ද, හරි දෙයක්ද කියලා අපි දන්නේ නෑ. අපි අපේ මනසට මතුවෙන ආවේගයන් එක්කලා අපි අපේ ආවේගය පිට කරනවා. ඒකට හේතුව තමයි අර මං මුලින් කීව්ව හැටියට තමන්ගේ මනසේ සුළු සුළු කාරණා සම්බන්ධව ඇතිවන පොඩි පොඩි තුරුස්තා ගති, අමනාපකම් ඒවා පිටාර ගලන්න දෙන්නෙන් නෑ ඒවා ඇතිවෙන්න කලින් සමනය කරගන්න තේරෙන්නෙන් නෑ. දැන් හොඳටම සිහිබුද්ධිය තියෙන කෙනාට වංචක ධර්ම වලින් පීඩා ඇතිවෙන ගතිය අඩුයි, මොකද ඒවා ඇතිවෙන්න ඉඩදෙන්නේ නැතිව මනස සමනය කරනවා. අර කිව්වුම, ඇහුම මතුවෙන්නට නොදී ඒ යන්නම් අර නලියන ගතිය එතකොටම හොඳට එතෙත්ට අවධානය යොමු කරන්න පුලුවන් කෙනාට ඒක සමනය කරගන්න පුලුවන්. හැබැයි ඒ ආවේගය මතුවුනාට පස්සෙ හිර කරන්න ගියාම බරපතල අර්බුදයකට පත්වෙනවා. අන්න ඒ වගේ තමයි සිහිබුද්ධිය ඇතිකෙනා මනෝභාවය අවදි වෙන්නට නොදීම සමනය කරගන්නවා. ඒ වගේම අසන්පුරුෂයා, පච්චාරයා, ලැජ්ජාභය නැති කෙනා ඒක එහෙම්මම අර කිව්වුම එතකොට හායි ගාලා අරින්නා වගේ එහෙම්මම පිට කරලා දානවා. ඒ මනුස්සයාට ඒක ප්‍රශ්නයක් නෑ තමන්ගේ මනසේ පාපී වේතනාවක්ද, කෝපයක්ද, ද්වේශයක්ද ඒක අදාළ නෑ ඒක එහෙම්මම පිට කරලා දානවා. හැබැයි මේ අතරතුර ඉන්න අයට ලැජ්ජා භයන් තියෙන, මනස

ගැන සිහිබුද්ධිය හැමමොහොතකම පවත්වාගන්නටත් ශක්තිය නැති ඔය අතරමැදි ඉන්න අයට තමයි හැමවිටම මේ මනසේ මතු වෙන දුර්වලකම් යටකරන්නට ගිහිල්ලා විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් දෝර ගලන්නට පටන් ගන්නෙ. ඉතින් පුද්ගලයාට නිග්‍රහ කිරීම වැරදි කියලා හිතන තැනැත්තා අර තමන්ගේ මනසේ කැකැරෙන ද්වේශය පිට කරන එක්තරා වංචනික ස්වරූපයක් තමයි පාපයට නිග්‍රහ කිරීම, වරදට නිග්‍රහ කිරීම වරදක් නෙවෙයි ඒක සද්භාවයක් කියන ස්වරූපයෙන් ඒ වංචනික ධර්මය මතු වෙන්නට පුලුවන්.

ඕනම දෙයක් ඕනවට වඩා ඕනම නෑ. එහෙම පාලනය කරන්න ගියත් ඒක වරදක් වෙනවා, ඒ දේ එන්නට කලින් ඒ දේ ඕනවට වඩා හංගන්න ගියත් ගැටළුවක් එනවා. සුපින්වතුනි කතාවටත් අපි කියනවා බන්ධනාගාර ගත වුනොත් කෙනෙකුට නිදහස් වෙන්නට පුලුවන්. හැබැයි ඔබ මානසික බන්ධනාගාරයක හිරවුනොත් ඔබට කවදාවත් නිදහස් වෙන්නට නම් නොහැකි වෙන්නට පුලුවන්. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මේ වග හරි අපුරුවට මනාවට අද දවසේ මේ දහම් කරුණු ඇසුරින් අපිට පැහැදිලි කලා. ඉතින් දැන් නින්දෙන් දැන් අවදි වන්න, හිතට ගන්න දුක නිවන්න. මේ කාරණාවයි අපි හැමදාමත් අපේ වැඩසටහන් තුළින් සමාජයට, රටට, ඔබට, ගමට දෙන්නට අවැසි කරන පණිවිඩය බවට පත්වන්නෙ. අදත් මේ දහම් කරුණු අපත් සමඟින් කතා කරන්නට, සාකච්ඡාවට බදුන් කරන්නට, අපිට දහම් කරුණු ඇසුරින් සමාජයේ උදාහරණත් දෙමින් මනාකොට පැහැදිලි කරන්නට සදහම් අසුනට වැඩම කරන්නට යෙදුනේ පූජ්‍යපාද ආචාර්ය ඥානලාභයන් සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ භාමුදුරුවන් ඔබවහන්සේට බොහොමත්ම පින්, අදත් අප වෙනුවෙන් මේ සදහම් දෙසුමට, නොඑසේ නම් සියැස මැදිරියට වැඩම කිරීම සම්බන්ධයෙන්. ඉතින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහන නැරඹූ ඔබට අපගේ ස්තූතිය පුදකරනවා. විශේෂයෙන්ම සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තුමන්, එම මැතිනිය ඇතුලු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයවත් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන්, හැමදාමත් වගේම සිහිපත් කරමින් අපි අද දවසේ වැඩසටහන නිමාවට පත්කරනවා. නිමාවට පත්වන මොහොතේ විශේෂයෙන් ඔබට මතක් කරනවා, මේ වැඩසටහන සියැස යූටියුබ් නාලිකාවෙන් ඔබට තරඹන්නටත් පුලුවන්. ඒ වගේම සියැස මුහුණපොතේ ෆෙස්බුක් පිටුව ඔස්සේ අපත් එක්ක ඔබට සම්බන්ධ වන්නටත් පුලුවන්. ඉතින් මේ කරුණු කාරණා සියල්ල මතකයට නගමින් අදට අපට අවසරයි ඔබේ නිවහනින් සමුගෙන යන්නට. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබට, රටට යහපතක්ම වේවා, තෙරුවන් සරණයි!

https://youtu.be/q_dllgLKg4k

11 - සුගත පද විවරණ

යහපතක්ම වේවා ඔබට රටට. ගුරුවදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහන අරඹන්නට අදත් අපට අවසර. වැඩසටහන ඔබ වෙතට ගෙනෙන වැඩසටහනේ ඔබ ආසා කරන වදන් කියන මම ගෙහාන්. ඉතින් ඔබ සියලුම දෙනාට ආයුබෝවන්, ඉතින් අදත් සදහම් සාකච්ඡාවට, දම්දෙසුමට, සදහම් අසුනට අප වැඩම කරන්නට ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ආරාධනා කලා නම කියන්නට අවසරයි, කලාණමිත්‍ර පූජ්‍යපාද ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, අපේ හාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් පළමුකොටම, මුල්කොටම ඔබවහන්සේගේ පාද නමස්කාර පූර්වකව සාදු නාද හදවතින් නංවා මැදිරි පරිශ්‍රයට ඔබවහන්සේව පිළිගන්නවා. ඒ වගේමයි මේ වැඩසටහන මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා සද්දේශ සමාජයක් නිතර හිතන පතන සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආචාර්ය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන් එම මැතිනිය, කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, සදරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ප්‍රමුඛ කොටගත් සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයමත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් මේ අවස්ථාවේ සිහිපත් කරනවා ඔවුන්ගේ ආශීර්වාද, අවවාද නමයි අපිට නිරන්තරයෙන් මේ වැඩසටහන දිගින් දිගටම ගෙනයන වැඩසටහනක් ලෙසට පටිගත කරන්නට හැකියාව ලැබෙන්නේ. ඒ වගේමයි මේ වැඩසටහන විකාශනය වූ තැන සිට සියැස මාධ්‍ය ජාලය නරඹන දහස් සංඛ්‍යාත ප්‍රේක්ෂකයින් අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට දුරකතන ඇමතුම් දී පවා, ධර්ම දේශනා වැඩසටහන් වලදී පවා, වැඩසටහනට ඉහළ ප්‍රතිචාරයක් ලැබෙන බවට සදහන් කලා අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ. අද වැඩසටහන ආරම්භයේදීම සිහිපත් කලා ඉතාම සතුටුයි ගෙහාන් මේ වැඩසටහන ආදරයෙන් භාරගෙන හැදෙන්න බලාගෙන ඉන්න සමාජයේ පිරිසක් ඉන්නා බවට උන්වහන්සේ අපිට පැවසුවා. ඉතින් ඒ කාරණාව හදවතින්ම සතුටක් ලෙසට දරාගෙන හාමුදුරුවනේ සුදානම් අදත් දහම් සාකච්ඡාව ආරම්භ කරන්නට. හාමුදුරුවනේ රට මේ වෙනකොට අරගලය කියන වචනයට එහෙම නැතිනම් නොසන්සුන් තැනකට යන්න හදන අවස්ථාවකට මුලපිරිලා. හාමුදුරුවනේ හේතුව භොයාගෙන ගියාම මට හිතූනා රට නායකයින්ට, දේශපාලකයින්ට මහජනතාව රැවටිලා. හාමුදුරුවනේ එහෙම අපිව කවුරුහරි රැවැටුවා කිව්වම අපිට හරියට කේන්ති යනවා. සමහර වෙලාවට අපිට අපි ගැනම දුක

හිතෙනවා. හාමුදුරුවනේ ඒත් මට එක කාරණාවකට හරි සතුටු හිතුවා. ඔබවහන්සේ තමයි යෝජනා කලේ මේ වගේ වැඩසටහනක් පටන් ගෙන, රේරුකානේ වන්දවිමල අපේ නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පොතේ තියෙන වංචක ධර්ම ගැන කතා කරමු කියලා. මට වෙලාවකට හිතෙනවා ඔබවහන්සේ රට යන පැතිකඩ, අපි යන්න ඕන පාර, හරි පාර, හොඳ පාර කලින් දැක්කාද කියලා. එහෙම කියන්න හේතුව රටක නායකයින්ට, දේශපාලකයින්ට දර්ශනයකට රැවටුනාම අපිට මෙව්වර කේන්තියක් එනවා නම්, මොහොතක් හිතන්න පින්කම් කියලා කරන ගොඩක් වැඩ වලින් අපි කරන හොඳ කියලා හිතාගෙන කරන වැඩ වලින් අපි අපිටම රැවටුනා කියලා අපිටම තේරුන දවසට කොයිතරම් දුකක් අපේ හිතට දැනෙයිද, කොයි තරම් කේන්තියක් ආවේගයක් අපිට එයිද. අපේ හාමුදුරුවනේ, ඒ අතින් මේ වැඩසටහන කෙතරම් දුරට අපිට වැදගත් වේවිද. ඉතින් අදත් අපි කතා කරන්නට සූදානම් වංචක ධර්ම සහ චිත්තොපක්ලේශ දර්ම කියන මේ ග්‍රන්ථයේ තියෙන කරුණු කාරණා. හාමුදුරුවනේ ලෝභය ගැන ලෝභ නැතිව කතා කරලා අපි අවසන් කලා. අද ඔබවහන්සේට කියලා පැහැදිලි කරගන්න අපිට අවැසි කරන කොටස තමයි ද්වේශය. මං හිතන්නෙ සමහර විට සමහර දේවල් එක්ක ඔබට තාම තරහක් ඇති, ඔබ ඔබත් එක්ක ගැටෙනවා ඇති. හාමුදුරුවනේ කේන්ති යන එක සාමාන්‍ය දෙයක්, හැබැයි මනුෂ්‍ය ගතියක්. හැබැයි මේ කේන්තිය අපි ද්වේශය විදියට දහමේ අදුරගන්නෙ කොහොමද. අපි එතනින් ආරම්භ කරමු.

හැමදෙනාටම තෙරුවන් සරණයි! ගෙහාන් මහත්මයා අද අපි අපේ සාකච්ඡාවේ තව අලුත් පරිච්ඡේදයක් මේ ආරම්භ කරන්න සූදානම් වෙන්නෙ. සියලුම පෘථග්‍ය සත්වයින් නිරන්තරයෙන් කටයුතු කරන්නෙ ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ කියන අකුසල මූලයන්ට නතු වෙලා. ඒ කියන්නෙ උත්සාහයෙන් කුසල් සිතක් ජනිත කලොත් හැරෙන්න සිහිබුද්ධියෙන් කුසලයකට පෙළඹුනොත් හැරෙන්න දෛනික ජීවිතයේ නිතැතින්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ අකුසල් සිත්. ඒවා රළු වෙන්නට පුලුවන්, සුක්ෂම වෙන්නට පුලුවන්. ඉතින් අකුසල් හැටියට මිනිසුන් පොදුවේ හඳුනාගත්තු රළු ස්වභාවයන් ටිකක් තියෙනවා. ඒවා කාටත් පොදුවේ වැටහෙනවා. නමුත් සුක්ෂම විදියට ඒ ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ අපේ සිත්වල ඇතිවන ආකාරය තමයි හඳුනාගැනීම දුෂ්කර වෙන්නෙ. ඉතින් අපි පසුගිය සති ගණනාවක් කතා කලා අතිපූජනීය මහානායක රේරුකානේ වන්දවිමල මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේගේ මේ වංචක ධර්ම පොත ඇසුරු කරගෙන. ලෝභය විවිධ ස්වරූප වලින් අර මහජනතාව හඳුනාගෙන ඉන්න රළු ස්වභාවයට අමතරව, ඉතා

සුක්ෂම විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් අපේ මනසේ වංචනික ආකාරයෙන් පහළ වෙන විදිය. ඉතින් අද අපි කතා කරන්න යන්නෙ අකුසල මූලයන්ගෙන් දෙවන අකුසල මූලය, ද්වේශය. කොහොමද රළු විදියට පහළ වෙන එක අපි කාටත් වැටහෙනවා. නමුත් සුක්ෂම විදියට අපේ සිතට වංචා කරමින් කොහොමද පහළ වෙන්නෙ කියලා. ඉතින් ශෙහාන් මහත්මයා කීව්වා වගේ අර තවත් කෙනෙකුට අපි රැවටුණායින් පස්සෙ අපිට යම් ආවේගයක් එනවා. ඒ තැනැත්තාත් එක්ක අපිට තරහක් එනවා අපිව රැවැට්ටුවා කියලා. ඉතින් ඇත්තටම අපි අපට රැවටිලා ඉන්නෙ කියලා දැනුණාම ශෙහාන් මහත්මයා කීව්වා වගේ සමහර වෙලාවට දුක හිනෙනවා, සමහර විට තමන් එක්කමත් තරහ එන අවස්ථාවලුත් තියෙනවා. එතකොට ප්‍රශ්න දෙකක් ඇති කරගන්නවා. වැරදිව්ව තැන එකක්, ඊටපස්සෙ අපි ඒ වැරදුනු එකට කෝප වෙලා තව ප්‍රශ්නයක් ඇති කරගන්නවා. දැන් රටේ වුනෙත් ඇත්තටම ඒකනෙ. රටේ අර්බුදයක් තියෙනවා, ඒක අපි කාටත් පෙනෙනවා. එතකොට ඒ අර්බුදයත් එක්කලා අපි කෝප වෙලා ආවේගකාරී වෙනකොට ප්‍රශ්නය දෙකුත් ගුණයෙන් වර්ධනය වෙන්නට එය හේතු වෙනවා, ඒවා ඉතින් අපිට ධර්මානුකූලව දකින්න පුළුවන් නම් අපිට තමන් තමන්ට රැවටෙත් නැතිව, තමන් ලෝකයට රැවටෙත් නැතිව කටයුතු කරන්න ලොකු දැක්මක් ඇතිකරගන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒ සඳහා අපි මේ කරන වැඩසටහන විශේෂයෙන් අන් අයට පමණක් නෙවෙයි අපි සද්දන් සංවිධානයෙනින්, ඒ වගේම සියැස් මාධ්‍ය නාලිකාවෙන් අපි නිතර කතා කරන්නෙ අපි හැදිලා ඉන්නෙ නුඹලා හැදෙන්නට කියලා කාරණයක් විතරක් නෙවෙයි, අපි මේ කියන්නෙ. අපිත් හැදෙන්නට උත්සාහ කරමින්, අපෙත් දුර්වලතා දකිමින්, අපිත් සකසා ගනිමින් යන ගමනේදී ඒ අපේ අත්දැකීම් තුළින් අන් අයටත් යමක් ඉගෙන ගන්නට, අන් අයටත් තම තමන්ගේ අඩුපාඩු සකස ගන්නට ඉතා කාරුණිව මගපෙන්වීමකුයි අපි මේ හැම අවස්ථාවකම කරන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා අර ශෙහාන් මහත්මයා පසුගිය සතියක ඇහුවානෙ ඔබවහන්සේ වංචක ධර්ම වලින් වැළකිලාද ඉන්නෙ කියලා. ඉතින් එතනදිත් අපි සිහිපත් කලේ ඒකයි, අපි වංචක ධර්ම වලින් සර්වසම්පූර්ණයෙන් වැළකිලා ඉන්නවා කියලා අපිට ප්‍රතිඥා දෙන්න බැහැ. මොකද පෘථග්ජන භික්ෂුවක් හැටියට ඕනම අවස්ථාවක ඒ දුර්වල මනෝභාවයන් මතුවෙන්න පුළුවන්, ඉතින් ඒ නිසා ඒවා හඳුනාගන්නෙ කොහොමද, ඒවගෙන් වළකින්නෙ කොහොමද කියලා අපි යම් ප්‍රයත්නයක් දරනවා වගේම අන් අයටත් අපේ ශක්ති ප්‍රමාණයෙන් ඒ මගපෙන්වීමයි මේ කරන්නෙ. එතකොට අද අපේ ප්‍රධාන මාතෘකාව වෙන්නෙ ද්වේශය, එතකොට මහානායක භාමුදුරුවෝ වංචක

ධර්ම පොතේ ගෙනාත් මහත්මයා ද්වේශය සතර ආකාරයකින් පැහැදිලි කරනවා. ‘රේඛාදු ස්වභාවය ගන්නා ද්වේශය, භය ස්වභාවය ගන්නා ද්වේශය, ප්‍රතිකූල ස්වභාවය ගන්නා ද්වේශය, ශෝක ස්වභාවය ගන්නා ද්වේශයයි ද්වේශය සතර ආකාර වේ. එය අනේක වශයෙන් පහළව සත්වයන් රවටන්නේය.’ එතකොට දැන් ගෙනාත් මහත්මයා ද්වේශය කියලා කිව්වහම හුඟාක් දෙනෙක් හඳුනාගන්නට පුරුදු වෙලා තියෙන්නෙ තරහා ඇවිත් මනස රළු විදියට ප්‍රතික්‍රියා දක්වන ආකාරය, ඒ කියන්නෙ පොදුවේ ගන්නහම ද්වේශය කියන්නෙ අරමුණෙහි ගැටෙන ගතිය, අරමුණ ප්‍රතික්ෂේප කරන ගතිය, අරමුණට විරුද්ධ වෙන ගතිය තමයි ද්වේශයෙහි මූලික ලක්ෂණය. ඒක රළු විදියට මතුවෙනකොට තමයි අර ආවේගකාරී ස්වරූපයෙන් එතකොට මිනිස්සුන්ට ඒක දැනෙනවා. හැබැයි සමහර අවස්ථා අපි ඒ ද්වේශයයි කියලා හඳුනාගෙන වත් නෑ. දැන් නායක හාමුදුරුවො එහෙම පැති කිහිපයක් කියනවා, මේ රේඛාදු ස්වභාවයෙන් ඇතිවන ද්වේශය වගේම භය ස්වභාවයෙනුත්, එතකොට භය කියන්නෙත් ද්වේශයේම එක්තරා ස්වරූපයක්. දැන් අපි හිතමු හස්තියෙන් අපි පසුපස එළවාගෙන ආවොත් අපි බියපත් වෙනවා. හපාකන රේඛාදු සුනඛයෙක් අපි පසුපස එළවාගෙන ආවොත් හපාකන්නට අපි බියපත් වෙනවා. ඊළඟට විෂණේර සර්පයෙක් දෂ්ට කරන්නට සූදානම් වුනොත් අපි බියපත් වෙනවා. ඉතින් ඒ බිය වෙනවා කියන්නෙ මොකක්ද, අර අරමුණට මම කැමැති නෑ. ඒ අරමුණ සමඟ ගැටෙනවා, ඒ අරමුණ ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. අසරණවීම හින්දා අපේ හාමුදුරුවනේ කරගන්න දෙයක් නෑ. දැන් රළු විදියට අපිට පේන අරමුණ මැඩපවත්වන්නට පුළුවන් වගේ හැඟීමක් අපි තුළ තියෙනවා නම් එතනදි තමයි මැඩපැවැත්වීම් ස්වරූපයෙන් ද්වේශය ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. අපි හිතමු දැන් තමන්ගේ දරුවා යම් වරදක් කරනවා නම්, සේවකයෙක් යම් වරදක් කරනවා නම්, එතකොට සමහර වෙලාවට අඹුසැමියන් අතර ඔවුනොවුන්ගේ වරද දකිනවා නම්, ඒ වගේ තමන්ට පාලනය කරන්න පුළුවන්, තමන්ට යට කරන්න පුළුවන්, තමන්ගේ ආදිපත්‍යය මත පවතින කාරණා සම්බන්ධව අපිට පෙනෙනවා නම් වැරද්දක් වෙනවා, ඒ ඇතිවෙන ගැටුම අර රළු ස්වභාවයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්. ඒක තමයි කෝපය, ද්වේශය, ආවේගය, ආදී වශයෙන් අපි හඳුනාගන්නෙ. හැබැයි දැන් අර අපි මුලින් කිව්වා වගේ අරමුණ අපිට වඩා ප්‍රබල නම්, දැන් හස්තියෙන් අපි පසුපස එතකොට ඒ අරමුණ අපිට වඩා ප්‍රබලයි, පාලනය කරන්න අමාරුයි. එතකොට හපාකන සුනඛයෙක් පැත්තොත්, දෂ්ට කරන සර්පයෙක් හම්බුනොත් එතකොට අරමුණු වඩා ප්‍රබල වුනු තැනදි, - ප්‍රබල නොවෙන්න පුළුවන්, නමුත් තමන්ගේ

මනසට හැඟෙනවා ප්‍රබලයි කියලා. - එබඳු අවස්ථාවකදී ඒ අරමුණ ප්‍රතික්ෂේප කරනවා, අරමුණෙහි ගැටෙනවා, ගැටුණා වුනාට එයා අහිබවා යාමේ ශක්තියක් අපිට නැහැ. ඒ අවස්ථාවේදී අපි අරමුණෙන් පලායන ස්වභාවය තමයි ඇතිවෙන්නේ. අරමුණ දුර්වලයි කියලා දැනෙනවා නම් අරමුණ අහිබවා යන්නට අපි වැයම් කරනවා. අරමුණ වඩාත් ප්‍රබලයි කියලා දැනෙනවා නම් අරමුණෙන් බැහැර වෙන්නට අපි වැයම් කරනවා. ඒ අරමුණෙන් බැහැර වෙන්නට වැයම් කරන අවස්ථාව තමයි බය හැටියට අපේ මනසේ මතු වෙන්නේ. ඊළඟට තුන්වෙනි අවස්ථාව තමයි ප්‍රතිකූල ස්වභාවයෙන් මේ ද්වේශය මතු වෙනවා. ප්‍රතිකූල කියලා කියන්නේ අර විදියට අරමුණ අහිබවා යාමේ අවශ්‍යතාවයකුත් නැහැ. ඒ වගේම අරමුණට තැනිගන්න ගතියකුත් නැහැ. හැබැයි අරමුණ සමඟ ජීවත් වෙන්න, අරමුණත් එක්ක පැහෙන්න කැමැති නැති ගතියක් ඇතිවෙනවා. ඒක තමයි පිළිකුළු ස්වභාවයෙන් ඇතිවෙනවා. ඒ කියන්නේ ඒ අරමුණ නිකං මට තරම් වටින්නේ නෑ, එහෙම නැත්නම් මගේ ඉන්ද්‍රියන්ට එක්තරා ජුගුප්සා ගතියක් ඇතිවෙනවා. මට ඒක දරන්න අමාරුයි, එතකොට එතනදී ඇතිවෙන්නේ එක්තරා හැකිලෙන ස්වභාවයක්. පහුබහින්න හදනවා අපේ හාමුදුරුවනේ, පසුබසින්න හදනවා, අරමුණ ප්‍රතික්ෂේප කරනවා, ප්‍රතික්ෂේප කරන එක එක්තරා හැකිලෙන ආකාරයකින්, නුරුස්නා ආකාරයකින් තමයි ඇතිවන්නේ. එතකොට ඒක බියපත් වෙලා පලායන ස්වභාවයකුත් නෙවෙයි. හැබැයි එතනත් පලායන්නට යම් ප්‍රමාණයකින් උත්සාහයක් ගන්නවා. සමහර විට පලායන්නටත් පුළුවන්. සමහර විට අරමුණ තමන්ගෙන් බැහැර කරන්නත් පුළුවන්. ඔය දෙකෙන් කොයි ක්‍රමය හරි අරමුණ ඉවත් කරන්න උත්සාහ කරනවා. නමුත් අර විදියට රළු ස්වභාවයක් එතන ගන්නේ නෑ. අන්න එබඳු තත්වයක් තමයි පිළිකුළු කියලා හඳුන්වන්නේ. එතකොට අර ඉන්ද්‍රියන්ට දැනෙන ප්‍රියශීලී බව නැහැ අරමුණත් එක්ක. එහෙම කිව්වොත් ඒක වඩාත් පැහැදිලියි. ඒ කියන්නේ ඉන්ද්‍රියන්ට ප්‍රියමනාප නෑ ඒ අරමුණ. එතකොට ඇතිවන ගැටීම ඉතාම සියුම්. ඒ සියුම් ගැටීම තමයි පටිකූල ස්වභාවයෙන් ඇතිවෙන්නේ. ඊළඟට දැන් මේ පටිකූල ස්වභාවයෙන් ඇතිවෙන මේ ද්වේශය සියුම් විදියට අපේ මනසට වංචා කරන්න පුළුවන්, අපි ඉදිරියේදී ඒවා ගැන කතා කරනවා. මොකද අපි දැන් ඉගෙන ගෙන තියෙනවා බෞද්ධයින් හැටියට, භාවනා ක්‍රම අතර තියෙනවා පිළිකුල් භාවනාව කියලා. එතකොට ඒ මේ පටිකූල සංඥාව යම් ප්‍රමාණයකින් අපි උපකාර කරගන්නවා, අපේ මනසේ පවතින රළු ද්වේශය, බරපතල ඇල්ම පාලනය කරන්න. එතකොට නමුත් ඒක ප්‍රඥාවෙන් අපි පරිහරණය නොකලොත් ඉන්පසිසෙ ඒක පිළිකුලකින් හැකිලෙන ස්වභාවයට

සුක්ෂම ද්වේශය පැත්තට යන්න පුළුවන් ප්‍රඥාවෙන් හඳුනාගන්නේ නැත්නම්. අපේ භාමුදුරුවෙන් කරුණක් පොඩ්ඩක් පැහැදිලි කරගන්න. අර දැන් අපි ළමා කතන්දරයකදි අහන්නෙ අර මිදිවැලක් ළඟට ගිය නරියා, මිදි කන්න බැරිවුනානෙ. ඊටපස්සෙ කියනවානෙ මිදි ඇඹුලයි කන්න බැහැ කියලා. එතකොට එවැනි තත්වයක්ද මේ පැහැදිලි වෙන්නෙ. නෑ එවැනි තත්වයක් නෙවෙයි. දැන් එතනදි ඇතිවෙන්නෙ තමන්ගේ බැරිකම වසාගන්නට උත්සාහ කරනවා. එතකොට එතනදි තියෙන්නෙ එක්තරා විදියකින් මායාව. කපටිකම සහ මායාව කියලා දුර්ගුණ දෙකක් තියෙනවානෙ. කපටියා උත්සාහ කරන්නෙ තමන් ළඟ නැතිගුණ පෙන්වන්න. මායාව කියලා කියන්නෙ තියෙන දුර්වලකම වහගන්න උත්සාහ කරනවා. එතකොට එතන නරියා සහ මිදිවැලේ කතන්දරේ එන්නෙ නරියාගේ මායාකාරී ගතිය. ඒ කියන්නෙ තමන්ගේ දුර්වලකම එතන වෙනත් ආකාරයකින් වහගන්න තමන්ගේ ගුණයක් හැටියට පෙන්වන්න උත්සාහ කරනවා. එතකොට දැන් මේ පටික්කුලයේදී ඇතිවෙන්නෙ එහෙම ස්වභාවයක් නෙවෙයි. එතනදි සම්පූර්ණයෙන්ම අර තමන්ට ප්‍රිය නැති ගතියම, ප්‍රිය නැති නිසා තමයි තමන් ඒකෙන් බැහැර වෙන්න උත්සාහ කරන්නෙ. දැන් අර පටික්කුල මනසිකාරයේදී පිළිකුල් භාවනාව කරනකොට අපි උත්සාහ කරන්නෙ ඇත්තටම ඒ දුර්වල ගති තියෙන දේකටනෙ අපි ඇලෙන්නෙ. දැන් ඇලුම් කරන්නෙ, අපි හිතමු උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් දැන් යම්කිසි තරුණයෙක් තරුණියකට ගොඩාක් ඇලුම් කරනවා. එතකොට මව්පියන්ට ඕනකම තියෙනවා අර තරුණියගෙන් තියෙන ඇල්ම මේ තරුණයා තුළ අයිත් කරන්න. එහෙම නැත්නම් තරුණයෙක් තරුණියක් පිළිබඳව හෝ තරුණියක් තරුණයෙක් පිළිබඳව හෝ ඒ දෙපැත්තෙන් කොයි පැත්තට හෝ වෙන්නට පුළුවන්. එතකොට ඒ ඇතිවෙනකොට මව්පියෝ අර එක්කෙනාගේ දොස් මතු කර කර පෙන්වනවා. එතකොට මොකද අර දරුවාගේ දැඩි බන්ධනයෙන් ඒ බැඳීම සුදුසු නෑ කියලා පෙනෙනවා. පෙනෙනකොට අර අඩුපාඩු ටික මතුකරගෙන මතුකරගෙන පෙන්වනවා. එහෙම පෙන්වනකොට අර දැඩි බැඳීම වෙනුවට, මුලින් ඒවා පිළිගන්නෙ නැහැ. හැබැයි අර දැඩි බැඳීම එතකොට පොඩ්ඩක් ලිහිල් කරගන්න අර අඩුපාඩු කියනකොට ඒක හේතු වෙනවා. එතකොට දැන් නරියා කරන වැඩේ නෙවෙයි එතන වෙන්නෙ. ඊට වඩා වෙනස් දෙයක්. ඇත්තටම තියෙන යම්කිසි ඉන්ද්‍රියන්ට උත්තේජනය ඇති කරන ප්‍රියශීලී ගතියක් එක්කයි අර තරුණයා තරුණියට හෝ තරුණිය තරුණයාට බැඳෙන්නෙ. හැබැයි ඒ වගේම දුර්වල තැනුත් අර චරිතවල තියෙනවා. එතකොට අර මව්පියන් අර බන්ධනය කඩන්න ඕන නම් උත්සාහ

කරන්නෙ අර දුර්වලකම් ටික මතුකරලා පෙන්වන එක. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා අපිට යම්කිසි අරමුණක පවතින ඉන්ද්‍රියන් උත්තේජනය කරන ප්‍රියශීලී ගතිය නැවත නැවත අපි මතුකර කර දකින්න ගන්නොත් එතනදි අපේ මනසේදී කාමච්ඡන්දය, කාමතණ්හාව, කාමරාගය, තෘෂ්ණාව, ලෝභය ඒවා තමයි වැඩෙන්නෙ. හැබැයි ඒ අතරතුරේ ඒකෙ තියෙන දුර්වල පැති, ඒකෙ තියෙන ආදීනවය, ඒකෙ තියෙන යම්කිසි පටික්කුල ස්වභාවය අපිට මතු කර කර දකින්න පුලුවන් නම්, හැබැයි ඒ දකින්නෙ අර නරියා දැක්කා වගේ තමන්ගේ වැරද්ද වහගන්න නෙවෙයි. ඇත්තටම මේ අරමුණු වල තියෙන දුර්වලකම් තමයි මතු කර කර දකින්නෙ. එහෙම දකිනකොට අපිට අර පිළිබඳව තියෙන අර දැඩි බන්ධනය දුරු කරගන්න පුලුවන්. ඒක ඥාණසම්ප්‍රයුක්ත ක්‍රියාවක්. හැබැයි ඥාණසම්ප්‍රයුක්ත බවින් තොරව අපි අර දුර්වලකම් දකින්න ගියොත් එතන සුක්ෂම ද්වේශය ඇතිවෙන්න පුලුවන්. අන්න ඒ කාරණයත් මට මෙනනදි අවධාරණය කරන්න ඕන. දැන් පටික්කුල සංඥාව භාවනාවක් හැටියටත් ප්‍රගුණ කරනවා. මෙනන නායක භාමුදුරුවො සිහිපත් කරනවා, පටික්කුල ස්වභාවය ද්වේශයේ එක්තරා ස්වරූපයක් කියලා. එතකොට මේ කාරණය මුලදීම අපි ලෙහාගන්නෙ නැත්නම්, ඒක කතා කරගෙන යනකොට ග්‍රාවකයින්ට යම් කිසි ගැටලුවක් මතුවෙන්නට පුලුවන්. එතනින් එහාට අපේ භාමුදුරුවෙන් මේක ගැන තේරෙන්නෙම නැතිව යනවා. තේරෙන්නෙම නැතිව යනවානෙ. එහෙම නම් අපි පටික්කුල භාවනාව හැටියට ද්වේශයද වඩන්නෙ. නෑ ද්වේශය නෙවෙයි එතනදි ඇත්තටම ප්‍රඥාවයි මතු කරන්නෙ. එතකොට ඒ ප්‍රඥාව මතු කරන්න අපිට සතිසම්ප්‍රජඤ්ඤයෙන් යුක්තව බැලුවෙ නැතිනම් යම්කිසි කෙනෙකුට පටික්කුල භාවනාවේදී මේ කියන ද්වේශය මතුවෙන්න පුලුවන් නොදැනුවත්වම. ඉතින් ඒ නිසා ද්වේශයේ ස්වරූපයක් වූ පටික්කුලය, වෙනම කාරණයක්. සති සම්ප්‍රජඤ්ඤයෙන් යුක්තව සංස්කාර ධර්මයන්හි පවතින පටික්කුල ස්වභාවය සිහි නුවණින් දැකීම ඒක වෙනම කාරණයක්. එතන ඇතිවෙන්නෙ ප්‍රඥාවයි. මෙනන ඇතිවෙන්නෙ සුක්ෂම ද්වේශයයි. එතකොට ප්‍රඥාවෙන් යමක දුර්වල කම දැකීම එකක්. ප්‍රතික්ෂේප කරමින් යමක දුර්වලකම දැකීම තවත් කාරණයක්. මේ දෙක ඉතාම පරිස්සමින් තේරුම් ගන්නට ඕන. ඊළඟට නායක භාමුදුරුවො පැහැදිලි කරනවා ශෝකයේ ස්වභාවයෙනුත් ද්වේශය පහළ වෙනවා. දැන් ශෙහාන් මහන්මයා අපි ශෝකය ඇතිවෙනකොට හුඟාක් දෙනාට හිතාගන්නවත් බෑ එතන මතුවෙන්නෙ ද්වේශයයි කියලා. දැන් තමන්ගේ මව, පියා, බිරිඳ, සැමියා, දරුවා ආදරණීය කෙනෙක් මියගියාම අපේ

මනසේ ඇතිවෙන ශෝකය අපිට හිතෙන්නෙ ඒක අපේ ගුණයක් වගේ. අවංකම දුකක්, අවංකකම වගේ. ඒකියන්නෙ මට මෙව්වර උදව් කලා, ඉතින් එව්වර එහෙම කරපු මනුස්සයා මැරුණොට පස්සෙ මට නිකං ගහක් ගලක් වගේ ඉන්න පුලුවන්ද, හිත උණුවෙන්නැතිව, දුක හිතෙන් නැද්ද. එතකොට ඒ කෙනෙක් මියගියාම හිත පාලනය කරගන්න, ශෝකය පාලනය කරගන්න බැරි වෙන්නත් එක හේතුවක් තමයි එයා ඒ දුර්වලකම එයාගේ ගුණයක් හැටියට දකින්න උත්සාහ කරනවා. එතකොට අනිත් අය ඉදිරියේ පෙන්වන්න ඕන වෙනවා, එක්තරා ප්‍රතිරූපයක් ගොඩනගන්න ඕන වෙනවා, මම හරිම සංවේදී කෙනෙක්, මම හරියට එයාට ආදරය කලා, ඒ නිසා මට දරාගන්න බැ මේක, මමත් ඒ මත්තෙ මැරෙයිද දන්නෑ. එතකොට අන්න එහෙම එයාට ඕන වෙනවා තමත් හරිම සංවේදී චරිතයක් කියලා පෙන්වන්න. නමුත් ඒ තුළ ඔහුට හෝ ඇයට දැනෙන්නෙ නෑ මොකක්ද මේ වෙන්නෙ, තමන්ගේ මනස තුළ මේ සුක්ෂ්ම ද්වේශයයි මතුවෙන්නෙ කියන එක. එතකොට ඒ ශෝකය හැටියට මතුවෙන්නෙ, දැන් අපි මුලින් කීව්වා රළු ස්වභාවයෙන් මතුවෙන්න පුලුවන්. ඊළඟට ඒ වගේම සමහර අවස්ථාවල පටික්කුල ස්වභාවයෙන් මතුවෙන්න පුලුවන්. බිය ස්වභාවයෙන් මතුවෙන්න පුලුවන්. මෙතනදි මතුවෙන්නෙ යමක් සිද්ධ වුනා, ඒකට මම කැමැති නෑ. හැබැයි මට ඒක ලෝක ධර්මතාවට අනුව නැවතත් පරිවර්තනය කරන්න බෑ. සිද්ධ වුනු දේට මම කැමැති නෑ. ආදරණීය පුද්ගලයා මියගියාට මම කැමැති නෑ. හැබැයි මම කැමැති නැතිවුනාට ඒක ලෝක ධර්මයට අනුව මට නැවත වෙනස් කිරීමේ පරිවර්තනය කිරීමේ හැකියාවක් නෑ. එතකොට මනස තුළින් මතුවෙන ඒ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම තමයි ශෝක කදුළු හැටියට දෝරේ ගලන්නෙ, ඒක තමයි ශෝකය කියලා කියන්නෙ. එතකොට මේ ද්වේශය ඒ කියන්නේ අරමුණ සමඟ ගැටෙන, අරමුණ ප්‍රතික්ෂේප කරන ද්වේශය ඉතාම සුක්ෂ්ම විදියට මේ ක්‍රම හතරකින් ඇතිවෙන්න පුලුවන්. ගොඩක් දෙනා මේකෙ රෙණු ස්වභාවයෙන් ඇතිවෙන එක විතරයි ද්වේශය හැටියට හඳුනාගෙන ඉන්නෙ. නමුත් ඊට අමතරව භීතිය හැටියට, ශෝකය හැටියට, පිළිකුල හැටියටත් ද්වේශය මතුවෙන්නට පුලුවන් කියන එක මහානායක භාමුදුරුවෝ මූලිකව, මේ වංචක ධර්ම කතාවට යන්න කලින් මේ ද්වේශය හතර ආකාරයකින් මතුවෙනවයි කියන එක නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා.

හොඳමයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ හරි අපූරුවට, මනාවට පැහැදිලි කලා, ද්වේශය කියන්නෙ අපි හිතනවා ඉස්සරහට ගිහිල්ලා බැහැගන්න එක ගහගන්න එක, තරහව අරගෙන කේන්තියෙන් කෑගහන එක කියලා. හැබැයි අද අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ දහමට අනුව, රේරුකානේ වන්දව්මල අපේ

නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පැහැදිලි කරන පොත පතේ සඳහන් වෙන
 අන්දමට කියනවා විටෙක පිළිකුල් කරන්නෙන්, විටෙක දුකක් විදියට
 යෙදෙන්නෙන්, තවත් විදියකට අපි කතා කළොත් කේන්තියක් විදියට එළියට
 එන්නෙන් සිව් ආකාරයකට මේ ද්වේශය ඔබේ මගේ හිත සන්නානයේ
 ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන් කියලා. ඉතින් ද්වේශ සහගත වෙන්න එපා. අපිට
 අවසර දෙන්න මොහොතකට ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. ගිහිත් නැවතත්
 අපි සම්බන්ධ වෙන්නම් මේ ද්වේශය පිළිබඳ වංචක ධර්මය සම්බන්ධ කරමින්
 ඉදිරි සාකච්ඡාව සිදු කරන්නට. ඉතින් එහෙමනම් මේ පොඩි වෙලාව අපි
 ගන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යොමුවෙන්නට. විරාමයෙන් අනතුරුව ඔබ
 යළිත් එක්වන්නේ ගුරු වදන් සිසු මුට්ටු සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ
 වැඩසටහනත් සමඟින්. සඳහම් සාකච්ඡාවට අපත් සමඟින් සම්බන්ධ
 වන්නේ, මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කොට සිටින්නේ නම කියන්නට අවසරයි,
 ආවායඝී පූජ්‍යපාද කුකුල්පතේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ
 භාමුදුරුවනේ ද්වේශය පිළිබඳ හරි අසුරුවට, මම ගෙනාපු උදාහරණත් නෑ
 ඒක වැරදියි කියලා ද්වේශ සහගත නොවෙන විදියට ඔබවහන්සේ පැහැදිලි
 කලා විරාමයට කලින්. හැබැයි අපි නොහිතපු අපි හැමෝටම තියෙන ආදර
 සම්බන්ධතාවයක් ඉදිරියට ගෙනල්ලා ද්වේශය කියන්නෙ මොකක්ද කියන
 කාරණාව හැමෝගෙම පොදු අත්දැකීමක් ඇසුරෙන් ඔබවහන්සේ මනාවට
 පැහැදිලි කලා. දැන් භාමුදුරුවනේ ඉවසීමේ සීමාවක් තියෙනවා කියලා අපි
 කියනවානෙ කතාවක්. අපේ භාමුදුරුවනේ කතාවට අපි කියනවානෙ ඉවසන
 දනා රුපුයුදයට ජයකොඩිය කියලා. එතකොට ඒ කතාවෙදින් අපි ඉවසීම
 හොඳ කාරණාවක් විදියට කියනවා. ඔබවහන්සේ දහම් පාසලේදී දරුවන්ටත්
 ඉවසීම කියන්නෙ පුතේ හොඳ ගුණාංගයක් කියලා කියනවා. හැබැයි
 භාමුදුරුවනේ අද ඔබවහන්සේ මට කියනවා ගෙහාත් ඔය ඉවසීමත් වංචක
 ධර්ම වලට අනුවෙන්න පුළුවන් කියලා. භාමුදුරුවනේ අපි එහෙම
 අනුවෙන්නෙ කොතනින්ද, දහමට අනුව ඉවසීමත් වංචක ධර්ම වලට අපි
 නොදන්න විදියට අපිව ඇදලා ගන්න තැනකට පත්වෙන්නෙ කොහොමද, අපි
 පැහැදිලි කරගමු.

ඇත්තටම ගෙහාත් මහත්මයා මේ වැඩසටහනේ තියෙන විචිත්‍රත්වයත්
 ඒකයි. සහ මේ වංචක ධර්ම කියන ග්‍රන්ථය ගැන අපි මුල ඉඳලම කතා කලා.
 රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් අතර විශේෂම පොතක්, ඒ
 වගේම මේක මේ අපි මේ කතා කරන්නෙ ඇත්තටම අභිධර්ම කාරණා ගැන,
 සිතේ සුක්ෂම ස්වභාවයන් ගැන. ඒ නිසා මහානායක භාමුදුරුවෝ කියනවා
 වංචක ධර්ම පොත අභිධර්ම පොතක් කියලා. එතකොට මේ චිත්ත

වෛතසික ධර්මයන් ඉතා සුක්ෂමව ක්‍රියාත්මක වෙන ආකාර විශේෂයන් ගැන තමයි අපි මෙනෙදි කතා කරන්නෙ. එතකොට ලෝභය ගැන කතා කරනකොට අපි සිහිපත් කලා, ඒ ලෝභය, ලෝභය කියලා කියන්නෙ ඇලෙන, බැඳෙන තෘෂ්ණා මූලික ගතිය. ඒක භාත්පසින්ම ප්‍රතිවිරුද්ධ මනෝභාවයක් හැටියට ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ දන්දෙන්න කැමැතියි වගේ, පරිත්‍යාග කරන්න කැමැතියි වගේ, ඉතින් ලෝභයත් පරිත්‍යාගයත් කියන්නෙ භාත්පසින් වෙනස් ක්‍රම දෙකක්නෙ. නමුත් එහෙම මතුවෙන්න පුලුවන්. අන්න ඒ වගේ තමයි ශාන්තිය සහ ද්වේශය කියන්නෙ භාත්පසින් ප්‍රතිවිරුද්ධ ධර්ම දෙකක්. නමුත් මේ කියන ද්වේශය ශාන්තියේ ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්න පුලුවන්. අන්න ඒකයි රැවටෙන තැන. ඒකයි හඳුනාගන්නට බැරිවෙන්නෙ. දැන් ශෙහාන් මහත්මයා ඒක ඇතිවෙන්නෙ මහානායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කල කාරණයටම ගිහිල්ලා අපි ඒ ගැන කතා කරමු. ‘ක්ෂාන්ති යනු ඉවසීමය. තවත් ක්‍රමයකින් කියතහොත් අනුන්ට ද්වේශ නොකිරීමය. එය ද්වේශයට ප්‍රතිපක්ෂ ස්වභාවයකි. එහෙත් සමහර විට ද්වේශයම ක්ෂාන්තියේ ආකාරයෙන් සිත්හි පහළ වන්නේය. එය බොහෝ සෙයින් සිදුවන්නේ ගරු කළ යුතු කෙනෙකු විසින් තමා කරන දෙයක් වළක්වන්නට උත්සාහ කරන අවස්ථාවේදීය. මා පිය ගුරුවර ආදී ගරු කළ යුත්තන් විසින් තමා කරන වරදක් නවත්වන්න තැන් කරන කල්හි මාපිය ආදීන් සම්බන්ධයෙන් පහළ වන්නා වූ ද්වේශය ක්ෂාන්තියේ ආකාරය ගන්නේය. එයින් වංචිත වූ තැනැත්තේ මාපිය ආදීන් කුමක් කීවත්, කුමක් කලත් සියල්ල ඉවසමින් මා කරන දෙය කරමිනි ඒ වරද නොනවත්වාම කරන්නේය.’ දැන් මේක ශෙහාන් මහත්මයා සමහර වෙලාවට ගිහියන් අතර පමණක් නෙවෙයි, හික්ෂුන් වහන්සේලා තුලත් සමහර වෙලාවට මේක අපි දකිනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් තමන් යම්කිසි වැරද්දක් හෝ හිතුවක්කාරකමක්, හිතුවක්කාරකම කියලා කියන්නෙ නිකං තමන්ට හිතෙන විදියට දේවල් කරනවා. එතකොට ඒ අයටත් තේරෙනවා ඒකෙ යම්කිසි සාවද්‍ය බවකුත් සමහර විට වැටහෙන්නත් පුලුවන්, සමහරවෙලාවට නොවැටහෙන්නත් පුලුවන්. එතකොට දැන් වැඩිහිටියෙක් හරි ගුරුවරයෙක් හරි අපි ගරු කළ යුත්තෙක් හරි පැහැදිලි කරලා දෙනවා ඕක කරන්න එපා, ඕකෙන් මෙහෙම අතර්ථයක් වෙනවා කියලා. එතකොට දැන් අර තමන් බොහොම කැමැත්තෙන් රුචිකත්වයෙන්, තමන් යම්කිසි එල්ලගැනීමකින්, හැඟීමිබරව කරන දේ වළක්වනවට ඔහු කැමැති නෑ. ඒකට යම් යම් දේවල් කියනවාට බාධා කරන්න හදනවාට ඔහු කැමැති නෑ. එතකොට ඒ අකැමැත්ත කියලා කියන්නෙ අර අවවාදය සමඟ ගැටෙන ගතිය. ඒ කියන්නෙ ද්වේශය තමයි මතුවෙන්නෙ. නමුත් දැන් මේක

මතු වෙන්නෙ ගරු කළ යුත්තෙක් සම්බන්ධවෙන. අම්මා හෝ තාත්තා හෝ ගුරුවරයා හෝ භාමුදුරුවෝ හෝ දැන් ඔහුට අර ද්වේශය ඍජුව පිටකරන්න පුළුවන්කමක් නෑ. මොකද අපි අර මුලින් කිව්වා වගේ යටකරන්න පුළුවන් අරමුණක් නම් රළු විදියට එනවා, බැනලා කැගහලා මට අවවාද දෙන්න එන්න එපා කියලා එහෙම කියන්න පුළුවන්. හැබැයි දැන් මේ ගෞරවණීය කෙනෙක් තමන් විසින් පිළිගන්නා චරිතයක් තමයි දැන් මේ උපදේශය දෙන්නෙ. එබඳු අවස්ථාවලදී අර ද්වේශය රළු ස්වභාවයෙන් මතු වෙන්නෑ, අරක දරාගන්නා ස්වභාවයෙන්, ක්ෂාන්තිගේ ස්වභාවයෙන්, ඉවසීම ස්වභාවයෙන් අරක මතු වෙනවා, මතු වෙලා ඔහුට එතකොට කල්පනා වෙනවා, නෑ කවුරු කොහොම කීවා වුනත්, ඒ කොච්චර මට දොස් කීවා වුනත්, බැන්නා වුනත් මං පටන් ගත්තු වැඩේ කොහොමහරි මම කරනවා. මේ වගේ වැඩකටයුතු කරනකොට හරියට බාධක එනවා තමයි. ඉතින් ඒ නිසා ඒ බාධක දරාගෙන යන්න අපිට ශක්තිය තියෙන්න ඕන. අනිත් අය කියන දේවල් ඉවසන්න අපිට පුළුවන්කම තියෙන්න ඕන. දැන් මේ කතාව අපිට අහුනා පහුගිය කාලෙ ඔය දේශපාලනයට සම්බන්ධ වුනානෙ ඇතැම් භික්ෂූන් වහන්සේලා. සම්බන්ධ වෙලා දැන් මුළු රටෙන්ම බැහුම් අහන්න වෙනකොට ඒ ගොල්ලෝ මොකක්ද කීව්වෙ හොඳ වැඩ කරන්න යනකොට බැහුම් අහන්න වෙනවා, දොස් අහන්න වෙනවා, නමුත් ඒවා ඉවසගෙන අපි මේ කටයුතුන් කරන්න ඕන, එතකොට තමන්ම දන්නවා මේ වැරද්දක්, ඒ භික්ෂුවගේ භූමිකාවෙන් පරිබාහිර දේකට අනාගහපු නිසයි මේ අර්බුදය ඇතිවුනේ කියලා. නමුත් ඒක පෙත්වන්න යන්නෙ නෑ තමන්ට වැරදුනා කියලා පිළිගන්න ලැස්තීන් නෑ, ඒ වගේම අර සමස්ත මහජනතාව කරන චෝදනාවට එරෙහි වෙලා තමන්ට පැවැත්මකුත් නෑ. එතකොට ඔන්න ක්ෂාන්ති වේශයෙන් ඒක මතු වෙනවා. අර ද්වේශය, තමන් ඒ අවවාදයට අවනත වෙන්නෙ නෑ, ඒ අවවාදය ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. ඒ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම එතකොට මතු වෙන්නෙ සම්පූර්ණ ක්ෂාන්තිගේ ස්වභාවයෙන්. ඉතින් මේ විදියට ගරු කළ යුතු කෙනෙක්, වැඩිහිටියෙක්, ගුරුවරයෙක්, එහෙම නැත්නම් අම්මා තාත්තා එතනදි කෙනා කවුද කියන එක එච්චර වැදගත් නැහැ, අර තමන්ගේ මනස විසින් තමන් ඒ චරිතයට ගරු කරනවා නම්, එහෙම නැත්නම් ඒ අරමුණ ඒ චරිතය තමන්ට අහිබවා යාමේ පෞරුෂයක් නැති නම් - දැන් අපි හිතමු අර භික්ෂූන් වහන්සේලා දේශපාලනයට ගිහිල්ලා කටයුතු කරනකොට සාමාන්‍ය මහජනතාව තමයි දොස් කියන්නෙ. හැබැයි සමස්ත මහජනතාවගෙන්ම ඒ චෝදනාව එතකොට දැන් එක මනුස්සයෙක් දොස් කීව්වා නම් සමහර විට බනින්න තිබ්බා. හැබැයි සමස්ත මහජනතාවගෙන්ම ඒ ප්‍රශ්නෙ එතකොට ඒක

ඉවසීමේ ස්වරූපයෙන් මතු වෙන්න පුළුවන්. දැන් අපිට රටේ වුනත් එහෙම ස්වභාවයන් පේනවා. සමස්ත රටවැසියාම යමකට විරුද්ධ වෙනකොට, දැන් එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක් විරුද්ධ වුනොත් ඒගොල්ලන්ට දඬුවම් කරන්න පුළුවන් - හාමුදුරුවනේ කටක් වහන්න පුළුවන්, රටක් වහන්න බෑ - එතකොට සමස්ත රටෙන් ඒක එතකොට ඒ සියල්ල ඉතින් ඉවසාගෙන කටයුතු කරන්න ඕන වගේ ස්වරූපයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට හාමුදුරුවනේ ඒක දැන් අපිට සමාජයට පේනවා නිර් අධිෂ්ටානය, අභියෝග ජයගැනීමට තියෙන උත්සාහය වගේ අපිට පේන්නත් පුළුවන්. දැන් ශෙහාන් මහත්මයා මෙනත තමයි අපිට තියෙන පරිස්සමින්ම තේරුම් ගන්න ඕන තැන. අපි දැන් නිතර නිතර අවධාරණය කරන්නෙ ඒකයි, මේ වංචක ධර්ම හැටියට කියවෙන කාරණා සැබෑම ගුණ හැටියට මතු වෙන්නත් පුළුවන්. ඒකයි මෙනත තියෙන අපිට තේරුම් ගන්න බැරි තත්වය. ඒ කියන්නෙ ඇත්තටම අතින් අය කොච්චර චෝදනා කලත් නිග්‍රහ කලත් ඒවා ඉවසාගෙන යම් හොඳ දෙයක් කිරීමේ හැකියාව කෙනෙකුට පාලකයෙකුට හෝ නායකයෙකුට හෝ හොඳවැඩක් කරන ඕනම කෙනෙකුට තියෙන්න ඕන. ඒක හොඳ ගුණයක්. හැබැයි දැන් ඒ ඉවසීම ඇතිවෙන්නෙ ඒ හොඳ දේ කරන පදනමේද, එහෙම නැත්නම් ඔබලා මොනවා කිව්වත් මට ඕන දේ මම කරනවා කියන පදනමේද. ඉතින් එතනයි පරිස්සමින් තේරුම් ගන්න ඕන. ඉතින් ඒක අපිට පිට ඉඳලා කියන්න බැහැ. ඒක තීරණය කරන්න වෙන්නෙ තමන් විසින්මයි. මොකද අපිට පිටින් බැලූ බැල්මට හිතෙන්න පුළුවන් මේ මිනිහා කපටියෙක්, මේ මිනිහා වංචනිකයෙක්, මේ මිනිහා තමන්ට කරන්න ඕන දේ නිසා ඉවසනවා වගේ ඉන්නවා එහෙම අපිට පෙනෙන්න පුළුවන්. තව කෙනෙකුට පෙනෙන්න පුළුවන් මේ මනුස්සයා හරි ඉවසිලිවන්න කෙනෙක්, වෙන කෙනෙක් නම් මේ වගේ අවස්ථාවල කුපිත වෙලා ගැටෙනවා, ඉතින් මෙච්චර ඉවසන්න පුළුවන් නම් කොච්චර වටිනවාද කියලා ඔය දෙපැත්තම දකින්න පුළුවන්. ඒ දෙපැත්තම දකින්නෙ ඒ දෙගොල්ලගේ දැක්ම. - අපි දකින්නෙ හාමුදුරුවනේ පිටඉඳගෙන - නමුත් ඇත්තටම මම එහෙම දරාගන්නා නම් ඒ මම දරාගන්නෙ කපටිකමටද, එහෙම නැත්නම් හැබෑ ඉවසීමටද, මෝඩ කමටද, එහෙම නැත්නම් ද්වේශ සහගතවද කියන එක හරියට අධ්‍යයනය කරන්න වෙන්න මා විසින්. ඉතින් ඒක මට අධ්‍යයනය කරන්නටත් මේ ධර්ම විග්‍රහයන් පිළිබඳව හොඳ වැටහීමක් තියෙන්නට ඕන. ඒ වැටහීම නොතිබුනොත් තමන්ටවත් ඒවා විග්‍රහ කරගන්න බෑ. අන්න ඒකයි මේ වංචක ධර්ම වල තියෙන සුක්ෂම ස්වභාවය. ඒ නිසයි නායක හාමුදුරුවො මෙහිදී මුලින්ම පැහැදිලි කරන්නෙ කොච්චර නුවණැති කෙනෙක් වුනත් මේ

වංචක ධර්ම වලට හසුවෙන්නට පුලුවන් කියන කාරණය. අපේ හාමුදුරුවෝ හරි අපුරුවට පැහැදිලි කලා ඉවසීම කියන්නෙ එක් කාරණාවක්, ද්වේශය කියන්නෙ තවත් අන්තයක්. අන්න දෙකක කාරණාවක් දෙවිදියකට ක්‍රියාත්මක වුනාට විටෙක එය හොඳ ආකාරයට අපි දන්නෙත් නැතිව අප සන්නාතයේ සුක්ෂමව ක්‍රියාත්මක වෙන්නට පුලුවන් කියලා. හාමුදුරුවනේ මේ වැඩසටහනේ අවසන් මොහොතට, නැත්නම් මේ හෝරාවක කරන වැඩසටහනේ අවසන් කාල වකවානුවට එනකොට විටෙකට මේ වැඩසටහන තරඹන බොහෝ පිරිසකට ද්වේශ හිතෙන්න පුලුවන් අපි මේ වැඩසටහන මෙනෙන්න නතර කලොත් ඒ නිසා හාමුදුරුවනේ අපේ රේරුකානේ වන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මේ ද්වේශය කියන කොටසේ මේ පොතේ, ඊළඟ විග්‍රහයට යන්න අපිට හරි අපුරු මාතෘකාවක් දෙනවා. අවිහිංසා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය. හාමුදුරුවනේ අවිහිංසාව හොඳයි කියලා කියපු අපිට දැන් ද්වේශයත් අවිහිංසාවට සම්බන්ධ වීගෙන එනවා. හාමුදුරුවනේ මෙතැන අපි නිවැරදි කරගමු.

ඔව් අපි දැන් ඇත්තටම මේ දැන් කතා කරපු මාතෘකාවත් ඒ වගේ එකක්නෙ. ද්වේශය සහ ක්ෂාන්තිය කියන්නෙ හාත්පසින් ප්‍රතිවිරුද්ධයි, ඒ වගේම ක්ෂාන්තිය කියලා කියන්නෙ ඉතාම උසස් ප්‍රශස්ථ ගුණයක්. ක්ෂාන්තිය පාරමිතාවක්. එතකොට ඒකෙන් සියලු ක්ලේශ ධර්ම අහිබවන්නට පුලුවන්. ඒ වගේම සියලු අභියෝග ජයගන්නට පුලුවන්. එතකොට එහෙව් ක්ෂාන්තිය ද්වේශයත් එක්කලා පටලවිලා ද්වේශය ක්ෂාන්තියේ මුහුණුවර ගන්නට පුලුවන්. ඒ වගේ තමයි මේ අවිහිංසාව කියලා කියන්නෙ ලෝකයේ කවුරුත් අගය කරන ඉතා ප්‍රශස්ථ ගුණයක්, ප්‍රශස්ථ ධර්මයක්. හැබැයි දැන් මේ ස්වරූපය ගන්නට පුලුවන් යම් අවස්ථාවලදී අපේ ද්වේශය. ඒ මොකද ගෙහාන් මහත්මයා අපි දැන් මුල ඉදන්ම කතා කලානෙ ලැජ්ජා භය නැති, ගුණ දහමට නැඹුරුවක් නැති මිනිස්සුන්ට වංචක ධර්ම පහළ වෙන්නැ. මොකද ඒගොල්ලන්ට තමන්ගේ නැහැදිව්ව කම ඒ විදියෙන්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්න බාධාවක් නෑ. දහම වැඩක්ම නෑ ඒ ගොල්ලන්ට. ඒ ගොල්ලන්ට ඒක අදාල නැහැනෙ. එතකොට ඒ ගොල්ලන්ට ඒ තමන්ගේ මනසේ එන දුර්වලකම එහෙම්මම එළියට දාන්න කිසි ප්‍රශ්නයක් නෑ. දැන් මේ වංචක ධර්ම මතුවෙන්නෙම ලැජ්ජා භය ඇති, ගුණදහමට කැමැති, පවිකම් වළක්වන්නට උත්සාහ කරන එහෙම චරිත වලට. දැන් එතකොට පුද්ගලයා හිංසන මානසිකත්වය, ඒ කියන්නෙ දැන් සංකප්ප වල කියනවානෙ, සම්මා සංකප්ප වල, තෙක්ඛම්ම සංකප්ප, අව්‍යාපාද සංකප්ප, අවිහිංසා සංකප්ප. එතකොට ඒ අවිහිංසා සංකල්ප, අව්‍යාපාද සංකල්ප මැනවින් ප්‍රගුණ කරලා නැති

කෙනාට ව්‍යාපාද සංකල්ප විහිංසා සංකල්ප විටින් විට මතුවෙන්නට පුළුවන්. හැබැයි මතුවුනාට ඔහු ඒක සෘජුව ඉදිරිපත් වෙන්න ඉඩදෙන්නෙ නෑ, ඉඩදෙන්නැත්තෙ ඇයි, ඒක වරදක් කියලා තමන් දන්න නිසා. ඒ පිළිබඳව යම් ලැජ්ජා භයක් ඔහු තුළ තියෙන නිසා. නමුත් ඔහු කෙලෙස් නසපු කෙනෙක් නෙවෙයි. ඔහු ද්වේශය දුරු කරපු අනාගාමී වෙච්චි කෙනෙක් නෙවෙයි. ඔහු තුළ තාම ද්වේශය ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ද්වේශ මූලය පවතිනවා. දැන් යම් යම් කරුණු වලදී ඔහුගේ මනසේ මේ ද්වේශය මතුවෙන්න උත්සාහ කරනවා, මතුවෙන්න දෙන්නෙ නෑ. එබඳු අවස්ථාවලදී මේ අවිහිංසාව කියන ස්වරූපයෙන් ඒක මතුවෙන්න පුළුවන්. ඒක මහානායක හාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා මේ විදියට, ‘කරුණාව හා කරුණාපූර්වභාගය අවිහිංසා නම්. එය ද්වේශයට විරුද්ධ ස්වභාවයකි. බලවතෙකු විසින් අයුතු අන්දමින් දුර්වලයෙකු පෙලනු දක්නා කල්හි සමහර විට බලවතාට විරුද්ධව අවිහිංසා ස්වරූපයෙන් ද්වේශය පහළ වේ. සර්පයෙකු විසින් මැඩියකු ගිලින කල්හි මැඩියාගේ පක්ෂය ගෙන සර්පයාට පහර දෙනුයේ අවිහිංසා ප්‍රතිරූපක ද්වේශයෙනි. කා හට වුවත් පීඩාවක් කිරීම හිංසාවම මිස අවිහිංසාව නොවේ. පක්ෂයක් ගෙන තවත් පක්ෂයකට පීඩා කරන ස්වභාවය ඇතැම් අවිහිංසාවාදීන් කෙරෙහි දක්නා ලැබෙන ස්වභාවයකි. ඔවුහු සතුන්ගේ පක්ෂය ගෙන මරන්නා වූ ද, මස් කන්නා වූ ද මිනිස්සුන්ට නොයෙක් අයුරින් නින්දා කරමින් හිංසාවක්ම කරති. එයත් පක්ෂයකට කරන හිංසාවක් බව ඔවුනට නොවැටහේ. ඔවුන්ගේ අදහස එය ඔවුන්ගේ අවිහිංසාවම ය කියාය. සමහරු අනිදුක්ඛිත සත්වයන් දුටු කල්හි දුකින් මුදවන්නටය කියා ඒ සතුන් මරා දමති. ඒද කරුණා ප්‍රතිරූපක ද්වේශයෙන් කරන වැඩකි. ද්වේශයෙන් තොරව ප්‍රාණඝාතය සිදු කළ නොහැකිය. අත්‍යයන්ට ගරහා කරනු කැමැති සමහරුන් කෙරෙහිද කරුණා රූපයෙන් ද්වේශය පහළ වේ. ඔවුහු කරුණාව නිසා කරන වැඩක් ලෙස අත්‍යයන්ට ගරහා කරති. දැන් ගෙහාන් මහත්මයා මේ කාලෙ ලංකාව පුරාම මේ ස්වභාවය අපිට පෙනෙනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් ලංකාවේ ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා, ආර්ථික ගැටළුවක් තියෙනවා, දේශපාලන අර්බුදයක් තියෙනවා, ඒවා අපිට පිළිගන්නට වෙනවානෙ. මිනිස්සු ආර්ථික වශයෙන් ලොකු පීඩාවක ඉන්නවා, දේශපාලන වශයෙන් අර්බුදයක් තියෙනවා. දැන් සාමාන්‍ය මහජනතාව තමන්ගේ මූලික අවශ්‍යතා ඉටුකරගන්නට බැරිව පීඩා විඳිනකොට මේක දකින සමහර කෙනෙකුට අර මහජනතාව කෙරෙහි ලොකු අනුකම්පාවක් ඇතිවෙනවා. ඒක ලාංකිකයෝ වෙන්නත් පුළුවන්, විදේශිකයෝ වෙන්නත් පුළුවන්, එතකොට අනුකම්පාවක් ඇතිවෙනවා. ඒ අනුකම්පාවත් එක්කම අර පාලක පන්තිය කෙරෙහි, එහෙම

නැත්නම් මේවට වගකිව යුතුයි කියලා හිතන අය කෙරෙහි ද්වේශය මතු වෙනවා. ඊටපස්සෙ ඒ අය අර අවිහිංසාවේ ස්වරූපයෙන් ඒ කියන්නෙ මේ මහජනතාව පොදු මහජනතාව රැකගැනීමේ වේශයෙන් - හාමුදුරුවෙන් අර පීඩාවට පත්වෙච්චි පාර්ශ්වය වෙනුවෙන් - පීඩාවට පාත්‍ර වෙච්ච පාර්ශ්වයට පෙනී සිටින ස්වරූපයෙන් තමන්ගේ ද්වේශය මතුකරගෙන අර ඒකට වගකියන්න ඕන කියන අයට දඬුවම් කරන්න, පීඩා කරන්න, හිංසා කරන්න, ඒගොල්ලන්ව විනාශ කරන්න ඕන කියන නැතට මනස ක්‍රියාත්මකයි. එතකොට දැන් ප්‍රශ්නෙ මොකක්ද, ප්‍රශ්නෙට විසඳුමක් හොයනවාද කියන එක පැත්තක තියෙද්දි අර තමන් තුළ යටපත් වෙලා තියෙන ද්වේශය, ඊර්ෂ්‍යාව ඒවා ක්‍රියාත්මක වෙනවා අර දුර්වල පක්ෂය අල්ලාගෙන. එතකොට ඒක මතු වෙන්නෙ අර මිනිස්සු පීඩා විදිනවා, මේ මිනිස්සුන්ට කන්න නෑ, මේ මිනිස්සුන්ට දෛනික ජීවිතයේ වැඩ කටයුතු ටික පහසුවෙන් කරගන්න නෑ, මේ මිනිස්සුන්ට ගමනක් බිමනක් යන්නට තෙල් ටික නෑ, එතනින් තමයි ප්‍රශ්නෙ පටන් ගන්නෙ. ඒක අපි කාටත් පිළිගන්න සිද්ධ වෙනවා, එහෙම ප්‍රශ්නයක් දැනට ලංකාවේ තියෙනවා කියලා. ඒක රහසක් හෝ බොරුවක් නෙවෙයි. ඒ නිසා දැන් ඒ අයගේ ප්‍රකාශනය වැරදියි කියලා එකපාරටම ප්‍රතික්ෂේප කරන්නත් බැහැ. ඇයි ප්‍රතික්ෂේප කරන්න බැරි, ඒ ගොල්ලො මේ හැබෑ කාරණයක්, මේ විද්‍යමාන, මේ මහපොළොවේ තියෙන ප්‍රශ්නයක් ගැනයි කතා කරන්නෙ. හැබැයි ඒ ප්‍රශ්නෙ ගැන කතා කරන්න ගිහිල්ලා ඒ ගොල්ලො ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කොහොමද, තනිකරම ද්වේශ මූලයන් එක්කලා. අනිත් පැත්තට පාලකයෝත් එක්ක මහ කේන්තියක්, මහත් ගට්ඨනයක් ඇතිවෙනවා. ඒකෙන් අපි කියන්නෙ පාලකයින්ව සුද්ධ කරන්න යන්න ඕන කියන එක නෙවෙයි. එතකොට පාලකයින්ගේ දොස් තියෙන්න පුළුවන්, අඩුපාඩු තියෙන්න පුළුවන්, ඒවා හදන්න යම්කිසි ප්‍රායෝගික වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන. නමුත් ඒකට අපි කුපිත වුනා කියලා ඒකට අර පීඩාවට පත්වෙන පක්ෂය අරගෙන, ඒගොල්ලන්ගේ පැත්ත අරගෙන අපි කෝප වුනයි කියලා අපිට ප්‍රශ්නයක් විසඳන්න බැහැනෙ. දැන් නායක හාමුදුරුවො ඒකට ලස්සන උපමාවක් මෙතන කියනවා. ගැරඬියෙක් ගෙම්බෙක් අල්ලගෙන ඉන්නවා දකිනවා. මේක නිතර සිද්ධ වෙන දෙයක්. එතකොට අර ගෙම්බා ගැන බොහොම අනුකම්පාවක් ඇතිවෙනවා. ඇතිවෙලා දැන් ගෙම්බාව නිදහස් කරන්න යනවා. දැන් ගෙම්බා නිදහස් කරන්න ගියාට, ගෙම්බා පහසුවෙන් ගලවන්න බැරි නම් මොකද වෙන්නෙ, ඊටපස්සෙ ගැරඬියාට තලන්න ගන්නවා. උංට වැලි ගහන්න ගන්නවා, ඊටපස්සෙ උංට ගල් කැට වලින් ගහන්න ගන්නවා, ඊටපස්සෙ දඩු මුගුරු

වලින් ගහන්න ගන්නවා. බැරිම නම් ලාම්පුතෙල් හලනවා, ඔය මොනවහර් දෙයක් කරලා ඊටපස්සෙ ඒකෙන් අර සතාට ලොකු හානියක්. එතකොට දැන් ගෙම්බා බේරන්න තමයි පටන් ගන්නෙ. ආරම්භය එතන. ඉතින් ඒක වැරදිකි කියන්න අමාරුයි. ගෙම්බා කෙරෙහි කරුණාවක් ඇතිවෙන එක හොඳයිනෙ. නමුත් ඒ වැඩේ පටන් අරගෙන ක්‍රියාත්මක වෙනකොට ගෙම්බා බේරීම පැත්තක, අර සර්පයා සමඟ තියෙන කෝපය, ගව්දනය තමයි ඊටපස්සෙ මතුවෙන්නෙ. මතුවෙලා ඊටපස්සෙ බරපතල අකුසල කර්මයක් තමන් කරගන්නවා. එතකොට භාමුදුරුවනේ ගෙම්බා බේරෙනවා, ගැරඬියා මැරෙනවා. ඉතින් ගෙම්බාත් ඇත්තටම බේරිලා නෑ. මොකද උහ දන්වලට වැදුනයිත් පස්සෙ, උහට විස වැදුනයිත් පස්සෙ උහ රැකෙන්නෙත් නෑනෙ. නමුත් අවසානෙ අර ඒ දුර්වල පක්ෂය අරගෙන අපේ මනසේ තියෙන ස්වභාවික ද්වේශය, අපි ප්‍රභාණය කරලා නැති නිසා ද්වේශය ඒකට අරමුණක් ආපු ගමන් පොහොර, ආහාරයක් ආපු ගමන් ඒක උත්තේජනය වෙනවා. දැන් මේ පාඨග්ජන මිනිස්සුන්ගේ සිතේ ඊර්ෂ්‍යාව, වෛරය, ක්‍රෝධය මේවා සැඟවිලා තියෙනවා. ඉතින් ඒවට මොකක්හර් උපකරණයක්, එහෙම නැත්නම් ඒකට නිමිත්තක් ආපු ගමන්, ඒකට පොහොරක් වැට්ට්ට්ට් ගමන් ඒකට ආහාරයක් වැට්ට්ට්ට් ගමන් වේගයෙන් ඒක දළදාලා වැඩෙන්න ගන්නවා. ඉතින් එතකොට බොහෝ දෙනා ඒක අර්ථකතනය කරන්නෙ ඒක සමාජය තුළ මතුවෙන ස්වභාවික ක්‍රියාවලියක් හැටියට. ස්වභාවික ක්‍රියාවලියක් තමයි, නමුත් ඒ ස්වභාවික ක්‍රියාවලිය තුළ අර්ථයක්ද වෙන්නෙ අනර්ථයක්ද. දැන් සත්තු සිපාවන්ට හැඟීම් මතුවෙනවා, උන්ට කාමය මතුවුනයිත් පස්සෙ උහ ඒ විදියෙන්ම ක්‍රියාත්මක වෙනවා. කෝපය මතුවුනයිත් පස්සෙ ඒ විදියෙන්ම ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් මනුස්සයාටත් කාම, කෝප මතුවුනාම එහෙම්මම ක්‍රියාත්මක වුනොත් සතාගෙයි, මනුස්සයාගෙයි මොකක්ද තියෙන වෙනස? මනුස්සයාගේ තියෙන වෙනස තමයි කාම, කෝප ආදිය මතුවුනාට ඒක යෝග්‍ය ද, අයෝග්‍ය ද කියලා හොඳට කල්පනා කරලා අර්ථ සම්පන්න නම් ක්‍රියාත්මක කරන්න පුලුවන්, අනර්ථකාරී නම් යටපත් කරන්න පුලුවන්. ඒක තමයි මනුෂ්‍යයාගේ තියෙන විශේෂ හැකියාව. ඉතින් ඒ හැකියාව පාවිච්චියට ගන්නෙ නැතිනම් ඒ රටක, ඒ සමාජයක මනුස්ස කොට්ඨාශය සතා සිපාවාගේ ස්වභාවයට ඇදගෙන වැටෙනවා, අර මනුස්ස ධර්ම නැතිව. ඉතින් මේ විදියට දැන් අවිහිංසාවේ ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්නට පුලුවන් ඒ කෝපය. එතකොට දැන් නායක භාමුදුරුවො තවත් උදාහරණයක් මෙතන කියනවා, දැන් වර්තමාන ලෝකයේ බහුලව මේ කාලෙ හිස ඔසවන කාරණයක්. ඒ මොකක්ද, පීඩාවට පත්වුනු තැනැත්තා මරණයට පත්වීම

ක්ෂාන්තියක් කියන එක. දැන් අපි හිතමු සතෙක් දුක් විදිමින් ඉන්නවා නම් ඒ සතා ඉක්මණට මරලා දාන්න පුලුවන් නම් ඒ සතාට ඒක මහා ක්ෂාන්තියක්. එහෙම හිතනවා. දැන් නායක භාමුදුරුවෝ මෙනත පැහැදිලිව කියනවා, සතෙක් මරන්න බෑ දේව්‍යයෙන් තොරව. එතකොට දැන් අර සතා දුක්විදිනවා දකිනකොට මට අමාරුයි. එතකොට මට හිතෙන්නෙ මේ අනුකම්පාවක් ඇතිවෙන්නෙ, කරුණාවක් ඇතිවෙන්නෙ කියලා. - භාමුදුරුවනේ ඔහොම කියද්දි හිතෙනවා, දැන් අර මළගෙවල් වලට ගියාම එහෙම භාමුදුරුවනේ වයස්ගතව ඉඳලා මියපරලොව යන්නට යෙදුනාම ගොඩක් අය මළගෙදර ගියාම කියනවා, මටත් ඇහිලා තියෙනවා, මහා දුකක් වින්දේ මැරිලා ගිය එකම හොඳයි කියලා - ඔව්, එතකොට දැන් එතනදි ගෙහාන් මහත්මයා, දැන් ඒ කාරණයත් අපි කියන්නට ඕන, ප්‍රඥාවෙන් යුක්තව ඇත්තටම ඒ මනුස්සයා මහා පීඩාවක් වින්දා එතකොට ඔහු ඒ පීඩාවෙන් ස්වභාවිකව නිදහස් වෙච්ච එක හොඳයි, ඒක අපිට ප්‍රඥාවෙන් දකින්නත් පුලුවන්. ඔහු තවදුරටත් දුක් විදින්නැතිව ඒකෙන් නිදහස් වෙච්ච එක හොඳයි. නමුත් දැන් ඔහු ඒකෙන් නිදහස් කරන්න ඕන කියලා අපි ඉදිරිපත් කරනවා නම් එතන තියෙන්නෙ ඊට වඩා බරපතල කාරණයක්. මොකද තව කෙනෙකුගේ ජීවිතය නැති කරන්න අපිට අයිතියක් නෑ. එතකොට ඒ නැතිකරන්න කියලා අපි ඉදිරිපත් වෙනවා නම් එතන ඉතාම සුක්ෂම විදියට මේ දේව්‍යය මතුවෙලා තියෙනවා. ඇයි මේකට දේව්‍යයයි කියලා කියන්නෙ, අර සතා දුක් විදිනවා දකින්න මම කැමැති නෑ. එතකොට ඒ දුක් විදින එක ඌට පීඩාවක් කියන එක වෙනම කතාවක්. ඒක ඉතින් ඌ ගෙනාපු මොකක්හරි කර්ම ශක්තියක්නෙ විදින්නෙ. එතකොට කර්ම ශක්තියක් විදිනකොට අපිට ඒ පීඩාවෙන් ඒ සතාව නිදහස් කරගන්න එක හොඳයි. හැබැයි මේ ලෝකෙ සියලු පීඩාවන්ට වඩා බරපතල පීඩාවනෙ ජීවිතය අහිමි වීම. එතකොට දැන් අර සතා සාංසාරික කර්මයක් නිසා පීඩාවට පත්වෙලා ඉන්නවා. එතකොට මට ඕන වෙනවා, ඌට ඒ පීඩාවටත් වඩා බරපතල පීඩාවක් වූ මරණය නැමැති පීඩාව ඇති කරන්න. එතකොට මම හිතනවා දැන් ඒකෙන් නිදහස් වෙනවා කියලා. අන්න ඒ වගේ බරපතල පටලැවිල්ලක් එතන ඇතිවෙනවා, එතකොට එතන කරුණාවක් වගේ පෙනුනට සුක්ෂම විදියට මතුවෙන්නෙ ඒ සතා දුක් විදිනවා දකින්නට මම කැමැති නෑ. එතකොට දැන් මගේ සිත සංසිද්වගන්න, ඌගේ අමාරුව සංසිද්වගන්න තෙවෙයි, ඌ එහෙම දුක් විදිනකොට මට අමාරුයි, මගෙ අමාරුව සංසිද්වගන්න තමයි ඌ මරන්නෙ. - ඒ කියන්නෙ භාමුදුරුවනේ මට එක් බලන් ඉන්න බෑ - මට බලා ඉන්න බෑ. එතකොට දැන් අර ගෙහාන්

මහත්මයා කිව්වා වගේ ඇත්තටම ඒ මනුස්සයා දුක් වින්දා, ඒ දුකෙන් ඒ මනුස්සයා නිදහස් වුනා කියන කාරණය අපිට ප්‍රඥාවෙන් දකින්න පුලුවන්. ඒක වෙනම කාරණයක්. හැබැයි ඒ මනුස්සයා දුක් විදිනවා, ඒ සනා දුක් විදිනවා, මට ඒක දරාගන්න බෑ, මට ඒක දරාගෙන ඉන්න අමාරුයි, ඒ වෙනුවෙන් මං ප්‍රතික්‍රියා දක්වන්න යනවා නම් එතන පරිස්සම් වෙන්න ඕන, එතන සියුම් විදියට ද්වේශය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්. ඉතින් එතකොට අපිට ඒක පේන් නෑ ද්වේශය හැටියට, අපිට පෙනෙන්නේ මේ අවිහිංසාව වගේ, ඒ කියන්නෙ හිංසාවක් නෑ, මොහුට සුවයක් ඇති කරන්න, ක්ෂාන්තියක් ඇති කරන්න, ඉක්මණට ස්වර්ගයට යවන්න තමයි මං ඒක කලේ වගේ පෙනෙන්නෙ. නමුත් සුක්ෂම විදියට ද්වේශය ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට ගෙහාත් මහත්මයා දැන් නායක භාමුදුරුවෝ මේකෙදි පැහැදිලි කරනවා පක්ෂයක් ගෙන තවත් පක්ෂයකට පීඩා කරන ස්වභාවය ඇතැම් අවිහිංසාවාදීන් කෙරෙහි දක්නට ලැබෙන ස්වභාවයකි. එතකොට දැන් ඇත්තටම අවිහිංසාව නම් හැමෝම කෙරෙහි ඒක පවතින්න ඕනනෙ. දැන් බොහෝ අවිහිංසාවාදීන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ එක පැත්තක් අරගෙන අනිත් පැත්තට පීඩා කරනවා. දැන් මේක අපිට පෙනෙනවා බටහිර රටවල් වල, දැන් සමහර වෙලාවට සමහරු කියනවා භාමුදුරුවනේ අපේ රටේ මේ බුද්ධාගම තිබුනට, පන්සිල් තිබුනට පිටරටවල් වල ඒ මොකක්වත් නැතිවුනත් ඒ මිනිස්සු හරියට සත්ව කරුණාව ඇතිව කටයුතු කරනවා, ඒ වගේ කතා කියනවා. එතකොට මං අහන්නෙ දැන් ගෙදර සනා කෙරෙහි ඒගොල්ලන් ලොකු කරුණාවකින් කටයුතු කරනවා, ගෙදර හදන බල්ලා, බළලා, උඟට කන්න ටික දෙන්න ඕන, උඟට ඉන්න තැන හදලා දෙන්න ඕන, එහෙම නොකළොත් එහෙම ඒවට නඩු දාන්න පවා පුලුවන්. හැබැයි දැන් ඒ ගෙදර ඉන්න සනාව හුරුතල් කරන්න උගේ සුවය සඳහා වෙනම තියෙනවා පෙට් ෂොප් කියලා. එතකොට ඒ පෙට් ෂොප් වල පණ ඇති සත්තු ඉන්නවා අර තමන්ගේ ගෙදර සුරතලුන්ට කන්න දෙන්න. එතකොට දැන් ඒ පණ ඇති සත්තු කෙරෙහි කරුණාව නෑ අර ගෙදර සුරතලා කෙරෙහි විතරයි කරුණාව තියෙන්නෙ. ඊළඟට අවුරුදු දහඅට වෙනකොට වෙඩි තියන්න ලයිසන් එක දෙනවා. එතකොට නිවාඩු කාලෙට කැලේට ගිහිල්ලා සත්තු වෙඩි තියාගෙන පුච්චගෙන බාබකානු කියලා කන එකට එතනදි සත්ව කරුණාව නෑ. එතනදි මානව අයිතිවාසිකම්. ඒවා මානව අයිතිවාසිකම්, මානව හිමිකම් ඒ කාරණා. එතකොට අර තමන්ගේ ගෙදර ඉන්න සනාට හිංසාවක් කලොත් අන්න ඒ සත්ව අයිතිවාසිකමුයි, අරවා මේවා නඩු දාලා අර මනුස්සයාට බරපතල ප්‍රශ්න ඇතිවෙනවා. එතකොට ගෙදර ඉන්න සනාට විතරයි ඒ කරුණාවයි

හිමිකමුයි ඔක්කොම. අනිත් සතාට එහෙම එකක් නෑ. ඊටපස්සෙ අපි හිතමුකො තව යම්කිසි සත්ව කොට්ඨාශයක් බහුලව වර්ධනය වෙනවා කියලා. එතකොට ඒ අයගෙන් පීඩාවක් තියෙනවා වගේ දැනෙනවා නම්, ඔන්න එක කාලයක් නිවේදනය කරනවා මේ සත්තු මරන්න පුලුවන්. එතකොට අර කරුණාව මෙෙත්‍රිය මොකක්වත් නෑ, අන්න ඒ විදියට තමන්ගේ වැඩේ කරගන්න මට ඕන දේ සම්පූර්ණ කරගන්න, ඒවට නීති සම්පාදනය කරගෙන ඒවට ඉතින් එක එක නම් තියාගන්නවා. ඉතින් ඒවා අපිට බැලූ බැල්මට ජේතවා, ආ මේක තමයි කරුණාව, මේ සත්ව හිමිකම්, මානව හිමිකම් අරවා මේවා කනන්දර ඒවට හදාගන්නවා. ඉතින් මානව හිමිකම් නම් ඒ මානව හිමිකම හැමෝටම තියෙන්න ඕන. අපි හිතමුකො දැන් අපේ රටේ ලංකාවේ දැන් මහජනතාව ක්‍රියාත්මක වෙනවා අපට අපේ හිමිකම් ඕන. එතකොට දැන් මහජනතාවට තියෙන හිමිකමක් තමයි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතියක් තමයි ඒගොල්ලන්ට නිදහසේ උද්ඝෝෂණය කරන්න පුලුවන්. එතකොට ඒගොල්ලො මතක තියාගන්න ඕන නිදහසේ උද්ඝෝෂණය කරන්න පුලුවන් වගේම පාරෙ යන මිනිස්සුන්ට පාරෙ යන්නත් නිදහසේ අයිතිවාසිකමක් තියෙනවා. තැනින් තැනට යාමේ ඒමේ නිදහසත් තියෙනවා. එතකොට මේගොල්ලො ඒ ගොල්ලන්ගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතිය කියලා අරගල කිරීමේ අයිතිය කියලා පාවිච්චි කරන්න ගිහිල්ලා පාරවල් වහලා මිනිස්සුන්ට පීඩා කරනවා නම්, එතකොට අර මිනිස්සුන්ගේ පොදු අයිතිවාසිකම් අහෝසි වෙනවා. ඉතින් එහෙම නම් තමන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම සම්පාදනය කරන්න ගිහිල්ලා තව කෙනෙකුගේ අයිතිවාසිකමක් නැතිවෙනවා නම් එතන තියෙන්නෙ සදාචාර සම්පන්න ක්‍රමයක් නෙවෙයි. ඉතින් අන්න ඒ විදියට පරිස්සමින් ඒවා දිහා බැලුවෙ නැතිනම් හුඟාක් වෙලාවට මිනිස්සුන්ට නිවැරදි දේ තේරුම් ගන්න බෑ, එතකොට ඒ නිවැරදි දැක්මකින් තොරව කටයුතු කරනවා නම්, ඒ කටයුතු කරන හැම මොහොතකම කටයුතු කරන්නෙ හැඟීමකට වහල් වෙලා, ආවේගකාරීව. මේ කියන සුක්ෂම වංචක ධර්ම වලින් තමන්ගේ සිත රැවටිලා වියහැකියි. ඉතින් ඒ නිසා තමයි අපි ඒ දැන් ගෙහාන් මහත්මයා මුලින්ම කීවා වගේ රටක පාලකයෙකුට එහෙම නැත්නම් දේශපාලඥයෙකුට අපි රැවටුනාම ඇත්තටම අපිට ලැජ්ජා හිතෙනවා, තරහා එනවා, ඒ අයත් එක්කලා කෝපයක් මතුවෙනවා, නමුත් මිනිස්සුන්ට තමන් තමන්ගේ මනෝභාවයන්ට රැවටිලා තියෙන හැටි හරියට වැටහුනොත් යන්න පාරත් මදිවෙයි සමහර වෙලාවට, තමන්ට තමන් ගැන ඇතිවෙන ලැජ්ජාව සම්බන්ධව. ඉතින් මේවා හරියට නුවණින් කල්පනා කරලා බලන්න

ආවේගකාරී මනසකින් පුලුවන්කමක් නැ. ඉතාම ප්‍රවේසමෙන් මැදහත් සිතින් යුක්තව තමන් තමන්ව අධ්‍යයනය කරන දොණවත්තයෙකුට, සන්පූරුෂයෙකුට, එබඳු ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණයක් ඇති කෙනෙකුට විතරයි අපේ සිත් සතන් තුළ සැබවින්ම මේ මතුවෙන්නේ ක්ෂාන්තියද, එහෙම නැත්නම් අවිහිංසාවද ඒ අසරණ වෙච්චි පිරිසට සහන සැලසීමේ ඒ අය රැක ගැනීමේ උනන්දුවද මේ ඇතිවෙන්නේ, එහෙම නැත්නම් ඒ ස්වරූපයෙන් අර යමක් කමක් තියෙන මනුෂ්‍යයා කෙරෙහි ද්වේශයද. දැන් ඔය ඊයෙ පෙරේදත් අපි දැක්කේ මොකක්ද අර ඩිෆෆරන්ස් ගිහිල්ලා හැප්පුනා කියලා ඒක ගිහි තියලා. එතකොට දැන් ඒ මොකක්ද ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ අර අසරණ මනුෂ්‍යයෙක් හෝ දෙන්නෙක් මරණයට පත්වෙච්චි එක සුදුසු නැහැ. ඒක සාධාරණීකරණය කරන්න බෑ කොහොමවත්. හැබැයි දැන් ඒ සිද්ධිය හරහා අර වාහනය ගිහි තියන්න පෙළඹෙන්නේ ඇයි, දැන් මේ ලොකු ලොකු වාහන වල ඇවිල්ලා මේ මිනිස්සු යට කරනවා කියලා අර ලොකු වාහන වල යන මිනිස්සු කෙරෙහි අර පොඩි මනුෂ්‍යයාට හැමනිස්සෙම සියුම් ඊර්ෂ්‍යාවක් තියෙනවා. එතකොට ඒ ඊර්ෂ්‍යාව තමන්ට නොදැනුවත්ව අර වගේ අවස්ථාවකදී පැන නගිනවා. අර මනුෂ්‍යයා හප්පු හින්දා ගිහිතිබ්බා වගේ පෙනෙනවා. එතකොට හප්පු එක සාධාරණීකරණය කරන්න බෑ ඒක වැරදියි තමයි. නමුත් ඒකට මේ වාහනේ ගිහිතිබ්බයි කියලා ප්‍රශ්නට විසදුමක් නෙවෙයිනේ. ඉතින් මිනිස්සු තුළ මේ ක්ෂණිකව මතුවෙලා එන්නේ මොනවාද, සුක්ෂම විදියට තමන්ගේ මනසේ සැඟවිලා තියෙන ඊර්ෂ්‍යාව, ද්වේශය, නොහිතන අවස්ථාවල මතුවෙලා එනවා.

හිතාමතා කටයුතු කරනවා නම් ඔබට, මට, අපිට අපේ ජීවිතේ කොයිතරම් දුරට යම් යම් කාරණා වලදී සාධාරණීකරණය වෙන්නට පුලුවන්ද. එහෙම හිතලා බලලා වැඩ කරනවා නම් අපිට අපි ගැන කොයිතරම් දුරට අවබෝධ කරගන්න පුලුවන්ද, භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා, සිතන්නට කාලය එළඹී ඇත, සිතිය යුත්තේ ඔබයි, තීරණය ඔබට භාරයි කියන වග. ඉතින් සුපින්වතුනි අද දවස පුරාවට පුරා හෝරාවක කාලයකට ආසන්න වෙලාවක් අපි ඔබත් එක්ක සුගත පද විවරණ වැඩසටහනින් සාකච්ඡා කළේ ද්වේශය සහ එහි ස්වරූප කිහිපයක් බවට පත්වන ක්ෂාන්ති වේශයේන වංචක ද්වේශය සහ අවිහිංසා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණා ද්විත්වය. ඉතින් තවදුරටත් වැඩිදුරටත් මෙහි තවත් කොටස් ගණනාවක් තියෙනවා, ඔබත් එක්ක කතාබහ කරන්නට. හැබැයි ඔබ ද්වේශ වෙන්නට එපා, අපත් එක්ක ඔබ පිළිකුල් කරන්නට එපා මේ කාරණාව අපත් එක්ක, වෙලාව අදට අපට හරස් වෙනවා. ඒ නිසා අපට අද වැඩසටහනින් අපිට

සමූහන්නට සිදුවෙනවා. වැඩසටහන නිමාකරන්නට මත්තෙන් හැමදාමත් වගේම අපිට ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සද්දෙන සමාජයක් වෙනුවෙන් මේ වැඩසටහනට රටට ලෝකයට දහම නිර්ලෝභීව බෙදන්න, සිය වටිනා කාලය කැප කරන්නට යෙදෙන නම කියන්නට අවසරයි, පූජ්‍යපාද ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබවහන්සේට අප පාද නමස්කාර පූර්වකව මේ අවස්ථාවේදී ස්තූතිවන්න වෙනවා, මේ වැඩසටහනට වැඩම කිරීමෙන් දහස් සංඛ්‍යාත ජනතාවක් විදියට දහමට දැහැමට අපි නිරන්තරයෙන් හිත යොමන මොහොතක දහම නිසා පින් කරන්නට ගිහිනි පව් කරගන්නට යන අපිට හරි පාර, හොඳ පාර, ළඟ පාර මනාවට ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කරනවා, කාලීන උදාහරණත් එක්ක. ඉතින් මේ වැඩසටහන තවත් ධර්ම සාකච්ඡාවක් නොවන්නට, සිනහමුසු මුහුණත් විවිධ තර්ක සමාජය තුළ ගැටෙන දැනෙන හැඟෙන අපිට පෙනෙන උදාහරණත් එක්ක ඔබවහන්සේ කරුණු පැහැදිලි කරනවා, අපේ භාමුදුරුවනේ නැවතත් ඔබවහන්සේට බොහොමත්ම පින් කියලා කියනවා. ඒ වගේමයි මෙවැනි වැඩසටහනක් නිර්මාණය කරන්නට, නිර්මාණ දායකත්වය වගේම අවවාද අනුශාසනා තිළිණ කරන, හැමදාමත් මේ වැඩසටහනට උපරිම ශක්තිය ලබාදෙන සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමා, ඒ වගේම නාලිකාවේ හැමකෙනෙකුටම තමන්ගේ දරුවෙකුට වගේ සළකන අපේ ආදරණීය මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා, සදරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ප්‍රමුඛ වැඩසටහනේ නිෂ්පාදක තුමන් කාර්ය මණ්ඩලය සියලු දෙනාටත් සිහිපත් කරමින් ප්‍රේක්ෂක ඔබට යලිත් මිළඟ සතියේ මේ වැඩසටහනේ ඉතිරි කොටස තරඹන්නට ආරාධනා කරමින් අදට අප වැඩසටහනෙන් සමූහන්නවා. සියැස මාධ්‍ය ජාලය තරඹන දෙස් විදෙස් ඔබ සියලුම දෙනාට බෙහෙවින්ම ස්තූති වන්න වෙමින් මේ වැඩසටහන යළිත් වතාවක් ඔබට සියැස යූටියුබ් නාලිකාව ඔස්සේ තරඹන්නටත් හැකියාව තියෙන බව මතක් කරමින්, අද දවසට මෙලෙසට වැඩසටහන නිමාවට පත්කරනවා. සමූහන්නා මොහොත් ප්‍රාර්ථනය ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://www.youtube.com/watch?v=T4QFavRpVlQ>

12 - සුගත පද විවරණ

නදැහැමින් දිවි ගෙවන ඔබට රටට ආයුබෝවේවා! අදත් අපිට අරඹන්නට අවසරයි අලුත් දවසක අලුත් සතියක මේ වැඩසටහන, ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ. අද දවසේත් මේ වැඩසටහනේ සදහම් දෙසුමට, දම් අසුනට මේ සදහම් සාකච්ඡාවට අප කෙරෙහි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් වැඩම කරන්නට යෙදුනා නම කියන්නට අවසරයි, පූජ්‍යපාද ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවන් සුපුරුදු පරිදි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ඔබවහන්සේව හදවතින් නැගෙන සාදු නාදයෙන් මේ අවස්ථාවට, මැදිරි පරිශ්‍රයට, මූලාසනයට, දහම් අසුනට ඉතාම ගෞරවයෙන් පිළිගන්නවා. හිතවතුනි අපේ වැඩසටහන සුගත පද විවරණ. මේ වැඩසටහනේ අප තෝරාගත් ධර්ම ග්‍රන්ථය වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම. මේ ග්‍රන්ථය රචනා කරන්නට යෙදුනේ නම කියන්නට අවසරයි, අපේ නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මහාචාර්ය රේරුකානේ චන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. උන්වහන්සේගෙන් රචිත පොත පත දහසක් අතරේ බොහෝ පිරිසකගේ ඉල්ලීමට විශේෂයෙන්ම අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේගේ විදෙස්ගත ශ්‍රාවක පිරිසකගේ වැඩිදුරටත් ඉල්ලීමට තමයි අපි මේ වැඩසටහන ආරම්භ කලේ. වැඩසටහන ආරම්භ වෙලා මේ වෙනකොට වැඩසටහන් කිහිපයක්ම විකාශය වෙලා තිබෙන මොහොතක ඉතා ඉහළ ප්‍රතිචාර අපට ලැබෙනවා, මේ වැඩසටහන ඉතාමත්ම හොඳයි, සමාජයට ආදර්ශවත්, ඒ නිසා මේ වැඩසටහන දිගටම කරන්න කියලා. ඒ වගේම වැඩසටහනට අලුතින් එකතු කළ යුතු දේ පිළිබඳවත් අපේ හාමුදුරුවන්ට විවිධ යෝජනා ලැබුණු බවට අපිට දැනගන්නට ලැබුණා. හාමුදුරුවන් ඔබවහන්සේ දෙසට යොමුවෙනවා දහම් සාකච්ඡාවට ඉක්මණින් යන්න ඕන නිසා, මොකද ප්‍රේක්ෂකයින් බලාගෙන ඉන්න ඔබවහන්සේගේ මේ සදහම් විවරණය, පැහැදිලි කිරීම. හාමුදුරුවන් අපි ඉකුත් දවසේ කතා කලා ද්වේශය පිළිබඳව. ඔබවහන්සේ කීවා සතරආකාරයි මේ ද්වේශය කියලා. ඊටපස්සෙ ද්වේශය වංචක ස්වභාවයට හැරිලා අපේ හිත් සන්තානයේ අපිටත් නොදැනුවත්වම අපි දන්නෙත් නැතිව අපිව රවටන ආකාරය ඔබවහන්සේ ආකාර දෙකකට පැහැදිලි කලා. හාමුදුරුවන් ක්ෂාන්ති වේශයෙන් වංචක ද්වේශය සහ අවිහිංසා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණාව. හාමුදුරුවන් අද අපි ඊළඟ කොටසට

එන්නට සූදානම් වෙනවා, නෛෂ්කාමයය කාමනා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය. හාමුදුරුවනේ මේ පිළිබඳව අපි දහම් විග්‍රහය ලබාගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! ඇත්තටම ශෙහාන් මහත්මයා දැන් මේ නෛෂ්කාමයය වේශයෙන් මතු වෙන වංචක ද්වේශයන් වර්තමානයේ බහුලව ක්‍රියාත්මක වෙන මානසික තත්වයක්. දැන් අපිට පෙනෙනවානෙ අද කාලෙ හුඟාක් දෙනා මේ අත්හැරීම, අත්හැරීම කියන කාරණය ගැන හරියට කතා කරනවා. ගිහි පැවිදි දෙපිරිස අතරම අත්හැරීම බොහොම ලොකු ප්‍රවණතාවයක් ඇති මානසිකවක් වෙලා තියෙනවා. ඉතින් හුඟාක් දෙනා සතුටු වෙනවා අපි මේ මේ දේවල් අත්හැරියා, මේ මේ දේවල් අතහැරලයි ඉන්නෙ. සමහර තරුණ අය පවා සමහර වෙලාවට අපිට කියනවා ශෙහාන් මහත්මයා දැන් බිරිඳ අත්හැරලා ඉන්නෙ, සැමියා අත්හැරලා ඉන්නෙ, දරුවො හදන එක අත්හැරලා ඉන්නෙ, එතකොට රැකී රක්ෂා අත්හැරලා ඉන්නෙ. එතකොට එහෙම පවා කියන අය අපට හමුවනවා. ඉතින් බැලුවයින් පස්සෙ ඒ ගොල්ලො මේ නිවනේ එළිපත්ත මත ඉන්නවා වගේ පෙනෙනවා සමහර වෙලාවට ඒ කතා කරන ස්වභාවයෙන්. - හාමුදුරුවනේ පුදුම කැපකිරීමක් කලා වගේ දැනෙනවා - පුදුම කැපකිරීමක් කරනවා, ලොකු අතහැරීමක් කරනවා වගේ පෙනෙනවා. නමුත් ඇත්තටම ඒ ගොල්ලන්ගේ ජීවිත වල ඒ අත්හැරීමට පසුබිම සැකසුනේ කොහොමද, මොන වගේ මානසිකත්වයකින්ද ඒ අත්හැරීම කලේ කියලා බලනකොට තමයි ඉතාම කණගාටුදායක තත්වයන් අපිට පේන්නෙ. ඒ නිසා අපි අමතක කරන්න හොඳ නෑ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ බුද්ධ වචනය චේතනාහං භික්ඛවෙ කම්මං වදාමි. චේතනාව තමයි කුසල කර්මයද අකුලස කර්මයද කියන තත්වය තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධකය වෙන්නෙ. එතකොට අපි දේවල් අත්හරිනවා කියන එක වැදගත් වෙනවා, හැබැයි අත්හැරීම වැදගත් වෙන්නෙ ඒකට පදනම් වූ මානසික තත්වය මොකක්ද කියන කාරණය මතයි. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අපි හිතමු අම්මා තාත්තට සළකන දරුවා සත්පුරුෂයෙක්ද නැද්ද කියලා අපිට එකපාරට කියන්න බෑ. මොකද අම්මා තාත්තට සළකන කෙනා විවිධ මානසික තත්වයන්ගෙන් සළකන්න පුලුවන්. සමහර විට පොතේ තියෙන සල්ලි ටික ගන්න, ඉඩම ලියාගන්න, එහෙම විවිධ පදනම් මත. ඒ නිසා අම්මා තාත්තට සළකන කෙනා හොඳයි ද, ඒ සැලකීම හොඳ ද, ඒක සත්පුරුෂ කමක් ද කියලා තීරණය වෙන්නෙ මොන මානසිකත්වයකින්ද ඒ සැලකීම කරන්නෙ කියන කාරණය මතයි. අන්න ඒ වගේ දේවල් අතහැරීම හොඳයි, නමුත් ඒ අතහරින්නෙ මොන පදනමකද. ඉතින් අන්න ඒ කාරණය ගැන විමසලා බලනකොට ඉතාම සුක්ෂම විදියට වැඩිදෙනෙක්

නෛෂ්කාමය ආධ්‍යාපයෙන් දේවල් අතහරිනවා වෙනුවට පටිග සම්ප්‍රයුක්ත
 ස්වභාවයෙන් දේවල් අතහරින ගතිය වැඩි බවක් තමයි අපිට පෙනෙන්නේ.
 දැන් ශෛභාන් මහත්මයා මූලික අවස්ථාවේදී පැවිද්දෙක් හැටියට අපි අතින්
 වුනත් වෙන්නේ නෛෂ්කාමය ආධ්‍යාපයෙන් අත්හැරීම නෙවෙයි. අපි අතින්
 වුනත් මූලික අවස්ථාවේදී වෙන්නේ පටිග සම්ප්‍රයුක්තව අත්හැරීම තමයි. ඒ
 මොකද, මිනිස්සු දුක් විදින්න කැමැති නෑ, දුක ප්‍රතික්ෂේප කරනවා.
 බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, සුබ කාමානි භූතානි - මිනිස්සු
 සැපයට කැමැතියි, දුක්බ පටික්කුලං - එතකොට දුක ප්‍රතික්ෂේප කරනවා.
 ඒක පිළිකුල් කරනවා. එතකොට සියලු දෙනාම දුකෙන් තැනිගන්නවා.
 බියපත් වෙනවා. එතකොට හැමනිස්සෙම මේ කටුක අත්දැකීම් වලින් අයින්
 වෙන්න තමයි උත්සාහ කරන්නේ. එතකොට ඒ කටුක අත්දැකීමෙන් අයින්
 වෙන්න ඕන කියන මානසිකත්වය මූලික අවස්ථාවේ ඥාණ සම්ප්‍රයුක්තවම
 නෙවෙයි එන්නේ. ඒක එන්නේ සුක්ෂම විදියට මේ පටිග සම්ප්‍රයුක්තව තමයි
 මතු වෙන්නේ. ඒ නිසා බහුලව ගිහි උනත්, පැවිදි වුනත්, ප්‍රාථමික අවස්ථාවේදී
 අපි දේවල් අතහරින්නට උත්සාහ කරන්නේ අර දුක ප්‍රතික්ෂේප කරමින්, ඒ
 කියන්නේ පීඩාවට කැමැති නැති නිසා, පීඩාවට අකැමැති නිසා, එතකොට ඒ
 අකැමැත්ත කියන තැන සුක්ෂම ද්වේශය ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්. හැබැයි
 අපිට නිවන් දකින්න බැහැ ඒ ස්වභාවයෙන් අතහැරලා. එතකොට නිවන්
 දකින්නට නම් හැබැවටම නෛෂ්කාමයාධ්‍යාපයෙන් අත්හරින්නට ඕන.
 නෛෂ්කාමය කියන්නේ කාමයන් අතහැරීම, ඒ කියන්නේ කැමැති දේවල්
 අතහැරීම. අකැමැති දේවල් අතහැරීම ඉතින් සත්තු සිපාවොත් කරනවානෙ,
 නේද. දැන් සත්තු සිපාවුන්ටත් පුලුවන් අකැමැති දේවල් අතහරින්න. හැබැයි
 කැමැති දේවල් අතහරින්න පුලුවන් නම් එතන තමයි වැදගත්කම තියෙන්නේ.
 දැන් රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ මෙහි පැහැදිලි කරන්නේ සමහර
 වෙලාවට මිනිස්සු කැමැති දේවලින් අතහරිනවා ඇත්තටම. දැන් අකැමැති
 දේවල් අත්හරිනවා කියන එක අපිට පොදුවේ තේරුම් ගන්න පුලුවන් දෙයක්,
 බොහොම සුළු දෙයක්. යමකට අකැමැති වුනාම ඒක අතහරිනවා. හැබැයි
 කැමැතිම දේවල් අතහරිනවා නම් එතන යම් විශේෂත්වයක් තියෙනවා.
 හැබැයි මේ වංචක ධර්ම වල ස්වභාවය තමයි සමහරවිට කැමැතිම දේවලින්
 අතහරිනවා, ඒත් නිවැරදි මනෝභාවය නෙවෙයි එතන තියෙන්නේ. අන්න
 ඒක වෙන්නේ කොහොමද කියන එක තමයි නායක හාමුදුරුවෝ මෙහිදී
 පැහැදිලි කරන්නේ. එතකොට උන්වහන්සේ සිහිපත් කරනවා,
 'බලාපොරොත්තු කඩ වූ ද, ප්‍රිය පුද්ගලයන් නැසුනා වූ ද, වස්තු භංගත්වයට
 පැමිණියා වූ ද සමහරුන් කෙරෙහි ඒ කරුණ පිළිබඳව වූ ද්වේශය සමහර විට

තෙන්නාමය කාමතා වේගයෙන් පහළ වේ. එයින් වංචිත වූ ඇතැම් කාන්තාවෝ හිස මුඩු කොට දස සිල් සමාදන් වෙති. ඇතැම් හු ගිහිගෙය හැර පැවිදි වන්නට සිතති. සමහර පැවිද්දෝද විහාරාරාමයන් හැර දමා ආරණ්‍ය ගත වෙති. එතකොට දැන් ගෙහාන් මහත්මයා අහන්න පුළුවන් දැන් මහණ වෙන එක හොඳ නැද්ද, - හාමුදුරුවනේ දැන් හිතුවා විතරයි - ඊළඟට මහණවෙව්වි හාමුදුරුවො පන්සල් අතහැරලා ආරණ්‍ය ගත වෙන එක හොඳ නැද්ද. නෑ ඒවා හොඳ නැත්තෙ නෑ ඒවා හැම එකක්ම හොඳයි. නමුත් ප්‍රශ්න නියෙන්තෙ මොන අදහසින්ද කරන්නෙ. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරලා තියෙන එක්තරා සූත්‍රයක, මට මතක හැටියට අංගුත්තර නිකායේ පඤ්චක නිපාතයේ සූත්‍රයක දැක්වෙනවා කරුණු පහක් හේතුකොටගෙන ආරණ්‍ය ගත වීම සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්. ඇතැම් හු ආරණ්‍ය ගත වෙනවා උමතු බව නිසා. ඒ උමතු බවත් එක්කලා ඔවුන්ට කැලේ තමයි ප්‍රිය සමාජයට වඩා. ඒ නිසා ආරණ්‍ය ගත වෙනවා. තව සමහරු ආරණ්‍යගත වෙනවා, යම් යම් වැරදි වැඩ කරලා සමාජයේ ඉන්න බෑ ඒ ඉන්න බැරි නිසා ආරණ්‍යගත වෙනවා. තව සමහරු ආරණ්‍යගත වෙනවා, අර විදියට සමාජයන් එක්කලා ගැටිලා ප්‍රතික්ෂේප කරලා, ඒ සමාජයේ ඉන්න කැමැති නැති නිසා ආරණ්‍යගත වෙනවා. සමාජයේ ඉන්න බැරිකම නිසා එක්කො ආරණ්‍යගත වෙනවා, නැත්නම් කැමැති නැති නිසා ආරණ්‍යගත වෙනවා. තව සමහරු ආරණ්‍යගත වෙනවා බුදු පසේබුදු මහරහතන් වහන්සේලා විසින් වර්ණනා කරලා තියෙනවා ආරණ්‍යගත වීම කියලා, එහෙම හිතාගෙන අර තමනුත් ඒ ගොඩේ කෙනෙක්, මමත් බුදුහාමුදුරුවො ප්‍රශංසා කරපු විදියේ චරිතයක් කියලා ඒ මානසිකත්වය ඇතිකරගෙන ආරණ්‍යගත වෙනවා. ඇතැම් අය කලාතුරකින් අල්පේච්ඡතාවය නිසාම, සන්තුට්ඨිතාවය නිසාම, ඒ ගුණ වඩන්නට යෝග්‍ය ස්ථානයක් කියන අදහසින් ආරණ්‍යගත වෙනවා. ඔය අය අතරින් යම් කිසි කෙනෙක් අල්පේච්ඡතාවය නිසා, සන්තුට්ඨිතාවය නිසා, ගුණ වඩන්නට සුදුසු තැනක් හැටියට ආරණ්‍යගත වෙනවා නම් එය තමයි ආරණ්‍යගත වීමේ ශ්‍රේෂ්ට අවස්ථාව කියලා බුදුහාමුදුරුවො දේශනා කරනවා. ඉතින් ඒ නිසා ගෙහාන් මහත්මයා සමහර කෙනෙක් මහණ වෙන්න ආවාම, දැන් අපි සමාජයට හුඟක් වෙලාවට ආරාධනා කරනවා ඉතින් පැවිදි වෙන්න කැමැති කෙනෙක්, පැවිදි වීම සුදුසුයි. හැබැයි පැවිදි වෙන්න යම්කිසිකෙනෙක් ආවොත් අපි ඒ අයගේ මුලින්ම අහන ප්‍රශ්නය තමයි ඇයිද මහණ වෙන්නෙ? ඇයිද මහණ වෙන්න හිතුවේ? මොකද ඒ ප්‍රශ්නය ටිකක් අමුතුවයි වගේ හිතෙන්න පුළුවන් කෙනෙකුට. ඉතින් මහණ වෙන එක ඇයි හාමුදුරුවො මෙහෙම අහන්නෙ කියලා. හාමුදුරුවො ඒක කියපු විදිය ටිකක් වෙනස්, ඔබවහන්සේ

එහෙම අහලා තියෙනවාද ඒ කියන්නේ? ඇත්තටම මං අහලා තියෙනවා, මොකද දැන් අපි ළඟට මහණ වෙන්න කවුරු ආවත් මුලින්ම අපි අහන්නේ ඇයි මහණ වෙන්නේ, ඇයිද මහණ වෙන්න ආවේ කියන එක. මොකද එහෙම නැත්නම් ගොඩක් දෙනා ගෙහාත් මහත්මයා මානසික රෝගීන් එනවා පැවිදි වෙන්නට. ඊළඟට ඔය විදියට ගැටිලා හැප්පිලා ඒ තමන් පැරදිලා, ඒ චිත්ත පීඩාව නිසා මහණ වෙනවා. ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩසිටි සමයේත් එහෙම ආදරයෙන් පැරදිවී අය මහණ වුනා, ඊළඟට ගෙවල් දොරවල් අහිමි වෙවී අය මහණ වුනා, අඹුදරුවන් අහිමිවෙවී අය මහණ වුනා, ඊළඟට රස්සාව කරගන්න බැරවෙවී නිසා, යැපෙන්න ක්‍රමයක්, ඔය විවිධ අය මහණ වුනා. හැබැයි ඒ අය පැවිදි වුනාම බුදුරජාණන් වහන්සේ හෝ මහරහතන් වහන්සේලා ළඟට යොමු වුනහම සාංඝාරික වශයෙන් ඔවුන් සතුව පුහුණු කරලා තිබුනු යම්කිසි ගුණයක් මතු කරලා ඒ අයට නිවැරදි මග පෙන්වන්නට පුළුවන් වුනු අවස්ථා වල ඒ අයට සසර දුකින් එතෙර වෙන්න, රහත්වෙන්න අවස්ථා පවා සැලසුනා. නමුත් ඒකෙන් අපිට තීරණය කරන්න බෑ, එහෙම එන හැමදෙනාම රහත් වෙන්නට සුදුසුකම් ඇතුවයි එන්නේ කියලා. බුදුහාමුදුරුවෝ ළඟ ඉන්න කාලෙ විවිධ හේතු සාධක නිසා ශාසනයට යොමු වුනාට ඒ අයට සාංඝාරික යම් හුරුවක් තිබුනා. ඒ තිබීවි අය නිසා සහ බුදුරජාණන් වහන්සේ මුණගැහීම නිසා ඒ අයට යහපතක් වුනා. ඉතින් වර්තමානයේ අපිට පෙනෙනවා, එහෙම යම්කිසි කලකිරීමක් නිසා මහණ වෙන්න ආවට, මහණ වුනාට පස්සෙ නැවත කාමයන්ට යොමුවෙන්නට ඕනතරම් පසුබිම අද තියෙනවා. අන්තර්ජාල පහසුකම් ද, ඊළඟට දැන් ඔය ජංගම දුරකතන ද, ඊළඟට මහජනතාවගෙන් ලැබෙන ප්‍රත්‍ය පහසුකම් හෝ ඒ වගේම වෙන වෙන විවිධ පෙළඹවීම්. ඉතින් එතකොට දැන් අර කලකිරීලා ආවා වුනාට අතන ගැටිලා ආවා වුනාට, ඒ තැනැත්තාට හොඳ සාංඝාරික හුරුවක් නොතිබුනොත්, ඒ වගේම හොඳට ගුරු ඇසුරක් නොතිබුනොත් එතකොට හොඳ සංඝාරික හුරුවක් කියන එක විශේෂයි. ගුරු ඇසුර කොච්චර හොඳ වුනත් සසරේ හුරුවක් නැතිනම් ආයෙ ඒ තැනැත්තාට කාම සංකල්පනා මතුවෙන්නට පුළුවන්. ඉතින් එහෙම වුනොත් ඔහුට ගිහිකමත් නැති, මහණ කමත් නැති නිකං අතරමැදි ඒ පැත්තට මේ පැත්තට දෝලනය වෙන ජීවිතයක්. ටික කාලයෙක් මහණ වෙලා ඉන්නවා, ආයෙ ගිහිගෙට යනවා, ආයෙ එතන ගැටෙනකොට ආයෙ මෙතෙත්ට එනවා, එතකොට ඔහු ජීවිතයෙන් පලායන්නට වැයම් කරන කෙනෙක් විනා, ජීවිතේ අවබෝධ කරගන්න උත්සාහ කරන කෙනෙක් වෙන්නේ නෑ. ශාසනයටත් චෝදනාවක් වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා අපි කෙනෙක් පැවිදි කරනකොට විශේෂයෙන් විමසලා

බලන්න ඕන නිවැරදි අදහසින් ද මහණ වෙන්න එන්නෙ. ඉතින් නිවැරදි අදහසක් නැත්නම් අපි ඒ තැනැත්තාට නිවැරදි අදහසකට යොමු කරන්න ඕන, අඩුතරමේ. එතකොට හැමෝම නිවැරදි අදහසකින් හොඳ ප්‍රඥාවෙන් එනවා නෙවෙයිනෙ. නමුත් අපිට ඒ තැනැත්තා හදලා ගන්නවත් පුලුවන්ද අඩු තරමේ. නිවැරදි ආකල්පයක දැන් අත්‍ය තීර්ථකයින් හැටියට හිටපු අයත් මහණ වෙන්න ආවා. හැබැයි බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා මාස හතරක් ඒගොල්ලෝ පරිවාස කාලයක් තියන්න, ඒ පරිවාස කාලයක් තියන්න කිව්වෙ දඩුවම් දෙන්නෙ නෙවෙයි. හිංසා කරන්න නෙවෙයි. උඹලා මේ පිට තැන් වලින් ආවෙ මේ සංස්ථාවට ඇතුලත් වෙන්න ඕන නම් වේටිං ලිස්ට් එකේ ඉඳලා වරෙල්ලා කියලා එහෙම එකක් නෑ. රැග් එකක් නෙවෙයි. එහෙම නෙවෙයි ඒගොල්ලන්ට අර මේ ආකල්ප සම්පත්තිය, මේ චිත්තනය, මේ දැක්ම හුරුවෙන්නට කලක් ගතවෙනවා. එහෙම හුරු කරගත්තෙ නැත්නම් මෙතන රැඳෙන්න බෑ. නිකං කෙස් කපාගත්තු පමණකට, කලිසම වෙනුවට සිවුර ඇන්ද පමණකට මහණ කම් කරන්නබෑ අපිට දැන් අද සමාජයේ ජේතවානෙ, ඒ විදියට මහණකමට යොමුවෙව්ව් අය නිසා මේ ශාසනයට කොච්චර අනර්ථයක් සිදුවෙමින් පවතිනවාද කියලා. ඉතින් ඒ නිසා බොහෝ දෙනා පැවිදි වෙන්න ආවා වුනාට ඒ එන්නෙ නිවැරදි අදහසින් නෙවෙයි, එතකොට නිවැරදි අදහසක් නැතිනම්, ඒගොල්ලෝ නිවැරදි අදහසකට යොමු කරලා සංස්කරණය කරලා, ප්‍රතිසංස්කරණය කරලා නිවැරදි ආකල්ප සම්පත්තියෙහි පිහිටුවලා නිවැරදි දැක්මක් ඇති කරලා මහණකමට ගන්න පුලුවන් නම් රහත් වීම කෙසේ වෙතත්, අඩු තරමින් යම්කිසි ශ්‍රමණසාරඛ්‍යයට ගැලපෙන විදියේ පැවිදි ජීවිතයක් වත් ගතකරන්නට පුලුවන්. ඉතින් ඒ නිසා, ඒ නිසා තමයි අපි කිව්වෙ අර විදියට මහණ වෙන්න ආවොත් අපි මුලින්ම අහන ප්‍රශ්න තමයි ඇයිද මහණ වෙන්නෙ, මොකටද මහණ වෙන්න හිතුවෙ කියන එක. එහෙම ඇතුලත මතුවෙලා එන විදියට ප්‍රශ්න කලේ නැත්නම් ඒගොල්ලොවත් දන්නෙ නෑ මොකටද එන්නෙ කියලා. ඉතින් නායක හාමුදුරුවෝ මෙතනදි කියන්නෙ මේ සුක්ෂම ද්වේශය, මේ නෛෂ්කාම්‍යතා වේශයෙන් මතුවෙනවා. දැන් අර අකැමැති දේවල් අතහැරින එක අපිට පොදුවේ කොතැනත් පෙනෙන දෙයක්. ඒක සරල දෙයක්. හැබැයි කැමතිම දේවල්, තමන් ගොඩාක් ඇලුම් කරපු ජීවිත, ඒ වගේම තමන් ජීවිතයේ ගොඩාක් ඇලුම් කරපු කාම සම්පත්, ඇලුම් කරපු පුද්ගලයෝ ඒවා අතහැරිනවා කියන එක පහසු දෙයක් නෙවෙයි. නමුත් සුක්ෂම විදියට ඔය සියල්ලම අතහැර දමන්නට පුලුවන්. දැන් ශෙහාන් මහත්මයා යම්කිසි කෙනෙකුට ප්‍රඥාවෙන් හරියට මේ සංස්කාර ධර්මයන්ගේ ආදීනව පක්ෂය

දැක්කොත් ඒ කියන්නෙ ඒවායේ නිසරු බව, ඒවායේ තියෙන පීඩාකාරී බව ප්‍රඥාවෙන් දැක්කොත් ඒ තැනැත්තාට කැමැතිම දේවල් අතහරින්නට පුළුවන්. හැබැයි ද්වේශයෙනුත් යම්කිසි කෙනෙකුට කැමැති දේවල් අතහරින්නට පුළුවන්. ශෙහාන් මහත්මයාට මතක ඇති පහුගිය වැඩසටහනේදී මම උදාහරණයක් කිව්වා, යම්කිසි ගැහැණු දරුවෙකුට පිරිමි ළමයෙක් කෙරෙහි දැඩි ලෙංගතු බවක් ඇතිවුනාම, පිරිමි ළමයෙකුට ගැහැණු ළමයෙක් කෙරෙහි දැඩි ලෙංගතු බවක් ඇතිවුනාම ඒ සම්බන්ධතාවය සුදුසු නැති එකක් නම් මව්පියෝ මොකද කරන්නෙ අරයාගේ නුසුදුසු කම් ටික මතුකරනවා, වැරදිම පෙන්වනවා. දැන් එහෙම වැරදි පෙන්වනකොට ප්‍රඥාවෙන් යුක්තව ඒ වරද දැක්කොත් මව්පියෝත් ප්‍රඥාවෙන් නම් ඒක කරන්නේ, දරුවන් ඒක ප්‍රඥාවෙන් දකිනවා නම් ඒ සම්බන්ධතාවය ටිකක් ලිහිල් වෙලා යන්න පුළුවන්. හැබැයි අර දරුවා තුලත් ඒක ප්‍රතිවිරෝධාකාරයෙන් දැක්කොත් සමහර විට එතෙක් ආදරය කරපු තැනැත්තා කෙරෙහි ගැඹුරු ද්වේශයක් මතුවෙන්නත් ඕන නම් පුළුවන්. හාමුදුරුවනේ පහුගිය කාලවල් වල පිහිපාරවල් 108 යි, 110 යි. ඒ විදියට, එතකොට ඒ අම්මලා තාත්තලා කරන වැරද්දක් නෙවෙයි එතන සිද්ධ වෙන්නෙ, තමන් ගොඩාක් ආදරය කරපු තැනැත්තාට ඒ ආදරය කරනවා වගේම, ආදරෙයි කියලා අද තෘෂ්ණා මූලික මානසිකත්වයක්නෙ. ආදරය විවිධ පදනම් වලින් ඇතිවෙන්න පුළුවන්, ඒක තෘෂ්ණා මූලිකව මතුවෙන්නත් පුළුවන්. ඒක මෙත්තා මූලිකව මතුවෙන්නත් පුළුවන්. ප්‍රඥා මූලිකව මතුවෙන්නත් පුළුවන්. ආදරය තුන් ක්‍රමයකට ඇතිවෙන්න පුළුවන්. තෘෂ්ණා මූලිකව ඇතිවෙනවා කියලා කියන්නෙ තමන්ට ඉන්ද්‍රිය පිනවීමේ අවශ්‍යතාවය, කැමැත්ත ඒ කියන්නෙ තමන්ගේ සිතට ආශ්වාදයක් ලබාගන්න, අනිත් කෙනා ඇසුරු කිරීමෙන් තමන්ගේ ඉන්ද්‍රිය පිනවනවා, තමන්ගේ සිතට සතුටක්, ආශ්වාදයක් දැනෙනවා. එතකොට ඒ සදහා බොහෝ දෙනා ආදරය කරනවා. එතන තියෙන්නෙ තෘෂ්ණා මූලික රාග නිශ්‍රිත ආදරයක්. ලෝකෙ බහුලව තියෙන්නෙ ඒක තමයි. ඊළඟට මෙත්තා මූලික ආදරයක් තියෙනවා. මෙත්තා මූලික ආදරයක් කියලා කියන්නෙ අනිත් කෙනා නිසා මම පිනවන්නට නෙවෙයි, මට පුළුවන් හැටියට අනිත් කෙනා සතුටින් තියන්න. අනිත් කෙනා සතුටෙන් තියන්න, ඒ තැනැත්තා හෝ තැනැත්තිය සුවෙන් ඉන්නවා දකින්න කැමැතියි. ඒ තැනැත්තා හෝ තැනැත්තියට මට පුළුවන් උපරිමයෙන් යහපත කරලා සුවපත් කරන්නට ඕන. එතකොට එතන තියෙන්නෙ මෙත්තා මූලික ආදරය. ඒ මෙත්තා මූලික ආදරය පුද්ගලයෙකුට දෙන්නෙකුට සීමා නොවී බොහෝ දෙනෙක් වෙත පතුරවන්නට පුළුවන්. එතකොට ඒකෙදි සීමා මායිම් එතරම් අදාළ වෙන්නෙ

නැහැ. අර රාග නිශ්ශ්‍රිත ආදරයේදී තමයි වෙන කෙනෙක් දිහා බලන්න බෑ, මගේ දිහා විතරයි බලන්න ඕන, වෙන කෙනෙක් එක්ක කතා කරන්න බෑ, ඒ ඔක්කොම ප්‍රශ්න ටික එන්නෙ එතනදි. එතකොට වෙන කෙනෙක් එක්ක කතා කලොත්, වෙන කෙනෙක් දිහා බලුවොත් පිහියෙන් ඇනුමක්. ඒ මට්ටමට පත්වෙන්නෙ අර රාග නිශ්ශ්‍රිත ස්වභාවයත් එක්ක. එතකොට ප්‍රඥා මූලික ආදරයයි කියලා කියන්නෙ - දැන් අපි මේ කතා කරන්නෙ ද්වේශය ගැන වුනත් මේ කාරණය මතුවෙව්ව නිසා මේ ටික මතකරන්නෙ - ප්‍රඥා මූලික ආදරයයි කියන්නෙ එතන තියෙන්නෙ පුද්ගලයෙකුට ඒ ඒ කාලවකවානුවල වැඩෙන්න නම් ඒ කාල පරිච්ඡේදයට අවශ්‍ය විදියේ, අදාල විදියේ ආදරයක්, සෙනෙහසක් ඕන කරනවා. ඒ කියන්නෙ කුඩා දරුවෙකුට මවගේ සෙනෙහස, පියාගේ සෙනෙහස ඕන. ඊළඟට තරුණ වයසට පත්වෙනකොට සමස්ත සමාජයේම ආදරය සෙනෙහස ඕන. විවාහ ගිවිස ගන්නහම බිරිඳගේ සැමියාගේ ආදරය සෙනෙහස ඔවුනොවුට තියෙන්න ඕන. වැඩිහිටියෙක් වෙනකොට දරුවන්ගේ සහ දොතිහිනම්ත්‍රාදීන්ගේ ආදරය සෙනෙහස ඕන. ඒවා නැතිවුනොත් ඒ පෞරුෂය වැඩෙත් නෑ, ඒ චරිතය දුර්වල චරිතයක් වෙනවා. පෞරුෂ උගුණතා ඇතිවෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා පුද්ගලයෙක් හැටියට අංගසම්පූර්ණව කායික, මානසික, ආධ්‍යාත්මික, සාමාජික කියන මේ පැති හතරෙන්ම පුද්ගලයා සංවර්ධනය වෙලා පරිපූර්ණ පුද්ගලයෙක් බවට පත් කරන්න ඒ ඒ කාල පරිච්ඡේද වල ඔහුට හෝ ඇයට ලැබෙන්න ඕන ආදරය සෙනෙහස ලබාදෙන්නට ඕන. ඒ සඳහා අපි කැපවෙන්න ඕන. එතන තියෙන්නෙ දොණසම්ප්‍රයුක්ත ආදරයක්, ප්‍රඥා මූලික ආදරයක්. ඒ වගේම ඒ වැඩිපිළිවෙල තුලින් ඒ තැනැත්තා ගුණයෙන් නුවණින් අවදි කරලා විමුක්තිය වෙත යොමු කරන්නෙ. එතන තියෙන්නෙ ඉතා පුළුල් සංකල්පයක්. ඉතින් මේ විදියට ආදරේ විවිධ පදනම් තියෙනවා, නමුත් අර රාග නිශ්ශ්‍රිතව ඉන්ද්‍රිය පිනවීමේ පදනම මත යම්කිසි කෙනෙක් ඇලුම් කරනකොට ඒ ඇලුම් කරන තැනට යම්කිසි බාධකයක් ආපු ගමන්ම එතන ලොකු ගැටුමක් නිර්මාණය වෙනවා. එතකොට ප්‍රතික්ෂේප කිරීමක් එතන වෙනවා. ඒ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම තුළ, දැන් කාලයක් ඉතාම ආදරයෙන් සෙනෙහසින් ඇලීමෙන් බැඳීමෙන් ඉඳලා එකවරම අර සියල්ල ප්‍රතික්ෂේප කරලා දේවල් අතහැරලා දානවා. එතකොට ප්‍රඥා මූලිකව, දොණසම්ප්‍රයුක්තව යම්කිසි දේක දුර්වලකම, ආදීනවය දැකලා ප්‍රඥාවෙන් දේවල් අතහැරින්නටත් පුළුවන්, කළකිරීමෙන් ගැටීමෙන් ද්වේශ සහගතව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන් දේවල් අතහැරින්නත් පුළුවන්. එතකොට නෛෂ්කාම්‍යයේ තියෙන්නෙත් අතහැරින ගුණය. ද්වේශයේ තියෙන්නෙත් අතහැරින ගුණය. ගැටෙනවා කියන්නෙ එතන අතහැරින්නනෙ උත්සාහ

කරන්නේ. එක්කො ඒ දේ අනහරිනවා, නැත්නම් ඒකෙන් මම අයිත් වෙනවා. ඒ දෙකෙන් මොකක් හරි. අරමුණෙන් ඇත් වීම. එක්කො මගෙන් අරමුණ ඇත් කරනවා, එක්කො අරමුණින් මං ඇත් වෙනවා. ඔය දෙවිදියටම ද්වේශ මූලිකව අපි දේවල් අනහරින්න උත්සාහ කරනවා. එතකොට දැන් බාහිරින් බැලූ බැල්මට අපිට පෙනෙනවා නෛෂ්කමයාධ්‍යාසයෙන්, ඒ කියන්නේ ප්‍රඥා මූලිකවත් දේවල් අනහරිනවා, ද්වේශ මූලිකවත් දේවල් අනහරිනවා, මේ දෙකේම බාහිරින් බැලූ බැල්මට යම්කිසි සමාන කමක් තියෙනවා. හැබැයි මෙහි තියෙන ඇතුළත සුවිශේෂත්වය, ඇතුළත තියෙන වෙනස හරියට හඳුනාගන්නේ නැතිවෙනකොට තමයි බොහෝ දෙනා ඔය දෙක එකට පටලගන්නේ. එතකොට නායක භාමුදුරුවෝ මේ පැහැදිලි කරන්නේ, නෛෂ්කාමයනා වේශයෙන් කොහොමද වංචනික ද්වේශය ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ, බාහිරින් අනහැරීමේ ස්වරූපය දකිනවා, දේවල් අත්හැරියා කියලා ගුණය දකිනවා, හැබැයි අභ්‍යන්තර මනෝභාවය ඒකට පදනම් වුනේ කුමක්ද කියලා හරියට තේරුම් ගන්නේ නෑ. ඉතින් ඒ අවස්ථා තමයි නායක භාමුදුරුවෝ කිහිපයක්ම මෙනෙදි පැහැදිලි කරන්නේ. බලාපොරොත්තු කඩවූ අවස්ථාව, ඒ කියන්නේ දැන් මේ තැනැත්තා සමඟමයි මං විවාහ වෙන්නේ කියලා ලොකු බලාපොරොත්තුවක් තියාගෙන හිටියා, ඒ තැනැත්තා වෙන කෙනෙක් එක්ක විවාහ වුනා. මං ජීවිතේ කවදාවත් ආයෙ විවාහ වෙන්නෑ කියලා තීරණයකට එනවා. එතකොට ඒ තීරණය තුළ තියෙන්නේ ඇත්තටම මේ කාමයන් දුක් සහිතයි, මේවා මට ඕන විදියට, මගේ කැමැත්තට අනුව පවත්වන්නට බෑ හැමදෙයක්ම අනාත්මයි, ඒ කියන්නේ මට ඕන විදියට පවතින් නැති නිසානෙ බලාපොරොත්තුව හිටපු කෙනා වෙන කෙනෙක් විවාහ කරගත්තේ. ඉතින් මේ කාරණය හරියට තේරුම් අරගෙන නම් ඒ තැනැත්තා මම ආපහු විවාහ වෙන්නෑ කියලා තීරණය කලේ, ඒක විශිෂ්ටයි. නමුත් ඇත්තටම එබඳු පදනමක් මතද ඒ තීරණයට එන්නේ. බොහෝකොට ද්වේශ මූලිකව. මම කැමැති කෙනත් එක්ක විවාහ වෙන්න ලැබුන් නැත්නම් මම ජීවිතේටවත් විවාහ වෙන්නෑ. වෙලාවකට මම කැමැති කෙනා වෙන කෙනෙක් විවාහ කරගන්නා නම් මම විවාහ නොවී ඉඳලා ජීවිත කාලෙම එයාට පීඩාවක් ඇති කරනවා. එතකොට මම දැන් විවාහ නොවී ඉන්නවා දකින දකින ගානේ අර මනුස්සයා හුල්ලනවානේ. ඉතින් ඒ නිසා ඔය මිනිහට දෙන්න තියෙන හොඳම දඩුවම තමයි මම විවාහ නොවීම. එතකොට අනිත් එක්කනොට පීඩා ඇතිකරන්න තමන් විවාහ නොවී ඉන්නවා. ඒ මනුස්සයා පීඩා විඳිනවාද නැද්ද දන්නේ නෑ. සමහර විට ඒ මනුස්සයා සතුටින් ජීවත් වෙනවා, එයා දුක් විඳිනවා කියලා හිතාගෙන මෙයා දුක් විඳිනවා. එහෙම

වෙන්නත් පුලුවන්. ඉතින් ඔය වගේ ගොඩාක් තැන්වල තමන්ගේ බලාපොරොත්තු කඩ වුනාම ඒ කඩවීම තුළ තමන් ගොඩාක් ඇලුම් කරපු බඳුනු ගොඩක් තදින් අල්ලගෙන හිටපු උපාදාන කරගත්තු කාමවස්තූන් පුද්ගලයන් සැණෙකින් අතහරින්නට පුලුවන්. ඉතින් නෛෂ්කාම්‍යාධ්‍යාසයෙන් අතහරිනවාට වඩා ඉක්මණින් සහ පහසුවෙන් අතහරින්න පුලුවන් ද්වේශයෙන්. දැන් ඒ ද්වේශයෙන් අතහරිනකොට තමන් සතු ගේ දොර, ඉඩකඩම්, යානවාහන, රැකිරක්ෂා, ව්‍යාපාර, කෙන්වතු මේ සියල්ල අතහරින්න පුලුවන්, බිරිද, සැමියා, දරුවෝ ඒවා විතරක් නෙවෙයි ඕන නම් තමන්ගේ ජීවිතයත් අතහරින්න පුලුවන්. මිනිස්සු සියදිවි නසාගන්නෙ සසර නිසරු බව දැකලා නෙවෙයි. මම කැමැති විදියට ජීවත් වෙන්න තැන්නම් මට ඕන නෑ. එතකොට දැන් නෛෂ්කාම්‍යයෙන් ජීවිතේ අතහරිනවා කියන එක කරන්න පුලුවන් මහබෝසත්වරුන්ටයි, ඒ කියන්නෙ දාන පාරමි, දාන උප පාරමි, දාන පරමත්ථ පාරමි. පරමත්ථ පාරමි කියන තැනට යනකොට තමයි අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් තමන්ගේ ජීවිතේ පරිත්‍යාග කරන්න පුලුවන්. ඉතින් ඒ මහබෝසත්වරු කරනවා වගේ දෙයක් අපිට පෙනවා, දැන් ඔය පහුගිය කාලෙ එහෙම අපි දැක්කෙ තමන් මොකක්හරි ඉල්ලීමක් කරනවා, ඒක ඉටුවුනේ තැන්නම් ගිනි තියාගෙන මැරෙනවා. දැන් අර එක ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් ගවඝාතනය නවත්වන්න කියලා දැන් ඒක කලේ නෑ කියලා ගිනි තියාගෙන මැරුණා. - අපේ භාමුදුරුවනේ මහනුවරදි සිද්ධ වුනේ, දළදා මාළිගාවේදී පෝය දවසෙ ඇස් දෙකට දැකපු දෙයක්. - එතකොට දැන් මේ වගේ සිදුවීම් අර්ථකතනය කරනවා අර මහබෝසත්වරයෙකුගේ දාන පරමත්ථ පාරමිතාව වගේ තමයි දැන් මේක විග්‍රහ කරන්නෙ. එතකොට ඇත්තටම බෝසත්වරයෙකුගේ දාන පරමත්ථ පාරමිතාව සහ මෙහි තියෙන වෙනස මොකක්ද, අපි තේරුම් ගන්න ඕන. බෝසත්වරයෙක් ඒ පරිත්‍යාගය කරන්නෙ මගේ ඉල්ලීම දිනාගන්න ගිහිල්ලා, මගේ ඉල්ලීම ඉටු කලේ තැන්නම් මම දිවි නසාගන්නවා කියලා නෙවෙයි, තව බොහෝ දෙනාට යහපත කරන්න. එතකොට දැන් උන්වහන්සේ දිවි නසාගන්නහම උන්වහන්සේගේ ඉල්ලීම ඉටුවෙනවා නම් කමක් නෑ. ඉතින් හරක් ටික ඝාතනය වෙන එක නවතින්නෙත් නෑ, තමන්ගේ ජීවිතයත් නෑ. - සමහර විට භාමුදුරුවනේ ජීවතුන් අතර හිටියා නම් ඊටවඩා සේවයක් කරන්න තිබුනා. - ජීවතුන් අතර හිටියා නම් උන්වහන්සේට සේවයක් කරන්නත් තිබුනා. එතකොට හරකුන්ගේ ජීවිතේ නැතිවුනත් උන්වහන්සේට මනුෂ්‍යයෙක් හැටියට හික්ෂුවක් හැටියට තව ලොකු සේවයක් කරන්න තිබ්බානෙ. ඊට වඩා ඒ වෙනුවෙන් තව සටන් කරන්න තිබුනා. තව උන්වහන්සේට පෙනී සිටින්න

තිබුණා, සංවිධාන ඇති කරන්න තිබුණා, පිරිස් කුළුගන්වන්නට තිබුණා, ඒ
 වෙනුවෙන් නීති සම්පාදනය කරන්නට බලපෑම් කරන්නට තිබුණා. එතකොට
 දිව්‍යසාගන්තවා කියන එක මොන පදනමක ද ඒක කරන්නේ. ඉතින් ඒකයි
 අපි සිහිපත් කලේ සුක්ෂම වංචනික ද්වේශය මතුවුනායින් පස්සේ මම
 කැමැති දේ සිද්ධ වෙන්නැත්නම් මම මේ ඔක්කොම අතහැරලා දානවා.
 එහෙම නැත්නම් ඒ අයට පාඩමක් උගන්වන්න, ඒ අයට රිද්දන්න, ඒ අයට
 දනවන්න, ඒ අය අර්බුදයකට පත් කරන්න මම මගේ ජීවිතේ විනාශ
 කරගන්නවා. ඉතින් ඒ වගේ තත්වයකට පත්වෙනකොට ඒවා ඉතාමත්ම
 ලාමක මනෝභාවයන්. ඒවායෙන් යම්කිසි ආන්දෝලනයක් ඇතිකරන්න
 හැකිවිය හැකියි. දේශපාලනමය වශයෙන්, සාමාජීය වශයෙන් යම්කිසි
 ආන්දෝලනයක් ඇතිකරන්න පුළුවන් විය හැකියි. - තව කාවහරි ලැජ්ජාවට
 අපහසුතාවට පත්වෙන්න පුළුවන් - නමුත් මානසික වශයෙන් ගන්නයින්
 පස්සේ ඒ තැන්වල තියෙන්නේ නිවැරදි මනෝභාවයක් කියලා කියන්න
 පුළුවන් කමක් නෑ. ඒ නිසා දැන් මේවා එක එක්කෙනා එක එක විදියට
 අර්ථකතනය කරන්න පුළුවන්. අපි මේ කතා කරන්නේ ධර්මානුකූලව.
 එතකොට ධර්මානුකූලව බලනකොට බෝසත්වරයෙකුගේ පරමත්ථ
 පාරමිතාව, ඒ කියන්නේ ජීවිතේ පරිත්‍යාග කරන්නේ ජීවිතේ අතහරින්නේ
 තව බොහෝ දෙනාට ඒකෙන් යහපතක් කරන්න පසුබිම සැලසෙන විදියටයි.
 ඉතින් ඒ විදියට හරියට දැකලා හරියට තේරුම් අරගෙන ඒ ජීවිත පරිත්‍යාගය
 කරනවා නම් ඒක සුවිශේෂ කාරණයක්. අනිත් එක තමයි බෝසත්වරයෙක්
 එහෙම තමන් විසින් ගිහි තියාගෙන, බෙල්ල කපාගෙන එහෙම කරන එකක්
 නෙවෙයි කරන්නේ. අනුන් වෙනුවෙන් තමන්ගේ ජීවිතේ කැපකිරීමක් එතන
 කරන්නේ. ජීවිතේ පරිත්‍යාග කරනවා කියන්නේ මේ දිව්‍යසාගන්තවා කියන
 කතන්දරයක් නෙවෙයි. අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් තමන්ට කොච්චර
 අතර්ථයක් සිද්ධ වුනත්, තමන්ගේ දිවි තොර වුනත් ඒක නොතකා, අනුන්
 වෙනුවෙන්, දැන් ඒකට හොඳම උදාහරණයක් තමයි ශෙහාන් මහත්මයා
 පහුගිය කාලේ ආරංචි වුනේ එක අම්මා කෙනෙක් විදුලි සෝපාවක යනකොට
 තමන්ගේ දරුවා ඒ විදුලි සෝපාව ඇතුළට වැටෙනවා, වැටෙනකොට ඒ අම්මා
 ඒ මැදට පනිනවා. පැහලා මං හිතන්නේ ඒ අම්මාගේ ජීවිතේ විනාශ වෙනවා
 එතන, නමුත් අර දරුවා බේරගන්නවා. එතකොට අන්න ජීවිත
 පරිත්‍යාගයෙන් රැකීම. එතකොට ඇය බෝසත්වරයෙක්ද, නැද්ද කියන්න
 දන්නෑ. හැබැයි ඒ බෝසත්වරයෙක් කරනවා වගේ වැඩක් අම්මා කෙනෙක්
 තමන්ගේ දරුවා වෙනුවෙන්, ජීවිතයක් රකින්න, දරුවාගේ ජීවිතේ රකින්න,
 එතකොට අම්මට මේකේ අනතුර නොපෙනෙනවා නෙවෙයි, හැබැයි අනතුර

පෙනුනා වුනාට තමන්ගේ ජීවිතේ නොතකා දරුවාගේ ජීවිතේ ගැන හිතලා ක්‍රියාත්මක වුනා. එතකොට ඒක සියදිවි නසාගැනීමක් නෙවෙයි. එතන කරන්නෙ ජීවිත පරිත්‍යාගයක්. අනෙකාගේ ජීවිත රැකගන්න. එතකොට ජීවිත පරිත්‍යාගය වෙනයි, දිවිනසාගැනීම වෙනයි. ජීවිත පරිත්‍යාගයක් කරන්නට පුලුවන් ප්‍රඥාවෙන් සහ නෛෂ්කම්‍යාධ්‍යාසයෙන්. අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන්. හැබැයි සියදිවි නසාගැනීමක් කරනකොට තමන්ට නොදැනුවත්වම සුක්ෂම ද්වේශය එතන ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් දැන් සමහර වෙලාවට ඉතාම හොඳින් මනස පුහුණු කරපු භික්ෂූන් වහන්සේලා පවා ධර්මයේ සඳහන් වෙනවා. හැබැයි ඒ දිවිනසාගෙන, අපි හිතමු බෙල්ල කපාගන්නා කියලා, ඒ වේදනාව අරමුණු කරගෙන වේදනානුස්සති කර්මස්ථානය, වේදනානුස්සති සතිපට්ඨානය වඩලා අවසාන මොහොතේ රහත් වෙන්න පුලුවන් වුනා සමහරුන්ට. ඉතින් ඒක ඉතාම කලාතුරකින් සුවිශේෂ අවස්ථා. ඒ නිසා ඒක සාධාරණීකරණය කරන්න බෑ හැමතැනටම. උන්වහන්සේලාට එහෙම පුලුවන් වුනා නම් අනිත් කෙනාට බැරි මොකද කියලා. එහෙම කරන්න ගියොත් ඉතින් බරපතල අමාරුවකට පත්වෙනවා. ඒ නිසා අපි මේ තැන්වල ක්‍රියාත්මක වෙන, අපි හිතමු උන්වහන්සේලා වේදනානුස්සති සතිපට්ඨානයත් වඩලා පස්සෙ රහත් වුනාට, ඒ ගෙල සිඳගන්නා අවස්ථාවේදී උන්වහන්සේ සුක්ෂම ද්වේශයක් මතුවෙනවා. ඒ සුක්ෂම ද්වේශය මතුවුනාට දෙවනුව මනස හොඳට පුහුණු කරලා තියෙනවා නම් සැණෙකින් මනෝභාවය වෙනස් කරගෙන අර වේදනාව අරමුණු කරගෙන විදර්ශනා කරන්නට පුලුවන්. ඉතින් ඒ වගේ පරිවර්තනයකට එන්න පුලුවන් වෙන්නෙ මනස පුහුණු කරලා තියෙන චරිතයකට විතරයි. එහෙම නැති බොහෝ දෙනා අර වංචක ධර්මයටම රැවටිලා ජීවිතේ විනාශ කරගෙන මෙලොව විතරක් නෙවෙයි සසරත් විනාශ කරගන්නට බැරිකමක් නෑ. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා, මේ කරුණු කාරණා පිළිබඳව අප සුක්ෂමව ඉතාමත්ම අරපිරිමැස්මෙන් හරි පරිස්සමින් හිතිය යුතු කාරණාවක් බව. විටින් විට භාමුදුරුවන් වහන්සේ ඇතැම් බාහිර කරුණුත් මේ ඔස්සට ගෙනාවා. අපි ඒ කාරණාවන් විශේෂයෙන් මතක් කළ යුතුයි, මේ වැඩසටහන තරුණ දරුවන්, තරුණ පිරිස් බොහෝ සෙයින් ඇලුම් කරන වැඩසටහනක් බවට පත්වෙලා තියෙනවා. ඒ ගැන අපිට දැනගන්නට ලැබෙනවා, දැකගන්නට ලැබෙනවා, බොහෝ දෙනෙක් ඒ ගැන කතා වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා විටෙක මේ වැඩසටහන බලන ඔබ අද දවසේ මේ මොහොතේ මේ වෙලාවේ සියදිවි නසාගන්න හිතමින් අවසන් මොහොතේ බලන වැඩසටහන වෙන්නට පුලුවන්. ඒ නිසා

මොහොතක් නෙවෙයි, දෙවරක් නෙවරක් නෙවෙයි, දහස්වරක් ඔබ හිතන්න. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ හරි අපුරුවට මනාවට පැහැදිලි කලා. ද්වේශයෙන් නම් ඔබ ඔබේ ජීවිතයට හානි කරගන්නෙ එයින් සිදුවෙන්නෙ තවත් කෙනෙකුට අපහසුතාවයක් ලැජ්ජාවක් නම් එයින් ලැබෙන ප්‍රයෝජනය මොහොම සුළු කාලයකට පමණයි. ඒ නිසා මේ කරුණු කාරණා පිළිබඳව තවදුරටත් වැඩිදුරටත් අපිට කතා කරන්න අවසර දෙන්න, ඒ මන්නෙන් ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අප ඔබව සම්බන්ධ කරගන්නවා සියැසු රුපවාහිනී මැදිරියේ සිට මෙලෙසින් ඔබ වෙතට ගෙන එන සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. යළිත් අපේ භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ වෙතට යොමු වෙනවා අපි කතා කරමින් හිටියේ නෛෂ්කාමයතා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණාව. ඔබවහන්සේ එක දිගට උදාහරණ ගෙනෙමින් හරි අපුරුවට, මනාවට සමාජ ගැටළුවලට සරල උදාහරණ ගෙන දෙමින් සමාජයෙන්ම උදාහරණ අරගෙන පැහැදිලි කරගෙන ආවා. අපිට කාලවේලාවට නියමිත ලෙසට ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න වෙන නිසා මේ වැඩසටහනේ ඉතිරි කොටස, දෙවෙනි කොටස දැන් සාකච්ඡා කරන්න වෙනවා. භාමුදුරුවනේ තවදුරටත් මේ නෛෂ්කාමයතා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණාව කතා කලොත් කොහොමද අපිට පැහැදිලි කරගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ.

ඔව් ගෙහාන් මහත්මයා දැන් අපි කතා කලේ යම්කිසි බලාපොරොත්තු කඩවුනු අවස්ථාවක අර විදියට දේවල් අනහරින්නට පෙළඹෙනවා. ඉතින් අපි ඒකයි සිහිපත් කලේ දැන් ප්‍රඥාවෙන් දේවල් අනහරින්නට පුළුවන්. හැබැයි යම්කිසි කෙනෙක් ද්වේශ මූලිකව ඒ වංචක ද්වේශයට රැවටුනොත් බාහිර දේවල් විතරක් නෙවෙයි සමහර විට ජීවිතේ පවා අනහරින්නට පෙළඹෙන්න පුළුවන්. ඉතින් බාහිරින් බලන කෙනාට ඒක ලොකු කැපකිරීමක් පරිත්‍යාගයක් වගේ මේ මනුෂ්‍යයා ජීවිතයත් පරිත්‍යාග කලානෙ වගේ පෙනෙන්න පුළුවන්. නමුත් ජීවිතය අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් කැප කිරීම වෙනම කාරණයක්, නමුත් සියදිවි නසාගන්නවා කියන එක වෙනම කාරණයක් කියන බවයි අපි පසුගිය කාරණයේදී පැහැදිලි කලේ. ඊළඟට නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා ප්‍රිය පුද්ගලයන් නැසුනා වූ අවස්ථා වල, ඒ කියන්නෙ දැන් බලාපොරොත්තු කඩවුනා කියන අවස්ථාව වගේම තමන් ගොඩාක් ඇලුම් කරමින් හිටපු පුද්ගලයන් තමන්ට අහිමි වුනොත් එබඳු අවස්ථාවලත් පුද්ගලයා අර නෛෂ්කමයාධ්‍යාසයකට එළඹෙන්න පුළුවන්. ඒ කියන්නෙ තමන් විවාහ වෙලා හිටපු බිරිඳ හදිසියේ මියගියා නම්, සැමියා හදිසියේ මියගියා නම්, තමන්ගේ දරුවෙක් මියගියා නම්, එබඳු අවස්ථාවල

ඇතිවන කම්පනයන් එක්කලා යම්කිසි කෙනෙක් සම්පූර්ණ සියල්ලම
 අත්හරින තත්වයකට එන්නට පුළුවන්. මොකද, දැන් ශෙහාන් මහත්මයා අපි
 කියන්නට ඕන මෙනෙදි දැන් පටාචාරාව වගේ වර්ත ගන්නහම, පටාචාරාවට
 තමන්ගේ සෑමියා නැතිවුනා, දරුවෝ දෙන්නම නැතිවුනා, අම්මා තාත්තා
 නැතිවුනා, සහෝදරයා නැතිවුනා, උන්හිටි තැන් නැතිවුනා, අන්නිමේ ඇඟේ
 වස්ත්‍රයවත් නැතිවනෙ බුදුහාමුදුරුවෝ ළඟට යන්නෙ. එතකොට ඉතින්
 පටාචාරාව කියන්නෙන් සියල්ලම අහිමි වෙලා ඒ කම්පනයන් එක්කලා තමයි
 දහම් මගට යොමු වෙන්නෙ. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇයගේ සංසාරික
 කුසලයන්, සාංසාරිකව පිරු පාරමිතා ධර්ම, මනස පුරුදු කරපු ආකාරය,
 නිවැරදිව දැකලා ඇයට ඒ භවයේ ඒ ශක්තිය අවදි කරගන්න පුළුවන්කම
 තිබුනු නිසා ඒ සඳහා මගපෙන්වීමක් කලා. ඒ නිසා ඇයට පුළුවන් වුනා දුක
 ශෝකය උපන්න නැතින්ම ඒ දුක දුරු කරන කමටහන මතුකරගන්න. දැන්
 ඇය දුක්වුනේ ශෝකවුනේ තමන්ගේ සියල්ල අහිමි වුනා කියලානෙ. ඒ
 තමන්ට සියල්ල අහිමි වීමම ඇයට කමටහනක් කරගන්න පුළුවන් වුනා,
 කෙලෙස් ධර්ම ප්‍රභාණය කරන්න. ඉතින් ඒ වගේ යම්කිසි කෙනෙකුට හරියට
 ප්‍රඥාවෙන් කල්පනා කලොත් ඒ අහිමිවීමම කමටහනක් කරගන්න පුළුවන්
 මේ සංස්කාර ධර්මයන්ගේ නිස්සාරත්වය නුවණින් දකින්න. නමුත් බොහෝ
 දෙනාට ඒ අහිමිවීම ද්වේශ මූලික ස්වරූපයෙන් වංචක ධර්මයක් හැටියට
 ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන් දේවල් අතහරින්න. දැන් අපි නිතරම අවධාරණය
 කරන කාරණයක් තමයි මේ වංචක ධර්ම වල තියෙන විශේෂත්වය තමයි මේ
 කතා කරන්නෙ ඇත්තටම ලෝක සම්මත වූ ගුණ ගැනයි මේ කතා කරන්නෙ.
 එතකොට මේ කියන කාරණා හැබැම අවංක ගුණයක් වෙන්නත් පුළුවන්.
 එතකොට මේවා හැබැ ගුණයක් හැටියටම මතුවෙන්නත් පුළුවන්. හැබැයි අපි
 පරිස්සම් වුනේ නැතිනම් හොඳට ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බැලුවෙ නැත්නම් ඒ
 ගුණයක් වගේ පෙනෙන කාරණයම අපේ මනසේ වංචක ධර්මයක් වෙන්න
 පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා තමන් තමන්ගේ ප්‍රියශීලී පුද්ගලයන් අහිමි වීමෙන්
 යම්කිසි කෙනෙක් පැවිද්දට යොමු වෙනවා නම්, භාවනා කරන්න යොමු
 වෙනවා නම්, ධර්ම ශ්‍රවණය කරන්න යොමු වෙනවා නම් ඒක වැරදියි කියන
 එක නෙවෙයි මේ කියන්නෙ. එතකොට තමන්ට විවාහ වෙන්න හිටපු ස්ත්‍රිය
 හෝ පුරුෂයා වෙත විවාහයක් කරගන්නහම තමන් ඒ නිසා හෝ දහම් මගට
 යොමුවෙනවා නම් ශ්‍රේෂ්ටයි. ඒ නිසා හෝ මහණ වෙන්න හිතෙනවා නම්
 ශ්‍රේෂ්ටයි. නමුත් ඒ සිතුවිල්ලේ මූලය මොකක්ද, ඇත්තටම තමන්ට ඒ
 ආකල්පය තියෙනවාද, නිකං මේකෙන් පලායන්න, මේකෙන් ගැලවෙන්න
 හිතාගෙනද තමන් මෙතෙක් මේ ස්ථාන මාරුවක් ද කරන්නෙ, අර කතාවට

කියනවානෙ කැලේ මාරු වුනාට කොටියාගේ පුල්ලි මාරු වෙන්නෑ කියලා. ඉතින් කැලේ විතරක් මාරු කරලා හරියන් නෑ පුල්ලින් මාරු කරගෙන එන්න පුලුවන් නම් ශ්‍රේෂ්ටයි. එහෙම නැත්නම් ඇවිල්ලා හරි පුල්ලි මාරු කරගන්න පුලුවන් නම් ඒත් කමක් නෑ. ඉතින් එහෙම එකක් නැතිව අර පුල්ලි පිටින්ම ඇවිල්ලා නිකං කැලේ මාරු කරලා හිටියයි කියාල වැඩක් නෑ. ඉතින් ඒ සඳහා ඒ දේවල් අතහරිනකොට තමන් නැවත නැවත සිතාබලන්නට ඕන, අත්හැරීම හොඳයි, නමුත් ඒ අත්හැරීමට පදනම් වෙලා තියෙන්නෙ කුමක්ද කියන එක. එතකොට මේ විදියට අර සම්පතම පුද්ගලයෙක්, තමන් ගොඩාක් ඇලුම් කරපු ආදරණීය කෙනෙක්, තමන්ට අහිමි වීම නිසා දහම් මගට යොමුවීම වරදක් කියන එක නෙවෙයි කියන්නෙ, ඒ නිසා ඒක වැරදි විදියට වටහා ගන්න එපා, නමුත් ඒ තුළ ඇත්තටම තමන්ගේ මනෝභාවය ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කොහොද කියලා විමසා බැලීමයි අවශ්‍ය වෙන්නෙ. දැන් ඒ විදියට තමන්ගේ ආදරණීයයන් අහිමි වීම නිසාම දහමට යොමුවෙලා රහත් වෙච්ච වර්ත ගොඩාක් අපේ ශාසන ඉතිහාසයේ තියෙනවා. ඒ වගේ තවත් සුවිශේෂ වර්තයක් තමයි, කොසොල් රජපුරුවන්ගේ අමාත්‍යයෙක් හිටියා සන්නති අමාත්‍ය. ඒ සන්නති අමාත්‍යවරයා පසලේ දනව්වක උද්ගත වෙච්ච යුද්ධයක් ජයගෙන ආවට පස්සෙ කොසොල් රජපුරුවො සතුවට පත්වෙලා ඔහුට දින හතක් රජසැප හා සමානව සැප විඳින්නට අවස්ථාව සලසලා දෙනවා. එතකොට ඔහු නාටිකාංගනාවන් පිරිවරාගෙන මත්වෙලා නොයෙක් ආකාරයෙන් කම්සැප වින්දා. අවසානයේ හත්වෙනි දවසේ ඒ නාටිකාංගනාවන්ගෙන් තමන් වැඩිපුරම ආදරය කරන, වැඩිපුරම ඇලුම් කරන නාටිකාංගනාවන් අරගෙන උයනට ගියා. ඒ උයනට යන අවස්ථාවේ ඔහු හස්තියා පිටේ යනකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ භික්ෂූන් වහන්සේලා පිරිවරාගෙන පෙරමගට වඩිනවා. ඉතින් සන්නති අමාත්‍යයා කියන්නෙ ශ්‍රද්ධා සම්පන්න කෙනෙක්. හැබැයි අර අවස්ථාවේ බුදුහාමුදුරුවො ගණන් ගන්නෙ නෑ. බුදුහාමුදුරුවන්ව දැකලත් එච්චර ඒ ගැන තැකීමක් කලේ නෑ. ඔහු යන ගමන ගියා. බුදුහාමුදුරුවො සිහිපත් කරනවා ඔය ගියාට හවස මාව හොයාගෙන එනවයි කියලා. ඉතින් ඇත්තටම ඔහු ගිහිල්ලා මත්පැන් බීලා ඉතින් අර නාටිකාංගනාවො නටනවා, ඒ දිනාවෙ බලාගෙන හිටියා, නාටිකාංගනාවන් දැන් දින හතක් මුළුල්ලේ ඔහු වෙනුවෙන් කැප වෙලා කන්නෙ බොන්නෙ නැතිව ඒ ඇතිවෙච්ච වෙහෙසත් එක්කලා නටලා නටලා ඒ නර්තන පිටිකාව මතම එහෙම්මම මැරිලම වැටුනා. ඉතින් අන්නිමට තමන් ගොඩාක් ආදරය කල, තමන්ව සතුවු කල මේ නාටිකාංගනාව මැරිලා වැටුනට පස්සෙ සන්නති අමාත්‍යයන්ට ඒක දරාගන්න අමාරු වුනා. පස්සෙ අර මළකඳ

දෝතින් අරගෙන බුදුහාමුදුරුවෝ හොයාගෙන එනවා. ඇවිල්ලා මළකඳ ඉදිරියේ තියාගෙන ඒ ගැන හඬාවැළපෙනකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔහුට ජීවිතයේ අස්ථිර බව ගැන, තමන් ප්‍රියමනාප දේවල් වලින් වෙන්වීමේ දුක පිළිබඳව, ඒ දුක ඇතිවෙන්නේ ඇළුම් කරපු නිසයි කියන බව පැහැදිලි කරමින් දහම් දෙසනවා, ඒ දේශනාවෙන්ම ඔහු අර්හත්වයට පත්වෙනවා. එතකොට සන්නති අමාත්‍යවරයාට අර්හත්වයට පත්වෙන්නට කමටහන වුනේ පියෙහි විජ්ජයෝගෝ දුක්ඛො - ප්‍රිය පුද්ගලයන්ගෙන් අහිමි වීමේ දුක්ඛය. ඉතින් ඒ නිසා මේ ප්‍රියමනාප පුද්ගලයන් අහිමි වීම, ආදරණීයයන් අහිමි වීම, බලාපොරොත්තු කඩවීම, මේවා ඉතා ගැඹුරු ලෝක ධර්මනා. ඒවා හඳුනාගන්නට පුළුවන් නම් අපිට සිහිනුවණින් යුක්තව ඒවා අපිට ධර්ම මාර්ගයට යොමුවෙන්න හොඳම නිමිත්තක් වෙනවා, හොඳම කමටහනක් වෙනවා. නමුත් අපි ඒවා ගැන පරිස්සමින් හිතුවේ නැතිනම් සති සම්පජ්ඣාදියෙන් ඒවා දිහා බැලුවේ නැත්නම් අපිට නොදැනුවත්වම වංචක ද්වේශය ඒ තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්, මට දැන් මගේ ආදරණීයයන් අහිමි වුනාට පස්සෙ මේ එකම දෙයක්වත් වැඩක් නෑ කියලා සියල්ල අතහැර දමන්නට පුළුවන්. එතකොට ඒ අත්හැරීම තුළ ගුණයක් නොවී එහෙම වුනොත් වැඩෙන්නේ සුක්ෂම ක්ලේශ ධර්මයන්. එතකොට තමන් ගොඩාක් දේවල් අතහැරපු කෙනෙක් වගේ හිතාගෙන හිටියට අවසාන තමන් හිරවෙන්නට පුළුවන් ඉදිරියට යද්දි. ඉතින් මේවා ගැන අපි තේරුම් ගැනීමේ වැදගත්කම තමයි අපි මේ නිවන් මග යනකොට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනා කරනවා එකපාරටම රහත් වීමක් ගැන තෙවෙයි බුදුදහමේ කියවෙන්නේ, අනුපුබ්බ සික්ඛා, අනුපුබ්බ කිරියා, අනුපුබ්බ පටිපදා, මේක අනුපූර්ව ප්‍රතිපදාවක්. ඉතින් ඒ අනුපූර්ව ප්‍රතිපදාවේ මම දැන් පියවර ගණනාවක් ඉස්සරහට ඇවිල්ලයි ඉන්නෙ කියලා අපිට අපි ගැන හිතනාට අපි ඇත්තටම ඉදිරියට ඇවිල්ලා නෑ මේ එකතැන පල්වෙලා විතරක් නම් අපි ලොකු මුලාවකට පත්වෙනවා. අන්න ඒකයි මේ වංචක ධර්ම ගැන තේරුම් ගන්න ඕන. මං දැන් ගොඩාක් දේවල් අතහැරලයි මේ මහණ වෙන්න ආවෙ. මට තව ගොඩාක් දේ අතහැරින්න පුළුවන් වගේ හිතාගෙන ඉන්නවා. නමුත් ඇත්තටම එතන වැඩිලා තියෙන්නේ නෛෂ්කම්‍යාධ්‍යාසය තෙවෙයි නම්, එතන වැඩිලා තියෙන්නේ සුක්ෂම ද්වේශය නම් තමන් ගැන ලොකු ආකල්පයක් ඇතිකරගෙන හිටියට තමන් ඉන්නේ ප්‍රාථමික තත්වයක. අන්න එතනයි රැවටීම. ඉතින් ඒ නිසා නැවත නැවත සිතා බලන්නට ඕන, එකපාරට රහත් වෙන්න බැහැ අපි අනුක්‍රමයෙන් ඉදිරියට යන්න ඕන, නමුත් ඉදිරියට යනවයි කියලා හිතුවට නිකං එතන අපි හිතාගත්තු දෙයක් විතර නම්

හැබැවට තමන්ගේ මනස එතැනට වැඩිලා නැත්නම් එතැන අපි ලොකු
 අර්බුදයක හිරවෙනවා. ඒ නිසයි මේවා ගැන අපි සිතා බැලිය යුත්තේ. ඊළඟට
 නායක හාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, වස්තු භංගත්වයට පැමිණියා වූද, ඒ
 කියෙන්නේ ගෙහාන් මහත්මයා දැන් සමහර අවස්ථාවලදී සමහර
 පුද්ගලයින්ට ජීවත් වෙන්න බැරි කමක් නෑ, හැබැයි තමන් ගොඩනගාගෙන
 හිටපු පෞරුෂය, තමන්ගේ ජීවිතේ බලාපොරොත්තු, තමන්ගේ අභිමානය,
 තමන් හිටපු තත්වය යම් ප්‍රමාණයකට කඩා වැටුණාම ඔහු ජීවිතය ගැනම
 කළකිරෙනවා. උදාහරණයක් හැටියට, දැන් අපි හිතමුකො දැන් සුනාමිය
 ආවහම මිනිස්සුන්ට බොහෝ දේවල් අහිමි වුනා. අහිමි වෙලා හැබැයි ජීවත්
 වෙච්චි අයට තවදුරටත් ජීවිතය පවත්වන්න බැරි කමක් නෑ. හැබැයි අර
 අනපේක්ෂිත අවස්ථාවක දේවල් අහිමි වුනාම මිනිස්සු ඉතුරු ටිකක් අතැරලා
 දානවා. දැන් අපි හිතමු මේ වෙලාවේ මේ ලංකාවේ පවතින වාතාවරණය
 ගත්තයින් පස්සෙ මිනිස්සුන්ට යම් යම් පීඩාවන් පවතිනවා. එතකොට ඒ
 පීඩාවන් එක්කලා මිනිස්සුන්ට ජීවිතය ගැටගහගෙන යන්නට මාවතක් විවර
 කරගන්න බැරිකමක් නෑ. හැබැයි අර නැතිවෙච්චි එකත් එක්කලාම ගැටි ගැටී
 හැපී හැපී ඒකට ප්‍රතික්‍රියා දක්වන්නම උත්සාහ කරනවා. අන්න ඒ වගේ
 සමහර කෙනෙක් ප්‍රතිචාර දක්වන්නෙ මම බලාපොරොත්තු වෙච්චි විදියට
 නැතිනම් ඒකෙන් ටිකක් හරි අහිමි වුනා නම් මට ඕනෙම නෑ. අර පුංචි කාලෙ
 අපිට මතකයිනෙ ලොකු කැල්ල නැත්නම් ඕන නෑ මට. එතකොට ලොකු
 කැල්ල දෙනවා නම් ගන්නවා, ලොකු කැල්ල නැත්නම් පොඩි කැල්ල ඕන නෑ,
 එතකොට එහෙමනම් නොකා ඉන්නවා. අන්න ඒ වගේ තීරණ වලට එනවා.
 ඉතින් නොකා ඉන්නවාට වඩා පොඩි කැල්ල හරි හම්බෙන එක හොඳයිනෙ.
 නෑ එහෙම නෑ. ලොකු කැල්ල හරි නැත්නම් ඕන නෑ, අන්න ඒ වගේ තීරණ
 වලට එනවා. ඉතින් ඒ වගේ තැන්වල තියෙන්නෙ සුක්ෂම ද්වේශයයි. ඒ නිසා
 මහානායක හාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, ඒ විදියට බලාපොරොත්තු
 කඩවුනු අවස්ථා, ප්‍රිය පුද්ගලයන් නැසුණු අවස්ථා, වස්තු භංගත්වයට පැමිණි
 අවස්ථා, එබඳු අවස්ථා වල සමහර ස්ත්‍රීන්, සමහර පුරුෂයන් හිස මුඩු කරලා
 පැවිදි වෙනවා, දසසිල් සමාදන් වෙනවා, ගිහිගෙය අතහැරිනවා, ඊළඟට
 සමහර පැවිද්දෝ විහාරාරාම අතහැරලා ආරණ්‍ය ගත වෙනවා. ඉතින් අපි අර
 මුලින් කීව්වා වගේ ආරණ්‍යගතවීම ශ්‍රේෂ්ටයි, ඒ වගේම ගිහි උනත් පැවිදි
 වුනත් තමන් වඩාම ඇලුම් කරන දේවල් අත්හැරීම ශ්‍රේෂ්ටයි. නමුත් ඒ
 අතහැරීම තුළ සැබැවට ක්‍රියාත්මක වෙලා තියෙන්නෙ සිහියෙන් නුවණින්
 යුක්තව ඒවායෙහි පවතින නිස්සාරත්වය, අනාත්ම ලක්ෂණය, අනිත්‍යය,
 දුක්ඛ ලක්ෂණය මේවා නිවැරදිව වටහා ගැනීමක් ද, එහෙම නැත්නම් මම ප්‍රිය

කරන, මම ඇලුම් කරන ස්වභාවයෙන් දේවල් නැතිනම් මට ඒ කිසිවක් ඕන නැහැ කියලා අනහැරීමක් ද කියන බව පරිස්සමින් තේරුම් ගන්න ඕන. ඒ සුක්ෂම තත්වය වටහාගන්න බැරිවුනොත් අපි ගැඹුරු නෛෂ්කාම්‍යාධ්‍යාසයකින් ක්‍රියා කරනවා, අපි නිවන ලඟටම ගිහිල්ලා ඉන්නවා වගේ හිතාගෙන හිටියාට, අපි තුළ වංචක ද්වේශය ක්‍රියාත්මක වෙලා එයට රැවටිලා නම් අපි ඉතාම ඉහළ මට්ටමක් පිළිබඳව අදහස් ඇතිකරගෙන හිටියාට, වඩාම ප්‍රාථමික තත්වයට නමත් දුර්වල මට්ටමක පවතින්නට පුළුවන්. ඉතින් ඒ ගැන විශේෂයෙන් අවධානය යොමු කරන්නට මේ කරුණ අපිට වැදගත් වෙනවා.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ සදහන් කළ කරුණු කාරණා අතරේ අත්හැරීම, මේ සියලු සාධක සමාජ අගයට ලක්කරන සාධක ඉතාමත්ම ඉහළින් අපි අගය කරනවා, ප්‍රශංසාවට ලක් කරනවා. නමුත් එය සිදුකරන්නේ කුමන කාරණයක් මතද, අපිට පහළ වෙන සිතුවිල්ල කුමක්ද කියන වග දෙවරක් නෙවරක් නොව වරින් වර ඔබ දහස් වරක් එය හිතනවා නම් එයයි වැදගත්ම කාරණාව කියන වගයි භාමුදුරුවන් වහන්සේ පැහැදිලි කළේ. ඉතින් අද දවස පුරාවට භෝරාවකට ආසන්න කාලයක් අපි ඔබත් එක්ක සුගත පද විවරණ වැඩසටහනින් ඔබට මට අපිට හමුවන වංචක ධර්ම ද්වේශයක් ලෙසට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. නමුත් එය යහපතක් කරන බවට ඔබට මට අපිට හිතෙනවා, ඒ ගැන කතා කලත්. ඉතින් සසරක ඉම නිවනයි, නිවනට මග දහමයි. දහමට මග සොයා යන ඔබට ඒ මග කියාදෙන්නට අපට ඒ මග පෙන්වාදෙන්නට අදත් ඒ වැඩසටහනට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි පූජ්‍යපාද ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබවහන්සේට අද දවසේත් අපි පුණ්‍යානුමෝදනා කරනවා ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් වැඩම කොට රටට, ගමට, අපට, බෞද්ධයාට සිදු කරන මේ ශාසනික සේවය වෙනුවෙන්. ඒ වගේමයි අද දවසේත් හැමදාමත් සිරිත් පරිදි අපි සිහිපත් කරනවා මේ වැඩසටහනට නිරන්තර අවවාද අනුශාසනා තිළිණ කරන සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය ඇතුළු සමස්ත සියැස රූපවාහිනී නාලිකාවේ මේ වැඩසටහන රටට ගෙනෙන්නට ලොවට පෙනෙන්නට, ඔබට ගෙනෙන්නට, ගෙනෙන දායකත්වය වෙනුවෙන්. ඉතින් ඒ සියලුම දෙනාව සිහිපත් කරන අතරතුරේ අපට වැදගත්ම පිරිස බවට පත්වෙන්නේ සියැස රූපවාහිනිය සියැසින් නරඹන ඔබට ඒ නිසයි ඔබට අපව නරඹන්නට තිබෙන අවකාශය තවදුරටත් වැඩිදුරටත් තාක්ෂණිකවත් එය පුළුල් කොට තිබෙන්නේ. ඒ අනුව

පියෝ ටීවී 95 නාලිකාවෙන් සියැස රූපවාහිනිය නරඹන ඔබට, දැන් අන්තර්ජාලය ඔස්සේ යූටියුබ් නාලිකාවක් ලෙසට සියැස ටීවී ලෙසට මේ වැඩසටහන, සුගත පද විවරණ නරඹන්නට හැකියාව ලැබී තිබෙනවා. ඒ වගේම මුහුණපොතේ ෆේස්බුක් පිටුව අප සියැස නාලිකාව ලෙසට නම්කර තිබෙනවා. එයටත් ඔබට දායක වන්නට එකතු වන්නට හැකියාව තිබෙන බව මතක් කරමින් අද දවසට මේ වැඩසටහනට නිමාව ගෙනෙන්නට අපට අවසර. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබටත්, රටටත් මාගේ ආදරණීය රටවැසියන්ටත් යහපතක්ම වේවා!

<https://www.youtube.com/watch?v=zVgxv6SQgOc>

13 - සුගත පද විවරණ

අන දිදුළන සදක් කුමකට මන නනිවුන මගක් සෙවුමට පාර වැරදුනු මිනිස් සිතකට වේය බුදුබණ සෙනක් සැදුමට, දහමට මග සොයායන්නට, දහමේ මග කියාදෙන්නට අදත් අරඹන්නට අවසරයි සියැස රූපවාහිනියෙන් ඔබ වෙතට ගෙනෙන ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ. ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට ආයුබෝ වේවා, යහපතක්ම වේවා! සදහම් දෙසුමට දම් අසුනට, අද අපේ සදහම් සාකච්ඡාවට ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි අනිපූජ්‍ය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ගරු සිත් පෙරදැරිව බැතිසිත් පෙරදැරිව හදින් නැගෙන සාදු නාද හඬ මැද ඔබවහන්සේව ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අද දවසේ අපේ වැඩසටහනට නමස්කාර පූර්වකව මෙලෙසින් පිළිගන්නවා. නිතවතුනි, සුපින්වතුනි, අපි අද දවසේ මේ සාකච්ඡා කරමින් ඉන්නේ විශේෂ ධර්ම ග්‍රන්ථයක් පිළිබඳව. දහතුන්වෙනි වැඩසටහනයි අද අප මෙලෙසට ඔබවෙතට අරගෙන එන්නේ. අප සාකච්ඡා කරමින් හිටියේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම කියන මෙන්න මේ ධර්ම ග්‍රන්ථය. ඔබ දන්නවා මේ වන විටත් මේ දහම් ග්‍රන්ථය ලොවට රටට අපට දායාද කළේ මහාචාර්ය අනිපූජ්‍යය රේරුකානේ චන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වග. ඉතින් උන්වහන්සේ ධර්ම සාකච්ඡාවට බදුන් කල ග්‍රන්ථයේ සදහන් කරුණු කාරණා අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් ඉතා ප්‍රායෝගික ලෙස සරල ලෙස සියලු කරුණු කාරණා දැනගෙන මේ සියල්ල අපේ හිත් තුළින් දුරු කරගන්නේ කොහොමද, ඒ සියල්ලෙන් අපි ජයගෙන ආගමානුකූලව දහමට අනුව ඉදිරියට යන්න කොහොමද කියන කරුණු කාරණා තමයි අපි සාකච්ඡා කරමින් හිටියේ. අපේ භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ දෙසට යොමුවෙනවා, ද්වේශය කියන කාරණාව වංචක ධර්ම වලට හසුවන්නේ කොහොමද කියන කාරණාවයි අපේ භාමුදුරුවනේ අපි මේ වැඩසටහන් පෙළගැස්ම පුරාවට කතා කළේ. දහතුන්වෙනි වැඩසටහන අරඹන විට අපේ භාමුදුරුවනේ අපචිත කාමනා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය පිළිබඳව මේ පොතපතේ සහ දහමේ විස්තර කෙරෙන ආකාරය දැනගන්නට කැමැතියි ඔබවහන්සේගෙන්.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම. අපි පසුගිය වැඩසටහන් කිහිපයේම ද්වේශය වංචනික ස්වරූපයෙන් අපේ සිතේ ඇතිවන විවධ ස්වභාවයන් පිළිබඳව අපි කතාහඬ කළේ. අද එතකොට එහි තවත් කොටසක් පිළිබඳව

අපි කතාබහ කරන්නේ. අපවිතිකාමනා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය මතුවෙන ආකාරය. අපවිති කියලා කියන්නේ අපවායනය, ඒ කියන්නේ ගරු කළ යුත්තන්ට ගරු කිරීම, වැඩිහිටියන්ට සැලකීම, එතකොට මේක ඉතාම උසස් වූ සාරධර්මයක්. යම් සමාජයක, යම් සංස්කෘතියක මේ ගුණය පවතිනවා නම් ඒ සමාජය බොහෝ කාලයක් නොපිහිරී පවතින්නට හේතුවක් වෙනවා. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්ෂුන් වහන්සේලා සම්බන්ධව පවා විශේෂ කොට දේශනා කරලා තියෙනවා මේ අපවායනය පිළිබඳව. නමුත් දැන් අපි මේ කතා කරන්නේ ඒ යහගුණ වල ස්වරූපයෙන් යහගුණ වල වේශයෙන් කොහොමද දුර්ගුණ මතුවෙන්නේ කියන එකනෙ. එතකොට ද්වේශය ඒ විදියට ගරු කළයුත්තන්ට ගරු කිරීම, ඒ වගේම වැඩිහිටියන්ට සැලකීම වගේ ස්වරූපයකින් මතුවෙන්න පුළුවන්. ඒ පිළිබඳව නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා බොහොම සංක්ෂිප්තව. ගරු කළ යුත්තන්ට ගරු කරනු කැමැති බව අපවිතිකාමනා නම්. චණ්ඩ පරුෂ මාපියන්, ගුරුවරයන්, ස්වාමිවරයන් යටතේ සිටින තැනැත්තන් කෙරෙහි ඒ මාපිය ආදීන් පිළිබඳ භය ස්වභාවය වූ ද්වේශය සමහර විට අපවිතිකාමනා වේශයෙන් පහළ වේ. එයින් මෙහෙයවනු ලැබූ ගුණ සැලකීමෙන් නොව බියෙන් ඔවුන් හට ගරු බුහුමන් කරති, කීකරු වෙති. ද්වේශ සහගත සිතින් කරන මේ අපවායනය අපවායන කුසලයට අයත් නොවේ. එතකොට දැන් හැමතිස්සේම සමාජයේ ඒ ගරු කළයුතු පුද්ගලයාට ගරු කරන්නේ ගුණය හඳුනාගෙන, ඒ ගරු කළ යුතු කාරණය හඳුනාගෙනම නෙවෙයි. එහෙම කරනවා නම් යහපත් කියන කාරණාව ඔබවහන්සේ කියන්නේ. ඔව් එහෙම කරනවා නම් තමයි ඒක යහපත් වෙන්නේ. එතකොට සමහර අවස්ථා වල සමාජය තුළ බොහෝම ගෞරවණීය ස්වරූපයෙන් ගරු සත්කාර කරගෙන, බුහුමන් කරගෙන, සංග්‍රහ කරගෙන ඉන්න බවක් මතුපිටින් බැලූ බැල්මට පෙනවා. හැබැයි එහෙම කරන්නේ මොන පදනමක් මතද කියන එක සමහර විට පිටින් බලන අයට කොහොමත් හිතාගන්න අමාරුයි, ඒ තුළ යෙදිලා ඉන්න කෙනාටත් ඒක පැහැදිලි නැති වෙන්න පුළුවන්. ඉතින් එබඳු අවස්ථාවල ටිකක් විමසා බැලුවොත් තමයි පෙනෙන්නේ, දැනෙන්නේ ඇත්තටම මෙතන මොකක්ද තියෙන්නේ කියන එක. දැන් සමහර වෙලාවට කාලයක් එහෙම ඒ පිළිබඳව බාහිරින් ඒ පිළිබඳව අධ්‍යයනයක් කරන කෙනෙකුට සමහර විට වැටහෙන්න පුළුවන් මෙතන හැබෑ ගුණගරුක භාවයක් නෙවෙයි තියෙන්නේ, ගුණයට කරන සංග්‍රහයක් නෙවෙයි තියෙන්නේ, මේ භයපක්ෂපාත කමත් එක්කලා තමයි මෙහෙම කරන්නේ කියලා. හැබැයි ඒක එහි යෙදිලා ඉන්න කෙනාට වටහා ගන්න සමහර විට කලක් ගතවෙන්න පුළුවන්. අපි හැමදාමත්

කතා කරන දෙයක් තමයි ගෙනාත් මහත්මයා දැන් මෙහිදී අර තමන්ගේ මනසේ ද්වේශය මතුවෙන බව දැනගෙනම ඒක යටකරගෙන බොරුවට තමන් ගරු කරනවා වගේ පෙන්වීම ගැන නෙවෙයි මේ කියන්නේ. මොකද එහෙමනම් ඒක වංචක ධර්මයක් නෙවෙයිනෙ. එතකොට ඒක තමන් දැනගෙන තියෙනවා, ඒ කියන්නේ ලෝකය රැවටීමක් එතන තියෙනවා. නමුත් බොහොම ගෞරවයෙන් සළකනවා කියලා. හැබැයි ඒ සළකන කෙනා දන්නවා මම ගෞරවයෙන් නෙවෙයි සළකන්නේ කියලා. භාමුදුරුවනේ අපි කතාවට කියන්නේ හිනාවුනේ හිනා නොවී බැරිකමට කියලා. එතකොට ඒක තමන් දැනගෙන නම් එහෙම කරන්නේ එතන තමන් රැවටිලා නෑ. ලෝකයා රැවෙටන්න පුළුවන්. එතකොට ඒක වංචාව මිසක් වංචනික ධර්මයක් නෙවෙයි. දැන් අපි හැමදාමත් මේ කාරණය මතුවෙන්නේ මේ විදියට, මොකද දැන් අපිට මේ සාකච්ඡාව අහගෙන ඉන්න කෙනෙකුට හුඟක් වෙලාවට මේ කරුණ පැටලෙන්න පුළුවන්. අනුන් රැවටීම එකක්, ඒක වංචාව. එතකොට තමන්ගේ මනෝභාවයන්ට තමන් රැවටීම වෙනම එකක්. අන්න ඒ ගැනයි අපි මේ කතා කරන්නේ, වංචක ධර්ම හැටියට. එතකොට දැන් තමන්ට ඒ ගරු කළ යුත්තා පිළිබඳව හැබැවටම ගෞරවයක් නැහැ ඒක තමන් දන්නවා. දැන දැන අවස්ථාව පිරිමහන්න ඕන නිසා ලෝකයාට තමන් එහෙම බොහොම ගෞරවයෙන් සළකන කෙනෙක් කියලා අඟවන්නට ඕන නිසා කටයුතු කරනවා නම් ඒක ලෝකය රැවටීමේ වංචක ස්වරූපයක්. දැන් මේ කතා කරන්නේ එහෙම නෙවෙයි, තමන්ටම තේරෙන්නෑ මේ තමන් කටයුතු කරන්නේ කවර පදනමකද කියලා. එතකොට එහි යෙදී සිටින පුද්ගලයා හිතාගෙන ඉන්නවා තමන් හොඳට මේ අපවායන කුසලය සිද්ධ කරගන්නවා කියලා. එහෙම හිතත් හිටියට එතන තියෙන්නේ අර භයපක්ෂපාත කම. එතකොට අපි ද්වේශය පිළිබඳ සාකච්ඡාවේදී මුලින්ම මතක් කලා ගෙනාත් මහත්මයාට මතක ඇති, මේ ද්වේශය විවිධ ස්වරූප වලින් මතුවෙනවයි කියලා. එතකොට බිය කියන්නේ එහි එක්තරා ස්වරූපයක්. ඒ කියන්නේ ද්වේශයේ මූලික ස්වරූපය තමයි අරමුණෙහි ගැටෙන ගතිය, අරමුණ ප්‍රතික්ෂේප කරන ගතිය. එතකොට ඒ අරමුණෙහි ගැටෙන ගතිය මතුවෙන එක්තරා ස්වරූපයක් තමයි බිය ස්වරූපය. එතකොට තමන්ට අභිබවනය කරන්නට බැරි යම්කිසි පුද්ගලයෙක්, අපි හිතමු රජ කෙනෙක්, ඒ වගේම අම්මා තාත්තා, ගුරුවරයා, තමන්ට වඩා දැනටගත්කම් වලින් හැකියාවන්ගෙන් වයසින් වැඩිහිටි පුද්ගලයෙක්. එතකොට එබඳු අය සමාජයේ ගරු කළ යුතු අය හැටියට සම්මතයි. එතකොට ඒ සමස්ත සම්මුතියත් එක්ක අපිට පවතින්න සිද්ධ වෙනවා. ඒකෙදි අපිට සියට සියක්

එතනින් බැහැර වෙන්න පුළුවන්කමක් නෑ. එබදු තැන්වලදී තමයි අර බියපක්ෂපාත ගතිය තමන්ට අර ගරු කළ යුත්තන්ට ගරු කිරීමේ ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්න ඉඩකඩ වැඩි. එබදු තැන්වල තමයි අපිට හඳුනාගන්න අපහසු වෙන්නෙ, මොකක්ද මේ මතුවෙන කාරණය කියලා, ඉතින් නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නෙ සැබැවින්ම තමන් එතන සන්කාර කරන්නේ අර බිය පක්ෂපාත කම පදනම් කොට ගෙන නම්, ඒ කියන්නෙ දැන් මෙහෙම ගරු කලේ නැත්නම් තමන්ට හානියක් වෙනවා, තමන්ව දෝෂාරෝපණයට ලක්වෙන්න පුළුවන් සමාජයේ. එහෙම නැත්නම් ඒ අදාළ පුද්ගලයාගෙන් යම් යම් කෙණෙහිලිකම්, නොකටයුතුකම් තමන්ට වෙන්න පුළුවන්. දැන් අපි හිතමුකො රජෙකුට ගරු කළ යුතු තැනදී ගරු කලේ නැතිනම්, ඔහුගෙන් බරපතල ගැටළු මතුවෙන්න පුළුවන්. දැන් එක් අවස්ථාවකදී බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩ ඉන්න කාලෙ ඡත්‍රපානි කියන තැනැත්තා, ඡත්‍රපානි කියලා කියන්නෙ ඔහු නිතරම අතේ කුඩයක් තියාගෙන තමයි යන්නෙ, එතකොට ඒ වගේ හිටියා දණ්ඩපානි කියලා නිතරම අතේ දණ්ඩක් තියාගෙන යන කෙනෙක්. එතකොට ඔහු දවසක් බුදුරජාණන් වහන්සේ සමීපයේ දහම් අසමින් ඉන්නකොට කොසොල් රජ්ජුරුවෝ එතනට පැමිණෙනවා. එතකොට මොහු බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව සම්ප්‍රයුක්තව ඉන්නවා මිසක් කොසොල් රජ්ජුරුවන්ට ගරු කරන්න යන්නෙ නෑ. කොසොල් රජ්ජුරුවන්ගේ හිතේ තියෙනවා මේක. ඊටපස්සෙ කොසොල් රජ්ජුරුවෝ දවසක් මහමඟදී ඡත්‍රපානිට මුණගැහෙනවා, කොසොල් රජ්ජුරුවෝ ඉදිරියට එනවා. ඒ එනවා දැක්කට පස්සෙ ඡත්‍රපානි බොහෝම ගෞරවයෙන් යටහත් පහත්ව හිස නවලා ගරු බුහුමන් කරනවා. එතනදී කොසොල් රජ්ජුරුවන්ට තරහා ආවා. තරහා ඇවිල්ලා කොසොල් රජ්ජුරුවෝ අහනවා එක තැනකදී එක විදියකට කටයුතු කරනවා, තව තැනකදී තව විදියකට කටයුතු කරනවා, තමුත් බොහොම ගරු පක්ෂපාත කමක් දක්වනවා බොරුවට, එදා බුදුභාමුදුරුවෝ ඉදිරියේදී ඒ මොකක්වත් තිබුනේ නෑ නේද, ගණන් ගත්තතෙවත් නෑ නේ ද කියලා. ඉතින් ඇත්තටම ඡත්‍රපානි එතනදී පැහැදිලි කරනවා හොඳ වටිනා කාරණයක්, ස්වාමීනී එදා මම හිටියේ බුදුභාමුදුරුවෝ ඉදිරියේ. එතකොට මට බුදුභාමුදුරුවන්ට ගරු කරමින්, බුදුභාමුදුරුවන්ට වන්දනා කරමින් ඉන්න අවස්ථාවේදී ඔබතුමා එතකොට බුදුභාමුදුරුවන්ට කරන ගරු සන්කාරය පැත්තකින් තියලා ඔබවහන්සේට ගරු කලා නම් ඒක බුදුභාමුදුරුවන්ට කරන අගෞරවයක්. එතකොට ඔබතුමා කෙරෙහි මම ගෞරවයක් නැති නිසා තෙවෙයි එතනදී කටයුතු කලේ. ඔබත් ගරු කරන කෙනෙක්නෙ බුදුභාමුදුරුවෝ කියන්නෙ. එතකොට

ඒ ඔබත් ගරු කරන කෙනෙකුට මම ගරු කර කර ඉන්න අවස්ථාවේ ඔබවහන්සේ එතෙත්ට පැමිණියේයැයි කියලා මම ඒ කරන වඩාත් පිදිය යුත්තාට වඩා ගරු කළ යුත්තාට කරන ගෞරවය නවත්වලා ඔබවහන්සේට ගරු කරන්න ගියා නම් ඒක උන්වහන්සේට කරන අගෞරවයක්. ඒ කාරණය නිසයා මම එතනදි ඒක ඒ විදියෙන් කටයුතු කලේ කියලා. ඉතින් දැන් ඒ වගේ බුද්ධිමත්ව කාරණය තේරුම් ගන්න පුළුවන් අය රජුන්ගේ උදහස පැමිණුනා වුනත් මම කළයුත්ත නිවැරදිව කරන්න ඕන කියන එහෙම ලොකු දැක්මක් හැකියාවක් තියෙන කෙනෙකුට එහෙම කරන්න පුළුවන්. හැබැයි එහෙම නැති කෙනෙක් නම් අර බුදුහාමුදුරුවන්ට ගරු කර කර ඉන්න එක නවත්වලා හරි රජුරුවන්ට ගරු කරන්න උත්සාහ කරනවා, වැඩි වරප්‍රසාද සහ තමන්ට සිද්ධ වෙන අනතුර වළක්වගන්න. එතකොට දැන් අද කාලෙ අපිට ජේතවානෙ බුදු මැදුරයි, දේවාලෙයි එක කිට්ටුව තියෙනවා නම් මිනිස්සු වැඩිපුර ගරු බුහුමන් කරමින් වැඩකටයුතු කරන්න සූදානම් වෙන්නෙ දේවාලෙ කටයුතු. එතකොට දේවාලෙ පූජාව තියනකොට බොහොම ගෞරවයෙන් පිරිසිදු කරලා ඉතාම පිළිවෙලට ඒක තියන්න උත්සාහ කරනවා. බුද්ධ මන්දිරයේ පූජාව තියනකොට ඒකෙ ට්‍රේ එකේ දියසෙවෙලද, කෝප්පෙ හෝදලාද, ඒක ප්ලාස්ටික් කොප්පද, ඒවා ගැන එව්වර සැලකිලිමත් වෙන්නෙ නෑ. - හාමුදුරුවනේ අත්දැකීම් තියෙනවා වගේ - ඒ මොකද මිනිස්සුන්ට සංඥාවක් තියෙනවා බුදුහාමුදුරුවෝ ගරු කළ යුත්තන් අතර විශිෂ්ටයි, හැබැයි ඒ වුනාට බුදුහාමුදුරුවෝ ජීවත් නැහැ. හැබැයි ඒ ජීවත්ව නැති එක සහ බුදුහාමුදුරුවන්ට පොඩ්ඩක් ඉතින් අඩුපාඩු වුනා කියලා දඩුවම් කරන්න හිතෙන් බය කරන්න එන්නෙ නෑනෙ. හැබැයි දෙවියන්ට මොකක්හරි අඩුපාඩුවක් වුනාම ඇඳෙන් ඇඳලා දාන්න පුළුවන්, හිතෙන් භය කරන්න පුළුවන්, මේ වගේ ප්‍රශ්න ගොඩාක් එනවා. එතකොට මිනිස්සුන්ගේ මනසේ ස්වභාවයෙන්ම බුදුහාමුදුරුවන්ට කරන ගෞරවයට වඩා දෙවියන්ට ඒ ගරු බුහුමන් දැක්වීමේදී වඩාත් සැලකිලිමත් වෙන ගතියක් හිටින්න පුළුවන්. එතකොට ඒ අයට හිතෙන්නෙ මේ දේවභක්තියයි කියලා. නමුත් ඇත්තටම තියෙන්නෙ භක්තිමත් බව නෙවෙයි තමන්ට යම්කිසි අනතුරක් වෙයි, කරදරයක් වෙයි කියන මෙන්න මේ කියන ජීතිය. එතකොට එතන හැබෑ අපවායනයක් නෙවෙයි ඒ තියෙන්නෙ. ඉතින් මේවා හරියට තේරුම් ගන්න බැරි වුනාම බලා ඉන්න අයත් කියනවා, දැන් බුදුහාමුදුරුවන්ටත් වඩා දෙවියෝ ලොකු කරගෙන දඟලනවා කියලා, ඇත්තටම මිනිස්සුන්ට දෙවියෝ ලොකු කරගෙනත් නෙවෙයි ඒ තියෙන්නෙ, අර සජීවී සංඥාවන් එක්කලා අත්දැකීම් එක්ක මිනිස්සුන්ට තියෙනවා ඒකෙන් කරදරයක් වෙයි, භාතියක්

වෙයි, දෙවියන්ගේ පූජාව වැරදුනොත් ඒක අපිරිසිදු වුනොත් ඒකෙන් තමන්ට අනර්ථයක් වෙයි කියන ඒ ප්‍රශ්න නියෙනවා.

අපේ භාමුදුරුවනේ ඔතනින් මට අතිරේක ප්‍රශ්නයක් මතු කරන්න අවසර. දැන් භාමුදුරුවනේ ඇත්තටම ගොඩක් වෙලාවට කතරගම පුදබිමට ගියත් කිරිවෙහෙරට යන්නේ නැතිව සමහර විට කතරගම දේවාලේ රැඳෙනවා. බහුතරයකගේ ඔබවහන්සේ මේ පැහැදිලි කරන සරලව ඔබවහන්සේ කතාව කියනකොට අපිට තේරෙනවා. භාමුදුරුවනේ එතකොට හැමෝදුගම එහෙම බැලුවම මේ පොදු සාධකය නියෙනවා. මේ වැරද්ද අපි කරනවා. අපේ භාමුදුරුවනේ එහෙමනම් අපි මේ තත්වයෙන් මිඳෙනවා නම් කොහොමද ගන්න ඕන උත්සාහය.

ඇත්තටම දැන් අපේ මනස ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන, අපි යම්කිසි කෙනෙකුට ගරු කරන්නේ කුමන පදනමක් මතද, දෙවියන්ට ගරු කරන්නේ ඇයි? බුදුභාමුදුරුවන්ට ගරු කරන්නේ ඇයි? අම්මා තාත්තාට ගරු කරන්නේ ඇයි? ගුරුවරයාට ගරු කරන්නේ ඇයි? දැන් මේක නැවත නැවත අපේ මනසින් ප්‍රශ්න කරන්න ඕන, ප්‍රශ්න කරමින් මතුකරන්න ඕන අපේ මනසින් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්න ඕන මොන වගෙ පදනමක් මතද මං මේ ගරු බුහුමන සිද්ධ කරන්නේ කියලා. එහෙම කලොත් විතරයි අපිට හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නේ අපි ඉන්නේ නිවැරදි මානසිකත්වයකද, එහෙම නැත්නම් යම්කිසි පටලවිලා සහගත ස්වභාවයකද. සමහර වෙලාවට අපිට සිද්ධ වෙනවා බුදුරජාණන් වහන්සේට අපේ පුදපූජා පැවැත්විය යුතුයි, හැබැයි යම්කිසි ගුරුවරයෙකුට, එහෙම නැත්නම් වැඩිහිටියෙකුට සජීවී කෙනෙකුට යම්කිසි අවශ්‍යතාවයක් මතුවුනොත් අපිට බුදුරජාණන් වහන්සේට කරන වන්දනාව දෙවෙනියට තියලා හරි අර ජීවත්ව ඉන්න පුද්ගලයා ගැන බලන්න සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්. දැන් අපි හිතමු අම්මට හරි තාත්තට හරි යම්කිසි අසනීපයක්. එතකොට අසනීප වෙච්චි වෙලාවේ අපි මං බුද්ධ පූජාව තියලා එන්නම් ඉස්සෙල්ලා බුදුභාමුදුරුවොයි වඩා ගරු කළ යුත්තා, ඒ නිසා මේ අම්මාගෙ අසනීපය බලන්න ඉස්සෙල්ලා මට බුදුභාමුදුරුවන්ගේ වන්දනාව මට ඊට වඩා ලොකුයි කියලා වන්දනාමාන ඔක්කොම ඉවර කරලා අම්මගෙ ලෙඩේ ගැන බලන්න ආවොත් ඉතින් ඒ වෙනකොට අම්මා මැරිලා ඉන්න පුළුවන්. එබඳු ප්‍රායෝගික අවස්ථාවලදී අපිට සිද්ධ වෙනවා අපිට බුද්ධ වන්දනාව දෙවනුව හරි කරන්න පුළුවන්. මුලින් අම්මා අසනීපෙන් ඉන්නවා නම් ඒ ගැන බලන්න ඕන කියන කාරණයට අපිට අවධානය යොමු කරන්න වෙනවා, ඒවා ප්‍රායෝගික කරුණු. නමුත් අර වගේ අවස්ථා වලදී තියෙන්නේ, දෙවියන්ගෙන් හෝ රජුගෙන් හෝ අපිට යම්කිසි හානියක් පැමිණෙච්චි කියන ඒ

මානසික පිහිටීම. දැන් ඔය ප්‍රශ්නෙම තමයි අපිට පේන්නෙ පන්සලකට දේශපාලනඥයෙක් ආවයින් පස්සෙ මං හිතන්නෙ වර්තමානය වෙනකොට නම් ඒ තත්වය සැහෙන දුරට වෙනස් වෙමින් පවතිනවා. ඉස්සර අපිට පෙනෙන්නෙ පන්සලේ හාමුදුරුවන්ට වඩා අර මනුස්සයා දිහා තමයි වැඩි දෙනෙකුගේ අවධානය යොමු වෙන්නෙ. එතකොට ඒක විවිධ හේතු නිසා වෙන්න පුළුවන්. අර ප්‍රභූවරයාත් එක්කලා එකට පැහෙන්න තියෙන කැමැත්ත, ඔහු සමඟ ටොටෝ එකක් ගන්න තියෙන කැමැත්ත, එතකොට අපිත් මේ ප්‍රභූවරු ඇසුරු කරනවා කියලා පෙන්වන්න තියෙන මාත්තය, ඒවගේ දේවල් වෙන්නත් පුළුවන්. ඒ අතරතුරේ මේ කියන ප්‍රශ්නය වෙන්නත් පුළුවන්. ඒ කියන්නෙ හාමුදුරුවොත් එක්ක නම් කතාබහ කරලා මොකක්හරි කරගත්තහැකි, හැබැයි දේශපාලනඥයා සමහර වෙලාවට ඒක හිතේ තියාගෙන පළිගන්න ඉදිරිපත් වෙන්න පුළුවන්. එතකොට ඒක තමන්ගේ මනසේ යටිහිතෙන් තියෙන නිසා ඔහු අර හාමුදුරුවන්ට ගරු සත්කාර කරනවාට වඩා ඉහළින් දේශපාලනඥයා කෙරෙහි සැලකිලිමත් වෙන්න පුළුවන්. ඉතින් අන්න ඒ වගේ බොහෝ අවස්ථා වලදි පෘථග්ජන මනසේ ඒ දුර්වලකම් මතුවෙන්න පුළුවන්. ඉතින් නිවැරදි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක් කලොත් විතරයි එබඳු තැන් අපිට හඳුනාගන්නට පුළුවන් වෙන්නෙ.

හරි දේ හරියට කරන්නට හරියට හිතන්නට කල්පනා කරන්නට ඔබට දැන් කාලය ඇවිදිත්. මදකට අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට ගිහින් ඇවිදිත් තව දුරටත්, වැඩිදුරටත් මේ දහම් කරුණු ඔබත් සමඟින් සාකච්ඡා කරන්නට අපි සූදානම්. විරාමයෙන් අනතුරුව ඔබ නැවතත් සම්බන්ධ වන්නේ සියැස රූපවාහිනී නාලිකාව ඔබ වෙතට ගෙන එන සුගත පද විවරණ වැඩසටහන. ඉතින් අද වැඩසටහනින් අපත් සමඟ සම්බන්ධ වන්නට මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනේ නම කියන්නට අවසරයි, අනිපූජ්‍ය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ විරාමයට යන්න පෙරාතුව අපි සාකච්ඡා කලා අපවිතිකාමනා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය. එතනදි ඔබවහන්සේ බොහොම සරලව හරි අපුරුවට අපේ ජීවිතේට ඉතාම සම්බන්ධ උදාහරණ අරගෙන ඒ ඔස්සේ පැහැදිලි කරලා ඉන් අත්මිදෙන්න කාරණාව ගැනත් අපිට කියාදන්නා. හාමුදුරුවනේ දැන් ඊළඟ කොටසට මට යන්නට හිතෙනවා, ප්‍රතිකූල සංඥා වේශයෙන් වංචක ද්වේශය. හාමුදුරුවනේ දහමේ මේ කරුණ විස්තර කෙරෙන්නේ කොහොමද කියන කාරණාවෙන් අපි නැවතත් ප්‍රවේශය ලබාගමු.

ඇත්තටම ගෙනාත් මහත්මයා, දැන් මේ පටික්කුල සංඥාවත්
 හුඟාක්වෙලාවට පැටලෙන මනෝභාවයක්. ඒ කියන්නේ ද්වේශයයි
 පටික්කුල භාවයයි හුඟාක් සමීපයි. ද්වේශයේදී වෙන්නේ අරමුණ ප්‍රතික්ෂේප
 කරන ගතිය. පටික්කුල භාවයේදී සිද්ධ වෙන්නේ ඒ අරමුණෙහි තියෙන
 පිළිකුල් ස්වභාවය නුවණින් දකින එක. එතකොට පිළිකුල් බව කියන එක
 ප්‍රියමනාප බවක් නෙවෙයිනෙ. එහි පවතිනා ප්‍රිය නොවන ගතිය, ප්‍රිය භාවයට
 ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ ලක්ෂණ ටික තමයි පටික්කුල කියලා කියන්නේ. එතකොට ඒ
 ප්‍රිය බවට ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ ගති ලක්ෂණ ටික අපිට නුවණින් තේරුම් ගන්නත්
 පුළුවන්, ඒක ප්‍රතික්ෂේප කරන මානසිකත්වයකින් දකින්නත් පුළුවන්. දැන්
 ඔන්න ඔය අතර පටලැවිල්ලක් තමයි මේ වංචක ධර්මය හැටියට ක්‍රියාත්මක
 වෙන්නේ. දැන් අපි මීට පෙරත් කතා කලා සමහර අවස්ථාවලදී බිය
 කොහොමද සංස්කාර ධර්මයන් පිළිබඳව බියපත්වීම සහ බිය දැකීම. ඒ ගැන
 අපි මීට ඉහතදි කතා කලා. එතකොට මේ සසර ඉතාම බයජනකයි, සංස්කාර
 ධර්මයන්ගේ පවතින මේ නිස්සාරත්වය, අනිත්‍ය බව, දුක් බව, අනාත්ම බව,
 අසුභ බව මේවා දකිනකොට මේ සංස්කාරයන් ඇසුරු කරගෙන පවතින්න
 සුදුසු ඇළුම් කළයුතු දේවල් නෙවෙයි කියලා හරියට බියජනක ආකාරයෙන්
 වටහා ගැනීම ප්‍රඥාව. හැබැයි සසරේ අපි තව තවත් පැවතුනොත් අපාගත
 වෙන්න වෙයි, දුක් විඳින්න වෙයි, අපෝයි මට නම් හරි බයක් දැනෙන්නේ
 කියලා එතන තියෙන්නේ බිය. බිය කියන්නේ ක්ලේශයක්. බිය දැකීම
 කියන්නේ ප්‍රඥාව. අන්න ඒ වගේම තමයි, පිළිකුළ අපේ මනසේ මතුවෙන්නේ
 අරමුණ ප්‍රතික්ෂේප කරන ස්වරූපයෙන් නම් එතන තියෙන්නේ ක්ලේශයක්.
 එතකොට පිළිකුළ අපි දකින්නේ එහි ඇලෙන්නට දෙයක් නැහැ මෙන්න මේ
 විදියේ නිස්සාරත්වයක් තියෙනවා කියන ඥාණසම්පන්න බවින් නම් එතන
 තියෙන්නේ හොඳ විදර්ශනාවක්. හොඳ භාවනාවට යෝග්‍ය ප්‍රවේශයක් එතන
 තියෙන්නේ. එතකොට ඒ නිසා තමයි සතිපට්ඨාන භාවනාවේදී
 කායානුපස්සනා සතිපට්ඨානය යටතේ කායානුපස්සනාවේ එක කොටසක්
 හැටියට පටික්කුල මනසිකාරය, පටික්කුල මනසිකාරය හැටියට දක්වන්නේ
 අත්වී ඉමස්මං කායො කේසා ලෝමා නකා දන්තා ආදී වශයෙන් මේ දෙනිස්
 කුණපය පිළිබඳව වෙන් වෙන් කොට බැලීම. එතකොට අපිට පුද්ගලයෙක්
 හැටියට ගිහිලෝකයේ බිරිඳ හැටියට, සැමියා හැටියට, දරුවා හැටියට, අම්මා
 තාත්තා හැටියට, බොහොම ආදරණීය පුද්ගලයෙක් හැටියට, එහෙම
 නැත්නම් තමන් හැටියට, බොහොම ඇලුම් කළ යුතු පුද්ගලයෙක් හැටියට
 පෙනෙන මේ පඤ්චස්කන්ධය ඇත්තටම මේ කෙස්ලොම් නියදන් ආදී පිළිකුල්
 සහගත දේවල් වල එකතුවකින් තමයි සැකසිලා තියෙන්නේ. ඒ නිසා මෙතන

එහෙම ගොඩාක් ඇලීමෙන් තෘෂ්ණාවෙන් මුසපත් වෙන්න තරම් වැදගත් දෙයක් මෙහි නැහැ කියන කාරණය හරියට වටහා ගැනීම තමයි අර පටික්කුල සංඥාවෙන් කරන්නෙ. ඉතින් ඒක හරියට වටහාගත්තෙ නැත්නම්, හපෝයි ඒකෙ මේ කෙළ සොටු සෙම මලමුත් වලින් පිරිවිව මහා පිළිකුල් සහගත ශරීරයක් කියලා අර සාමාන්‍ය ජීවිතේ පවත්වාගන්න ඕන ආදරය සෙනෙහස හිතවත් කම ඒකත් නැතිවෙලා යන්න පුළුවන්. එතකොට එහෙම වුනොත් ගිහිජීවිතය පවත්වන්න බැරිවෙනවා. එතකොට එතන තියෙන්නෙ අර ගැටීම. ඉතින් මේවා හරිම දුෂ්කරයි වෙන්නොට හඳුනාගන්නට, ඉතින් මම හිතන්නෙ භාවනා කරන කෙනෙක්, ගුණදහම් වඩන කෙනෙක් විශේෂයෙන් මේ වගේ කාරණා පිළිබඳව නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන, තමන්ගේ මනසේ තියෙන්නෙ හැබෑ පටික්කුල සංඥාව ද එහෙම නැත්නම් පටිග සංඥාවද කියන එක.

අපේ භාමුදුරුවනේ ඒ කියන්නෙ ඔබ වහන්සේ මේ කරුණෙදි අපිට වැඩිදුරටත් යෝජනා කරන්නෙ අර පිළිකුල් සහගතව නුවණින් දැකීම කියන කාරණාව හොඳයි, යහපත්.

ඒක අවශ්‍යයි. ඒක අපි කාටත් මේ පඤ්චස්කන්ධය පිළිබඳව ඇතිවන ඇලීම, එහෙම නැත්නම් සරාගී බව දුරු කරගන්න ඒක අපිට අවශ්‍යයි. ඒක දියුණු කළ යුතු ගුණයක්. ඒ නිසා තමයි පටික්කුල සංඥාව, පටික්කුල භාවනාව දියුණු කළ යුතු භාවනාවක් හැටියට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නෙ. හැබැයි ඒ පටික්කුල බව හඳුනාගනිද්දි අපි සැළකිලිමත් වුනේ නැතිනම්, නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කලේ නැතිනම් අපිට හැමතිස්සේම එතන වරදින් පුළුවන්, අපි පටික්කුල සංඥාව කියලා හිතාගෙන පටිග සංඥාව වර්ධනය කරන්න පුළුවන්. ඒක හරිම තේරුම් ගන්න දුෂ්කර තැනක්. දැන් නායක භාමුදුරුවො මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා ‘ශරීරයෙහි රාගයට හේතුවෙන සෞන්දර්යයක්ද ඇත්තේය. ඥාණයට විෂය වන ප්‍රතිකූලත්වයක්ද ඇත්තේය. ප්‍රතිකූලත්වය හැර සෞන්දර්යය පමණක් ගන්නා තැනැත්තා කෙරෙහි ශරීරය පිළිබඳ රාගය උපදී, ඒ රාගය තුනී කළ හැකි වනුයේ, දුරු කළ හැකි වනුයේ, ප්‍රතිකූලත්වය බැලීමෙනි. එබැවින් යෝගාවචයෝද සිල් රක්තෝද රාගය මඩිනු පිණිස ශරීරයෙහි ප්‍රතිකූලත්වය දක්නා ඥාණය උපදවති. එයට ප්‍රතිකූල සංඥාව යයි කියනු ලැබේ. ප්‍රතිකූල සංඥාව ඇතිකරගත් තැනැත්තන් හට සමහරවිට ද්වේශයත් ප්‍රතිකූල සංඥාව වශයෙන් පහළ වේ. එයින් වංචක තැනැත්තේ තමාගේ විරුද්ධ අය දෙස ප්‍රතිකූලත්වයෙන් බලයි. එතකොට දැන් හුඟක් වෙලාවට ඒක ප්‍රකට වෙන අවස්ථාව තමයි තමන්ගේ විරුද්ධ පුද්ගලයන් ගැන අර පටික්කුල

සංඥාව වගේ මතුවෙනවා පටිග සංඥාව. එතකොට සමහර වෙලාවට අනිත් අයගේ පිළිබඳව බොහොම නිකං පහත් කරලා, ඔය මහලොකුවට ලස්සනට හොඳට හිටියට ඉතින් ඔය කුණු ශරීරයක්නෙ දරාගෙන ඉන්නෙ කියලා ඒ විදියට, නිකං පහත් කරලා හිතන්න පුලුවන්. එතකොට දැන් තමන් පරීක්ෂාකාරී වුනේ නැතිනම්, ඇයිද මෙහෙම හිතන්නෙ, එතකොට තමන්ගේ ආදරණීය පුද්ගලයෝ ගැනත් ඇත්තටම තමන් මෙහෙම හිතනවාද, අන්න එහෙම බැලුවොත් තමයි අපිට තේරෙන්නෙ ඇත්තටම මෙතන තියෙන්නෙ සැබෑ පටික්කුල සංඥාවද, පටිග සංඥාවද කියලා. දැන් හැබෑ පටික්කුල සංඥාව නම් තමන්ගේ පඤ්චස්කන්ධය ගැනත් එහෙම පෙනෙන්න ඕන. හිතවතූන් ගැනත් එහෙම පෙනෙන්න ඕන, විරුද්ධ පුද්ගලයා ගැනත් එහෙම පෙනෙන්න ඕන. කවුරු ගැනත් එක වගේ පෙනෙන්න ඕනෙනෙ. හැබෑ පටික්කුල සංඥාව නම්. තමන් තමන්ට අහිතවත් අය ගැන විතරක් එහෙම පටික්කුල සංඥාව මතුවෙලා පේනවා නම් විශේෂයෙන් ඒ ගැන සැලකිලිමත් වෙන්න ඕන. හැබැයි ඒක සමහර විට අහිතවත් අය ගැන විතරක් නෙවෙයි, හිතවත් පුද්ගලයෝ ගැන වුනත් සමහර විට අර පටික්කුල වේශයෙන් එන මේ පටිග සංඥාව මතුවෙන්න පුලුවන්. ඉතින් එහෙම මතුවුනොත් තමයි ඒක පවුල් ජීවිතයට පවා බරපතල බාධාවක් බවට පත්වෙන්නෙ.

හාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ දැන් එක දිගට එක පෙළට මේ දහම් කරුණු ටික මනාව පැහැදිලි කරගෙන යනකොට මට දැන් ඔබවහන්සේගෙන් අහන්නම හිතූනා. දැන් මේ කාරණාවටත්, මේ වංචක ධර්මයටත් අපි හසුවෙලා තියෙනවා. එතකොට සාමාන්‍ය තත්වයකදී අපිට ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කරන ආකාරයට අපිට භෞතිකව තේරුම් ගන්නට බෑ අපේ හිත් තුල පහළ වුනාද නැද්ද කියන කාරණාව. නමුත් හාමුදුරුවනේ අපිට ඇහෙන දැනෙන පෙනෙන දේවල් ගත්තහම සමාජය ඇතුලේ හරි සුලභ දේවල් බවට මේවා පත්වෙලා තියෙනවා. හාමුදුරුවනේ දැන් අපේ රූපවාහිනියේ මේ වැඩසටහන බලන කෙනෙක් ඉන්නවා නම් සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ අපේ සුගත පද විවරණ බලන කෙනෙක් ඉන්නවා නම් ඒ අයට හිතෙන්න පුලුවන් දෙයියනේ මගේ ළඟත් මේ වගේ වැඩ තියෙනවා නේද කියලා. එහෙම කෙනෙකුට අපිට දෙන්න පුලුවන් යෝජනාව මොකක්ද මේ තත්වයෙන් අත්මිදෙන්න.

ඇත්තටම ගෙහාත් මහත්මයා, මේ වංචක ධර්ම හැම එකකදීම එයින් නැගී සිටින්න කළයුතු ප්‍රධානම කාර්යය තමයි නැවත නැවත තමන්ගේ මනෝභාවයන් විශ්ලේෂණය කරලා බැලීම. ඒ කියන්නෙ මොන පදනමක් මතද මං මෙහෙම හිතන්නෙ. එහෙම හිතනකොට මගේ මනසට සැහැල්ලුවක්ද දැනෙන්නෙ, සහනයක් ද දැනෙන්න, එහෙම නැත්නම් මනස

වික්ෂිප්ත වෙන රත්වෙන, කැළඹෙන එහෙම ස්වරූපයක් ද දැනෙන්නේ. ඒ කියන්නේ දැන් පටික්කුල සංඥාව කියලා කියන්නේ කුසල් සිතට අරමුණු එන ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත ගතියක්. මොකද ඒක, එතන තියෙන්නේ ප්‍රඥාව. එතකොට ප්‍රඥාව මතු වෙනවා නම් ඒක කුසල් සිතක් නම්, එතනදි අර මනසේ සැලීම, රත්වීම, වික්ෂිප්ත බව, එහෙම ඇතිවෙන්න විදිහක් නෑ. එතකොට යම් විදියකින් අපේ මනසේ එහෙම ව්‍යාකූලත්වයක්, චංචල බවක් එහෙම රත්වෙන කැළඹෙන ගතියක් ඇතිවෙනවා නම් එතනත් එහෙමනම් කුසල් සිතක් නෙවෙයි, යම්කිසි අකුසල මූලයක් තියෙන්න පුළුවන්. ඉතින් අන්න ඒ විදියට ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලලා තමයි අපිට පුළුවන් වෙන්නේ හැබැවටම මේ ඇතිවෙන්නේ පටිග සංඥාවක් ද, එහෙම නැත්නම් හැබැවටම පටික්කුල සංඥාවක් ද කියන එක තේරුම් ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ. එතකොට හැබෑ පටික්කුල සංඥාව නම් එතැන ඒක පාදක කරගෙන අපිට යම්කිසි ගැඹුරු විදර්ශනාවකට යන්න වුනත් යම්කිසි ඉඩකඩක් තියෙනවා. එතකොට එහෙම ඉඩක් අපිට විවෘතකරගන්න පුළුවන්ක තියෙනවා. එතකොට එහෙම නැතිව දේවල් ප්‍රතික්ෂේප කරන්න එහෙම නැත්නම් ඇසුරු කරන්න කැමැති නැති ගතියක්, ඒකෙන් බැහැර වෙන්න ඕන ගතියක්, ඉවත් වෙන්න ඕන ගතියක් ඒ වගේ මතු වෙනවා නම් එතන පටිග සංඥාවක් තියෙන්න පුළුවන්. ඉතින් අන්න ඒ විදියට තමයි අපිට ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න වෙන්නේ ඒ ඒ මනෝභාවයන් දෙක මොකක්ද කියලා.

කෙනෙක් වෙලාවකට කියන්න පුළුවන් මේවා දකිනකොට මගේ ඇඟේ මාළු ගඟේ නටනවා කියලා. එහෙම නැත්නම් කියන්න පුළුවන් කොයිවෙලාවෙන් මේ වගේ දේවල් දකිනකොට මගේ ලේ රත්වෙලා කියලා. ඉතින් ඒ නිසා අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ සදහන් කලේ එවැනි දේ ඔබ පිළිකුලෙන් දකින්නේ, ඔබට තරහ තිවෙන, නැතිනම් ඔබ යම්කිසි මට්ටමක හතුරෙක් විදියට සළකන කෙනෙක් ගැන නම් ඔබ වඩාත් සැලකිලිමත් වෙන්න. හැබැයි දෙයක් ගැන ඔබ පොදුවේ පිළිකුල් සහගතව එය හෙළා දකිනවා නම් නොඑසේ නම් ඔබ ඒ පිළිබඳව, නැසෙන කාරණාව පිළිබඳව පොදුවේ හිතනවා නම් ඔබත් නැසෙන කෙනෙක් බවට, අන්න ඒ කාරණාවේදී ඔබ තරමක් දුරට ඡයගෙන ඇති බවට, භාමුදුරුවන් වහන්සේ සදහන් කලා. තවදුරටත්, වැඩිදුරටත් මේ දහම් කරුණු විස්තර කරගන්න අපිට අවසර දෙන්න, ඊට පෙරාතුව ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. සුපින්වතුනි අපි යළිත් සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා ප්‍රධාන පාලක මැදිරියේ සිට සියැස රූපවාහිනී මැදිරි පරිශ්‍රයට. අපි ඔබ එකතු කරගන්නා වැඩසටහන, සුගත පද විවරණ. අපි අද දවසේත් මෙම වැඩසටහනට සම්බන්ධව ගෞරවණීය ලෙස මැදිරියට වැඩම කරන්නට

යෙදුනේ නම කියන්නට අවසරයි, අනිපූජනීය ආවායඹී කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. භාමුදුරුවතේ ද්වේශය පිළිබඳව ද්වේශයක් හිතට එන්නේ නැතිවෙන්න ද්වේශයේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව ඔබවහන්සේ හරි අපුරුවට මනාවට අපි ළඟ තියෙන දුර්වලතා ටික උදාහරණයක් විදියට අරගෙන ඒවා මතක් වෙනකොට අපිටම හිතායන විදියට ඔබවහන්සේ හරි අපුරු ගෞලියකින් ඔබවහන්සේ මේ වැඩසටහනේ සම්පත් දායකත්වය සළසනවා. භාමුදුරුවතේ ඒ නිසා වැඩි වෙලා ගත්තොත් බලන අය මගෙන් එක්ක ද්වේශ වෙනවා, මං ඊළඟ කොටසට ඉතාම ඉක්මණින් යනවා. භාමුදුරුවතේ අනිත්‍ය සංඥාවෙන් වංචක ද්වේශය කියන කාරණාවයි අපි මේ ද්වේශය කොටසේ අවසාන සාධකය විදියට දකින්නේ. කොහොමද භාමුදුරුවතේ මේ දහම් කරුණ පැහැදිලි කරන්නේ.

ඇත්තටම දැන් ගෙහාන් මහත්මයා අනිත්‍ය සංඥාව කියන එකත් භාවනා කමටහනක් හැටියට ඉතාම අත්‍යවශය දියුණු කළ යුතුම ගුණයක්නේ. නමුත් ඒ ස්වරූපයෙනුත් මේ කියන වංචක ද්වේශය මතු වෙන්න පුලුවන් කියන බවයි නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නේ. ඒක උන්වහන්සේ මෙහෙම සිහිපත් කරනවා. ‘සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍ය බව දක්නා ඥාණය, අනිත්‍ය සංඥා නම්. අනිත්‍ය සංඥාව වැඩිම හෙවත් සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍යය බව නැවත නැවත මෙනෙහි කිරීම භාවනාමය කුසලයයි. ඥාති ව්‍යසන ආදියෙන් පීඩිත පුද්ගලයන් කෙරෙහි සමහර විට ඒ ව්‍යසනය පිළිබඳව වූ ද්වේශය අනිත්‍ය සංඥා වේශයෙන් පහළ වේ. එයින් වංචිතවූයේ අනිත්‍යතාවය මෙනෙහි කිරීමේ ආකරයෙන් සිදු වූ දෙය පිළිබඳව ශෝක කරන්නේ එය ද්වේශයම වැඩිමකි. දැන් ගෙහාන් මහත්මයා මේක හුඟක් වෙලාවට තමන්ගේ සම්පතම පුද්ගලයෙක් මරණයට පත්වුනාම එබඳු අය තුළ, එහෙම නැත්නම් ඒ ඥාතීන් තුළ අපි ප්‍රකටවම දකින කාරණයක්. ඒක අපි තුළ වුනත් මතු වෙන්න පුලුවන් හරියට ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවක් නොකලොත්. ඒ කියන්නේ දැන් මරණය පිළිබඳව අපි කොච්චර හිතලා දැනගෙන තිබුනත් ගෙහාන් මහත්මයා, අපි සම්පතම ඒ කියන්නේ අපි වඩා ඇලුම් කරන, වඩා ප්‍රිය කරන පුද්ගලයෙක් මරණයට පත්වුනහම ඒ මරණය අපේ මතසින් පිළිගන්න අපි එව්වර සුදානම් නැහැ එකඟ වෙන්න කැමැති නැහැ. ඒකට හේතුව තමයි අපි කොච්චර දේවල් පිළිබඳව අපිට දැනුමක් තිබුනා වුනත් අපි ප්‍රායෝගිකව ඉන්නා තැන හුඟක් ප්‍රාථමික තැනක් වෙන්න පුලුවන්. එතකොට දන්නා දේ ගොඩක් පුළුල්. පුද්ගලයෝ මරණයට පත්වෙනවා, අනිත්‍ය ස්වභාවය මේ සංස්කාර ධර්මයන්ගේ ස්වභාවයයි, මේ කිසිවක් අපිට ඕන විදියට පවතින්නේ නෑ, අපිට ඕන විදියට පාලනය කරන්න බෑ, මේ හැම එකක්ම

හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටගෙන බිඳිලා යනවා, මේ වගේ කාරණා ඕනතරම් අපි අහලා තියෙනවා, හිතලා තියෙනවා, කතා කරලා තියෙනවා, අනිත් අයට කියාදිලා තියෙනවා. ඒ කොච්චර එහෙම තිබුනත් සැබැවටම ඒක සිද්ධ වෙනකොට ඒ අපි දන්නා ධර්ම මත පිහිටා සිටීමේ දුෂ්කරතාවය තමයි අපි කොයිකාටත් තියෙන්නේ. ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය, ධර්මය ප්‍රගුණ කිරීමය කියලා අපි පුහුණු කරන එක කොටසක් තමයි ඒක. මොකක්ද අපිට ධර්මය පුහුණු කරනවා කියලා පියවර තුනක් අපිට පුහුණු කරන්න තියෙනවා. පළවෙනි පියවර තමයි, අපේ මතයේ තියෙන යම් යම් දුර්වලකම් හඳුනාගෙන ඒවා දුරු කරන්න වැයම් කිරීම. දෙවෙනි කාරණය තමයි මතයේ ගොඩනගා ගත යුතු අත්‍යාවශ්‍ය ගුණාංග හඳුනාගෙන ඒවා මතුකරගෙන ඒවා සංවර්ධනය කරගැනීම. තුන්වෙනි පියවර තමයි මේ කාරණය, ලෝක ධර්මතා තේරුම් අරගෙන ඒවා හමුවේදී අපේ මතය සැලෙන්නේ නැතිව ඒ ධර්මතාවය පිළිගෙන, ඒකට සිත එකඟ කරගෙන, එහි පිහිටන්නට පුළුවන් ගතිය. එතකොට ඔය කරුණු තුන තමයි ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය හැටියට අපිට ප්‍රගුණ කරන්න තියෙන්නේ. ඕකෙන් පළවෙනි සහ දෙවෙනි කාරණා දෙක යම් යම් ප්‍රමාණයකට අපි ප්‍රගුණ කරනවා, අපි හැමකෙනෙකුටම යම් යම් ප්‍රමාණයක අත්දැකීම් තියෙනවා, අපිට අමාරුම දේ තමයි අර ලෝක ධර්මතා තේරුම් අරගෙන ඒවාට සිත එකඟ කරගැනීම. එතකොට අනිත්‍ය බව, පුද්ගලයන් අභාවයට යනවා කියලා කියන්නේ අනිත්‍ය භාවයේම ලක්ෂණයක්. ඒක අපි උපතේ ඉඳලා මරණය දක්වාම කුඩා අවධියේ ඉඳලා අපි හැමකෙනෙක්ම දන්න, අත්දකින, තේරුම් ගන්න, කතාකරන, නිතර සාකච්ඡා කරන, නිතර පෙනෙන පොදු ධර්මතාවයක්, අනිත්‍යය කියලා කියන්නේ. එහෙම වුනත් අපිට පිළිගන්න බැරිම ධර්මතාවයන් අනිත්‍යය. ඒ කියන්නේ හැමදාම පෙනෙන, හැමදාම ස්පර්ශ වෙන දේට අපි ඒක පිළිගන්න සූදානම් නෑ, සමහර අවස්ථාවල අපි ඒක ආදරයෙන් පිළිගන්නවා. සමහර අවස්ථාවල අපි විසින්ම ඒක ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. එතකොට අනිත්‍යය ආදරයෙන් පිළිගන්නේ කොයි වෙලාවටද, අනිත්‍යය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ කොයි වෙලාවටද. දැන් අපිට අවශ්‍ය විදියට දේවල් වෙනස් වෙනවා නම් අපි අනිත් අය ආදරයෙන් පිළිගන්නවා. අපි හරි කැමතියි. ඒ කියන්නේ උදාහරණයක් හැටියට ගන්නහම, දැන් ඔන්න පොඩි දරුවෙක් ඉක්මණට ලොකු වෙනවා නම්, එතකොට අම්මා තාත්තා ඒක බොහොම ආශ්වාදයෙන් සළකනවා, ආ පුතා දැන් තාත්තා වගේ උස යනවා, අම්මා වගේ ලස්සන වෙනවා, එතකොට දැන් මේ උස යනවා ලස්සන වෙනවා වැඩෙනවා කියන්නේ මොකක්ද, අර කුඩාවට හිටපු දරුවාගේ රූප කලාප බිඳි බිඳි අලුතෙන්

අප්‍රතෙන් අහිතව රූපකලාප හටගන්නවා. එයාගේ මනෝභාවයන් තිබිවිව ඒවා වෙනස් වෙව් දැන් අහිතව චිත්ත චෛතසික ධර්මයන් ඡනිත වෙනවා. එතකොට ඒ දරුවාගේ නාමරූප ධර්ම නිත්‍ය වුනා නම්, ඒ දරුවා ඉපදිවිවි විදියට එහෙම්මම ඉන්න ඕන. ආයෙ වෙනස් වෙන්න විදියක් නෑ. ඒ දරුවා වැඩෙනවා කියන එකේ තේරුම අර මුලින් තිබිවිව නාමරූප ධර්ම දැන් වෙනස් විමට ලක්වෙලා. එතකොට එතන සිද්ධ වෙන්නෙන් අනිත්‍යය. ඒ අනිත්‍යය අපි ආදරයෙන් පිළිගන්නවා. ඒක බොහොම ආශ්වාදනීය ආකරයෙන් දකිනවා. ඊළඟට තව අවස්ථාවක අපි හිතමු දේවල් අභාවයට යන එක. දැන් අපිට පරණ ගෙයක් කඩලා අයිත් කරගන්න ඕන කම තියෙනවා. කඩලා අයිත් කරගන්න ඕන වෙලාවට, අපි නිකං යකඩඉන්නක් ගෙනිහිල්ලා එකපාරක් අනිතකොටම අර බිත්ති ටික හැලෙනවා නම්, එතකොට කුළුගෙඩියක් ගෙනිහිල්ලා එකපාරම ගහනකොට අර බිත්ති ටික සර සර ගාලා හැලෙනවා නම් අපිට බොහොම සතුටුයි. වැඩි වෙහෙසක් නැතිව ඉක්මණටම ඒක කඩාගන්න පුළුවන් වෙනවා. දැන් අපිට ගොඩනගාගන්න ඕන එකක් අමාරුවෙන් අමාරුවෙන් ගොඩනගාගෙන යනකොට ඒක හැපුනොත් එහෙම එතකොට හිතට අමාරුයි, ඒකට අපි කැමැති නෑ. එතකොට අපිට යමක් කඩා බිඳගන්නට ඕන වෙලාවට ඒක කඩාහැලෙනවා නම් ඒ අනිත්‍යය අපි පිළිගන්න ලැස්තියි. ඊළඟට අපට එපාවෙව්ව පුද්ගලයෙක් මැරෙනවා නම්, එතකොට අපි යම් පුද්ගලයෙකුට විරුද්ධ නම්, යම් පුද්ගලයෙකුගේ පැවැත්ම අපිට මහා කරදරයක් නම්, බරක් නම් ඒ පුද්ගලයා මැරෙනවා නම් හොඳයි කියලා හිතූනාම ඔන්න ඒ පුද්ගලයා මැරෙනවා නම් අප්පේ ඇති යන්නම් තිබිවිව මහා කරදරයක් ඉවර වුනා කියලා ඒකගැනත් සතුටු වෙනවා. හැබැයි දැන් අනිත්‍ය අපි පිළිගන්න අපි කැමති නැත්තෙ අර අපි ආදරය කරන, අපි ඇළුම් කරන, අපි ප්‍රිය කරන, බොහෝ කාලයක් ජීවත් වෙන්නට ඕන කියලා හිතන, යමක් ශක්තිමත්ව තියෙන්න ඕන පවතින්න ඕන කියලා හිතන එබදු ද්‍රව්‍යයක් හෝ පුද්ගලයෙක් හෝ අභාවයට යනවා නම් ඒකට තමයි අපි කැමැති වෙත් නැත්තෙ. එතකොට හැමදාම මේ ඉන්ද්‍රියන්ට ගෝචර වෙන මේ අනිත්‍යය ධර්මය විටෙකදී අපි ආශ්වාදයෙන් වැළඳගන්නවා. විටෙකදී අපි ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. ඒ ආශ්වාදයෙන් වැළඳගන්න අවස්ථාවේදීත් අපි ඒ ධර්මතාවය හරියට තේරුම් ගන්න උත්සාහ කරන්නෙන් නෑ, ප්‍රතික්ෂේප කරන අවස්ථාවේත් අපි ඒක හරියට තේරුම් ගන්න උත්සාහ කරත් නෑ. ඉතින් මේ වංචක ධර්ම වංචක ද්වේශය හැටියට මතුවෙන්නෙ අර ප්‍රතික්ෂේප කරන අවස්ථාවේ ඇතිවෙන ස්වභාවය. නමුත් සමහර අවස්ථාවල ඒක වංචක ධර්මයක් හැටියට මතුවෙන්නෙ කොහොමද කියන එක තමයි නායක

භාමුදුරුවෝ මෙතනදී පැහැදිලි කරන්නේ. අනිත්‍ය සංඥා නම්, අනිත්‍ය සංඥාව වැඩිම හෙවත් සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍යය බව නැවත නැවත මෙනෙහි කිරීම භාවනාමය කුසලයයි. ඥාති ව්‍යසන ආදියෙන් පීඩිත පුද්ගලයන් කෙරෙහි සමහර විට ඒ ව්‍යසනය පිළිබඳව වූ ද්වේශය අනිත්‍ය සංඥා වේශයෙන් පහළ වේ. එයින් වංචිතවූයේ අනිත්‍යතාවය මෙනෙහි කිරීමේ ආකාරයෙන් සිදුවූ දේ පිළිබඳව ශෝක කරන්නේය. එය ද්වේශයම වැඩිමකි.' එතකොට දැන් තමන්ගේ ඥාතියා මියගියා. ඒ මියගිය එකට අපි කැමැති නෑ. ඒ අකමැති බව එතකොට ද්වේශයයි. ඒ ශෝකය හැටියට මතුවෙන්නේ ඒ ද්වේශයමයි. එතකොට ඒ කියන ද්වේශය අපේ මනසේ විටින් විට, විටින් විට මතුවෙන්නට පුළුවන් විවිධ ස්වරූපවලින්. ගුණ සිහිකිරීමේ ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්න පුළුවන්. අතේ ඒ මියගිය කෙනා හරිම ගුණසම්පන්න කෙනෙක්, ජීවත් වෙලා ඉන්න කාලෙ අපිට මෙහෙම උදව් කලා, මෙන්න මේ විදියට කලා. ඉතින් එහෙම හිත හිතා ශෝක වෙනවා. එතකොට දැන් අපි කිව්වොත් එහෙම ඇයි ඔය දැන් මියගිය කෙනා ගැන ආයෙ ආයෙ කල්පනා කර කර ශෝක වෙන්නේ, නෑ මං මේ ශෝක වෙනවා නෙමෙයි එයාගේ ගුණයයි සිහි කරන්නේ. එහෙම ඉතින් අපි අමතක කරන එක සුදුසු නෑනේ. මැරුණා වුනත් ඒ මනුස්සයා ජීවත් වෙලා ඉන්න කාලෙ මෙව්වර මෙහෙම අපිට උදව් කරපු හොඳ සත්පුරුෂයෙක්නේ. එතකොට දැන් ගුණ සිහි කිරීමේ මුඛාවෙන් අපේ මනසේ අර මරණය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම කියන කාරණය තමයි මතුවෙන්නේ. ඒ ද්වේශය මතුවෙන එක ස්වරූපයක්. එතකොට තව පැත්තක් තමයි මේ අනිත්‍යය සිහි කිරීමේ ස්වභාවය. ඒ කියන්නේ භාවනා කරන කෙනෙකුට හිතෙනවා මේක හොඳ කමටහනක්. ඒ කමටහන නැවත නැවත අනිත්‍ය ධර්මය දකින්න සුදුසුයි. එතකොට අනිත්‍ය ධර්මය දැකීමේ ස්වරූපයෙන් අර තමන්ගේ මවගේ පියාගේ ඥාතියාගේ බිරිඳගේ සැමියාගේ දරුවාගේ එහෙම නැත්නම් තමන්ගේ ආදරය කල පුද්ගලයාගේ මරණය පිළිබඳ නැවත නැවත සිතන්න පෙළඹෙනවා. හැබැයි ඒ පෙළඹෙන වාරයක් පාසා මනස තුළ සියුම් ශෝකයක් මතුවෙනවා. එතකොට ඔහුට හෝ ඇයට තමන් ශෝක වෙනවා කියන එක දැනෙන්නේ නෑ. ඒ තැනැත්තාට හිතෙන්නේ මම නැවත නැවත අර ඥාතියාගේ මරණය ගැන හිතලා අනිත්‍යය මෙනෙහි කරනවයි කියලා. එතකොට අන්න ඒ වගේ ඉතාම සුක්ෂ්ම ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්න පුළුවන් අනිත්‍යය ස්වරූපයෙන් අර වංචක ද්වේශය.

දැන් භාමුදුරුවනේ පැහැදිලි කරගෙන යනකොට හොඳාකාරවම පැහැදිලි වෙන දෙයක්, අර අපි කියනවානේ භාමුදුරුවනේ ප්‍රශ්නය තමන්ගේ නොවෙන

තාක් කල් පිළිතුර දාර්ශනිකයි. ඊටපස්සෙ අපි දැන් මේකෙදි ඔබවහන්සේ කියන කාරණාවෙදි අවමංගල කාරණාවකදි, කෙනෙක් මැරුණා කියලා දැනුනම තරහකාරයෙක් නම් අනේ කමක් නෑ ඒ ඉතින් ලෝකෙ ස්වභාවය මිනිස්සු මැරෙන්න එපැයි, ජීවත් වුනා වගේම. හැබැයි එයා හිටියා නම් මැරෙනවා කියලා හිතන්නෙවත් නැතිව ඔහොම කියනවා. නමුත් භාමුදුරුවනේ අපිට මේ තත්වය ආවහම අපි අහනවා ඇයි මටම මෙහෙම වෙන්නෙ, කියන තත්වය. තව කෙනෙකුගේ ගෙයක් කඩා වැටුනහම ඕවා ඉතින් යාදෙන සල්ලි නෙවෙයිනෙ, ඕවා හොඳ විදියට හොයපුවා නෙවෙයිනෙ කියනවා. එතකොට මට වුනාම ඇයි මෙව්වර සාධාරණ විදියට කරපු අපිට මෙහෙම වුනේ. එතකොට භාමුදුරුවනේ දැන් මේ කියන ස්වභාවය අපි ඇතුලේ සරල කාරණාවක් විදියට සමාජයේ ඕනම කෙනෙක් ළඟ තියෙන දෙයක්. භාමුදුරුවනේ කොහොමද අපි එතකොට ඒ තත්වයෙන් අත්මිදෙන්නෙ.

ඒ තත්වයෙන් අත්මිදෙන්න ඉතාම ප්‍රවේශමෙන් තමයි අපි නැවත නැවත පරීක්ෂා කරලා බැලිය යුත්තේ, ඒ කියන්නෙ ගෙහාන් මහත්මයා දැන් අපිට මෙනෙදි වෙත්කරගන්න හරිම දුෂ්කර වෙන්නෙ අර අනිත්‍යය සිහි කිරීම කියන එක ලෝකෙ වරදක් නෙවෙයිනෙ. ඒක හොඳ දෙයක්. කෙනෙකුගේ ගුණ සිහි කරනවා කියන එකත් වරදක් නෙවෙයිනෙ. ඒක හොඳ දෙයක්. අන්න ඒ හොඳ දේ හරහා තමයි අපිට නොදැනුවත්ව අර වැරද්දට යන්න. දැන් මේ වංචක ධර්ම ගත්තහම සමස්තයක් වශයෙන් හැම වංචක ධර්මයකම තියෙන්නෙ ඒ සුක්ෂම ගතිය තමයි. ඒ කියන්නෙ අපි නිතර නිතර කිව්වානෙ අනුන් රැවටීම නෙවෙයි මෙනත තමනුයි රැවටෙන්නෙ. එතකොට තමන් රැවටෙන්නෙ ඒක ගුණයක් කියලා හිතාගෙන. ඒක කුසල්ධර්මයක් කියලා හිතාගෙන, ඒක හොඳ මනෝභාවයක් කියලා හිතාගෙන තමයි රැවටෙන්නෙ. එතකොට අර ලෝකයෙහි සම්මත නම් ඒක හොඳ මනෝභාවයක් කියලා අපිට ප්‍රශ්න වඩාත් සංකීර්ණයි. දැන් ගුණ ඇගයීම, ගුණගරුක භාවය කියන එක ඒක හොඳ දෙයක් හැටියට ලෝකෙ සම්මතයි. අනිත්‍යය මෙනෙහි කිරීම කියන එක හොඳ දෙයක් හැටියට, විදර්ශනාවක් හැටියට ඒක භාවනාවක් හැටියට ලෝකෙ සම්මතයි. අන්න ඒ සම්මත වූ යහපත් දේවල් එක්කලා මේ වංචක ධර්ම මුහුටුනාම තමයි අපිට ප්‍රශ්න වඩාත් සංකීර්ණ වෙන්නෙ. එතකොට දැන් භාවනාවක් හැටියට ගත්තහම බුදුරජාණන් වහන්සේ අනිත්‍යය සංඥාව විශේෂයෙන් අගය කරනවා, ඒක දියුණු කරගතයුතු ගුණයක් හැටියට. ඒ අනිත්‍ය සංඥාව අපිට මෙනෙහි කරන්න වෙන්නෙත් ඇත්තටම දේවල් කැඩෙන බිඳෙන අවස්ථාවල තමයි ඒක

මෙතෙහි කරන්න සුදුසුම අවස්ථාව. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගන්නයිත් පස්සේ යමක් හොඳට තියෙනකොට අන්න ඒක අනිත්‍යයි, එහෙම කල්පනා කලයි කියලා අපිට අනිත්‍යය දැනෙන්න. අපි මීට ඉහතදිත් සිහිපත් කලා අර එක අම්මා කෙනෙක් මරණානුස්සනි භාවනාව කරන්න ගිහිල්ලා ඇස් දෙක පියාගෙන හිත එකඟ කරගෙන මම මැරෙනවා, දැන් මගේ මළකඳ තියෙනවා, ඊටපස්සෙ ඒක කුණුවෙනවා, ඒක දිරාපත් වෙනවා, ආදී වශයෙන් මනෝමය සංඥා මතුකර කර හිතන්න උත්සාහ කරනවා. ඒක නිවැරදි මරණානුස්සනිය නෙවෙයි. එතන තියෙන්නෙ කල්පිතයක්. එතන මනසින් මවනවා. ඒක හරියන් නෑ. එතකොට අපි හොඳට සජීවීව ශක්තිමත්ව තියෙන දෙයක් දිහා බලලා ආ මේක අනිත්‍යයි කියලා හිතුවයි කියලා එතන අපිට අනිත්‍යය ප්‍රකට වෙන්න. ඇත්තටම අනිත්‍යය සිහි කරන්න සුදුසුම තැන තමයි අනිත්‍යතාවය ප්‍රකට වෙන තැන, ඇත්තටම එහෙම වෙන තැන. ඉතින් ඒ නිසා කෙනෙක්ගේ අභාවය ඉතාම සුදුසුයි අනිත්‍යතාවය මෙතෙහි කරන්න. නමුත් ප්‍රශ්න තියෙන්නෙ නැවත නැවත ඒකට තමන්ගේ අවධානය යොමු වෙන්නෙ අනිත්‍යය මෙතෙහි කරන්නද නැත්නම් ඒ කාරණය මට දරාගන්න බැරිකම නිසාද. ශෙහාන් මහත්මයාට මතකද අපි පෙර දිනෙක අපි සිහිපත් කලා අපි ගල්ලෙනක භාවනා කරන කාලෙ කඬින පින්කමක් අවස්ථාවක අම්මා කෙනෙකුයි දුවෙකුයි ඇවිල්ලා ඒ ගල්ලෙන ළඟ තිබිවිවි පරිසරය දැකලා හරිම නිකං මුව නොසැහෙන්න ප්‍රශංසාත්මක වචන ටිකක් කිව්වා. අනේ කොච්චර ලස්සන තැනක්ද භාමුදුරුවන්ට ලැබිලා තියෙන්නෙ, මේ ප්‍රදේශයේ මෙහෙම තැනක් තියෙනවා කියලාවත් හිතන්න බෑ, හරිම ලස්සනයි. හරිම වටිනවා. ඔහොම කියාගෙන කියාගෙන ගිහිල්ලා එකපාරටම ඒ අම්මා කිව්වා ඉතින් මේවා කොච්චර ලස්සන වුනත් ඉතින් මේ සියල්ලක්ම අනිත්‍යයි, මේ දැකපු ඇහැන් අනිත්‍යයි, මේ හිතපු හිතත් අනිත්‍යයි කියලා නැවැත්තුවා. ඉතින් ඒ වෙලාවේ ඇත්තටම මට ඒක තේරුන් නෑ මොකක්ද මේ වුනේ කියලා. පස්සෙ කල්පනා කරනකොට තමයි මට වැටහුනේ, ඒ අම්මට මොකක්ද වුනේ, දැන් තමන්ගේ මනසේ අර තෘෂ්ණා මූලික අදහස්, ලෝභ සහගත චේතනා දෝරෙ ගලනවා කියලා දැනුනා. ඒ දෝරෙ ගලනවා කියලා දැනිවිච ගමන් ඒක වහන්ත මොකක්ද කලේ, අනිත්‍යය තමයි ගෙනල්ලා උඩට දාන්නෙ - දැන් ඔබවහන්සේ ඉස්සරහනෙ මේ කියන්නෙ - එතකොට දැන් තමන්ගේ මනසේ දුර්වලකම් මතුවුනා කියලා අනිත් අයට දැනෙනවාට කැමැති නෑ. ඒක වහන්ත හොඳම එක තමයි මේ අනිත්‍යය. එතකොට අන්න ඒ වගේම තමයි අපේ මනසේ ශෝකය මතු වෙනකොට ඒ කියන්නෙ ප්‍රියමනාප පුද්ගලයාගේ අභාවය පිළිබඳව අපේ මනස නැවත නැවත වැළපෙනවා, නැවත නැවත ඒ

පිළිබඳව ශෝක වෙනවා. ඒ මනසේ ඇතිවෙන පීඩාව, වේදනාව වහගැනීමේ උපායමාර්ගයක් හැටියට භාවනා කරන්න යොමුවෙව්වි පුද්ගලයෙකුට, අනිත් අයට නෙවෙයි. අනිත්‍යය මෙනෙහි කරන්න අනිත්‍ය සංඥාව පුහුණු කරන්න යොමුවෙව්වි කෙනෙකුට අර තමන්ගේ මනසේ ඇතිවෙන ශෝකය, වේදනාව දුරු කරගැනීමේ උපායමාර්ගයක් හැටියට පෙනෙනවා අර අනිත්‍යය සිහිපත් කිරීම. ඉතින් මට මතකයි අපේ රේරුකානේ මහනායක භාමුදුරුවන්ට දීර්ඝ කාලයක් උපස්ථාන කරපු දොස්තර මහත්මයෙක් හිටියා මොරටුවේ, ඉතින් එතුමා අම්මට හුඟාක් ඇලුම් කලා. ඒ අම්මා හදිසියේ මියගියා. මියගියාට පස්සෙ ඉතින් ඒ පිළිබඳව හුඟක් ඒ දොස්තර මහත්මයා දුක්වුනා. ඊටපස්සෙ යාළුවො කියලා තියෙනවා දැන් ඉතින් ඕක ගැන හිත හිතා දුක්වෙන්න ඕන නෑ, ඕක අමතක කරලා දාන්න. එතකොට ඒ දොස්තර මහත්මයා මාත් එක්කලා කිව්වා භාමුදුරුවනේ යාළුවො කියනවා මේක අමතක කරන්න කියලා, ඇයි මං ඒක අමතක කරන්නෙ. මට ඒක අනිත්‍යය තේරුම් ගන්න හොඳම අවස්ථාවක් නේද, ඒ නිසා මං ඒක අමතක කරන්නෑ, නැවත නැවත මං ඒ තුළින් අනිත්‍යය සිහි කරනවා කියලා. ඉතින් එතුමා ඔය ප්‍රකාශනය කලේ හැබැවටම කාරණය තේරුම් අරගෙනද, මේ වංචක ධර්මයට හසුවෙලාද කියලා කියන්න බෑ. ඉතින් මම හිතනවා එතුමා ගොඩක් ධර්මය පිළිබඳව උනන්දු වෙන කෙනෙක් නිසා සමහර විට ඒක එතුමාට දැනෙන්න ඇති මට මේක අනිත්‍යය සිහි කරන්න හොඳම අවස්ථාවක් නේද කියලා. එතකොට ශ්‍රද්ධාවෙන් තමයි ඒක කියන්න ඇත්තේ. හැබැයි ශ්‍රද්ධාවන් තුළමනේ මේ වංචක ධර්ම ගොඩනැගෙන්නේ. ඒ නිසා එතුමා ඒක කිව්වා වුනාට අර අම්මා මරණයට පත්වුනා කියන එක අමතක කරන්න ලැස්ති නෑ, ඒක නැවත නැවත සිතට එනවා, දැන් අර යාළු මිත්‍රයෝ යෝජනා කරන්න කියලා. එතකොට දැන් තමන් අමතක කරන්න කැමැති නෑ, මොකද අර ශෝකයත් එක්ක ගිලෙන්නයි කැමැති. එතකොට තමන්ට ශෝක වෙනවා කියලා පෙන්වන්නත් කැමැති නෑ, ඒකට කරන්න තියෙන හොඳම දේ තමයි මේක මට හොඳ භාවනා කමටහනක් කියලා ගන්න එක. ඉතින් අන්න ඒ වගේ පහසු නැහැ තේරුම් ගන්න. අපි නිතරම කියන දෙයක් තමයි නරකෙහි ඇති නරක වටහාගන්න ලේසියි, හොඳ නරක් වෙන විදිය තමයි තේරුම් ගන්න අමාරු. ඒ කියන්නේ ලෝකයේ හොඳ යැයි සම්මත වෙව්වි දෙයක්, තමන්ගේ මනසට හොඳක් හැටියට දැනෙන දෙයක්, ඇත්තටම එහි තියෙන වරද දකින්න පහසු නෑ. සත්තු මරන එක හොඳ නෑ කියලා කවුරුත් පිළිගන්න ලැස්තියි. එතකොට මොකද ඒක තමන්ට තේරෙනවා ඒක වරදක්. තරහා ගන්න එක හොඳ නෑ කියලා පිළිගන්න ලැස්තියි. මොකද ඒකෙ පැහැදිලිව

නියෙන ඒ තරක තමන්ට දැනෙනවා. එතකොට මේ අනිත්‍යය සිහි කිරීම හොඳ නැකියන්නෙ කොහොමද. ඉතින් අනිත්‍යය සිහි කරන එකේ මොකක්ද නියෙන වැරද්ද? ගුණ සිහි කරන එකේ මොකක්ද නියෙන වැරද්ද? අන්න ඒ ස්වරූපයෙන් තමයි ආයෙ ආයෙ අර ශෝකයට අපේ මනස පතිත වෙන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා ශෙහාන් මහත්මයා ඇහුවා වගේ මේකෙන් ගැලවෙන්න අපිට නියෙන සුදුසුම තැන තමයි මේ කියන අනිත්‍ය සංඥාව ඇත්තටම වෙනත් දේවල් ලබාගැනීමට ගියාමත් මං මේ විදියෙන් අනිත්‍යය මෙනෙහි කරන්න උත්සාහ කරනවාද. එතකොට මේ ප්‍රියමනාප පුද්ගලයා මරණයට පත්වෙච්චි අවස්ථාව විතරක්ම මං මේ නැවත නැවත අනිත්‍යය සිහි කරන්න උත්සාහ කරන්නෙ කුමක් නිසාද? එතකොට මේ උනන්දුව මට අතින් කාරණා ගැනත් නියෙනවාද, ඒ කියන්නෙ වෙනත් පුද්ගලයෙක් මැරුණහමත් මම මෙහෙම අනිත්‍යය සිහි කරන්න උත්සාහ කරනවාද, වෙනත් ද්‍රව්‍යයක් අභාවයට ගියාමත් මම මෙහෙම අනිත්‍යය සිහි කරන්න උත්සාහ කරනවාද, එහෙම නැත්නම් මේ වඩාත් ඇලුම් කරන පුද්ගලයා ගැන විතරද මං මේ වැඩිපුර අනිත්‍ය සිහි කරන්න උත්සාහ කරන්නෙ. අනන්ත එහෙම ටිකක් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන. එහෙම බැලුවොත් තමයි මෙතන මේ ශෝක වීමේ නියෙන අවශ්‍යතාවය ද මං මේ අනිත්‍යය සිහි කිරීම ස්වරූපයෙන් වංචනික විදියට වරද්දගෙන නියෙන්නෙ කියලා අපිට තේරුම් ගන්න යම්කිසි මොළයක් හදාගන්න පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ මං කියන්නෑ අනිවාර්යයෙන් තේරුම් යනවා කියලා. ඉතින් දරණ උත්සාහයේ ප්‍රමාණයට තමයි අපිට ඒක වටහා ගන්න වෙන්නෙ.

සිතන්නට කාලය එළඹ ඇත, සිතිය යුත්තේ ඔබයි, තීරණය ඔබට බාරයි. පුරා හෝරාවක් පුරාවට අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සමඟිනි සුපින්වතුනි අපි අද දහම් සාකච්ඡාවේ ද්වේශයේ අවසන් කොටස් කිහිපය අප තුළ වංචක ධර්ම ආකාරයෙන් ගොඩනැගෙන ස්වරූප පිළිබඳව සාකච්ඡාවට බඳුන් කලා, නිදර්ශන සහිතව, ඉතාමත්ම සරලව. ඉතින් අද දවසට අපට මෙලෙසට වැඩසටහනින් සමූහෙන යන්නට සිදුවෙනවා, ඒ මන්නෙන් අපි සිහිපත් කරනවා මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා ගෙනෙන සියලු රූපවාහිනී නාලිකාවේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආචාර්ය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමා, ඒ වගේම එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය සහ ගරු පරිපාලන අධ්‍යක්ෂතුමන් සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ප්‍රමුඛ සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය අපිට මේ වැඩසටහන් වෙනුවෙන් ලබාදුන් අවවාද අනුශාසනා සියල්ල ඉතාමත් ගෞරව පූර්වකව සිහිපත් කරමින් ඔවුන්ගෙන් ලැබුණු සහය ඒ සියල්ල ශක්තිය නිසාවෙන් තමයි මේ වැඩසටහන අඛණ්ඩව දිගින් දිගටම

අප කරගෙන යන්නේ. ඉතින් ඒ නිසා ඔවුන් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින් අද දවසේ මේ වැඩසටහනට නිරන්තර සම්පත් දායකත්වය, ප්‍රධාන සම්පත් දායකත්වය අපට සළසාලන, රටට, දැයට, ගමට, ඔබට, මට, අපට, අප සියලුදෙනාටම අනුකම්පාවෙන් අදත් සියැස රූපවාහිනී මැදිරියට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි අනිපූජ්‍ය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේට අපි ඉතාමත්ම ගෞරව පූර්වක නමස්කාර පූරකව ස්තූතිවන්න වෙනවා වැඩම කිරීම සම්බන්ධයෙන්. ඉතින් එහෙනම් අදට අපිට අවසර දෙන්න වැඩසටහනින් සමුගෙන යන්න. යළිත් ඊළඟ සතියේ මේ වැඩසටහන් කොටසින් ඔබ හමුවීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් ඔබෙන් සමුගන්නවා, සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබට රටට යහපතක්ම වේවා!

<https://www.youtube.com/watch?v=dhtydJ6LRPQ>

14 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝ වේවා, යහපතක්ම වේවා! සියැස රූපවාහිනිය සියැසින් තරඹන ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට. අදත් අපිට අරඹන්නට අවසරයි ඔබ ආස කරන ඔබ ආදරය කරන ඉතාම ගෞරවයෙන් ඔබ තරඹන මේ ඔබේම වැඩසටහන ගුරුවදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ. අද දවසේත් අපි වැඩසටහනට ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් වැඩම කරන්නට යෙදුනු අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පිළිගැනීම පළමු යුතුකම, පළමු වගකීම සහ වගවීම වන නිසාවෙන් අපේ භාමුදුරුවන් අද මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනු ගෞරවණීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ නම කියන්නට අවසර, අනිපූර්ණ ආවායඝී කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් මැදිරි පරිශ්‍රයට නමස්කාර පූර්වකව පිළිගන්නවා. ඒ වගේමයි අද දවසේත් වැඩසටහන ඇරඹුමට පෙර අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා, මේ වැඩසටහනට නිරන්තර අවවාද, අනුශාසනා තිළිණ කරන මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා ලොව ප්‍රථම එකම නාලිකාව නිර්මාණය කල, නාලිකාවේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආවායඝී පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමා, එම මැතිනිය හැමදාමත් අපිට අම්මා කෙනෙක් වගේ ආශීර්වාද සලසන කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය සහ ගරු පරිපාලන අධ්‍යක්ෂතුමන් සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමා ප්‍රමුඛ වැඩසටහන් නිෂ්පාදක තුමන් ඇතුළු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය. ඔවුන්වත් එක් පසෙකින් සිහිපත් කරමින් ගෞරවනීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ වෙන යොමු වන විට මට මේ සද්දෙන ත්‍රේමාසික සඟරාව මගේ අතට ලැබුනා. භාමුදුරුවන් මේකෙ චාරිකාව කියලා කොටසක තියෙනවා, වළාකුලකට පිපෙන මලකට ගලන දියපාරකට නම් නොමදෙමි මටම මම මුණගැසෙන තරු මේ සිහින සේවා අතර ඇවිදිමි. අතර මග නතර නොවන ගමනක යන විට ඔබත් මමත් අතරමං වන්නට පුලුවන්. දහමේ අතරමං වුනොත් එය සසර කතර අතරමග නතර කරන තැනකට පත්වෙන්නටත් පුලුවන්. ඒ නිසා හොඳ කරන්නට ගිහින්, පින්දහම් කරන්නට ගිහින් ඒවා වංචක ධර්ම වලට හසුවුනොත් කරපු පිනට වඩා පව් වැඩිවෙන්නට පුලුවන්. ඒ නිසා මේ කාරණා ගැන සුක්ෂමව අප කල්පනා කළ යුතු කාලයක අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් ඊළඟ කොටසට ආරම්භය ලබාගන්නට සූදානම්. භාමුදුරුවන් රේරුකානේ චන්දවිමල අපේ මහාචාර්‍ය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ මේ රචනා වුනු පොතේ හරි අපූරු කොටසකට අපි එනවා.

ඊර්ෂ්‍යාව, දැන් මේ කොටස කතා නොකර ඉස්සරහට යන්නත් හාමුදුරුවන් මට ඊර්ෂියයි. ඒවගේම බලන අයටත් මම වැඩිපුර කතා කලොත් ඔබවහන්සේගේ පැහැදිලි කිරීම අහගන්න බැරිවුනොත් තවත් ඊර්ෂියා හිතෙන්න පුලුවන්. ඇත්තටම හාමුදුරුවන් මේ ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණාව දහමේ අපි හඳුනාගන්න කොහොමද සහ මේ පොතේ විස්තර වෙන්න කොහොමද කියන කාරණාවෙන් අපි ප්‍රවේශය ලබාගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! මේ ඊර්ෂ්‍යාව කියන දුර්ගුණය බොහෝ දෙනා තුළ තිබුණා වුනත් හුඟාක් දෙනා තියෙනවා කියලා පිළිගන්න අකැමැති දුර්ගුණයක් ගෙහාත් මහත්මයා. දැන් තරහා එනවා කියන එක පොදුවේ සාමාන්‍යයෙන් මට හරියට තරහා එනවා කියලා එහෙම සමහර අය පිළිගන්න සූදානම් ඒක. ඊළඟට තෘෂ්ණාව කියන එකත් යම් ප්‍රමාණයකට පිළිගන්න ලැස්තියි, මට ඒක ගැන ආස හිතෙනවා, කැමැත්තක් ඇතිවෙනවා කියන එක පොදුවේ ඒක පිළිගන්න සූදානම් අය ඉන්නවා, හැමෝම නැතත්. හැබැයි මට ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇතිවුණා කියන එක සමාජයේ හුඟාක් අය පිළිගන්න කැමැති නැති කාරණයක්. ඒක හුඟාක් ප්‍රාථමික දුර්වලකමක් කියලා හිතන නිසාද දන්නෙත් නෑ, මොන හේතුව නිසා හරි ඊර්ෂ්‍යාව තියෙනවා කියලා බාහිරින් බැලූ බැල්මට පෙනෙන අය වුනත් කියන්නෙ නෑ නෑ මම නම් ඊර්ෂ්‍යා කරන්නෙ නෑ තුන් හිතකින්වත් ඊර්ෂ්‍යාවක් නෑ. මට එහෙම එකක් නෑ මගේ ළඟ, අපි එහෙම ඊර්ෂ්‍යා කරන අය නෙවෙයි, හැබැයි අනිත් අය නම් අපිට ඊර්ෂ්‍යා කරනවා කියලා තමයි, එහෙම තමයි ගොඩක් වෙලාවට කියන්නෙ. ඉතින් කොහොම වුනත් ගිහි පැවිදි අපි හැමෝගෙම සිත් සතන් තුළ ඇතිවිය හැකි ඉතාම දුර්වල මනෝභවයක් තමයි ඊර්ෂ්‍යාව කියන්නෙ. අපේ රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ සමහර අවස්ථාවල පැහැදිලි කරනවා ලෝභ කරන මනුස්සයාට නම්, ඒ ලෝභ කරන වස්තුව හරි තමන්ට ලැබෙනවා. ඊළඟට ද්වේශ කරන කෙනා සමහර වෙලාවට තමන්ට බාධක වූ දෙයක් බැහැර කරගන්නත් සමත් වෙන්න පුලුවන් ද්වේශය නිසා. නමුත් මේ ඊර්ෂ්‍යාව කියන ක්ලේශය හරි පුදුමයි, ඒකෙන් මොකක්වත් තමන්ට අත්පත් වෙන්නෙ නෑ, සත්තු මරන කෙනාට මස් ටික හම්බෙනවා, හොරකම් කරන කෙනාට හොරකම් කරන දේවත් ලැබෙනවා, හැබැයි ඊර්ෂ්‍යා කරන කෙනා අතේ තියෙන සල්ලි වියදම් කරගෙන, කාලය ශ්‍රමය ධනය වැය කරගෙන තමන්ට පාඩු කරගෙන අනුන්ට ඊර්ෂ්‍යා කරන්න ඉදිරිපත් වෙනවා. එතකොට ඒක හරි පුදුම මිනිස් මනසේ තියෙන ඉතාම දුර්වලම ක්ලේශ ධර්මයක් තමයි ඊර්ෂ්‍යාව. එතකොට මොකක්ද ඊර්ෂ්‍යාව කියලා කියන්නෙ? අනුන් සතු දේ ඉවසන්නට බැරි ගතිය, දරන්නට බැරි ගතිය. එතකොට අනුන් සතු දේ කියලා

කියන්නේ මොකක්ද කියන එක නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා, ‘අනුත් විදින සැපයට, අනුත් ලබන ලාභයට, ගෞරවයට, කීර්තියට, ප්‍රශංසාවට, තනතුරට නොකැමැති වන ස්වභාවය, ඒවා නොඉවසන ස්වභාවය ඊර්ෂ්‍යාවයි. එයද සත්වයන්ගේ සිත් හි නොයෙක් වෙස්වලින් පහළ වේ. එතකොට මේ කියන ලාභ, ගෞරව, කීර්ති, ප්‍රශංසා, තනතුරු මේ ඕනම දෙයක් සම්බන්ධව ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්න පුළුවන්. පොදුවේ ගෙහාත් මහත්මයා ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවීමේ පදනම තමයි තමනුත් උනන්දු වෙන, තමනුත් කැමැති වෙන දෙයක් තව කෙනෙක් සතුව තියෙනවා නම්, එහෙම නැත්නම් තව කෙනෙක් එහෙම දෙයක් ලබාගන්නට උත්සාහවත් වෙනවා නම්, තව කෙනෙක් එහෙම දේකින් ඉදිරියට යනවා පේනවා නම් අන්න ඒවා සම්බන්ධව තමයි ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්නේ. ඒ කියන්නේ ඒකෙ පදනම තමයි අනිත් කෙනාට තියෙන දේ ගැන තමනුත් උනන්දුවීම. ඒ තමන් උනන්දු වෙත් නැති කාරණා සම්බන්ධව එතරම් ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්නෑ. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අපි හිතමු ගෙහාත් මහත්මයාට වාහනයක් තියෙනවා නම් ඒක සම්බන්ධව ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇතිවෙන්නේ වාහන ගැන උනන්දු වෙන කෙනෙකුටයි. වාහන ගැන කිසිම උනන්දුවක් නැති කෙනෙකුට ගෙහාත් මහත්මයාට එක වාහනයක් තිබුනත් ඒ මනුස්සයාට ප්‍රශ්නයක් නෑ. දෙකක් තිබ්බත් ප්‍රශ්නයක් නෑ වාහන සේල් එකක් පවත්වගෙන ගියත් ඒ මනුස්සයාට එව්වර අමාරුවක් නෑ. හැබැයි ඒ අමාරුව එන්නේ වාහන පිළිබඳව උනන්දු වෙන කෙනෙකුට. එතකොට අපි හිතමු යම්කිසි කෙනෙකුට ධනය පිළිබඳව, මිල මුදල් පිළිබඳව උනන්දුවක් තියෙනවා. එතකොට ඒ තැනැත්තාට අනිත් අය ළඟ තියෙන මිල මුදල් සම්බන්ධව තමයි ඊර්ෂ්‍යාව මතු වෙන්නේ. සමහරුන්ට වාහන ගැන එව්වර උනන්දුවකුත් නෑ ධනය ගැන උනන්දුවකුත් නෑ සමහරුන්ට ඕනකම තියෙන්නේ සතුවින් ඉන්න. ඒ සතුවින් ඉන්න ඕන කියලා හිතන තැනැත්තාට ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්නේ කුමක් සම්බන්ධවද? අනිත් අයගේ පවුල් ජීවිත වල සතුව සම්බන්ධව. ඒක හරි පුදුමයි සමහර වෙලාවට අල්ලපු ගෙදර බිරිඳ සැමියා එකට වාඩිවෙලා සතුවින් සෙනෙහසින් කතා බහ කර කර ඉන්නවා නම් ඒක දරාගන්න බැරිව කොඩිවිත කරන්න, හූනියම් කරන්න, පොල් ගහන්න එහෙම ක්‍රියාත්මක වෙන මිනිස්සු ඉන්නවා රටේ ලෝකෙ. එතකොට තමන්ට ඒකෙන් සිද්ධ වෙන අල්පමාත්‍රයක වත් හානියක් නෑ ඒක කලා කියලා ඇති වැඩකුත් නෑ ගිහිල්ලා පොල් ගැහුවයි කියලා හූනියම් කලයි කියලා මොකක්වත් සිද්ධ වෙන දේකුත් නෑ. ඉතින් සමහර වෙලාවට වර්තමාන සමාජ රටාවත් එක්කලා අපිට ගොඩක් ඒවා ප්‍රකට වෙන අවස්ථා අඩුවෙන්න පුළුවන්. දැන් ඔය අපි පුංචි

කාලෙ එහෙම නම් ගොඩාක් අපි දැකලා අහලා තියෙනවා ගම්වල එහෙම හරියට ඔය වගේ සිදුවීම. ඉතින් ඒකට හේතුව තමයි අර තමන් අපේක්ෂා කරන සතුව, ආදරය, සෙනෙහස තමන්ගේ පවුල් සංස්ථාව තුළ තමන්ට ලැබෙන්නේ නෑ හැබැයි තමන්ට ඒකේ ඕනකම තියෙනවා, අවශ්‍යතාවය තියෙනවා. එතකොට අනිත් කෙනා ළඟ ඒක තියෙනවා දකිනකොට තමන්ට දරාගන්න බෑ ඉතින් ඒ ගොල්ලන්ට අනික් මිනිස්සු වාහන ගන්නයි කියලා ප්‍රශ්නෙකුත් නෑ සල්ලි තිබුනයි කියලා ප්‍රශ්නෙකුත් නෑ ඒ මනුස්සයාට එකම අමාරුව අනිත් අය සතුවත් ඉන්න එක. ඒ මොකද තමන් ඒ දේ අපේක්ෂා කරනවා, තමන්ට ඒ දේ අහිමි නිසා. ඊළඟට තනතුරු පිළිබඳව බලාපොරොත්තු වෙන කෙනාට අන් අයගේ තානාන්තර පිළිබඳවයි ඊර්ෂ්‍යා මතුවෙන්නේ. අධ්‍යාපනය ගැන උනන්දු වෙන කෙනාට අන් අයගේ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් ගැනයි ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නේ. කීර්තිය ගැන උනන්දු වෙන කෙනාට අන් අයගේ කීර්තිය පිළිබඳවයි ඊර්ෂ්‍යාව. පිරිවර ගැන උනන්දු වෙන කෙනාට අන් අයගේ පිරිවර ගැනයි ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්නේ. මෙන්න මේ විදියට තමන් යමකට කැමැති වෙනවාද යමක් අපේක්ෂා කරනවාද ඒ සම්බන්ධව තමයි ඒ තැනැත්තාට ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්නේ. ඉතින් පුද්ගලයෙකුගේ බලාපොරොත්තු, රුචිකත්වයත් කොච්චර පුළුල් ද, ඒ තරමට ඔහුගේ ඊර්ෂ්‍යාව පුළුල්. ඒ කියන්නේ දැන් වාහන වලටත් කැමැතියි, සල්ලි වලටත් කැමැතියි, ගේ දොර ඉඩකඩම් වලටත් කැමැතියි, සතුවත් ඉන්නත් කැමැතියි, තනතුරු වලටත් කැමැතියි, කීර්තියටත් කැමැතියි, පිරිවරටත් කැමැතියි, දැන් මේ ඔක්කොටම කැමැති වෙනකොට අනුන් ළඟ මොකක් තිබ්බත් ඒ මනුස්සයාට දරාගන්න බෑ. -එතකොට තමයි අර හාමුදුරුවනේ කියන්නේ රුසියාවට වඩා ලොකුයි ඊර්ෂ්‍යාව කියලා- එතකොට ඒ මිනිස් මනසේ විවිධත්වය මත තමයි එතකොට ඊර්ෂ්‍යාව කියන එක අපිට හඳුනාගන්න වෙන්නේ, ඉතින් පෘථග්ජන සත්වයින්ට බලාපොරොත්තු කියන ඒවායෙහි සීමාවක් නෑ ඒවා සීමා රහිතයි. එබඳු සීමා රහිත බලාපොරොත්තු ඇති, සීමා රහිත අපේක්ෂා ඇති පුද්ගලයාට ඕනම කාරණයක් සම්බන්ධව ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්න පුළුවන්. ඉතින් අන්න ඒ ඊර්ෂ්‍යාව කොහොමද වංචක ධර්මයක් හැටියට මතුවෙන්නේ කියන කාරණය තමයි රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ මේ ඊර්ෂ්‍යාවේ වංචක ස්වරූපය පැහැදිලි කරන මේ පැහැදිලි කිරීමේදී මතු කරලා දක්වන්න.

එතකොට හාමුදුරුවනේ දැන් ඒ කොටසට යන්න කලින් තව අතිරේක ප්‍රශ්නයක් මට අහන්න හිතූනා. දැන් හාමුදුරුවනේ ගොඩාක් වෙලාවට ඔය ත්‍රිරෝද පසුපස ගහලා තියෙනවා රුසියාවට වඩා ලොකුයි ඊර්ෂ්‍යාව,

දියුණුවේ මග ඊර්ෂ්‍යාව නොව උත්සාහයයි, තවත් විදියට ගහලා තියෙනවා දෙවියෝ දෙනකොට භූතයෝ රචනවා කියලා. එතකොට භාමුදුරුවනේ දැන් එවැනි තත්වයකට දැන් ත්‍රිරෝද රථය කියන්නේ සාමාන්‍ය ජනතාව අතරේ, බහුලව භාවිතා වෙන වාහනයක්නෙ. දැන් එවැනි තැනකට පවා ඒ කියමන් එනවා කියන්නේ අපි හැමෝම අතරේ මේ ඊර්ෂ්‍යාව අඩු වැඩි වශයෙන් සමහර විට විශාල වශයෙන් තියෙනවා කියන එකනෙ. භාමුදුරුවනේ එතකොට එහෙම තියෙන කෙනෙකුට ඊර්ෂ්‍යාව තරමක් දුරට අඩු කරගන්න විදිය, තියෙන තත්වයෙන් පොඩ්ඩක් හරි අඩුකරගන්න විදිය, දැන් අපි ලෙඩක් හඳුනාම භාමුදුරුවනේ සිති තිබුනොත් සිති අඩු කරගන්න විදිය හොයනවානෙ, ඒ වගේම කොලෙස්ට්‍රෝල් තිබුනොත් තෙල් අඩුකරගන්න විදිය හොයනවා. දැන් ඊර්ෂ්‍යාව ඒ වගේ වැඩිපුර තිබුනොත් කොහොමද අඩු කරගන්න කියලත් යෝජනාවක් කරගෙනම යමු.

ඇත්තටම ඒ ඊර්ෂ්‍යාව අඩු කරගන්න නම් ඉස්සෙල්ලාම පිළිගන්න ඕන තමන් ලඟ ඊර්ෂ්‍යාව තියෙනවා හෝ තමන් ලඟ ඊර්ෂ්‍යාව තිබිය හැකියි කියන බව. අඩු තරමින් තියෙනවා කියලා එකපාරටම තමන්ට පේන් නැත්නම්, තමන් පෘථග්ජනයෙක් නිසා තමන් තුළ එබඳු ඊර්ෂ්‍යාවක් මතුවිය හැකියි කියන අන්න ඒ සම්භාවිතාව වත් අඩු තරමින් පිළිගන්න ඕන. හිතට අවංකව, දැන් තමන්ට පේන්නැති දෙයක් මගෙ ලඟ තියෙනවා කියලා තමන් හිතාගෙන ඉන්නවා නම් එතනත් තියෙන්නේ රැවටීමක්නෙ. රැවටීමක් හෝ එහෙම නැත්නම් අර හීනමානයක් වෙනවා. දැන් ඊර්ෂ්‍යාව තමන්ට තියෙන බව තේරෙන්නැ, නෑ ඉතින් අපි ලඟ හරියට ඊර්ෂ්‍යාව තියෙනවානෙ කියලා හිතෙනවා නම් එතනත් පොඩ් රැවටීමක් තියෙන්නේ. රැවටීමක් කියන්නේ නැති දෙයක් නෙවෙයි, තියෙන දෙයක්, හැබැයි තියෙන බව දන්නේ නැතිවම ඔහු තියෙන බව පිළිගෙන. එතන තියෙන්නේ රැවටීම. එහෙම හරියන් නෑ. දැන් මේ දහම කතාවෙද්දි අපි විශේෂයෙන්ම අර අවංක භාවය, උපුටු සුපුටු - තමන්ගේ හදවත තමන්ගේ මනෝභාවයන් පිළිබඳව වඩාත්ම අවංක වෙන්නට ඕන. ඒ අවංක භාවය තිබුනොත් විතරයි ඒවා තේරුම් ගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් සම්මා දිවයින සම්බන්ධව කතා කරනකොට සැරියුන් මහරහතන් වහන්සේ සම්මා දිවයින සූත්‍රයේදී දක්වන්නේ අකුසලංච පජානාති අකුසල මූලංච පජානාති කුසලංච පජානාති කුසල මූලංච පජානාති - සම්මා දිවයින, නිවැරදි දැකීමක් ඇතිවෙන්න නම් අකුසලය දැනගන්නත් ඕන අකුසල මූලය දැනගන්නත් ඕන. දැන් මට ඊර්ෂ්‍යාව තියෙනවා කියලා මං පිළිගන්නවා නම් අනූත් කියන නිසා මට ඊර්ෂ්‍යාව තියෙනවා කියලා පිළිගෙන හරියන් නෑ. එතකොට මට හිතෙන

නිසා මට ඊර්ෂ්‍යාව තියෙනවා කියලා පිළිගෙන හරියන්නෑ, මට ඊර්ෂ්‍යාව තියෙනවා කියලා පිළිගන්නවා නම් ඇයි මං පිළිගන්නෙ, මෙන්න මේ ඊර්ෂ්‍යාව මතුකරන මූලය මගේ ළඟ තියෙනවා කියන බව මම දැනගෙන මේ හේතුව නිසයි මේ ඵලය ගොඩනැගෙන්නෙ, මේ හේතුව නිසයි මං මේක ඊර්ෂ්‍යාවයි කියලා හඳුනාගන්නෙ. ශෙහාන් මහන්මයාට තේරෙනවානෙ මං කියන එක. එතකොට දැන් මගේ හිතේ ලෝභය තියෙනවා කියලා කියනවා නම්, එහෙම නැත්නම් මගේ අතින් මෙන්න මේ වැරද්ද සිද්ධ වෙනවා කියලා මං පිළිගන්නවා නම් නිකං අඟුනව පිළිගන්න ඕන නෑ මං, දැන් සමහරු කියනවානෙ ශෙහාන් මහන්මයාට ඇහිලා ඇති ගොඩාක් වෙලාවට අපිට ඒ අත්දැකීම තියෙනවා, සමහරු අපිත් එක්ක කතා කරලා කියනවා, අතේ හාමුදුරුවෙන් අපිට නම් ඔබවහන්සේලාට වගේ මේවා තේරෙන්නෙ නෑනෙ, අපි ඉතින් මෝඩයිනෙ හරියට. ඉතින් අපි මේ අහන ප්‍රශ්නය මෝඩ ප්‍රශ්නයක් වෙන්න පුළුවන්, අතේ අනුකම්පා කරලා මට කියාදෙන්න. ඉතින් මම එතකොට අහනවා, දැන් පැවිද්දාට වඩා ගිහියාට අඩුවෙන් තේරෙන්නෙ කියලා කොහෙද එහෙම සම්මුතියක් තියෙන්නෙ. පැවිද්දාට තමයි වැඩියෙන් තේරෙන්නෙ, ගිහියාට අඩුවෙන් තේරෙන්නෙ, පැවිද්දා තමයි ඥාණවත්ත, ගිහියා මෝඩයි, එහෙම එකක් කොහෙද තියෙන්නෙ? බුදුහාමුදුරුවන්ගේ කාලෙන් අදටත් ලෝකෙ වෙන්න පුළුවන් හික්ෂුව පෘථග්ජනයයි, ගිහියා අනාගාමී වෙලා. ඉතින් හැමනිස්සේම පැවිද්දා නම් ප්‍රඥාවෙන් වැඩි ලෝකෙ ගිහියො ඔක්කොම එහෙමම ඉන්නැද්දි හාමුදුරුවොම එපායැරහන් වෙන්න. නෑ එහෙම නෑ, හාමුදුරුවො මේ සසරේ ඉන්නැද්දි ගිහියො රහන් වෙලා තියෙනවා. ඒ මොකක් නිසාද, හාමුදුරුවන්ට වඩා අර ගිහියට ප්‍රඥාව තිබිව්ව නිසා. එහෙනම් හැමවිටම ගිහියාට වඩා හාමුදුරුවො ප්‍රඥාවත්තයි, ගිහියාට වඩා හාමුදුරුවන්ගේ දැනුම වැඩියි, හැමනිස්සේම ගිහියා ඉන්නෙ පල්ලේහා තැන්වල, එහෙම කියන්න බෑ. එතකොට ඒ වගේ දේවල් අපි පූර්ව නිගමන වලට එනවා නම් ඒ එන්නෙම යම්කිසි හීනමානයක් එක්ක. එතකොට ඒ හීනමානයෙන් යුක්තව අපි ළඟ නැති දුර්වලකම් අපිට ආරූඪ කරගන්නවා නම් ඒ තැනැත්තාටත් යථාර්තය දකින්න බෑ. එතකොට තමන් ළඟ නැති යහගුණ මගේ ළඟ තියෙනවා කියලා හිතනවා නම් එතකොට සෙය්‍යමානය මතුවෙන්න පුළුවන්. හාමුදුරුවො මොනවද දන්නෙ, අපි තමයි දන්නෙ. එහෙම නැත්නම් හාමුදුරුවන්ට හිතෙනවා ගිහියො මොනවද දන්නෙ, අපිනෙ ක්‍රමය දන්නෙ. එතකොට එහෙම හිතන්න බෑ. එහෙම කියන්න බෑ එතකොට තමන් ධර්මය දන්නවා කියලා කියනවා නම් මොන පදනමක් තුළද දන්නවා කියලා කියන්නෙ. තමන්ට ඒක වැටහෙනවායි කියලා කියනවා නම් මොන පදනමක්

තුළද ඒක වැටහෙනවා කියන්නේ. එතකොට අන්න එහෙම සහේතුක බවකින්, මේ කුසලය මා සතුව තියෙනවා, මේ ගුණය මා සතුව තියෙනවා කියලා කියනවා නම් ඒක සහේතුකව දකින්න ඕන. තමන්ට හිතෙන නිසා නෙවෙයි. ඒ වගේම මේ දුර්වලකම මගේ ළඟ තියෙනවා කියලා කියනවා නම් ඒක සහේතුකව දකින්න පුළුවන් වෙන්න ඕන. එහෙම වුනොත් තමයි එතන සම්මා දිවියක් මතුවෙන්නේ. එතකොට අන්න ඒ වගේ මගේ ළඟ ඊර්ෂ්‍යාව නැහැ කියලා යම්කිසි කෙනෙක් කියනවා නම් ඒක නිකං හිතළුවක් හැටියට කියලා හරියත් නෑ, ඊර්ෂ්‍යාව නැත්නම් ඊර්ෂ්‍යාව නෑ කියලා කියන්නේ කවර පදනමක් මතද, කවර හේතුවක් මතද, ඒකට මොන විදියේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක්ද කල්. කොහොමද තමන් සතිසම්ප්ප්ඤ්ඤා පවත්වලා තියෙන්නේ. එතකොට අන්න එහෙම පැහැදිලි පරීක්ෂණයකින් පස්සෙ තමන් තීරණය කරලා තියෙනවා නම් මගේ හිතේ ඊර්ෂ්‍යාව නැහැ හෝ මගේ හිතේ ඊර්ෂ්‍යාව අඩුයි කියලා ඇත්තටම ගෙහාත් මහත්මයා ඊර්ෂ්‍යාව කියන්නෙත් ද්වේශ මූල මනෝභාවයක්. ද්වේශයෙන් තමයි ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නේ. ද්වේශය කියලා කිව්වෙ අරමුණෙහි ගැටෙන ගතිය. එතකොට අරමුණෙහි ගැටෙන ගතිය වූ ද්වේශය දුරුවෙන්නේ අනාගාමී බවෙන්. අනාගාමී නොවෙන තාක් කල් ඒ තැනැත්තාට මගේ ළඟ ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙත් නෑ කියලා ප්‍රතිඥා දෙන්න පහසු නැහැ. ඉතින් එහෙම ප්‍රතිඥාවකට ඒ තැනැත්තා එනවා නම් එහෙම නම් ඔහුට පුළුවන් වෙන්න ඕන මම හැමකිසිසේම සතිසම්ප්ප්ඤ්ඤායෙන් ඉන්නවා. මම තවම අනාගාමී වෙලා නෑ හැබැයි මං හැම මොහොතකම සිහියෙන් නුවණින් ඉන්නේ, ඒ නිසා මගේ මනසේ ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්න විදියක් නෑ මම හොඳ කල්පනාවෙන් මගේ මනස ගැන ඉන්නේ. අන්න එහෙම ප්‍රතිඥාවක් දෙන්න පුළුවන් නම් ගැටළුවක් නෑ. එහෙම නැතිනම් අනාගාමී වන තෙක් ඒ තැනැත්තා තුළ ඊර්ෂ්‍යාව සුක්ෂම විදියට ඇතිවෙන්න පුළුවන්, ඒ ගැන පරීක්ෂාකාරී වෙන්න ඕන. අතින් කාරණය තමයි තමන් ළඟ තැනි දේවල් තමන් නිකං ආරෝපණය කරගන්න ඕන නෑ, ආ ඉතින් අපි හරි දුර්වලයිනේ, අපේ මනසේ ඕන තරම් ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්න පුළුවන්, එහෙම හිතුවයි කියලා තමන් යහපත් පුද්ගලයෙක් වෙත් නෑ නිකං මේ අහක තියෙන කුණුගොඩවල් තමන්ගේ ඇඟේ දාගන්නයි කියලා අපිට ඉතින් තේරෙන්නේ නෑ, අපි මෝඩයි, අපි අඥාණයෝ, අපි ළඟ හරියට කෙලෙස් තියෙනවා, අපි ඉතින් පෘථග්ජනයෝ, එහෙම කිව්වයි කියලා ඒක නිවටකම විනා ඒක නැගී සිටින්නට කාරණාවක් නෙවෙයි. ඒක නිසා ගෙහාත් මහත්මයා අහපු කාරණය ඉතාම වැදගත්. අපි කොහොමද මේක ටිකක් අඩු කරගන්නේ? අඩු කරගන්න නම් ඉස්සෙල්ලාම තේරුම් ගන්නට ඕන තමන්

ළඟ ඊර්ෂ්‍යාව තියෙනවා හෝ තිබිය හැකියි කියන ඒ සම්භාවිතාව. එතකොට ඒකත් අර අමුලික විදියට නෙවෙයි, මූලයක් සහිතව තමන් ඉස්සෙල්ලා තේරුම් ගන්න ඕන. ඊටපස්සෙ තමන් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්න ඕන ඒ ඊර්ෂ්‍යාව මට ඇතිවෙන්නෙ කෙබඳු කෙබඳු කාරණා ගැනද, අන්න එතනදි අපිට වැදගත් වෙනවා අපි මුලින් කීව්ව ටික. ඒ කියන්නෙ කුමක් ගැනද මට වැඩිපුර උනන්දුව ඇතිවෙන්නෙ. මොනවා ගැනද මං කැමැති වෙන්නෙ. ලෝකෙ මොනවද අත්පත් කරගන්න මට ඕනවෙන්නෙ. ඉතින් එහෙම අත්පත් කරගන්නට අවශ්‍ය යම් යම් පැති තමන්ට දැනෙනවා නම් අන්න ඒ පැති වලින් ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්න පුලුවන්. දැන් මම නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන දෙයක් තමයි ධර්මදේශකයෙක් හැටියට මගේ ළඟ මේ ධර්මදේශනාවක් සම්බන්ධව ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්න පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ දැන් රටේ ධර්මදේශකයෙක් හැටියට ප්‍රසිද්ධ වෙනකොට ඒ පිළිබඳව ගෞරවයක් ලැබෙනකොට අත්‍යය දේශකයන් වහන්සේලා හොඳින් ධර්මදේශනාවක් කරනවා ඇහෙනකොට ඒ ගැන අනිත් අය ප්‍රශංසා කරනකොට මගේ මනසේ ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙනවාද. එතකොට හික්ෂුවක් හැටියට ඒ ඊර්ෂ්‍යා මතුවෙන්න පුලුවන් පහසුම තැනක්. ඉතින් ඒ නිසා අන්න ඒ වගේ අර අපේ මනසේ ඒ සම්භාවිතාව මතුවෙන්න තියෙන්නෙ මොන මොන පැතිවලින්ද, ඒ පැති පිළිබඳව සැළකිලිමත් වෙන්න ඕන, ඒ සම්බන්ධව යම් යම් කාරණා අහන්න දකින්න ලැබෙනකොට ඒවා සම්බන්ධව අපි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන අපි මෙතනදි මගේ මනස වැඩ කරන්නෙ කොහොමද කියලා. දැන් එබඳු තැනකදි අපි කොහොමද හිතලා බලන්නෙ කියලා උදාහරණයක් හැටියට මම කියන්නම්. අපේ හාමුදුරුවනේ ඒ කියන්නෙ දැන් ඔබවහන්සේ කිසිම ඊර්ෂ්‍යාව නැතිව ඔබවහන්සේ කියන්න හදන්නෙ එවැනි තත්වයක් ආවොත් ඔබවහන්සේ මොන වගේ විදියටද හිතන්න පටන් ගන්නෙ කියලා. ඒ කියන්නෙ ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇතිවුනොත් විතරක් නෙවෙයි, ඇතිවෙන්න සම්භාවිතාවක් තියෙන තැනකදි අපි කොහොමද ඒ ගැන හිතන්න ඕන කියන එක, දැන් මම හිතලා තියෙන කාරණයක් මං මේ කියන්නෙ, ඒ අනුසාරයෙන් අනිත් අයට අවශ්‍ය දේවල් වලට පිළියම් හදාගන්න පුලුවන්. දැන් අපි හිතමු අපේ මනසේ ඊර්ෂ්‍යාවක් මතුවෙන්න පුලුවන්නෙ ධර්ම දේශනාව පිළිබඳව අපිට යම්කිසි ගෞරවයක්, ප්‍රසාදයක්, කීර්තියක් ඇතිවෙනකොට තවත් හොඳ දේශකයාණන් වහන්සේලා මතුවෙද්දි අපේ මනසේ ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇතිවෙන්න පුලුවන්. ඒ නිසා එබඳු තැන්වලදි මං කල්පනා කරන්නෙ මේ විදියට, ඇත්තටම දැන් මේ ලංකාවේ මහජනතාව ගන්නයින් පස්සෙ කෝටි දෙකකට වැඩි ප්‍රමාණයක් ඉන්නවා. දැන් එතකොට ඔය කෝටි දෙකටම බණ කියන්න මට පුලුවන්ද?

එතකොට ඒ කෝටි දෙකටම බණ කියන්න ගියොත් මට නිදාගන්නවත් වෙලාවක් තියෙයිද, එහෙම තියෙන්නෑ. ඊළඟට එහෙම නම් ඒ කෝටි දෙකට බණ කියන්න තවත් බොහෝ දක්ෂකම් තියෙන භික්ෂූන් වහන්සේලා ගොඩනැගෙන්න ඕන. ඊළඟට දෙවෙනි කාරණය තමයි, ඇත්තටම දැන් එක් එක්කෙනාගේ රුචිකත්වයන් එක එක විදියට. දැන් මම දහම් කරුණු විස්තර කරන විදිය කෙනෙකුට ගෝචර වෙන්න පුළුවන්, ඒක කෙනෙකුට හොඳට දැනෙන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒ ක්‍රමය දැනෙන්නෙ නැති, වෙනත් ක්‍රමයකට දහම් කරුණු පැහැදිලි කලාම දැනෙන අය ඉන්න පුළුවන්. එහෙනම් ඒ ගොල්ලන්ට මගේ ක්‍රමය හරියන් නෑ වෙනස් ක්‍රමයකට දහම් කරුණු පැහැදිලි කරන භික්ෂූන් වහන්සේලා සමාජගත වෙන්න ඕන. එතකොට එහෙම සමාජගත වුනොත් තමයි ඒ පිරිසට යම් යම් දේවල් දැනවන්න පුළුවන්, දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගන්නොත් සැරියුන් හාමුදුරුවෝ මහා ප්‍රාඥයි. හැබැයි බුදුහාමුදුරුවෝ වැඩ ඉන්න කාලෙ සියලු දෙනාම සැරියුන් හාමුදුරුවෝ ලඟ මහණ වෙන්න ගියෙ නෑ. ඇතැම් අය සැරියුන් හාමුදුරුවෝ ලඟට ගියා, ඇතැම් අය මුගලන් හාමුදුරුවෝ ලඟට ගියා, ඇතැම් අය මහාකාශ්‍යප මහරහතන් වහන්සේ - මහාකාශ්‍යප හාමුදුරුවෝ කියන්නෙ බොහොම දැඩි ප්‍රතිපත්ති තියෙන කෙනෙක්. ඒ කියන්නෙ උන්වහන්සේ දෘතාංගනෙ පුරුදු කරන්නෙ. සැරියුන් හාමුදුරුවෝ කියන්නෙ බොහොම උසස් ප්‍රතිපත්ති තියෙනවා, හැබැයි බොහොම මෘදු මොලොක් වර්තයක්. එතකොට මහාකාශ්‍යප මහරහතන් වහන්සේ ගන්නයිත් පස්සෙ එහෙම උන්වහන්සේගේ මෘදු මොලොක් ගති ස්වභාවයන් තියෙන්න පුළුවන් හැබැයි ප්‍රතිචාර දක්වනකොට ඊට වඩා තදින් ප්‍රතිචාර දක්වන විදියේ ස්වභාවයක් තමයි මම හදුනාගෙන තියෙන්නෙ. ඒක වෙනස් වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒ මහාකාශ්‍යප මහරහතන් වහන්සේ ලඟටත් විශාල පිරිසක් ගියා ශිෂ්‍යයෝ හැටියට, ගිහිල්ලා උන්වහන්සේ ලඟ පුරුදු පුහුණු වුනා. ඊළඟට ආනන්ද හාමුදුරුවන්ට කැමැති පිරිස උන්වහන්සේ ලඟ ගිහිල්ලා පැවිදි වුනා. මුගලන් හාමුදුරුවන්ට කැමැති අය උන්වහන්සේ ලඟ ගිහිල්ලා පැවිදි වුනා. එතකොට ඒ හැමදෙනාමත් අවසානෙ මාර්ග එල ලැබුවා. එතකොට සියලුදෙනාම සැරියුන් හාමුදුරුවෝ මහා ප්‍රාඥ නිසා, සැරියුන් හාමුදුරුවෝ මුදු මොලොක් නිසා උන්වහන්සේ ලඟටම ඇවිල්ලා මහණ වෙන්න ඕන, උන්වහන්සේගේම ශ්‍රාවකයෝ වෙන්න ඕන කියලා නියමයක් නෑ. අර එක් එක්කෙනාට එක එක ගුරුවරයා දැනෙන්නෙ මනසට කුමක් නිසාද, ඒ අය සසර ගමනේ ඒ ගුරුවරු තමයි ඇසුරුකරලා තියෙන්නෙ. ඒ විදියේ ධර්ම විවරණයකට තමයි ඒ අය ප්‍රිය වෙලා තියෙන්නෙ. ඒ ධර්ම විවරණය තමයි ඒ අයට හොඳට මනසට අවබෝධ

වෙන්නෙ. එතකොට අන්න ඒ කාරණා නිසා ලෝකයේ විවිධ ගුරුවරු නිර්මාණය වෙනවා. ලෝකයේ විවිධ දේශනා ක්‍රම නිර්මාණය වෙනවා. ධර්මය විකෘති කරලා, විනය විකෘති කරන එක ගැලපෙන්නෙ නෑ, නිවැරදි ධර්ම කාරණා, නිවැරදි විනය කාරණා කියනවා නම් ඒවා විවිධ ක්‍රම වලට සන්නිවේදනය කිරීමේ හැකියාව ඇති කණ්ඩායම් සමාජය තුළ හිටියොත් තමයි වැඩි දෙනෙකුට මේ ධර්මය බෙදාදෙන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. ඉතින් මට කරන්න පුළුවන්නෙ එක ක්‍රමයකට විතරයි. එක ක්‍රමයකට කියන්නෙ ඒක මොන ක්‍රමයද කියලා මං දන්නෑ, කොහොමහර් මේ මං කියන ක්‍රමය. ඒකත් කෝටි දෙකහමාරටම කියාගන්න බෑ, ඊටපස්සෙ තව වෙනත් භාෂාවලින් දහම් දෙසන්නට ඕන. එතකොට මට සිංහලෙන් විතරයි මම ධර්ම දේශනා කරන්නෙ. එතකොට අනිත් ඉංග්‍රීසියෙන්, අනිත් භාෂා වලින් බණ කියන්න පුළුවන් භාමුදුරුවෝ ඉන්නවා. ඊටපස්සෙ පිටරටවල එක අවුරුද්දකට මට, දැන් මේ කොරෝනා තත්වය නිසා පහුගිය අවුරුදු දෙකේ මම ගියෙ නැහැ. නැත්නම් එක අවුරුද්දකට මට උපරිම පුළුවන්නෙ මාස එකහමාරක් දෙකක් වගේ තමයි එකවරකට මට විදේශ රටකට ගිහිල්ලා කටයුතු කරන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. මොකද මෙහෙ ලංකාවේ තියෙන අනෙකුත් කටයුතුන් එක්කලා. එතකොට මං මාස එකහමාරක් විතර පිටරටකට ගිහිල්ලා පිටරට හැම රටක්ම මට ආවරණය කරන්න බැනෙ. එතකොට වැඩිම වුනොත් මට එක අවුරුද්දකට රටවල් දෙකකට යන්න පුළුවන් වෙයි. එතකොට ඉතුරු රටවල් වලට ගිහිත් බණ කියන්නෙ කවුද. ඒවට තව පිරිස් ඉන්න ඕන. ඊළඟට මම යන රටෙන් තව විවිධ රුචිකත්වයන් ඇති පිරිස ඉන්න පුළුවන්. මේ විදියට එකින් එක කල්පනා කරලා බලනකොට මම විතරක් නෙවෙයි, තව දක්ෂකම් ඇති විවිධ ශෛලීන්ගෙන් බණ කියන විවිධ ස්වරූපයෙන් මහජනතාවට ආමන්ත්‍රණය කරන විවිධ භාෂාවලින් බණ කියන දක්ෂ ස්වාමීන් වහන්සේලා මේ රටට තව බොහෝ ප්‍රමාණයක් ඇතිවෙන්න ඕන, එහෙම ඇතිවුනොත් විතරයි මේ ශාසනය හොඳින් පවත්වන්න පුළුවන්. ඉතින් එහෙම නම් උන්වහන්සේලාට ඊර්ෂ්‍යා කරලා හරියන් නෑ එහෙම පිරිසක් ගොඩනගන්න අපිත් උනන්දු වෙන්න ඕන, ගොඩනැගෙනවා නම් අතදෙන්න ඕන. ඉතින් අන්න ඒ විදියට කල්පනා කරනකොට අපට අර ඊර්ෂ්‍යාව වෙනුවට මුදිතා ගුණය මතු කරගෙන කරුණා මෙමත්‍රිය ඇතිකරගෙන අපට තව පිරිසකට උදව් කරන්න ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්.

කිසිම ඊර්ෂ්‍යාවක් නෑ අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ කියාදෙන කාරණා දිහා බලාගෙන හිටියාම මං කල්පනා කලේ අපේ භාමුදුරුවෝ වගේම තව පිරිසක් මේ දහම් දිවයිනට පහළ වේවා කියලා. එහෙම වුනානම් දහම් කියාදෙන

කාරණා වලදී තරඟයක් නැ. හාමුදුරුවනේ උපකාරක පත්ති ක්ෂේත්‍රයේදී ගුරුවරුන්ට මෙය දැනුනා නම් ඒ ගුරුවරු අතරේ අතරමග නතර නොවෙන තරඟ නැ. එහෙම වුනොත් කවුරුත් කාටවත් මේ ලෝකෙ මඩගහන්නෙන් නැ. හාමුදුරුවනේ දැන් ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණාව ගැන අපි වැඩිදුරටත් සඳහන් කරගත්තා. දැන් මට කියන්න ඊර්ෂ්‍යායි, කාල වේලාව තරමක් දුරට ඉක්මවා ගියා. නිෂ්පාදක තුමා සංඥා කලා ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න කියලා. ඒ නිසා ඔබ ඊර්ෂ්‍යා කරන්න එපා, අපිට මිනිත්තු කීපයක් තත්පර කීපයක් ලබාදෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට ගිහිල්ලා එන්න, නැවත අපි ඔබත් සමඟින් මේ දහම් කරුණු සාකච්ඡා කරන්නට සූදානම්. එහෙනම් මේ නැවත අපි අවස්ථාව ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට ගිහිත් එන්නම්. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා සියැස රූපවාහිනියේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. අද දවසේත් මේ වැඩසටහනට වැඩම කරන්නට යෙදුනේ අපි කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් නම කියන්නට අවසර, ආවායඹී කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. හාමුදුරුවනේ ඊර්ෂ්‍යාව පිළිබඳව දහමේ විස්තර වන ආකාරය, එය සමාජයේ දකින ආකාරය සහ සමාජය තුළ ක්‍රියාත්මක වන අපි ළඟ ඒ ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්නෙ කොහොමද, ඇතිවෙන තැනම ඒ තැන නැතිකරගන්නෙ කොහොමද. අපේ වචනෙන් කිව්වොත් ලප් තැනම ලොප් කරගන්නෙ කොහොමද කියන ආකාරය ඔබවහන්සේ මනාව පැහැදිලි කලා. අපේ හාමුදුරුවනේ දැන් අපි අපේ දහම් ග්‍රන්ථයේ සඳහන් වෙන පරිච්ඡේදයකට අවධානය යොමු කලොත්, පරාර්ථ කාමතා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණාවයි කතා කරන්නෙ. හාමුදුරුවනේ මේ දහම් කරුණු කොහොමද දහමේ විස්තර වෙන්නෙ සහ මේ ග්‍රන්ථයේ අපිට සඳහන් වෙන්නෙ කොහොමද කියන ආකාරය දැන් පැහැදිලි කරගමු.

ශෙහාන් මහත්මයා නායක හාමුදුරුවො මේ පොතේදී මේ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් ඊර්ෂ්‍යාව වංචා කරන විදිය ක්‍රම තුනකට පැහැදිලි කරනවා. ඒ තමයි අපි ඒ කාරණා මේකෙ තියෙන හැටියටම සාකච්ඡා කලොත් වඩා පහසුයි කියලා හිතනවා. පළවෙනි ක්‍රමය තමයි කෙනෙකුට යම්කිසි තනතුරක් ලැබෙන්නට යන කල්හි එයට නොකැමැති තැනැත්තා කෙරෙහි ඒ ඊර්ෂ්‍යාව සමහර විට පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් පහළ වේ. එයින් වංචිතවූ තැනැත්තේ මේ තනතුර ලද හොත් මොහු අල්ලස් ගැනීම ආදියෙන් ජනයා පෙළන්නට වෙයි, එයින් මහජනයාට වන්නේ විපතක්ය, මොහුට මේ තනතුර ලැබීම වළක්වා ජනයා ආරක්ෂා කළයුතු යැයි සිතා තනතුර ලැබෙන්නට යන තැනැත්තා හට බාධා කරන්නට වන්නේය, එය වළක්වන්නට උත්සාහ

කරන්නේය. මෙසේ කරන්නා වූ තැනැත්තාට තමා එසේ කරනුයේ ඊර්ෂ්‍යාව නිසා බව නොවැටහෙන්නේය. ඔහුට තමා ඒ ක්‍රියාවට අනුකූල වන අන්‍යයන්ටද එය ඊර්ෂ්‍යාව නිසා කරන්නක් බව නොවැටහෙන්නේය. දැන් මේ තමයි පළවෙනි කාරණය. ඒ කියන්නේ පරාර්ථකාමතාවයයි කියලා කියන්නේ අනුන්ට යහපත කරන්න කැමැති බව. ආත්මාර්ථ පරාර්ථ කියන දෙකෙන් පරාර්ථය වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයි කියන අදහසක් සමාජයේ තියෙනවා. ඇත්තටම දහමට අනුව බැලුවොත් නම් එහෙම කියන්න බැහැ. දහමට අනුව බැලුවොත් ආත්මාර්ථය සහ පරාර්ථය කියන දෙක සම මට්ටමක තමයි තියෙන්නේ. පරාර්ථයට වඩා ආත්මාර්ථය හොඳයි කියන්නත් බෑ. ආත්මාර්ථයට වඩා පරාර්ථය හොඳයි කියන්නත් බෑ. මොකද මේ දෙක දෙකක් හැටියට අපිට පෙනුනාට එකම මූලයකින් තමයි ජනිත වෙන්නේ. ආත්ම අර්ථය කියන්නේ තමන් පිළිබඳව යහපත. ඉතින් තමන් යහපතට පමුණුවා ගන්න නම් තමන් අයහපතෙන් වළක්වා ගන්න ඕන. ඒ කියන්නේ තමන්ගේ මනසේ දුර්වලකම් දුරු කරගන්න ඕන. යහගුණ අවදි කරගන්න ඕන. ලෝක ධර්මතා තේරුම් ගන්න කියන ඔය ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියේ තමන් පිහිටන්න ඕන. යමෙක් ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියේ පිහිටනවා කියන්නේම ඒක ඔහුටත් යහපතක්, අනුන්ටත් යහපතක්. එතකොට ඒ ආත්මාර්ථය තුළින්මයි පරාර්ථය ගොඩනැගෙන්නේ. ඒ පරාර්ථය තුළින්මයි ආත්මාර්ථය ගොඩනැගෙන්නේ. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා අත්තා නං රක්ඛන්තු පරං රක්ඛති, පරං රක්ඛානං අත්තානං රක්ඛති - තමන් රැකගන්න ඕන කියලා යම්කිසි කෙනෙක් හරියට කැපවෙලා කටයුතු කරනවා නම් ඒ තැනැත්තා තමන් සුරක්ෂිත කිරීම නිසා තමයි තමන්ගෙන් ලෝකෙට සිද්ධ වෙන අනර්ථය වළක්වන්න සමත් වෙන්නේ. යමෙක් හිතනවා නම් ලෝකෙට සිද්ධ වෙන අනර්ථය වළක්වන්න ඕන කියලා ලෝකෙට සිද්ධ වෙන අනර්ථය වළක්වන්න කටයුතු කිරීම තුළ තමයි තමන් සුරක්ෂිත වෙන්නේ. ප්‍රාණඝාතයෙන් මම වළකින්න ඕන කියලා මගේ පැත්ත ගැන හිතලා මම සත්තු මරන්නැතිව ඉන්නවා නම් ඒ මාව රැකගන්න උත්සාහ කිරීම නිසා මගෙන් ලෝකෙට සිද්ධ වෙන විපත වළකිනවා. මම ලෝකෙට විපත් කරන්නැතිව ඉන්න ඕන කියලා හිතනවා නම් ඒ ලෝකය රකින්න උත්සාහ කිරීම නිසා මම ප්‍රාණඝාතයෙන් වළකිනවා. එතකොට ආත්මාර්ථය සහ පරාර්ථය එකම මූලයක් ඇතුළේ ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඒ නිසා ආත්මාර්ථයෙන් තොර පරාර්ථයක් වත්, පරාර්ථයෙන් තොර ආත්මාර්ථයක් වත් නෑ. ඒ නිසා අපිට සමාජ සම්මතයේ හැටියට ආත්මාර්ථයට වඩා පරාර්ථය වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයි වගේ කතාවක් තිබුනාට,

ධර්මානුකූලව එහෙම කියන්න බෑ, මේ දෙකම එකම මූලයක් තුලින් ගොඩනැගෙන කාරණා හැටියටයි අපිට හඳුනාගන්න ලැබෙන්නෙ. කොහොම නමුත් ආත්මාර්ථකාමී බව එතරම් උසස් දෙයක් නොවෙයි කියන අදහසක් සමාජගත වෙලා තියෙනවා. මේක දැන් මෙතෙන්ට අදාළ නැතිවුනාට ඒක ගැනත් අපි පොඩ්ඩක් කතා කරන්න ඕන, ඒ මොකද ශෙහාන් මහත්මයා දැන් වචන කලින් කලට ඒ වචන වල සමාජ භාවිතය වෙනස් වෙනවා. අන්න එහෙම වෙනස් වෙච්චි, විකෘති වෙච්චි වචනයක් තමයි මේක. ආත්ම අර්ථකාමී බව කියන එක ධර්මානුකූලව බැලුවායිත් පස්සේ ඉනාම ශ්‍රේෂ්ට කාරණයක් වෙනවා, අපි දැන් ඔය පැහැදිලි කලේ ඒකම තමයි, පරාර්ථයට පාදක වෙන්නෙ. නමුත් අද ලෝකයා ආත්මාර්ථකාමී බව කියන්නෙ ඒ කියන ශ්‍රේෂ්ට අර්ථයෙන් නෙවෙයි, ආත්ම තෘෂ්ණාවෙන් ක්‍රියා කිරීම තමයි අද ආත්මාර්ථකාමී බව කියන්නෙ. ඒ කියන්නෙ මගේ වැඩේ කරගන්න, මගේ ලාභය සඳහා, මගේ සුවය සඳහා අනුන්ට මොනවා වුනත් කමක් නෑ, අනුන්ට වෙන විපත, හානිය, අලාභය කිසිවක් සළකන්නැතිව, මගේ ලාභය මගේ සුවය සඳහා කටයුතු කිරීම තමයි අද හුඟක් දෙනා ආත්මාර්ථකාමී කියලා හඳුන්වන්නෙ. ඒකට කිවහැකි ධර්මානුකූල වචනය ආත්මාර්ථකාමී නෙවෙයි, ඇත්තටම ඒ ආත්ම අර්ථකාමී නම් එහෙම තමන්ට හානියක් කරගන්නෑ. මොකද තමන්ට සම්පත් ලැබිච්ච පමණට ලාභය සතුව ලැබිච්ච පමණට තමන්ට යහපතක් වෙන්නෑ. ඒවා තමන් පාවිච්චි කරන විදිය අනුවයි හොඳක් වෙනවද නරකක් වෙනවාද කියලා තීරණය වෙන්නෙ. ඒ නිසා ඇත්තටම එතන තියෙන්නෙ ආත්ම ලාභකාමී බව. එහෙම නැත්නම් ආත්ම තෘෂ්ණාවෙන් යුක්තව ක්‍රියා කිරීම. ඒක තමයි අද ගොඩක් දෙනා මේ ආත්මාර්ථකාමී කියන වචනෙන් හඳුනාගෙන තියෙන්නෙ. එතන වචනාර්ථ පටලවාගැනීමක් තියෙන්නෙ. කොහොම වුනත් පරාර්ථකාමී බව කියන එකට එහෙම විකෘතියක් ඇතිවෙලත් නැහැ, පරාර්ථකාමී බව සමාජය තුළ ඉනාම ශ්‍රේෂ්ට ගුණයක් හැටියට කවුරුත් අවිවාදයෙන් පිළිගන්නවා, දැන් එතකොට අපි මේ කතා කරන්න යන්නෙ කවුරුත් අවිවාදයෙන් පිළිගන්න උදාර ගුණය තුළ කොහොමද මේ වංචක ධර්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කියන එක. එහි එක පැත්තක් තමයි මේ නායක භාමුදුරුවෝ මුල් ඡේදයේදී පැහැදිලි කරන්නෙ. කෙනෙක් තුළ මතුවෙන ඊර්ෂ්‍යාව මේ කියන පරාර්ථකාමී ස්වරූපය ගන්න පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ යම්කිසි කෙනෙකුට තනතුරක් ලැබෙන්න යනවා. ඒ තනතුර ලැබෙනකොට ඒ තනතුර ලැබීම නිසා ඔහුට සිද්ධ වෙන ලාභය, ඔහු තනතුරින් ඉහළයාම කියන එක එතකොට තව කෙනෙකුට දරාගන්න බැරි වෙනවා. දරාගන්න බැරිවෙනකොට ඒක ඒ

ස්වරූපයෙන් ඔහුගේ පැත්තෙන් නෙවෙයි ඒක ඔහුට පෙන්නේ, ආ මෙයාට දැන් මේ තනතුර ලැබුනොත් එහෙම නම් ලොකු භාතියක් සමාජයට සිද්ධ වෙනවා. මේ තනතුරේ ගෞරවය රැකෙන්නෙන් නෑ, ඊටපස්සෙ මේ මනුස්සයා මෙතන ඉඳලා නිකං අයථා දේවල් කරන්න පටන් ගන්නවා, මේ තනතුර පාවිච්චි කරලා. ඒකෙන් අල්ලස් ගන්නයි නොයෙක් දේවල් කරන්න ලැස්ති වෙනවා. එහෙම වුනොත් මහජනතාවට ලොකු අලාභයක් සිද්ධ වෙන්නේ, ඒ නිසා මේක වැළැක්විය යුතුයි කියලා හිතෙනවා. එතකොට දැන් මේ, මම කීවනෙ ක්‍රම තුනකට ඇතිවෙන්න පුලුවන්. දැන් මේ මහජනයාගේ පැත්ත දැකලා මහජනයාට සිද්ධ වෙන භාතිය වළක්වන්නට කියලා මේක වළක්වනවා, කෙනෙකුට ලැබෙන්නෙ යන දේ. ඒ එක පැත්තක්. දෙවැනි පැත්ත තමයි ඔහුටම සිද්ධ වෙන අලාභය දැකලා ඒක වළක්වන්නට උත්සාහ කරනවා. ඒ දෙවෙනි ක්‍රමය, තුන්වෙනි ක්‍රමය තමයි දැන් අපි හිතමු දානයක් දෙන්නට වගේ යනකොට ඒ ලබන තැනැත්තාට භාතියක් වෙනවා කියලා ඒක වළක්වන්නට උත්සාහ කරනවා. මෙහෙම ක්‍රම තුනකට මේ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් ඇතිවෙන වංචක ඊර්ෂ්‍යාව ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්. දැන් මේ පළවෙනි ක්‍රමය ගත්තහම ඒ කියන්නේ මොහුට මේ තනතුර ලැබුනොත් මොහු මෙතෙක්ට ගියොත් සමාජයට ලොකු භාතියක් වෙනවා. ඒ නිසා මේක වළක්වන්න ඕන. ශෙහාන් මහන්මයා මට හිතෙන්නේ දැන් මේ කාලවකවානුව වෙනකොට ලංකාවේ හරියට මේ ස්වරූපයෙන් ඊර්ෂ්‍යාව මතු වෙනවා. මං ඔබවහන්සේගෙන් අහන්නත් හිටියේ භාමුදුරුවනේ මේ දේශපාලකයෝ ළඟ, නායකයෝ ළඟ මේ වගේ මේ ස්වරූපය තියෙනවාද කියලා. එතකොට හුඟක් වෙලාවට දේශපාලකයෝ සම්බන්ධව මහජනතාවටත් මේ ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙනවා. ඒකියන්නේ අපි හිතමුකො 225ම එපා කියලා කියනවා. එතකොට 225ම එපා කියන්නේ ඇත්තටම මේ 225 තියෙන අඩුපාඩු ගැන වෙන වෙනම හිතලද, කියලද, කල්පනා කරලාද, මොකක්ද වැරද්ද කියලා තීරණය කරලාද. ඉතින් එහෙම බැලුවයිත් පස්සෙ එහෙම ලොකු විශ්ලේෂණයකට ගිය අය ඉන්න පුලුවන්, හැබැයි සමහර කෙනෙක් එහෙම ගිහිල්ලා නෙවෙයි. එතකොට සමස්තයක් හැටියට තියෙනවා, ඒ 225 ඉන්න අය ඒගොල්ලන්ට වාහන හම්බෙනවා, ඒගොල්ලන්ට ලොකු පඩියක් හම්බෙනවා, ඒ ගොල්ලන්ට අවුරුදු පහක් ගියාට පස්සෙ විශ්‍රාම වැටුපක් හම්බෙනවා, එතකොට දැන් මේ නිකම්ම ඉඳලා මේ මිනිස්සුන්ට මේ ගොඩක් ජාති හම්බෙනවා කියන එකට පොදු ඊර්ෂ්‍යාවක් මිනිස් සිත් සතත් තුළ තියෙනවා. රටවැසියා තුළ ඇතිවෙන්න පුලුවන්. එතකොට දැන් ඒ ඊර්ෂ්‍යාව ඍජුව මතුවුනොත් ඒක පුද්ගල බද්ධ ඊර්ෂ්‍යාවක්

කියන පැත්තටනෙ මතුවෙන්නෙ. ඒ නිසා ඒක එක්තරා රටේ අනාගතය ගැන හිතන, රටට යහපතක් කරන්න හිතන ස්වරූපයෙන් ඒක මතුවෙනවා. මේ මිනිස්සු ටික මෙනත හිටියොත් නම් රටට යහපතක් වෙන්නැ කියන ස්වරූපයෙන්.

අපේ හාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ ඔහොම කියනකොට මට මතක් වුනේ, මදකට අවසර දෙන්න. මුහුණු පොතේ පහුගිය කාලෙ අර ගෙවල් දොරවල් කඩා බිඳ දැමීමට පස්සෙ එක්තරා පළකිරීමක් තිබුනා මම දැක්කා ප්‍රසිද්ධ පළකිරීමක්. හොඳවැඩේ ඔහොම වෙච්ච එක, හොරාකාලා හදපු ගෙවල්, දැන් එයාලටත් තේරෙයි කම්බි කූරක ගාන කීයද, සිමෙන්ති කොට්ටෙක ගාණ කීයද කියලා.

ඉතින් ඒ වගේ හරි විවිධ සුක්ෂම ස්වරූප වලින් මිනිස්සුන්ට ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන බව පෙනෙනවා. අනිත් එක තමයි ගෙහාන් මහත්මයා ඉක්මණටම එහෙම සමාජයක් කුලප්පු කරන්න, කුපිත කරන්න පුලුවන් වෙන්නෙන් මේ කියන පොදු ඊර්ෂ්‍යාව මිනිස් සිත් වල තියෙන නිසා. දැන් අපි අර පෙර දවසකත් කතා කලේ අර ඩිෆෆරන්ස් වාහනයක යනකොට කෙනෙක් යටවෙලා ඒ වෙනුවෙන් ඒ රථය ගිනිතියන්නෙ. එතකොට පුද්ගලයො ඝාතනය වෙච්ච එකට අපිට කොහෙන්ම අනුමත කරන්න පුලුවන්කමක් නෑ. නමුත් ඒකට ඒ රියදුරාට දඩුවම් කිරීමත් වැරදියි කියලා කියන්න බැහැ. මොකද නීතියක් තියෙන්නෙ ඒකටනෙ. නමුත් ඩිෆෆරන්ස් රථයට ගිනි තියන්නෙ මොකටද. මොකද මේ ඩිෆෆරන්ස් රථයේ ඇවිල්ලා මේ මිනිස්සු දෙන්නා යට කරන්න ඕන කියලා යටකරගෙන ගියානෙ නේද. රියදුරාගේ තියෙන වැරද්දෙනෙ. නමුත් ඒ වාහනයත් එක්කලා මොකක්ද මේ ඇතිවෙන ගට්ටනය අර මේ ලොකු ලොකු වාහනවල මිනිස්සු යනවා අපිට මේ අපි පයින් යනවා, එතකොට පයින් යන මනුස්සයා ගැන හැඟීමක් නෑ. අසරණයා ගැන හැඟීමක් නෑ කියලා අර ගෙම්බා බේරගන්න ගැරඬියාට ගහන න්‍යාය තමයි යන්නෙ.

අපේ හාමුදුරුවනේ මේ වෙලාවේ මේ කාලයට අත්‍යවශ්‍ය පණිවිඩයක් ඔබවහන්සේගේ එක වචනයක් කියවුනා, ඒක ගැන මං නැවත අහනවා. එතකොට ඔබවහන්සේ කියන්නෙ මේ මිනිස්සු ළඟ මේ තියෙන ඊර්ෂ්‍යාව කියන සාධකය මිනිස්සුන්ව උසිගැන්වීමකාරකයක් කියන කාරණාවද?

ඒ කියන්නෙ මිනිස්සු උසිගන්වන්න පාවිච්චි කරන්න පුලුවන් හොඳම මෙවලම තමයි ඊර්ෂ්‍යාව, කුහකකම අවුස්සන එක. එතකොට ඒ මිනිස්සු තුල තියෙන ඊර්ෂ්‍යාව වේගයෙන් අවුස්සන්න පුලුවන්. ඒ ඇවිස්සීම සඳහා ඒකට හොඳ

ලක්ෂ්‍ය වචන පාවිච්චි කරන්න පුලුවන්. ඒ මොකක්ද උඹලගේ දේ තමයි මේ තියාගෙන මුත් හොරාකන්නෙ. එතකොට ඒ දැන් අපේ දේ තව කෙනෙක් කනවා කියලා දැනගත්තු ගමන් ඔන්න එතවා කුලප්පු වෙලා, දරාගන්න බැරි කේන්තියක් එතවා. එතකොට උඹලට සුවපහසුවෙන් යන්න තියෙන පෙටුල් ටික ගහගෙන තමයි මේ ගොල්ලො මේ ලොකු වාහන පදවන්නෙ. එතකොට මෙන්න මේ වගේ වචන පාවිච්චි කරපු ගමන්, දැන් ගෙනාන් මහත්මයා මේක මම කියන්නට ඕන මේ ප්‍රේක්ෂකයින්ට. අපි මේ කියන්නට උත්සාහ කරන්නෙ දේශපාලනඥයෝ නිවැරදි තැනක ඉන්නවා කියලා, ඒගොල්ලන්ට සාධාරණීකරණය කරනවා නෙවෙයි. ඒගොල්ලන්ගේ කුණු ගොඩක් තියෙනවා, ඒවා වෙනම හොයන්න ඕන, අදින්න ඕන. ඒක වෙනම කාරණයක්. දහමයි, දේශපාලනයයි කාරණා දෙකක්නෙ. එතකොට ඒ නිසා දහමයි දේශපාලනයයි පටලවාගෙන හරියන් නෑ. එතකොට අපි මේ කියන්නෙ දේශපාලනඥයින්ගේ අඩුපාඩු තියෙන්න පුලුවන්, දුර්වලකම් තියෙන්න පුලුවන්, ඒ ගොල්ලො නිවැරදිව ඒ දේශපාලනය නැමැති කාර්යය නොකරනවා වෙන්න පුලුවන්, ඒක අපි වෙනම හොයලා ඒකට අපි පිළියම් යොදන්න ඕන. නමුත් ඒ අයගේ යම් යම් කාරණා පාදකකොට ගෙන අර පොදු මහජනයාගේ සිත් සතන් වල සැඟවී තියෙන ඊර්ෂ්‍යාව වේගයෙන් මතුකරන්න පුලුවන්. දැන් අපි දැක්කා පහුගිය දවස්වල ගෙනාන් මහත්මයා දැන් රටේ දේශපාලනය පිළිබඳ අර්බුදයක් තමයි මුලින්ම ඇතිවුනේ. ආර්ථික අර්බුදයක් එක්ක දේශපාලන අර්බුදයක් ඇතිවුනා. ඊටපස්සෙ සමාජයට එළියට ඇවිල්ලා යම් යම් ප්‍රසිද්ධියි කියන අය විවෘතව කියන්න පටන් ගත්තා, දළදා මාළිගාවේ තියෙන දේවල් රාජසන්නක කරන්න ඕන, පන්සල් වල තියෙන ඒවා ගන්න ඕන ඔහොම කියලා. දැන් මේ පන්සල කිසිම සම්බන්ධයක් නැති තැනකට දැන් මේ පන්සල ඇදලා ගත්තා. ඇයි මේ අර මිනිස්සුන්ගේ මනසේ තියෙනවා අර හාමුදුරුවො නිකං කකා ඉන්නවා, එතකොට මේ මිනිස්සුන්ගේ දේවල් ගිහිල්ලා ගිහිල්ලා පූජා කරනවා, එතකොට මේ මොනවද හාමුදුරුවො අමුතුවෙන් කරන්නෙ, ඇයි මේ හික්ෂුන් වහන්සේලාට මේ තරම් සංග්‍රහ කරන්නෙ, තඩත්තු කරන්නෙ මොකටද කියන පොදු ඊර්ෂ්‍යාවක් අර මිනිස් සිත් සතන් තුළ තියෙනවා. - මෙව්වර කල් හැංඟිලා තිබුනෙ. - එතකොට දැන් ගොඩක් ශ්‍රද්ධාව තියෙන කෙනෙකුට ඒ ඊර්ෂ්‍යාව වෙනුවට ශ්‍රද්ධාව මතුවෙනවා. ඒ ශ්‍රද්ධාව මතුවෙනකොට අර වාගේ ප්‍රශ්නයක් මතුවෙන්නෙ නෑ, මොකද ශ්‍රද්ධාව කියන්නෙ කුසල් සිතක්නෙ. ඒ කුසල් සිතක ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්න විදියක් නෑනෙ. ඊර්ෂ්‍යාව කියන්නෙ අකුසල් සිතන්නෙ. එතකොට එතන ඒකට ඉඩක් නෑ. හැබැයි ඒ ශ්‍රද්ධාව

යටපත් වෙච්ච ගමන්, ශ්‍රද්ධාව කියන්නෙ බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ගුණ ගැන පැහැදීම, ධර්මයේ ගුණ ගැන පැහැදීම, සංඝයාගේ ගුණ ගැන පැහැදීම, ඒ කියන ශ්‍රද්ධාව නැමැති සාධකය යටපත් වෙනකොට අර සැඟවිලා තියෙන ඊර්ෂ්‍යාව විවිධ ක්‍රම වලින් මතුකරන්න පුලුවන්. එතකොට දැන් මතුවුනේ රටේ ආර්ථික සහ දේශපාලන අර්බුදයක්. ඒක පාදක කරගෙන දළදා මාළිගාවේ තියෙන ඒවා රාජසන්නක කරන්නයි, පන්සල් වල ඉන්න හාමදුරුවන්ට දානෙ නොදී ඉන්න එකයි, ඒවගේ කතන්දර ටිකක් තමයි නිර්මාණය වෙන්නෙ. එතකොට එතන තනිකරම තියෙන්නෙ අර ඇතුලත කැකුරෙමින් තියෙන ඊර්ෂ්‍යාව ක්‍රියාත්මක වෙන ආකාරය. ඊළඟට දේශපාලනඥයන් සම්බන්ධව සමස්ත මහජනතාවට යම්කිසි ඊර්ෂ්‍යාවක් ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්, ඒ අය සැප විදින, ඒ අය යානවාහන පාවිච්චි කරනවා, ඒ අය පිරිස් බලය පාවිච්චි කරනවා, ඒ අය කීර්තිය ධනය බලය පාවිච්චි කරන ස්වරූපයත් එක්ක. අඩුපාඩු දහසක් තියෙන්න පුලුවන් ඒක වෙනම කාරණයක්. නමුත් සුක්ෂම ඊර්ෂ්‍යාවක් මනසේ තියෙන්න පුලුවන්. ඒක සැණෙකින් මතුකරන්න පහසුයි අර වගේ කුලප්පු කලාහම. ඒක තමයි අපි දැක්කෙ ඔය ගෙවල් ගිනිතැබීමේ සිද්ධියත් එක්කලා. එතකොට එක පැය කීපයක් ඇතුලත සමස්තය කළමිබලා මහා විනාශයක් කරන්න පුලුවන් ඒ මිනිස්සු තුළ ඊර්ෂ්‍යාව මතුකරලා. - හාමුදුරුවනේ ඒ කියන්නෙ මුළු රටක් වුනත් අළු කරලා දාන්න පුලුවන් -රටක් වුනත් අළු කරලා දාන්න පුලුවන් ඒ මොකද ඒ මූල බීජයන් සැඟවිලා තියෙනවා. ඒ සැඟවිලා තියෙන දේ අවුස්සන්න පුලුවන් වාතාවරණයක් හඳුනාහම ඒ වාතාවරණය තුළ අර බොරදියේ මාළු බාන්න පුලුවන්. රටට හැමතිස්සෙම වෙලා තියෙන්නෙ ඔය අර්බුදය තමයි ශෙහාන් මහත්මයා. ඒ කියන්නෙ රටේ ඇතුලත ආර්ථික සහ දේශපාලන අස්ථාවර බවක් ඇතිවෙච්ච ගමන් යම් යම් විදේශ බලවේග සහ වෙනත් අවස්ථාවාදී පුද්ගලයින් මහජනතාවගේ ඔළුව කුලප්පු කරවලා කණපිට හරවනවා. කණපිට හරවලා ප්‍රශ්න වෙනම එකක්, හැබැයි ඒගොල්ලන්ගේ අවධානය වෙනතකට යොමු කරනවා. යොමු කරලා ඇතුලත කැරලා කෝලහාල ඇති කරලා ඒ මහජනතාව විසින්ම අර පාලකයින්ව පාවා දීලා සමස්ත රටම තමන්ට අහිමි වෙන තැනට පමුණුවාගෙන තියෙනවා. එතකොට අශ්වයෝ වෙළඳාම් කර කර හිටපු මිනිස්සුන්ට පවා ඇවිල්ලා මේ රට අල්ලගන්න පුලුවන් වෙලා තියෙන්නෙ මහා දේශපාලන දැනුමක් තිබිච්ච නිසා නෙවෙයි, අර විදියට ඇතුලත අස්ථාවර බව උදව් කරගෙන මිනිස්සුන්ගේ මනසේ හැංගිලා තියෙන දුර්වලකම් අවුස්සන්නට දක්ෂ වෙච්ච නිසා. ඉතින් එතකොට දැන් දේශපාලනඥයා නිසා අපිට රට අහිමි වෙනවා

කියන බය නම් මිනිස්සුන්ට තියෙන්නේ, රට රැකගන්නන වැඩ කරන්න ඕන. රැකගන්නවා වෙනුවට මේක පාවාදෙන්න, එතකොට තියෙන රස්සා ටිකත් නැති කරගන්න, රට ගිනිනියන්න, රාජ්‍ය දේපළ සහ පොදු දේපළ විනාශ කරන්න, එතකොට මිනිස්සු කැපවෙලා රැකී රක්ෂා කරන එක බලහත්කාරයෙන් වළක්වන්න, එතකොට ඒ වගේ රටක් ආර්ථික වශයෙන් නැත්තට නැතිවෙලා කඩා වැටෙන තත්වයට මග හදන්න පෙළඹෙන්නෙ ඇයිද රට රකින්න නම් ඕන. එහෙම නම් මේ වෙලාවේ කරන්නැත්තෙ පුලුවන් තරම් ගොවිතැන් කරන්න, බයෝගැස් හදන්න, එතකොට බයෝඩීසල් හදන්න මේවටනෙ, ඒවට පෙළඹෙන පිරිසක් සමාජයේ ඉන්නවා. ඇත්තටම ප්‍රවෘත්ති වල ආදියේ නිකං අර හැමතිස්සේම පෙටුල් පෝලිම්, තෙල් පෝලිම්, ගැස් පෝලිම් පෙන්න පෙන්න ඉන්නවා වගේම ඒවත් පෙන්නන්න ඕන. දැන් යම්කිසි ප්‍රවණතාවයක් ඇතිවීගෙන යනවා, ඒවා පිළිබඳවත් යම් අවධානයක් යොමු කරනවා. ඉතින් නමුත් බහුලව ඒවා එළියට එන්නැහැ. ඒවා මතුකරන්න ඕන. ඒවා මතු කර කර මහජනතාවට දෙන්න ඕන. මෙන්න මේකයි මේ වෙලාවේ කරන්න ඕන. හොඳම විකල්පය ඒකයි. ඉතින් ඒ විකල්පය මතුකරන්න පුලුවන් නම්, මිනිස්සු තුළ ඊර්ෂ්‍යාව මතු කරනවා වෙනුවට , ද්වේශය මතුකරනවා වෙනුවට මිනිස්සු තුළ හොඳ නිර්මාණශීලී කුසලතා අවදි කරන්න පුලුවන් වෙලාවක් මේක. ඉතින් එහෙම කරනවා වෙනුවට ගොඩක් මාධ්‍ය ආයතන වලින් කරන්නෙත් අර මිනිස්සුන්ගේ ඊර්ෂ්‍යාව සහ ද්වේශය මතුවෙන්න පුලුවන් තැන් තමයි එළියට ඇද ඇද දාන්නෙ. ඉතින් එහෙම කරනකොට සමස්තයම කණපිටට යනවා. ඉතින් කවදත් ලෝකෙ අවස්ථාවාදී පුද්ගලයින් ක්‍රියාත්මක වෙලා තියෙන්නෙ ඒ විදියට තමයි, අර මහජනතාවගේ සිත් සතන් තුළ සැඟවිලා තියෙන පොදු සත්ව ගති අවදි කරනවා. මේ ඊර්ෂ්‍යාව කියලා කියන්නෙ එක්තරා සත්ව ගතියක්. ද්වේශය කියලා කියන්නෙ එක්තරා සත්ව ගතියක්. ඒක සත්ව ගතියක් කියලා කියන්නෙ දැන් බලන්නකොට බල්ලො දෙන්නෙකුට එක ලඟ කෑම ටිකක් දාන්න බලන්න. එකම පිඟානෙ මස් හරි මාළු හරි එක්ක අනලා ඒ එකම පිඟානෙන් අනපු බත් ටික දෙපොළකට දානවා බල්ලො දෙන්නෙකුට. දාපු ගමන් එතන ඉන්න ඊර්ෂ්‍යාව වැඩි බල්ලා මොකද කරන්නෙ, උගේ එකෙන් ටිකක් කාලා දුවගෙන යනවා අනිත් එකාගෙ එකට. දුවගෙන ගිහිල්ලා ඒකෙන් පොඩ්ඩක් කනවා. ඊටපස්සෙ ආයෙ දුවගෙන යනවා තමන්ගේ එකට. ඒ දෙන්නා කාගන්නවා. ඇයි මේ, අර අනිත් එකා කන එකේ තමයි හොඳම එක තියෙන්නෙ. එතකොට මගේ එකේ නෙවෙයි කියන මේ ආකල්පය. එතකොට සතා සීපාවා තුළ තියෙන ඒ දුර්වල ගතිය මේ මිනිස්සින්

වලත්, මොකද මනුෂ්‍යයා කියන්නේත් සත්වයෙක්නෙ. ඒවා පවතිනවා. ඉතින් ඒවා අවස්ථානෝචිතව මතුකරන්න පසුබිම හැඳෙනවා, ඉතින් අපි අපි ගැන සැලකිලිමත් වුනේ නැතිනම් අපි නැවතත් සිහිපත් කරනවා, මේ කතාකරන්නෙ දේශපාලනය ගැනවත් එහෙම නැත්නම් දේශපාලනඥයෝ ශුද්ධ කරන්නවත් නෙවෙයි මේ කතා කරන්නෙ. දේශපාලනඥයින්ගේ යම් යම් අඩුපාඩු තියෙනවා නම් ඒවට වෙනම ක්‍රියාමාර්ග ගන්න ඕන. හැබැයි දේශපාලනඥයාගේ අඩුව හෝ රටේ ආර්ථික අර්බුදය පාදක කොටගෙන තමන්ගේ චිත්ත සන්තානයේ ද්වේශයයි, ඊර්ෂ්‍යාවයි මතුකරගන්නවා නම් ඒකෙන් පිරිහෙන්නෙ, කඩාවැටෙන්නෙ තම තමන්මයි. එතකොට රටවැසියන් තුළ පොදුවේ ඒ දුර්වලකම බහුලව මතුවෙනකොට ඉතින් අපි රටක් කොහොමද ගොඩනගන්නෙ? ඉතින් ඒ නිසා තමයි අර ත්‍රිරෝද රථ වල පවා ගහලා තියෙන්නෙ රුසියාවට වඩා ලොකුයි ඊර්ෂ්‍යාව කියලා. එතකොට ඒ ඊර්ෂ්‍යාව මතුවුනාම මේක ලංකාව නෙවෙයි, මේක රුසියාව වගේ එකක් වුනත් මේක විනාශ කරන්න පුලුවන්, ඒ තරම් බරපතලයි ඒ කියන ඊර්ෂ්‍යාව. ඉතින් ඒ නිසා පුද්ගලයින් තුළ ඔය විදියට මහජනතාවට සිද්ධ වෙන අනර්ථය වළක්වන්නට ඕන, අනාගත පරපුරට සිද්ධ වෙන අනර්ථය වළක්වන්නට ඕන, අපේ දරුවන්ට සිද්ධ වෙන අනර්ථය වළක්වන්නට ඕන, අපිට රටක් තියෙන්න ඕන, අපිට ජීවත් වෙන්න තැනක් තියෙන්න ඕන වගේ ඒ ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්න පුලුවන්, අර තමන් විරුද්ධ පුද්ගලයන්ට යම් යම් ප්‍රතිලාභ ලැබීම ඒ අය ශක්තිමත් වීම රුස්සන් නැති ගතිය ඊර්ෂ්‍යාව මහජනතාවට කරන උපකාරයක් හැටියට, මහජන සේවයක් හැටියට තමන්ගේ මනසේ මතුවෙලා අර අයට ලැබෙන තනතුරු තානාන්තර ආදිය වළක්වන්නට ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්. ඉතින් මේක රටක් සම්බන්ධව, දේශපාලනය සම්බන්ධව, ආයතනය සම්බන්ධව හුඟාක් ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන් පොදු මානසිකත්වයක් මේ කියන පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් මතුවෙන වංචක ඊර්ෂ්‍යාව. ඒ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන එක පැත්තක්.

පැතිකඩ තුනකින් එක් පැත්තක් ගැන අපේ හාමුදුරුවෝ සඳහන් කලා. හාමුදුරුවනේ තව පැතිකඩ දෙකක් තියෙනවා. සීමිත කාලයක් තියෙනවා. ඒ නිසා ඔබවහන්සේගේ වටිනා කාරණා පැහැදිලි කරගන්න අපි නැවත කාලය යොමු කරනවා.

ඊළඟ පැතිකඩ දෙක නායක හාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, ‘පරාර්ථකාමී යම්කිසි සන්පූරුෂයෙකු විසින් දුගියෙකුට උපකාරයක් කරනු දක්නා කල්හි දෙන තැනැත්තා හට ලැබෙන කීර්තිය ප්‍රශංසාව නොඉවසිය හැකි තැනැත්තා

කෙරෙහිද සමහර විට ඊර්ෂ්‍යාව පරාර්ථකාමතා රූපයෙන් පහළ වේ. එයට රැවටුණු ඊර්ෂ්‍යාකාරයා පරාර්ථකාමියාගේ දීමත් සැහැල්ලු කොට හෝ ලොවට කරන අනර්ථයක් වශයෙන් හෝ දක්වන්නේය. එන එන මිනිස්සුන්ට මෙසේ නිකම්ම මුදල් දුන්නොත් රටේ අලසයන්, යාවකයන් බෝවන්නේ නොවේදැයි කියමින් දෙන තැනැත්තාට නින්දා හෝ කරන්නේය. නොදෙන සේ අනුශාසනා හෝ කරන්නේය' එතකොට දැන් මේ දෙවෙනි කාරණය. ඒ කියන්නේ කෙනෙකුට යමක් දෙනවා, ඒ දෙනකොට අර දෙන තැනැත්තා, ලබන තැනැත්තා නෙවෙයි, දෙන තැනැත්තාට එයින් ලැබෙන ගෞරවය, කීර්තිය, ප්‍රසාදය ගැන ඊර්ෂ්‍යාවක් මතුවෙනවා. ඒ මතුවෙව්වි ගමන් අර දීම වළක්වන්න උත්සාහ කරනවා, දීම වළක්වන්නේ ලැබෙන තැනැත්තා ගැන අහිතක් හිතලා නෙවෙයි, මේ දෙන තැනැත්තාට ලැබෙන ගෞරවය ප්‍රසාදය තමන්ට දරාගන්න බැරි නිසා. ඒ තමයි දෙවෙනි පැත්ත. දැන් අපිට පළවෙනි කාරණයේදී කිව්වේ මහජනතාවගේ පැත්තෙන් ඒක දකිනවා. එතකොට තනතුර දෙන කෙනා ගැනත් නෙවෙයි, තනතුර ලබන කෙනා ගැනත් නෙවෙයි, මහජනතාවගේ පැත්තෙන් තමයි එතන කල්පනාව මතුවෙන්නේ. හැබැයි ඊර්ෂ්‍යාව තියෙන්නේ තනතුර ලබන තැනැත්තා ගැන, ඒක මතුවෙන්නේ මහජනතාවගේ පැත්තෙන්. දැන් මේ දෙවෙනි ක්‍රමයේදී ලබන තැනැත්තා දෙන තැනැත්තා කියන දෙන්නා අතරින්, අර දෙන තැනැත්තාට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය ගැන ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙනවා. එතකොට ඒක වෙනත් පැත්තකින් ක්‍රියාත්මක වෙනවා, ඔහොම දෙන්න ගියොත් අතික් අයට අයහපතක් සිද්ධ වෙන්නේ. නිකං නිකමුත් බිහිවෙනවා කියලා ඒක වළක්වන්නට උත්සාහ කරනවා. ඊළඟට තුන්වෙනි පැත්ත තමයි 'කෙනෙකු අනුන්ගෙන් දෙයක් ලෙහෙසියෙන්ම පිනට ලබනවා නම් සමහරුන්ට එය නොඉවසිය හැකිය. ඔවුන්ගේ ඒ ඊර්ෂ්‍යාව ද සමහර විට පරාර්ථකාමතා වේශය ගන්නේ එයින් වංචිතවූයේ එසේ අනුන්ගෙන් දෙයක් නිකම්ම ලබාගැනීමට පුරුදු වීමේ දෝෂය කියා එය වළක්වන්නට තැත් කරන්නේය. එක් ධනවතෙක් මෝටර් රිය වලින් භික්ෂූන් වැඩම කරවා මහදනක් දින. එය නොඉවසිය හැකි කෙනෙකු පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් ඊර්ෂ්‍යාව පහළ විය. එයින් වංචිත වූ ඔහු භික්ෂූන් වහන්සේ මෝටර් රිය වලින් වැඩම වීම රටට පුරුදු වුවහොත් දුප්පතුන්ට පින්කමක් කරගැනීමට අපහසු වන බව කියා දායකයාටත් භික්ෂූන්ටත් නින්දා කලේය. මෙසේ නොයෙක් තැනදී මේ ඊර්ෂ්‍යාව ඒ ඒ පුද්ගලයාට ඊර්ෂ්‍යාව බව නොදැනෙන සේ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් පහළවේ.' එතකොට දැන් මේ තුන්වෙනි අවස්ථාවේ අර ප්‍රතිගාහකයාට ලැබෙන දේ ගැන තමයි ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නේ. එතකොට

අර දන්දෙන කෙනාට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය එහෙම නැත්නම් ඔහුට ලැබෙන කීර්තිය, ප්‍රසාදය ගැන ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නත් පුලුවන්, එහෙම නැත්නම් අර ලබන කෙනාට ලැබෙන ලාභය ගැන ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නත් පුලුවන්. ඉතින් එබඳු අවස්ථාවකදී නායක භාමුදුරුවන්ගේ අත්දැකීමක් මේ කියන්නේ. ඒ කියන්නේ භික්ෂූන් වහන්සේලා දානයකින් වැඩම කරගෙන ගිහිල්ලා දානයක් පූජා කලහම අනිත් අය චෝදනා කරනවා ඕක නම් එව්වර හොඳ වැඩක් නෙවෙයි, ඔහොම වාහන වලින් භාමුදුරුවෝ වැඩම කරන්න පුරුදු වුනොත් එහෙම දූප්පත් මනුස්සයෙකුට දානයක් දෙන්න බැරිවෙනවා, ඇයි ඒ මනුස්සයාට මොකද වාහන නැති නිසා, ඉතින් ඒ නිසා ඕක හොඳ දෙයක් නෙවෙයි කියලා භික්ෂූන්ටයි අර දානෙ දීපු දෙගොල්ලටමයි නින්දා පරිභව කරනවා. ඉතින් මේ විදියට රටේ සමාජයේ බහුලව සම්පත් ලැබෙන, ඒ වගේම සැප ලැබෙන, සුවසේ සිටින පුද්ගලයන් සම්බන්ධව විවිධාකාරයෙන් අත් අයට ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නට පුලුවන් කම තියෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා භික්ෂූන් වහන්සේලා සම්බන්ධව බොහෝ දෙනෙක් තුළ අර ශ්‍රද්ධාව තියෙනවා නම් ඒක යටපත් වෙනවා. ශ්‍රද්ධාව නැති හැම මොහොතකම මතුවෙන්නට පුලුවන් භික්ෂුව පිළිබඳ ඊර්ෂ්‍යාව, ඒ වගේම රටේ ප්‍රභූන් පිළිබඳව. ඊළඟට ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයන් පිළිබඳව, ඊළඟට ධනවතුන් පිළිබඳව, සමාජයේ යම්කිසි කීර්තියට පත්වෙච්චි, එහෙම නැත්නම් පරිවාර සම්පත්තියක් තියෙන අය සම්බන්ධව, මේ කියන අර ලෝකයා කාම සම්පත් හැටියට විශ්වාස කරන පිළිගන්න එබඳු දේවල් බහුලව තියෙන අයට වැඩිපුර ඊර්ෂ්‍යාවට ලක්වෙන්න පුලුවන්, අත් අයගේ ඊර්ෂ්‍යාවට ලක්වෙන්න පුලුවන්.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරනාවේදී අපි කතා කරමින් හිටියේ පරාර්ථකාමනා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව කියන කොටස. ඉතින් හරි අපූරුවට, මනාවට අපේ භාමුදුරුවෝ ඒ ගැන පැහැදිලි කලා. අපි තවදුරටත් මේ ගැන කතා කරනවා සුපින්වතුනි, නමුත් අපිට අද දවසේ හැකියාවක් ලැබෙන්නේ නැහැ, වෙන්වෙලා තියෙන කාල වේලාවන් තරමක් දුරට ඉක්මවා යන නිසා, නමුත් නිෂ්පාදක තුමාවන්, කාර්ය මණ්ඩලයවත් අපේ වැඩසටහන අතරමග නතර කරන්නට හින් දුන්නේ නැහැ. මොකද අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාලෙසට, හරි අපූරුවට පැහැදිලි කරන දහම් කරුණු වලට අපිට කාලය හරස් වූවාට, එය හරස් කරන්නට අවසර ලැබෙන්නේ නැහැ. හේතුව ඒ තරම්ම රසවත්ව හරවත්ව උන්වහන්සේගේ දේශනා ශෛලියෙන් ඒ සියල් කරුණු අපිට පැහැදිලි නිසා. ඉතින් ඒ නිසාවෙන් අද දවසට අපිට මෙලෙසට ඔබේ නිවහනෙන් සමුගෙන යන්නට සිදුවනවා. ඒ මන්නෙන් අපේ සුගත පද විවරණ අපේ වැඩසටහනට එකතුවන්නට සිය

පූර්ණ අනුශාසකත්වය ලබාදෙන්නට, පූර්ණ සම්පත් දායකත්වය ලබාදෙන්නට අප කෙරෙහි වැඩිම කරන්නට යෙදුනු අපි වෙනුවෙන් අනුකම්පාවෙන් වැඩිම කරන්නට යෙදුනු මැදිරි පරිශ්‍රයේ මේ වෙනකොටත් වැඩිම කොට සිටින ගෞරවණීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, නම කියන්නට අවසරයි, අනිපූජනීය ආවායඝී කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබවහන්සේට අපි පාද නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවන්න වෙනවා. ඒ වගේම පුණ්‍යානුමෝදනා ගෙන දෙනවා ඔබවහන්සේට අද දවසේත් සිදු කරන්නට යෙදුනු මේ දහම් දේශනාව, එහෙම නැත්නම් දහම් සාකච්ඡාව ඔස්සේ රටට කල සේවය වෙනුවෙන්. ඒ වගේමයි සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තුමා, එම මැතිනිය, පරිපාලන අධ්‍යක්ෂතුමන් ඇතුළු මේ වැඩසටහනේ අපේ ආදරණීය නිෂ්පාදකතුමන්, කාර්ය මණ්ඩලය, සියලුම දෙනාම සිහිපත් කරමින් එසේ නම් අද දවසේ වැඩසටහන මෙලෙසට නිමාවට පත් කරනවා. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය සුපුරුදු ලෙසට ඔබට රටට යහපතක්ම වේවා!

<https://www.youtube.com/watch?v=-bGojgoDHdE>

15 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝවන්! යහපතක්ම වේවා, තෙරුවන් සරණ වේවා! අපිව සියැසින් නරඹන සියැස ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට. අදත් අරඹන්නට අපට අවසර ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ. වැඩසටහන ආරම්භයට කවි සිතුවිල්ලක් එකතු කරන්නට හිතුවා. ගල් පර හමුවුවද ගඟ ඉදිරියට ගලයි ඒ තැන් වලදි සුන්දර ජල තරඟ නගයි සිතල වතුර ගඟ සතු ගත සිසිල සදයි බාධක මැදින් යන ගමනක මිහිර රැඳෙයි. අතරමග සසර ගමනේ නතර නොවී බාධක වලින් ජයගෙන ඉදිරියට යන්න නම් දහම ගැන මනා අවබෝධයක් ඔබට, මට, අප හැමදෙනාට තිබිය යුතුමයි. පින්කම් කරන එක උතුම් කාරණයක්. නමුත් පින් කරන මුවාවෙන් අපි රැස් කරගන්නේ පව් නම් නොඑසේ නම් අපෙන් සිදුවන්නේ පව් රැස් කිරීමක් නම් අපි අන්න එතන ප්‍රවේශම් සහගත විය යුතුයි. සුපින්වතුනි අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ මේ වැඩසටහන් මාලාව පුරාවටම වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම මෙන්න මේ කෘතිය, රචනා කරන්නට යෙදුනේ මහාවායඝී අතිපූජ්‍ය රේරුකානේ චන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. උන්වහන්සේගේ පොත පතේ රැදුනු වංචක ධර්ම පිළිබඳව විග්‍රහයේ කොටස් වශයෙන් අප වරින් වරට සාකච්ඡාවට බඳුන් වුනා. ඉතින් මේ සාකච්ඡාවට බඳුන් වුනු කරුණු අතරේ අපි සූදානම් වෙනවා අද දවසේ තවත් කොටසක් සාකච්ඡාවට එකතු කරගන්නට. ඒ සාකච්ඡාව ආරම්භ කරන්නට මත්තෙන් අද දවසේත් අපිට මේ දහම් කරුණු මනාකොට හරිහැටි, හොඳ හැටි තෝරාදෙන්නට පහදා දෙන්නට සරල නිදසුන් ඔස්සේ ඉතාම ආකර්ශණීය දේශනා විලාශයකින් ඒ සියල්ල අපිට පෙන්වා දෙන්නට අදත් අපි බොහොමත්ම ගෞරවයෙන් අපේ මැදිරි පරිශ්‍රයට ආරාධනා කරන්න යෙදුනා නම කියන්නට අවසරයි, අපගේ කලාශාණ්ඩ්‍ර ආවායඝී පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. හාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන්, දැඩි භක්තියකින් යුතුව ඔබවහන්සේව අද මේ දහම් සාකච්ඡාවට වැඩම කොට සිටින මොහොතේ ඔබවහන්සේගේ ධර්මාසනයේ හිඳ ඔබවහන්සේව පිළිගන්නට අපිට අවසර. එසේ නම් අප සූදානම් අද දවසේ දහම් සාකච්ඡාවේ ගිය සතියේ නතර කරපු තැනින් අද අරඹන්නට. අපි ගිය සතියේ හාමුදුරුවනේ ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණාව ඔබවහන්සේ ඉතාමත්ම හරි අපුරු විදියට පැහැදිලි කිරීමක් කලා සහ අපි ඊර්ෂ්‍යාවේ කොටස් ප්‍රභේද

වර්ගීකරණය කරගෙන යනකොට පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නේ කොහොමද, එය දහමේ සහ මේ ග්‍රන්ථයේ විග්‍රහ කෙරෙන්නේ කොහොමද කියන කාරණාව සාකච්ඡා කලා. දැන් අද අපි යොමුවෙනවා පරීක්ෂණතා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණයට. භාමුදුරුවනේ දෙයක් භායාබලා හොඳින් සසඳා බලා පරීක්ෂණ මට්ටමක තබමින් යම්කිසි දෙයක් පිළිබඳව තීන්දු තීරණ ගැනීම යහපත් දෙයක්. නමුත් මෙතනදී වංචක ධර්ම වලට මේ කියන කාරණාව තතුවෙන්නෙ හසුවෙන්නෙ කොහොමද කියන කාරණාව ඔබවහන්සේගෙන් දැනගන්නට කැමැතියි. අවසරයි භාමුදුරුවනේ.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම. ඇත්තටම යමක් පරීක්ෂා කරලා බැලීම විමසා බැලීම ප්‍රඥාවට අයිති කාර්යයක්. එතකොට ඥාණවත්තයෙකුගේ ස්වරූපය තමයි මොන දේ වුනත් අනුන් කිව්ව පමණට පිළිගන්නෙ නැහැ. බාහිරින් පෙනෙන විදිය මත පිළිගන්නෙ නැහැ. ඒ වගේම තමන්ට වුනත් එකවරම ඉන්ද්‍රියන්ට ගෝචර වෙච්ච ප්‍රමාණය මත දේවල් තීරණය කරන්න යන් නෑ ගෙහාත් මහත්මයා. එතකොට ඒ සියල්ලක්ම සංකලනය කරලා ඒ කියන්නෙ අන් අය කියන දේවල්, ඒවගේම ඒ පිළිබඳව මතුපිටින් පෙනෙන දේවල්, තමන්ට ඉන්ද්‍රියන්ට ගෝචර වෙන තමන්ට හැඟෙන දේවල්, මේ සියල්ලක් පාදක කොටගෙන හේතු එල වශයෙන් විමසා බලලා යම්කිසි නිගමනයකට පැමිණීම තමයි ඥාණවත්තයාගේ ස්වභාවය. ඉතින් ඒ නිසා විමසා බැලීම, විමසිලිමත් බව කියන කාරණා මේ බුදුදහමේ ඉතාමත්ම ප්‍රශස්ථ ගුණයන් හැටියට තමයි සළකන්නෙ. නමුත් මේ ඊර්ෂ්‍යාවත් වංචනික විදියට අපේ මතසේ මතුවෙන්න පුලුවන්, මේ විමසා බැලීමේ ස්වරූපය අරගෙන. අපි හැමදාමත් කියාදෙන කාරණයක් තමයි වංචක ධර්ම හැටියට මතුවෙන්නෙ අනුන් රවටන අදහසින් කරන දේවල් නෙවෙයි, තමන් නිවැරදි කියලා හිතාගෙන, සද්භාවයක් කියලා හිතාගෙන, සද්ගුණයක් කියලා හිතාගෙන තමන් ඒවා තුළ නිරත වෙනවා. නමුත් තමන්ට නොදැනුවත්වම එහි එක්තරා දුර්ගුණයක් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් මේ ඊර්ෂ්‍යාව අන්න ඒ විදියට තමන්ට හඳුනාගත නොහැකි ආකාරයෙන් විමසිලිමත් ස්වභාවයෙන්, එහෙම නැත්නම් පරීක්ෂා කිරීමේ ස්වරූපයෙන් මතුවෙන අවස්ථාව ගැන තමයි නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නෙ. එතකොට එහිදී උන්වහන්සේ සිහිපත් කරන්නෙ ‘යමක් රටේ කියන පමණින්ම, අනුන් කී පමණින්ම නොපිළිගෙන විමසා පිළිගැනීම නුවණැතියන්ගේ ස්වභාවයකි. නොවිමසා පිළිගැනීම මෝඩයන්ගේ ස්වභාවයකි. සමහර විට ඊර්ෂ්‍යාවද පරීක්ෂණතා වේශය ගන්නේය. කෙනෙකු විසින් ගුණවතෙකුගේ ගුණය කී

කල්හි අනුන්ගේ ගුණවත් බව නොඉවසන්නාවූගේ ඊර්ෂ්‍යාව සමහර විට ඔහු කෙරෙහි පරීක්ෂණතා වේශයෙන් පහළ වන්නේය. ඉන් වංචිත වූ හෙතෙමේ ගුණවතාගේ ගුණය නොපිළිගෙන පරීක්ෂණයට තබාගන්නේය. අනුන්ගේ ගුණ දක්නට නොකැමැති වූ නුගුණ දක්නට කැමැති තැනැත්තා හට කෙනෙකුගේ කීනම් ගුණයක් වුවත් අගුණයක් කොට ගත හැකිය. මහත් ගුණය සුළු කොට ගත හැකිය. පරීක්ෂණතා වේශයෙන් පැමිණි ඊර්ෂ්‍යාවෙන් විමසන්නා වූ තැනැත්තා හට අනුන්ගේ ගුණය අගුණයක් වශයෙන් ලෙහෙසියෙන් පෙනෙන්නේය. සැක කළ යුත්තක් වශයෙන් හෝ සුළු දෙයක් වශයෙන් හෝ පෙනෙන්නේය. හෙතෙම ඒවා දක්වා ගුණවතුන්ගේ ගුණ අවලංගු කරන්නේය. එතකොට ගෙහාත් මහත්මයා මේ ලෝකයේ ගුණගරුක භාවය, ගුණමකු භාවය කියලා එක්තරා ගුණයක් සහ දුර්ගුණයක් පවතිනවා. එතකොට ගුණමකු බව කියලා කියන්නෙ අන් අයගේ ගුණය මකාදමන ගතිය. ගුණගරුක භාවය කියලා කියන්නෙ අන් අයගේ ගුණය අගය කරන එයට ගරු කරන ස්වභාවය. එතකොට යම්කිසි කෙනෙක් තුළ ගුණගරුක භාවය තියෙනවා නම් තමයි ඒ තැනැත්තා තුළත් ගුණ වැඩෙන්න පටන් ගන්නෙ. ඒ කියන්නෙ උදාහරණයක් හැටියට ගන්නොත් දැන් මට තව කෙනෙකුගේ ගුණයක් දකින්න පුළුවන් නම් ඒ ගුණය අගය කිරීමට මගේ මනස පෙළඹෙනවා නම් තමයි යම් කලෙක මගේ සන්නානය තුළත් එබඳු ගුණයක් වැඩෙන්න ඉඩක් සැළසෙන්නෙ. කෙනෙකු තුළ කරුණාවක් තියෙනවා කියලා මට පෙනෙනවා නම්, කරුණාව හොඳ දෙයක් කියලා මට හැඟෙනවා නම් තමයි මගේ සන්නානය තුළ කරුණාව නැමැති ගුණයට යම්කිසි ඉඩක් හැදෙන්නෙ. එතකොට අනිත් කෙනාගේ කරුණාව මම දකින්න කැමැති නැත්නම් ඒ කරුණාව උසස් කොට මම හඬින්නේ නැත්නම් මගේ මනසේ කරුණාව නැමැති ගුණයට ඉඩක් විවෘත වෙන්නෙ නැ. ඉතින් අන්න ඒක තමයි ගුණගරුක පුද්ගලයා තුළ ගුණයට අවකාශය සැකසෙනවා. ඒ ගුණය අවදිවෙන්නට පසුබිමක් හැදෙනවා. හැබැයි යම්කිසි කෙනෙක් ගුණ මකාදමනවා නම් ඒ තැනැත්තා තුළත් ගුණ වියැකී යන්නට අහෝසි වෙන්නට ඒ ගුණමකු භාවය හේතුවෙනවා. ඉතින් මේ සමාජයේ මේ ඊර්ෂ්‍යාව නැමැති දුර්වලකම හේතු කොටගෙන අනුන්ගේ ගුණ මකාදැමීම නැමැති ගුණමකුභාවයටත් බොහෝ දෙනා පෙළඹෙනවා. එතකොට අපි පසුගිය සතියේ සාකච්ඡා කලා ඊර්ෂ්‍යාව කියලා කියන්නෙ අනිත් කෙනාගේ යහපත, ධනය, බලය, පිරිවර, හැකියාව, දැනටගත්කම, ගුණය මේවා රැස්සන් නැති ගතිය. එතකොට ඒ භෞතික දේවල් විතරක් නෙවෙයි අනුන්ගේ ගුණයත් රැස්සන් නැති ගතියක් එතකොට ඒ අනිකාගේ ගුණය යට කරලා

හරි, පහන් කරලා හරි, ඒක අවලංගු කරලා හරි, සිතන්න දකින්න පෙළඹෙනවා. එතකොට දැන් භෞතික දෙයක් අපි හිතමු දැන් අනිත් කෙනාගේ ධන සම්පත්තිය පිළිබඳ ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇතිවුනාම ඒ තැනැත්තාට අනිකාගේ ධනය පිරිහෙනවා දැකීම තමයි ඔහුට සතුටදායක දේ. ඒ කියන්නෙ අනිකා ධනයෙන් ඉහළට යන එක දරාගන්න බෑ හැබැයි ඔහුගේ ධනය ටිකෙන් ටික විනාශ වෙනවා, පිරිහෙනවා දකිනවා නම් එක්තරා සතුටක්, තෘප්තියක් දැනෙනවා. එතකොට තමන් සතුට අපේක්ෂා කරනකොට ඒ තමන්ට නැති සතුට අනිත් කෙනාට තියෙනවා කියලා දකිනකොට ඒක දරාගන්න බෑ එතකොට අනිත් කෙනාගේ සතුට පිරිහෙනවා දකිනවා නම් ඒක තමන්ට සුවයක් හැටියට දැනෙනවා. ඒකයි අපි අර පසුගිය සතියෙන් සිහිපත් කලේ. සමහර විට එහා ගෙදර අය සමගි සම්පන්නව ඉන්නවා දකිනකොට ඒක දරාගන්න බැරිව ඒක කඩාකප්පල් කරන්න විනාශ කරන්න සමහර විට අනිත් සල්ලි වියදම් කරගෙන දේවල් කරන්න පෙළඹෙනවා. එතකොට අනිත් අයගේ ඒ සතුට විනාශ වෙනවා දැකීම තමයි මොහුට ආහාරයක් බවට පත්වෙන්නෙ. ඒක තමයි මේ ඊර්ෂ්‍යාවේ ස්වභාවය. එතකොට ඒ වගේම තමයි තව කෙනෙකුගේ ගුණය රැස්සන් නැති තැනැත්තා ඒක දකින්න කැමැති නැති තැනැත්තා අනිත් කෙනා ගුණයෙන් පිරිහෙනවා දකින්නට හෝ එහෙම නැත්නම් අවම වශයෙන් අනිත් කෙනා ගුණයෙන් පරිහානියට පමුණුවන්න බැරි නම් ඒ තැනැත්තාගේ ගුණය තාවකාලිකව මකා දමන්නට හරි ඒ තැනැත්තා ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට ඒ ගුණ මකාදැමීම ක්‍රම තුනකට සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්. එකක් තමයි සම්පූර්ණයෙන්ම අනිත් කෙනාගේ ගුණය අවලංගු කරලා කතා කරනවා. දෙවෙනි ක්‍රමය තමයි ගුණයක් තියෙනවා නමුත් ඒක එතරම් උසස් දෙයක් නොවෙයි කියලා සුළුකොට සළකනවා. තුන්වෙනි ක්‍රමය තමයි ගුණයක් කියලා හිතාගෙන හිටියට ඒක දුර්ගුණයක් කියලා අර්ථ දක්වනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් මේක සමහර වෙලාවට අපිට පෙනෙනවා දරුවො තුළ මව්පියන් කෙරෙහි පහළ වෙනවා. ඒ කියන්නේ අම්මලා තාත්තලා කොච්චර දේවල් කරලා තියෙනවාද දරුවන්ට කියලා කියපුවාම, අපේ මව්පියො අපිට එහෙම මොකුත් කරලා නෑ. එතකොට අපේ උත්සාහයෙන් තමයි අපි ඉගෙන ගත්තේ, අපේ උත්සාහයෙන් තමයි අපි දියුණු වුනේ, මව්පියො මොනවද අපිට කලේ කියලා සමහර දරුවො සම්පූර්ණයෙන් ගුණය අවලංගු කරලා කතා කරනවා, ඒ එක ස්වරූපයක්. අනිත් එක තමයි දෙවෙනි ක්‍රමය තමයි අපිට ඉතින් උදව් නම් කලා තමයි ඉතින් ඉගෙන ගන්න සහාය වුනා තමයි ඒකෙන් අපිට වෙච්චි ලොකු යහපතක් නෑ, ඒ ගොල්ලො මහා ඉහළින් දේවල් කලා

කියලා හිතාගෙන හිටියට, ඒකෙන් අපේ ජීවිත වලට බොහෝම අල්පමාත්‍ර සහයෝගයක් විතරයි ලැබුනෙ, අනික් සියල්ල අපි තමයි කරගන්නෙ කියලා අර ගුණය සුළුකොට තකනවා. එහෙම නැත්නම් ඒගොල්ලො අපිට ඉතින් උදව් කලා තමයි අන්තිමට ඒකෙන් වුනේ අපිව නැත්තටම නැති වෙච්චි එක. එතකොට ඒ ගොල්ලො උදව් කරනවා කියලා හිතාගෙන අපේ අනාගත දියුණුව වළක්වපු එක තමයි කල්. එතකොට අපිට නිදහසේ කටයුතු කරන්න ඉඩකඩ ලැබුනා නම් මේ වෙනකොට අපි හුඟාක් දියුණු වෙනවා. අන්තිමට ඒගොල්ලො අපිට උදව් කරනවා කිය කියා අපිව හිරකරගෙන හිටියා, ඒකෙන් අපේ දියුණුවට බාධාවක් වුනා. මේ විදියට දැන් අර මව්පියො තමන්ට කරපු උදව්ව, සහයෝගය ඒකෙන් තමන්ට අනර්ථයක් වුනා කියලා ඒක දුර්ගුණයක් හැටියට මතුකරන්න උත්සාහ කරනවා. ඒක මව්පියො සම්බන්ධව, ගුරුවරු සම්බන්ධව, ඥාතීන් හිතවතුන් සම්බන්ධව ඕන කෙනෙක් සම්බන්ධව ඒ විදියට මතුවෙන්න පුළුවන්. දැන් එතකොට මෙහිදී නායක භාමුදුරුවො පැහැදිලි කරන්නෙ ඒ කියන ගුණය දරන්න බැරි ගතිය, ඒ කියන්නෙ ගුණමකුභාවය ඊර්ෂ්‍යා සහගත පුද්ගලයාගේ මනසේ මතුවෙනවා. ඒ මතුවෙනකොට ඒ ගුණය දකින්න කැමැති නැති ඊර්ෂ්‍යාව ඔහු තුළ මතුවෙන්නට පුළුවන් එක්තරා විමසිලිමත් ස්වරූපයකින්. විමසිලිමත් බව හොඳ දෙයක්, එතකොට මේ හොඳ ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත ගතිය තමන්ගේ මනසේ මතුවෙනවා වගේ තමයි ඔහුට එතකොට පෙනෙන්නෙ. ඔහුට දැනෙන්නෙ. ඒක අතින් එයටත් එහෙම හැඟෙන්න පුළුවන්. එතකොට ඒක මතුවෙන ක්‍රමය තමයි නායක භාමුදුරුවො මේ පොතේ පැහැදිලි කරන්නෙ, යම්කිසි කෙනෙකුගේ ගුණ අගය කරනවා දකිනකොට ඒක දරාගන්න බැරිවෙනකොට ඔහු ඉදිරිපත් වෙලා කියන්නෙ ඔය ලෝකෙ, රටේ ලෝකෙ කියපු පමණට අපි එකපාරට මිනිස්සු ගැන පහදින එක හොඳ නෑ එතකොට එක් එක්කෙනා රැවටිලා තියෙන්න පුළුවන්. එතකොට අපිත් ඒ අනුව රැවටෙන්න ඕන නෑ කවුරුවත් කියන පමණට අපි කෙනෙක් පිළිබඳව පහදින්නට ඕන නෑ තව හොඳට හොයලා බලන්නට ඕන. හොයලා බලලා මිසක් අපි තීරණ වලට එළඹෙන එක හොඳ නෑ. ඒ නිසා ඔය විදියට ඕනවට වඩා අගය කරන්න යන්න ඕන නෑ. අනවශ්‍ය විදියට දේවල් දෙන්න පරිත්‍යාග කරන්න යන්න ඕන නෑ උදව් කරන්න යන්න ඕන නෑ. අපි තව ටිකක් සොයාබලමු. එතකොට බොහොම ඥාණසම්ප්‍රයුක්ත යෝජනාවක් වගේ තමයි පෙනෙන්නෙ. නමුත් මේ කරන්නෙ මොකක්ද අර ගුණවතාගේ ගුණය, සිල්වතාගේ සිලය, ඒ ධාර්මික බව අගය කරනවා දකින්න කැමැති නැති බව. දැන් මේක ගොඩාක් වෙලාවට මතුවෙනවා භික්ෂූන් වහන්සේලා සම්බන්ධව

අනුමාන මහජනතාවගේ සිත් තුළ. භික්ෂූන් වහන්සේලා යමක් කරනවා ජේතකොට සැදැහැවත් දායකයෝ ඒකට උදව් කරනවා දකින්න පුළුවන්. එතකොට සමහර කෙනෙක් කියනවා, ඔය නිකං රැවටිලා එහෙම උදව් කරන්න එපා, මොන ජාතියේ භික්ෂූන් වහන්සේලාද දන්නෙ නෑ, ඉතින් ඒ නිසා හොඳට හොයලා බලලා කටයුතු කරන්න ඕන කියලා අරගොල්ලන්ට බොහොම හිතවත් ස්වරූපයෙන් තමයි අනුශාසනා කරන්නෙ, ඔහුටත් හිතෙන්නෙ ඇත්තටම මේ විමසිලිමත් බව කියලා. නමුත් තමන්ට නොදැනුවත්වම අර භික්ෂූන් වහන්සේලාට දේවල් ලැබීම පිළිබඳව, උන්වහන්සේලාගේ සීලය ගුණය පිළිබඳව අනිත් අය කරන වර්ණනාව අනිත් අයගේ ප්‍රසාදය දරාගන්නට බැරි ගතිය ඒ විදියට මතුවෙන්න පුළුවන්. ඉතින් ඔය විදියට තව කෙනෙකුගේ ගුණය රුස්සන් නැති ගතිය, අනිත් කෙනාට දේවල් ලැබීම රුස්සන් නැති ගතිය ඒ හැම එකක්ම මතුවෙන්නට පුළුවන් පරීක්ෂණතා වේශයෙන්. දැන් අපි ලෝභය පිළිබඳව කතා කරනකොටත් මේ පරීක්ෂණතා වේශයෙන් ලෝභය මතුවෙන ආකාරය පිළිබඳව කතා කලා ගෙනාත් මහත්මයා මම දැක්කා. එතකොට ලෝභයත් මතුවෙන්නට පුළුවන් පරීක්ෂණතා වේශයෙන් ඊර්ෂ්‍යාවත් මතුවෙන්න පුළුවන්. ලෝභය මතුවෙන්නෙ තමන් සන්නක දේ දෙන්න වේවි කියන ඒ ලෝභයත් එක්කලා. එතකොට දැන් මා සතු දේ මා රැකගන්න ඕන, මගේ දේ ටිකක් හරි අඩුවෙයි පරිත්‍යාග කරන්න ගියොත්. ඒ නිසා එබඳු අවස්ථාවකදී තමන්ගේ දේ රැක ගන්න තමන් සන්නක දේ නොදී ඉඳීමේ උපාය මාර්ගයක් හැටියට තමයි ඔය අනිත් අය දුන්නු පමණට අපි දෙන්න ඕන නෑ කියන එක මතුවෙන්නෙ. දැන් මෙතන කියන්නෙ අනිත් කෙනාගේ ගුණය අගයන්න කැමැති නෑ, අර ගුණමකු භාවය තමයි එතනදී මතුවෙන්නෙ ඊර්ෂ්‍යාවත් එක්කලා, හැබැයි ඒක ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ පරීක්ෂාකොට කටයුතු කිරීම, විමසා බැලීම, අනිත් අය කියන පමණට අපි දේවල් පිළිගන්නට හොඳ නෑ, අපි හොඳට හොයලා බලලා තීරණය කරන්නට ඕන, ඒ වගේ ස්වරූපයකින් තමයි ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. ඒක තමයි පරීක්ෂණතා වේශයෙන් ඊර්ෂ්‍යාව මතුවීම කියලා නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නෙ.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ දහම් කරුණු ඔස්සේ පැහැදිලි කරමින් සිටියේ පරීක්ෂණතා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණාව. මේ පිළිබඳව තවදුරටත් අපි බොහෝ කරුණු ඔබත් එක්ක කතා කරන්න සූදානම්, අද වැඩසටහනේ ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන පළමු විරාමය ලබාගන්නටයි මේ සූදානම. ඉතින් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට ගිහිත් එන්න. යලිත් මෙලෙසින් සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා ප්‍රධාන පාලක මැදිරියේ සිට

ප්‍රධාන රූපවාහිනී මැදිරියට, සියැස නාලිකාවේ. ඉතින් සුපින්වතුනි අපි මෙලෙසින් ඔබ සම්බන්ධ කරගන්නේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහන සමඟින්. හාමුදුරුවනේ පරීක්ෂණතා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණාව කතා කරමින් සිටියේ අපි විරාමයට යන්න පෙරාතුව. එහිදී ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කලා ආගමානුකූල ප්‍රවේශය සහ මේ කාරණාව අපි සරලව කොහොමද අපේ ජීවිතයට එකතු කරගන්නෙ සහ මේ දහම් කරුණ අවබෝධ කරගන්නෙ කොහොමද කියලා. දැන් හාමුදුරුවනේ කාරණාව අපිට ඉතාම හොඳින් පැහැදිලියි. මං ඔබවහන්සේගෙන් අහන්න කැමැතියි දැන් මෙවැනි ලක්ෂණ තියෙන අය, නැත්නම් අපි ළඟ මෙවැනි දුර්වලතාවයක් තියෙනවා කියලා යම් සෙයකින් හෝ අඩුපාඩු ඇතිව හෝ නැතිව යම් කෙනෙක් දකිනවා නම් එවැනි කෙනෙකුට යන්නට තිබෙන හොඳම පියවර මොකක්ද මේ තත්වයෙන් අත්මිදෙන්න. මොකක්ද ඔබවහන්සේගේ යෝජනාව?

ඇත්තටම ගෙහාන් මහත්මයා, දැන් අනිත් කාරණා වලට වඩා මේක ටිකක් දුෂ්කරයි කියලා හිතෙනවා, මොකද මේ පරීක්ෂණකාමතා වේශයෙන් මතුවෙන ඊර්ෂ්‍යාව කියන එකේදී අනිත් වංචක ධර්ම තේරුම් ගන්නවාටත් වඩා අමාරුයි කියලා හිතෙනවා ඒක තේරුම් ගන්න. ඒකට හේතුව තමයි, අපේ රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරනවා, යමක් වැරදි විදියට දකින්නට පටන් ගන්නට පස්සෙ අපට ඒකම ඒකම මතුවෙව් පෙනෙන්න ගන්නවා. යමක් වැරදි දෘෂ්ටියකින් බලන්න පටන් ගත්තොත් ඒක වැරදි විදියටම මතුවෙව් පේන්න ගන්නවා. අන්න ඒ වගේ තමයි දැන් යම්කිසි කෙනෙකු තුළ පවතින ගුණය දුර්ගුණයක් හැටියට අපි මතුකරගෙන ඒක දිහා බලන්න පුරුදු වුනාම අපට ඒක ඒ තැනැත්තාගේ දුර්ගුණයක් හැටියටම පේන්න ගන්නවා. එතකොට තමන් නිවැරදියි කියන අදහසම තමයි එන්න එන්නම තහවුරු වෙන්නෙ. අනිත් අය කොහොම කිව්වා වුනත් ඒගොල්ලන්ට වැරදුනා මේ මට පේන හැටියි හරි කියන අදහස තමයි ඒ තැනැත්තාට එන්න එන්න තහවුරු වෙන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා මේ ප්‍රඥාවේ ස්වරූපයෙන් යම් යම් කරුණු මතුවෙනකොට ඒවායේදී ප්‍රඥාව උපදවාගන්නා එක ලෙහෙසි පහසු කාර්යයක් නෙවෙයි. ඒක එතරම්ම දුෂ්කර දෙයක් වෙනවා. මොකද ඒ තමන් දකින විදියට හුඟාක් දේවල් තහවුරු වෙමින් තමන්ට ප්‍රකට වෙනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් මේ කාරණාව අපි තුළ තියෙනවා කියලා හොයාගන්න එකම අමාරු වැඩක්, හොයාගන්න එකම දුෂ්කර කාර්යයක්. අනිත් වංචක ධර්ම වලටත් වඩා අමාරුයි මේ ප්‍රඥාවේ වේශයෙන් මතුවෙන වංචක ධර්ම වලදී ඒවා තේරුම් ගන්න. ඉතින් ඒ වගේ අවස්ථාවක් තමයි මේ පරීක්ෂණතා

වේගයෙන් මතුවෙන වංචක ඊර්ෂ්‍යාව. ඉතින් මෙබඳු දෙයක් තෝරාබේරාගන්නට නම් තමන් තුළ එහෙම තත්වයක් මතුවුනොත් තමන් විමසා බලන්නට ඕන ඇත්තටම ලෝකෙ කවුරුවත්ම ගුණවතුන් සිල්වතුන් නැතිද. එහෙම මට දැන්, අපි හිතමු මේ තැනැත්තාට අපි එහෙම පහදින එක සුදුසු නෑ, සොයලා බලන්න ඕන. එහෙම සොයලා බලන්න ඕන කියලා පස්සට කල් නියපුවා මම එහෙම හොයලා බලලා නැවත එහෙම උදව් කරපු අවස්ථා තියේද. එහෙම නැත්නම් ඒ විදියට මේ තැනැත්තා ගැන එකපාරටම පහදින එක හොඳ නැහැ කියලා අනිත් කෙනාගේ පැහැදීම වළක්වලා පස්සෙ කාලෙක හැබැවට පහදින්නට සුදුසු අය මා විසින් හඳුන්වලා දීලා තියෙනවාද ඒ අයට. එතකොට එහෙම යහපත් යැයි කියන එකම පුද්ගලයෙක්වත් මට මුණගැහිලා තියෙනවාද, එතකොට ඒ යහපත් යැයි කියන අයගේ මම දකින හැබෑ යහපත මොකක්ද. එතකොට මේ තැනැත්තාගේ යහපත ගැන පරීක්ෂා කරන්න මම දෙවනුව තෙවනුවත්, ඒ ගැන සොයාබැලීමක් කරනවාද. මම මොන පදනමක් මතද මේ තැනැත්තාගේ සීලය ගුණය පරීක්ෂා කරලා බලන්නෙ. මොකක්ද ඒකට මට තියෙන මිණුම් දණ්ඩ. ඒ විදියට ටිකක් විමසලා බලන්න වෙනවා. ඉතින් එහෙම බලනකොට තමයි තමන්ට හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ ඇත්තටම මීට කලින් ඔය විදියට එක එක්කෙනා ගැන පහදින්නට එපා කියලා වැළැක්වුවා වුනාට එතනින් එහාට ඇත්තටම ඒ තැනැත්තා සිල්වත්තයෙක්ද, ගුණවත්තයෙක්ද පැහැදිය යුත්තෙක්ද කියලා එතනින් එහාට තමන් සොයලා නැතිනම්, අර තැනැත්තාගේ අර ඇගයීම පරිත්‍යාගය වළක්වන්න විතර නම් තමන් එහෙම කියලා තියෙන්නෙ දෙවනුව එහෙම සොයලා බලලා ඇත්තටම මේ තැනැත්තා සිල්වතෙක් ද ගුණවතෙක්ද කියලා හඳුනාගන්න ඒ තැනැත්තාට අපි සහාය වෙලා නැතිනම් එහෙනම් එතන තියෙන්නෙ ඊර්ෂ්‍යාව විය හැකියි. ඊළඟට පස්සෙ කාලෙත් එහෙම සොයලා බලලා යහපත් පුද්ගලයෙක් හැටියට සමහර චරිත හඳුනාගෙන තියෙනවා නම්, සමහර චරිත වල එහෙම ඇත්තටම ගුණයක් නැහැ හැබැයි ඇතැම් අය තුළ ඒ වගේ ගුණයන් තියෙනවා. එහෙම ගුණවතුන් මුණගැහිලා තියෙනවා නම්, එහෙම ගුණවතුන්ව අන් අයට හඳුන්වලා දීලා තියෙනවා නම්, එහෙනම් එතන ඇතිවෙන්නෙ හැබෑ විමසිලිමත් බව විය හැකියි. අන්න ඒ විදියට ටිකක් විමසා බැලීමෙන් තමයි තවත් ඉතින් විවිධ ක්‍රම කල්පනා කර කර එහෙම පරීක්ෂා කරන්න ඕන, ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ විදියට ප්‍රශ්න කර කර අපේ මතසිත් විමසන්නට ඕන. එහෙම විමසිලිමත් බවක් තුළ තමයි අපිට අධ්‍යයනය කරගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ මේ මතුවෙන්නෙ සැබැවටම විමසිලිමත් බවද, එහෙම නැත්නම් ඊර්ෂ්‍යාව ද.

ඇත්තටම ඔබට තියෙන්නේ ඊර්ෂ්‍යාව ද, එහෙම නැතිනම් ඔබ ඇත්තටම යමක් ගැන භාෂා බලනවාද. ඔබ ඔබට අවංක වෙලා ඔබෙන්ම ප්‍රශ්න කරගන්න කියන කාරණාවයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ හොඳම යෝජනාව විදියට ලබාදෙන්නේ. එතකොට ඔබට තේරෙයි අවංකවම ඔබ ඉන්නේ කොයි අන්තයේදී කියන වග. භාමුදුරුවනේ දැන් ඊළඟට කොටසට අපි සාකච්ඡාවට ආවොත් පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණය තමයි මෙතනදී තියෙන්නේ. දැන් අපි පසුගිය කාලයේදී ලෝභය පිළිබඳව කතා කලා, ද්වේශය පිළිබඳව කතා කලා, දැන් මේ ඊර්ෂ්‍යාව කියන කොටසට එතකොට දැන් පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් කියනකොට අපේ භාමුදුරුවනේ අපේ ප්‍රේක්ෂකයින්ට, නිවේදකයා විදියට මට දැන් මේ වචනයේ පොඩි හුරුවක් තියෙනවා. භාමුදුරුවනේ මේ පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් වංචක ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණාව අපි පැහැදිලි කරගමු.

ඇත්තටම ශෙහාන් මහත්මයා දැන් අපිට ශෙහාන් මහත්මයාට මේ වචනෙ ගොඩක් හුරුපුරුදුයි වගේ දැනෙන්න ඇත්තේ අපි මේ සාකච්ඡා පෙලේම මුල් අවස්ථාවේදී ලෝභය කොහොමද පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් පහළ වෙන්නේ කියලා සාකච්ඡා කලා. පුණ්‍යකාමතා කියලා කියන්නේ පින් කැමැති බව. එතකොට පින්ට කැමැතියි, පින්ට ලැදියි. එතකොට ලෝභයත් ඒ ස්වරූපයෙන් මතුවෙන්නට පුළුවන්, පින්කම් කලාම මේ මේ විදියට සසරේ සම්පත් ලැබෙනවා, එතකොට මේ මේ විදියට කීර්ති ප්‍රසාද ලැබෙනවා, ඒ තුළින් යම් කිසි පිළිගැනීමක් ඇගයීමක් සමාජය තුළින් ලැබෙනවා කියලා දැනෙනකොට ඒ තැනැත්තා ඒ ප්‍රතිලාභ අපේක්ෂාවෙන් පින්කම් කරන්නට පෙළඹෙන්නට පුළුවන්. ඒ තමයි ලෝභය මුල් කොටගෙන පුණ්‍යකාමතාවයට යොමු වෙන ආකාරය. දැන් මෙතන නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරන්නේ ඊර්ෂ්‍යාව මූලික කොටගෙන කොහොමද පුණ්‍යකාමතාවය ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ කියන බව. එතනදී උන්වහන්සේ සිහිපත් කරනවා ‘පුණ්‍ය කර්මයක් නිසා කෙනෙකු කීර්තිමත් වූ කල්හි එය නොඉවසන්නහුගේ ඊර්ෂ්‍යාව සමහර විට පුණ්‍යකාමතා වේශය ගන්නේය. ඉන් වංචිතවූයේ පළමු කීර්තිමත් බවට පත්වුවහු කළ පින්කම පරදවන පින්කමක් කරන්නට සිතන්නේය. අනෙකෙකු ලවා කරවන්නට හෝ උත්සාහ කරන්නේය.’ එතකොට දැන් යම්කිසි කෙනෙක් පින්කමක් කලහම ඒ පින්කම නිසා ඒ තැනැත්තාට යම්කිසි කීර්තියක් ලැබෙනවා. ප්‍රතිලාභ ලැබෙනවා, පරිවාර සම්පත්තිය ලැබෙනවා. ඔහු පිළිබඳව අනිත් අය කතාබහ කරන්න පටන් ගන්නවා. දැන් අර ලෝභ මූලිකව පුණ්‍යකාමතාවය ඇතිවුන තැනැත්තා අර අනිත් කෙනා විදින සම්පත් ටික තමන්ටත් හිමිකරගැනීමේ අදහසින් තමයි ඒක කරන්නේ.

දැන් මෙනත රිට්ටඩා වෙනස් තත්වයක් තියෙන්නෙ, අනිත් කෙනාට යම් කීර්තියක් හිමිවුනද, ඒ කීර්තියට වැඩි කීර්තියක් තමන්ට ලැබෙන්න ඕන. එතකොට අනිත් කෙනාට යම්කිසි සම්පතක් ලැබෙනවා නම් ඒ සම්පතට වැඩි සම්පතක් තමා ලබන්න ඕන කියන අදහසින් අනිත් කෙනා අහිබවා යාමේ අදහසක් තමයි මෙනත ඇතිවෙන්නෙ. ඒ කියන්නෙ ඔබවහන්සේ මුල් වැඩසටහනෙන් පැහැදිලි කලානෙ, දැන් ඊර්ෂ්‍යාව ඇතිවෙන්නෙ නැතිදෙයක් පිළිබඳව කියන කාරණාව. ඒ කියන්නෙ අපි උනන්දු වෙන දෙයක්. අපි යමක් පිළිබඳව උනන්දු වෙනවා නම් ඒ සම්බන්ධව තමයි ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නෙ. එතකොට දැන් මේ තැනැත්තාත් උනන්දු වෙනවා කීර්තිය ගැන. මේ තැනැත්තාත් උනන්දු වෙනවා සැප සම්පත් පිළිබඳව. මේ තැනැත්තාත් උනන්දු වෙනවා අනිත් අයගේ ප්‍රශංසාව පිළිබඳව. එතකොට දැන් දන් දුන්නු තැනැත්තා පින් කරපු තැනැත්තාට අනික් අයගේ ප්‍රසාදය හිමිවෙනවා, කීර්තිය ලැබෙනවා, පරිවාර සම්පත්තිය ලැබෙනවා, අවශේෂ සම්පත් ලැබෙනවා. ඒ ලැබෙනකොට ඒ ලැබෙන දේ පිළිබඳව මොහු තුළ ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙනවා. ඒ ඊර්ෂ්‍යාව මතුවීම අනිත් කෙනාට ලැබීච්ච දේ අහෝසි කරන්න තමන්ට ශක්තියක් නැහැ. ඒ නිසා රිට්ට වඩා තමන් ලබන්නට ඕන කියන අදහසින් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට එහෙම ක්‍රියාත්මක වෙනකොට අනිත් කෙනාටත් වැඩිය පින්කම් කරන්න මේ තැනැත්තා පෙළඹෙන්න පුළුවන්. එතකොට ඒ පෙළඹවීම ඊර්ෂ්‍යාවෙන් තමයි එතනද ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. - එතකොට දැන් ඔබවහන්සේ කියන්නෙ පින් කරන එක හොඳවැඩක්. නමුත් අර ලබන අරමුණ - ඒ කියන්නෙ අනිත් කෙනා පරයා පින් කරන්න ඕන කියලා හිතෙනවා නම් අනිත් කෙනාට වැඩිය පින් කරන්න ඕන කියලා හිතෙනවා නම් ඒ කුමක් නිසාද, ඒක ටිකක් පරිස්සමින් විමසලා බලන්න ඕන. දැන් මේක යම් යම් තරඟකාරී පුද්ගලයන් තුළ ඇතිවෙන්න පුළුවන්. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අපි හිතමු දැන් පන්සලේ විහාරස්ථානයේ තනතුරු දෙකක් දරන දෙන්නෙක් අතර, එතකොට එක්කෙනෙක් ඒ කරන පින්කම් නිසා ඒ තැනැත්තාගේ තනතුරත් එක්කලා ඔහු බොහොම ප්‍රසාදයට පත්වෙනවා. ඒ පත්වෙනකොට ඒ දායක සභාවෙම තවත් තනතුරක් දරන කෙනෙකුට හිතෙන්න පුළුවන් ආ දැන් අරයා ගැන තමයි හැමෝම කතා වෙන්නෙ. තමනුත් ඒ විදියට අනිත් අය අතරට යන්න නම් හොඳම දේ තමයි මේ විදියට එයාට වැඩිය හොඳට ඒ පින්කම් කරන එක. එහෙම හැඟීමක් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒක ඔහුට දැනෙන්නෙ නැහැ, අර අනිත් කෙනාට ප්‍රතිවිරුද්ධව, අනිත් කෙනා පරයා යන්නටයි මේක ඇතිවෙන්නෙ කියන එක එයාට ඒ තුළ ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇතිවුනා කියන කාරණය

පැහැදිලි වෙන්නැ දැන් ඔහුට හෝ ඇයට හැඟෙන්නෙ අරට වඩා හොඳට මේක කරන්න ඕන, මට ඊට වඩා හොඳට කරන්න පුලුවන්නෙ මේක. - භාමුදුරුවනේ ගොඩක් වෙලාවට ඔය කඩින වීවර පූජාවන් සිද්ධ වෙනකොට ඔහොම වෙනවා නේද, පසුගිය අවුරුද්දත් එක්ක සැසඳීමක් කරනවා- සංසන්දනය කරනවා. එතකොට එහෙම සන්සන්දනය කරමින් අනිත් කෙනාට වඩා ඉහළ මට්ටමින් ඒ පින්කම් කරන්න පෙළඹෙනවා. ඉතින් බැලුවායින් පස්සේ සමාජය තුළ ගොඩාක් දෙනා, දැන් ඔය කොසොල් රජ්ජුරුවෝ අසදාශ මහාදානය දෙනකොට පවා රටවැසියා සහ රජු අතර ඒ වගේ තරඟකාරීත්වයක් ඇතිවුනයි කියලා දැක්වෙනවා. ඉතින් ඒ වගේ පෘථග්ෂත මිනිස්සුන් පින්කමක් කරන්න ගියා වුනත්, පින්කම කළ යුත්තේ ශ්‍රද්ධාවෙන්, නමුත් ඒ ශ්‍රද්ධාවෙන් කරන කාර්යයට පවා පුද්ගල සන්නායකයෙහි තැන්පත් වෙලා තියෙන අර පොදු ගති ලක්ෂණ යටින් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඉතින් ඒවා හරිම සුක්ෂමයි ගෙහාත් මහත්මයා මොකද අපි දැන් මේ කෙලෙස් නසලා නෙවෙයිනෙ මේ වැඩ කරන්න යන්නෙ. කෙලෙස් සහිතවනෙ. ඒ කෙලෙස් සහිතව ඒ වැඩකටයුතු කරනකොට කොච්චර පාලනයක් ඇතිව කලා වුනත් සිහියෙන් තොරවෙච්ච ගමන්ම අර දුර්වලකම් ටික අර කරන කාර්යයන් එක්කලා බද්ධ වෙනවා. ඒක තමයි මේ වංචක ධර්ම වල තියෙන විශේෂතාවය. කරන්න යන්නෙ හොඳ වැඩක්. ඒ හොඳ වැඩේ කරන්න යන්නෙ කෙලෙස් නැසූ කෙනෙක් නෙවෙයි. කෙලෙස් සහිත කෙනෙක්. එතකොට ඒ කෙලෙස් සහිත පුද්ගලයායි ඒ තියෙන කෙලෙස් ධර්ම ටික යටකරගෙන තමයි අර හොඳ වැඩේ කරන්න අනගහන්නෙ. ඉතින් හැම මොහොතේම සිහි කල්පනාවෙන් ඉන්න පුලුවන් නම් ඒ සද්භාවය පවත්වගෙන ගියහැකි. යම් මොහොතක සිහිය නුවණ දුර්වල වෙනවා නම් ඒ දුර්වල වෙන හැමතැනම ඒ තැනැත්තාගේ සක්කායදිට්ඨිය ඒකට බලපානවා, ඒ වගේම අර සුපුරුදු ඊර්ෂ්‍යාව ඒකට බලපානවා. සුපුරුදු මානසික ගැටුම ඒකට බලපානවා. සුපුරුදු ලෝභය ඒකට බලපානවා. මේ විදියට අර තියෙන සියලුම දුර්වලකම් ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ තරාතිරමේ හැටියට අර කරන යහපත් කටයුත්තත් එක්ක බද්ධ වෙන්න පුලුවන් නොදැනීම.

දැන් භාමුදුරුවනේ මට දැන් අහන්න හිතෙනවා මෙහෙම ප්‍රශ්නයක්. අපේ ගමේ පන්සලට කෙනෙක් චෛත්‍යයක් හදලා දුන්නා. මට හිතෙනවා දැන් පන්සලක්ම හදලා දෙන්න ඕන කියලා ඊළඟ අවුරුද්දේ. ඊළඟට ගිය අවුරුද්දේ කඩින වීවර පෙරහැර කලේ රැ, මම හිතනවා එක දිගට දවස් තුනක් විතර පෙරහැර කරන්න ඕන කියලා. මේ වගේ ලොකු පින්කම් කරන්න හිත් දෙන අයට එවැනි තත්වයක් ඇතිවෙලා තියෙන මතය සහ ඔවුන්ගේ හිත තුළ

මතු වෙන වංචක ධර්මය මෙය නම් ඒ වගේ තත්වයකින් අපිට අත්මිදෙන්න ඔබ වහන්සේගේ යෝජනාව මොකක්ද?

ඇත්තටම ගෙනාත් මහත්මයා එහෙම ඇතිවෙනකොට අපි පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන දැන් මේ කුසලය කරන්න අපි උත්සාහවත් වෙන්නෙ මොන පදනමක් තුළ ද කියලා. ඇයි මට මෙහෙම එකක් කරන්න හිතුවෙ. ඒක මේ සම්බන්ධව විතරක් නෙවෙයි, හැමදේ සම්බන්ධවම අපි පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන. අද සමාජයේ හුඟාක් වෙලාවට නොකෙරෙනම දෙයක් තමයි ඕක. මොකක්ද, යහපත් දේවල් කරනකොට ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවකින් යුක්ත වීම ගොඩක් දෙනෙක් තුළ සිද්ධ වෙන්නෙ නෑ, ඒ කියන්නෙ සම්මත වශයෙන්ම ඒක හොඳ දෙයක් හැටියට සම්මතයිනෙ. ඒ සම්මත නිසා හොඳ දෙයක් වෙයි කියන සංඥාවෙන් කරගෙන යනවා. හැබැයි ඇත්තටම මම ඒක කරන්නෙ මොන පදනමකද කියලා විමසලා බලන්න ඕන. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් දැන් අම්මා තාත්තාට සළකන එක හොඳයි. හැබැයි අම්මා තාත්තාට සළකන පමණින්ම ඒ තැනැත්තා සන්පූරුෂයෙක් ද, අසන්පූරුෂයෙක්ද කියලා අපිට තීරණය කරන්න බෑ. එහෙම තීරණය කරන්න නම් විමසලා බලන්න ඕන, මේ තැනැත්තා මව්පියන්ට සළකන්න පෙළඹුනේ මොන පදනමක් මතද. පොතේ තියෙන සල්ලි ටික ගන්නද, ඉඩම ලියාගන්නද, එහෙම නැත්නම් වංචනික අදහසින් මව්පියන්ගේ හිත දිනාගෙන වෙනත් දේකට කැමැත්ත ගන්නද, මොකකටද මොහු මේ අරඹන්නෙ. ඉතින් ඒක අනුන් සම්බන්ධව විතරක් නෙවෙයි, තමන් සම්බන්ධවත් පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන. ඒවගේ තමයි අපි අනෙකුත් කවර යහපත් කටයුත්තක් කලත්, විශේෂයෙන් අපි පින්කමක් කලත් බණ ඇහුවත්, දානයක් දුන්නත්, භාවනා කලත්, සිල් සමාදන් වෙන්න ගියත් අපි හැමතිස්සේම විමසා බලන්න ඕන මොකක්ද මේකෙ පරමාර්ථය. එහෙම විමසලා බැලුවොත් විතරයි අපි සිල් සමාදන් වෙලා ඒ සිල් සමාදන් වීමේ සැබෑ පරමාර්ථය ඉටුවෙනවාද නැද්ද කියලා තීරණය කරන්න පුලුවන් වෙන්නෙ. එහෙම නැත්නම් සමහරු කියනවා මම අවුරුදු විසිපහක් සිල් සමාදන් වුනා, මම අවුරුදු තිහක් සිල් සමාදන් වුනා. ඉතින් බොහොම ගෞරවයෙන් ඒක සිහිපත් කරනවා, ඒක හොඳයි. හැබැයි දැන් අවුරුදු විසිපහක් සිල් සමාදන් වෙලා මොකක්ද ඔහු තුළ සිද්ධ වෙලා තියෙන පරිවර්තනය. මොකක්ද ඇතිවෙලා තියෙන සංවර්ධනය. එහෙම විමසලා බැලුවොත් එහෙම විශේෂයෙක් පෙනෙත් නෑ සමහරුන් තුළ. හැමෝම තුළ නෙවෙයි සමහරු තුළ. ඇයි එහෙම විශේෂයක් වෙන්නෙ නැත්තෙ? සිල් සමාදන් වුනාට ඔහු ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලලා නෑ මම සිල් ගන්නෙ මොකටද? සිලය කියන්නෙ

කුමක්ද, මොකක්ද එහි විය යුත්තේ? ඒ වෙනත් ඕන දේ මා තුළ සිද්ධ වෙනවාද? එහෙම ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවක් නෑ, එහෙම ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවක් නැතිනම් මූලික පරමාර්ථය නොදැනයි ඔහු අනගහලා තියෙන්නේ. එහෙනම් එතන ඉඳන්ම වරද්දගෙන. දැන් අර පෙර දිනෙක අපි සිහිපත් කලේ පවුලේ සමගිය ඇතිකරගන්න කියලා පවුලේ අඹුසැමි දෙදෙනෙක් බුදුන් වදින්න ගිහිල්ලා වෙච්චි සිද්ධිය. එතකොට දැන් ඒ තරුණයා මට කියනවා භාමුදුරුවනේ මට පොඩ්ඩක් කතාබහ කරන්න ඕන භාමුදුරුවොත් එක්කලා අපේ ගෙදර පොඩි ප්‍රශ්නයක් ඇතිවෙලා. ඉතින් මම අවස්ථාවක් දුන්නා. ආවට පස්සෙ මං ඇහුවා මොකක්ද ප්‍රශ්න. නෑ මේ බුදුන් වදින්න ගිහිල්ලා පොඩි ගැටලුවක් ඇතිවුනා කියලා කීවා. මං ඇහුවා බුදුන් වදින්න ගිහිල්ලා මොකක්ද ගැටළුවක් මතුකරගත්තේ, ඊටපස්සෙ ඔහු කියනවා නෑ භාමුදුරුවනේ පවුලේ සමගිය සඳහා, දියුණුව සඳහා මම යෝජනා කලා නෝනට දිනපතා අපි හවසර මල්පහන් පූජාකරලා බුද්ධ වන්දනාව කරමු කියලා. ඉතින් යෝජනා කරගත්තහම හවසර දෙන්නත් එක්කලා මල් ටික සකස් කරලා පහන සකස් කරලා ගිලන්පස ටිකක් සකස් කරලා දෙන්නත් එක්ක හවසර බුදුන් වැන්දා. ඊටපස්සෙ දවස් කීපයක් යනකොට නෝනා මොකද කරන්නේ මල් ටික කඩලා තියෙනවා, ගිලන්පස ටික සකසලා තියෙනවා, බුදුන් වදින්න එන්නේ නෑ. එයා කියනවා මට තව උයලා ඉවර නෑ තව ටිකක් උයන්න තියෙනවා, රෙදි ටික හෝදන්න තියෙනවා, ගේ අතුගාන්න තියෙනවා, දරුවාගේ වැඩ තියෙනවා, ඒ නිසා ඔයා බුදුන් වදින්න, මං ඔය ටික සකසලා තිබ්බො, ඒ නිසා ඔයා වදින්න තනියම කියලා ඔන්න නෝනා කියනවා. ඊටපස්සෙ ඔහොම දවස් කීපයක් ගතවුනා. ගතවෙලා ඊටපස්සෙ මල් ටික සකසලත් නෑ, පහන සකසලත් නෑ මට අද වැඩ ටිකක් වැඩිවුනා. ඔයා පොඩ්ඩක් ඕක සකස් කරලා වන්දනා කරන්නකො, මං හෙට ඉඳන්වත් වදින්න එන්නම්කො කියලා ඊටපස්සෙ මොකක්වත් නෑ. ඉතින් දැන් මේ තත්වයත් එක්කලා සැමියා නැවත නැවත අවවාද කරනවා බිරිඳට එහෙම නෙවෙයි අපි දෙන්නත් එක්කම මේ වැඩේ කරන්න ඕන. නමුත් බිරිඳගෙන් ඒකට සහයෝගය ලැබෙන්නෑ. දැන් මේක තමයි දෙන්නත් එක්කලා බහින්බස් වෙන් ගැටුම් ඇතිවෙන්න හේතුව. පස්සෙ මං ඇහුවා, දැන් බුදුන් වදින්න පටන් ගත්තේ මොකටද ඔය දෙන්නා? දැන් බුදුන් වදින්න කියලා සාකච්ඡා කරගත්තේ පවුලේ සමගිය ඇතිවෙන්න, දියුණුව ඇතිවෙන්න, දවස මුළුල්ලේම අවශේෂ වැඩත් එක්ක යෙදිලා ඉන්න නිසා දවසින් ටික වෙලාවක්වත් කුසල් සිතුවිලි ඇති කරගන්න, දැන් එතකොට කුසල් සිතුවිලි ඇතිවෙනවාද, සමගිය වැඩිවෙනවාද, අදාල අභිවෘද්ධිය සිද්ධ වෙනවාද දැන් මොකක්ද වෙලා තියෙන්නේ, තියෙන එකත්

නැති කරගන්න එක. එහෙත්ම ඔය දෙන්නා බුදුන් වදින්න තීරණය කිරීමේ මූලික පරමාර්ථය සඵල වෙලා නෑ. ඇයි එහෙම වුනේ, අර වැඩෙන් එක්ක එල්ලුනා මිසක් මේකෙ පරමාර්ථය මොකක්ද කියන එක ගැන ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කලේ නෑ. ඒ ගැන සාකච්ඡා කලේ නෑ. ඉතින් ඔය අර්බුදය අපිට ගොඩාක් වැඩවලදි සිද්ධ වෙනවා, මොන දේ ශ්‍රද්ධාවෙන් කරන්න ගියා වුනත්, පටන් ගත්තා වුනත් අන්තිමට ඒවා කෙළවර වෙන්නෙ ඒ කියන ශ්‍රද්ධාවෙන් නෙවෙයි. ඒකට හේතුව තමයි අපිට නිතර නිතර ඒ පිළිබඳව ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක් නැතිකම. ඉතින් ඒ නිසා අපි පින්කම් කරනකොටත් යළි යළි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන මේ පින්කම සිදු කිරීමේ පරමාර්ථය මොකක්ද, ඒ මූලික පරමාර්ථය ඉටුවෙනවාද. අපි හිතමු කඬින වීචර පූජාවක් නම් සිද්ධ කරන්නෙ අරයාට වඩා උසස් විදියට කඬින වීචර පූජාව සිද්ධ කරන්න ඕන කියලා හිතෙනවා නම් ඒක මේ පින්කමේ අදාළ දෙයක් ද, එතකොට කඬින වීචර පූජාව කියන එක මේ තව කෙනෙක්ව පරද්දන්න කරන වැඩක් ද, තව කෙනෙකුට පින්කමකට සන්සන්දනාත්මකව කළයුතු දෙයක්ද, එහෙම නැත්නම් සම්බුද්ධ ශාසනය රකින්නට කළයුතු දෙයක්ද. අන්න එහෙම විමසලා බැලුවොත් තමයි මෙතන තියෙන්නෙ අර තණ්හා මාන දිව්යි වලින් සිත කිළිටි කරගෙන අනිත් එක්කෙනා පරයා යන්න, අනිත් එක්කෙනාට වැඩිය දේවල් කරන්න, උන්සාහවීමක් නේද කියන එක තමන්ට හඳුනාගන්න පුලුවන්. දැන් අර ප්‍රඥාවේ වේශයෙන් දේවල් මතුවෙනවා වගේ නෙවෙයි, මෙබඳු තැන්වලදි ටිකක් තේරුම් ගන්න පහසුයි හරියට ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බැලුවොත්. ඒ නිසා එබඳු ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයකින් නැවත නැවත විමසා බලමින්, මූලික පරමාර්ථය මොකක්ද, ඒ පරමාර්ථය ඉටුවෙනවාද මං මේ කරන ක්‍රියාව තුළින්. බුද්ධ චන්දනාවක් නම් හරියට බුද්දාගුණ සිහි කරමින් ඒ පූජාව තමන් කරනවාද, ඒ තුළ කුසල් වැඩෙනවාද. දානයක් නම් ඒ දානයේදී ලබන්නා එහෙම නැත්නම් ප්‍රතිග්‍රාහකයාගේ යහපත ගැන හිතලාද මං මේ දන් දෙන්නෙ. එහෙම නැතිව මේ තව කෙනෙකු යට කරන්නද, තව කෙනෙකුට වඩා ඉදිරියෙන් ඉන්නද, අන්න ඒ විදියෙන් පරීක්ෂා කරලා බලන්නට අවශ්‍යයි.

අපේ භාමුදුරුවනේ අද දවසේ වැඩසටහනේ අවසන් කොටස සාකච්ඡා කරන්න අපි පූදානම් වෙනවා. දැන් ඉකුත් දවසේ ඉකුත් වැඩසටහනේ අපි ද්වේශය කියන කාරණාව කතා කරද්දින්, ඊළඟට තියෙන කොටස් දෙක ප්‍රතිකූල සංඥා වේශයෙන් සහ අනිත්‍ය සංඥා වේශයෙන් ද්වේශය කියන කාරණාව මතුවෙන හැටි අපි කතා කලා. භාමුදුරුවනේ දැන් ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණය මේ කතා කරන විදියට ප්‍රතිකූල සංඥා වේශයෙන් සහ අනිත්‍ය

සංඥා වේගයෙන් මතු වෙන්නේ කොහොමද. අපිට මේ තත්වයන් අපි තුළ තියෙනවාද කියන කාරණාව ග්‍රහණය කරගන්නේ කොහොමද කියන කාරණාව අපි පැහැදිලි කරගමු.

ඇත්තටම නායක භාමුදුරුවෝ ඊළඟට මෙතනදී පැහැදිලි කරනවා අර පටික්කුල සංඥාව සහ අනිත්‍ය සංඥාවේ ස්වරූපයෙන් ඊර්ෂ්‍යාවත් මතු වෙන්න පුළුවන් බව. දැන් අපි පෙර දින වැඩසටහනේදී කතා කලා ගෙනාත් මහත්මයා සිහිපත් කලා වගේ ද්වේශය කොහොමද ඔය ස්වරූප දෙකෙන් මතු වෙන්නේ කියලා. එතකොට ඊර්ෂ්‍යාව මතු වෙන හැටි නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නේ, ‘අනෙකෙකුගේ රූප සෞන්දර්ය නොඉවසන තැනැත්තාගේ ඊර්ෂ්‍යාව සමහර විට ප්‍රතික්කුල සංඥා වේගය ගන්නේය. එයට රැවටුණු තැනැත්තේ මොහුගේ මේ ශෝභාව පිට පැත්තේ පමණක් ඇති දෙයකි, ඇතුළත ඇත්තේ සෙම්, සොටු, කෙළ, ඩහදිය, මලමුත්‍ර ආදී අපවිත්‍ර ද්‍රව්‍ය සමූහයක්ය. මේ කුණුගොඩේ ඇති පිට ඔපයෙන් කවර පලක්ද. වටිනා අඳුම් පැළඳුම් වලින් කොපමණ සැරසුවත් සරසන්නේ කුණුගොඩක්ම නොවේදැයි සිතා සැකසෙන්නේය. අන්‍යයන්ටද එසේම කියා රූප ශෝභාව ඇතියහුගේ වටිනාකම නැති කරන්නට තැත් කරන්නේය.’ දැන් අර ප්‍රතික්කුල සංඥාවෙන් ද්වේශය මතු වෙනවාට වඩා සමාජයේ බහුලව මතු වෙන්නේ මෙන්න මේ ස්වරූපයෙන්. ඒ කියන්නේ දැන් අර පටික්කුල සංඥාවෙන් ද්වේශය ඇති වෙනවා වගේම බහුලව සමාජයේ ඇති වෙන ස්වභාවයක් නමයි මේ ප්‍රතික්කුල සංඥාවේ ස්වරූපයෙන් මතු වෙන ඊර්ෂ්‍යාව. ඒ කියන්නේ දැන් යම් කිසි කෙනෙක් තුළ හොඳ ප්‍රසන්න රූප සෞන්දර්යයක් තියෙනවා නම් දැන් රූපය ගැන කැමැති වෙන තැනැත්තාට අනිත් අයගේ රූපය රැස්සන්නේ නෑ, ඒකට ඊර්ෂ්‍යාව මතු වෙනවා. එතකොට දැන් අනිත් කෙනාගේ රූපය පහත්කොට සළකන්නට යාම එව්වර සමාජය විසින් අනුමත කරන දේකුත් නෙවෙයි. එතකොට අර ධර්ම සංඥාවක් වගේ එක මතු වෙන්න ගන්නවා. ඔය ඉතින් ලස්සනට හිටියට ඉතින් ඕක ඇතුලෙ තියෙන්නේ මේ අගෞරව මලමුත්‍රා පිරිවිව ශරීරයක්නේ, පිටින් නිකං ලස්සන කරලා ඔපාදාලා තිබුනා වුනාට ඒ නිසා ඔය ඉතින් සෙත්ටි පවුඩර් උලාගෙන මහා ඉහළින් බොහෝම රූප සම්පන්නයි වගේ හිතාගෙන හිටියට ඉතින් ඕකේ ඇති මොකක්වත් දෙයක් නෑනේ කියලා අර තමන්ගේ මනස පොඩ්ඩක් සංසිද්වාගන්නවා. අනිත් අයටත් ඒ විදියෙන් කියාදෙනවා. එතකොට බලු බැල්මෙන් අපිට පෙනෙන්නේ හරිම ධර්මානුකූලව කරුණු පැහැදිලි කරන කෙනෙක් වගේ. නමුත් ඇතුළත තියෙන්නේ තමන්ට අනිත් කෙනාගේ රූප සම්පත්තිය ඔරොත්තු දෙන්නෑ ඒ ඔරොත්තු දෙන්නැති බව තමයි අර විදියට

සංසිද්ධාගන්ත අර වගේ ප්‍රකාශනයන් කරන්නේ. ඊළඟට අනිත්‍ය සංඥාවන් ඒ විදියටම මතුවෙන්නට පුළුවන්. අර පටික්කුල සංඥාව වගේම ඔය ඉතින් ලස්සනට හැඩරුවට හිටියට ඕවා ඉතින් කොච්චර කාලයක් පවතින දෙයක්ද, තරුණ වයසේ පොඩි කාලසීමාවටනෙ ඔය ඔක්කොම, තව ටික දවසක් යනකොට ඉතින් හම රැලි වැටිලා, දත් හැලිලා ඔය හැමඑකක්ම සදාකාලික දේවල් නෙවෙයිනෙ. බොහොම තාවකාලික දේවල්නෙ කියලා අර රූප සම්පත්තිය ගැනම වුනත් අනිත්‍ය සංඥාවෙන් දකින්නට පුළුවන්. ඒ වගේම තමයි අනිත්‍ය සංඥාවෙන් දැකීම සමහර වෙලාවට අනුන්ගේ සම්පත් පිළිබඳව වුනත් මතුවෙන්න පුළුවන්. ඒක නායක භාමුදුරුවො මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා, ‘බොහෝ සැප සම්පත් ඇතියවුන් පිළිබඳව ඊර්ෂ්‍යාව සමහර විට අනිත්‍ය සංඥා වේශය ගන්නේය. එය අනිත්‍ය සංඥා ප්‍රතිරූපක ඊර්ෂ්‍යාවෙන් මෙහෙයවන ලද තැනැත්තේ මාළිගා වැනි ගෙවල් වටිනා ඇඳුම් පැළඳුම් වලින් සැරසී ප්‍රණීත ආහාරපානයන් වළඳමින් ඔවුන් දැනට විසුවත් මොවුන්ට මෙසේ සැප විඳින්නට ලැබෙනුයේ මද කලක්මය. තව මද කලකින් මොවුන්ගේ මේ සම්පත් කෙළවර වන්නේය. මල පසු කවුරුනුත් නිදන්නේ සතර රියන් වලේය. ඒ කාලය පැමිණි කල්හි ඔවුන්ගේ හා අපගේද වෙනසක් නැත යනාදියෙන් අනිත්‍යතාවය සිතා සැනසෙන්නේය.’ දැන් මේකත් බොහොම බහුලව අපිට ඇහෙන දෙයක්. ඒ කියන්නේ දැන් ඊර්ෂ්‍යාවට විෂය වෙන්නේ අතින් අයගේ සම්පත්තෙ බොහො වෙලාවට. එතකොට අතින් කෙනාගේ සම්පත තමන්ට දරාගන්නට බැහැ නමුත් ඒ වෙලාවට අනිත්‍යය පිළිබඳව හිතලා හිත සැහැල්ලු කරගන්නවා, ඉතින් ඔහොම පිරිවරාගෙන හිටියට මහා ඉහළින් වැජඹුනාට, ඕවා ඉතින් වැඩි කාලයක් පවතින දේවල් නෙවෙයි, අන්තිමට ඉතින් අපි කොයි කාටත් උරුම වෙන්නෙ සතර රියන් වළ විතරයි. වෙන දෙයක් නෑ කියලා අර ඔවුන් සහ තමන් එකම තැනක, එකම සම මට්ටමේ ඉන්න අය හැටියට අඩුතරමින් අර මැරෙන වළ දිහා බලලාවත් හිතාගන්න උත්සාහ කරනවා. ඒ කියන්නේ අර සැප සම්පත් අතින් සමාන වෙන්නේ නෑ ඒ නිසා ඕවා ඉතින් තාවකාලිකයි, ඕවා නැතිවුනයිත් පස්සෙ අපෙයි ඒගොල්ලන්ගෙයි අමුතු වෙනසක් නෑ කියලා හිත හදන්න පෙළඹෙනවා. අපි අර පසුගිය වැඩසටහනේ සාකච්ඡා කලා වගේ දේශපාලනඥයෝ සම්බන්ධව, ප්‍රභූන් සම්බන්ධව, ඊළඟට ධනපතියන් සම්බන්ධව යම් යම් ආකාරයෙන් කාම සම්පත් භුක්ති විඳිමින් වැජඹෙන අය දකිනකොට මේ විදියේ ආකල්ප බොහෝ දෙනා තුළ ඇතිවෙන්නට පුළුවන්. ඉතින් එතනදිත් අපි විමසලා බලන්න ඕන ඇත්තටම මේ ඇතිවෙන්නෙ සැබෑ අනිත්‍යය සංඥාවද, මේ ඇතිවෙන්නේ සැබෑ පටික්කුල සංඥාවද කියලා සොයා බලන්නට අපි විශේෂයෙන් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා

බලන්නට ඕන අර විදියට බොහෝ සැප සම්පත් තියෙන අය ගැන දැක්කහම විතරද මට මේ අනිත්‍යය මතක් වෙන්නෙ. එතකොට රූප සෞන්දර්ය තියෙන අය ගැන දැක්කහම විතරද මට මේ පටික්කුල සංඥාව මතුවෙන්නෙ. ඇත්තටම ඒක හැබෑ පටික්කුල සංඥාව නම්, රූපවත්තයෙක් දැක්කහම වගේම එව්වර රූප සෞන්දර්යක් නැති කෙනෙක් දැක්කහමත් අපිට පටික්කුල සංඥාව හරිනම් මතුවෙන්න ඕන. ඒ කියන්නෙ බොහෝම හැඩරුව ඇති කෙනෙක්ගේ විතරක් නෙවෙයිනෙ ඇතුලේ මලමුත්‍රා අශුවි පිරිලා තියෙන්නෙ. අර කැන මිනිස්සුන්ගේත් ඇතුලේ තියෙන්නෙ ඒ ටිකමනෙ. ඉතින් නමුත් අර එව්වර ප්‍රියමනාප නැති එහෙම නැත්නම් සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙක් දැක්කහම අපිට ඇතුලේ තියෙන්නෙ මලමුත්‍ර ගොඩක් නේද කියලා හිතෙන්නෑ, අර බොහොම ලස්සන කෙනෙක් දැක්කහම විතරක් ඇයිද එහෙම හිතෙන්නෙ? ඊළඟට ඒ අතින් කෙනා ගැන හිතනවා වගේ ම තමන්ගේ ශරීරය ගැනත් තමන්ට ඇත්තටම අවංකව හිතෙනවාද, මේ මගේ ශරීරයේත් තියෙන්නෙ මේ මලමුත්‍ර කැහිහොටු ආදිය පිරිලා නේද මේ ශරීරය සකස් වෙලා තියෙන්නෙ කියලා එහෙම තමන්ට හිතෙනවාද, කියලා විමසලා බලන්න ඕන. එහෙම විමසලා බැලුවොත් තමන්ට එක්තරා ප්‍රමාණයකින් හඳුනාගන්න පුළුවන් එහෙම නම් මේ රූප සම්පත්තියෙන් ආදාය කෙනෙක් ගැන පමණක් පටික්කුල සංඥාවෙන් දේවල් හිතන්න පෙළඹෙන්නෙ ඇයිද. එහෙනම් එතන ඊර්ෂ්‍යාව විය හැකියි. ඊළඟට අනිත්‍ය සංඥාව අපි අර පෙර දිනයේ සාකච්ඡා කලා වගේ අපි යමක් කැඩෙන බිඳෙන නැසෙන අවස්ථා වලදී අනිත්‍ය සංඥාව දකින්නට උත්සාහ කරන්න ඕන. නමුත් මේ හුඟාක් සම්පත් ආදාය නැතැත්තා පිළිබඳව ඇයිද මං මේ නැවත නැවත අනිත්‍යය සිහි කරන්න උත්සාහ කරන්නෙ. එතකොට වෙනත් අවස්ථා වලත් මං ඒ විදියට විමසා බලනවාද කියලා පරීක්ෂා කරලා බලද්දි තමයි තමන්ට හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ, ඇයි මෙනෙදි විතරක් විශේෂයෙන් මම මේ ගැන හිතන්නෙ. එතකොටයි අපේ මනසේ දුර්වලකම් හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ අද දවසේ වැඩසටහන පුරාවට සහ ඉකුත් වැඩසටහන් ගණනාව පුරාවටම සිය යෝජනා ඉදිරිපත් කරද්දි නිතරම කීව්වෙ ඔබ ඔබ ගැන ප්‍රත්‍යාවේක්ෂ කරන්න. නිතරම ඔබ ඔබ ගැන සිතා බලන්න. පින්කමක් කරන්න ඔබට හිතෙනවා නම් ඒ පිනට ඔබේ හිත බරවෙන්නට හේතුව ඔබ පළමුව භොයාගන්න කියන කාරණාව. ඉතින් භාමුදුරුවනේ අද දවසේත් පුරා භෝරාවක් අපි මේ වැඩසටහනේ මේ දහම් කරුණු පිළිබඳව සාකච්ඡාවට ලක් කලා, දැන් අපිට කාලය ඇවිත් තියෙනවා අද දවසට මේ වැඩසටහන නිමාවට පත් කරන්නට. ඒ මත්තෙන් අද දවසේත්

සදහම් දෙසුමට, දම් අසුනට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, ආවාය් පූජ්‍ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබවහන්සේට පාද නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිය පුද කරනවා. ඒ වගේමයි සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආවාය් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැනිතුමන්, ඒ මැනිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැනිනිය, ගරු පරිපාලන අධ්‍යක්ෂතුමන් සඳරුවන් අධිකාරම් මැනිතුමන් ප්‍රමුඛ වැඩසටහනේ නිෂ්පාදකතුමා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයවත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් මේ වැඩසටහන වෙනුවෙන් දුන් සහයෝගයට අගය කරමින් ඒ වගේම අපිට හැමදාමත් වටිනාම පිරිස බවට පත්වෙන, දෙස් විදෙස් ගත සිට අපේ මේ වැඩසටහන තරඹන මේ වැඩසටහන වෙතට සිය අනුග්‍රහය පළ කරන, සුභ පැතුම් එකතු කරන සහ වටිනා අදහස් එකතු කරන ඔබ සියලු දෙනාට අපි යළි යළිත් ස්තූතිවන්ත වෙනවා සියැස මාධ්‍ය ජාලය වෙනුවෙන්. සමුගන්නට මත්තෙන් යළිත් අපි මතක් කරනවා මේ වනවිට සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ මේ වැඩසටහන් සියල්ලම පාහේ ඔබට යූටියුබ් නාලිකාවෙන්, සියැස යූටියුබ් නාලිකාව ඔස්සේ නැරඹීමට හැකියාව තිබෙනවා. ඒ වගේම සියැස මුහුණුපොතේ අපගේ ගිණුමට ඔබගේ අදහස් එකතු කිරීමටත් හැකියාව තියෙනවා. මේ සියල්ල සදහා ඔබගේ සක්‍රීය දායකත්වය අපි ඉතා අගේ කොට සලකනවා. එසේනම් වැඩසටහන නිමයි අදට, සුභ දවසක් ඔබට. ඔබට රටට යහපතක්ම වේවා!

<https://www.youtube.com/watch?v=CnNgOZ1cEAY>

16 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝවන් යහපතක් වේවා, වාසනා වේවා, ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුදෙනාට. මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා සියලු නාලිකාවෙන් පිදෙන විශිෂ්ට ගණයේ වැඩසටහන් රැසක් අතරේ මැන කාලයේ අතිශය ජනාදරයට ජනප්‍රියත්වයට පත්වුණු ආගමික වැඩසටහන අපි මෙලෙසින් අදත් අරඹන්නට සූදානම්. මේ ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ. අද වැඩසටහනට ප්‍රවේශය ලැබගන්නට මට හරි අපූරු කවියක් ලැබුණා. ගුරු මවුන් කියාදෙන පාඩමකි දියදමේ තබා යනු මැනවි එය කෙළවරක ඔබ ලැමේ සොබාදම් සුරැක ජීවත් වුනොත් මව්බිමේ මියගියද අමුතු හැඩරුවක් ඇත මළගමේ. ඉදින් අද දවසේ සිතුවිල්ල බවට, වැඩසටහනේ පරමාර්ථය බවට මේ කවිය ගුරු කොටගෙන, මුල් කොටගෙන සූදානම් අපි අපේ සාකච්ඡාව ආරම්භ කරන්නට. ඒ මන්නෙන් සුපුරුදු පරිදි අදත් අපිට නුහුරුදු නුපුරුදු අමුතු ආගන්තුක නොවන තරමට දැක පුරුදු දැන පුරුදු හුරු පුරුදු ගෞරවණීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ නමස්කාර පූර්වකව පිළිගන්නටයි මේ සූදානම. අද දවසේත් අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් සියලු පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුණා. නම කියන්නට අවසරයි කලාණමිත්‍ර අතිපූජ්‍ය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ගරු සිතින් බැති සිතින් පින් සිතින් අපි ඔබවහන්සේ මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නවා. ඒ වගේමයි මේ වැඩසටහනේ නිරන්තර අනුශාසකත්වය, අවවාද නිළිණ කරන සියලු මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපතිතුන් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිණිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය සහ පරිපාලන අධ්‍යක්ෂ සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ඇතුළුව සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයවත් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින් අපි අපේ වැඩසටහනේ පසුගිය සතියේ නතර කළ තැනින් අද අරඹන්නට සූදානම් වෙතවා. හාමුදුරුවනේ දහම් සාකච්ඡාවේ අපි ගිය සතියේ වැඩසටහනින් ඉවර කලා ලෝභය, ද්වේෂය, ඊර්ෂ්‍යාව කියන කාරණා සියල්ල කතා කරලා අවසන් කලා. මේ මාත්ස්‍රීය කියන කොටස නොඑසේ නම් මසුරුකම කියන කාරණාව තමයි හාමුදුරුවනේ දැන් අපි දවසේ කතා කරන්න සූදානම් වෙන්නෙ. අපේ කටවුවනේ තියෙනවා දුන්නොත් දානය ලැබෙයි නිධානය. ඉතින් මෙවැනි කරුණු කාරණා ඔස්සේ පොඩි කාලෙ ඉදන්ම අපේ හිත්වල තියෙන මසුරුකමට තියෙන මිතුරුකම අපෙත් අයින් කරන්න තමයි බුදුහාමුදුරුවෝ නිරන්තරයෙන් උත්සාහ කලේ. හාමුදුරුවනේ මේ පොතේ

විග්‍රහ වෙන අන්දමට සහ බුද්ධාගමේ බුදු දහමේ විග්‍රහ වෙන අන්දමට මේ මසුරුකම කියන කාරණාව බුදුදහමේ විස්තර කෙරෙන්නේ කොහොමද සහ එය අපි ළඟ තියෙනවාද කියන කාරණය හදුනාගන්නේ කොහොමද කියන තැනින් අපි සාකච්ඡාව ආරම්භ කරමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම. ශෙහාන් මහත්මයා මුලින්ම අපි මේ සාකච්ඡාවේ කතා කලේ ලෝභය පිළිබඳව. මේ ලෝභය සහ මසුරුකම හුඟක් සමීපව ක්‍රියාත්මක වෙන මානසික දුර්ගුණ. ලෝභයට වඩා මසුරුකමේ තියෙන විශේෂත්වය තමයි ලෝභියා තමන් සන්නක දේ රැකගන්න උත්සාහ කරනවා, ඒ වගේම අලුතෙන් දේවල් ලබන්නට උත්සාහ කරනවා. ඒ වගේම ඉන්ද්‍රිය පිනවන්න උත්සාහ කරනවා. ඊට අමතරව මේ මසුරු පුද්ගලයාගේ තියෙන විශේෂත්වය තමයි ඒ තැනැත්තා තමන් සන්නක දේ රැකගන්න උත්සාහ කරනවා. නොලැබූ දේවල් ලබන්නටත් ඒ තැනැත්තා උත්සාහවත් වෙනවා. නමුත් ඔහුගේ තියෙන විශේෂත්වය තමයි අර වෙනත් කෙනෙකුට මේවා ලැබෙන්න තියෙන අවස්ථා හැමවිටම වළක්වන්නට උත්සාහ කරනවා. ඒ වගේම දැන් ලෝභී පුද්ගලයා නම් අඩු තරමේ තමන්වත් ඉන්ද්‍රිය පිනවන්නට උත්සාහ කරනවානෙ. දැන් මසුරු පුද්ගලයාගේ ස්වභාවය තමයි තමන් ඒ සැප විඳින්න උත්සාහ කරන්නෙ නැහැ. තමන්වත් ඒවා වියහියදම් කරන් නෑ, තමන්වත් ඒවා පාවිච්චි කරන්නැතිව ඒවා සංරක්ෂණය කරනවා. හැබැයි අනුන්ට දෙන්නෙත් නෑ, එතකොට ඒක තමයි ලෝභයේ සහ මසුරුකමේ තියෙන විශේෂම වෙනස්කම. ඉතින් නායක භාමුදුරුවො ඒ සම්බන්ධව මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා, 'තමන් සතුදේ අත්‍යයන්ට හිමිවනවාටද, අත්‍යයන්ට එයින් මද වූද ප්‍රයෝජනයක් වනවාටද, තමන්ට සේ අත්‍යයන්ටත් පිරිවර රු සෝභාව, ශරීර ශක්තිය, උගත් බව යනාදිය තිබෙනවාටද නොකැමැති බවට විරුද්ධ ස්වභාවය මාත්සය්‍යී නම්. මසුරු බවද එයට නම්. එයද නානා වේශයෙන් පහළව සත්වයන් වංචා කරන්නේය.' එතකොට දැන් අපේ ශාසන ඉතිහාසයේ ශෙහාන් මහත්මයා මේ වගේ වර්ත ගැන ගොඩාක් ප්‍රසිද්ධ කතා තියෙනවානෙ, මසුරු සිටුවරු ගැන එහෙම. එතකොට ඒ අයගෙන් ප්‍රකට වෙන ප්‍රධාන ලක්ෂණය තමයි තමන් භුක්ති විඳින්නෙත් නෑ අනිත් අයට දෙන්නෙත් නෑ. ඒ මසුරන් දේවල් එකතු කරනවා සංරක්ෂණය කරනවා. හරියට උදාහරණයක් හැටියට දහමේ දක්වන්නේ රාක්ෂසයින් අරක් ගත්තු විලක් වගේ කියලා. එතකොට ජල කඳකට රාක්ෂයෙක් අරක් ගත්තොත් ඒ රාක්ෂයා ඒ ජලකඳ බිලා තමන් පාවිච්චි කරන්නේ නෑනෙ. එතකොට අනිත් කෙනෙකුට ඒක පාවිච්චි කරන්න ඉඩ දෙන්නෙත් නෑ. තමන්ට වැඩකුත් නෑ අනුන්ට වැඩක් ගන්න දෙන්නෙත් නෑ. අන්න ඒ ස්වරූපය තමයි මේ

මජ්ඣරුක්කමෙහි නියයන බරපතලම හානිය. එතකොට මේ කියන මාත්ස්යයී අපේ සිත් තුළ මතු වූනාම ඒකෙ බලවත්ම අවස්ථාව හඳුන්වනවා කදරිය කියලා. කදරිය කියලා කියන්නෙ දැඩි මජ්ඣරු බව. ඒ දැඩි මජ්ඣරු පුද්ගලයා විශේෂයෙන්ම මෙලොවට පරලොවට බරපතල විදියට හානි කරගන්නවා, ඒ කියන්නෙ ස්වල්ප මාත්ස්යකින්වත් තමන් ඒවා වියදම් කරන්න යන්න නෑ තමන්ගේ ප්‍රයෝජනයටවත්, තමන්ගේ අඹුදරුවන් වෙනුවෙන්වත්, ඒවා වියදම් කරන්නෑ ලෝකෙ අනිත් කාටවත් ඒවා හිමිවෙන්නට දෙත් නෑ අර රාක්ෂයින් අරක් ගත්තු විලක් වගේ ඒවා දැඩි උපාදාන කරගෙන, දැඩිව ග්‍රහණය කරගෙන ඉඳලා මැරීලා ගිහිල්ලා අපාගන වෙනවා. ඉතින් ඒකත් ඔය විවිධ වංචනික ස්වරූපයන්ගෙන් අපේ මනසේ මතු වෙන්නට පුළුවන්, ඒ මතු වෙනකොට තේරෙන්නෙ නෑ මේ එන්නේ මජ්ඣරුක්කමයි කියලා. ඒවා සද්භාවයන් විදියට මතු වෙන අවස්ථා තමයි වංචක ධර්ම විදියට දක්වලා තියෙන්නෙ.

බල්ලා පිදුරු කන්නෙන් නෑ කන ගොනාට දෙන්නෙන් නෑ. එතකොට අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ කියන්නෙ තමන් ඒ තත්වය භුක්ති විදින්නෙන් නෑ තව කෙනෙකුට විදින්න දෙන්නෙන් නෑ. හාමුදුරුවනේ දැන් ඔය වංචක ධර්මයන් සමඟ අපි මේක සන්සන්දනය කරද්දි අපි මුලින්ම හම්බෙනවා පරීක්ෂාකාරතා වේශයෙන් වංචක මාත්ස්යයී කියන කාරණාව. ඒ අන්න එතනින් දැන් වංචක ධර්ම වල මේ මජ්ඣරුක්කම වර්ගීකරණයේදී මුල්ම කාරණා පිළිබඳව පැහැදිලි කරගමු.

ඇත්තටම දැන් මෙතනදි ගෙහාන් මහත්මයා පරීක්ෂණකාරතා වේශයෙන් වංචක මාත්ස්යයී කියන තැන ඉඳලා මේ මජ්ඣරුක්කම පිළිබඳව නායක හාමුදුරුවෝ දක්වලා තියෙන සියලුම ප්‍රභේද අපිට හුරු පුරුදු ප්‍රභේද. ඒ කියන්නෙ අර ලෝභය සම්බන්ධව දක්වපු ඒ ප්‍රභේදම තමයි මෙතන මාත්ස්යයී වංචා කරන විදිය හැටියට දක්වලා තියෙන්නෙ. ඒ කියන්නෙ ලෝභය අපේ මනසේ වංචනික විදියට මතු වෙන්න පුළුවන් විවිධ ක්‍රම වලින් මේ මජ්ඣරුක්කමත් මතු වෙන්නට ඉඩකඩ තියෙනවා. එතකොට ඒකෙ එක අවස්ථාවක් තමයි පරීක්ෂාකාරීතා වේශය. යමක් කරන කල්හි පරීක්ෂා කොට කරන ස්වභාවය නුවණැතියන්ගේ සිරිතකි. එය දෙලොව වැඩම පිණිසම පවත්නා කරුණකි. සමහර විට සමහරුන්ගේ සිත්හි මාත්ස්යයී පරීක්ෂාකාරීතා වේශයෙන් පහළ වේ. යම්කිසි පුණ්‍ය කර්මයකට හෝ ගමේ රටේ ජාතියේ දියුණුවක් පිණිස කරන දෙයකට හෝ සහභාගී වන්නට මජ්ඣරාට කතා කලහොත් එකල්හි ඔහුගේ මාත්ස්යයී පරීක්ෂාකාරීතා වේශය ගන්නේය. එයින් මෙහෙයවන ලද මජ්ඣරු තැනැත්තේ මේවා කෙරෙන වැඩද,

කලත් ප්‍රයෝජනයක් වන වැඩදැයි, නොවිමසා සහභාගී වීම නුසුදුසුය. පරීක්ෂා කර පසුව සුදුස්සක් කරමිසි සිතා දීමනාව පසුවට දමන්නේය. ඔහුගේ පරීක්ෂණයන් දීමනාවන් එයින්ම කෙළවර වන්නේය. දැන් අපි ඊර්ෂ්‍යාව ගැන කියනකොටත් මේ පරීක්ෂාකාරීතාව ගැන කතා කළානෙ. එතකොට මේ තැනැත්තා යෝජනා කරනවා පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන, හොයලා බලලා කටයුතු කරන්න ඕන කියලා. නමුත් අන්තිමට හොයාබැලීමයි, පරීක්ෂණයයි, දීමයි ඒ ඔක්කොම එතනින්ම නිමාවට පත්වෙනවා. හැබැයි විශේෂත්වය නමයි මොහුට තේරෙන්නෙ නෑ මේ මතුවෙන්නෙ මසුරුකමයි කියලා. ඔහුට හැඟෙන්නේම ඒක තමන්ගේ ප්‍රඥාව කියලා. ඒ කියන්නෙ අනිත් අය නම් කිසිම විමසිල්ලක් නැතිව, විචාරයක් නැතිව ඔහේ නිකං දේවල් වලට දෙනවා. මේ සමිති සමාගම් කියලා, පින්කම් කියලා, පන්සලේ වැඩ කියලා, ගමේ වැඩ කියලා, රටේ වැඩ කියලා ඔය එක එක සංගම් පිහිටුවාගෙන ඕවා පටන් ගත්තට ඕවා කෙරෙන වැඩද නැද්ද කවුද දන්නෙ, ඕවට නිකං අනුවෙන්න හොඳ නෑ, ඕවට නිකං සල්ලි වියදම් කරන එකේ තේරුමක් නෑ, ඉතින් හොඳට හොයලා බලලා යමක් ඇත්තටම කෙරෙන වැඩක් නම් ඒකෙන් ගමට රටට යහපතක් වෙනවා නම් උදව් කරන එක වෙනම දෙයක්. ඕවගෙන් නම් ආවට ගියාට දේවල් වලට අපි සම්බන්ධ වෙන්න අවශ්‍යතාවයක් නෑ. පස්සෙ වතාවක සොයලා බලලා සුදුසු නම් යමක් දෙන්නම් කියලා ඔහු හිතනවා. ඇත්තටම ඔහු අවංකවම එහෙම හිතනවා වගේ තමයි ඔහුටත් දැනෙන්නෙ. අනිත් අයට පේන්නෙත්. නමුත් ඒ වැඩේ එතනම නිමාවට පත්වෙනවා, ආයෙ පස්සෙ සෙවිල්ලක් බැලිල්ලක් ඇත්තෙ නෑ. ඒකට හේතුව තමයි ඔහු එහෙම කරන්නෙ අර තමන් සන්නක දේ දෙන්නට තියෙන නොකැමැත්තත් එක්ක.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා පරීක්ෂාකාරීතා වේශයෙන් මේ මසුරුකම මතුවෙන්නෙ කොහොමද කියන කාරණාව ගැන. භාමුදුරුවනේ දැන් පසුගිය වැඩසටහන් වල කතා කෙරෙන මාතෘකා ඔස්සේ යනකොට මේ මසුරුකම විතරයි අපිට ලැබුණු අලුත් මාතෘකාව. ඉතින් ඒ නිසා අපි ඊළඟ කොටසට ගියොත් ඥාණ වේශයෙන් වංචක මසුරුකම අපිට කොයි විදියටද හසුවෙන්නෙ, ඥාණ වේශයෙන් සිතා බලා, නුවණින් විමසා බලා කරන කටයුත්තක් මසුරුකමට කොහොමද යොදාගන්නෙ කියන කාරණාවයි පැහැදිලි කරගන්න අවශ්‍ය.

ඒකෙදින් ගෙනාත් මහත්මයා අපි සිහිපත් කලා දැන් මෙනත පරීක්ෂාකාරීතා වේශය හැටියට මතුවෙන්නෙත් ප්‍රඥාවේ ස්වරූපය වගේ තමයි එතන ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. එතකොට ඒ වගේම තමයි මේ ඥාණ වේශයෙන්

මාත්සයයී මතු වෙනකොට නායක භාමුදුරුවෝ ඒක පැහැදිලි කරනවා යමිකිසි කරුණක් සඳහා ධනය වියදම් කළ යුතු අවස්ථාවක් පැමිණි කල්හි මසුරාගේ සිත් හි ඒ මසුරුවෙ සමහර විට ඥාණ වේගයෙන් පහළ වේ. වියදම් කළ යුතු ඒ දෙය වියදම් නොකළත් සිදුවන හැටියට හෝ ඒ සඳහා කරන වියදම නිශ්ඵල වන සැටියට ඔහුට පෙනෙන්නට වන්නේය. එසේ කරනුයේ මාත්සයයී ඥාණ වේගයෙන් ඔහුගේ සන්නාතයේ පහළවීමය. ඒ ගැන වඩ වඩාත් සිතන්නහුට තමන්ට වැටහෙන සැටියටම සත්‍ය බවට නොයෙක් හේතුනුත් පෙනෙන්නට වන්නේය. දැන් අර පසුගිය වැඩසටහනේ ගෙනාත් මහත්මයා ඊර්ෂ්‍යාව ගැන කියනකොටත් අපි කිව්වේ ඒක ප්‍රඥාවේ ස්වරූපයෙන් මතු වෙනකොට ලේසි නෑ හඳුනාගන්න. ඒ කියන්නේ යමක් පිළිබඳව අපි වැරදි විදියට හිතන්න පෙළඹුනාම ඒක ඒකම සත්‍ය බවට නැවත නැවත කරුණු ඉස්මතු වෙවි පෙනෙන්න ගන්නවා. එතකොට දැන් මසුරු පුද්ගලයාට යමිකිසි වැඩක් අතින් අය යෝජනා කරන්න සූදානම් වුනාම ඒකෙන් යහපතක් සිද්ධ වුනත් ඕකට මුදල් වියදම් කරන්නැතිව ඕන හැටියට ඕක කරන්න පුළුවන් වගේ පැති පෙනෙන්න ගන්නවා. එතකොට වැඩේ හොඳයි, හැබැයි ඕකට නිකං අනවශ්‍ය විදියට වියදම් කරන්න ඕන නෑ, ඕක වියදම් කරන්නැතිවත් ඕක කරන්න පුළුවන් කියලා ඔහුට හිතෙන්න ගන්නවා. ඊළඟට සමහර වෙලාවට ඒක කලා වුනාට ඇත්තටම ඔය කිරීමෙන් බලාපොරොත්තු වෙන ප්‍රතිඵලය ඕකෙන් ලබන්න බැහැ. දැන් අර කම්මැලියාට දිවැස් තියෙනවා කියලා කියන්නේ. ඒ මොකද කම්මැලියා වෙහෙස වෙන්නැතිව ඒක කෙරෙන නොයෙක් පැති ගැන කල්පනා කරනවා, ඊටපස්සේ නොකෙරෙන පැති ගැන ඒ කියන්නේ ඕක කලාට වැඩක් නෑ ඕකෙන් මෙහෙම වෙන්න පුළුවන්, මෙහෙම වෙන්න පුළුවන් ඔය බලාපොරොත්තු වෙන දේ වෙන්නේ නෑ කියලා කම්මැලියා අත පය වෙහෙස වන්නැතිව දාහක් ජාති අරකට අර්ථකථන දක්වන්න උත්සාහ කරනවා. ඒක නිසා තමයි කම්මැලියාට දිවැස් තියෙනවා කියලා කියන්නේ. අන්න ඒ වගේ තමයි මේ ඥාණ වේගයෙන් දේවල් මතු වෙනකොට ඔහුට ඒ පෙනෙන හැමදෙයක්ම ප්‍රඥාව වගේම තමයි පේන්න ගන්නේ. ඉතින් ඒ නිසා තමයි ඔහුට හැඟෙන්නේ ඕක නම් කලාට කිසි වැඩක් නෑ ඕකෙන් බලාපොරොත්තු වෙන දේ සිද්ධ වෙන්නෑ. ඒ නිසා මම නම් ඕකට අතගහන්නෑ. මම නම් ඕකට උදව් කරන්නෙත් නෑ එතකොට ඔහු දැඩිව ස්ථාවරයේ ඉන්නවා, ඒක ඔහුගේ ලෝභකම හැටියටවත්, මසුරුකම හැටියටවත්, තමන්ගේ වැරද්දක් හැටියටවත් පේන් නෑ තමන් ගත්තු ඉතාම හොඳ බුද්ධිමත් ශක්තිමත් තීරණයක් හැටියට තමයි ඔහුට පේන්නේ. එහෙම නැත්නම් ඒකට යෝජනා කරනවා ඒකට ඉතින් ඔව්වර වියදම් කරන්න ඕන නෑ, ඔය වැඩේ මේ විදියට

සරල විදියෙන් කරන්න පුළුවන්. ඉතින් එතකොට අනිත් කාටවත් නොපෙනුනු තීක්ෂණ යෝජනාවක් වගේ තමයි ඔහුට පෙනෙන්නේ. ඉතින් අන්න ඒනිසා තමයි ඔහුට එතන තියෙන්නේ මසුරුකම කියලා පේන්නැත්තේ. ඒකයි ඥාණ වේශයෙන් මතු වෙන ස්වරූපය. දැන් අර පරීක්ෂාකාරීතා වේශයෙන් මතු වෙනකොට අන්‍ය පුද්ගලයන් පරීක්ෂා කල දේවල් කරන්න ඕන කියන ආකල්පය තමයි එතන මූලික වෙන්නේ. ඉතින් ඥාණ වේශයෙන් මතු වෙනකොට ඒක කිරීමෙහි නිශ්ඵල බව, එහෙම නැත්නම් ඒක අඩු වියදමකින් කරන්න පුළුවන් බව ආදී බොහෝ දේවල් තමන්ට බොහොම තීක්ෂණ ප්‍රඥාවෙන් දැනෙනවා වගේ දැනෙන්න පටන් ගන්නවා.

හොඳයි අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කරමින් හිටියේ මසුරුකම සහ වඤ්චක ධර්මයන්ට හසුවන එහි ප්‍රභේදයන් පිළිබඳව. මේ වනවිටත් සුපින්වතුනි අපි ඒ ප්‍රභේදයන් ද්විත්වයක් සාකච්ඡාවට බඳුන් කොට අවසන්. ඉතින් තවත් ඉතිරි අතිරේක කරුණු කිහිපයක් ඔබත් සමඟින් සාකච්ඡා කරන්නට ඔබට කියාදෙන්නට අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ සඳී පැහැදී සිටින මොහොතක අපිට අවසර දෙන්න අද වැඩසහනෙන් මෙලෙසින් මේ මොහොතේ ප්‍රධාන පාලක මැදිරිය හා සම්බන්ධ වන්නට. කෙටි විරාමයෙන් අනතුරුව අපි යළිත් සම්බන්ධතාව ලබාගන්නවා සියැසු මාධ්‍ය ජාලයෙන් ඔබ වෙත ගෙනෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. සුපින්වතුනි අපේ සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ මාත්ස්‍යයී නොඑසේ නම් මසුරුකම කියන කාරණාව. මෙහිදී මේ මසුරුකම වඤ්චක ධර්මයන්ට හසුවෙන ප්‍රභේදයන් ද්විත්වයක් පිළිබඳව අපි සාකච්ඡා කලා, එහිදී පරීක්ෂාකාරීතා වේශයෙන් වඤ්චක මාත්ස්‍යයී සහ ඥාණ වේශයෙන් වඤ්චක මාත්ස්‍යයී කියන කොටස් ද්විත්වයම අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ ඉතා සරලව අපිට පැහැදිලි කලා. හාමුදුරුවනේ දැන් ඔබවහන්සේ කිව්වා යමක් කෙනෙකුට දෙන්න හිතෙනවා, නමුත් මසුරුකම කියන කාරණාව මතුවෙව්වි නැත හොයාබලා දෙන්නට ඕන, එහෙම නැත්නම් නුවණින් විමසා බලා හොඳ තීරණයක් විදියට මෙය ලබාදෙන්නට ඕන කියලා, ඊටපස්සෙ දෙන්නෙත් නෑ හොයලා බලන්නෙත් නෑ එතකොට ඒ වැඩේ කෙරෙන්නෙත් නෑ. එතකොට මෙවැනි තත්වයක් හාමුදුරුවනේ කෙනෙකුගේ මානසිකත්වයක් ලෙස ගොඩනැගුණාත් යම්කිසි කෙනෙකුට මේ රූපණය නරඹන කෙනෙකුට හිතූණාත් මටත් මෙවැනි තත්වයක් මගේ හිතේ නිර්මාණය වෙලා තියෙනවා කියලා, අපිට ඒ සඳහා එයින් අත්මිදෙන්නට තියෙන ළඟම පාර මොකක්ද?

ඔව් ඇත්තටම ගෙහාන් මහත්මයා මෙතනදීත් අර මූලින් පසුගිය වැඩසටහනේ කතා කලා වගේ ඉතාම දුෂ්කරම අවස්ථාවකට තමයි

මෙනනදින් එන්නෙ. මොකද මේ ප්‍රඥාවේ වේගයෙන් දේවල් මතුවෙනකොට තියෙන දුෂ්කරතාවය තමයි ප්‍රඥාවට හසුවෙන දේවල් හැමතිස්සේම හරි කියලා තමයි අපිට හැඟෙන්නෙ. දැන් අපිට නැවත දේවල් විමසා බලන්න වෙන්නෙත් ප්‍රඥාවෙන්නෙ. මොකද දැන් අපිට මේවා හරිද කියලා බලන්නෙත් ප්‍රඥාවෙන්. එතකොට වඤ්චක ධර්මය මතුවෙන්නෙත් ප්‍රඥාවේ ස්වරූපයෙන්. අන්න එතන තමයි ලොකුම අර්බුදය මතුවෙන්නෙ. එතකොට අවශේෂ වඤ්චක ධර්ම තේරුම් ගන්න තරම් පහසු නැහැ මේ ප්‍රඥාවේ ස්වරූපයෙන් මතුවෙන වඤ්චක ධර්ම තෝරාබේරා ගන්න. ඉතින් සමහර වෙලාවට අපිට ඒක තේරුම් යන්නේ යම්කිසි ප්‍රමාණයකින් භානියක් වුනාට පස්සෙ වෙන්න පුලුවන්. ඒත් ඉතින් ඒ ගැන පසුතැවෙන්නේ නැතිව එබඳු තැනකදි හරි අපි හඳුනාගන්න ඕන අත්තටම මොකක්ද මේ වුනේ කියලා. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගන්නොත් අපි ගොඩාක් නිතරම අහලා තියෙන කතා ප්‍රවෘත්තියක්නෙ අදින්නපුබ්බක සිටුතුමා පිළිබඳව. එතකොට අදින්නපුබ්බක කියලා කියන්නෙ නොදුන් විරූ තැනැත්තා. ඒ කියන්නෙ කවදාවත් ජීවිතේ එහෙම දෙයක් පරිත්‍යාග කරලා අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් දීලා නෑ. ඉතින් ඒ විතරක් නෙවෙයි, තමන්ගේ දරුවාටම රෝගයක් මතුවුනු අවස්ථාවේත් ඔහු හැමතිස්සේම කල්පනා කරන්නෙ, මේකට ඉතින් ලොකු වියදමක් කරන්න ඕන නැහැ සරල විදියට මේකට ප්‍රතිකාරයක් කරලා දරුවා බේරගන්න පුලුවන් වේවි කියන අදහස තමයි එන්නෙ. ඉතින් එතකොට දරුවා බේරගන්න ඕන කියන ආදරය සෙනෙහස ඔහුට නැතිව නෙවෙයි. දරුවා ගැන හැඟීමක් ඔහුට තියෙනවා. තිබුනා වුනාට ඒ සම්බන්ධව මුදල් විය පැහැදුම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඔහුගේ මනෝභාවයන් ක්‍රියාත්මක වෙන්නෑ. මේක හරියට ගෙනාත් මහත්මයා දැන් අපේ මනස ඔය දැන් කම්පියුටරයක දේවල් අපි ප්‍රෝග්‍රැම් කලාම යම්කිසි සොෆ්ට්වෙයා එකකට සම්බන්ධ කලාම ඒ සොෆ්ට්වෙයා එකේ තියෙන විදියටනෙ ඒ කම්පියුටරයට දාන දත්ත ටික වැඩ කරන්නෙ. අන්න ඒ වගේ තමයි අපේ මනස කොහොමද ප්‍රෝග්‍රැම් කරලා තියෙන්නෙ ඒ විදියටම තමයි අපි මොකක් ගැන හිතන්න ගියත් අපි හිතන්න පෙළඹෙන්නෙ. එතකොට මසුරාගේ මනස හැමතිස්සේම දේවල් වියදම් නොවෙන විදියට, ඒ වගේම ඒවා වැය නොවන හැටියට තියෙන දේ ටිකක්වත් ක්ෂය වෙන්නෙ නැති විදියේ ක්‍රමෝපායන් වලට තමයි ඔහු හැමතිස්සේම ඒක ප්‍රෝග්‍රැම් කරන්න හදන්නෙ. ඔහුගේ මනස වැඩකරන්නේම එතකොට එහෙම තමයි. එතකොට දැන් දරුවාට ආදරය තියෙනවා. දරුවා රැකගන්න ඕන. හැබැයි දරුවා රැකගන්න ඕන කියන කාරණයේදීත් ඔහුගේ මනස වැඩ කරන්නෙ, වියදමක් යන්නෙ නැතිව

කොහොමද මේ වැඩේ කරන්නේ? ඒ නිසා තමයි ඔහු එක එක වෙද මහත්තූරු මුණගැහිලා අහනවා මෙන්න මේ වගේ රෝග ලක්ෂණ තියෙන කෙනෙකුට ප්‍රතිකාරයක් කරනවා නම් මොන වගේ ප්‍රතිකාරද කරන්න සුදුසු. මොන වගේ බෙහෙත් ද සුදුසු. ඉතින් මොහුගේ හැටි දන්න නිසා අර වෙද මහත්තූරුත් නිකං කටට ආපු එකක් කියනවා. ඔහු මේක මතක තියාගන්නවා. මතක තියාගෙන ඇවිල්ලා අර කොළ පොතු හොයලා තලලා තම්බලා කොහොමහර් දෙනවා. දුන්නයින් පස්සෙ ඒක ඉතින් රෝගයට අදාළ ඖෂධයක් නෙවෙයිනෙ අර වෙදමහත්තූරු කියන්නේ. ඒ නිසා ඔන්න ඔය විදියට තමයි අන්තිමට රෝගය උත්සන්න වෙන්නේ. ඉතින් උත්සන්න වෙලා මරණාසන්න තත්වයට පත්වුනාට පස්සෙන් දරුවාට යම්කිසි සෙනෙහසක් තියෙනවා. තිබුනා වුනාට අර ගෙදරට දැන් මේ දරුවා බලන්න එන අය තමන්ගේ ධනය දකී, තමන්ගේ සම්පත් දකී, එහෙම දැක්කොත් ඒවගෙන් මොනවහර් ඉල්ලයි, ඒවගෙන් දෙන්න වෙයි කියන අදහසින් කල් ඇතිවම, කල්තියාම ඔහු තීරණය කරනවා එහෙනම් දරුවා බලන්න ආවා වුනත් ගේ ඇතුලේ තියෙන ජාති පෙනෙන්නැති හැටියට දරුවා විතරක් බලලා යන්න සලස්වන්න ඕන. එහෙම හිතලා තමයි අර පිලේ පුතාව තිබ්බේ. එතකොට දැන් මේ දරුවාට ආදරයක් නැතිව නෙවෙයි. දරුවා නොසලකා හැරලා නෙවෙයි. දරුවාට ආදරය තියෙනවා. ආදරය තිබුනා වුනාට දැන් ඔහුගේ සියලුම වැඩ කටයුතු සැලසෙන්නේ අර අබමල් රේණුවක්වත් තරම් දෙයක් වැය වෙන්නැති ක්‍රමයකට තමයි ඔහු සියල්ලක්ම සැලසුම් කරන්නේ. දැන් මේක හරිම සුවිශේෂයි ගෙහාත් මහත්මයා. අපි දේවල් සිතන රටාව. දැන් ලෝභී, එහෙම නැත්නම් ඉන්ද්‍රිය පිනවන්න කැමැති පුද්ගලයෙක් දේවල් සැලසුම් කරන්න ගියොත් ඔහු හැමදෙයක්ම සැලසුම් කරන්නේ ලස්සනට විචිත්‍රවත්ව, පිළිවෙලට, ක්‍රමානුකූලව, හොඳට ඉන්ද්‍රියන් පිනවන හැටියට, එහෙම තමයි දේවල් සැලසුම් කරන්නේ. ඊළඟට කිසිම දෙයක් පිළිබඳව එහෙම විචාරයක් නැති, පිළිවෙලක් නැති පුද්ගලයෙක් දේවල් සැලසුම් කලොත් ඔහෙ නිකං ආවට ගියාට උඩින් පල්ලෙන් එහෙම තමයි දේවල් සැලසුම් කරන්නේ. අන්න ඒ විදියට අපේ මනස හිතන්න ඇබ්බැහි වෙලා තියෙන්නේ යම් විදියකටද, හරියට අර රේල් පිල්ල උඩ තිබ්බා වගේ ඒ ක්‍රමයටම තමයි යන්නේ. එතනින් වෙනසක් වෙන්නේ නැහැ. ඉතින් ඒක තමයි මේ යම් යම් මනෝභාවයන්ට ඇබ්බැහි වීම තුළ යම් යම් දුර්ගුණ වලට අපි වසඟ වීම තුළ තියෙන බරපතලකම. ඉතින් එතකොට දැන් මොහු මේ විදියට තමන්ගේ දරුවා සම්බන්ධව කටයුතු කරලා තමයි අන්තිමට දරුවා මියයන්නේ. ඉතින් මියගියාට පස්සෙ අර මළකඳන් ආදාහනය කරලා මේ තාත්තට කොච්චර දුකක් තමන්ගේ දරුවා ගැන දැනුනාද කියනවා නම් අර

සොහොන් පිට්ටනියට වෙලා මේ තාත්තා අඩනවා. අදින්නපුබ්බක සිටුතුමා හඬා වැළපෙනවා. එතකොට දැන් මට්ටකුණ්ඩලී කුමාරයා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දර්ශනයත් එක්කලා සිත පහදවාගෙන දෙව්ලොව උපන්නා. එතකොට මේ මට්ටකුණ්ඩලී දිව්‍ය පුත්‍රයාට කල්පනා වෙනවා දැන්වත් මං මගේ තාත්තාගේ ඇස් අරවන්න ඕන කියලා එක්තරා මානවයෙකුගේ වෙස් මවාගෙන තාත්තා ඉදිරියේ පෙනී සිටිනවා. පෙනී සිටලා ඔහුත් අඩනවා. දැන් අර තරුණයන් අඩනවා. දැන් අර තාත්තා පැත්තක අඩනවා, තරුණයන් අඩනවා. දැන් අර තාත්තා දන්නෑ අර තරුණයා කවුද කියලා. මොකද වෙනස් රූපයකින්නෙ ඇවිත් ඉන්නෙ. ඊටපස්සෙ තාත්තා අහනවා ඔබ හඬන්නෙ ඇයි? පස්සෙ මේ තරුණයා කියනවා, මේ දරුවා කියනවා මම කරන්නයක් හැදුවා ඒකට රෝද දෙකක් ඕන. ඉතින් ඒ රෝද දෙකට දාන්න මට ඉරයි හදයි ඕන. ඒක මට ගලවගන්න විදියක් නෑ ඒකයි මං මේ අඩන්නෙ කියලා කීවා. එතකොට අර තාත්තා කියනවා, අදින්නපුබ්බක සිටුතුමා කියනවා ඒක මහා මෝඩ කතාවක්නෙ, ඉරයි හදයි කොහොමද කරන්නෙකට දාන්නෙ, ඉතින් ඔබ මේ ලබන්න බැර් දෙයක් ගැන හඬා වැළපෙන්නෙ ඇයි එතරම් අනුවණ ඔබ. ඒ නිසා බුද්ධිමත්ව කල්පනා කරලා බලන්න ඕන කරන්න පුලුවන් වැඩක් නෙවෙයි කීවා. ඊටපස්සෙ අර දරුවා අහනවා එහෙනම් ඔබ අඩන්නෙ මොකටද? එතකොට කියනවා මම අඩන්නෙ මගේ පුතා නැතිවුනා. ඒ නිසයි මං මේ අඩන්නෙ. එතකොට ළමයි අහනවා, දැන් පුතා කෝ? පුතා ඉතින් ගිනි තියලා අවසාන කලා. දැන් ඉතින් පුතා නැහැ. එතකොට මේ ළමයා අහනවා, දැන් මං අඩන්නෙ ජේන දෙයක් ඉල්ලලා. එතකොට ඔබ අඩන්නෙ ජේන්නවත් නැති දෙයක් ගැන. අපි දෙන්නාගෙන් වඩා මෝඩයා කවුද? කියලා අහනවා. ඉතින් එතකොට තමයි අදින්නපුබ්බක සිටුතුමාට තේරෙන්නෙ ඇත්තටම දැන් මේ ළමයා ජේන දෙයක් ඉල්ලන්නෙ. තමන් හඬන්නෙ ජේන්නවත් නැති දෙයක් ගැන. එතකොට තමන් කොච්චර මුලාවකද ඉන්නෙ කියලා ඔහුට වැටහෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ සමහර වෙලාවට අපේ දෝෂය, අපේ වරද, අපට වැටහෙනකොට සියල්ල අපිට අහිමි වෙලා තියෙන්න පුලුවන්. නමුත් කරන්න දෙයක් නෑ. ඒ දැනෙන තැනදි හරි තමන්ට වැරදුනා කියලා තමන්ට පිළිගන්න සිද්ධ වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා ඥාණ වේශයෙන් යම් යම් දේවල් මතුවෙනකොට අපිට එහි වරද තේරුම් ගන්න පහසු නෑ හැබැයි අපි උත්සාහ කරලා බලන්න ඕන තමන් ප්‍රඥාවෙන් වගේ ගත්තු තීරණ ඇත්තටම ඒවා පිහිටා සිටීමෙන් ඒ යහපත සිද්ධ වෙලා තියෙනවාද. තමන් අනුමාන කරපු දේ, තමන් හිතපු දේ ඒ විදියට සිදුවෙලා තියෙනවාද කියලා පස්සෙ කාලෙක හරි පොඩ්ඩක් විමසා බලන්නට ඕන. එහෙම බැලුවාම තමයි අපිට තේරෙන්නෙ

ඒකෙන් වැඩක් වෙන එකක් නෑ කියලා මම ඒකට සම්බන්ධ නොවී හිටියට අනික් මිනිස්සු එකතු වෙලා ඒක කරලා ඉතින් යහපතක් වෙලා තියෙනවා. ඊළඟට මුදල් වියදම් කරන්නැතිව මේක කරන්න පුළුවන් කියලා හිතාගෙන කටයුතු කලාට මුදල් වියදම් කරන්නැතිව ගිහිල්ලා වැඩේ නිකං දිග්ගැස්සිලා තියෙනවා. එහෙම නැත්නම් අමතර තව වැඩිපුර වියදම් ඒකට ගිහිල්ලා තියෙනවා. දැන් සමහර වෙලාවට එකවර යමක් වියදම් කරලා කරන්න ඕන වැඩේ, ඒ වෙලාවට මසුරුකම නිසා වියදම් කරන්නැතිව උඩින් පල්ලෙන් කරන්න ගිහිල්ලා ඒ වගේ තුන් හතර ගුණයක් වියදම් කරන්න වෙන අවස්ථා තියෙනවානෙ. අන්න ඒ වගේ පසුකාලීනව විමසා බලන්න ඕන, ඒ මං ගත්තු තීරණ හැම එකක්ම නිවැරදි වෙලා තියෙනවාද, ඒ මං හිතපු එලයමද ලැබිලා තියෙන්නෙ, එහෙම නැත්නම් වෙනත් තත්වයක්ද කියලා සොයා බලන්න. එහෙම සන්සන්දනය කරලා බලනකොට තමයි එහෙමනම් මං ගත්තු තීරණ හැමවිටම නිවැරදි වෙලා නෑ නිවැරදි වෙලා නැත්නම් ඇයි මට එහෙම අදහසක් ආවෙ. අන්න එතනදි තමයි අපිට හඳුනාගන්න පුළුවන්නෙ, එතන තියෙන්නෙ මේ දේවල් වියදම් කරන්න තියෙන අකැමැත්ත නේද කියලා.

අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ සදහන් කළේ අපේ මේ හින් තුළ ගොඩනැගෙන මසුරුකම කියන කාරණාව වඤ්චක ධර්මයන්ට හසුවනවා නම් අන්න ඒ තත්වයන් සුක්ෂ්මව අප දැනගන්නේ කොහොමද කියන කාරණාව. නමුත් එය නුවණින් විමසා බැලීමේදී එතරම් ලේසි පහසු කාරණයක් නොවන වගත් උන්වහන්සේ මතක් කලා. ඒ නිසා හරි පරිස්සමට අරපරිස්සමට අපට ජීවිතේ වැඩ කරන්නට සිදුවන වග ඔබ අමතක කරන්න එපා. නොඑසේ නම් ඒවා වඤ්චක ධර්ම වලට හසුවන්නට පුළුවන්. සමහර විටක එය ඔබට මට නොදැනී අපව අප විසින්ම රවටා ගත්තු දෙයක් බවට පත්වන්නටත් පුළුවන්. හාමුදුරුවනේ දැන් අපි ඊළඟ කොටසට ආවොත් දහම් සාකච්ඡාවේ ඉතා කෙටි ප්‍රවේශ කාරණාවක් ලෙසට දැනගන්න. අර්ථ සංරක්ෂණතා වේශයෙන් වඤ්චක මාත්සයඝී කියන කොටස, ඒ කියන්නෙ අර්ථ සංරක්ෂණතා වේශයෙන් මසුරුකම කොයි ආකාරයෙන්ද බලපාන්නෙ කියන කාරණාවත් ඉතා කෙටියෙන් පැහැදිලි කරගමු.

අපි මුලින් සිහිපත් කලා ගෙනාත් මහත්මයා දැන් මේ අර ලෝභය සම්බන්ධ කියැව්වී කාරණාම මේ මසුරුකම සම්බන්ධවත් මතු කරලා තියෙනවා. මොකද මේ අර්ථ සංරක්ෂණතා වේශය ලෝභ පුද්ගලයාටත් මතුවෙන වඤ්චක ධර්මයක්. අර්ථ සංරක්ෂණය කියලා කියන්නෙ තමන් සන්නක දේ, තමන් සන්නක ධනය, වස්තුව ආදිය සංරක්ෂණය කරගැනීම. ඒ කියන්නෙ ලැබූ සම්පත් සුරක්ෂිතව පරිහරණය කිරීම. ඉතින් ඒක ඉතාම උසස් ගුණයක්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පවා දේශනා කරන්නේ යම්කිසි කෙනෙක් ධනය උපයා ගන්නා හම ඒ ධනය හතරකට බෙදන්න. හතරකට බෙදලා දෙකෙන් පංගුවක් ආයෝජනය කරන්න. ඊටපස්සෙ තව කොටසක් සුරක්ෂිත කරලා තියන්න අනාගතේ යම්කිසි කරදරයක් ඇතිවුනොත් ගන්න, හතරෙන් එක කොටසක් විතරක් පාවිච්චි කරන්න. එතකොට හතරක් උපයනකොට ඒකෙන් හතරෙන් එකයි පාවිච්චියට ගන්නෙ. අනිත් ටික ඔක්කොම ආයෝජනයට සහ සුරක්ෂිත භාවයට. එහෙම නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ පවා දේශනා කරලා තියෙන්නෙ අභිනවයෙන් දේවල් හරිහම්බ කරගැනීම සහ සංරක්ෂණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් හැටියට. දැන් අර දෙකෙන් පංගුවක් ආයෝජනය කරන්න කියලා කියන්නෙ අභිනවයෙන් උපදවන්නෙ. එතකොට නොලැබූ සම්පත් ලැබීම, ලැබූ සම්පත් පවත්වා ගැනීම. ඒ දෙකම බුදු දහමේ අගය කරන කාරණා. නමුත් ගැටළුව තියෙන්නෙ මේ වටිනා උපදේශය මූලික කරගෙන කටයුතු කරනවා වගේ ස්වරූපයකින් අපේ මනසේ මේ ලෝභය හෝ මසුරුකම ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුලුවන්. ඉතින් ඒ කාරණය නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, අමාරුවෙන් සපයන්නා වූ ධනය අකාරණයෙහි වියදම් කොට නැතිකර නොගෙන ආරක්ෂා කරගත යුතුය. එසේ නොකරන්නා හට දිළිඳු බවින් නොමිදිය හැකිය. ධනය සැපයිය යුත්තේද, ආරක්ෂා කළ යුත්තේ ද උවමනා දේට වියදම් කරනු පිණිසය. උවමනා නැතදී ද වියදම් නොකරන්නා වූ නැතැත්තාට ධනයෙන් අතර්ථයක් මිස අර්ථයක් නැත. ධනය වියදම් කළ යුතු නැතදී ද සමහර විට මසුරාගේ සන්නාතයෙහි ඒ මසුරු බව අර්ථ සංරක්ෂණය වේශයෙන් පහළ වේ. එයට රැවටුණු මසුරා වියදම් කළ යුතු නැතදී ධනය රක්තට ගොස් සමහර විට මහත් දුක් කරදර වලට ද පැමිණෙන්නේය. සමහර විට ස්වල්පයක් රැකගන්නට යාමෙන් සියල්ලද නැසෙන්නේය. දැන් එතකොට ගෙහාත් මහත්මයා දැන් යමක් ආරක්ෂා කරගැනීම සුරක්ෂිත කරගැනීම අත්‍යවශ්‍ය දෙයක්. ඒ සඳහා හැමදෙනාම ක්‍රියාත්මක වෙන්නට ඕන. නමුත් මේ මසුරාගේ ස්වභාවය තමයි අත්‍යවශ්‍ය නැතදිවත් වියදම් කරත් නැති බව. දැන් අර අදින්නපුබ්බක සිටුතුමාටත් සිද්ධ වුනා වගේ. ඒ නැතැත්තාත් කල්පනා කලේ දැන් දරුවාට අසාධ්‍ය වෙච්චි අවස්ථාවේදී ඒ දරුවා සුවපත් කිරීමට යමක් වියදම් කළයුතුයි. නමුත් ඒ අවස්ථාවෙන් ඔහු කල්පනා කලේ ධනය සංරක්ෂණය කරගෙන මෙය කළහැකියි. නමුත් අවසානයේ සිද්ධ වුනේ තමන්ට හිටපු එකම දරුවා තමන්ට නැතිවුනා. අන්න ඒ වගේ මේ මසුරු පුද්ගලයා සුදුසු අවස්ථාවේ පමණක් නෙවෙයි, නුසුදුසු අවස්ථාවෙන් ධනය ආරක්ෂා කරන්න ගිහිල්ලා සමහර වෙලාවට බොහෝ අතර්ථයන් සිද්ධ කරගන්නවා. තමන්ට තිබුණු

දේවල් නැති කරගන්නවා. ඒ වගේම සියල්ලම නැති කරගන්නා අවස්ථා පවා තියෙන්න පුලුවන්. ඒ නිසා යම්කිසි කෙනෙකුට ධනය සුරක්ෂිත කරගන්නට ඇතිවෙන සිතුවිල්ල මසුරුකමක්ද, ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත සිතක්ද කියලා තෝරාගන්නට තියෙන එකම ක්‍රමය නමත් ඒ තීරණයට එළඹෙන්නේ ඇත්තටම දේවල් සංරක්ෂණය කරන්නට පුලුවන් නැතකදිද, එහෙම නැත්නම් යමක් වියපැහැදිම් කළයුතු නැතදිත් තමන්ට එහෙම හිතෙනවාද කියන කාරණය විමසා බැලීමෙන් තමයි අපිට හඳුනාගන්න පුලුවන් වෙන්නෙ මේක මසුරුකම ද එහෙම නැත්නම් ඥාණ සම්ප්‍රයුක්තව හරි හම්බ කරපු දේ නිකං අයථා විදියට විනාශ කරන්නෙ නැතිව සුරක්ෂිත කිරීමේ ප්‍රඥාව ද මේ පහළ වෙන්නෙ කියන කාරණය.

මසුරුකම වුනත් ඕනවට වඩා ඕනම නෑ. එහෙම වුනොත් ඔබ ඉතිරි කරන්න ගිය දේවලුත් ඔබෙන් ඇත්තටම නැත්තටම නැතිවෙලා යන්න පුලුවන් කියන කාරණාව අපේ හාමුදුරුවන් මනාව පැහැදිලි කලා. ඉතින් අද දවසේ මේ වැඩසටහනේ දෙවෙනි විරාමය එහෙම නැත්නම් අවසාන විරාමය ලබාගන්නටයි අපේ සූදානම. අපිට අවස්ථාව ලබාදෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට ගිහිත් එන්න. කෙටි විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා ඔබව සම්බන්ධ කරගන්නට සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින්. සුපින්වතුනි අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ මාත්සය්‍යී කියන කාරණය. නොඑසේ නම් මසුරුකම කියන කාරණයේ වඤ්චක ධර්මයන්ට හසුවෙන ප්‍රභේදයන් පිළිබඳව. අපේ හාමුදුරුවනේ විරාමයෙන් අනතුරුව අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන්නට නියමිත කොටස විවේච්‍යදානතා වේශයෙන් වඤ්චක මාත්සය්‍යී කියන කාරණාව. එතකොට විමසිලිමත්භාවය බොහොම උතුම් කාරණයක්, අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක්. අප සතුව තිබිය යුතු කාරණයක්. නමුත් ඒ ස්වරූපය යම්කිසි වඤ්චාවකට හසුවන අවස්ථාවක් ගැනයි මේ අවධාරණය. හාමුදුරුවනේ ඒ ගැන අපි පැහැදිලි කරගමු.

අපි මේ කාරණයත් ගෙහාත් මහත්මයා ලෝභය සම්බන්ධව සාකච්ඡාවේදී මතු කරපු කාරණයක්. විවේච්‍යදානතාව, ඒ කියන්නෙ විමසා බලා දන්දීම. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේත් හැමවිටම විමසා බලා දන්දීම අගය කොට සළකපු කෙනෙක්. විවේච්‍ය දානං සුගතං පසත්තා - විමසා බලා දන්දීම සුගතයත් වහන්සේගේ ප්‍රශංසාවට ලක්වෙන කාරණයක්. නමුත් ඒ විමසා බලා දන්දෙනවා කියන්නෙ මොකක්ද, ඇත්තටම මේ සිල්වතෙක්ද ගුණවතෙක්ද කියලා සොයා බලන එකත් ඒකට ඇතුලත් වෙන එක්තරා කාරණයක් වෙනවා. නමුත් ඒක පමණක් නෙවෙයි. විමසා බලා දෙන් දෙනවා

කියනකොට හුඟාක් දෙනා සිල්වත්තයෙක්ද, ගුණවත්තයෙක්ද කියලා විමසා බලන්න පෙළඹිලා තියෙන්නෙ එක්තරා වැරදි ආකල්පයක් මත. ඒ කියන්නෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට දීම මහත්ඵලයි කියලා. දැන් මහත්ඵලයි කියලා දේශනා කරන්නෙ මොකක් නිසාද, සාමාන්‍ය තීර්ඪන් සතෙකුට යමක් දුන්නොත් ඒ සතාගේ ජීවිතය රැකෙනවා පමණයි. ඒ ආහාර ටිකම අපි මනුෂ්‍යයෙකුට දුන්නොත් ඊට වැඩිය යහපතක් වෙනවා ඒ ආහාර ටිකෙන්. ඒ ආහාර ටිකම හික්ෂුවකට දුන්නොත් ඊට වඩා ලොකු යහපතක් ඒ ආහාර ටිකෙන් ලෝකෙට සිද්ධ වෙනවා. ඒ ආහාර ටිකම රහතන් වහන්සේ නමකට දුන්නොත් එහෙම ඊටත් වැඩිය යහපතක් ලෝකෙට සිද්ධ වෙනවා. එතකොට එකම ආහාරයෙන් වැඩි වැඩි යහපතක් ලෝකෙට සිද්ධ වෙනවා වඩාත් උසස් උසස් කෙනෙකුට ඒක පරිත්‍යාග කරන්න පුළුවන් නම්. අන්න ඒ පදනමින් තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නෙ සිල්වතුන්ට, ගුණවතුන්ට දීම මහත්ඵලයි කියලා. නමුත් අද ලෝකයා ඒක අරගෙන තියෙන්නෙ සිල්වත් ගුණවත් උතුමන්ට දුන්නට පස්සෙ තමන්ට වැඩි ප්‍රතිඵලයක්, වැඩි ඵලයක් ලැබෙන්න. එතකොට ඒ මට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය වැඩි කරගැනීමේ අදහසින් තමයි හුඟාක් දෙනා සිල්වතුන් ගුණවතුන් හොයා හොයා දන් දෙන්න පෙළඹෙන්න. ඉතින් මසුරු පුද්ගලයාටත් මේ ආකල්පය අර තෘෂ්ණා මූලිකව මතුවෙනවා. සාමාන්‍ය අයට නිකං දුස්සිල අයට දෙන එක සුදුසු නැහැ, සිල්වතුන්ද ගුණවතුන්ද කියලා සොයා බලා දන්දීමයි වැදගත් වෙන්නෙ කියන කාරණය ඔහුගේ මනසේත් ඔය ආකාරයෙන් මතුවෙනවා. එතකොට ඔහුට ඒක හැඟෙන්නෙ ඥාණ සම්පන්න සිතුවිල්ලක් හැටියට. නායක භාමුදුරුවෝ ඒක මේ වගේ දක්වනවා. දන් දීපු අවස්ථා පැමිණි කල්හි මසුරාගේ සන්නාතයෙහි විවේච්‍යදානතා වේගයෙන්, විමසා දන් දීමේ ආකාරයෙන් ඒ මසුරු බව පහළ වන්නේය. එයට රැවටුණා වූ මසුරා ප්‍රතිග්‍රාහකයන්ගේ සිල් සොයන්නට වන්නේය. දුකසේ සපයා ගත් මේ ධනය අස්ථානයේ වියදම් නොකළ යුතුය. දිය යුත්තේ දානය මහත්ඵල වන හැටියටය. සිල්වත්කම සොයා ඔහුට දෙනු මිස අනෙකෙකුට මේ ධනය නොදිය යුතු යැයි අවස්ථාව ඉක්මවන්නේය. ඔහුගේ දීමත් එයින්ම කෙළවර වන්නේය. එතකොට ඔහු කල්පනා කරන්නෙ දෙනවා නම් සොයලා බලලා සුදුස්සෙකුට දෙන්න ඕන, දුස්සිලයින්ට පවිකාරයින්ට දෙන එක සුදුසු නැ, ඒ නිසා සිල්වතෙක් සොයලා, ගුණවතෙක් සොයලා දෙන්නට ඕන කියලා ඔහු තීරණය කරනවා. හැබැයි ඔහුගේ දීමයි, ඔක්කොම ටික එතනින් ඉවරයි. ආයෙ සොයා බැලීමක් එතනින් ඉවරයි. දීමත් එතනින් අවසාන වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා අපිට මෙබඳු නැතකදී කරුණු දෙකක් ගැන අපගේ අවධානය

යොමු කරනවා. පළවෙනි කාරණය නමයි විමසා බලා දන් දෙනවා කියන්නෙ මොකක්ද, දෙවනි කාරණය නමයි ඒ විමසීම ස්වරූපයෙන් මසුරුකම මතු වෙනවා නම් ඒක දුරුකරගන්නෙ කොහොමද? පළවෙනි කාරණය ගත්තොත් විමසා බලා දන් දෙනවා කියන එකින් අදහස් කරන්නෙ ඇත්තටම ඒ තැනැත්තාගේ සිලය ගුණය විතරක් විමසන්න ගියොත් එහෙම මහබෝසත්වරුන්ට එහෙම කවදාවත් දන් දෙන්න වෙන්නෙ නෑ. දැන් ධූෂක බමුණාට තමන්ගේ දරුවො දෙන්නා දන් දෙනකොට මේ මිනිහා සිල්වන්ද ගුණවන්ද කිය කිය හොය හොය බල බල ඉන්නට ගියා නම් ආයෙ කවදාවත් දෙන්න වෙන්නෙ නෑ. ඊළඟට මබාදේව ජාතකයේදී රාක්ෂයාගේ කට බදිනකොට මේ රාක්ෂයා සිල්වනෙක්ද, ගුණවනෙක්ද ඇයි ජීවිත දානයක්නෙ දෙන්න යන්නෙ. එතකොට වඩාත් හොයන්න එපෑ සිල්වත්කම ගුණවත්කම. ඉතින් තමන්ගේ ජීවිතේ පරිත්‍යාග කරන්න යනකොට ඒ තැනැත්තාගේ සිල්වත් කම හොයන්න ගියා නම්, ඒ රාක්ෂයා සිල්වත්තයෙක් නම් මේ මිනීමස් කන්න ලැහැස්ති වෙයි. එතකොට එහෙම හොයන්න බලන්න ගියොත් එහෙම බෝසත්වරුන්ට කවමදාකවත් දන් දෙන්න වෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා විමසා බලා දන් දෙනවා කියන එකෙන් අදහස් කරන්නෙ අපි පූජා බුද්ධියෙන් දෙනවා නම් අපි සොයලා බලන එක හොඳයි, පූජාවක් හැටියට දෙද්දි ඒ ප්‍රතිග්‍රාහකයන් වහන්සේගේ සිලය, ගුණය සොයලා බලලා අපි ඒ ගුණයට, ඒ සිලයට කරන පූජාවක් හැටියට පූජා කිරීම සුදුසුයි. හැබැයි අපි අනුග්‍රහ බුද්ධියෙන් දෙනකොට අතින් කෙනාගේ සිලය ගුණය නෙවෙයි බලන්නෙ මේ දෙන දෙයින් ඇත්තටම යහපතක් වෙනවාද කියන එකයි. අපි හිතමුකො දැන් අපි කාටහර් ගෙයක් හදලා දෙනවා කියලා. එතකොට පන්සලක් හදලා දෙනවා නම් අපිට පූජා බුද්ධියෙන් පූජා කරන්න පුළුවන් සිල්වත් ගුණවත් භාමුදුරු නමකට. එතකොට අපි අසරණ මනුස්සයෙකුට ගෙයක් හදලා දෙනකොට මේ මනුස්සයා කොච්චර සිල්වන්ද ගුණවන්ද කියලා සොයලා බලන එක එච්චර ප්‍රායෝගික නෑ. එතනදි අපි බලන්න ඕන ඇත්තේ මේ මනුස්සයාට ගේ හදලා දුන්නහම අඩු තරමේ ඒකෙන් යහපතක් ඔහුට සිද්ධ වෙනවාද. ඒකෙන් ඔහුට අඹුදරුවන් ටික පෝෂණය කරගෙන අයථා විදියේ පවිකම් වලට යොමුවෙන්නෙ නැතිව යම්කිසි ශීලාචාර මනුස්සයෙක් හැටියට ජීවත් වෙන්න පුළුවන්. එතකොට අනුග්‍රහ බුද්ධියෙන් දෙද්දි අපි සැළකිලිමත් වෙන්න ඕන විශේෂයෙන්ම ඒ අපේක්ෂා කරන යහපත සිද්ධ වෙනවාද කියන එක ගැන සිලය ගුණය ගැන හිතනවාට වඩා. අනුකම්පා බුද්ධියෙන් දෙනකොට අපිට සිලය ගුණය ගැන හිතන්න අවකාශයකුත් නෑ ඒ වගේම අර විදියට ලොකු යහපතක් ඒ තැනැත්තාගෙන් බලාපොරොත්තු වෙන්නත් බෑ ඒ අවස්ථාවේ අසරණ භාවයට පත්වෙලා ඉන්නවා. එතකොට

ඒ අසරණ බවින් ඔහු මුදවාගැනීමට යම්කිසි අනුග්‍රහයක් දැක්වුවේ. අපි හිතමුකො දැන් යම්කිසි මනුස්සයෙක් කුසගින්නේ ඉන්නවා කියලා. කුසගින්නේ ඉන්න වෙලාවට ආ මේ තැනැත්තා සිලවත්තයෙක් නෙවෙයි ඒ නිසා කෑම දෙන්න හොඳ නෑ එහෙම බල බලා ඉන්න හොඳ නෑ ඒ වෙලාවට අපි ඒ මනුස්සයාගේ කුසගිනි නිවන්නයි උත්සාහ කරන්නේ, සිල්වත්තද දුස්සිලද කියන කතා නෙවෙයි. අන්න ඒ වගේ අපි විමසා බලා දන්දීමේදී පූජා බුද්ධියෙන් දෙනවා නම් ඊට අදාළ සිලය ගුණය ගැන අපි සිත පහදවාගෙන දෙන එක හොඳයි. අනුග්‍රහ බුද්ධියෙන් දෙනකොට ඒ අදාළ යහපත සිද්ධ වෙනවාද කියලා සොයලා බලලා දෙන එක හොඳයි. අනුකම්පා බුද්ධියෙන් දෙනකොට ඒ අවශ්‍යතාවය හරියට හඳුනාගෙන ඒ මොහොතේ අත්‍යවශ්‍යතාවය සම්පාදනය කරන්නට කරුණා මෙමිත්‍රියෙන් දෙන එක හොඳයි. ඒ වගේම අපි යම්කිසි දෙයක් ශාසනයේ අභිවාද්ධිය වෙනුවෙන් කියලා පොදුවේ පරිත්‍යාග කරනවා නම්, ඒ කියන්නේ ඒ වෙලාවේ අනුභව කරලා නිම කරන්නට නෙවෙයි, යම්කිසි අභිවාද්ධියක් උදෙසා ගොඩනැගිලි ඉදිකරන්නට එහෙම නැත්නම් වෙනත් භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා ඒ වගේ දීර්ඝ කාලීනව ප්‍රයෝජන ගත යුතු දෙයක් පරිත්‍යාග කරනවා නම් එතනදී අපි විමසා බලන එක හොඳයි ඇත්තටම මේ කරන ආයෝජනය අපි අපේක්ෂා කරන යහපතක් සිදුවෙනවාද මේක තුළින්, ඒක පස්සෙ හොයලා බලන එක නෙවෙයි, කල් ඇතිව හොයලා බලන්න ඕන ඒ යහපත සිද්ධ වෙනවාද කියලා. අන්න ඒ විදියට දානයේ පරමාර්ථය තමන් සත්තක දෙසින් අනුන්ට යහපතක් කිරීමයි. අන්න ඒ යහපත හරියට සිද්ධ වෙනවාද නැද්ද කියන එක විමසා බැලීම තමයි විවේච්‍ය දාන කියලා හැබැවටම බුදුරජාණන් වහන්සේ අගය කරන්නේ. ඊළඟට දෙවෙනි කාරණය තමයි අපි සිහිපත් කලේ මේ විවේච්‍ය දානතා ස්වරූපයෙන් මතු වෙන මසුරුකම අපි කොහොමද තේරුම් අරගෙන ඒක වළක්වාගන්නේ කියන එක. ඉතින් ඒකට නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී හොඳ වාක්‍යයක් අගට එකතු කරලා තියෙනවා. සිල්වතෙකුම සොයා ඔහුට දෙනු මිස අනෙකෙකුට මේ ධනය නොදිය යුතු යැයි අවස්ථාව ඉක්මවන්නේය, ඔහුගේ දීමත් එයින්ම කෙළවර වන්නේය. අන්න එහෙම අපිට වෙනවාද කියලා හොයලා බලන්න ඕන. ඒ කියන්නේ අන්තිමට සිල්වතුන්ට ගුණවතුන්ට හොයලා දෙන්න හිතලා අන්තිමට ඒ සිල්වතුන් ගුණවතුන් පිළිබඳ සෙවීමත් එතනින් ඉවරයි, දන්දීමත් එතනින් ඉවරයි. ඒ විදියට හැමතිස්සේම අපේ ඒ කල්පනාව නිසා දේවල් අපෙන් ගිලිහිලා තියෙනවාද, ඇත්තටම මේ මගේ විමසා බැලීමත් එක්කලා මම අන් අයට වඩා උසස් කුසල් කරගෙන තියෙනවාද, ඒ ගැන නැවත නැවත පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන. එහෙම බැලුවොත් තමයි අපිට හඳුනාගන්නට

පුලුවන් වෙන්නෙ අවසානයේ මේ විමසා බලා දෙන්න ගිහිල්ලා එකම අවස්ථාවකවත් තමන්ට එහෙම පරිත්‍යාගයක් කරගන්නට නිබ්බිවි අවස්ථා ගිලිහිලා ගිහිල්ලා තියෙනවා. එහෙම නම් එතන තියෙන්නෙ විමසීමද එහෙම නැත්නම් මසුරුකම ද කියලා හිතාබලන්නට අපිට අවකාශයක් හදාගන්නට පුලුවන්.

විමසීම ද නැත්නම් මගහැරීමට යන මසුරුකම ද කියන කාරණාව හොඳින් විමසා බලන්න කියන කතාවයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ කීවෙ. භාමුදුරුවනේ අද වැඩසටහනේ අවසන් විනාඩි කිහිපයට අපි ඇවිල්ලා තියෙනවා. මේ වැඩසටහනේ අද මේ කොටස, මසුරුකමේ කොටස අවසන් කරන්න ලැබෙනවා. අවසානයේ කතා කරන්න තියෙන්නෙ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් වඤ්චක මාත්සයඝී කියන කාරණාව. දැන් මේ වචනත් භාමුදුරුවනේ මේ වන විට වරින් වර සුළු සුළු ප්‍රමාණයක් වශයෙන් මේ වැඩසටහන එක දිගට නරඹපු අයට හොඳින් හුරැයි. කොහොමද භාමුදුරුවනේ මේ කාරණය පැහැදිලි කරගන්නෙ.

මේකත් ගෙහාත් මහත්මයා අපි ලෝභය ගැන කතා කරනකොට සිහිපත් කලා. ඊළඟට ඊරිෂ්‍යාව ගැන කතාකරනකොටත් මේ පරාර්ථකාමතා කියන කාරණය අපි කතාබහ කලා. එතකොට පරාර්ථකාමතා කියලා කියන්නෙ අනුන්ට යහපතක් කිරීමේ කැමැත්ත. ලෝභී පුද්ගලයාටත් තමන් සන්තක දේ සුරක්ෂිත කරගැනීම සඳහා අනුන්ට නොදී ඉන්න ඔහු එක එක පැත්තට කල්පනා කරනවා. මසුරු පුද්ගලයා තමන් සන්තක දේ අනුන්ට නොදී ඉන්න ඕන නිසාම මොකද මසුරා කැමැති නැතෙ තමන් සන්තක දේ අනිත් අය පරිහරණය කරනවාට. එතකොට අනිත් අයට දීම වළක්වන්න ඔහොම නොයෙක් ආකාරයෙන් කල්පනා කරනවා ඒක නොදී ඉදීමේ කාරණා පිළිබඳව. ඉතින් එහෙම කල්පනා කරන කෙනෙකුට මතුවෙන එක්තරා ස්වරූපයක් තමයි පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් ඒ දුර්වලකම මතුවෙනවා. පරාර්ථකාමතා කියලා කියන්නෙ අනිත් අයට යහපතක් කරන අදහසින්. එතකොට දැන් යම්කිසි දුගියෙක් යාවකයෙක් ඇවිදින් යමක් ඉල්ලුවොත් අසරණ කෙනෙක් යමක් ඉල්ලුවොත් එහෙම නැත්නම් යම්කිසි අසරණ පුද්ගලයෙකුට යමක් දෙන්න කියලා යෝජනා කලොත් ඒ මසුරු පුද්ගලයාගේ මතසේ මතුවෙනවා ඔය මිනිස්සුන්ට දුන්නොත් එහෙම නිකං දීලා පුරුදු කරන්න හොඳ නෑ එතකොට හැමදාමත් ඔය මිනිස්සු අනුන්ගෙන්ම ඉල්ලගෙන කන්න පුරුදු වෙනවා. නිකං පරපෝෂිතයෝ වෙනවා. ඒ නිසා ඒකෙන් අපි ඔවුන්ට කරන්නෙ ලොකු අපරාධයක්. ඒ නිසා නොදී හිඳීමමයි ඔවුන්ට කරන යහපත. එතකොට ටිකක් හරි යමක් උත්සාහයෙන් උපයා

සපයාගෙන අනුභව කරන්න පුරුදු වෙයි. ඒකෙන් ඔවුන්ට යහපතක් වෙන්නෙ කියලා එහෙම ඔවුන්ට හිතෙන්න ගන්නවා. එතකොට අපි නැවතත් සිහිපත් කරනවා මෙහිදී එහෙම හිතන්නේ කපටිකමට නෙවෙයි, ඇත්තටම අවංකවම ඔහුට හිතෙනවා ඒ දීමෙන් අනර්ථයක් සිද්ධ වෙන්නෙ කියලා. නමුත් අවංකව ඕක හිතුවට එතන තියෙන්නෙ මසුරුකම. අන්න ඒකයි වඤ්චක ධර්ම කියලා කියන්නෙ. එතකොට නායක භාමුදුරුවො ඒ කාරණය මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. දුගියෙකු, යදියෙකු, මගියෙකු කිසිවක් ලබාගැනීම සඳහා මසුරා වෙත පැමිණි කල්හි සමහර වට පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් ඔහුගේ සිත්හි මාත්ස්‍යයී පහළ වෙයි. එයින් වංචිත වූයේ නිකං දී පුරුදු කල කල්හි මෙනෙම වඩාත් අලසයෙක් වී හොඳටම කාලකණ්ණියෙක් වන්නේය. දීම මොහුට කරන අපරාධයක්ය, ඔහුට කරන්නට තිබෙන එකම යහපත නම් නොදී හිඳීම යැයි සිතා යදියාට අර්ථයක් සිදු කිරීමේ ආකාරයෙන් කිසිවක් නොදෙන්නේය. එතකොට ඉතින් හුඟාක් වෙලාවට සමාජයේ අපිට පෙනෙනවා ඔය වගේ අර ධර්මය ආභරණයක් හැටියට එහෙම නැත්නම් ධර්මය ආයුධයක් හැටියට පාවිච්චි කරන්න පුරුදු වෙච්චි අය ඉන්නෙ. එහෙම අයගේ කටින් හුඟාක් වෙලාවට පිටවෙන වචන තමයි මේවා. ඒ කියන්නෙ නිකං අපි දේවල් නිකං දීලා නොමිලේ දීලා අනිත් අයට ඕනවට වඩා උදව් කරලා ඒ මිනිස්සු කපටියො වෙනවා, කෙරාටිකයො වෙනවා, අලසයො වෙනවා, කාලකණ්ණි වෙනවා, ඒ නිසා එහෙම කරන එක හොඳ නෑ. ඒ නිසා එහෙම කරන කතාවෙ යම් ඇත්තක් තියෙනවා. ඒ කියන්න නිකං දෙන්න ගියායින් පස්සෙ අනිත් කෙනා ඒ අනුන්ගෙන්ම යැපෙන පරපෝෂිතයෙක් බවට පත්වෙන්න පුලුවන්. ඒක පුරුද්දක් කරගන්න පුලුවන්. ඒ නිසාම කපටිකම් කරන්න පෙළඹෙන්න පුලුවන්. දැන් අපේ රටේ අපි දකිනවා සමහරක් වෙලාවට ඒ යාවක බව කියන එක අද ව්‍යාපාරයක් මට්ටමට පරිවර්තනය කරගෙන. ඉතින් එහෙම කරගෙන තියෙන්නෙ අපේ රටේ මිනිස්සුන්ගේ අනුකම්පාව නිසා. එතකොට අපි මීට පෙර දිනෙක සිහිපත් කලා දැන් අර සංඥා පුවරු ළඟ පවා දැන් සිඟමනේ යෙදෙන පිරිස් බිහිවෙලා තියෙනවා. ඉතින් ඒ වගේ ඒවා වැඩිපුර අපි අනුබල දෙන්න සුදුසු දේවල් නෙවෙයි, හැබැයි අපි පරිස්සම් වෙන්න ඕන ඒ සමාජය වරදින් මුදවා ගන්නවා වගේම අපේ මනස කොතනද තියෙන්නෙ කියන කාරණය ගැන. ඉතින් ඒවා ගැන වඩ වඩාත් සැලකිලිමත් වෙන්න තමන්ට තමන්ගේ මනස ගැන ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්න මග සැලැස්වීම සඳහා තමයි අපි ඒ ප්‍රධාන වශයෙන් මේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහන තුළින් අනිපූජනීය රේරුකානේ වන්දවිමල මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ මේ වඤ්චක ධර්ම පොත මූලික වශයෙන්ම

සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන්නේ. ඉතින් කුසල ධර්ම වල වේගයෙන් කොහොමද තමන්ටත් නොදැනුවත්ව මේ වඤ්චක ධර්ම පහළ වෙන්නේ. ඒ නිසා අපි මෙයින් නැවත නැවත ඔබට සිහිපත් කරන්න උත්සාහ කළේ අනුන් රවටන අදහසින් කරන ක්‍රියාවන් නොවෙයි මෙතන වඤ්චක ධර්ම කියලා හඳුන්වන්නේ. අනුන් රවටන අදහසින් කරනවා නම් ඒක තමන් රැවටිලා කරන වැඩක් නෙවෙයි. ඒක තමන් දැනගෙන ලෝකය රවට්ටන අදහසින් කරන්නේ. ඒවා හඳුන්වන්නේ වංචාවන් හැටියට. මෙතන වඤ්චක ධර්ම කියලා කියන්නේ අනුන් රවට්ටන අදහස නෙවෙයි, තමන්ම සද්භාවයක් හැටියට තමන්ගේ මනෝභාවයටම රැවටිලා. ඒක තමන්වත් දන්නේ නෑ, අන්න එබඳු දුර්වලකම් ගැන තමයි අපි මේ ඔබ සමඟ සාකච්ඡා කරන්නේ. ඒ නිසා මේවා තේරුම් ගන්න එක පහසු නෑ, අඩුම තරමින් මෙහෙම නැවත නැවත අහලා, මේ දහම් පොත පත කියවලා ඉතින් මේ අහන කාරණා වලට විතරක් සීමා වෙන්නේ නැතිව මේ වඤ්චක ධර්ම හා චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම පොත අරගෙන නැවත නැවත දහ දොළොස් වරක් හරි කියවන්න, ඔබට තේරෙනකල්. එහෙම කියෙව්වට පස්සෙ තමයි ඔබට මේ කාරණා අපේ මනකයේ සටහන් වෙන්නේ. ඊටපස්සෙ තමයි අපිට යම් යම් කටයුතු කරනකොට එබඳු දුර්වලකම් අපේ මනසේ ක්‍රියාත්මක වෙනවාද කියලා පරීක්ෂා කරන්නට පුලුවන් වෙන්නේ. ඒ පරීක්ෂාව දීර්ඝ කාලයක් සිහි නුවණින් කරගෙන යනකොට තමයි අපේ මනසේ එබඳු වඤ්චක ධර්ම ඇතිවීම ටික ටික අවම කරගෙන වඩා නිවැරදි නිරවුල් අදහසකින් යුක්තව ඥාණ සම්ප්‍රයුක්තව අපි කරන කුසල් දහසම් කරන්නට අපිට යම්කිසි ශක්තියක් ලැබෙනවා. ඒ සඳහා මඟපෙන්වීමක් වශයෙන් තමයි අපි මේ වැඩසටහනේ පළමු ධර්ම ග්‍රන්ථය හැටියටම මේ වඤ්චක ධර්ම පොත මාතෘකා කරගෙන මේ සාකච්ඡා පෙල කරන්න අදහස් කළේ.

අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ අද දවස පුරාවට මේ වැඩසටහනින් මසුරුකමේ වඤ්චක ප්‍රභේදයන් පිළිබඳව සාකච්ඡාවට බඳුන් කලා. අවසාන කාරණාව හාමුදුරුවන් වහන්සේ ඉතා තීරණාත්මක ලෙස ඔබට කරුණු කීපයක් ඔස්සේ කිව්වා. විශේෂයෙන් අපින් මතක් කළ යුතු කාරණාවක් තියෙනවා, පැය විසිහතර පුරා බණ කියන, බණ ඇහෙන රටක් මේක. හන්දියක් හන්දියක් ගානෙ බෝපැළ බුදුපිළිම තියෙන රටක් මේක. නමුත් එහෙම රටක පැය විසි හතර පුරා හොරකම්, මංකොල්ලකෑම්, මිනීමැරුම්, දූෂණයන් සිද්ධ වෙන අපචාරයන් සිද්ධ වෙන රටක් බවට පත්වෙලා මේක. ඉතින් වරද කොතනද, වැරදුනේ කාටද අපි මේ වැරද්ද නිවැරදි කරගන්නේ කවදාද, එලෙස නිවැරදි වෙනවා නම් ගතයුතු පියවර මොනවාද කියන කාරණය ගැන

ඔබට, මට, අපට අලුතෙන්ම හිතන්නට කාලයක් ඇවිදිනි. ඉතින් ඒ සඳහා අවැසි කරන පළමුවෙන් තමා තමාට රචනාවට නොහැකි ලෙසට තමන්ගේ ධර්මයන්ට තමන් නොරැවටෙන අන්දමට සකසා ගැනීම පළමුකොටම කළ යුතු කාරණාවකි. ඉතින් ඒ නිසා මේ වැඩසටහන පුරාවට අපි කතා කරමින් සිටියේ එවැනි වටිනා කරුණු කාරණා පිළිබඳව. අද දවසේත් අපිට මේ සියලු කරුණු කාරණා මනාව පැහැදිලි කරන්නට දහම් කරණ ඔස්සේ දහම් අවබෝධය ලබාදෙන්නට අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, අනිපූජ්‍ය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබවහන්සේට පාද නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවන්ත වෙනවා. ඒ වගේම සියැස නාලිකාවේ ගරු සභාපතිතුමන් ප්‍රමුඛ සමස්ථ කාර්ය මණ්ඩලයම ඉනාමත්ම ගෞරවයෙන් අපි සිහිපත් කරනවා. එලෙසින්මයි මේ වැඩසටහනට බැතිබර අනුග්‍රහය ලබාදෙන අනුග්‍රාහක භවතුන් සියලුදෙනාමත් අපි ඉනාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරන්නෙ. දරුණු වන සමාජයකට දහම් පණිවිඩ රැසක් සමාජගත කරන්නට සිය සත්කාරශීලීත්වය බැති සිතින් නිළිණ කරන අනුග්‍රාහක භවතුන් සියලුදෙනාවත් අපි ඉනාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා. හේතුව අද සමාජයෙන් වියැකී යන දහම් කරුණු මිනිස්සුන්ගේ හිතට ඉතා සුක්ෂම ලෙසට ඇතුල් කරන්නටයි මේ උත්සාහය. ඉතින් කෙනෙක් හෝ මේ දහම් දෙසුම අසලා මේ ධර්ම සාකච්ඡාවට සම්බන්ධ වෙලා මේ වැඩසටහන ඔස්සේ නිවැරදි මගට යනවා නම් ඒ සියලු කරුණු කාරණා වලට, ඒ සියලුම දෙනා දරන ප්‍රයත්නයට පින් අත්වේවි කියන වගත් අපි ඉනාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින් අදට මෙලෙසට මේ වැඩසටහන නිමාවට පත් කරනවා. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබට රටට යහපතක්ම වේවා!

https://www.youtube.com/watch?v=jtAHKYYJBYc&ab_channel=DamsaraorgSriLanka

17 - සුගත පද විවරණ

සුවිසි වරමින් දෙවි රැකවරණින් අරුණ උදාවේවා, සියැස රූපවාහිනිය සියැසින්ම නරඹන මගේ ආදරණීය ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුදෙනාට යහපතක්ම

වේවා! ඉතින් ඔබ සැමට ආයුබෝ වේවා. අදත් අපිට අවසරයි අරඹන්නට මෙතැන් පටන් ගුරුවදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන මේ සුගත පද විවරණ. අද දවසේත් අපේ වැඩසටහනට ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් වැඩම කරන්නට අප මැදිරි පරිශ්‍රයට ආරාධනා කලා නම කියන්නට අවසරයි, ආවායඹී පූජ්‍යපාද කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, අපේ භාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ගරු සිතින් බැති සිතින්, පින් සිතින් ඔබවහන්සේව අපේ මැදිරියට පිළිගන්නවා. සුපින්වතුනි අද දවසේ අපි වැඩසටහන මෙලෙස ආරම්භ කරන මොහොතේ යළිත් අපි ඔබට මතක් කරනවා මේ වැඩසටහන් මාලාව පුරාවටම අපි මෙලෙසින් ආරම්භ කලේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම, මහාවායඹී අනිපූජ්‍යයී රේරුකානේ චන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පන්හිදෙන් රචනා වූනු මෙන්න මේ දහම් ග්‍රන්ථයේ සදහන් වෙන කරුණු උන්වහන්සේ අරමුණු කරගත්, අභිප්‍රාය කරගත් සමාජ ආදර්ශයන් සමග සමාජගත කිරීම. ඉතින් අද අපි අපේ කතා බහට, නොඑසේ නම් අපේ ධර්ම සාකච්ඡාවේ කොටසට තෝරාගන්නා මාතෘකාව මාතෘ, ඉතින් ඉතාමත්ම අභිමානයෙන් පළමුකොටම වැඩසටහනේදී අපි සිහිපත් කරනවා මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා මේ වැඩසටහන පමණක් නොවෙයි, සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ සියලු වැඩසටහන් ඉදිරියට කරගෙන යන්නට අපිට ආශීර්වාද, අවවාද නිරන්තරයෙන් තිළිණ කරන සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තුමන් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය සහ ගරු පරිපාලන අධ්‍යක්ෂතුමන් සදරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ඇතුලු වැඩසටහන් නිෂ්පාදක තුමන් හා කාර්ය මණ්ඩලය. ඔවුන්ව අභිමානයෙන් සිහිපත් කරමින් මාතෘ කියන සදහම් කොටසට අපි දැන් සම්බන්ධ වෙනවා. අපේ භාමුදුරුවනේ අද වැඩසටහනේ මේ මාතෘකාවට කුණු කඳු කියන කවි පන්තිය මං පොඩි තේමාවක් කරගන්නවා, මහාවායඹී දර්ශන රත්නායක මහත්මයා තමයි මේ කවිය ලියන්නේ. අත් නොවන බලය මාන්තය කුල මල නිලය විකල වූනු මොළය තමයි කයිලස් කුණුකඳු. භාමුදුරුවනේ මේ ආරම්භයත් එක්ක මං දැන් ඔබවහන්සේ වෙතට යොමුවෙනවා. කෙනෙකුට අධිමානය තියෙන්නට පුළුවන්. තව කෙනෙකුට අභිමානය තියෙන්නට පුළුවන්. අවමානය, හීනමානය, පෙනෙන මානය, නොපෙනෙන මානය තියෙන්න පුළුවන්. භාමුදුරුවනේ කොහොමද අපි මේ මානය කියන කාරණාව දහම් කාරණා ඔස්සේ විග්‍රහ කරගන්නේ. අපි එතනින් පටන් ගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම, ශෙහාන් මහත්මයා ආරම්භයක් හැටියට වචන කිහිපයක් සිහිපත් කලා. ඇත්තටම දැන් මේ මාතෘ කියන වචනය

යෙදිලා තියෙන වචන හැම එකක්ම මෙනින් අදහස් කරන්නෙ නැහැ. අපි මේ ධර්ම කාරණයක් හැටියට කතා කරනකොට විශේෂයෙන් අදහස් කරන්නෙ සංසන්දනය කරමින්, තව කෙනෙක් සමඟ තව දෙයක් සමඟ, තව සිදුවීමක් සමඟ සංසන්දනාත්මකව සිතන ගතිය තමයි මෙනන මානය කියලා හඳුන්වන්නෙ. එතකොට එහෙම සංසන්දනාත්මකව හිතනකොට තමයි ඒක තුන් ආකාරයකට මතුවෙන්නෙ, සෙය්‍යමාන, සදිසමාන, හීනමාන කියලා. එතකොට සෙය්‍යමාන කියලා කියන්නෙ සසඳන කාරණයට වඩා තමන් හෝ තමන් ළඟ තියෙන කරුණු උසස් කියලා හිතනවා. එතකොට සදිසමාන කියලා කියන්නෙ සමානයි කියලා හිතනවා. හීනමාන කියලා කියන්නෙ ඊට වඩා පල්ලෙහා මට්ටමක තියෙන්නෙ කියලා හිතනවා. දැන් එතකොට මේ මානය පිළිබඳව කතා කරනකොට අපි විශේෂයෙන් තේරුම් ගන්නට ඕන කාරණයක්, දැන් අපි අද කතා කරන්න උත්සාහ කලා මේ මානය වංචක ධර්ම හැටියට කොහොමද පහළ වෙන්නෙ කියලා. එතකොට මානය පිළිබඳවත් අපි යම්කිසි මූලික වැටහීමක් ඇති කරගන්නට ඕන. මේ මානය කියන ක්ලේශ ධර්මය සමහර වෙලාවට පුද්ගලයෙකුගේ භෞතික අභිවෘද්ධියටත් හේතුවෙන කාරණයක්. දැන් ගෙහාත් මහත්මයා මුලින්ම කීව්වානෙ අභිමානය කියලා, අභිමානය කියලා ගත්තහම එතනත් යම්කිසි මානයක් තමයි තියෙන්නෙ. හැබැයි අභිමානය පුද්ගලයෙකුගේ යම්කිසි භෞතික සංවර්ධනයකට, එහෙමත් නැත්නම් තමන්ගේ සුරක්ෂිතබවට යමක් පවත්වාගෙන යන්න, දැන් අපිට ධර්මයේදී නැවැත්ම සහ පැවැත්ම කියලා අංශ දෙකක් තියෙනවානෙ. එතකොට විශේෂයෙන් ඒ නැවැත්ම දක්වා පවතින ගමනේදී අභිමානය කියන එක යම් ප්‍රමාණයකට උපකාර වෙනවා. එතකොට තව වචනයක් ගෙහාත් මහත්මයා සිහිපත් කලා අධිමානය, එතකොට අධිමානය කියලා කීව්වහම එතන තියෙන්නෙ වෙන කාරණයක්. අධිමානය කියලා දක්වන්නෙ ඇත්තටම තමන් ළඟ යම්කිසි ගුණයක් නැතිව ඒ ගුණය තියෙනවා කියලා හිතාගෙන තමන්ම රැවටිලා ඉන්නවා. විශේෂයෙන් උත්තරී මනුස්ස ධර්ම. උත්තරී මනුස්ස ධර්ම කියලා කියන්නෙ සාමාන්‍ය මනුස්සයෙක් තුළ ජනිත නොවන සුවිශේෂ පුද්ගලයන් තුළ ජනිත වන මනුෂ්‍යත්වයෙන් ඔබ්බට ගිය විශේෂ ගුණාංග. ඒ තමයි ධ්‍යාන, අභිඤා, මාර්ගඵල. එතකොට තමන්ට ධ්‍යානයක් නැතිව, තියෙනවා කියලා තමන්ම රැවටිලා ඉන්නවා. දැන් ඒකත් මේ වංචක ධර්ම වලට ඇතුළත්. එතකොට දැන් ඇත්තටම අතින් කෙනෙක් රවටන අදහසින් තමන්ට ධ්‍යානයක් නැතිව ධ්‍යානයක් තියෙනවා කියලා කියනවා නම් එතන තියෙන්නෙ වංචාව. එතකොට තමන්ට ධ්‍යානයක් තියෙනවා කියලා තමන්ම රැවටිලා ඉඳගෙන

කියනවා නම් ධ්‍යානයක් නැතිව එනන තියෙන්නෙ අධිමානය. ඊළඟට මාර්ගඵලයක් පිළිබඳව, අභිඥාවක් පිළිබඳවත් ඒ විදියටයි. ඊළඟට අධිමානය කියන එක බුදුරජාණන් වහන්සේ විනය ප්‍රඥප්ති වලදීත් දේශනා කරනවා, දැන් භික්ෂූන් වහන්සේ නමකට තමන් ධ්‍යාන අභිඥා මාර්ගඵල නොලබා එහෙම තියෙනවා කියලා දැන දැන ඒ කියන්නෙ නැති බව දැන දැනත් තියෙනවා කියලා බොරුවට කිව්වොත් ඒ භික්ෂූන් වහන්සේගේ මහණකම සම්පූර්ණයෙන් අහෝසි වෙනවා. හැබැයි තමනුත් රැවටිලා කිව්වොත්, තමන්ට එහෙම එකක් තියෙනවා කියලා තමන් හිතාගෙන තමන්ම රැවටිලා ප්‍රකාශ කළොත් උන්වහන්සේ පාරාජිකාවට පත්වෙන්නෑ. මොකද එනන තමන්ම රැවටිව්ව ස්වභාවයක් තියෙන්නෙ. ඒ නිසා ඒ අධිමානය කියන එක මේ වංචක ධර්ම කොටසට ඇතුලත් වෙනවා. ඊළඟට අර පෙනෙන මාන, නොපෙනෙන මාන ආදිය අපි මේ මානය කියන එකට නෙවෙයි එනන වෙනත් වචනයක් ඒකෙන් අර්ථවත් වෙන්නෙ. ඊළඟට අපිට මේ විශේෂයෙන් ධර්මානුකූලවම පැහැදිලි කරන කතාවේදී මතු කරන්න ඕන වුනේ දැන් මේ මානය කොටස් දෙකකින් යුක්ත වෙනවා, යථා ව මානය සහ අයථා ව මානය. යථා ව මානය කියලා කියන්නෙ ඇත්තටම තමන් ලඟ තියෙන දේවල් සම්බන්ධව මැන බලමින් මම ඒ තැනැත්තාට වඩා උසස් පහත්, සමයි කියලා එහෙම ගන්න ගතිය. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් තව කෙනෙක් එක්කලා ගෙනාත් මහත්මයාට සන්සන්දනය කරන්න පුළුවන් ගෙනාත් මහත්මයාගේ දැන උගත්කම් හැකියාව. එතකොට එහෙම සන්සන්දනය කරනකොට ඒ ඇත්තටම පවතින කාරණා සම්බන්ධව එහෙම සසඳනවා නම් ඒකට කියන්නෙ යථා ව මානය කියලා. එතකොට හාමුදුරුවනේ එයාගෙ බොරු වංචාව නෑ. බොරුවක් නෙවෙයි හැබැයි මානයක් තමයි තියෙන්නෙ, මැන බලනවා. එතකොට ඒ මැනබැලීමක් හැටියට ගත්තහම ඒක විමුක්තියට යම්කිසි නීවරණ ධර්මයක් හැටියට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. හැබැයි සමාජ සම්මුතිය තුළ තමන්ගේ ආත්ම ගරුත්වය රැකගන්න, තමාගේ තරාතිරම පවත්වාගන්න තමන් ඉන්න තත්වයෙන් පිරිහෙන්නැතිව ඉන්න, භෞතික වශයෙන් තමන්ට දියුණු වෙන්න, තමන් ලඟ නැති හැකියාවන් දියුණු කරගන්න, ඒවගේ කාරණා වලට යථාමානය යම් ප්‍රමාණයකට ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා. අයථාමානය කියලා කියන්නෙ ඇත්තටම තමන් ලඟ නැති දේවල් පිළිබඳව නිකං පුහු විදියට හිතනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් තමන් ලඟ දැනටගත්කම් නැහැ හැබැයි අනිත් අයගේ දැනටගත්කම් ගැන හිතනකොට ආ ඒගොල්ලන්ට විතරක් නෙවෙයි අපිටත් එහෙම දැනුවත් කමක් තියෙනවා, අපිටත් ඒ වගේ හැකියාවක් තියෙනවා කියලා අර නැති දේවල් ගැන නිකං

ප්‍රමිතගන්නා ගතිය. එතකොට එතන සෙය්‍යමානයක් ඇතිවුනාට ඇත්තටම තියෙන දෙයක් ගැන නෙවෙයි. ඊළඟට ඒ ගොල්ලො විතරක් නෙවෙයි එහෙම ඒ මට්ටමේ ඉන්නෙ අපටත් ඒ හැකියාව තියෙනවා කියලා සමාන තත්වයෙන් හිතනවා. එතකොට එහෙම හිතනකොටත් එතන එහෙම අවශ්‍ය තරම් පිරිලා නැතිව නම් එහෙම හිතන්නෙ එතන තියෙන්නෙ නිකං පුහුමානයක්. එතකොට හිතමානයත් එහෙම ඇතිවෙන්න පුළුවන්. ඇත්තටම තමන් පහත් නැහැ. හැබැයි පහත් නැතිව පහත් කියලා හිතාගන්නවා. එතකොට ඒ විදියට එබදු ගතියක්, එබදු තත්වයක්, එබදු ස්වභාවයක් නැතිව අපි නිකං මනසින් මවාගෙන ඒ විදියට උසස්සය, සමානය, පහත්ය කියලා හිතනවා නම් ඒ මානය හදුන්වන්නෙ අයථාව මානය කියලා. ඒ කියන්නෙ යථා තත්වය ගැන නෙවෙයි මේ හිතන්නෙ. අයථා ස්වරූපයකින් හිතන්නෙ. දැන් යථාව මානය කියන්නෙ එතනත් මාන්‍යයම තමයි, හැබැයි තියෙන දෙයක් ගැනයි හිතන්නෙ. එතකොට යථාව මානය වුනත් විමුක්ති මාර්ගයේදී එතරම් වැදගත් වෙන්නෙ නැහැ. දැන් මේ මානය කියන ක්ලේශ ධර්මය අර්හත්වයෙන් තමයි මේ ක්ලේශ මූලය අහෝසි වෙන්නෙ. ඒ කියන්නෙ එතරම් සුක්ෂමයි. අර්හත්වයට පත්වෙනකම්ම මේ සංසන්දනය කරන ගතිය තියෙනවා. ඉතින් ඒක නිවන් දැකින්නට බාධාවක් කියලා කියන්නෙ කුමක් නිසාද? නිවන් දැකීම සඳහා අවශ්‍ය වෙන්නෙ, කෙලෙස් නැසීම සඳහා අවශ්‍ය වෙන්නෙ සැසඳීම නෙවෙයි. ඇත්තටම ඒක සාමාන්‍ය ජීවිතෙන් එහෙම තමයි. සැසඳීම නෙවෙයි අවශ්‍ය වෙන්නෙ, යම්කිසි පරමාර්ථයක් සාධනය කරගන්නට ඕන නම් ඒකට අවශ්‍ය සාධක මොනවාද කියලා හදුනාගෙන තමන් ලඟ දැනට තියෙන සාධක සහ දුර්වලකම් තේරුම් අරගෙන තමන් ඉන්න තැන ඉඳලා කොහොමද වැඩෙන්න ඕන ඒ පරමාර්ථය වෙත කියන එකයි වැදගත් වෙන්නෙ. එතනදි සන්සන්දනයක් වැදගත් වෙන්නෙ නැ, නමුත් හැමතිස්සෙම මේ පෘථග්ජන මනස පුරුදු වෙලා තියන්නෙ හැමතිස්සෙ සන්සන්දනය කරන්න. ඉතින් ඒ නිසා තමයි සැසඳීම කියන එක, ඒ සැසඳීම කියන එක තේරුමක් නැති දෙයක් ඇත්තටම. සැසඳීමෙන් යම්කිසි කෙනෙක් දියුණු වෙන්නෙ නැ, අර අපි මුලින් සිහිපත් කලානෙ, යථාවමානය යම් ප්‍රමාණයකට භෞතික ලෝකයේ අභිවෘද්ධියට පත්වෙන්න උදව් වෙනවා කියලා. ඒ මොකද කාමච්ඡන්දය වැඩිවෙන්න, ඊළඟට තරඟකාරීත්වයක් ඇතිවෙන්න, ඊළඟට තමන් තුළ යම්කිසි උත්තේජනයක් ඇතිවෙන්න, තමන් ලඟ හීන වෙලා තියෙන ධෛර්යය වීර්යය අවදි වෙන්න ඒක උදව් වෙනවා. එතකොට වීර්යය කියන්නෙ හැම විටම කුසලයේ යෙදෙන එකක් නෙවෙයි. අකුසල මූලයෙනුත් මතු වෙන්න පුළුවන්. තමන්ට ක්ලේශ මූලිකව වීර්යය මතු වෙන්න පුළුවන්.

එතකොට අනිත් කෙනා දැන උගත්කම් වලින් වැඩියි, මමත් ඒ තත්වයට පත්වෙන්න ඕන. මට එව්වර දැන උගත්කමක් නෑ කියලා හිතනකොට තමන්ටත් ඒ මට්ටමට දැනඋගත්කම් ඇතිකරගන්න යම්කිසි ධෛර්යයක් ඇතිවෙනවා. වීර්යයක් ඇතිවෙනවා, චිත්ත අධිෂ්ටානයක් ඇතිවෙනවා. එතකොට ඒවා කුසල මූලිකම නෙවෙයි. හැබැයි ඒ තැනැත්තාට ඒ භෞතික ලෝකය තුළ, ලෞකික වශයෙන් යම්කිසි තත්වෙකට එන්න අර ධෛර්යය වීර්යය උදව් කරනවා. ඉතින් ඒ නිසා අපි මානය ගැන කතා කරනකොට විමුක්තිය එහෙම නැත්නම් කෙලෙස් ප්‍රභාණයට සාපේක්ෂව බලනකොට සෑම මානයක්ම, ඒ කියන්නෙ සන්සන්දනය කිරීමක්ම, හැම ආකාරයෙන්ම කරන සන්සන්දනය කිරීම් අර්භත් මාර්ගඥාණයෙන් කෙලෙස් නැසීමත් එක්කලා කතා කරනකොට ඒක ක්ලේශ ධර්මයක් හැටියට දුබල කමක් හැටියට තමයි හඳුනාගන්න වෙන්නෙ. නමුත් ලෞකික පැවැත්ම පිළිබඳව කල්පනා කරනකොට ලෞකික ජීවිතේ අභිවාද්ධිය පිළිබඳව කල්පනා කරනකොට අර අයථාව මානය නැතිව යථාවමානයත් යම් අවස්ථාවලදී කෙනෙකුගේ ලෞකික අභිවාද්ධියට හේතුවක් වෙනවා. ඒක නිසා තමයි අර ගෙහාන් මහත්මයා මුලින් කීව්වා වගේ අභිමානය කියන එක සමාජයේ හොඳ දෙයක් හැටියට සළකන්නෙ. ජාතිකාභිමානය, දේශාභිමානය, එතකොට තමන්ගේ පරම්පරාව ගැන තියෙන අභිමානය, ආත්මාභිමානය එතකොට ඒවා සමාජයේ හොඳ දේවල් හැටියට සළකනවා. ඇයිද හොඳ දේවල් හැටියට සළකන්නෙ. ඒවා පුද්ගලයෙකුට සුරක්ෂිත බව සඳහාත්, ලෞකික ජීවිතයේ යම්කිසි තත්වයකට පැමිණෙන්න ඒවා උපකාරවත් වෙන නිසා. එතකොට අපි අද මේ කතා කරන්න යන්නෙ ඔය කවරාකාරයකින් හෝ අපේ මනසේ මතු වෙන මානය අපිට මානය හැටියට පෙනෙන්නෙ නැතිව වෙනත් වෙනත් කුසල ධර්මයන්ගේ ස්වරූපයෙන්, ඒක නිවන් මගට උදව් වෙන කාරණයක් වගේ අපිට පෙනෙන අවස්ථා තියෙනවා. ඒවා තමයි අද මේ වංචක ධර්ම හැටියට කතා කරන්න යන්නෙ. එතකොට මහානායක හාමුදුරුවෝ මූලික වශයෙන් ඒ පිළිබඳව මෙහෙම පැහැදිලි කිරීමක් කරනවා, ‘ශ්‍රවමානය, සදාශමානය, හීනමානය - එතකොට මේ සංස්කෘත වචනවලින් කියලා තියෙන්නෙ සෙය්‍යමාන, සදීසමාන, හීනමාන කියන ටිකමයි - යැයි මානය ත්‍රිවිධ වේ. තමා විසින් තමා ධර්මයක් සේ උසස් කොටද, අන්‍යයන් පහත්කොටද සිතා යුක්තියට ධර්මයට ගරුකළ යුත්තන්ට අගරු කරන හා නොනැමෙන ස්වභාවය ශ්‍රවමානයයි - ඒ කියන්නෙ සෙය්‍යමානයයි- තමාට වඩා උසස් අය හා ද තමා හා සමකොට සිතා යුක්තියට ධර්මයට ගරු කළ යුත්තන්ට අගරු කරන නොනැමෙන භාවය සදාස මානයයි. තමා විසින්ම

තමා පහන් කොට සිතා ගරු නොකළ යුත්තන්ටද ගරු කරන, අයුක්තියට අධර්මයට නොනැමිය යුත්තාට නැවෙන, නොවැන්ද යුත්තාට වඳින ලාමක ගතිය හීනමානයයි. තෙවැදෑරුම් වූ මේ මානය අනේක වේශයෙන් පහළ වංචා කරන්නේය.' එතකොට ඔය මහානායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරන්නේ මේ සෙය්‍යමාන, සදිසමාන, හීනමාන කියන මේ ත්‍රිවිධ මානයම අපේ මනසේ පහළ වුනොත් ඒක අර ගරු කළ යුත්තාට ගරු කරන තත්වයට නැවෙන්නේ නැහැ සෙය්‍යමාන සදිසමාන අය. හීනමාන අය තමයි ගරු නොකළ යුත්තාටත් ගරු කරනවා. අයුක්තියටත් වැද වැටෙනවා. අසාධාරණයටත් වැද වැටෙනවා. එතන තියෙන්නේ එහෙනම් ලාමක නිවට ගතියක්, හීන ගතියක්. ඒ නිසා තමයි එතන හීනමානය කියලා කියන්නේ. තමන් පහන් කොට සළකනවා හැමතිය්සෙම. තමන් උසස් කොට හෝ සමාන කොට සළකනකොට ඇත්තටම අගය කළ යුතු තැන, ගරු කළ යුතු තැන සත්‍යයට, ධර්මයට, ගුණයට තමන්ගේ මනස නැවෙත් නැතිව යනවා. ඉතින් අන්න එහෙම ගැටළුවක් මේ මානය නිසා ඇතිකරනවා. ඒ නිසයි ඒක ක්ලේශ ධර්මයක් හැටියට හඳුන්වන්නේ. එතකොට ඒක විවිධ කුසල් ස්වරූපයෙන් පහළ වෙන ආකාරය තමයි අපි අද මේ වංචක ධර්ම හැටියට කතා කරන්නේ.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ එකට එක දිගට, එක ලෙසට, එක පෙළට හරි අපූරුවට මනාවට මානය ගැන කතා කරගෙන ගියා. සුපින්වතුනි මානය ගැන දැන් ඔබට අඛමානයකට නොව හරිමානයටම අපි කතා කරන්න සූදානම් වෙනවා මේ දහම් ග්‍රන්ථයත් සමඟින්. ඉතින් ඊට පෙරාතුව අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. සුපින්වතුනි ඔබ නැවතත් සම්බන්ධ වෙනවා සියැස සුගත පද විවරණ වැඩසටහනත් සමඟින්. වැඩසටහනට වැඩම කරන්නට යෙදුනේ නම කියන්නට අවසරයි, පූජ්‍යපාද ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ භාමුදුරුවනේ විරාමයට යන්නට පෙරාතුව අපි බොහොම පැහැදිලි කරගන්නා මානය කියන කාරණාව. දැන් අපි ඊළඟ කොටසට එනවා, මම ඔබවහන්සේගේ බොහොම නිහතමානීව විමසන්නට කැමැතියි, නිහතමානතා වේශයෙන් වංචක මානය කියන කාරණාව. භාමුදුරුවනේ බුදුදහමේ අපි නිරන්තරයෙන් ඉගෙන ගන්න දේ තමයි නිහතමානීත්වය කියන්නේ බොහොම උතුම් ගුණාංගයක්. ඔබවහන්සේම ධර්ම දේශනා වලදී සඳහන් කරනවා අපි නිහතමානී වෙන්නට ඕන. බුදුභාමුදුරුවෝ ළඟ තිබුණු උතුම් ගුණාංගයක් මේ නිහතමානී බව. දැන් නිහතමානී වෙන්න ගියාට පස්සෙ වංචක මානයට අපි අනුවෙන්න

පුලුවන් කියලා මේ පොතේ කියනවා. හාමුදුරුවනේ ඒ කතාව පැහැදිලි කරගමු.

ඔව් එතනදිත් ශෙහාන් මහත්මයා ඒ වචනෙ ගැනත් පොඩ්ඩක් සිහිපත් කරලා ඉන්න ඕන. ඇත්තටම නිහනමානී කියන වචනය සමාජයේ ගොඩාක් පාවිච්චි වෙනවා. හැබැයි වචනාර්ථය ගත්තහම නිහනමානී බව ඇතිවෙන්නෙ අර්හත්වයට පත්වෙච්චි උතුමන්ට පමණයි. අපි මුලින්ම සිහිපත් කලානෙ අර්හත්වය දක්වාම මානසේ මූලික ශේෂමාත්‍රා තියෙනවා කියන එක. ඒ කියන්නෙ අනුසය ධර්මය තියෙනවා. එතකොට නිහනමාන කියන්නෙ දුරු කරන ලද මානය ඇති. එතකොට නීහරති කියලා කියන්නෙ දුරු කරන. එතකොට නිහනමාන කියලා කියන්නෙ ඒ දුරු කරන ලද මානය ඇති. එතන දුරු කරන ලද මානය ඇති කෙනෙක් වෙන්නෙ රහතන් වහන්සේලා, පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේලා, සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේලා පමණයි. අර්හත්වයෙන් මෙපිට හැමකෙනෙකුටම පුලුවන් වෙන්නෙ අනතිමානී ගුණය ඇතිකරගන්නට තමයි. ඒ නිසා තමයි කරණිය මෙත්ත සූත්‍රයේ පවා මුදු අනතිමානී කියන ගුණය දක්වන්නෙ. එතකොට එතනවත් නිහනමානී කියලා තෙවෙයි දක්වන්නෙ. ඒකට හේතුව අර්හත්වය දක්වාම ඒකේ ක්ලේශමාත්‍රා තියෙන නිසා. ඉතින් ඒ නිසා අපි සමාජ ව්‍යවහාරයේදී සාමාන්‍ය පුද්ගලයන් ගැන කතා කරනකොට අපිට පුරුදු වෙලා තියෙන්නෙ නිහනමානී කියන වචනය තමයි. නමුත් අර්ථ වශයෙන් ගත්තහම වඩා නිවැරදි වෙන්නෙ සාමාන්‍ය පාඨග්ජනයන් ගැන කතා කරනකොට අනතිමානී කියන වචනය තමයි වඩාත් ගැලපෙන්නෙ එතෙත්ට. ධර්මානුකූල විග්‍රහයේදී අනතිමානී කියලා පාවිච්චි කලොත් තමයි වඩාත් නිවැරදි. හැබැයි ඉතින් අපි අතින් පවා සමහර වෙලාවට නිහනමානී කියන එක පුරුද්දට කියවෙනවා. ඉතින් ඒක අපි ගත්තොත් ඒක රහතන් වහන්සේලා සම්බන්ධව තමයි පාවිච්චි කරන්න පුලුවන්. ධර්මානුකූල අර්ථයෙන් ගත්තහම. එහෙම නැතිව මේ සාමාන්‍ය කතා ව්‍යවහාරයේදී ඕන කෙනෙකුට ඒක පාවිච්චි කලත් අපිට ඒක බරපතල දෝෂයක් කියලා කියන්න බෑ කතා ව්‍යවහාරයන් එක්ක. එතකොට දැන් ශෙහාන් මහත්මයා ඇහුවේ දැන් මේ නිහනමානී බව කියන එක රහතන් වහන්සේලා තුළ, පසේ බුදුවරුන් තුළ, සම්මා සම්බුදුවරු තුළ ඒ අර්හත් මාර්ග ඥාණයෙන් සියලු කෙලෙස් නැසූ උතුමන් තුළ පවතින සුවිශේෂ කාරණයක්. එතකොට ඒ වගේ ඒ ස්වරූපයෙන් දැන් අපි වංචක ධර්ම පුරාවටම කතා කරපු සුවිශේෂ දෙයක් තමයි ශෙහාන් මහත්මයා දැන් අර අපිට මේ ක්ලේශ ධර්මයට හාත්පසින් ප්‍රතිවිරුද්ධ ගුණයක් හැටියට අපිට මේවා දැනෙන්න පටන් ගන්නවා. දැන්

ලෝභය කෙලින්ම නිර්ලෝභතා වේශයෙන් මතු වෙනවා. ද්වේශය කෙලින්ම මෙෙත්‍රී ස්වරූපයෙන්, කරුණා ස්වරූපයෙන් මතු වෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ මේ මානය කෙලින්ම ඊට හාත්පසින්ම වෙනස් වූ නිහතමානතා වේශයෙන් මතු වෙන්න පුලුවන් කියන එක. දැන් ඒ සම්බන්ධව මහානායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා, ‘නිහතමානතාවය යනු මානයට විරුද්ධ ස්වභාවයකි. සමහර විට මානයම නිහතමානතා වේශයෙන් පහළ වන්නේය. මෙය බොහෝ සෙයින් දක්නා ලැබෙනුයේ පැවිද්දන් කෙරෙහිය. ශික්ෂාවට හා ධර්මයටද, ආචාර්ය උපාධ්‍යායන්ට හා වැඩිමහල්ලන්ට ද ගරු කරන්නා වූ යටහත් පැවතුම් ඇත්තා වූ සන්සුන් පැවතුම් ඇත්තා වූ, තෘෂ්ණා මානයන් වැඩිමට හේතු නොවන වස්තූන් සේ සලකනු ලබන වටිනාකම මද වූද, දුර්වර්ණ වූද, විවරාදී පරිෂ්කාරයන් පරිභෝග කරන්නා වූ මානය තුනී කරගෙන වෙසෙන්නා වූ භික්ෂුවගේ සිත් හි සමහර විට නිහතමානතාවය ආකාරයෙන් මානය පහළ වේ. එයට රැවටෙන භික්ෂු තෙමේ තමා සේ නිහතමානීවූත් නොවෙතැයි අන්‍යයන් පහත් කොට ද, නිහතමානත්වයෙන් තමා උසස් කොටද සිතන්නේය. අන් වෙසක් නොගත් ස්වභාවික මානයෙන් මත් වූ තැනැත්තේ යම් සේ යහපත් යැයි සලකන පුද්ගලයන් පිළිකුල් කෙරේද, අශෝභන වූද, වටිනාකම මද වූද ඇඳුම් පැළඳුම් ආදිය පිළිකුල් කෙරේද, එපරිද්දෙන්ම නිහතමානතා වේශය ගත් මානය ඇති භික්ෂු තෙමේ වර්ණවත් විවරාදිය පරිභෝග කරන භික්ෂුවද, වර්ණවත් විවරාදී පරිෂ්කාරයන්ද, වටිනාකම් ඇති විවරාදී පරිෂ්කාරයන් ද පහත් කොට සිතන්නේ පිළිකුල් කරන්නේය.’ දැන් මෙතන හරි වටින කතාවක් කියන්නේ, ඒ කියන්නේ මේ වංචක ධර්මවල කියවෙන්නේම අනුන් රවටන කතාවක් නොවෙයිනේ, තමන් රැවටෙන ප්‍රශ්නයක්නේ කතා කරන්නේ. දැන් මේ නිහතමානතා වේශයෙන් මානය මතු වෙන්න පුලුවන් වෙන්නේ ඇත්තටම මානය දුරු කිරීම සඳහා යම් ප්‍රයත්නයක යෙදෙන අය තුළයි. ඉතින් හුඟක් වෙලාවට භික්ෂූන් වහන්සේලා ඒ සඳහා යම් උත්සාහයක නිරත වෙනවානේ. එතකොට උන්වහන්සේලාත් කල්පනා කරනවා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරලා තියෙන ආකාරයට ඉතා අල්ප දෙයින් අපි යැපෙන්න ඕන. ඒ කියන්නේ අල්පේච්ඡතාවය, ඊළඟට ලද දෙයින් සතුටු වීම, මේවා ඉතාම උසස් ගුණාංග. දැන් මෙහෙම කටයුතු කරනකොට උන්වහන්සේ අවංකවම ඒ ගුණාංග දියුණු කරගන්න උත්සාහ කරනවා. හැබැයි එහෙම කරනකොට උන්වහන්සේට පේනවා සමහර භික්ෂූන් වහන්සේලා ඒවා ගැන එව්වර තකන්නේ නෑ, තකන්නේ නැතිව ලැබෙන ලැබෙන දේවල් පාවිච්චි කරනවා. බොහොම උසස් මට්ටමේ විවර පරිෂ්කාර, ඊළඟට විහාරාරාම, වාහන ආදිය මේවා පාවිච්චි කරනවා. පාවිච්චි

කරනකොට අර හැබැවට අර අල්පේච්ඡතා, සන්තතිතා ගුණ ඇතිව කටයුතු කරන භික්ෂුව තුළ මතුවෙන්නට පුළුවන් අපි නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරපු ආකාරයට බොහෝම වාමි ජීවිත ගත කරනවා, මේ සමහර සංඝයා වහන්සේලා එහෙම නෑනෙ, ඒ ගොල්ලො මේ මහා ඉහළට වැජඹෙන්න උත්සාහ කරනවා. කොච්චර තරක තත්වයක්ද ඒක අපි නම් එහෙම නෑ කියලා තමන්ට තමන්ව සන්සන්දනාත්කමව අනිත් අයත් එක්කලා සසඳනවා. ඉතින් ඒ සසඳනකොට ඒ ගොල්ලො මේ මහණකම තුළත් අධිමාන්තයෙන් කටයුතු කරන්න උත්සාහ කරනවා, අනේ අපි නම් එහෙම කරන් නෑ අපි නම් බොහොම අනතිමානීව බොහොම යටහන් පහන් ඇතිව හැමෝටම ගරු කරන, දැන් ඒ විදියට සන්සන්දනය කරනවා දැන්. අපි නම් අපේ ගුරුවරුන්ට ගරු කරනවා, අපි නම් වැඩිහිටියන්ට ගරු කරනවා, අපි නම් සිල්වතුන්ට ගරු කරනවා, මේ සමහර භික්ෂූන් වහන්සේලාට එහෙම කිසි ගාණක් නෑනෙ, තමන්ගේ ගුරුවරයා ගැන හැඟීමකුත් නෑ වැඩිහිටියා ගැන, සිල්වතා ගැන, ඉතින් මේ සමාජය හොඳටම පිරිහිලා. ඔහොම දැන් නිරන්තරයෙන් අර තමන්ගේ ගති ලක්ෂණත් එක්කලා අනිත් අය කරන කියන දේවල් සන්සන්දනය කරනවා. දැන් මෙහෙම සන්සන්දනය කරනකොට නායක භාමුදුරුවො මෙනත කියන වටිනා කතාව තමයි දැන් මේ වංචක ධර්ම කතාවක් නැතිව සාමාන්‍යයෙන් කෙනෙකු තුළ පහළ වෙනවානෙ ස්වභාවිකව මානය. ඒ සෙය්‍යමාන සදිසමාන හීනමාන කියලා මතුවෙනවා. එතකොට ඒ සෙය්‍යමානය මතුවෙන පුද්ගලයා අනිත් කෙනාට වඩා තමන් උසස් කියලා හිතලා ඒ තැනැත්තා අර පල්ලෙහා මට්ටමේ දේවල් නිකං ප්‍රතික්ෂේප කරන පිළිකුල් කරන ඒවා යට කරලා මම තමයි ඉහළින් ඉන්නෙ කියලා තමන් ගැන කල්පනා කරනවා. ඒකම ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ පැත්තෙන් ඇතිවෙනවා, මෙබඳු නිහනමානතා වේශයෙන් මේ මානය ඇතිවෙනකොට මේ භික්ෂුවක් තුළ නම් ඇතිවෙන්නෙ ඒ භික්ෂුවට හිතෙන්න ගන්නවා අපි මේ අල්පේච්ඡ වශයෙන් ඉන්න එක කොච්චර වටිනවාද, අපි තමයි හැබැවටම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දහම අනුගමනය කරන්නෙ, ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරන්නෙ. එතකොට මේ සංඝයා වහන්සේලාට ඒවා ගැන කිසිම හැඟීමක් නෑනෙ, මොකක්ද මේ ශාසනය විනාශ කරන විදියට කටයුතු කරනවානෙ. ඔය තරම් වටිනා සිවුරු ඔය තරම් වටින වාහන, ඔය තරම් වටින ආවාස, ඔහොම පරිහරණය කරන එක අවශ්‍යද, ඒවායින් මාන්තය නේද වැඩෙන්නෙ ඒ විදියට කියලා දැන් අර සෙය්‍යමානය ඍජුවම ඇතිවෙන තැනැත්තා අනිත් දේවල් පල්ලෙහාට කරලා සළකන්නා වගේම මේ භික්ෂුවට අර සමාජයේ උසස් යැයි සම්මත දේවල් තමයි පහත්කොට

උන්වහන්සේට පෙනෙන්න ගන්නෙ. එතකොට ඒ තමන්ගේ ප්‍රතිපදාවම ඉහළින් තියලා, එතකොට අවසානෙ උන්වහන්සේ වැට්ලා තියෙන්නෙ අත්තුක්කංසන පරවම්හන, තමන් උසස් කොට සළකනවා, අනිත් අය පහන් කොට සළකනවා. එතකොට සාමාන්‍යයෙන් සෙය්‍යමානය තියෙන, වංචක ධර්ම කතාවක් නැතිව සාමාන්‍ය සෙය්‍යමානය ඇතිවෙච්ච කෙනා තුළ තියෙන්නෙත් ඕකමයි. තමන් උසස් කොට අනිත් අය පහන් කොට සළකනවා. ඉතින් දන්නෙම නැතිව මේ උසස් ප්‍රතිපදාවකට යොමු වෙලා අල්පේච්ඡතා සන්නතිතා ආදී ගුණ වඩලා, සැබැවටම අර අනතිමානි බවට ක්‍රියාත්මක වෙන්න උත්සාහ කරන කෙනා තුළ අර සසඳන්න ගිය තැන ඔය සිද්ධිය වෙන්න පුළුවන්. දැන් මේකට හොඳම උදාහරණයක්, මට තාමත් ඒක නිකං රැවිපිළි රැවිදෙනවා සමහර අවස්ථාවල ඒක මතක් වෙනකොට ඒ වචන ටික. අපි දන්න එක්තරා ස්වාමීන් වහන්සේ නමක්, දැන් උන්වහන්සේ අපවත් වෙලා, එතකොට උන්වහන්සේ දවසක් දානෙකට ගිහිල්ලා, උන්වහන්සේලා පාත්‍රයේ තමයි දානෙ වළඳන්නෙ. ඉතින් පාත්‍රය පරිහරණය කිරීම තුන් සිවුරු පරිහරණය කිරීම හික්ෂුවකට බුදුහාමුදුරුවො දේශණා කරලා තියෙන කාරණා. එතකොට යම් අවස්ථාවක පාත්‍රය නැතිව අපි පිඟානක දානෙ ටිකක් වැළඳුවා කියලා ඒක විනය විරෝධී කාරණයක් නෙවෙයි. එතකොට පාත්‍රය අධිෂ්ටාන කරලා තියෙනවා, ඒක පාවිච්චි කරනවා, හැබැයි යම් අවස්ථාවක අපිට පිඟානක හෝ වෙනත් සුදුසු බඳුනක ආහාර ටික වැළඳුවා කියලා ඒකෙ කිසි ඇවැතක් සිද්ධ වෙන්නෙ නැහැ. එතකොට දැන් මේ හාමුදුරුවො පාත්‍රය අරගෙන දැන් අපි වුනත් ගෙවල් වලට යනකොට හැමවිටම පාත්‍රය අරගෙන යන්නෙ නෑ. ඒක ඒ අවස්ථාවත් එක්කලා සුදුසු විදියට කටයුතු කරනවා. එතකොට දැන් මේ ස්වාමීන් වහන්සේ අර දානෙ ගෙදරකට යනකොට පාත්‍රය අරගෙන වැඩියා. වැඩියාට පස්සෙ දැන් අනිත් හාමුදුරුවො කවුරුත් පාත්‍රය ගෙනල්ලා නෑ. දැන් ඔය තැන්වල එක එක දේවල් සිද්ධ වෙනවා. දැන් ගෙහාන් මහත්මයාට අත්දැකීම් ඇතිනේ සමාජයේ ගිහි අය අතර තියෙන යම් යම් අනිත් කෙනා දිහා කොච්චර හොඳට ගුණදහම් වඩන්න උත්සාහ කලා වුනත් ඒ ගුණදහම් වඩන කෙනා දිහා වුනත් නිකං අවඥාවෙන් බලන ගතියක් තියෙනවානෙ සමාජයේ. දැන් ඔය ප්‍රශ්නෙම සමහර වෙලාවට හික්ෂුවටත් මුහුණදෙන්න සිද්ධ වෙනවා. තමන් හොඳට ප්‍රතිපත්තිගරුකව ඉන්නකොට අනිත් ස්වාමීන් වහන්සේලා උන්වහන්සේ දිහා නිකං අවඥාවෙන් බලන්න උත්සාහ කරනවා. ඒ කියන්නෙ ඒ ගොල්ලන්ට ඔරොත්තු දෙන්නෑ මොකද දැන් අර විදියට ප්‍රතිපත්තිගරුකව ඉන්න කෙනා දකිනකොට තමන් එක්කලා සමාජයත් සන්සන්දනය කරනවානෙ, එතකොට උන්වහන්සේලා තුලත්

හීනමානය හරි සෙය්‍යමානය හරි, සදිස මානය හරි මොකක්හරි එකක් මතුවෙනවානෙ ඒත් එක්කම. එතකොට දැන් ඒ නිසා ඉතින් උන්වහන්සේලා දිහා පොඩ්ඩක් එහෙම බලන්නත් ඇති. එතකොට උන්වහන්සේ දානයට ගිහිල්ලා ඇවිදිත් කියනවාලු මගේ තව හිතවත් භාමුදුරු නමක් මාත් එක්කලා මේ සිද්ධිය කිව්වෙ, උන්වහන්සේ කියනවාලු, අද මට දානෙ ගෙදරට යනකොට මං පාත්‍රය අරගෙන ගියා, පාත්‍රයයි තුන්සිවුරයි අරගෙන. අනිත් භාමුදුරුවොත්ට ඒවා ගැන කිසි හැඟීමක් නෑ, තුන්සිවුරද පාත්‍රයද කියලා මොකක්වත් හැඟීමක් නෑ, මම බුදුභාමුදුරුවො දේශනා කරපු හැටියට තුන්සිවුරෙන් ගිහිල්ලා පාත්‍රයත් අරගෙන ගිහිල්ලා මම සිංහනාද කර කර තමයි දානෙ වැළඳුවෙ කියලා. දැන් සිංහනාද කලා කියන්නෙ උන්වහන්සේ වචනෙන් මොකුත් කියන්න යන්නෙ නෑ, දැන් අර හැමතිස්සෙම මනස ඇතුලේ මතුවෙව් එන උද්දාමය, එතකොට දැන් ඒ උන්වහන්සේ කියපු ස්වභාවයත් එක්කලා එතන උන්වහන්සේට මතුවෙලා තියෙන්නෙ ප්‍රීතියකට වඩා අර සන්සන්දනය කරමින් ඒ ගොල්ලො මේ බුද්ධ ප්‍රඥප්තියට අනුව නිවැරදි ප්‍රතිපදාවෙ නෑ, මම තමයි ඒ ප්‍රතිපදාවෙ ඉන්නෙ, මම තමයි පාත්‍රයේ වළඳන්නෙ. මම තමයි තුන්සිවුර ඇතිව ඉන්නෙ. පස්සෙ මම ඇහුවා දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ පාත්‍රය සහ තුන්සිවුර දේශනා කලේ එහෙම නිකං අභිමානයෙන් අනිත් අයත් එක්කලා සන්සන්දනය කරලා මම තමයි මෙහෙම කරන්නෙ කියන්නද, එහෙම නැත්නම් නිහතමානී බව ඇතිකරගන්නද කියලා මම ඒ මට කියපු භාමුදුරුවන්ගෙන් මම ඇහුවා. ඉතින් දැන් ඔය සිද්ධිය දිහා බැලුවාම අපිට හොඳටම තේරෙනවා දැන් උන්වහන්සේ ඇත්තටම අවංකවම හොඳට ගුණදහම් වඩන ස්වාමීන් වහන්සේ නමක්, උන්වහන්සේ පහත් කොට මේ කතා කරනවා නෙවෙයි. නමුත් දැන් අර තමන්ගේ ප්‍රතිපත්තිය තුළ පිහිටා සිටීමම සමහර වෙලාවට අන් අයත් එක්කලා සන්සන්දනය කරලා ඒකම තමන්ගේ නිහතමානී ගුණයක් හැටියට, තමන්ගේ විශේෂත්වයක් හැටියට හිතලා තමන් උසස් කොට අන් අය පහත් කොට හිතන්නට පුළුවන්. ඉතින් ඒ විදියට සීලය, ගුණය, ප්‍රතිපදාව, තමන්ගේ අල්පේච්ඡතාවය, සත්තුවිධිතාවය මේ ගුණාංග පවා හැමතිස්සෙම තමන් තුළ මානයක් මතුකරන්නට හේතුවෙන්නට පුළුවන්. ඒවා තමයි අපිට අර කුසලයක් වගේ පෙනෙනවා. හැබැයි ඇතුලත ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ වංචක ධර්ම.

බලා සැතපෙන්නට නොව, මානය ගැන බලා විමසන්නට කියන කාරණාව අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ සඳහන් කලා. සුපින්වතුනි අපේ සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ නිහතමානතා වේශයෙන් වංචක මානය කියන

කාරණාව. ඉතින් අපි මේ ගැන තව දුරටත්, වැඩිදුරටත් බොහෝ කරුණු කතා කරන්න සූදානම් අපිට අවසර දෙන්න මදකට ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. නැවතත් අප සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා ප්‍රධාන පාලක මැදිරියේ සිට සියැස රූපවාහිනී මැදිරියට. සුපින්වතුනි අපි සුගත පද විවරණ වැඩසටහනින් සාකච්ඡාවට බදුන් කරමින් සිටියේ මානය කියන කාරණාව. එහි නිහතමානතා වේශයෙන් වංචක මානය මතුවන්නේ කොහොමද කියන කාරණාව අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්නට කලින්, කෙටි විරාමය ලබාගන්නට කලින් අපිට පැහැදිලි කලා. හාමුදුරුවනේ තවදුරටත්, වැඩිදුරටත් අපි මේ වැඩසටහනින් තව මේ කාරණාව සාකච්ඡා කලොත් දැන් අපේ වැඩසටහන හාමුදුරුවනේ වෙනස් වෙන්නෙ අපි මේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව සාකච්ඡා කරනවා සහ ඔබවහන්සේ ඒ මාර්ගය අදුරගෙන ඒකෙන් අත්මිදෙන විදිය අපිට යෝජනා කරනවා. හාමුදුරුවනේ දැන් නිහතමානතා වේශයෙන් වංචක මානය සමහර විට කෙනෙක් නොදැන මේ තත්වය තියෙන්නට පුළුවන්. නමුත් සමහර විට තමන්ට සැකයක් හෝ වෙනත් පුළුවන් මෙවැනි තත්වයක් තියෙනවා කියලා. එහෙම අවස්ථාවකදී හාමුදුරුවනේ මෙය අදුනාගෙන මේකට අපිට යොදන්න පුළුවන් හොඳම පිළියම මොකක්ද?

ඇත්තටම ගෙහාන් මහත්මයා දැන් අපි හැමනිස්සෙම කියන කාරණයක් තමයි අපිට තමන්ගේ චිත්ත සන්තානය පිළිබඳව තීරණීය ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයකින් තමයි මේ දුර්වලකම් හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. විශේෂයෙන් සතිසම්පජ්ඣය අපිට වැදගත් වෙනවා. ඒ කියන්නෙ සතිය කියලා කියන්නෙ අපි අපේ කරන කියන සිතන බාහිර දේවල් ගැන වගේම, අපි කරන කියන සිතන දේවල් ගැන නිතර අවදියෙන් ඉන්නට ඕන. ඒ වගේම සම්පජ්ඣය කියලා කියන්නෙ ඒවා පිළිබඳව විචාර පූර්වක බවකින් අපි ඉන්නට ඕන. එතකොට විචාර පූර්වක බවක් කියලා කිව්වහම මේ මනෝභාවයන් අපිට හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ ඒ ඒ මනෝභාවයන්ට ආවේණික වූ ගති ලක්ෂණ වලින්. එතකොට දැන් අපිට මේ වංචක ධර්ම ද කුසල ධර්ම ද කියලා තෝරා බේරා ගන්නට බැරිවෙන ප්‍රධාන හේතුව තමයි අපි ඒ කුසලයේ ස්වරූපයන් හැම පැත්තම අපි අධ්‍යයනය කරලා නැහැ. ඒ වගේම අකුසලයේ, ඒ වගේම ක්ලේශයේ ස්වරූපයන් අපි හැම පැත්තම අධ්‍යයනය කරලත් නෑ. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගන්නොත් තරභා ගත්තහම අපිට කුපිත වෙලා ගැටෙන ගතියෙ තරභා කියලා පැහැදිලිව හඳුනාගන්න පුළුවන්. හැබැයි අර වංචක ධර්මයක් හැටියට එතකොට ඒක හඳුනාගන්න අපිට නොහැකි වෙන්නෙ එතන අර ගැටෙන අභිබවා යන

ගතියක් එතන නෑ. දැන් ගෝක වෙන එක, පසුතැවෙන එක ඒක හොඳ දෙයක් හැටියට සමහරු හිතන්නට පුරුදුවෙලා තියෙන්නෙ ඇයි එතන අර අනිත් අයත් එක්ක ගැටෙන එහෙම අහිබවා යන ගතියක් මොකුත් නෑ. සාධාරණ හේතුවක් මතයි පෙනෙන්නෙ. එතකොට නිකං අපිට හිතෙනවා ඒක නිකං අපේ ගුණයක් වගේ, යමක් කෙරෙහි පසුතැවෙන එක, දුක් වෙන එක, කණගාටු වෙන එක ඒක තමන්ගේ සංවේදී බවත් එක්කලා එන නිකං උදාර ගතියක් වගේ තමයි අපිට දැනෙන්නෙ. නමුත් එතන සිද්ධවෙන්නෙන් අර පටිගයමයි කියන එක අපි හඳුනාගන්නවා. ඇයි එහෙම වෙන්නේ අර මූලික ලක්ෂණ, අනන්‍ය ලක්ෂණ අපි තේරුම් අරගෙන නෑ. ඒ කියන්නෙ මේ සංස්කාර ධර්මයන්හි තියෙනවා, හැම එකකටම පොදුලක්ෂණ තියෙනවා, අනිත්‍ය බව, දුක් බව, අනාත්ම බව. ඊට අමතරව එක් එක් සංස්කාර ධර්මයට ආවේණික වූ පෞද්ගලික ගතිලක්ෂණ තියෙනවා. ඒවා තමයි අනන්‍ය ලක්ෂණ. දැන් ගෙහාන් මහත්මයාව දහසක් අතර වුනත් ගෙහාන් මහත්මයා කවුද කියලා හඳුනාගන්නට අනන්‍යතාවයක් තියෙනවා. ඒකනෙ අපි අනන්‍යතා සහතිකයයි කියලා කියන්නෙ. එතකොට අන්න ඒ වගේ මේ හැම සංස්කාර ධර්මයක්ම හඳුනාගන්න ඒවට ආවේණික ගතිලක්ෂණ තියෙනවා. හැබැයි ආවේණික ගති ලක්ෂණ පිළිබඳව අපි මේවා මුලිනුත් කතා කලා, ඒ ආවේණික ගති ලක්ෂණ පිළිබඳව අපි එතරම් විචක්ෂණ නැහැ. විචක්ෂණ නැතිවෙනකොට තමයි අපි පටලැවෙන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා මානය කියලා කියන්නෙ මොකක්ද කියලා අපි ටිකක් හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න ඕන. අධ්‍යයනය කරනකොට අපිට එහි මූලයට යන්නට වෙනවා, හැබැවටම මෙතන සිද්ධ වෙන්නෙ මොකක්ද, සැසඳීම. මානය ඇතිවෙන්නෙම මේ සන්සන්දනයත් එක්ක. එතකොට තමන්ගේ ගුණය ගැන තමන් හිතනකොට තමන්ගේ සීලය ගැන, තමන්ගේ ප්‍රතිපදාව ගැන තමන් හිතලා සතුටු වීම වරදක් නෙවෙයි. හැබැයි ඒ සතුව ඇතිවෙන්නෙ තමන් සන්සන්දනය කිරීමක් තුළ නම් එතන ප්‍රශ්නයක් තිබිය හැකියි. එතකොට ඒ සන්සන්දනය කිරීම මේ නිර්වාණ ගාමිණී මාර්ගයේදී වැදගත් කාරණාවක් නෙවෙයි. දැන් අපේ මහාබෝසතාණන් වහන්සේ අභිනිෂ්ක්‍රමණය කරලා ආලාරකාලාම උද්දකරාම ආදී ගුරුවරු ළඟට යනකොට උන්වහන්සේ කල්පනා කරපු හැටි එහි සඳහන් වෙනවා. ආලාරකාලාම නාපසයාටත් ශ්‍රද්ධාව තියෙනවා, මටත් ශ්‍රද්ධාව තියෙනවා. එතකොට ආලාර කාලාමට සීලය තියෙනවා. මටත් සීලය තියෙනවා. ආලාරකාලාම තවුසාට සමාධිය තියෙනවා. මටත් සමාධිය තියෙනවා. ආලාරකාලාම තවුසාට ප්‍රඥාව තියෙනවා, මටත් ප්‍රඥාව තියෙනවා. එහෙම නම් ඔහු යම් ඉලක්කයක් වෙත සමීප වුනා නම් මට

එතෙන්ට යන්න බැරිකමක් නෑ. එහෙනම් මටත් උත්සාහ කළොත් එතෙන්ට යන්න පුළුවන්. දැන් එතන අපිට සැසඳීමක් වගේ පෙනෙනවා. නමුත් ඇත්තටම එතන කරන්නෙ සන්සන්දනයක් නෙවෙයි. එතන කරන්නෙ යම් පරමාර්ථයක් සඳහා කෙනෙක් පැමිණුනේ කවර සාධක පදනම් කොටගෙනද. එතකොට ඒ පරමාර්ථයට මම පැමිණෙනවා නම් මා ළඟ ඒ සාධක තියෙනවාද. ඒකයි වැදගත් වෙන්නෙ. එතකොට එහෙමයි අපි, අපි පිළිබඳව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්නෙ. දැන් මේක දේවතානුස්සතිය ගැන කියනකොටත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. දෙවියන් දේවත්වයට පත්වුනේ කවර ගුණාංග දියුණු කරලද. සද්ධා, සීල, සුත, ත්‍යාග, පඤ්ඤා. එතකොට මගේ ළඟ මේවා මොන ප්‍රමාණයෙන් තියෙනවාද. එහෙනම් මමත් දේවත්වයට යන්න තරම් සුදුසුකම් ඇතිව කටයුතු කරන කෙනෙක්. මට දේවත්වයට යන්න ඕනද නැද්ද කියන එක මම තීරණය කරන්න ඕන. හැබැයි දේවත්වයට යන්නට තරම් සුදුසුකම් මා සතුව තියෙනවා කියන කාරණය දකිනකොට තමයි දෙවියන් සාක්ෂ්‍ය කොට තබාගෙන සසඳනවා නෙවෙයි, ඒ පරමාර්ථය සාධනය කරගැනීම සඳහා කවර සාධක ද උපයෝගී වෙන්නෙ, ඒ සාධක කොපමණ ප්‍රමාණයකින් මා ළඟ තියෙනවාද. ඒ අනුව තමයි මගේ ගමන තීරණය වෙන්නෙ. ඒ නිසා අපි හැමනිස්සෙම උත්සාහ කරන්නට ඕන තව කෙනෙක් පිළිබඳව හිතලා කල්පනා කරලා ඒකත් එක්ක සන්සන්දනය කරලා එයා එහෙමයි, මම මෙහෙමයි හිතන තැනකදි අපිට අර ලෞකික කටයුතු වලදි ඒක පොඩි උත්තේජනයක් වෙන්න පුළුවන්. ඒකයි අපි මුලින්ම සිහිපත් කළේ ලෞකික අභිවාද්ධියකට අර යථාචර්‍යාණය සමහර වෙලාවට උදව්වක් වෙන්න පුළුවන්.- සමහරවෙලාවට පනිත්කාමරයට එහෙම ගියාම දෙමව්පියොත් කරනවා, බලන්න ඒ දරුවට පුළුවන් නම් ඇයි ඔයාට බැරි කියලා. - ඒකෙන් එක පැත්තකින් උත්තේජනයක් වෙන්නත් පුළුවන්, කඩාවැටීමක් වෙන්නත් පුළුවන්. දැන් ගොඩාක් වෙලාවට දරුවන්ට ඒ ප්‍රශ්න වෙනවානෙ. එතකොට දරුවා තුළ යම්කිසි හීනමානයක් එනවා. එතකොට ඒක උත්තේජනය කරන්නට පාවිච්චි කරනවා වගේම අනිත් අතට ඒ දරුවා යම් අවස්ථාවක අසාර්ථක වුනොත් ඊටපස්සෙ නැවත නැගිටගන්න බැරි මට්ටමට එයා පහළට වැටෙන්න පුළුවන්. හැබැයි මේ අපි කියන මූලික ධර්මානුකූල සිද්ධාන්තය දරුවාට ඉගැන්වුවොත් ඒ කියන්නෙ, දැන් මට මොකක්ද අවශ්‍ය වෙන්නෙ විභාගය සමත්වෙන්න. එතකොට විභාගය සමත් වෙන්න ලකුණු කොච්චර ගන්න ඕනද. අපි හිතමු විභාගය සමත් වෙනවා නම් එහෙම ඒකට අපි සම්මානයක් ගන්නවා නම් එහෙම, විශිෂ්ට සම්මානයක් ගන්නවා නම් එහෙම, එතකොට ඒකට ලකුණු කොච්චර ඕන වෙනවාද.

දැනට මා සතුව තියෙන හැකියාවන් එක්කලා මට ගන්න පුලුවන් ලකුණු ප්‍රමාණය කොච්චරද. එතකොට අනිත් කෙනා කොච්චර ගන්නවාද කියන එක නෙවෙයි වැදගත් වෙන්නෙ. විභාගය සමත් වෙන්නට යම්කිසි නිශ්චිත ලකුණු ප්‍රමාණයක් තියෙනවා, සම්මානයකට, විශිෂ්ට සම්මානයකට අදාළ ලකුණු ප්‍රමාණයක් තියෙනවා. ඒ ප්‍රමාණය ගන්න මා ළඟ කොච්චර සුදුසුකම් තියෙනවාද. ඒකයි මට ලකුණු ගන්න මං විභාගය සමත් වෙන්න වැදගත් වෙන්නෙ. අනිත් කෙනත් එක්ක සැසඳීම නෙවෙයි. ඇත්තටම දැන් මේවා මේතරම් දුරට දැනගෙන නෙවෙයි, මොකක්හරි සාංසාරික හුරුවක් නිසාද දන්නෑ අපේ ජීවිතය අපි, පැවිදි වුනේ අවුරුදු 14 දි, ඊටපස්සෙ අවුරුදු 16, 17 විතර වෙනකොට අපි සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය ලිව්වා. එතකොට සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය ලිව්වට, සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය සඳහා පිරිවෙතේ උගන්වන්නෙ නෑ. පිරිවෙතේ උගන්වන්නෙ අපි පිරිවෙන් අවසානය සඳහා තමයි ඉගෙන ගන්නෙ. එතකොට පිරිවෙන් අවසානයට උගන්වන්න බොහෝ දේවල් අපිට සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයටත් ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා. හැබැයි ඒකට නිර්මිෂ්ට ග්‍රන්ථ ටිකක් තියෙනවානෙ වෙනම. ඊටපස්සෙ දැන් ඒ පිළිබඳව අපිට ඉගෙන ගන්න හෝ පත්ති යන්න හෝ ඉතින් අද කාලෙ වගේ එහෙම පත්ති පහසුකමුත් නෑ, අන්තර්ජාල පහසුකමුත් නෑ, ඉතින් අර ගුරුවරයා උගන්වන ටික තමයි ඉගෙන ගන්න තියෙන්නෙ. ඊටපස්සෙ අපි කල්පනා කලා කොහොමහරි හොඳට විභාගය සමත්වෙන්න ඕන කියලා. සමත් වෙන්න ඕන කියලා මම කලේ මූලික වශයෙන්ම සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට අදාළ විෂය නිර්දේශයක් හොයාගන්නා. විෂය නිර්දේශය හොයාගෙන මම බලාගන්නා මේකට අදාළ විෂය සහ ඒවා ආවරණය කරන්න ඕන ප්‍රමාණය මොකක්ද, ඊටපස්සෙ ඒකට අදාළ පොත් ටික හොයාගන්නා. හොයාගෙන අර අනිත් පාඩම් කරන ගමන් අරවත් කියෙව්වා. කියවලා ඉවර වෙලා ඊටපස්සෙ අවුරුදු පහක දහයක විතර පරණ ප්‍රශ්න පත්‍ර හොයාගන්නා. හොයාගෙන ඊටපස්සෙ මගේ තියෙන දැනුමත් එක්කලා අර ප්‍රශ්න වලට මට කොච්චර දුරට උත්තර ලියන්න පුලුවන්ද කියලා උත්සාහ කලා. ඊටපස්සෙ ලියන උත්තර කොච්චර දුරට නිවැරදිද කියලා බලන්න මම අර පිළිතුරු පොතකුත් හොයාගන්නා. හොයාගෙන මම දැන් මේ විදියට මම පරීක්ෂා කරලා බැලුවා මා සතුව මේ විෂය නිර්දේශයට අනුව කොපමණ ලකුණු ගන්න ඕනද, සාමාර්ථයක් ලබන්න. කොපමණ ලකුණු ගන්න ඕනද සම්මානයක් ගන්න. කොපමණ ලකුණු ගන්න ඕනද විශිෂ්ට සම්මානයක් ගන්න. එතකොට දැන් මට පිළිතුරු සපයන්න පුලුවන් ප්‍රමාණයත් එක්කලා ඒවයෙන් කොච්චර නිවැරදි ද මම ඉන්නෙ මොන වගේ මට්ටමකද කියලා මම සන්සන්දනය

කරගන්නා. එතකොට එහෙම කරලා මම විභාගයට ගියා. විභාගයට ගිහිල්ලා ඇවිල්ලා ප්‍රශ්න පත්තරෙන් පත්තරේට මම මගේ ලකුණු සටහන් කලා ඇවිත්. මට මේකට මෙව්වරක් ලකුණු තියෙන්න ඕන. හරියටම ප්‍රතිඵල ඇවිත් බලනකොට මගෙ ප්‍රතිඵලයයි රජයෙන් දීපු ප්‍රතිඵලයයි සමානයි. ඔබවහන්සේ හීනෙකින්වත් එතකොට අනිත් අයගේ ලකුණු හෙව්වෙ නෑ, මම අනිත් අයගේ ලකුණු හොයන්න ගියෙ නෑ. ඇත්තටම මට එහෙම සන්සන්දනය කරන්න කෙනෙක් හිටියෙන් නෑ, මොකද දැන් අපි පිරිවෙතේ ඉගෙන ගන්නකොට මාත් එක්කලා වෙන කවුරුත් සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට ඉදිරිපත් වුත් නෑ. අපි පුද්ගලිකව දාලා තනියම තමයි විභාගය කලේ. එතකොට ඒ නිසා සන්සන්දනය කරන්න කෙනෙක් හිටියෙන් නෑ, මට සන්සන්දනය කරන්න ඕන වුනෙන් නෑ, මට ඕන වුනේ අර පිරිවෙත් අවසාන විභාගය ලියන අතරතුරේ මේ සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය ලියලා සමත් වෙන්න. එතකොට ඒ සඳහා ඒ ඉලක්කය සපුරාගන්නට අවශ්‍ය ව්‍යාපාරය මොකක්ද, ඒකට අවශ්‍ය සාධක මොනවාද, බාධක මොනවාද. දැන් මගේ ළඟ ඒකට අදාළ සාධක මොන ප්‍රමාණයෙන් තියෙනවාද. එතකොට මට මොන තැනකට යන්න පුලුවන්ද. ඉතින් ඒකයි මේ ගමනෙදි අවශ්‍යතාවය. ලෞකික දියුණුවට අවශ්‍ය වෙන්නෙන් ඕකයි. ලෝකෝත්තර පරමාර්ථය සාධනය කරගන්නට අවශ්‍ය වෙන්නෙන් ඕවා. නමුත් මේ පෘථග්ජන මනසේ අපිට ඇබ්බැහියක් ඇතිවෙලා තියෙනවා හැමතිස්සෙම මේ පංචේන්ද්‍රියන්ගෙන් ඇසෙන, දෑතෙන, විදින දේවල් එක්කලා සන්සන්දනය කර කර - අනිකා අභිබවා යනවා- එක්කො අභිබවා යන්න, එහෙම නැත්නම් අනිකා දිහා බලලා අරවිදියට හීනමානයකින් හුල්ලන්න. එතකොට ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙනවා අනිත් කෙනා සම්බන්ධයෙන්. ඊළඟට තමන් උසස් අනිත් කෙනා පහත් කියලා අර සෙය්‍යමානය ඇතිකරගෙන අත්තුක්කංසන පරවම්භනයට යනවා. ඊටපස්සෙ අනවශ්‍ය තරඟයක් ඇතිවෙනවා. ඊටපස්සෙ ඒ ඉලක්ක සපුරාගන්න බැරිවෙනකොට කඩාවැටෙනවා. ඊළඟට අනිත් කෙනා පල්ලෙහාට ඇදලා දාන්න කෙණෙහෙලිකම් කරනවා. ලොකු තරහක් ඇතිවෙනවා. අනුන්ගෙන් පළිගන්න තමන්ට කිසි වැරද්දක් කරපු නැති අය සම්බන්ධයෙන්. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේට, එහෙම නැත්නම් අපේ ගෞතම බෝසතාණන් වහන්සේට දේවදත්ත වැනි මහා හතරෙක් හැදෙන්නෙ මොන අපරාධයක් කලාටද. මොකක්වත් අපරාධයක් කරලා නෙවෙයි. තනිකරම ඊර්ෂ්‍යාව. ඇයි ඊර්ෂ්‍යාව මතුවෙන්නෙ සංසන්දනයත් එක්ක. එතකොට බෝසතාණන් වහන්සේ බුදු වෙන්න යන කෙනෙක්. උන්වහන්සේගේ ඉලක්කයත් එක්කලා උන්වහන්සේ කටයුතු කරනවා. මේ

පැත්තකම ඉන්න කෙනෙක්, තමන්ගේ පරමාර්ථය මොකක්ද දන්නෙ නෑ, තමන්ට යන්න ඕන තැන මොකක්ද දන්නෙ නෑ, තමන්ගේ ව්‍යසරිය, තමන්ගේ හැකියාව ඒ මොකක්වත් නෑ අර තව කෙනෙක් එක්කලා සන්සන්දනය කර කර එයා එහෙම කරනවා නම් ඇයි මට බැරි. මට එහෙම වෙන්නැත්තෙ ඇයි, මට අනිත් අය ආකර්ශණය වෙන්නෙ නැත්තෙ ඇයි. මට ඕන වැඩේ ඇයි මට කරගන්න බැරි. මට ඕන වැඩේ කරගන්න බැරි නම් ඇයි බැරි වුනේ කියලා තමන් තුළයි හොයන්න ඕන. ඒකට වෙන අය පළි නෑනෙ. එතකොට දැන් වෙන කෙනෙක් ඒක සාර්ථක කලා කියලා ඒ මනුස්සයා මගේ අසාර්ථක බවට හේතුවෙලා නැහැනෙ. ඉතින් අන්න ඒ විදියට අනවශ්‍ය ගට්ඨන, අනවශ්‍ය පටලවිලි, වෛරය, ක්‍රෝධය, ඊර්ෂ්‍යාව, පළිගැනීම, එතකොට ඔය විවිධ ගම්වල එහෙම තියෙන හූනියම්, කොඩිවිත ඔය විදියට කරන ඔය අපරාධ, එතකොට අනිකා නැපේවා කියලා හිතෙන ඒ ව්‍යාපාද සිතුවිල්ල, මේ බොහෝ දේවල් වලට හේතු වෙනවා මේ මානය, සන්සන්දනය කිරීම. එතකොට අපි මුලින් සිහිපත් කලා වගේ ඒක යථාවමානයක් වුනොත් අර නිකං පුහුමාන්නයක් නෙවෙයි කියලා කියන්න පුළුවන්. ඒ නිසා පුහුමාන්නය තරම් යථාව මානය, ඒ කියන්නෙ අයථාව මානය තරමටම යථාවමානය අන්තරාදායක නැහැ කියලා කියන්න පුළුවන් ඒ දෙක සන්සන්දනය කරලා. හැබැයි යථාවමානය කියන එකත් නිවන් මගට බාධාවක් වගේම සමහර වෙලාවට ලෞකික ජීවිතේ පැවැත්මටත් යම්කිසි බාධාවක් ඇතිකරන අවස්ථා තියෙනවා. සමහර අවස්ථාවල ලෞකික වශයෙන් අර යම්කිසි උත්තේජනයක් ඇතිකරගෙන, හඹාගෙන යන්න, දුවගෙන යන්න, තරඟකාරීත්වයකට වැටෙන්න ඒවා සදහා යම්කිසි උත්තේජනයක් ඇතිකරනවා. ඉතින් ඒ උත්තේජනය තුළ තමන්ට යම්කිසි ලෞකික පරමාර්ථයන් දිනා ගැනීමේ හැකියාවක් තියෙන්නට පුළුවන්. ඒ වගේම අර ජාතිකාභිමානය, දේශාභිමානය, පරම්පරාව ගැන, ඊළඟට පුද්ගලභිමානය, ආත්මාභිමානය මේවා යම් ප්‍රමාණයකට තමන් සුරක්ෂිත වෙනවා. දැන් සමහර වෙලාවට ඒ යථාවමානය අකුසල් වලින් වළකින්නත් උදව් වෙන අවස්ථා තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් අපි හිතමු අපේ පරම්පරාවේ අය නම් ඕවාගෙ නිකං පහන් වැඩ කරන්නෑ. අපේ පරම්පරාවේ අය බොහොම නිකං ගෞරවණීය විදියට ජීවත් වෙච්චි අය. ඒ නිසා අපේ පරපුරේ ගරුත්වය රකින්න ඕන. අපේ ආත්මගරුත්වය රැකගන්න ඕන කියලා සමහරු අර විදියට නිකං නිවට වැඩ කරන්න යන්නෙ නැහැ. අනුන්ට කෙණෙහිලිකම් කරන්නෑ ඒ ඔස්සේ ගත්තොත් ඒ තැනැත්තාට යථාවමානය යම් ප්‍රමාණයකට උදව් වෙලා තියෙනවා අකුසලයෙන් මිදෙන්න. අන්න ඒ වගේ

කලාතුරකින් අවස්ථා තියෙන්න පුලුවන් අකුසලයෙන් මිදෙන්නටත් යම් ප්‍රමාණයකින් සහාය වෙනවා. ඊළඟට කුසල් කරගන්නටත් වක්‍ර විදියට සහාය වෙන්නට පුලුවන්. හැබැයි ඒකෙන් අදහස් කරන්නෙ මානය හොඳයි කියන එක නෙවෙයි. ඒ සන්සන්දනය කිරීම තුළ අපිට සිද්ධ වෙන අනර්ථයන් බොහොම තියෙනවා, විශේෂයෙන් කෙලෙස් නැසීමට ඒක බාධාවක් වෙනවා. ඉතින් ලෞකික ජීවිතයේ දියුණුවට වුනත් ඇත්තටම අවශ්‍ය වෙන්නේ මානය නෙවෙයි පරමාර්ථ හඳුනාගෙන, ඒකෙ සාධක හඳුනාගෙන තමන් තුළ ඒ කුසලතාවයන් කොහොමද දියුණු කරගන්නෙ කියලා උත්සාහවත් වීමයි අපේ ලෞකික ලෝකෝත්තර දෙපසම අභිවාද්ධියට අපිට අවශ්‍ය, මේ මානය අපි තුළ මතු වුනොත් කොහොමද අපි ඒක හඳුනාගෙන දුරු කරගන්නෙ. ඉතින් හැමතිස්සෙම අපි ඔන්න ඔය මුලට යන්න ඕන. ඒ කියන්නෙ මට මගේ සීලය ගැන ගුණය ගැන අල්පේච්ඡතාවය ගැන, සන්තුට්ඨිතාවය ගැන, මගේ හැකියාව ගැන මට හිතන්න පුලුවන්. ඒ ගැන මට සතුටක් ඇතිකරගැනීම වරදක් නෙවෙයි. හැබැයි ඒ සතුට ඇතිවෙන්නෙ සන්සන්දනය කරන්නට ගිහිල්ලාද, තව කෙනෙකුට සාපේක්ෂවද මං ඒක ගැන කල්පනා කරන්නෙ, අන්න එහෙම කටයුතු කරන්න ගියොත් අපිට වරදින්න පුලුවන් හැමතිස්සෙම. ඒ නිසා ඒ දැන් සැසඳීම තුළමයි මේ මානය කියන තැනට අපිව වැටෙන්නෙ. ඒ නිසා අපි යම් කාරණයක් පිළිබඳව තෘප්තිමත් වෙනවා නම් සතුටු වෙනවා නම් ධාර්මිකව, ඒ සතුට වරදක් නෑ. හැබැයි ඒ ධාර්මික සතුට තව කෙනෙක් එක්ක සන්සන්දනය කරලා මතුකරගන්නට ගියොත් එතනදී ඒක ධාර්මික සතුටක් වෙනවාට වඩා අර මානය තුළින් ඇතිවෙන යම්කිසි අභිමානයක්, හීනමානයක්, සෙය්‍යමානයක්, සදිසමානයක් වෙන්න පුලුවන්. ඒ සතුට අපිට කෙලෙස් ප්‍රභාණයට නෙවෙයි, කෙලෙස් වැඩෙන්නටයි යම් ප්‍රමාණයකින් දායක වෙන්නෙ. ඒ නිසා භික්ෂුවක් වුනත් ගිහියෙක් වුනත් හැමතිස්සෙම ලෞකික කටයුතු පිළිබඳව වුනත්, නිර්වාණ ගාමිණී, ඒ කියන්නෙ නිවන් මගෙහි කෙරෙන කෙලින්ම විමුක්තිය උදෙසා කරන කටයුතු වලටත් මේ මාත්‍රය ඔය විදියට හරස් වෙනවා. දැන් මේ අපි කතා කලෙත් ඒකතෙ උදාහරණය. දැන් භික්ෂුවක් අර විදියට අල්පේච්ඡතා, සන්තුට්ඨිතා ආදී ප්‍රතිපත්ති වලින් ගුණ පුරන්නෙ ලෝකෙ ජයගන්නට, කියන්නෙ ලෞකික වශයෙන් තමන් අභිවාද්ධියට එන්න නෙවෙයිනෙ, නිවන් දකින්නනෙ. එතකොට නිවන් දකින්නට යන ගමනේදී ඒක බාධකයක් වෙලා තියෙනවා. ඒ නිසා අපිට භාවනාව සම්බන්ධව, තමන්ගේ ගුණ දහම් වැඩීම සම්බන්ධව, තමන් තුළ තියෙන යම් යම් විශේෂ නිවනට උපකාර වෙන ගුණාංග පිළිබඳව, මේ ඕනම දෙයක් සම්බන්ධව මානය ඇතිවෙන්නට පුලුවන්. ඒ නිසා මේ

මානය කියන ක්ලේශ ධර්මය හරිම සුවිශේෂයි, ඇයි ඕනම කරුණක් සම්බන්ධව ඇතිවෙලා අපිව එතනින් කණපිට හරවන්න පුළුවන්. තමන්ට තියෙන ධ්‍යානය සම්බන්ධව මානය ඇතිවෙන්න පුළුවන්. තමන්ට තියෙන අභිඥාව සම්බන්ධයෙන් මානය ඇතිවෙන්නට පුළුවන්. එතකොට දැන් අර්හත්වයට පත්වෙනකම් මානය තියෙන නිසා එල ලාභී පුද්ගලයෙකුට වුනත්, සෝවාන්එල ලාභී පුද්ගලයෙකුට වුනත් ඒ මානය යම් යම් ප්‍රමාණයෙන් මතු වෙන්නට පුළුවන්. ඉතින් එහෙම මතුවුනොත් ඒක තමන්ගේ ඒ ගමන් මග තුළ යම් යම් පීඩාවන් ඇති කරන්නට සම්බාධක ඇති කරන්නට පමණයි හේතුවෙන්නේ. වේගවත්ව තමන්ට ඉදිරියට යන්නට නෙවෙයි. ඒ නිසා තමයි සෝවාන් වෙච්චි පුද්ගලයාට උනත් හව හනක් දක්වා, සමහර සෝවාන් වෙච්ච කෙනෙක් මේ ජීවිතේම ඒ ගමන් මග අවසාන කරනවා. සමහර කෙනෙක් ආත්ම දෙක තුනක්, පහ හයක්, සමහර කෙනෙක් හනක් දක්වා යන්නේ ඇයි, මේ විදියේ අර අප්‍රහීණ ක්ලේශ ධර්මයන්ගෙන් ඒ තැනැත්තාට ඇති කරන බාධකය නිසා. ඉතින් ඒ නිසා ආර්යයන්වහන්සේලාටත් අර්හත්වයෙන් මෙපිට මේ මානය මේ විදියට බාධා කරන්න පුළුවන් නම්, පෘථග්ජනයිත් සම්බන්ධව කවර කතාද. ඒ නිසා අපි හැමවිටම අපේ සිත පිළිබඳව සතිසම්පජ්ඣයෙන් යුක්ත වෙන්න ඕන. ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්නට ඕන, අපි කවර පදනමක් මතද එය පිළිබඳව තීරණ ගන්නේ. සැසඳීමෙන්ද, එහෙම නැත්නම් පරමාර්ථය සහ ඊට අදාළ සාධක පිළිබඳ යම්කිසි යථාවබෝධයකින්ද කියන එක විමසා බැලුවොත් තමයි මේ ඇතිවෙලා තියෙන්නේ මානයක්ද නැත්නම් හැබෑ සන්තුෂ්ටියක්ද කියන එක අපිට හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

ඕනම දෙයක් ඕනවට වඩා ඕනම නෑ මෙහිදී අපි කතා කලේ මානය ගැන. හාමුදුරුවෝ හරි අපුරුවට දේශනාව තුළින් පැහැදිලි කලා, මේ මානයේත් පෙනෙන මානයේ නොපෙනෙන මානයේ අන්න දෙකේ වෙන වැරදි වලට අපව හසුවන්න පුළුවන් වංචක ධර්ම ඔස්සේ කියන කාරණාව. ඉතින් සුපින්වතුනි අද දවසට පුරා හෝරාවක් පුරාවට අපි මානය කියන්නේ මොකක්ද, එය නිහනමානී වේශයෙන් වංචක ධර්මයන්ට ගොදුරු වන්නේ හසුවන්නේ අපිටත් නොදැනීම අපි ඒ තත්වයට පෙළඹෙන්නේ කොහොමද කියන කාරණාව සහ ඉන් අත්මිදෙනවා නම් අපි එයට ප්‍රගුණ කළ යුතු කාර්යයන් කවරේද කියන කාරණාව අප සාකච්ඡාවට බඳුන් කලා. අපේ හාමුදුරුවනේ අද දවසේ වැඩසටහන නිමා කරන්නට මත්තෙන් ඔබවහන්සේට ඉතාමත්ම නමස්කාර පූර්වකව අපි ස්තූතිවන්න වෙනවා, අද දවසේත් මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරලා මේ දහම් සාකච්ඡාවේ මේ දහම් කරුණු හරි අපුරුවට මනාවට

ඉතාමත්ම අරපරිස්සමට උන්වහන්සේ අපට පැහැදිලි වන අන්දමට සරල ආකාරයට පැහැදිලි කලා. අපේ හාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේට අපි ගරු සිතින්, පින් සිතින් පුණ්‍යානුමෝදනා ගෙන එනවා. බොහොමත්ම පින් අප වෙනුවෙන් වැඩිම කලාට. ඉතින් සුපින්වතුනි අද දවසේ මේ වැඩසටහන නිමාවට පත්කරන මොහොතේ, අපට මේ වැඩසටහනේ මේ නාලිකාවේ මේ සියල්ල කරගෙන යන්නට අවවාද අනුශාසනා හැමදාමත්ම වගේ තිළිණ කරන මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපතිතුමන්, එම මැතිනිය, පරිපාලන අධ්‍යක්ෂතුමන්, වැඩසටහනේ නිෂ්පාදකතුමන් ඇතුලු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයවත් ඒ වගේම මේ වැඩසටහනට සන් සිතින් දායක වන සියලුම දෙස් විදෙස් අනුග්‍රාහක භවතුන් ඇතුළු සියලු දෙනාට අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා ඔබ මේ දහම වෙනුවෙන් අපිට මේ ලබාදෙන අනුග්‍රහය, බැතිබර දායකත්වය රටක් හදන්නට ලොවක් තනන්නට දහම දකින්නට මගක් වනවා. ඉතින් ඒ සියලුම දෙනාව ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් පින් සිතින් සිහිපත් කරමින් අද දවසට මෙලෙසට, මේ වැඩසටහනට, නිමාව ගෙන එන්නට අපිට අවසර. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා!

https://www.youtube.com/watch?v=OB5Cp_dT-bg

18 - සුගත පද විවරණ

කැලයක් මොටද කැලයේ අලියෙක් නැත්නම් අලියෙක් මොටද අලියට ගජමුතු නැත්නම් මිනිහෙක් මොටද මිනිහට ඔළුවක් නැත්නම් ඔළුවක් මොටද ඔළුවේ මොළයක් නැත්නම්. ඉතින් සියැසින් දකින්න, මනසින් විනිවිද දකින්න අදත් ඔබට ගෙනෙන ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන මේ වැඩසටහන සුගත පද විවරණ. ආයුබෝවන් ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට. අද දවසේත් මෙම සදහම් සාකච්ඡාවට වැඩම කරන්නට අප ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ආරාධනා කරන්නට යෙදුනා අපේ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, නුහුරු නුපුරුදු අමුතු ආගන්තුක නොවන තරමටම දැක පුරුදු, දැන පුරුදු, හුරුපුරුදු උන්වහන්සේ නම කියන්නට අවසරයි, අපිට අද දවසේ මේ මැදිරියට පිළිගන්නට අවසරයි, අපේ භාමුදුරුවනේ අතිපූජනීය ආවායඝී පූජ්‍ය කුකුල්පනේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ගරු සිතීන්, පින් සිතීන්, බැති සිතීන් ඔබවහන්සේව මේ අවස්ථාවට පිළිගන්නවා. ඉතින් උන්වහන්සේගේ අවසරය එලෙසින් ලැබ ගනිමින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහන ඔබ වෙතට ගෙන එන මොහොතේ අමතක නොකර මතකයට නැගිය යුතු පිරිසක් ඉන්නවා. සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපතිතුමන් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, ඒ වගේම මේ වැඩසටහන කෙතරම් කාර්යබහුල වුනත් අනභැර දමන්නේ නැතිව, මගනොහැර තරඹන සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු මැතිතුමිය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්ගේ ආදරණීය බිරිද, අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් කාන්ති අධිකාරම් මැතිනියවත් සිහිපත් කරනවා. ඒ වගේමයි පරිපාලන අධ්‍යක්ෂ සදරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන්, වැඩසටහනේ නිෂ්පාදකතුමන් අතුලු කාර්ය මණ්ඩලය, ඔවුන් ලබාදෙන දායකත්වය තමයි පින්වතුනි දෙස් විදෙස් බොහෝ පිරිසකට අද මේ වැඩසටහන නැරඹීමට හැකියාව ලැබෙන්නෙ සහ බොහෝ පිරිසක් ඉල්ලීම් කර නාලිකාවේ තරඹන වැඩසටහන බවට මේ වැඩසටහන පත්ව තිබෙන්නෙ. භාමුදුරුවනේ අපි සාකච්ඡාවට නැවත අවතීර්ණ වන්නම් මේ සියලු කාරණා මතකයට නගමින්. පසුගිය සතියේ භාමුදුරුවනේ අපි කතා කලා මානය කියන කාරණාව. සහ ඔබවහන්සේ හරි මනාවට අපිට පැහැදිලි කරදන්නා හරි අපුරුවට පැහැදිලි කිරීමක් කලා මේ නිහනමානී වේශයෙන් වංචක ධර්මයන් හසුවන්නෙ, ගොදුරු වන්නෙ කොහොමද, ඒ තත්වය අත්දැකලා අත්විදලා ඉන් අත්මිදෙන්නෙත් කොහොමද කියන කාරණාව

ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කලා. හාමුදුරුවනේ අද දවසේ දැන් ආත්මගෞරවයට මේ වංචක ධර්ම වලින් මානය හසුවන්නට පුළුවන් කියන කාරණාව පොතේ සඳහන් වෙනවා. දැන් හාමුදුරුවනේ අපි හැමෝම කියන දෙයක් තමයි ආත්මගෞරවය කියන දෙය අපිට ඕන දෙයක්. ඔබවහන්සේත් ඒක නිරන්තරයෙන් අපිට මතක් කරන දෙයක්. අපි සමහර අය කියන දෙයක් තමයි මැරුනත් අපි අපේ ආත්මගෞරවය පාවලා දෙන්නෙ නෑ කියලා. හාමුදුරුවනේ මේ ආත්මගෞරවතා වේශයෙන් වංචක මානය කියන කාරණාව කෙනෙකු තුළ ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කොහොමද, දහමේ ඒ කාරණාව පැහැදිලි කරන්නෙ කොහොමද කියලා අපි සාකච්ඡා කරමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! අදත් අපිට ඉතාම වැදගත් කාගෙන් අවධානය යොමු විය යුතු වටිනා මාතෘකාවක් තියෙන්නෙ. මොකද මානය ගැන කතා කරනවා වගේම ආත්මගරුත්වය කියන කාරණයත් නිතර ගෙහාන් මහත්මයා කීව්වා වගේ සමාජයේ කතාබහට ලක්වෙන මාතෘකාවක්. එතකොට අපි හැමකෙනෙකුටම යම්කිසි ආත්ම ගරුත්වයක් තියෙන්නට ඕන. හැබැයි ඒ ආත්ම ගරුත්වය කියන එකේ වේශයෙන් මානය මතුවුනොත් එතන ගැටළුවක් තියෙනවා. එතකොට ඒක අපි නිරාකරණය කරගන්න ආකාරය තමයි නායක හාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නෙ. අපි මූලිකව උන්වහන්සේ සිහිපත් කරන පැහැදිලි කිරීමට ගිහිල්ලා අපි ඊළඟට ඒ පිළිබඳව සාකච්ඡා කරමු. ‘දුකට පත්වන්නට නොදී අන්‍යයන්ට කෙළිබඩුවක් කරගන්නට නොදී තමාගේ ආත්මය ආරක්ෂා කරගන්නා ස්වභාවය ආත්මගෞරවයයි. එය තරමක් මානයේ මුහුණුවර ඇති ස්වභාවයක් වුවත් මානය නොවේ. ආත්ම ගෞරවය සෑම දෙනා කෙරෙහි තිබිය යුත්තකි. එය නැති නැතැත්තේ ආත්මය ආරක්ෂා නොකරයි. කුමක් සිදුවුවත් කම් නැත, වන දෙයක් වේවායි හෙතෙම කිසිවකට උත්සාහ නොකරන්නේය. එයින් ඔහු වඩාත් දුකට පත්වනු මිස දියුණුවට සැපයට උසස් බවට නොපැමිණෙන්නේය. ආත්මගෞරවය නැතියන් කෙරෙහි බොහෝ සෙයින් හීනමානය පහළ වේ. ආත්මගෞරවය ඇතියන් කෙරෙහි සමහර විට ආත්මගෞරවයේ වේශයෙන් ශ්‍රේවමාන, සදාසමානයෝ පහළ වෙති. ආත්මගෞරව ප්‍රතිරූපක මානය ඇත්තේ ආත්මගෞරවයට හානියකැයි ගරු කළ යුත්තාටද ගරු නොකරන්නේය, ගුරු උපදේශ ලැබිය යුත්තාගෙන් ගුරු උපදේශ නොගන්නේය, වැන්ද යුත්තාට නොවදින්නේය, පිදිය යුත්තාට නොපුදන්නේය.’ එතකොට දැන් නායක හාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නෙ ආත්ම ගරුත්වය කියන එක කෙනෙකුට තියෙන්න ඕන. එතකොට මොකක්ද ආත්ම ගෞරවය කියලා කියන්නෙ. දැන් නායක හාමුදුරුවෝ

සිහිපත් කරනවා, ඒක මාන්තය වගේම ජේතවා. නමුත් ඒක මානය නෙවෙයි. ඇත්තටම ගෙනාත් මහත්මයා දැන් අද සමාජයේ මේ ආත්මගරුත්වය කියන වචනය බොහොම වැරදි විදියට තමයි අර්ථ ගන්වාගෙන තියෙන්නේ. ඒ කියන්නේ දැන් අපේ ආත්මගරුත්වය අනුන් රකින්න ඕන වගේ තමයි අද සමාජයේ අය හිතන්නේ. එහෙම තමයි කල්පනා කරන්නේ. ඒ කියන්නේ අපේ ආත්මගරුත්වය කියලා කතා කලාට ඒ ගොල්ලො කතා කරන එකෙන් තමයි අපේ ආත්මගරුත්වය මනින්නේ. අන්න එහෙම හැමතිස්සෙම අපේ ආත්මගෞරවය සුරක්ෂිත කිරීම සමාජ වගකීමක් හැටියට සළකන්න අපි පුරුදු වෙලා තියෙනවා. ඒක ඉතින් සම්මුතියක් හැටියට ගන්නහම ඒක නිවැරදි වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඇත්තටම ආත්මගරුත්වයයි කියලා කියන්නේ නමුත් තමුත් පිළිබඳව තියෙන ගෞරවය. දැන් තමුත් මා ගැන තියෙන ගෞරවය ආත්ම ගෞරවයක් නෙවෙයි, ඒක ඔහු මට කරන ගෞරවයක්නේ නේද. එතකොට මෙතන ආත්ම කියලා කියන්නේ නමන්නේ. ආත්ම කියන වචනය බුදුදහමේ පරමාර්ථ ධර්මයක් හැටියට කතා කරන්නේ නෑ. සම්මත වශයෙන් ගන්නහම මම ආත්මය එහෙම කතා කරනවානේ. එහෙම සම්මත අර්ථයෙන් තමයි මෙතන කියන්නේ. එහෙම නැත්නම් සත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් ආත්මයක් කියලා එකක් මෙහි ඇත්තේ නැහැනේ. එතකොට දැන් ආත්ම කියලා අපි හඳුන්වන්නේ නමන් කියන අදහසින්. එතකොට තමන් පිළිබඳව තියෙන ගෞරවය, තමන් පිළිබඳව තියෙන ගෞරවය වෙන කෙනෙක් තුළ ඇතිවෙන එකක් නෙවෙයි, ඒක තමන් තුළ ඇතිවෙන එකක්. එහෙම නම් හැබෑ ආත්ම ගරුත්වය කියලා කියන්නේ මොකක්ද, තමන්ට තමන්ගේ වටිනාකම්, තමන්ගේ ගුණාංග, තමන්ගේ ප්‍රතිපදාවන්, තමන්ගේ සිලය මේ විදියට යම්කිසි උසස් ගුණාංග තමන් තුළ තියෙනවා නම් අන්න ඒ තමන් තුළ පවතින ගුණ නුවණ පිළිබඳව ප්‍රතිපදාවන් පිළිබඳව තමන්ට තියෙන ගෞරවය, විශ්වාසය තමයි හැමවිටම ආත්ම ගෞරවයයි කියන්නේ. එතකොට ඒක රැකගෙන, ඒක පවත්වාගෙන, ඒක නඩත්තු කරගෙන යන්නයි අපි උත්සාහ කරන්න හදන්නේ. ඒකයි අභිවාද්ධිදායක කාරණය. එතකොට දැන් මට කල්පනා කරන්න පුළුවන් නම් මට මෙපමණ කාලයක් පැවිද්දේක් හැටියට මගේ ප්‍රතිපදාව මං පවත්වාගෙන ආවා. එතකොට පැවිද්දේක් හැටියට මගේ ප්‍රතිපත්තිය විනාශ වෙන්නට ඉඩ නොතැබිය යුතුයි. එතකොට මගේ පැවිද්ද පිළිබඳව මෙපමණ දීර්ඝ කාලයක් මං මහණදම් පවත්වාගෙන ආවා, ආරක්ෂා කරගෙන ආවා කියලා හිතනකොට මට මා ගැනම ලොකු ගෞරවයක් ඇතිවෙන්නේ. විශ්වාසයක් ඇතිවෙන්නේ. ආත්මවිශ්වාසය, ආත්මගරුත්වය. එතකොට ආත්ම ඇගයීම

තමන් තුළ ඇතිවෙනවා. එතකොට තමන්ට තමන් පිළිබඳව විශ්වාසයක් නැතිවුනොත්, තමන්ට තමන් පිළිබඳව ගෞරවයක් නැතිවුනොත් ඒ තැනැත්තාට තමන් ගැන එක්තරා කළකිරුණු ගතියක්, නොසළකා හරින ගතියක් තමන් පිළිබඳව ඇතිවෙනවා. එතකොට එහෙම තැනැත්තකුට ජීවිතේ අභියෝග ජයගන්නට හෝ යම්කිසි අධිෂ්ඨාන පූර්වකව ක්‍රියාත්මක වීමට ඒ තැනැත්තාට හැකියක් එන්නෙ නෑ. ඇත්තටම මේ ගමන් මගේදී ආත්මගරුත්වයක් එක්කලා තමයි අපිට මේ නිර්වාණගාමී මාර්ගයේ ඉදිරියට යාමට අවශ්‍ය හැකිය එන්නෙ. උදාහරණයක් හැටියට අපි අපේ ජීවිතේ අත්දැකීම් ගන්නොත් අපි පැවිදි වෙච්ච මුල් කාලයේ අපිට ගොඩාක් ලොකු හීනමානයක් ඇතිවෙන්නට ගන්නා මේ ප්‍රතිපදාව පිළිබඳව. ඒ මොකද අපි දහම් පොත පත් වලින්, විශේෂයෙන් රේරුකානේ මහනායක භාමුදුරුවන්ගේ ශාසනාවතරණය, එතකොට සුවිසි මහා ගුණය ඒ වගේ පොත් පත් කියවනකොට දැන් අතීත කාලෙ වැඩහිටපු භික්ෂූන් වහන්සේලා ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන්, ජීවිතේ කැප කරලා සිල් රැකපු හැටි ගුණදහම් වඩපු හැටි ඒවැයේ තියෙනවා. ඒවා කියවනකොට මට නිතරම හැඟුණු දෙයක් තමයි ඉතින් අපි කොහොමද ඒ තත්වයට පත්වෙන්නෙ. අපි කවද්ද එතෙන්නට යන්නෙ. ඉතින් අපිට තමි ඒවා හිතන්නවත් බෑ ඒ මට්ටමට කටයුතු කරන්න. ඔහොම ඔහොම හිතන ගානෙ නිකං, එතකොට මේ ගමන මට යන්න පුළුවන් ගමනක් තෙවෙයි වගේ හැමතිස්සෙම මතුවෙන්නෙ. එතකොට මගේම මනස තුළ යම්කිසි හීනමායක් ඇතිවෙනවා. අධෛර්යයක් ඇතිවෙනවා. එතකොට ගුණදහම් වැඩීම පිළිබඳව සතුවක් නෑ, මට මගේ ගැන ගෞරවයක් නෑ. මට මා පිළිබඳ තෘප්තියක් නෑ. ඉතින් හැමතිස්සෙම නිකං මනසේ එක්තරා අසහනකාරී ගතියක්, ව්‍යාකූල ගතියක්, මට මා ගැන සතුවක් නැති ගතියක් මුල් කාලෙ ඇතිවෙන්න ගන්නා. ඉතින් මේක මහා පීඩාවක්. ඊටපස්සෙ මං කල්පනා කලා ඉතින් මොකක්ද මේකට කරන්න ඕන. ඉතින් ඔහොම නොයෙක් පැතිවලින් කල්පනා කරනකොට ඇත්තටම මට ඒ වෙලාවේ ඒ සඳහා උපදේශයක් ගන්නට සුදුසු ගුරුවරයෙක් හෝ එහෙම මං කතා කරන්න ගියෙ නෑ. ඔය සම්බන්ධව මං විවිධ පැති වලින් දන්නා ධර්ම කාරණාත් එක්කලා මම හිතුවා කල්පනා කලා මොකක්ද මේකට කරන්න ඕන. ඉතින් එහෙම එහෙම කල්පනා කරනකොට එක්තරා මාර්ගයක් මට හමුවුනා. ඒ කියන්නෙ මමම කල්පනා කරන්න ගන්නා හරි දැන් එහෙම යම් යම් විශේෂතා, එහෙම ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් සිල් රකින්න මට බැරවෙන්න පුළුවන්. හැබැයි මගේ ළඟ මොකක්වත්ම ගුණයක් නැද්ද, මගේ ළඟ මොකුත්ම හොඳක් නැද්ද කියලා මං කල්පනා කරන්න පටන් ගන්නා. එහෙම

කල්පනා කරනකොට ඔන්න ඇත්තටම මගේ ලඟ යම් යම් වටිනාකම් තියෙනවා කියලා පෙනෙන්නට ගන්නා. ඒ කියන්නේ -ඔබවහන්සේ ගැන ඔබවහන්සේටම දැනෙන්න ගන්නා- දැනෙන්න පටන් ගන්නා. ඉතින් මම මේ විදියේ හොඳ ගතිගුණයක් මගේ ලඟ තියෙනවා. මම ගුරුවරුන් ගෞරව කරනවා. එතකොට මං පැවිදි කරපු ගුරුවරයා මට යමක් කීව්වොත් මම කවදාවත් ඒක බෑ කියලා ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෑ. ඒ වගේම මම කවදාවත් නිකං අනුන් හෙලා තලා දකින්න කතා කරන්න ක්‍රියා කරන්න මං කවදාවත් කටයුතු කරලා නෑ. එතකොට අනිත් කෙනාගේ දියුණුවට කෙණෙහෙලිකම් කරන්න, බාධා කරන්න, අනිත් කෙනා පහළට දාන්න මං කවදාවත් කටයුතු කරලා නෑ. එතකොට අනුන් සන්නක දෙයක් මං පැහැරගන්න හොරාගන්න වංචනික කටයුතු කරන්න මම කවදාවත් එහෙම කටයුතු කරලා නෑ. ඉතින් මෙහෙම මෙහෙම කල්පනා කරනකොට මට දැනෙන්න ගන්නා එහෙම මගේ ලඟ ගොඩාක් වටිනාකම් තියෙනවානේ. ඉතින් එහෙමනම් මම නැති දේ ගැන පසුතැවෙනවා වෙනුවට මේ තියෙන දේ ගැන ඇයි මට සතුටු වෙන්න බැරි. එතකොට අන්න එහෙම කල්පනා කරනකොට තමයි ආත්ම තෘප්තිය කියන එක එතකොට, ආත්ම ගෞරවය කියන එක අපි තුළින් මතුවෙන්න ගන්නේ. ඊටපස්සේ අපිට පුළුවන්කම තියෙනවා ඉතින් මේ යහපත් ගතිගුණ මං ලඟ ඇතිකරගන්නා නම්, එහෙනම් තවත් යහපත් ගතිගුණ මට ඕන නම් ඇතිකරගන්න පුළුවන්. එතකොට මේ දුර්වලකම් මගේ ලඟ දුරුකරගන්නා නම් අවශේෂ දුර්වලකමුත් ඕන්නම් මට උත්සාහ කළොත් මට දුරුකරගන්න පුළුවන්. අන්න එතකොට තමයි අපි තුළ ධෛර්යය මතුවෙන්නේ. වීර්යය මතුවෙන්නේ. චිත්ත අධිෂ්ටානය මතුවෙන්නේ. ඉලක්කයක් වෙත යන්නට අවශ්‍ය ජවය මතුවෙන්නේ අපි තුළින්. එතකොට එතනදී තමයි ඇත්තටම මට ටික ටික දැනෙන්නට ගන්නේ මේ ගමන යන්න බැරි එකක් නෙවෙයි, යන්න පුළුවන් ගමනක්. හැබැයි අර විදියට නිකං තමන්ව හැල්ලු කරගෙන, හීනමානයට පත්වෙලා අධෛර්යමත් වෙලා මේ ගමන යන්න බෑ අපිට ඒ සඳහා ආත්මශක්තියක්, ආත්ම ගරුත්වයක් අපි තුළ තියෙන්න ඕන, ආත්ම අභිමානයක් කියන වචනෙ එච්චර ධර්මානුකූල නෑ එතනදී. හැබැයි ආත්මගරුත්වය කියන එක ධර්මානුකූල කාරණාවක්. තමන්ට තමන් ගැන ගෞරවයක් ඇතිවෙන්න ඕන. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණයට මම ගරු කරන්නේ ඒක ගුණයක් නිසා. උන්වහන්සේගේ මට්ටමට ඒ ගුණය නැති වුනාට මගේ ලඟ ඒ ගුණයෙන් ස්වල්ප මාත්‍රයක් හරි තියෙනවා නම් ඒකත් ගුණයක්නේ. එතකොට මම ගුණය අගය කරන්න පටන් ගන්නකොට අනුන්ගේ ගුණය මට අගය කරන්න පුළුවන් වෙන්න ඕන, මගේ ගුණයත් අගය

කරන්න පුළුවන් වෙන්න ඕන. එතකොට ඒක අර සන්සන්දනය කරමින් නෙවෙයි, මේ ගුණය මා තුළ මෙපමණකින් තියෙනවා. මේ පරමාර්ථයට යන්න මේ ගුණය මට උදව් වෙනවා. එතකොට අන්න ඒ විදියට අපි පිළිබඳව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනකොට අපි තුළ ආත්ම විශ්වාසයක්, ආත්ම ගරුත්වයක් ඇතිවෙනවා, එය අපට ලෞකික අභිවාද්ධියටත් අවශ්‍යයි, නිර්වාණගාමිණී ගමන්මග ශක්තිමත්ව වැටෙන්නැතිව අරතිය ඇති කරගන්න, අරතිය කියලා කියන්නෙ අධිකූසල ධර්මයන්හි නොඇලෙන ගතිය. ඒ කියන්නෙ සීල භාවනාදී ගැඹුරු ප්‍රතිපත්ති වලට අපේ මනසේ සතුටක් නැතිවෙනවා. ඒ තමයි අරතිය කියලා කියන්නෙ. එතකොට සතුටින් ගුණදහම් වඩන්න නම් අපිට ආත්ම ගරුත්වයක් ආත්ම විශ්වාසයක් තියෙන්නට ඕන. එතකොට එහෙම ආත්ම ගරුත්වයක් ඇති තැනැත්තා තමයි ඒ ආත්ම ගරුත්වය කෙලෙසා ගන්නට කටයුතු කරන් නෑ. ඒ කියන්නෙ තමන්ගේ ප්‍රතිපත්තිය විනාශ කරගන්නෑ. ප්‍රතිපත්තිය පාවා දෙන්නෙ නෑ. එතකොට මොනවා වුනත් කමක් නෑ. මේ පටුලාහය සඳහා, සීලය මොකක් වුනත් කමක් නෑ, මහණකම මොකක් වුනත් කමක් නෑ, දේශපාලනඥයා ළඟ හරි වැදවැට්ලා, ඕන කෙනෙක් ඉදිරියට ගිහිල්ලා නිකං නිවට වෙලා තමන්ගේ වැඩේ කරගන්න ඕන කියන තැනකට හිතන්නෙ නැහැ ආත්මගෞරවයක්, ආත්මවිශ්වාසයක් තියෙන පැවිද්දෙක් විසින්. එතකොට ඒ පැවිද්දාට හැමවිටම වැදගත් වෙනවා තමන්ගේ ඉලක්කයට යන්න තමන් ළඟ තියෙන ප්‍රතිපත්තිය ඒ ගුණය විනාශ කරගන්නැතිව රැකගන්න එක. එතකොට ගිහියෙකුටත් එහෙමයි. තමන්ගේ පරම්පරාවෙන් එන ඒ ගෞරවය වගේම තමන්ගේ ප්‍රතිපත්ති, තමන්ගේ ගුණ තමන්ගේ ප්‍රඥාව, තමන්ගේ හැකියාව කවමදාකවත් පාවාදෙන්නෙ නෑ, ලාමක දේවල් වලට යට කරන් නෑ, හැබෑ ආත්මගරුත්වයක් තියෙන කෙනා. ඉතින් ඒක බැලූ බැල්මට මාන්නයක් වගේ පෙනුනාට එතන මානය නෙවෙයි සැබැවට ලෞකික ලෝකෝත්තර අභිවාද්ධිය සඳහා පරමාර්ථ සාධනය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ධාර්මික ගුණයක් කියන බව අපි මූලික වශයෙන් තේරුම් ගන්නට ඕන.

සමාවෙන් හාමුදුරුවනේ එතකොට මෙහෙම ඇහුවට. දැන් ඇත්තටම ඔබවහන්සේ මේ කතා කරන්නෙන් ආත්මගෞරවයෙන්ද?

මෙතනදී ඇත්තටම ආත්මගෞරවයක් කියන එකක් මතුකරගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් ලොකුවට ඇතිවෙන්නැහැ. මොකද දැන් ආත්මගෞරවය කියන එක අනුන්ට ප්‍රදර්ශනය කරන්න අවශ්‍ය නෑ. ඒක තියෙන්න ඕන ආත්මනෘප්තිය සඳහා. ඒ කියන්නෙ මගේ මනස කඩාවැටෙන, මගේ මනස දුර්වල වෙන හැම මොහොතකම අදටත් මං ඒ ආත්මගරුත්වය අවදි

කරගන්නවා. අදටත් මං ඒ ආත්මවිශ්වාසය ගොඩ නගා ගන්නවා. එතකොට අදටත් අපේ මනස, මොකද පෘථග්‍ය භික්ෂුන් වහන්සේලා හැටියට විවිධ කරුණු වලදී, විවිධ අභියෝග වලදී අපි කඩාවැටෙන අවස්ථා තියෙනවා මානසිකව. එතකොට මට තනියෙන් ඒ ආත්ම විශ්වාසය ඇති කරගන්න බැරිනම් කලාණම්ත්‍රයින් සමඟ කතා කරලා, ගුරුවරු සමඟ කතා කරලා, දහම් පොත පත කියවලා, ධර්මදේශනා අහලා, නැවත තමන් පිළිබඳ ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක යෙදිලා, අපි ආපු ගමන්මග දිහා බලලා, අපේ ඉලක්ක දිහා බලලා, මා ළඟ තියෙන හැකියාවන් සුදුසුකම් දිහා බලලා යළිත් ඒ ආත්ම විශ්වාසය, ආත්මගරුත්වය අවදි කරගන්නවා. එතකොට තමයි අර කඩාවැටිච්ච තත්වයෙන් මනස ශක්තිමත් කරගෙන ඒ ගමන ඉදිරියට යන්න පුළුවන්. එතකොට අපට මෙහෙම කතා කරනකොට අපිට ඒ ආත්මගරුත්වය කියන එක ලොකුවට මතුකරගන්න ඕන වෙන්තෙ නෑ, මොකද මෙතනදී මගේ මනස කඩාවැටෙන්න කාරණයක් නැති නිසා. එතකොට දැන් ගෙහාන් මහත්මයා එක්කලා කතා කරනකොට මට ආත්ම ගෞරවය ප්‍රදර්ශනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇතිවෙන්නෑ, මොකද ඒක අනුන්ගෙන් රැකෙන එකක් නොවන නිසා. ඒක අනුන්ගෙන් රැකෙන එකක් වුනා නම් මට අනිත් අය ඉදිරියේ ප්‍රදර්ශනය කරන්න වෙනවා. එතකොට අනුන් නිසා රැකෙන එකක් නෙවෙයි ඒක තමන්ගේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයත් එක්කලා තමන්ගේ දැක්මත් එක්කලා සුරක්ෂිත වෙන දෙයක්.

සුපින්වතුනි ඉතාමත්ම වටිනා කාරණාවක් පිළිබඳවයි අපි කතා කළේ. හාමුදුරුවන් වහන්සේ ආරම්භයේදීම සඳහන් කලා මේ අප අතින් සිදුවන වරදක්, ආත්ම ගෞරවය රැකීමම අපි සමාජයේ වගකීමක් සමාජයේ කාර්යභාරයක් කොට තකනවා කියන කාරණාව. උන්වහන්සේ අවසානෙදී ඉතාම හොඳින් පැහැදිලි කලා අප කඩාවැටෙන විට අපිට නැවත නැගිටින්නට, ජීවිතය විශ්වාස කරන්නට ආත්මගෞරවය කියන සාධකය අප තුළ ගොඩ නැගිය යුතු දෙයක් කියන වග. ඉතින් අපි කතාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ, නොඑසේ නම් අද දවසේ සදහම් සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ මානය කියන කාරණාවේ ආත්ම ගෞරවය වේශයෙන් වංචක මානය කියන කාරණාව. ඉතින් තවදුරටත්, වැඩිදුරටත් මේ පිළිබඳව ඔබට කතා කරන්නට සූදානමින් ඊට පෙරාතුව අපිට අවසර දෙන්න කෙටි විරාමයකට පාලක මැදිරියට යන්න. සුපින්වතුනි අපි නැවතත් සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා සියැසු සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. අප විරාමයට පෙරාතුව සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ මානය කියන කාරණාවේදී ආත්ම ගෞරවයේ ස්වභාවයෙන් එය මතුවන්නේ කොහොමද කියන කාරණාව. ඉතින් මෙතනදී

අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ පළමුකොටම විරාමයට පෙර ආත්ම ගෞරවය කියන්නේ මොකක්ද සහ එය අප තුළ වර්ධනය කරගන්නේ කොහොමද, එහිදී අපෙන් වෙන්වන පුලුවන් වැරදි මොනවාද, එය නිවැරදි කරගන්නා අපිට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ මොනවාද කියන එක කතා කලා. අපේ හාමුදුරුවන් මෙවැනි තත්වයකට සාකච්ඡාව ගොඩනගන්න හිතෙනවා. දැන් අපි ආත්ම ගෞරවය යම්කිසි මට්ටමකින් ගොඩනගාගෙන එනකොටම වංචක ධර්ම වලට හසුවෙන්න පුලුවන් මානය කියන කාරණාවෙන්. අපි එතෙක්ට හසුවෙන්නේ කොහොමද?

ඇත්තටම දැන් නායක හාමුදුරුවෝ මෙහිදී අපේ අවධානය යොමු කරන්නේ අන්න ඒ කාරණයටයි. එතකොට දැන් අපිට ආත්ම ගරුත්වය කියන එක ආත්ම විශ්වාසය කියන එක ධර්මානුකූලව අවශ්‍ය දෙයක්. එතකොට ඒක මානයක් බවට පරිවර්තනය වෙන්න පුලුවන් යම් අවස්ථාවල. එතකොට ඒක මානයක් බවට පරිවර්තනය වෙන්නේ කොහොමද, සන්සන්දනය කරන්නට ගිය තැන. දැන් අපි මුලින් සිහිපත් කලා ගෙහාන් මහත්මයා දැන් මේ ආත්මගරුත්වය කියන එක අනුත් සම්බන්ධ කාරණයක් නෙවෙයි. ඒක තමන් සම්බන්ධ කාරණයක්. තමන් තුළින් ඕන ඒ ආත්ම විශ්වාසය, ගෞරවය මතුවෙලා එන්නට. හැබැයි ඒක අපි අන් අයත් එක්කලා සසඳන්නට ගිය තැන තමයි අපිට මේ පටලවිල්ල ඇතිවෙන්නේ. එතකොට ඇයි එහෙම වෙන්නේ. අරයාගේ තත්වේ මෙහෙමයි, මගේ තත්වේ මෙහෙමයි කියලා එතකොට අර පෘථග්ජන ගතියත් එක්කලා අපිට ඕනවෙනවා තමන්ගේ හැකියාවන් තමන්ගේ වටිනාකම් තවත් අයට සාපේක්ෂව ලෝකේ තීරණය කරන්න. ඉතින් එතනට අපි නොදැනුවත්ව වැටුණොත් එහෙම ඒකෙන් වෙන්වන පුලුවන් හානිය තමයි මහානායක හාමුදුරුවෝ මෙහිදී සිහිපත් කරන්නේ. ආත්ම ගෞරව ප්‍රතිරූපක මානය ඇත්තේ ආත්ම ගෞරවයට හානියකැයි ගරු කළ යුත්තාටද ගරු නොකරන්නේය. ගුරු උපදේශ ලැබිය යුත්තාගෙන් ගුරු උපදේශ නොගන්නේය. වැන්ද යුත්තාට නොවදින්නේය. පිදිය යුත්තාට නොපුදන්නේය. එතකොට දැන් ඒ තැනැත්තා කල්පනා කරනවා දැන් අනිත් අයට වදින්න ගියොත්, ගරු කරන්න ගියොත් ඒක මට එව්වර හොඳ නෑ. එතකොට දැන් හැබැවට ආත්ම ගරුත්වය කියන්නේ මොකක්ද කියලා හඳුනාගන්නා නම් තමන් තුළ තියෙන ගුණය සද්භාවය වටිනාකම ඒවත් එක්කනේ ආත්ම ගරුත්වය ගොඩනැගෙන්නේ. එහෙම නිවැරදි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක් ඇතිකෙනාට මේ වරදින් බොහෝ කොට වළකින්නට පුලුවන්. හැබැයි එබඳු ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක් නැතිව මගේ ආත්මගරුත්වය අනිත් අය රකින්නට ඕන, ඒක සමාජයෙන් ලැබෙන

ප්‍රතිලාභයක් වගේ හිතාගෙන ඉන්නකොට තමයි අපි අතින් බොහෝ කොට මේ මානයට වැටෙන්නට තියෙන ඉඩකඩ තියෙන්නෙ. දැන් මෙනෙදි තවත් කාරණයක් කියන්නට ඕන ගෙනාත් මහත්මයා, දැන් ආත්ම ගරුත්වය වගේම සමාජය තුළ තමන්ගේ තත්වේ රැකගෙන ජීවත් වෙනවා කියලා එකකුත් තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ ආත්ම ගෞරවය කියන එක තමන් තුළින් එන එකක්. මේ තත්වේ රැකගෙන ජීවත් වෙනවා කියන එක තමන් තුළින් එනවා කියන එකක් නෙවෙයි, ඒකට සමාජයත් සම්බන්ධයි. ඒ කියන්නෙ තමන්ගේ නිලයට අදාළ භූමිකාව, ඊටපස්සෙ තමන්ගේ ව්‍යසරිය, එහෙම නැත්නම් තමන්ගේ පරම්පරාව, එතකොට තමන්ගේ ප්‍රභූත්වය, තමන්ගේ කාර්යභාරය මේවාට අදාළව තත්වේ රැකගන්නවා කියනකොට ඒකට අනිවාර්යයෙන් ඒක ඇතුලෙන් එන දෙයක් විතරක් නෙවෙයි සමාජයත් එක්කලා සම්බන්ධයි. එතනදි අපි කල්පනා කලොත් එහෙම ආ මම නිහතමානී වෙන්නට ඕන කියලා තනිකරම බරපතල අවුලක් ඇතිවෙනවා එතනදි. ඒ කියන්නෙ දැන් අපිට හොඳටම අත්දැකීම් තියෙනවා අපේ රටේම සමහර දේශපාලන ප්‍රධානීන් ඒ ගොල්ලන්ගේ තරාතිරම නිලය, ඒ ගොල්ලන්ගේ භූමිකාව නොසලකා අනවශ්‍ය විදියට අපි නිහතමානී අනතිමානී කියලා පෙන්වන්න ගිය නැත, යහපතක් නෙවෙයි සිද්ධවෙන්නෙ. ඒ කියන්නෙ අර තනතුරේ තියෙන ගෞරවයයි කෙළෙසෙන්නේ. ඒ භූමිකාවේ තියෙන උත්තරීතර බවයි කෙළෙසෙන්නෙ. පුද්ගලයෙක් හැටියට ඔහු අනතිමානී වෙන්නට ඕන. ඒක වෙනම කාරණයක්. හැබැයි තනතුරේ ගෞරවය රකින්න ඕන. රජු නම් රජු. එතකොට එතන ඒ භූමිකාවට තියෙන ගරුත්වය තියෙන්න ඕන. එතකොට මං පැවිද්දෙක් නම් මගේ පුද්ගලික දුර්වලකම් තියෙන්න පුළුවන්. ඒක මං වෙනම හදාගන්න ඕන. හැබැයි මං පැවිද්දෙක් කියන ඒ භූමිකාව තුළ ගිහියාට අගය කරන්නට පුළුවන් ගරු කරන්නට පුළුවන්, වදින්න පුදන්නට පුළුවන් වාතාවරණයක් මම හදලා තියන්නට ඕන, ඒක නිකං පුස්සක් හැටියට මවාපන්නට නෙවෙයි. මගේ තියෙන දුර්වලකම් මම හරියට හඳුනාගෙන හදාගන්නට ඕන, අඩුකරගන්නට ඕන. හැබැයි මට වගකීමක් තියෙනවා මගේ දුර්වලකම් හේතුකොට ගෙන මේ සමස්ත පැවිද්දා කෙරෙහි සමාජයේ ඇතිවෙලා තියෙන ගරුත්වය කෙළෙසන්න මට අයිතියක් නෑ. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අපි හිතමු මගේ යම්කිසි තියෙන පුද්ගලික දෝෂයක් නිසා මං කල්පනා කරනවා ඉතින් මට කරන්න දෙයක් නෑ, මට පුළුවන් හැටියට තමයි මේ කටයුතු කරගෙන යන්නෙ. ඒ පුළුවන් හැටියට කටයුතු කරගෙන යන්නට විනයානුකූලව මට යම්කිසි ඉඩක් හදාගන්න පුළුවන් විය හැකියි. හැබැයි මට

වගකීමක් තියෙනවා සමාජය තුළ අනික් සියලුදෙනා මා දිහා බලාගෙන ඉන්නකොට හැමතිස්සෙම මිනිස්සු බලන්නෙ මේක මේ හාමුදුරුවන්ගේ දෝෂයක් හැටියට තෙවෙයි, ඔය ඔක්කොම හාමුදුරුවෝ ඔහොමයි. කියනකොට කියන්නෙත්, ඒ කියන්නෙ හාමුදුරුවරුන්ට දන්දෙනකොට සාංඝික කරලා දෙනවා වගේ බනිනකොටත් සාංඝික කරලානෙ බනින්නෙ. ඒ කියන්නෙ සමස්ත සංඝයාටම තමයි බනින්නෙ. අහවල් හාමුදුරුවෝ කියලා නෑ, මිනිස්සුන්ට එහෙම එකක් තියෙනවා. දානෙ දෙනකොට නම් සාංඝිකව දෙනවාද දන්නෙ නෑ, මොකද ඉමං භික්ඛුං සංඝස්ස දේම කියූ පමණින් සාංඝික වෙන්නෙ නෑනෙ. ඒක වචනයක් පමණයි. සාංඝික වෙන්න මේ සමස්ත සංඝයාගේ ගුණය හඳුනාගෙන අපි මේ පුද්ගලිකව මේ හාමුදුරුවන්ගේ බඩ පුරවන්න කරන වැඩක් තෙවෙයි. මේ හාමුදුරුවන්ට සංග්‍රහ කිරීම තුළ මේ හාමුදුරුවෝ රැක ගැනීම තුළ ශාසනයේ රැකෙන්නෙ. එක හාමුදුරු නමකට හරි අපි ඉගෙන ගන්න උදව් කරනවා නම් ඒ හාමුදුරුවෝ දැනටගත් කෙනෙක් වෙනකොට, ධර්මධරයෙක් වෙනකොට, විනයධරයෙක් වෙනකොට ඒ තුළින් සසුන රැකෙනවා. අන්න ඒ අවබෝධය ඇතිව අපිට යම් උපකාරයක් කරන්න පුළුවන් නම් එක හාමුදුරුනමකට දුන්නත් ඒක සමස්ත සංඝයාට. ඉතින් ඒක කොච්චර දෙනෙක් හරියට බුද්ධිමත්ව කරනවාද දන්නෙ නෑ, දෙනකොට සාංඝිකව දෙන එක. හැබැයි බනිනකොට නම් ගොඩක් දෙනා සාංඝිකව බනිනවා. කියන්නෙ සමස්තයටම තමයි චෝදනා කරන්නෙ, නිග්‍රහ කරන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා මට වගකීමක් තියෙනවා, මගේ දුර්වලකම් මම වෙනම හදාගන්නවා වගේම මේ සමස්ත සංඝ සමාජයේම, සංඝ සංස්ථාවේම ගරුත්වය රකින්න. අන්න ඒ වගේ තමයි ගුරුවරයාට ගුරු භූමිකාවේ ගෞරවය රකින්නට වෙනවා. රජුට ඒ රාජ්‍යත්වයේ ගෞරවය රකින්නට වෙනවා. එතකොට මවට මාතෘභූමිකාවේ ගෞරවය රකින්න වෙනවා. පියාට පිතෘභූමිකාවේ ගෞරවය රකින්නට වෙනවා. එතකොට ඒවා නිකං තම තමන් අනනිමානී කියලා අපි හරි සැහැල්ලුවෙන් ඉන්නවා, අපි නිකං ඇතුලෙ එකයි පිට එකයි නෑ, අපි අවංක වෙන්න ඕන කියලා අර තමන්ගේ තත්වය තනතුර ඒවා පාවා දීලා ඒවාට සමාජයේ ගොඩනැගිලි තිබිය යුතු ගෞරවය නැතිකරන්නට අපිට යුතුකමක් නෑ, දැන් මෙහෙම කියනකොට කෙනෙක් හිතන්න පුළුවන්, ආ එහෙම හරියන් නෑ, අපි සමානාත්මතාවයෙන් කටයුතු කරන්න ඕන. ඔය පිටරටවල නම් ඔය මොකක්වත් නෑ, ඔය තනතුරු කතන්දරයක් නෑ, කෙලින්ම නම කියලා කතා කරන්නෙ ඕන කෙනෙකුට. හැමෝම සමානයි. මෙතන ලොකු සමානාත්මතාවයක් තියෙනවා වගේ, සමහරු අර

බටහිර ගැහිව ඒවා ඉහළින් තියලා කතා කරනවා. බටහිර ලෝකෙ එහෙම
 හැමෝම සමානයි කියලා හිතන ගතියක් පෙනෙනවා. හැබැයි ඒක
 සමානාත්මය තුළින් ආපු එකක් නෙවෙයි. නීතිය සහ ඒ ගොල්ලන්ගේ
 සංස්කෘතිය තුළින් ආපු අර හැමකෙනා කෙරෙහිම එක විදියට දකින
 ගතියක්. හැමෝම කෙරෙහි එක විදියට දකින්නට බෑ එක විදියට සළකන්න
 බෑ සමානාත්මතාවය කියලා කියන්නෙ ඔක්කොම සමානයි කියලා හිතන
 එක නෙවෙයි. ඔක්කොම සමානයි කියලා හිතුවොත් එහෙම කෝ එතන
 හික්ෂුවට, ගුණයට කරන ගරුකිරීම. කෝ එතන සීලයට කරන ගරු කිරීම.
 කෝ එතන ප්‍රඥාවට කරන ගරු කිරීම. එතකොට හැමෝම සමාන නම්
 බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇයි ඒ හැමතැනකම විශේෂත්වයක් දක්වන්නට
 මහාසංඝරත්නයට දක්වන විශේෂත්වය, මවට දක්වන විශේෂත්වය, පියාට
 දක්වන විශේෂත්වය ඉතින් හැමෝම සමාන විදියට සළකනවා නම් එහෙම
 හිතන්නට දෙයක් නෑනෙ. එතකොට බටහිර රටවල තියෙන්නෙ හැබෑ
 සමානාත්මතාවය කියන එක නෙවෙයි. හැබෑ සමානාත්මතාවය කියලා
 කියන්නෙ ඔක්කොම පොදුයි කියලා එක ගොඩකට දාන එක නෙවෙයි.
 මනුෂ්‍යත්වයෙන් අපි සමානයි. හැබැයි ඒ මනුෂ්‍යත්වය තුළ ඔවුනොවුන්ගේ
 විශේෂතා තියෙනවා. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගන්නොත් ශෙහාන්
 මහත්මයා අපි හිතමු අපි සියලු දෙනාටම සමානව යමක් බෙදා දෙනවා.
 එතකොට ඒ සමානව බෙදා දෙන කොට එතන සමානයි කියලා කියන්නෙ
 මොකක්ද. අපි හිතමු සියලුදෙනාටම සිමෙන්ති කොට්ටෙ සිමෙන්ති කොට්ටෙ
 දෙනවා. දෙනකොට සිමෙන්ති ඕන කෙනාටත් දෙනවා, නැති කෙනාටත්
 දෙනවා, ඒක සමානාත්මතාවය නෙවෙයි, ඒක අවිචාරවත් බව. එතකොට
 සමානව බෙදන්න හැමෝටම අපි සම සේ සළකන්න ඕන කියලා සිමෙන්ති
 ඕන කෙනාටයි, එපා කෙනාටයි දීලා හරියන් නෑ. ඒ නිසා බුදුරජාණන්
 වහන්සේ දේශනා කරන්නෙ මේ සමාජයත් එක්කලා කටයුතු කරනකොට
 දානය, ඒ වගේම ප්‍රියවචනය, අර්ථවර්ෂාව, සමානාත්මතාවය කියන මේ
 කරුණු හතර, තත්ත තත්ත විචක්ඛනා - ඒ ඒ තැන සුදුසු විදියට යොදන්න. ඒ
 ඒ තැන සුදුසු විදියටයි. එතකොට දානය ඕන තැනයි දානය. එතනට
 ප්‍රියවචනය හරියන්නෑ. ප්‍රියවචනය ඕන තැන ප්‍රියවචනය මිසක් දානය
 හරියන්නෑ, කන්න දීලා හරියන් නෑ ඒ තැනැත්තාට කරුණා මෙමිත්‍රියෙන්
 කතා කරලා හිත හදන්න ඕන. කෑම ඕන තැන නිකං බොරුකන්නදර කියලා
 වැඩක් නෑ ඒ නිසානෙ බුදුරජාණන් වහන්සේත් අර කුසගින්නේ ආපු
 මනුස්සයාට කන්න තියෙනවා නම් මොනවහරි දෙන්න කියලා ආනන්ද
 හාමුදුරුවන්ට දේශනා කරන්නෙ. ඒ මනුස්සයාට දහම් කරුණු ටිකක්

කියාදෙන්න ඕන ඒක වෙනම කාරණයක්. හැබැයි ඒ මනුස්සයා දැන් ඉන්නෙ කුසගින්නෙ. ඒ මනුස්සයාගේ මූලික ප්‍රශ්නය ඒකයි. එතකොට දැන් මේ ප්‍රියවචන හෝ දහම් වචන කියන එක නෙමෙයි ඒ මනුස්සයාට අවශ්‍ය වෙන්නෙ. එතකොට අත්ථවරියාව, යම්කිසි කෙනෙක් අනර්ථයට පැමිණෙනවා නම් ඒ අනර්ථයෙන් මුදවලා අර්ථයට යොදවන්න ඕන, යහපතෙහි යොදවන්න ඕන. අපි හිතමු දරුවෙක් වරදක් කරනවා නම් ඒ දරුවා වරදින් මුදවන්න ඕන. එතෙත්ට මේ ප්‍රිය වචනයද, අප්‍රිය වචනය ද කියලා හරියන් නෑ. ඒ වෙලාවට බැනලා හරි, තරවටු කරලා හරි, ගහලා හරි ඒකෙන් බේරගන්න ඕන. යහපත පිණිස. එතනදී පරිත්‍යාගශීලී වෙනවා කියලා ඉල්ලන ඉල්ලන දේ දීලා හරියන්නෑ, මට කම්පියුටරයක් ඕන, මට මෝටර්සයිකලයක් ඕන කියලා කිව්වොත් ආ එතකොට දානෙ අපි මේ දරුවාට ඉල්ලන දේ දෙන්නට ඕන කියලා, එහෙම හරියන් නෑ. ඒක දිය යුතුද, නොදිය යුතුද, ඒකෙන් අර්ථයක්ද වෙන්නෙ අනර්ථයක්ද. ඒ නිසා දෙන්න ඕන තැන දෙන්නට ඕන. නොදෙන්නට ඕන තැන නොදී ඉන්නට පුළුවන් වෙන්න ඕන. එතකොට ප්‍රිය වචනය ඕන තැන ප්‍රියශීලීව කතා කරන්නට ඕන. රළු විදියට කතා කරන්න ඕන තැන්වල රළු විදියට කතා කරන්න ඕන. ඒ කුමක් සඳහාද, සියලුදෙනාගේ යහපත සඳහා, අර්ථය සඳහා. එතකොට සමානාත්මතාවය තුළ අපි ඔක්කොටම එක හැන්දෙන් බෙදුවා කියන එක නෙවෙයි පුද්ගලයාගේ මූලික මනුෂ්‍යත්වයේ තියෙන මූලික ගුණාංග මූලික වටිනාකම් හරියට තේරුම් අරගෙන එතන අපි දකින්නට ඕන මනුෂ්‍යයෝ හැටියට වෙනසක් නෑ හැබැයි පුද්ගල වර්යාවන් තුළ දුෂ්ටකම් තුළ සත්පුරුෂ කම් තුළ, ගුණ තුළ ප්‍රඥාව තුළ මේ හැම එකකින්ම පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයා වෙනස් වෙනවා. එතකොට ඒවා නොසලකා කටයුතු කරන්න ගියොත් එහෙම, එතන තියෙන්නෙ අවිචාරවත්බව. ඒ නිසා අපිට මේ සමාජයක් හැටියට මේ ගුණදහම් දීර්ඝකාලීනව පවත්වාගෙන යාමේදී අපිට අවශ්‍ය වෙනවා ඒ සමාජයේ තියෙන වටිනාකම් රැකගන්නට යම්කිසි මිනුම් අවශ්‍ය වෙනවා. එතකොට දැන් ඉංග්‍රීසියෙන් කියන්නෙ values කියලා. එතකොට ඒ මිනුම් මත, ඒ ගුණාංග මත, ඒ වටිනාකම් මත ඒවා මත තමයි මේ සමාජයේ දීර්ඝ කාලයක් ඒවා සුරක්ෂිත වෙන්නෙ. ඒවා සුරක්ෂිත වෙන්න අපි හදාගත්තු යාන්ත්‍රණය තමයි අපේ සංස්කෘතිය කියලා කියන්නෙ. ඒ නිසා මේ සිංහල බෞද්ධ රට, මේවා පැවැත්තුවේ ඒ ගුණදහම් පවත්වාගෙන යන යාන්ත්‍රණයක් එක්ක, සංස්කෘතියක් එක්ක. ඒ තුළයි දහම සුරක්ෂිත වෙන්නෙ. දැන් වසර දෙදහස් පන්සියක්. හැබැයි අලුතෙන් මේ වසර හැටක්, සියක් හමාරක් තුළ හදාගත්තු එහෙම නැත්නම් දාහක් දෙදාහක් තුළ

හදාගත්තු යම් සංස්කෘතියකට, බටහිර සංස්කෘතියට එහෙම නැත්නම් ඒ ගොල්ලො විසින් සකස් කරගත්තු ඒ විදියේ නීති පද්ධතියක් තුළ ඒ ගොල්ලන්ට අර විදියට දහමක් හෝ ඒවා තුළ පවත්වාගෙන යන සුවිශේෂී වටිනාකම් වෙනුවට ඒ ගොල්ලො ගොඩනගාගෙන තියෙන්නේ තනිකරම නීතිය. ඒ නිසා නීතියත් එක්කලා ගොඩනැගෙන යම්කිසි සමානකමක්, එතකොට කාටත් එක විදියට සළකන ගතියක් තියෙන්නේ පුලුවන්. ඒකයි මේ ගුණයයි අපි පටලවාගන්නට හොඳ නෑ. ඊළඟට තව සමහර නැත්වල තියෙන්නට පුලුවන් නිකං ඔළුව උදුම්මවාගෙන මාන්නයෙන් තමන්ගේ තනතුරින් තමන්ගේ තත්වය අනිත් අයගේ ලෝකෙට පෙන්නලා ඒ තත්වේ පාවිච්චි කරලා ලෝකයට නිකං පීඩා කරන්න හදන තත්වයන් තියෙන්න පුලුවන්. ඒවාට තමයි සමාජය විරුද්ධ වෙන්නේ. ඒ තත්ව සළකලා හරියන් නෑ, නිලය සළකලා හරියන් නෑ, කාටත් නීතිය එක වගේ ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන කියලා සමාජය කැගහන්නේ අරගල කරන්නේ අර තත්වය වැරදි විදියට පාවිච්චි කරලා. හැබැයි ඒකෙන් අදහස් කරන්නේ ඒ සියලු තත්වයන් සමතලා කරන්න ඕන කියන එක නෙවෙයි. ඒ සියලු නිලතල අහෝසි කරන්න ඕන කියන එක නෙවෙයි. එහෙම අහෝසි කලොත් සමාජයක් පවතින් නෑ. ඒ නිසා නිලතල අවභාවිත කරනවා නම් ඒක අයලා විදියට පාවිච්චි කරලා අනිත් අය මැඩපවත්වනවා නම් ඒකෙන් ලෝකෙ දහම සංස්කෘතිය කෙළෙසනවා නම් ඒකට විරුද්ධ වෙන එක වෙනම කාරණයක්. ඒ නිසා ලංකාවේ මිනිස්සු දහම ඇසුරු කරද්දිම රජුටත් විරුද්ධ වෙච්චි අවස්ථා තිබුනා. ඒ කුමක් නිසාද, ඒ තමන්ගේ නිලය අවභාවිත කරනකොට. හැබැයි එහෙමයි කියලා රජකම නොතිබිය යුතුයි කියලා කියන්න බෑ. එහෙම වුනොත් රටක් හදන්න, හැමෝටම රජකම දෙන්නත් බෑ. එහෙම වුනොත් රටක් පාලනය කරන්නට බෑ. ඒ නිසා අපි තේරුම් ගන්නට ඕන, මේ තත්වය රකිනවා, ඒ භූමිකාව රකිනවා කියන එක සමාජය තුළ ගුණදහම් පවත්වාගෙන යන්නට ලෞකික අභිවෘද්ධියටත්, ලෝකෝත්තර තත්වයටත් මේ සියල්ලකටම වැදගත් වෙනවා. ඒවා මේ අමුතු මාන්නයක් නිසා කරන දේවල් කියලා අපිට හෙලා තලා කතා කරන්න බෑ. හැබැයි අපි පරිස්සම් වෙන්න ඕන ඒ නිලය නිසා තනතුර නිසා දැනට ගත්කම නිසා හැකියාව නිසා, තමන්ගේ භූමිකාව නිසා ඒ තැනැත්තාට බොහෝ කොට මේ කියන මාන්නය ඇතිවෙන්න පුලුවන්. සෙය්‍යමානය. ඒ සෙය්‍යමානය ඇතිවුනාම තමයි නොදැනුවත්වම ඒ තැනැත්තා ගරු කළ යුත්තාට ගරු කරන්නේ නෑ. වැදිය යුත්තාට වදින්නේ නෑ. පිදිය යුත්තාට පුදන්නේ නෑ. ඊටපස්සෙ ඒ තැනැත්තාට ඒ තමන්ගේ නිලය පිළිබඳව ගෞරවය නැතිවුනොත් මොකද වෙන්නේ, එතකොට ගරු නොකළ

යුක්තාටත් ගරු කරනවා. නොවැදිය යුක්තාටත් වදිනවා. එතකොට ඔය අපිට
 ජේන්තෙ අජේ රටේ ඉන්න සමහර අය, තමන්ගේ නිලය ගැන, තමන්ගේ
 තත්වය ගැන සැලකිල්ලක් නෑ ඕනම පහත් තැනකට ගිහිල්ලා, ඕනම පහත්
 වැඩක් කරන්නට ලැස්තියි, නිවට වෙන්නට ලැස්තියි, කුමක් නිසාද තමන්ගේ
 තත්වය තමන්ගේ තනතුර, තමන්ගේ භූමිකාව ඒවා ගැන කිසිම තැකීමක්
 නෑ ආත්මලාභය සඳහා. ඉතින් ඒ නිසා ආත්ම ලාභය සඳහා හෝ අනුන්
 පෙළීම සඳහා හෝ ධර්මය වැනසීම සඳහා හෝ නිලතල තනතුරු තත්වයන්
 භූමිකාවන් පාවිච්චි කරන එක යෝග්‍ය නැහැ. නමුත් ඒ නිලතල තත්වය
 භූමිකාවන් සුරක්ෂිත කරගන්නට ඕන කුමක් සඳහා ද, ලෝකය තුළ
 සද්භාවයන් බොහෝ කාලයක් පවත්වාගෙන යන්නට. ලෝකය තුළ යහපත්
 මානව සමාජයක් ගොඩනගන්න. යහපත් සංස්කෘතියක් පවත්වන්න, දහම
 පවත්වන්න. ගුණය පවත්වන්න, ඒ වටිනාකම් ටික ඉදිරියට ගෙන යන්නට
 නම් අර තත්වයන් තුළ තියෙන ඒ භූමිකා තුළ තියෙන ගරුත්වය ආරක්ෂා
 කරන්න ඕන. ඒ නිසා අපි මුලින් කතා කළේ ආත්ම ගරුත්වය. ආත්ම
 ගරුත්වය අනුන්ට දෙන්න පුළුවන් එකක් නෙවෙයි. ඒක තමන් තුළින්
 ඇතිවෙනවා. හැබැයි මේ නිලයට තනතුරට, භූමිකාවට තියෙන ගරුත්වය
 තමන් තුළින් වගේම සමාජයෙහිත් කියන දෙපැත්තෙන්ම රැකෙන්න ඕන
 දෙයක්, පාලනය කරගන්න. ඒ තත්වට ගැලපෙන්න තමන් වැඩකරන්නත්
 ඕන. නිලයට භූමිකාවට ගැලපෙන්න. දැන් මාතෘ භූමිකාව, පීතෘ භූමිකාව,
 ශ්‍රමණ භූමිකාවට ගැලපෙන්න තමන් වැඩකරන්නත් ඕන. තමන් වැඩ
 කරනවා වගේම සමාජයෙන් ඒ පිළිබඳව තියෙන අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවය
 ආරක්ෂා කරගන්නටත් අපි පරිස්සම් වෙන්නටත් ඕන. ඒ නිසා මගේ කටට
 ආපු පමණට මට හැම වචනයක්ම පාවිච්චි කරන්න බැහැ. ඇයි බැරි, ඒක මගේ
 අයිතිය, ඒක මගේ මානව හිමිකම. නිදහසේ අදහස් ප්‍රකාශ කරන්න පුළුවන්
 වෙන්න ඕන. එහෙම කියන්න පුළුවන්. එහෙම කිව්වයිත් පස්සෙ ඒ මගේ
 කටින් පිටවෙන වචනයට සමාජයෙන් එන අප්‍රසාදය පෞද්ගලිකව මට
 පමණක් නෙවෙයි සමස්ත සංඝයාට. ඉතින් ඒ නිසා අපිට ඉතාම ප්‍රවේසමෙන්
 කටයුතු කරන්න වෙනවා මේ දෙක අතර. මං මේ කටයුතු කරන්නෙ
 මාන්නයෙන්ද, මං මේ කටයුතු කරන්නෙ ආත්ම ගරුත්වය සහ භූමිකාවේ
 තමන්ගේ තත්වයේ ගරුත්වය ආරක්ෂා කරගෙන කටයුතු කරන්නද. මේවා
 ඉතාමත් ප්‍රවේසමෙන් අපි හඳුනාගන්නට ඕන. එහෙම හඳුනාගන්නෙ
 නැත්නම් අපි කිසිවක් නොසලකා හරින හුදෙක් නීතියට විතරක් කටයුතු
 කරන, එහෙම නැත්නම් පොතේ ලියලා තියෙන වාක්‍යයට විතරක් අවනත
 වෙන ඒවගේ බොහොම පල්ලෙහා මට්ටමකට අපි වැටෙන්නට පුළුවන්. ඒ

නිසා අනනිමානී බව වගේම ආත්ම ගරුත්වයත්, තමන්ගේ තත්වය නිලය භූමිකාව ආරක්ෂා කරගැනීමත් අවශ්‍යයි. හැබැයි එය අවභාවිත කරන්නේ නැතිව, එය මානයකට පරිවර්තනය කරගෙන එයට රැවටිලා තමන් විනාශ වෙන්නේ නැතිවෙන්නට විශේෂයෙන් ප්‍රත්‍යවේක්ෂණය අපිට අවශ්‍යයි.

නිලතල බලතල තනතුරු තානාත්තර වලින් ඔබ බබළන්නට නෙවෙයි, ඒ තනතුරු නිලතල බබළවන්නට උත්සාහ කරන්න. එහිදී ආත්ම ගෞරවය සහ තත්වය පාලනය කිරීම ගැන වැඩිදුරටත්, තවදුරටත් සැලකිලිමත් වන්නට කියන කාරණාව සහ මේ කාරණාවේදී හරි අර්පිම්ප්සීමෙන්, අරපරිස්සමින් කටයුතු කරන්නට කියන වග අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මතක් කලා. ඉතින් තවත් බොහෝ කරුණු කාරණා සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන්නට මත්තෙන් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයට පෙරාතුව අපි ආත්ම ගෞරවය කියන්නේ කුමක්ද, ඒ ආත්ම ගෞරවය අපි දියුණු කරගන්නේ සහ එය මානයට හසුවන්නේ කොහොමද, ඉන් අත්මිදෙන්නේ කොහොමද කියන කාරණය ගැන අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කලා. අපේ භාමුදුරුවන් අපි ඊළඟට කොටසට ගියොත්, පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් වංචක මානය කියන කාරණාවයි සාකච්ඡා කෙරෙන්නේ. දැන් පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් කියනකොට මේ වැඩසටහන එකට එකපෙළට නරඹපු බොහෝ පිරිසකට දැන් ඔබවහන්සේගේ පැහැදිලි කිරීම මතකයට නැගෙනවා. නමුත් භාමුදුරුවන් මේ මානය කියන කාරණාවත් එක්ක මෙය සැසඳෙන්නේ කොහොමද කියන වග අපි පැහැදිලි කරගමු.

ඔව් ඇත්තටම ගෙනාත් මහත්මයා අපි පසුගිය කාලෙ කතා කරපු විවිධ කරුණු මේ පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් මතුවෙන ආකාරය, ඒ කියන්නේ මසුරුකම පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් මතුවෙනවා. ඊළඟට ලෝභකම පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් මතුවෙනවා. රාගය පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් මතුවෙනවා. මෙහෙම විවිධ දුර්වලකම් පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් මතුවෙනවා. ඒ වගේම මේ මානයත් පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් මතුවිය හැකි ධර්මයක් කියන බව තමයි මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නේ. එතකොට මහානායක භාමුදුරුවෝ ඒ සම්බන්ධව මෙබඳු විවරණයක් කරනවා. ‘පින් පිණිස කළයුතු කාර්යයක් කළයුතුව තියෙන අවස්ථාවක ජනයා එයට ඉදිරිපත් වෙන්නට බියෙන් පසුබැස සිටින කල්හි සමහර විට එක් අයකුගේ සිත්හි පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් මානය පහළ වේ. ඉන් වංචිත වූ තැනැත්තේ මෙතෙක් ධනවතුන් කරන්නට ඉදිරිපත් නොවූ, මෙතක් ප්‍රභූන් කරන්නට ඉදිරිපත් නොවූ සැමදෙනාටම නුපුපුවන්ය කියන්නා වූ මෙම කටයුත්ත මම

කරමිසි ගර්වයෙන් එය කරන්නේය. අන්‍යයන් කරන කිනම් දෙයක් වුනත්
 තමා විසින් නොකිරීම බාලදුටු කොට සලකන සමහරුන් කෙරෙහිද
 මානය සමහර විට පුඤ්ඤකාමනා වේශයෙන් පහළ වේ. එතකොට අද
 කාලෙ පින්කම් කරන බොහෝ දෙනාගේ අවධානයට යොමු විය යුතු
 කාරණයක්. ඒ කියන්නේ දැන් මේ කියපු ටික අපි කාටත් පැහැදිලිසිනෙ. ඒ
 කියන්නේ අනිත් බොහෝ දෙනා ඉදිරිපත් නොවෙන තැනකදි කළයුතු
 පින්කමක් පිළිබඳව තමන් ඉදිරිපත් වෙනවා. එතකොට ඒක හොඳ ගුණයක්.
 කවුරුත් ඉදිරිපත් වෙන්නැත්නම් මම හරි ඉදිරිපත් වෙලා කරන්න ඕන කියන
 එක. නමුත් අපි ඒ ඉදිරිපත් වෙන්නේ කරන කාර්යයෙහි වටිනාකම තේරුම්
 අරගෙන යහපත පිළිබඳව හිතලාද, එහෙම නැත්නම් අනුත් සහ තමන්
 සන්සන්දනය කරමින්ද. ඒ පරමාර්ථය තමයි මෙතන වැදගත් වෙන්නේ.
 ඉතින් ඇත්තටම පින්කමකට අනිත් කෙනෙක් ඉදිරිපත් වෙන්නේ නැතිනම්
 තමන් ඉදිරිපත් වෙලා ඒක කළ යුත්තේ ඒ අවශ්‍යතාවය ඉටු කරන්නටයි.
 එතනදි මතුවෙන අවශ්‍යතාවය, යහපත ඉටු කරන්න. යහපත ඉටු කරනවා
 වෙනුවට ඒගොල්ලො කරන්නැත්නම් මම ඒක කරනවා කියලා පුද්ගල
 වශයෙන් සන්සන්දනය කරන්න ගිය තැනදි තමයි මේ අර්බුදය මතුවෙන්නේ.
 ඒ වගේම දැන් අපි සමහර වෙලාවට දකිනවා ආධාර එකතු කරන ලැයිස්තු
 හදනවානෙ. ඒ ලැයිස්තු හදනකොට සමහරු උපායක් හැටියටම කරන
 වැඩක් තමයි උඩින්ම ඉස්සෙල්ලාම ලියනවා ලොකු ගණන් ටිකක්. අහවලා
 මෙව්වර දුන්නා මෙව්වර දුන්නා කියලා. එතකොට ඊළඟට බලන අයට මේ
 කියන මානය ඇතිවෙනවා. ඒ කියන්නේ පුණ්‍යකාමනා වේශයෙන්
 මතුවෙනවා. නායක භාමුදුරුවො මෙතනදි කියනවා ඒ අනිත් අය අන්‍යයන්
 කරන කිනම් දෙයක් වුනත් තමා විසින් නොකිරීම බාලදුටු කොටත්
 සලකන සමහරු එතකොට අනිත් කෙනා මෙව්වර දීලා තියෙනවා නම් මං
 එහෙම දුන්නේ නැත්නම් ඒක මහා මදිකමක්. ඒ නිසා මමත් ඒ විදියට දෙන්න
 ඕන. දැන් මේක සමාජයේ සමහරු හොඳට තේරුම් අරන් තියෙනවා. තේරුම්
 අරන් තියෙන නිසා ඒගොල්ලො කෙරාටික කමට අර එහෙම හදන ලැයිස්තු
 වල එහෙම ලොකු ගණන් දාලා ලියනවා. එතකොට අනිත් අයත් ඒ විදියටම
 තමයි ලියන්නේ. උඩින්ම පොඩි ගාණක් ලියලා තිබ්බා නම් අනිත් ඔක්කොම
 පුංචි පුංචි ගණන් තමයි ලියන්නේ. එතකොට ඒ මොකක්ද වෙන්නේ, අපිට
 නොදැනුවත්වම අර අභිමානය, එහෙම නැත්නම් මේ කියන පුණ්‍යකාමනා
 මානය මතුවෙනවා. ඉතින් මේක තවත් විවිධ පැතිවලින් ක්‍රියාත්මක වෙන්නට
 පුලුවන්. දැන් සමහර අවස්ථාවලදි ඔය වෙළෙඳ උපායමාර්ග හැටියටත් මේවා
 පාවිච්චි කරනවා. ඒ කියන්නේ අනිත් කෙනා, උයන දැන්වීම් වලින්, වෙළෙඳ

දැන්වීම් වලින් සමහර වෙලාවට අනිත් අය ඒවා ගන්න හැටි, කන බොන හැටි ඒවා පෙන්වනවා. එතකොට අපි තුලන් ඇතිවෙනවා ආ එහෙම කරන්නට ඕන කියලා. එතකොට අන්න ඒ සැසඳීමම මේ පින්කම් පිළිබඳව ඇතිවෙනවා. ඒ ඇතිවුනාම තමයි අර පටලවිල්ල සිද්ධ වෙන්නෙ. නමුත් යම්කිසි කෙනෙක් යමක් කරන්නට ඉදිරිපත් නොවෙන තැනකදි සහ ඇත්තටම තමන් වැඩිපුර කැපවෙන්නට ඕන තැන හරියට හඳුනාගෙන කැපවෙන්නට පුළුවන්නම් ඒක ඉතාම ශ්‍රේෂ්ට ගතියක්. ඒක විවාර පුරවකව කුසල් කරන කෙනෙකුට විතරයි ඒක කරන්න පුළුවන්. දැන් එක අවස්ථාවක අපේ සද්ද්‍රව්‍ය සංවිධානයේ සභාපතිතුමා, ආචාර්ය අධිකාරම් මැතිතුමා එතුමා කරපු එක පින්කමක් ගැන සිහිපත් කලහම මට පුදුම හිතුවා ඇත්තටම. අපි ඔය යුද්ධෙ පවතින කාලෙ පාගමන් පහක් සංවිධානය කලා එතුමා. මේ සද්ද්‍රව්‍ය සංවිධානයේ ඉඳලා. අනුරාධපුරයේ රුවන්වැලි සෑයට, මහියංගණයේ මියුගුණ සෑයට, කතරගම කිරිවෙහෙරට, නුවර දළදා මාලිගාවට සහ කැළණි විහාරයට. එතකොට මේ පා ගමන් වලින් මහියංගණේ පා ගමන ගිහිල්ලා සියලු දෙනාම නවාතැන් පලක නැවතුනා. ඊටපස්සෙ දැන් පහුවදා පින්කම කරන්න සූදානම් වෙනකොට දැන් හැමෝම අර පින්කම සඳහා එක එක දේවල් පරිත්‍යාග කරන්න ලැස්ති වුනා. මම මල් ගේන්නම්, මම තෙල් ගේන්නම්, මම කිරිපිඬු වලට හාල් ටික ගේන්නම්, ඔහොම ඔහොම දැන් අර පූජා භාණ්ඩ හැටියට තියන සියල්ලම සඳහා හැමෝම ඉතින් පොර කකා වගේ ඒ ගොල්ලො ඉදිරිපත් වුනා. එතකොට සභාපතිතුමා සද්ද්‍ර නැතිව හිටියා. ඒ මොකකටවත් මම මෙහෙම භාරගන්න ඕන කියලා කලබල වුනේ නෑ. ඊටපස්සෙ දැන් පින්කම ඔක්කොම සියල්ල නිම කලා. ඉතින් එතුමා මොකකටවත් දායක වුන් නෑ වගේ එකක් තමයි දැන් හැමෝටම පෙනුනෙ. පස්සෙ මම එතුමාගෙන් ඇහුවා ඇයිද මහත්තයා නිශ්ශබ්දව හිටියෙ, අර හැමෝම එක එක දේවල් වලට සම්බන්ධ වුනා, දායක වුනා, මහත්මයා ඒ මොකකටවත් දායක වෙනවා දැක්කෙ නැහැනෙ කියලා. පස්සෙ එතුමා කිව්වා, නෑ මං දායක වුනා කිව්වා. මං ඇහුවා මොකේටද දායක වුනේ, පස්සෙ කිව්වා හැමෝටම අමතක වෙච්චි එකක් තිබුනා කිව්වා. ඒ මොකක්ද දැන් ඔය පූජා කරන දේවල් වලට හැමෝම දැගළවා මිසක් මේ නවාතැන්පලේ ගාස්තුව ගෙවන්න කාටවත් මතක් වුන් නෑනෙ කිව්වා. මොකද ඒ ගොල්ලන්ට හිතුවනෙ ගාස්තු ගෙවීමක් හැටියට. බිලක් ගෙවනවා. පින්කමක් නෙවෙයි ඒක බිලක් ගෙවන එකක්. අර දැන් මල් ටික පූජා කලොත් තමයි පින්කම. එතකොට එතුමා කියනවා දැන් මේ සියලුදෙනාම මේ පින්කම් ටික කරගත්තෙ මේ නවාතැනේ සුරක්ෂිතව හිටපු නිසානෙ. ඒ ගොල්ලන්ට ඇවිල්ලා නවතින්න තැනක් තිබුනා නම් මල් පූජා

කරන්න හම්බෙන් නෑ, කිරිපිඩු පූජා කරන්න හම්බෙන් නෑ, මොකක්වත්
 කරන්න හම්බෙන් නෑ, එතකොට දැන් මේ නවාතැනේ අවශ්‍ය සුරක්ෂිත බව,
 හොඳට පහසුවෙන් නිදාගන්න, එතකොට ගිලන්පස ටික, දානෙ ටික, මේ ටික
 මෙනෙ පහසුවෙන් සකසාගන්න පුළුවන් වුනු නිසා තමයි මේ සියලු දෙනාටම
 පහසුවෙන් පින්කම් කරන්න පුළුවන් වුනේ. ඒ නිසා හැමෝටම අමතක වෙච්චි
 ඒ කාරණයට ඒ බිල ගෙවලා මම දායක වෙලා අර සියලු දෙනාම කරපු පින්කම්
 සියල්ලටම මම පදනම හැදුවා. එතකොට ඒ සියලුදෙනාම යම් කුසලයක්
 කලාද, ඒ සියල්ලෙහි කොටස්කරුවෙක් වෙනවා තමන්. එතකොට දැන්
 ඒගොල්ලො එහෙම කරනවා නම් මං මෙහෙම කරන්නට ඕන කියලා
 නෙවෙයි. ඒ ගොල්ලො එහෙම කරන්නෙ නැති නිසා මම ඉදිරිපත් වෙලා, ආ
 ඒගොල්ලො කවුරුවත් කරන්නෙ නැති වැඩේ දැන් මේ මම කරනවා කියලා
 එහෙමත් නෙවෙයි. හරියට අවශ්‍යතාවය හඳුනාගත්තහම, මොකක්ද
 කරන්න ඕන කියලා තේරුම් ගත්තහම ඒ අවශ්‍යතාවය අපිට ඉටු කරන්නට
 කැප කිරීමක් කරන්නට පුළුවන් නම් ඒක තමයි හැබැම පරිත්‍යාගය, ඒක
 තමයි හැබැම කුසලය. ඉතින් අද වෙලා තියෙන්නෙ මේ කුසල් කරනකොට ඒ
 විය යුතු යහපත සහ එයින් සමාජයට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය කියන ප්‍රධාන
 කාරණය අමතක වෙලා ගිහිල්ලා, එක්කො තමන්ට ලැබෙන පින් ගැන
 කල්පනා කරන්න ගිය ගමන්ම කුසල තෘෂ්ණාවක් ඇතිවෙනවා. කුසලය
 කියන්නෙ තෘෂ්ණාවෙන් තොරවූ මනෝභාවයක්. හැබැයි ඒ කුසලය පිළිබඳව
 ඇතිවෙනවා තෘෂ්ණාවක් කුමක් නිසාද ඒකෙන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභය ගැන
 හිතලා. එතකොට ඒ ප්‍රතිලාභය ගැන තෘෂ්ණාවෙන් කරන කුසලය ප්‍රඥා හීන
 කුසලයක්. ඒක පාරමිතාවක් වෙන්නෙ නෑ, කෙලෙස් නසන්නට උපකාර
 වෙන්නෑ, තණ්හා මාන දිට්ඨි වලින් කෙළෙසුණු දුර්වල මනෝභාවයක්.
 එතකොට අනිත් පැත්තෙන් මේ පින්කම අනිත් අය කරන්නෙ නැත්නම් මම
 කරනවා, ඒ ගොල්ලන්ට බැරිවෙච්ච වැඩේ මම කරනවා කියලා හිතනකොට
 එතන මානය. එතකොට මම තමයි දැන් මේ පින්කම කලේ කියලා
 හිතනකොට එතන දිට්ඨිය. එතකොට ප්‍රතිඵලය ගැන බලාගෙන ඒක ගැන
 අපේක්ෂාවෙන් කරනකොට තෘෂ්ණා මූලික වෙනවා. අනික් කට්ටියට
 කරන්න බැරි වෙච්චි වැඩේ මම ඉදිරිපත් වෙලා කලා කියලා හිතනකොට
 මාන්තය ඇතිවෙනවා. මම මේ පින්කම කරගන්නා කියලා හිතනකොට
 සක්කායදිට්ඨිය මතුවෙනවා. එතකොට මේ විදියට තණ්හා දිට්ඨි මාන වලින්
 කෙළෙසුණු කුසලය ඉතාම දුර්වල ලෞකික ප්‍රතිඵලයක් ඇති කරන්නට
 පමණයි හේතුවෙන්නෙ. ලෝකෝත්තර ප්‍රතිඵල ගෙන දෙන්නට කෙලෙස්
 නසන්නට උපකාර වෙන්නෙ නෑ. ඉතින් ඒ සියලු පටලැවිලි ඇතිවෙන්නෙ

ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක් නැති නැත. ඉතින් ඒ නිසා දැන් අපි මෙනෙදි තේරුම් ගන්න ඕන මේ වගේ තත්වයකින් අපි කොහොමද මිදෙන්නේ කියන එකයි.

හාමුදුරුවනේ ඔය කාරණාව පැහැදිලි කරනකොට මට හිතූනා මෙහෙමත්. දැන් අපි තුළ යම්කිසි කාරණාවක් කිරීමේ අදහසක් එන්නට පුළුවන්, ගොඩනගන්නට උවමනාවක් තියෙන්න පුළුවන්. දැන් අර ඔබවහන්සේ නිතර කිව්වනෙ ඒ අය කලේ නෑ, ඒ නිසා මං මේකට ඉදිරිපත් වුනා. එතකොට මෙවැනි තත්වයක් පහළ වෙනකොට යම්කිසි වේගයකින් අපිට පුඤ්ඤකාමනා වේගයෙන් අපිට වංචක මානයට හසුවෙන්න පුළුවන්. එවැනි තත්වයකදී අපේ හාමුදුරුවනේ මොකක්ද පිළියම ඒ තත්වයේ ගැව් නොගැව් අපිට බේරී යන්නට පුළුවන්.

ඇත්තටම දැන් අපට අපේ පෘථග්ජන ස්වභාවය සහ සසරේ ඇබ්බැහි සමඟ, මේ ජීවිතේ ඇබ්බැහි සමඟ මුලින්ම එන්නෙ ඔය කිව්ව ස්වභාවය වෙන්න පුළුවන්. අරයා කවුරුවත් කරන්නැති වැඩේ දැන් මම කරන්න ඕන. එතකොට මෙහෙම කලායින් පස්සෙ මේකෙන් ලොකු පිනක් සිද්ධ වෙනවා. මට මේකෙන් ලොකු ප්‍රතිලාභයක් ලැබෙනවා. එහෙම අපිට මුලින්ම හිතෙන්න පුළුවන්. හැබැයි හිතූනා වුනත් දෙවෙනුව අපි කල්පනා කරන්න ඕන නෑ මේක සුදුසු මානසික තත්වයක් නෙවෙයි. දැන් මේ සන්සන්දනය කර කර හරි අනුන් එක්ක සසඳලා හරි ප්‍රතිඵලය දිහා බලාගෙන නෙවෙයි අපි කුසලය කළයුත්තේ. කුසලය කළයුත්තේ එහි මූලික පරමාර්ථය හඳුනාගෙන. පරමාර්ථය කියන්නෙ මොකක්ද, මේකෙන් ලෝකෙට සිද්ධ වෙන යහපත. මේක සිදුකිරීමේ අවශ්‍යතාවය. අන්න ඒ අවශ්‍යතාවය සහ එයින් ලොවට සිද්ධ වෙන යහපත ගැන හිතලායි කුසලය සිද්ධ කළ යුත්තෙ. එහෙම නම් මේ කරන්න යන වැඩෙන් ඇත්තටම ලෝකෙට සිද්ධ වෙන යහපත මොකක්ද, ඒ යහපත මෙනෙදි කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මොකක්ද, අන්න ඒ විදියට අපි අඩුතරමින් අර මුලින්ම අපිට නිවැරදි මනෝභාවය ඇතිනොවෙන්න පුළුවන්. හැබැයි අපි දෙවෙනුව හරි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා අර මූලයට යන්න ඕන. මොකක්ද පින්කමේ පරමාර්ථය, මොකක්ද මේකෙන් කෙරෙන යහපත, එතකොට ඒ යහපත මෙතෙක්ට අවශ්‍යද? අවශ්‍ය නම් ඒක මං මෙතෙක්ට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. අනිත් අය ක්‍රියාත්මක වෙනවා නම් මං ඒකට පොරකන්න දෙයක් නෑ, ඒකයි දැන් අර සභාපතිතුමා කිව්වෙ. දැන් අනිත් අය ඔක්කොම මම කිරිපිඩු හදන්නෙ, මම මල් ගේන්නෙ, මම තෙල් ගේන්නෙ. ඒකට මම සභාපති ඔයගොල්ලොන්ට වැඩිය මමයි ඒකට දායක වෙන්න ඕන කියලා ඕනනම් එතුමාට මැදිහත් වෙන්න තිබ්බානෙ. ඉතින් එහෙම ඕන නෑ, ඒ සියලු දෙනා එකතු කරගෙන මේ ගමන අරන් ගියේ එතුමා. ඉතින්

ඒගොල්ලො ඒකට දායක වුනා කියලා එතුමාට පිංකමේ අඩුවක් වෙන්නෙ නෑ, පිංකම කියලා කියන්නෙ සල්ලිවත්, මල්වත්, කෑමවත් නෙවෙයි. ඒ සියල්ල පාදක කොටගෙන අපේ මනසේ පහළ වෙන යහපත් චේතනාව. එතකොට ඒ යහපත් චේතනාව මූලික කොටගෙන තමයි ඒ ගමන සැලසුම් කලේ. රටටම ශාසනයටම යහපතක් කරන්න. ඉතින් ඒ යහපත සඳහා මූලික අදහස ඇති කරගෙන ගියාට පස්සෙ ඒ මල්ද පූජා කරන්නෙ, තෙල්ද පූජා කරන්නෙ කියන එක එතරම් විශේෂත්වයක් නෑ, එතකොට ඒ පොඩි පොඩි දේවල් වල අපි එල්ල ගන්නෙම අපිට මූලික පරමාර්ථය ගැන පැහැදිලි දැක්මක් නැතිවෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා අපි මනස හුරු කරලා තියෙන විදියත් එක්කලා අපි එල්ලගන්නේ පොඩි පොඩි තැන් වල වෙන්න පුලුවන්. අදට වුනත් අපේ මනසෙන් අපි සමහර වෙලාවට ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලනකොට ඒ සුපුරුදු පොඩි තැනකින් තමයි අපි එල්ලෙන්නෙ. ඒ පින්කම කරගන්න ඕන කොහොමහර්, එතකොට අපිට සසරේ මේ විදියට විපත්ති ඇතිවෙන එකෙන් වළක්වගන්නට පුලුවන්. මේ පින්කම කරලා තිබ්බොත් අපිට සසරේ මේ යහපත වෙනවා. එතකොට ඔතනින් තමයි අපි මුලින්ම අල්ලන්න උත්සාහ කලේ. එතකොට තමයි අපේ මනස ඇබ්බැහි වෙලා තියෙන රටාව. ස්වභාවය ඒක. හැබැයි අපි දැනුවත් වෙනකොට ටික ටික ඒක වෙනස් කරන්න ඕන. අර මුලින්ම එන අදහස ඒක වුනාට දෙවෙනුව අපි හිතලා කල්පනා කරලා හරි නිවැරදි මනෝභාවය මතුකරගන්න ඕන. මෙහෙම කාලයක් පුහුණු කරනකොට තමයි ඒ හැබෑ නිරවද්‍යභාවය අපේ මනස තුළින් අවදිවෙන්නට ගන්නෙ. ඉතින් නිරවද්‍ය මනෝභාවය කියන්නෙ මොකක්ද, මේ කරන පින්කමෙන් ලෝකෙට සිද්ධ වෙන යහපත මොකක්ද, මෙහි අවශ්‍යතාවය මොකක්ද, දැන් අපි හිතමු උදාහරණයක් හැටියට ගන්නහම බුද්ධ පූජාවක් තියනවා කියලා. බුදුහාමුදුරුවො ජීවමානව නැහැනෙ. එතකොට බුදුහාමුදුරුවන්ට පූජාවක් තිබ්බා කියලා බුදුහාමුදුරුවන්ට යහපතක් වෙන්නෙ නෑ, එහෙනම් ඒකෙ යහපත වෙන්නෙ තමන්ට. තමන්ට යහපත වෙන්නෙ කොහොමද, බුදුගුණ සිහිකිරීම තුළ. බුද්ධානුස්සතියක්, බුද්ධාලම්භන ප්‍රීතියක්, බුදුගුණ සිහිකරගත්තු ගුණගරුක භාවයෙන් ඇතිවෙන කුසල චේතනාව. එහෙමනම් එතනදි අවශ්‍යතාවය තමයි අනිත් අයත් එක්ක සන්සන්දනය කරන එක නෙවෙයි, අරයාගේ පූජාව මොකක්ද මෙයාගේ පූජාව මොකක්ද, ඒවත් එක්ක සසඳන එක නෙවෙයි, තමන් තුළ අවංකවම ගැඹුරින්, ශ්‍රද්ධාවෙන්, නුවණින්, බුදුගුණ සිහිපත් කරගෙන ඒ පූජාව සිද්ධ කිරීම. ඒ නිසා අන්න ඒ විදියට මූලික පරමාර්ථය හරියට

හඳුනාගන්නොත් තමයි මානයට හසු නොවී අපි ඒ කරන කුසලය නිවැරදිව කරන්න පුළුවන් වෙන්නෙ.

සුපින්වතුනි අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කලේ පුණ්‍යකාමනා වේශයෙන් වංචක මානය කියන කාරණාව. ඉතින් අද දවසෙන් පුරා භෝරාවකට ආසන්න කාලයක් අප මේ පිළිබඳව ඔබත් සමඟින් සාකච්ඡා කලා. මේ වැඩසටහනේ තවත් ඉදිරි කොටස ඉදිරියේදී බලාපොරොත්තු වෙන්න, අපි අද දවසේ වැඩසටහන නිමාවට පත් කරන්නටයි මේ සූදානම. ඒ මන්නෙන් අද දවසේත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා මේ වැඩසටහනට වැඩම කරලා සිය කාලය ඉතාමත්ම ගුද්ධාවෙන් අප වෙනුවෙන් කැප කරන්නට වැය කරන්නට මේ වැඩසටහන ඉතාම අර්ථ සම්පන්න වැඩසටහනක් බවට පත්කරගෙන ශ්‍රාවක ප්‍රේක්ෂක සියලුම දෙනාට තමන් තුළ ඇතිවන වැරදි නිවැරදි කරගෙන ධර්මානුකූල මග කියාදෙන්නට අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, පූජ්‍යපාද ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඔබවහන්සේට අදත් අප පින් පෙන් පුණ්‍යානුමෝදනා කරනවා අපේ භාමුදුරුවෙන් බොහෝමත්ම පින් අපි වෙනුවෙන්, රට වෙනුවෙන්, මේ වැඩසටහනට වැඩම කිරීම සම්බන්ධයෙන්. ඉතින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහනේ අපිට සහයෝගය ලබාදුන් සියලුම දෙනාට, අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින්, විශේෂයෙන් මතක් කරනවා ඔබට මේ වැඩසටහන දියුණු තාක්ෂණයත් සමඟින් රූපවාහිනියේ Peo TV 95 නාලිකාවෙන් නරඹනවා සේම, ඔබට හැකියාව තියෙනවා සියලුම Youtube නාලිකාවෙනුත් මේ වැඩසටහන නරඹන්නට. ඒ වගේම මුහුණුපොතෙනුත් ඔබට හැකියාව තියෙනවා මේ වැඩසටහනට අපිට අදහස් එකතු කරන්නට. ඉතින් ඒ සඳහා එකතුවෙන්නට කියන ආරාධනය විවෘත ආරාධනය ඔබට සිදු කරමින්, අදට මෙම වැඩසටහන මෙලෙසට නිමා කරනවා. සමුගන්නා මොහොතේ අප විශේෂ දහම් පණ්ඩිතයකින් සමුගන්නම්. කන්දක් තිබුනු පලියට එහි මැණික් නැත. කැලයක් තිබුනු පලියට එහි සඳුන් නැත. ගජයෙක් සිටින පලියට ගජමුතු නොමැත. ඔළුවක් තිබුනු පලියට මිනිසෙකු නොමැත. ඒ නිසා මිනිසෙක් වුනාට ඔබ එය බුද්ධිමත් බාවයට, එය ධර්මානුකූල භාවයට හරවා නොගතහොත් ඔබේ ජීවිතයෙනුත් ඒ අසම්පූර්ණ තත්වයකට පත් කරන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒ වගේ නිතර සිතමින් සම්පූර්ණ මිනිසෙක් බවට, දහමේ සෙවන ලබන්නට කියලා ආරාධනයත් කරමින් අප අදට වැඩසටහන නිමාවට පත්කරනවා. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබට, රටට යහපතක්ම වේවා!

<https://www.youtube.com/watch?v=TjAz5bmphqA>

19 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝ වේවා! යහපතක්ම වේවා සියලු රූපවාහිනිය සියලුන් තරඹන ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට. අදත් සුපුරුදු විලසට මෙලෙසට අරඹන්නට අපට අවසර මේ ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ. අද වැඩසටහන ආරම්භයට වැඩසටහන් පෙළගැස්මේ ආරම්භයේ සිටම සුපුරුදු විලසට මෙලෙසට වැඩම කරන්නට යෙදුනා නම කියන්නට අවසරයි අනිපූජනීය, ආවායඝී කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, අපේ භාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් නමස්කාර පූර්වකව ඔබවහන්සේව මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නවා. උන්වහන්සේ සමගිනුයි අද දවසේ සුපුරුදු විලසට අප සුදානම් වන්නේ සදහම් සාකච්ඡාව එකතු කරන්නට. අපේ භාමුදුරුවනේ පසුගිය කාලෙ පුරාවටම මහාවායඝී රේරුකානේ වන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පන්හිදෙන් රචනා වුනු මේ වංචක ධර්ම පිළිබඳව ලියැවුනු අපුරු ග්‍රන්ථයේ අපේ භාමුදුරුවනේ පසුගිය වැඩසටහන් කිහිපයේම පෙළගැස්මේම කතාබහට ලක් කලා, මානය කියන කාරණාව මුල් කරගෙන, ගුරුකොට ගෙන. දැන් අවසන් අදියරේ තවත් මාතෘකා කිහිපයකට අපි අවධානය යොමුකලොත් භාමුදුරුවනේ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් වංචක මානය කියන තැනට අපිට අද එන්න සිද්ධ වෙනවා. පරාර්ථය නොඑසේ නම් තවත් පිරිසක් විසින් සිදුකරන කැප කිරීම මහා අගයකිරීමක් විදියට බුදුදහම සලකනවා. එයයි බුද්ධ දේශනාව. අපේ භාමුදුරුවනේ පරාර්ථකාමයම, අවසානයේ මානයට වංචක ධර්මයක් විදියට හසුවෙන්නෙ කොහොමද කියන කාරණාව අපි විග්‍රහ කරගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! අද දවසේත් අපි සුපුරුදු පරිදි වංචක ධර්ම පිළිබඳව මේ සාකච්ඡාවේදී අපි පසුගිය වැඩසටහන් දෙකක පමණ මානය පිළිබඳව කතා කලේ. එතකොට අද දවසේත් එහි තව කොටසක් ගැනයි ගෙනාත් මහත්මයා එතකොට අවධානය යොමු කලේ. මෙතනදී දැන් අපි හැමවිටම අපි වංචක ධර්ම වලදී කතා බහ කරන්නෙ සාමාන්‍ය සමාජය තුළ කුසල ධර්ම හැටියට හඳුනාගත්තු කාරණාම තමයි අපිට මේ වංචක ධර්ම හැටියට ඒ ඒ ස්වරූපයෙන් තමයි මතුවෙන්නෙ. ඒ නිසා තමයි අපිට මේවා හඳුනාගැනීමේ තියෙන දුෂ්කරතාවය මතුවෙන්නෙ. එතකොට පරාර්ථකාමතාවය කියලා කියන්නෙ ඉතාම උසස් මානසික ගුණංගයක්. ඒ තත්වයට අපේ මනස ගෙනෙන්නට දීර්ඝ කාලයක් සපරේ පුහුණු කරන්න

ඕන, මොකද හැමවිටම පුද්ගලයෝ කුසල් දහම් කරන්නට පෙළඹෙන්නේ ආත්මලාභය මූලික කොටගෙන. එතකොට ආත්මලාභයෙන් ඔබ්බට ගිහිල්ලා අනිත් කෙනෙකුට යහපතක් වෙන්නට ඕන අනුන්ගේ අර්ථය සිද්ධ කරන්නට ඕන කියලා යම්කිසි කෙනෙකුට හිතන්න පුළුවන් නම් එතන මනුස්ස ධර්මය දියුණු වුනු ඉතාම පුළුල් සංකල්පයක් එතන පවතිනවා. ඒ නිසා තමයි සමාජය තුළ හැමවිටම පරාර්ථකාමීත්වය උදාර ගුණයක් හැටියට සමාජයේ හඳුන්වන්නේ. නමුත් දැන් මේ කියන ගතිලක්ෂණය කෙනෙක් තුළ ඇත්තටම ක්‍රියාත්මක වෙන්නත් පුළුවන්. ඒවගේම ඒ ස්වරූපයෙන් මේ මානය මතුවෙන්න පුළුවන්. ඒක කොහොමද සිද්ධ වෙන්නේ කියන එක තමයි මහානායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නේ. එතකොට උන්වහන්සේ ග්‍රන්ථයේ මේ විදියට විස්තරයක් කරනවා. ‘යම්කිසිවකු විපතට පත්ව වෙසෙන කල්හි ඔහුට පිහිටවන්නට කිසිවකු ඉදිරිපත් නොවන බව දන්නා තැනැත්තා කෙරෙහි සමහරවිට පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් මානය පහළ වේ. ඉන් වංචිත වූ තැනැත්තේ පොහොසතුන්ය, පරාර්ථකාමීන්ය, රටට ජාතියට වැඩ කරන්නන්ය කියා සිටින සිටිවකු පිහිට නොවන මොහුට මම පිහිට වෙමිසි ගර්වයෙන් විපතට පත් තැනැත්තාට උපකාර කිරීමට ඉදිරිපත් වන්නේය.’ එතකොට දැන් අනුන්ට උපකාර කරන එක මේක පුද්ගලිකව සිද්ධ කලත් එහෙම නැත්නම් යම්කිසි සංවිධානයක් හැටියට සිද්ධ කලත් සාමූහිකව එකතු වෙලා කලත් ඒක ඉතාමත්ම වැදගත් කාරණයක්. දැන් එතකොට මෙහිදී කියන්නේ අර එබඳු අවශ්‍යතාවයක් මතුවෙලා තියෙනවා, හැබැයි කවුරුවත් ඒකට ඉදිරිපත් වෙන්නේ නෑ. ඒ ඉදිරිපත් නොවෙන අවස්ථා වලදීත් අපේ මනසේ අපිටත් නොදැනුවත්වම මතුවෙන්නට පුළුවන් එහෙම නම් කවුරුත් කරන්නැති මේ වැඩේ මම කරන්න ඕන. එතකොට දැන් එතන තියෙන විශේෂත්වය තමයි අර අනුන්ට උපකාර කිරීමේ මූලික පරමාර්ථය කියන එක දෙවෙනි තැනට ගිහිල්ලා එතන මූලික වෙලා තියෙන්නේ කවුරුත් කරන්නේ නැති නිසයි දැන් මේකට මං අතගහන්නේ. එතන තමයි අර වංචනික විදියට අපේ මනසේ මානය මතුවෙන්නේ. ඉතින් එබඳු තැන්වලදී අපිට නොදැනුවත්වම සමහර වෙලාවට ලොකු කැපකිරීමක් කරන්න පුළුවන්. හැබැයි ඉතින් අපිට බාහිරින් බැලුවාම පෙනෙනවා මානයෙන් හරි අනුන්ට උදව් කරන එක හොඳයි නේද කියලා. ඒකෙන් බාහිර සමාජයට යම්කිසි ප්‍රතිලාභයක් අත්වෙනවා. ඒකෙ කිසි තර්කයක් නෑ හැබැයි ඒ කරන ක්‍රියාව තුළ ඔහුගේ මනසේ අවශ්‍ය පිරිසිදු බව පවතින්නේ නැති නිසා ඔහුට ඒක ගුණයක් හැටියට වර්ධනය කරන්න පහසු නැහැ. දැන් අපිට යම්කිසි කුසලයක් කරනකොට ඒකෙන් ලෝකෙට සිද්ධ වෙන යහපත වගේම අපේ

මනෝභාවයන් නිවැරදි තැනක පිහිටියෙන් තමයි ඒක ගුණයක් හැටියට, පාරමිතාවක් හැටියට වර්ධනය කරන්න පුළුවන් වෙන්නෙ. එහෙම නැතිව අපි මීට පෙරත් කතා කලානෙ කරන කුසල් දහම් වල පින්කම් වල පැති දෙකක් තියෙනවා කියලා. භෞතික ක්‍රියාවක් තියෙනවා, මානසික ක්‍රියාවලියක් තියෙනවා. දැන් මේ වගේ අවස්ථාවලදී භෞතික ක්‍රියාවලිය කොහොමත් සිද්ධ වෙනවා. මාත්තයෙන් කළත්, එහෙම නැත්නම් කුසලය පිළිබඳව තමන්ට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය පිළිබඳව තෘෂ්ණාවෙන් කලා වුනත් එහෙම නැත්නම් දිවියේත් කළත්, අපි පහුගිය සතියේත් කතාබහ කලා තණ්හා, දිවියි, මාන කියන මේ ධර්මවලින් අපේ සිත කිළිටි වුනාම එතන තවදුරටත් කෙලෙස් නසන්නට පුළුවන් ඉඩකඩක් සැකසෙන්නෙ නැහැ. පාරමිතාවක් වෙන්නෙ නැහැ. නමුත් ඒ මනෝභාවයන් මූලික කරගෙන කරන දෙයින් වුනත් සමාජ සුභසාධනයක් වෙන්නට පුළුවන්. ඉතින් ඒ සමාජ සුභසාධනය වගේම අපට ඒක භවෙන් භවේ දියුණු කරන ගුණයක් හැටියට පවත්වාගන්නට ඕන නම් අපිට එතන ඇතිවෙන මානසික තත්වය මොකක්ද කියලා පරිස්සමෙන් විමසා බලන්නට වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා මේ වගේ දුර්වල මනෝභාවයන් පවත්වාගෙන අපි කටයුතු කරනකොට සමාජය තුළ යම්කිසි යහපත් යාන්ත්‍රණයක් අපිට පෙනෙන්න ගන්නවා. හැබැයි එය තුළ සංවර්ධනය වුනු පුද්ගල පිරිසක් අපිට හඳුනාගන්නට බැරිවෙනවා. දැන් මං හිතන්නෙ ලංකාවේ එහෙම අපිට ගොඩාක් වෙලාවට පෙනෙන්නෙ මේ අර්බුදය. ඒ කියන්නෙ මිනිස්සු දන්දෙනවා, පින්කම් කරනවා, අනුන්ට උදව් කරනවා. එතකොට මං හිතන්නෙ දැන් අපි මීට පෙරත් කතා කලා, සුනාමි ව්‍යසනයෙන් විපතට පත්වෙච්චි පිරිස, ඊළඟට විවිධ ගංවතුර වලින්, නියඟයන්ගෙන් එහෙම විපතට පත්වෙනකොට ලෝකයේ දියුණුයි කියන රටවල් වලවත් නැති තරම් බොහොම ඉක්මණට වේගවත්ව අපේම අය එකතුවෙලා අපේ පිරිස නැවත ගොඩගෙන යථා තත්වයට පත්කරන්න ලංකාව සමත් වුනා. දැන් සුනාමි ව්‍යසනය සම්බන්ධව පසු විපරම් කරනකොට බොහෝ දෙනා කියලා තියෙන්නෙ ඇමරිකාව වගේ රටක් ගත්තහම ඒ රටකට වත් ඉක්මණට දැන්, ඉංග්‍රීසියෙන් කියනවානෙ ඒක recover කරගන්නවා කියලා. නැවත යථාතත්වයට පත්කරගන්නවා. එතකොට එහෙම යථාතත්වයට පත්කරගන්න ඒ වගේ බොහෝම දියුණුයි කියන රටකවත් ක්‍රියාත්මක නොවෙන තරම් වේගවත්ව අපේ ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වෙලා තිබුනා ඒ ව්‍යසනයෙන් සියලු දෙනාම ගොඩගෙන සියලු දෙනාම යථා තත්වයට පත්කරගන්න. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක් වෙලන්. එතකොට එහෙම නම් ඔච්චර ලොකු පරාර්ථයක් අපේ මිනිස්සු අතින් සිද්ධ වෙනවාද. එතකොට

නමුත් අනිත් අතට බැලුවොත් පස්සෙ කවුරුහරි දියුණු වෙන්නට උත්සාහ කරනකොට ඒ මනුස්සයාව පල්ලෙහාට දාන්න, කොහොම හරි ඒකට කෙණෙහිලිකමක් කරන්න, ඒ දියුණුව වළක්වන්න, ඊර්ෂ්‍යා සහගතව කටයුතු කරන්න, ඊළඟට අනිත් කෙනාගේ තනතුරට, අනිත් කෙනා ඉහළට යනවට ඒකට පෙත්සම් ගහන්න ඒ අනිත් කවුද ඉදිරියෙන් ඉන්නෙ කියලා බැලුවාත් ඒත් ගොඩාක් වෙලාවට අපිට එහෙම හංවඩුගහනවා නෙවෙයි හැබැයි ලංකාවේ එහෙම කරන අයත් අපිට වැඩිපුර හමුවෙනවා. ඉතින් මෙහෙම වෙන්නෙ කොහොමද, අර තරම් පරාර්ථකාමීව අපේ අය ගොඩ ගන්න නැවත යථා තත්වයට ගන්න ක්‍රියාත්මක වෙන රටේ ඇයි ද අර විදියට ගැටළු මතුවෙන්නෙ. ඉතින් ඒකට ප්‍රධාන හේතුව තමයි මෙන්න මේ විදියට ඒ පරාර්ථකාමී හැඟීමක් මතුවුනාට ඒක නිවැරදි මානුෂීය ආකල්පය තුළින්ද ඒ මතුවෙන්නෙ. ඇත්තටම ඒ මං විතරක් නෙවෙයි අනිත් අයත් හොඳින් ඉන්නට ඕන, මගේ ශක්ති ප්‍රමාණයෙන් අනිත් අයව රැකගන්නට ඕන. අනුන්ට විෂයක් වෙච්චි තැනදි මම උදව් කරන්න ඕන, එතකොට ප්‍රබලයාගේ ධර්මතාවය තමයි දුර්වලයා ආරක්ෂා කිරීම කියන මේ මූලික ගුණය හැබැවට පිහිටලාද අපි කටයුතු කරන්නෙ, එහෙම නැත්නම් අර තණ්හා මාන දිවියි වලින් වසඟ වෙලාද. මෙන්න මේ කාරණය අපි නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්නට ඕන. ඉතින් ඒක මේ ගිහියන්ට කියන කතාවක් විතරක් නෙවෙයි, පැවිදි වූ අපිත්, ඒ වගේම ගිහි භවතුනුත් දෙපිරිසම මේ පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙන්නට ඕන. මොකද ඒ ගුණධර්ම හෝ දුර්ගුණ වලට ගිහිපැවිදි කියන ප්‍රශ්නයක් නෑ. කෙස් කපලද ඉන්නෙ නැද්ද, ඇඳුම සිවුරද සරමද කලිසමද ඒවා ගුණධර්ම වලට අදාළ නෑ. අපි හිතන පතන විදිය නිතර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා නිවැරදි කරගන්නෙ නැතිනම් ඕන මොහොතක වංචක ධර්ම වලට හසුවෙන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා බහුලවම සමාජයේ පරාර්ථකාමීත්වය, පුණ්‍යකාමීත්වය ප්‍රකට වෙන එබඳු සංස්කෘතියක් ඇති සමාජයක්නෙ ලංකාව කියලා කියන්නෙ. හැමවිටම පින් කරන්න කැමැතියි. ඒ වගේම අනුන්ට දෙන්න කැමැතියි, උදව් කරන්න කැමැතියි. ඉතින් ඒ නිසා ඒ අපේ සංස්කෘතියේ තියෙන, අපේ ජාතියෙහි තියන කැපී පෙනෙනම මේ වටිනා ගුණය ඇත්තටම ගුණයක් හැටියට පවත්වාගන්න තමන් සමත් වෙනවාද කියලා විමසා බැලීම තමන්ටත් අනුන්ටත් අනාගත පරපුරටත්, තමන්ගේ විමුක්තියටත් හැම පැත්තටම ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා.

හාමුදුරුවනේ දැන් එවැනි තත්වයකදී මම ඔබවහන්සේගෙන් මෙහෙම ප්‍රශ්න කරන්න කැමැතියි. මෙවැනි දෙයක් දැන් ඔබවහන්සේ කීවා අපි ළඟ තියෙන ගුණධර්මයක් මේක, නමුත් අපි ඒ සාධකයේ පිහිටලා නෑ. එතකොට එවැනි

අවස්ථාවකදී අපේ හාමුදුරුවනේ ඒ සාධකයේ පිහිටා කටයුතු කරන්න අපි ප්‍රායෝගිකව පුහුණු වෙන්නෙ කොහොමද, ඔබවහන්සේ ගේන යෝජනාවා මොකක්ද?

අපි ඔය විදියට ටිකක් සන්සන්දනය කරලා බලන්න ඕන ඇත්තටම දැන් අපි හිතමු දැන් සමස්ථ සමාජයක් ගැන කතා කරනකොට නම් අපිට ඉතින් ගොඩාක් දාර්ශනික මතවාද කියන්න පුලුවන්. ඉතින් අර කතාවට කියනවානෙ ප්‍රශ්නය අනුන්ගේ වෙන තාක් කල් ඉතින් පිළිතුර බොහොම දාර්ශනික උත්තර එනවානෙ. හැබැයි දැන් අපි මෙනෙදි වංචක ධර්ම පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙන්නැත්තෙ අනුන් විනිශ්චය කරනවාට වඩා තම තමන් පරීක්ෂා කරන්න. එතකොට මගේ මතයේ මේ ඇතිවෙන මේ මනෝභාවයට සාපේක්ෂව ඇත්තටම මට අනුන්ගේ යහපත පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙන්න පුලුවන්ද. ඒ පරාර්ථකාමී බව, අනුන්ට හොඳක් කරන්න ඕන, අනුන් දියුණු වෙන්න ඕන, අනුන්ට යහපත සැලසෙන්න ඕන, අන් අය දුකෙන් මිදෙන්නට ඕන කියන මේ ආකල්පය අවංකවම මගේ තුළ තියෙනවාද කියන එක අනිත් අවස්ථාවලත් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන. එහෙම බැලුවොත් තමයි ඒ කරුණාව, ඒ මෛත්‍රිය, ඒ මුදිතාව එතකොට අපි අර පෙර දිනයේත් කතා කලා ගෙනාත් මහත්මයා, දැන් මේ මනෝභාවයන් හරියට තේරුම්ගන්න නම් අපි හැමනිස්සෙම මේ සංස්කාර ධර්ම වල, එහෙම නැත්නම් නාමරූප ධර්මවල තියෙන අනන්‍ය ලක්ෂණ හඳුනාගන්න ඕන. අකුසලයේ තියෙන ගති ලක්ෂණ මොනවාද, කුසලයේ තියෙන ගති ලක්ෂණ මොනවාද. ඊටපස්සෙ අකුසලය ගත්තහම එක් එක් අකුසල ධර්ම එක් එක් ආකාරයි. කුසලධර්ම ගත්තහම එක් එක් කුසල ධර්ම එක් එක් ආකාරයි. එතකොට දැන් අපි නිතරම සමාජයේ කතා කරන කාරණා තමයි මෙත්තා කරුණා මුදිතා කියන මේ ගුණාංග. එතකොට මෙත්තාව කියන ඒ මනෝභාවයේ තියෙන ගති ලක්ෂණය මොකක්ද, අනිත් අය සුවපත් වේවා, සුවපත් වේවා කියලා හිතන එකද, නෑ ඒ හිතන එක වචන මාත්‍රයක් විතරයි. අනුන්ගේ සුවය වෙනුවෙන් කැපවෙන්නට පුලුවන් ගතිය. ඒක මගේ ළඟ කොච්චර දුරට තියෙනවාද, ඊළඟට කරුණාව කියලා කියන්නෙ අනිත් අයට දුකක් වෙන්න එපා කියලා හිතන එක හරි, අනිත් අයගේ දුකේදී කම්පාවට පත්වෙනවා කියන එක නෙවෙයි. අනිත් කෙනාගේ දුක දැකලා ඒ දුකින් ඒ තැනැත්තා මුදවාගන්න. ඒකෙන් රැකගන්න මට මොනවාද කරන්න පුලුවන්, ඒ පිළිබඳව කොච්චර කැපකිරීමක් කරන්න මම සූදානම් ද. ඊළඟට මුදිතාව කියලා කියන්නෙ, තමන්ගේ අයට දේවල් ලැබෙනවා කියනකොට සතුටු වෙනවා කියන එක හෝ තමන්ට ලැබෙනකොට සතුටු වෙනවා කියන එක විතරක් නෙවෙයි, ඒ හා සමානව

සතුටු වෙන්න පුළුවන්ද, තමන්ට නිසි සම්බන්ධයක් නැති, අනිත් අයට දේවල් ලැබෙනකොට. එහෙම නැත්නම් තමන්ට ඒ තරම් හිතවත්කමක් නැති කෙනෙකුට හෝ දේවල් ලැබෙනකොට තමන්ට ඒ වගේ අවංකව සතුටුවෙන්න පුළුවන්ද. දැන් මේවා අපි නැවත නැවත පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන. ඉතින් මේවා ඉතාම කලාතුරකින් තමයි අපේ සිත් සතන් තුළ හරියට මතුවෙන අවස්ථා තියෙන්නේ. මම පෙර දිනෙකත් සමහර විට මේ කාරණය සිහිපත් කරන්න ඇති එක් අවස්ථාවක. ඔය ධර්ම දේශනාව සඳහා අපි බුබායි රාජ්‍යයට පිටත් වෙලා ගියා. එතකොට ඒ අවස්ථාවේ බුබායි වල ඉඳලා සාජා නගරයට අපිව වැඩමවගෙන ගියා ධර්ම දේශනාවක් සඳහා. එතකොට එහෙම යනකොට අපි කාර් එකක ගියේ. එතකොට ඒ මාව වැඩමවගෙන ගිය මහත්තයා, ඉතින් මට අර අවට පරිසරය ගැන ටිකක් පැහැදිලි කිරීමක් කලා. හාමුදුරුවනේ අපි මේ සාජා නගරයට ඇතුල් වෙන්නේ. මේ සාජා නගරය මුස්ලිම් ජාතිකයින්ගේ බොහෝම සංස්කෘතික වටිනාකම් වලින් යුක්ත නගරයක් හැටියටයි හඳුනාගෙන තියෙන්නේ. එතකොට දැන් මැදපෙරදිගය තියෙන අනිත් රටවල් වලට සාපේක්ෂව බැලුවොත් පස්සෙ සාජා වල හුඟක් අර මුස්ලිම් අයට ආවේණික වෙච්චි ගෘහ නිර්මාණ, එතකොට අවශේෂ පාලම් ආදී ඉදිකිරීම්, එතකොට විදුලි පහන් කණුවක් සකසලා තිබ්බා වුනත් එහි පවා ඒගොල්ලන්ට ආවේණිකවුනු නිර්මාණශීලී ගති ලක්ෂණ. එතකොට දැන් මේවා අපිට පෙන්වනවා යන ගමන් ඒ දායක මහත්තයා විසින්. ඉතින් අපිත් ඒ යන ගමන්ම ඒ නගරයේ වටපිටාව බලනකොට මට පුදුමාකාර සතුටක් ඇතිවුනා. ඒ කියන්නේ ජාතියක් හැටියට තමන්ගේ සංස්කෘතිය, තමන්ගේ අනන්‍යතාවය ආරක්ෂා කරගෙන ඒක දීර්ඝ කාලයක් හොඳින් පවත්වාගෙන යන්නට පුළුවන් නම් යම් ජන කොට්ඨාශයකට, ඒක කොච්චර වටිනවාද කියලා. එතකොට ඒකෙන් අදහස් කරන්නේ ඒ අයගෙන් අඩුපාඩු සිද්ධ වෙන්නේ නෑ, ඒ අය සර්ව.. පිරිසක් කියන කතාවක් නෙවෙයි. එතකොට මිනිස්සු වශයෙන් ගත්තහම මිනිස්සුන්ගේ විවිධ දුබලකම් තියෙන්නට පුළුවන්. එතකොට ආගම් හැටියට ගත්තොත් පස්සෙ ඒ ආගම් වල විවිධ අඩුවැඩිකම් තියෙන්නට පුළුවන්. හැබැයි ඒ වෙලාවේදී අපිට සතුටක් ඇතිවුනේ අර ජාතියක් හැටියට එකට එකමුතුව තමන්ගේ සංස්කෘතිය දිගු කලක් හොඳින් පවත්වාගෙන යන්නට පුළුවන්, ඒකට ගරු කරන, ඒක අගය කරන, එතකොට ඒ වෙනුවෙන් කැපවෙන පිරිසක් වෙන එක කොච්චර වටිනවාද කියලා. ඉතින් මට හිතුවා ඒ අවස්ථාවේ මගේ මනසේ අර මුදිතා ගුණය කියන එක, යම් ප්‍රමාණයකට ඒ කාරණයත් එක්කලා මතුවුනා නේද කියන එක. ඉතින් ඒ නිසා මම හුඟක් අවස්ථාවල ඒ අවස්ථාව සිහි කරන්න

උත්සාහ කරනවා දැන් මුස්ලිම් ජනතාව කියන එක ආගමික වශයෙනුත්, ජාතික වශයෙනුත් ගත්තයින් පස්සෙ අපිට මොනම සම්ප සම්බන්ධයක් අඩුයිනේ. එතකොට ඒ සම්ප සම්බන්ධයක් අඩු වුනාට එහෙම කිසිම අපේ කියලා මගේ කියලා ළං කරගන්න පුලුවන් කමක් නැත්න, ඒ ජනතාවක් හැටියට, එතකොට කණ්ඩායමක් හැටියට ගන්නහම ඒ අය සමගි සම්පන්නව තමන්ගේ සංස්කෘතිය, තමන්ගේ ඒ අනන්‍යතාවයන් එක්කලා එහෙම සමගි සම්පන්නව එකමුතුවෙලා ඉන්න එක කොච්චර වටිනවාද. - ඒ කියන්නෙ අපේ සමහර වෙලාවට දකින්න නැති දෙයක්, තව ජාතියක එහෙම දකිනකොට ඔබවහන්සේ සතුවු වුනා කියන කාරණාව තමයි කියන්න උත්සාහ කරන්නෙ - ඒ කියන්නෙ එතනදි ඇත්තටම මට ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇතිවුන් නෑ. වෙන කෙනෙකුට නම් ෂික් අපරාදි මේක අපිට තිබුනෙ නෑනෙ කියලා පසුතැවිල්ලක් එනවා. - ඊළඟට එතකොට මේ ගොල්ලො මෙහෙම බලවත් වෙනවා නේද, මෙහෙම ශක්තිමත් වෙනවා නේද කියලා ඒකට එරෙහි එදිරිවාදි අදහසක් ආවෙත් නෑ. එතකොට ඒගොල්ලො එහෙම හොඳින් හිටියයි කියලා අපිට ඒකෙන් අමුතු ප්‍රතිලාභයක් ඇත්තෙන් නෑ. ඒ මොකක්වත් නෑ, මොනම සම්බන්ධයක් වත් නෑ, ඒ වගේම ඒ සාජා නගරයට මම ගියපු පළවෙනි වතාව ඒ. දැන් ඩුබායි රාජ්‍යයට බොහෝ අවස්ථාවල ධර්ම දේශනා සඳහා ගිහිල්ලා තියෙනවා. ඒ ගිය අවස්ථාවල සාජා නගරයට ගිය මුල්ම අවස්ථාවේ තමයි ඔය සිද්ධිය සිද්ධ වුනේ. ඊට ඉස්සෙල්ලා මං ඒ නගරයට ගිහිල්ලත් නෑ, ඒකෙ ඉන්න ජනතාව ගැන දන්නෙත් නෑ, එතන පොදුවේ අපිට තියෙන්නෙ මුස්ලිම් ජනතාව ජීවත් වෙන රාජ්‍යයක් හැටියට විතරයි. නමුත් ඒ වෙලාවේ ඒක ඇත්තටම මම හිතලා මතලා බලහත්කාරයෙන් ඇතිකරගත්තු හැඟීමක් නෙවෙයි. ඉතින් මට මගේ මනස ගැනම ලොකු සතුටක් ඇතිවුනා, මගේ මනසේ ඒ අවස්ථාවේ ඇත්තටම අවංක සතුටක් ඇතිවුනා නේද, ඒ යම්කිසි ජන කොට්ඨාශයක් හැටියට ඒගොල්ලො හොඳින් එකමුතුව තමන්ගේ සංස්කෘතිය, සංස්කෘතික වටිනාකම් අඛණ්ඩව පැවැත්වීම පිළිබඳව. ඉතින් අන්න ඒ වගේ අපි විටින් විට පරීක්ෂා කරලා බලන්නට ඕන කලාතුරකින් සමහර වෙලාවට ඒ හැබෑ ගතිලක්ෂණ අපි නොසිතන අවස්ථාවල අපේ ඇතුලතින් මතු වෙන්න පුලුවන්. මෙන්නාව කියන එකත් එහෙම මතු වෙන්න පුලුවන්. මෙන්නාව කියන එකත් එහෙම මතු වෙන්න පුලුවන්. එතකොට මේ වගේ අපට මෙන්නාව සම්බන්ධවත් කලාතුරකින් අපේ මනසේ ඇතිවෙන හැබෑ හැඟීම් තියෙන්නට පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ අනුන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් අවංකවම අපේ සිතේ කැමැත්තක්, උනන්දුවක් කැපකිරීමක් ඇතිවෙන අවස්ථා. ඊළඟට කරුණාව

සම්බන්ධව, අනිත් කෙනාගේ දුක දැකලා කම්පනයට පත්වෙන්නට නෙවෙයි, හැබැවටම අනිත් කෙනා ඉන්න පීඩාකාරී තත්වයෙන් ඒ තැනැත්තා මුදවගන්නට මට මොකක්ද කරන්න පුළුවන් කියලා ඉදිරිපත් වෙන ඒ මානසික තත්වය. ඉතින් අන්න එබඳු මනෝභාවයන් තමයි ඇත්තටම පරාර්ථ චර්යාව සඳහා පදනම විය යුත්තේ. මෙත්තාව, කරුණාව, මුදිතාව, මේ වගේ ගුණාංග. ඒ වගේම මූලික මනුෂ්‍ය ධර්මයන්, මනුෂ්‍ය ධර්ම කියලා කියන්නේ මං විතරක් නෙවෙයි අනිත් අයත් හොඳින් ඉන්නට ඕන, මගේ ශක්ති ප්‍රමාණයෙන් ඒ අයගේ යහපත වෙනුවෙන් කැප වෙන්නට ඕන. එතකොට යම්කිසි හැකියාවක් බලයක් තියෙන කෙනාගේ වගකීම වෙන්නේ දුර්වල පුද්ගලයා රැකගැනීමයි කියන මේ ආකල්පය. එතකොට මෙන්න මෙබඳු මානසික තත්වයකින් තමයි අපි පරාර්ථය සඳහා ක්‍රියාත්මක විය යුත්තේ. නමුත් ඒ වෙනුවට අර විදියට අනිත් අය ඉදිරිපත් වෙත් නැති නිසා මේක මම ඉදිරිපත් වෙන්න ඕන, එතකොට අනිත් කාටවත් කරන්න බැරි වැඩක් දැන් මේ මං කරන්නේ, එතකොට එතන මමත්වය, එහෙම නැත්නම් සැසඳීම, මාන්තය, සක්කායදිට්ඨිය, ඒ දුර්වලකම් තමයි එතනදි මතුවෙන්නේ. එහෙම නැත්නම් කොහොමහර් මේ අවස්ථාව ලැබිවිට එක ලොකු දෙයක්, මේ අවස්ථාව කලාතුරකින් ලැබෙන අවස්ථාවක්, මට හොඳ පින්කමක් කරගන්න, මට මේකෙන් අනාගතයේ මෙහෙම ප්‍රතිඵල ලැබෙනවා කියලා හිතනකොට අර කරුණාවත් නෑ මෙත්තාවත් නෑ මුදිතාවත් නෑ මානුෂීය ආකල්පයත් නෑ, එතන තියෙන්නේ තමන්ට ලැබෙන ප්‍රතිලාභයට පොඩි ගණුදෙනුවක් කිරීමේ ආකල්පයක් පමණයි. ඉතින් ඒ නිසා නැවත නැවත අපි පරීක්ෂා කරලා බලන්නට ඕන හැබැවටම ඒ පරාර්ථකාමී අදහස තුළ තියෙන්නේ ඔය කියන ලද කරුණාව මෙෙත්‍රිය මුදිතාව ඒ වගේම මානුෂීය ආකල්පද එහෙම නැත්නම් අර තණ්හා, මාන, දිට්ඨි කියන මේවායින් එකක් ද මෙනත තියෙන්නේ කියලා පරිස්සමින් විමසා බලන්නට අවශ්‍යයි.

සුපින්වතුනි අපි කතාබහට ලක්කරමින් සිටියේ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් වංචක මානය කියන කාරණාව. ඉතින් අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ ඒ පිළිබඳව හඳුන්වාදීම සහ එවැනි දෙයක් අපේ ජීවිතය තුළ ක්‍රියාත්මක වෙනවා නම් පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් මානයට හසුවනවා නම් එයින් ගැලවෙන්නට, අත්මිදෙන්නට මගත් උන්වහන්සේ අපට පැහැදිලි කලා. ඉතින් තවදුරටත් මෙවැනි කරුණු කතාවට ලක් කරන්නට, කතාබහට ගෙනෙන්නට, සංවාදයට ලක් කරන්නට, සාකච්ඡා කරන්නට සූදානමින් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා මේ ගුරුවදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත

පද විවරණ වැඩසටහන. සදහම් සාකච්ඡාවට අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් වැඩම කොට සිටින්නේ අනිපූජනීය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ භාමුදුරුවනේ දහම් සංවාදයට අපි නැවතත් එකතු වුනොත්, ඤාණ වේශයෙන් වංචක මානය කියන කාරණාව නමයි අපිට ඊළඟට සාකච්ඡා කරන්නට තියෙන්නෙ. දැන් භාමුදුරුවනේ මෙතනදි වංචක ධර්ම කියන කාරණාව අපි නිරන්තරයෙන් කතා බහට ලක්වෙනවා, අලුත් වචනයක් අපිට මෙතනදි එකතු වෙනවා ඤාණය කියන කාරණාව. භාමුදුරුවනේ ධර්මානුකූලව කොහාමද අපි මේ ඥාණ ඤාණය ය කියන කාරණාව පැහැදිලි කරගන්නෙ?

ගෙහාන් මහත්මයා ඤාණයයි කියලා කියන්නෙ දැන් අපේ මනසේ තියෙනවා එක්තරා ගුණයක්, එහෙම නැත්නම් එක්තරා චෛතසිකයක්, ප්‍රඥාව කියලා. ප්‍රඥාව කියන්නෙ මනසේ පහළ වෙන කුසල චෛතසිකයක්. එතකොට ඒ කුසල චෛතසිකයේ ස්වභාවය හරියටම මේ ආලෝකයෙන් කෙරෙන කාර්යය නමයි කරන්නෙ. ආලෝකයෙන් මොකක්ද කෙරෙන්නෙ, හැමදේම දකින්න සලස්වන එක. එතකොට අන්න ඒ වගේ අපේ මනසේ ප්‍රඥාව අවදි වුනාම හැමදේම පැහැදිලිව දකින්න සලස්වනවා. එතකොට ප්‍රඥාවේ කාර්යභාරය නමයි දකින්න සලස්වන එක. ඒ ප්‍රඥාවෙන් දැකගන්නා ස්වරූපය නමයි ඥාණ කියලා හඳුන්වන්නෙ. එතකොට ප්‍රඥාවේ කාර්ය භාරය නමයි දකින්න සලස්වන එක. ඒ ප්‍රඥාවෙන් දැකගන්නා ස්වරූපය නමයි ඤාණ කියලා හඳුන්වන්නෙ. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මහා ප්‍රඥාවෙන් උන්වහන්සේ දැකගත්තු කාරණා විවිධයි. ඒ කාරණා විවිධ නිසා උන්වහන්සේගේ ඤාණයන් විවිධයි. එතකොට ප්‍රඥාව උන්වහන්සේගේ සඵඤ්ඤා ඤාණය හැටියට හෝ එහෙම නැත්නම් අනාවරණ ඤාණය හැටියට හෝ අපි හඳුනාගන්නවා. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රඥාව එකක් හැටියට අපිට හඳුනාගන්නට පුලුවන්. හැබැයි එකම ප්‍රඥාවෙන් උන්වහන්සේ වටහාගන්නා ස්වරූප අනුව, වටහාගන්නා කාරණය අනුව දැන් එක් තැනක සදහන් වෙනවා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තෙසැත්තෑ ඤාණයක් පිළිබඳව. ඊළඟට උන්වහන්සේගේ විශාරද ඤාණ පිළිබඳව. ඊළඟට උන්වහන්සේගේ අසාධාරණ ඤාණ පිළිබඳව. අසාධාරණ ඤාණ කියලා කියන්නෙ ශ්‍රාවකයින්ට සාධාරණ නෑ. අසාධාරණ කියන වචනයේ අද පාවිච්චි වෙන අර්ථය, පොදු ජනයා අතර පාවිච්චි වෙන්නෙ නිකං නොගැලපෙන දෙයක් වගේනෙ අසාධාරණය. අසාධාරණයි කියන්නෙ පොදු නැහැ කියන එක. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඇතැම් ඤාණ තියෙනවා ශ්‍රාවකයන්ටත් පොදුයි. සමහර ඤාණ තියෙනවා ශ්‍රාවකයන්ට පොදු නැහැ. ඒක බුදුරජාණන්

වහන්සේට පමණක් ආවේණිකයි. සඵඥතා ඤාණය, අනාවරණ ඤාණය, යමක මහාප්‍රාතිහාර්ය ඤාණය, ඊළඟට පරෝපර්යන්තතා ඤාණය මේ වගේ ඤාණ බුදුරජාණන් වහන්සේට ආවේණිකයි. ඒවා ශ්‍රාවකයින්ට සාධාරණ නැහැ. ඒ නිසා තමයි ඒවා අසාධාරණ ඤාණ හැටියට හඳුන්වන්නේ. එතකොට මේ විදියට ඤාණ කියලා හඳුන්වන්නේ ප්‍රඥාවෙන් අපි යමක් දැකගන්නා ස්වරූපය. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රඥාවෙන් සියල්ල දකිනවා කියන ස්වරූපයෙන් උන්වහන්සේගේ ඤාණය ගන්නකොට ඒ ඤාණය ගන්නවා සඵඥතා ඤාණය. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඒ ප්‍රඥාවෙන් කිසිවක් ආවරණය කරන්නට සමත් නෑ, සෑම දෙයක්ම විවෘත වෙලා, උන්වහන්සේ අවධානය යොමු කරන්නේ යමකටද ඒ අවධානය යොමු කරන කාරණය උන්වහන්සේට පැහැදිලිව විවෘතව පෙනෙන්න ගන්නවා. ඒ ගුණය මත ඒ ඤාණය හඳුන්වනවා අනාවරණය ඤාණයයි කියලා. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රඥාව එකවර ශරීරයෙන් ජලය සහ ගින්න පිට කරන ඒ ක්‍රියාවලියට යොමු කරනකොට ඒ ප්‍රඥාව ඒ කාර්යය සම්බන්ධව යෙදෙනකොට ඒක යමක මහාප්‍රාතිහාර්ය ඤාණය හැටියට හඳුන්වනවා. ඊළඟට පුද්ගල සන්නාතයේ ශුද්ධා, විරිය, සති, සමාධි, ප්‍රඥා කියන ඉන්ද්‍රිය කොතෙක් වැඩිලා තියෙනවාද කියලා අඩුද කියලා ඒ පිළිබඳව විමසනකොට ඒ ඇතිවෙන දැක්ම, ඒ ඇතිවෙන වටහාගැනීම ඉන්ද්‍රිය පරෝපර්යන්තතා ඤාණය කියලා හඳුන්වනවා. මෙන්න මේ විදියට ඒ ප්‍රඥා ආලෝකය යමක් යමක් වෙත යම් යම් ආකාරයකින් මෙහෙයවනවාද, ඒ ඒ කාරණය දැකගන්නා ස්වරූපය තමයි ඤාණය කියලා හඳුන්වන්නේ. එතකොට ප්‍රඥාවෙන් කරුණු නිවැරදිව දැකගැනීම තමයි ඤාණ කියලා හඳුන්වන්නේ.

එතකොට අපේ හාමුදුරුවනේ අපි මේ සාකච්ඡාවේ ඊළඟ කොටසට ආවොත් එහෙම ඤාණ වේගයෙන් වංචක මානය කියන කාරණාව. දැන් අන්න ඒ කාරණාව අපිට විග්‍රහ කරගන්නොත් මේ ඤාණ වේගයෙන් වංචක මානය අපි තුළ මතුවෙන්නේ කොහොමද, දහමේ සහ මේ පොතේ ඒ ගැන විස්තර කෙරෙන්නේ කොහොමද?

ඔව් ඒකෙදි දැන් අපිට, අපි හැමතිස්සෙම කතා කරනවානෙ මෙහිදී වංචක ධර්ම කියලා කියන්නේ අනුන් රැවටීමක් නෙවෙයි, තමන්ගේ මනසේම අර කුසල මූලිකව මතුවෙන කාරණය වගේමේ අකුසල මූලික කාරණය මතුවෙලා එනවා. එතකොට දැන් අපි පැහැදිලි කලේ ඤාණය කියලා කියන්නේ ඉතාම ගැඹුරු උසස් මානසික ගුණයක්. දැන් ඒ ගුණයෙහි ස්වරූපය අරගෙන මානය මතුවෙන්නට පුළුවන්. එතකොට ඒ සම්බන්ධව මහානායක හාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරනවා, ‘සෙය්‍ය, සදාශ, හීන වශයෙන් තෙවැදෑරුම් වූ මේ මානය

බොහෝ සෙයින් පහළ වන්නේ ඥාණයේ ආකාරයෙනි. සෙය්‍යමානය ආදී වශයෙන් තමා උසස් කොට ගන්නා වූ තැනැත්තාට වැටහෙනුයේ එය හිස් හැඟීමක් මානයක් වශයෙන් නොව, සත්‍ය වශයෙන් ඇත්තා වූ තමාගේ උසස් බව පිළිබඳව තමාට ඇතිවූ දැනීමක් ලෙසටය. යමක ඇති සැටියට දැනීම ඥාණය බැවින් තමා කෙරෙහි ඇති වූ ඒ තමා උසස් යන හැඟීම මානය යි ඔහුට කෙලෙසකින්වත් නොවැටහෙන්නේය. හෙතෙම තමා කෙරෙහි මානයක් ඇති බව නොපිළිගන්නේය. රැවටුණා වූ ඔහුට තවදුරටත් ඒ ගැන කල්පනා කරනහොත් නොයෙක් ආකාරයෙන් නොයෙක් හේතු උදාහරණ සහිතව තමාගේ උසස් බවම පෙනෙන්නේය. එයින් හේ වඩාත් රැවටෙන්නේය. එතකොට දැන් අනුවණ පුද්ගලයාට යම් යම් ආකාරයකින් දේවල් වටහා දෙන්නට අනුක්‍රමයෙන් යම් උත්සාහයක් ගන්න පුළුවන්. නුවණ මද පුද්ගලයාට නුවණ අවදි කරන්න. හැබැයි මිත්‍යා දෘෂ්ටිය ඇති තැනැත්තාට සහ මානයෙන් මත් වූ තැනැත්තාට දේවල් වටහාදෙනවා කියන එක එව්වර පහසු වැඩක් නෙවෙයි. මොකද දැන් යමක් වැටහෙන්නැ කියන එක එකක්, වැරදිවට වටහාගන්නවා කියන එක තව එකක්. එතකොට අනුවණකම, එහෙම නැත්නම් මුලාව, මෝහය ඒ විදියට අපි හඳුන්වනවා අවිද්‍යාව. එහෙම නැත්නම් දේවල් හරියට වැටහෙන්නැති බව. හැබැයි මිත්‍යාදෘෂ්ටිය කියලා කියන්නෙ වැරදි විදිහට වටහා ගන්නා බව. එතන යම් දෘෂ්ටියක් තියෙනවා. හැබැයි ඒ දෘෂ්ටිය වැරදි දෘෂ්ටියක්. දැන් අවිද්‍යාව තුළින් කරන්නෙ මෝහය තුළින් කරන්නෙ පැහැදිලිව වැටහෙන්නැති ගතිය. පැහැදිලිව වැටහෙන්නැති ගතිය එකක්, වැරදි විදියට වටහා ගන්නා ගතිය තවත් එකක්. එතකොට අන්න ඒ මිත්‍යාදෘෂ්ටියෙන් කරන විදියේ පටලැවිල්ලක් තමයි මේ මානයෙන් ඇති කරන්නෙ ඥාණ වේශයෙන් මතුවුණාම. දැන් ප්‍රඥාවෙන් දේවල් හඳුනාගන්නවා, මානය ඉදිරිපත් වෙලා ඒකට ක්‍රියාත්මක වෙනවා, එතකොට තමන්ට ප්‍රඥාව වගේ දැනෙන්න ගන්නවා තමන්ගේ මාන්තය. එතකොට මාන්තයෙන් මොකක්ද කරන්නෙ, දැන් මේ සෙය්‍යමානය ගැනයි නායක හාමුදුරුවෝ මෙනනදි මූලික වශයෙන් පැහැදිලි කරන්නෙ. එතකොට සෙය්‍යමානය ඇතිවෙච්ච පුද්ගලයාගේ ස්වභාවය තමයි තමන් සහ අනුන් සන්සන්දනය කරලා ඒ තැනැත්තාට වඩා තමන් ඉහළින් ඉන්නවා කියලා හිතන ගතිය. දැන් ඒක ඔහුට මානයක් හැටියට කොහොමවත් හඳුනාගන්නට පහසු නැති වෙනවා, ඒක ඔහුට දැනෙන්නෙ දැන් මේ මගේ ප්‍රඥාවෙන් තමයි මට මේක වැටහෙන්නෙ. එතකොට අර මිත්‍යාදෘෂ්ටිකයාට වෙච්චි දේම මේ මානය ඇති පුද්ගලයාට සිද්ධ වෙනවා, අර ඥාණ වේශයෙන් මතුවෙනකොට. ඊටපස්සෙ අපි හිතමු ඒ තැනැත්තා විවිධ පැති වලින් මේ

ගැන සිතනවා කල්පනා කරනවා, ඒ කල්පනා කරන කල්පනා කරන හැම පැත්තෙන්ම ඔහුට තමන්ගේ වටිනාකම ජේතවා මිසක් අනිත් කෙනාගේ වටිනාකමක් ජේත්තෙන නෑ. ඉතින් මේක හරියට අර රේරුකානේ මහානායක භාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරනවා යම්කිසි දෘෂ්ටියක් ගත්තහම ඒක හරියට වර්ණ කණ්ණාඩියක් පැළඳගත්තා වගේ. එතකොට අනිත් අයට පෙනෙන හැම දෙයක්ම තමන්ටත් ඒ කණ්ණාඩියෙන් පෙනෙනවා. හැබැයි ඒ සියල්ලටම අර වර්ණයත් මුහු වෙලා තමයි ජේත්තෙන. ඒ වගේ දැන් මොහු මේ අනිත් අය හිතනවා වගේ දකින්න වගේ ඔහුත් හැමදෙයක්ම හිතනවා දකිනවා. හැබැයි ඒකට අර තමන්ගේ මානපරවශ ගතිය ආරුඪ වුනාට පස්සෙ ඔහුට කොහොමවත් ඒක වැරද්දක් කියලා පෙන්නෙ නෑ. දැන් පාට කණ්ණාඩිය දාගෙන ඉන්න තැනැත්තාට බාහිර දේ බලනකොට ඒ කණ්ණාඩියෙන් එකතු වෙලා තියෙන වර්ණය ඒක වැරද්දක් හැටියට, ඒක ප්‍රශ්නයක් හැටියට තේරෙන්නෙ නෑ, ඒක ලෝකෙ තියෙන දෙයක් හැටියට තමයි ඔහුට දැනෙන්නෙ. සුදු ඇඳගෙන ඉන්න කෙනෙක් දිහා අපි නිල්පාට කණ්ණාඩියක් දාගෙන බලුවොත් ඔහු නිල්පාට ඇඳගෙන ඉන්නවා කියන එක තමයි ජේත්තෙන. ඒක මේ මගේ පෙනීමේ ප්‍රශ්නයක් කියලා ඔහුට කොහොමත් දැනෙන්නෑ. ඉතින් කණ්ණාඩිය ඉවත් කලොත් තමයි ඔහුට පෙනෙන්නෙ මෙතන පටලවිල්ලක් තියෙනවා කියලා. ඉතින් ඒ තුළ ඉඳගෙන බලනනාක් කල් ඔහුට ඒකෙ වෙනස හදුනන්න බෑ. අන්න ඒ වගේ තමයි මානයෙන් අපි යමක් දිහා බලනකොට සෙය්‍යමානය නම් තමන්ට ඇතිවුනේ තමන්ගේ වටිනාකම, තමන්ගේ උසස්කම, තමන්ගේ ශ්‍රේෂ්ටත්වය පෙනෙනවා මිසක් මොනම විදියකින්වත් අනිත් කෙනා පිළිබඳව ඇගයීමක් ඇතිවෙන්නෙ නෑ. ඉතින් ඒ නිසා මොන පැත්තෙන් පරීක්ෂා කරන්න හැදුවත් ඔහුට ඒකෙන් නිදහස් වෙන්න පහසු නෑ ඒ විදියේ පටලවිල්ලක් ඇතිවෙනවා.

අපේ භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේ සඳහන් කරන්නෙ එතකොට යම්කිසි වරදක් කණ්ණාඩි දෙකක් දාලා බලනකොට සමාජයේ වෙන වැරද්ද අපිට ජේතවා. හැබැයි දාගෙන ඉන්න කණ්ණාඩියේ පාටින් තමයි ඒ වැරද්ද පෙන්නෙ. අපි දකින පාට ගැන වැරදීමක් අපිට නැහැ.

එතකොට දැන් අනිත් කෙනා වැරද්දක් කලා ඒ ඔක්කොම ටික හරි. ඒ දැක්ක දේ වැරදියි කියන්න බෑ. හැබැයි ඒ පිළිබඳව අපිට ඇතිවෙලා තියෙන සංඥා සටහන් හුඟක් වෙනස්. එතකොට ඒ වගේ දෙයක් තමයි අපිට අනන්‍යව සිද්ධ වෙන්නෙ. ඒ අපි ඉන්න මානසික තත්වය අරවට ආරෝපණය වෙනවා. ඉතින් දැන් මේක ඇත්තටම මානය සම්බන්ධව විතරක් නෙවෙයි අනිත් හැමදෙයක් සම්බන්ධවම මේක සාධාරණයි. දැන් අපි රාගයෙන් ලෝකය දිහා

බලනකොට, ඒ කියන්නේ ඇලීමෙන් තෘෂ්ණා මූලිකව බලනකොට. අපිට ඇලුම් නොකළ යුතු කාරණාත් ඇලෙන්නට සුදුසු දේවල් හැටියට තමයි පෙනෙන්නේ. ඒක මේ මගේ මතයේ ප්‍රශ්නයක් හැටියට නෙවෙයි මට පෙනෙන්නේ. අර ද්‍රව්‍යයේ වටිනාකමක් හැටියට, ඒ පුද්ගලයාගේ වටිනාකමක් හැටියට. දැන් අපි හිතමුකො පුරුෂයෙකුට කාන්තාවක් පිළිබඳව රාගයක් ඇතිවුනා කියලා. එතකොට ඒ පුරුෂයාට දැනෙන්නේම දැන් මේ අර කාන්තාවගේ තියෙන වටිනාකම් හැටියට තමයි ඒවා තමන්ට පෙනෙන්නේ. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා සංකප්ප රාගො පුරිසස්ස කාමො. ඒ කාමය හැටියට ඔහුට දැනෙන්නේ ඔහුගේ සංකල්පයයි. එතකොට එහෙම නැතිව අර ස්ත්‍රියගේ තියෙන විශේෂත්වයක් වත් වටිනාකමක් වත් නෙවෙයි. නමුත් ඔහුට මේක මේ සංකල්පයේ ප්‍රශ්නයක් කියන එක කොහොමවත් දැනෙන්නේ නෑ. ඒ තැනැත්තාට දැනෙන්නේම මේක මේ කාන්තාවගේ තියෙන වටිනාකමක් හැටියට. ඉතින් දැන් අන්න ඒ වගේ ද්වේශයෙන් යමක් දිහා බලනකොට ඒ තැනැත්තාට එතකොට දැන් මේ මම හිතන විදියේ තියෙන දෝෂයයි දැන් මේ මෙනත තියෙන්නේ කියන එක කොහොමවත් දැනෙන්නේ නෑ. ඒ තැනැත්තාට එතනින් එහාට පෙනෙන්නේම අනිත් කෙනාම ඒ වැරද්දක් කලා කියන එකමයි. ඉතින් අන්න ඒ විදියට හැමනිස්සේම අපිට ඇතිවෙන ඒ මනෝභාවයත් එක්කලා අර බාහිර ලෝකයට අපි දේවල් ආරුඬ කරනවා මිසක් අපිට ඒක අපේ මානසික ගැටළුවක් කියන එක අපිට කොහොමවත් දැනෙන්නේ නෑ. ඒක තමයි මෙනනදින් නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරන්නේ. ‘එතකොට ඒ තැනැත්තාට රැවටුනා වූ ඔහුට තවදුරටත් ඒ ගැන කල්පනා කරනහොත් නොයෙක් ආකාරයෙන් නොයෙක් හේතු උදාහරණ සහිතව තමාගේ උසස් බවම පෙනෙන්නේය. එයින් හේ වඩාත් රැවටෙන්නේය. රැවටුනා වූ හෙතෙම කිසිවෙකුට ගරු කරන්නට නැමෙන්නට නොකැමැති වන්නේය. තමාට වඩා දැනුමැති අනෙකෙකු ඇති බව නොපිළිගන්නා හේ කිසිවෙකුගේ කීමක් අනුශාසනාවක් නොපිළිගන්නේය. එපමණකුත් නොව තමාගේ ඇලුම් පැළඳුම් කැමි බිම් සිරිත් විරිත් අත් සැමටම වඩා උසස් කොට සිටින්නේ, ඒවායේ නොමනා තැන් වෙනස් කරන්නටවත් ස්වල්පයක්වත් අනුත් අනුකරණය කරන්නටවත් නොකැමැති වන්නේය. එයින් ඔහු දියුණුවට නොපැමිණෙන සෑම කල්හිම එකම තත්වයේ සිටින කෙනෙක් හෝ වඩාත් පිරිහෙන කෙනෙක් හෝ වන්නේය. සදාශාමාන්‍යයට රැවටුණු තැනැත්තාද තමා අන්‍යයන් හා සමතැන්හි තබා සිටිමින් සෙය්‍යමානකාරයා සේම පිළිපදින්නේය.’ දැන් නායක භාමුදුරුවෝ මෙනනදි පැහැදිලි කරන්නේ ඒක

තියෙන දෝෂය තමයි ඒ තැනැත්තා ගත්තු දෘෂ්ටියේම එහෙමම ඉන්නවා. එතකොට තමන් කන බොන විදිය, අඳින පළඳින විදියේ ඒ කිසිදෙයක වෙනසක් කරන්නට ඔහු සූදානම් නැහැ. ඒ හැමදෙයක්ම සමාජය විසින් ඒවා අඩුපාඩු සහිතයි වැරදියි කියලා දැක්කට ඔහුට පෙනෙන්නේ ඒක තමයි කරන්න සුදුසුම ක්‍රමය. එතකොට ඔහු ඒවා වෙනස් කරන්න ලැස්ති නෑ. එතකොට දැන් සමාජය සමහර වෙලාවට කියන්නේ සමහර වෙලාවට නිකං හණමිටි කරපින්නාගෙන ඉන්නවා කියලා. අන්න ඒ වගේ ඒ තැනැත්තා සමහර වෙලාවට ගත්තු දෘෂ්ටිය කොහොමවත්ම වෙනස් කරන්නට ලැස්ති නෑ. ඔහුට පෙනෙන්නේම ඒක තමයි කරන්න සුදුසුම දේ කියලා. ඒක තමයි ඒ මනෝභාවයන්ගෙන් අපි අත්ට වුනාම ඇතිවන තත්වය.

පාට කණ්ණාඩි දාගෙන ඉන්නවා නම් ජේන්නේ එක එක පාටට. හැබැයි ජේන්නේ එකම වැරද්ද. නමුත් ජේන පාට පොදු පාටක් ජේන්නේ නෑ. ඒ නිසා පාට කණ්ණාඩි දාගෙන ඉන්න අයට දැන් පාට කණ්ණාඩි වලින් අත්මිදෙන්න කාලය ඇවිල්ලා. ඉතින් තමන් දාගෙන ඉන්නේ පාට කණ්ණාඩියක්ද කියන කාරණාව වටහාගන්න දැන් තමයි ඔබට හොඳම වෙලාව. මදකට අපට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. අපේ හාමුදුරුවනේ විරාමයට පෙරාතුව අපි සාකච්ඡා කලා ඥාණයේ වේශයෙන් වංචක මානය පිළිබඳව. වංචක මානය කියන කාරණාවේදී අපේ හාමුදුරුවනේ ඊළඟට මේ හීනමානය, මේක දැන් අපි මානය කියන සාකච්ඡාවේදී කතා කලා අහිමානය, අධිමානය, අවමානය මෙවැනි දේ ගැන කතා කලා. දැන් හාමුදුරුවනේ මේ හීනමානය කියන කතාව දහමට අනුව විග්‍රහ වෙන්නේ සහ මේ පොතේ අපිට පැහැදිලි වෙන අන්දම ගැන සාකච්ඡා කරමු.

ඔව් හීනමානය කියලා කියන්නේ අතින් අයට වඩා තමන් පහත් කියලා හිතන ගතිය. එතකොට ඒ ගතියත් ප්‍රඥාවේ වේශයෙන්ම මතු වෙන්නට පුළුවන්කම තියෙනවා. නායක හාමුදුරුවෝ ඒක මෙහෙම පැහැදිලි කරනවා. ‘හීනමානය ඇති තැනැත්තා හට පෙනෙනුයේද, එය තමාට ඇතිවූ හිස් හැඟීමක් මානයක් හැටියට නොව සත්‍ය වශයෙන් ඇත්තා වූ තමාගේ හීනත්වය පිළිබඳව ඇතිවූ දර්ශනයක් හෙවත් ඤාණයක් හැටියටය. හීනමානය ඇති තැනැත්තා නිතරම අනුන්ට අවනත වන ගරු නොකළ යුත්තන්ටද ගරු කරන කෙනෙකි. එයින් වංචිත වූ තැනැත්තේ උසස් වන්නට සිතා තමා විසින් උසස් යැයි සළකන අනුන් අනුකරණය කරන්නෙක් වන්නේය. අනුන් කරන සැටි බලා එයට අනුව කතාව, කෑම බීම, ඇඳුම, සිරිත විරිත පවත්වන්නට උත්සාහ කරන්නෙක් වන්නේය. අනුන් අනුකරණය කළ යුතු තැනැදි එසේ නොකිරීමය සෑම තැනැදිම අනුන් අනුකරණය කිරීමය යන මේ දෙකම පරිහානියට හේතු

වේ. මානය කා කෙරෙහින් ඇති නමුත් සෑම දෙනාම වාගේ කියනුයේ එය අත්‍යයන්ට ඇති බව හා තමන්ට නැති බවයි. ඔවුන් එසේ කියනුයේ වංචාවකට නොව තමන්ගේම මානය තමන්ට නොවැටහෙන බැවිනි. නොවැටහෙනුයේ එය නිතරම වාගේ අත්‍ය වේශයකින් පහළ වෙන බැවිනි. දැන් එතකොට දැන් හීනමානය ඇතිවුනාමත් ඒ තැනැත්තාට හැඟෙන්නේම ඒ තමන්ට දැනෙන තමන්ගේ අඩුව, තමන්ගේ දුර්වලකම ඒක තමන් ආරූඪ කරගත්තු එකක් හැටියට නෙවෙයි, ඇත්තටම ඒක තමන් ළඟ තියෙන දෙයක් හැටියට. දැන් සමහර වෙලාවට අපිට මුණගැහෙනවා සමහර පුද්ගලයෝ ඒ ගොල්ලො අපිට කියාගෙන එන්නෙම අතේ හාමුදුරුවනේ ඉතින් අපිට මේවා වැටහෙන්නෙ නෑනෙ, ඔබවහන්සේලාට වගේ අපිට මේක එහෙම ප්‍රඥාවක් නෑනෙ, මං මේ අහන ප්‍රශ්නය මෝඩ ප්‍රශ්නයක් වෙන්න පුළුවන්. ඉතින් එහෙම කියාගෙනම තමයි එන්නෙ. එතකොට ඒ ගොල්ලන්ට දැනෙන්නෙ ඇත්තටම ඒ ගොල්ලො ඉන්න තැන ගැන හොඳ පැහැදිලි වැටහීමක්, පැහැදිලි අවබෝධයක් තමයි ඒ ගොල්ලන්ට තියෙන්නෙ කියලා හිතෙන්නෙ. එතකොට ඒක තමන් පහත් කොට හිතාගැනීමක් කියන එක ඒ ගොල්ලන්ට දැනෙන්නෙ නෑ. ඒ දැනෙන්නැති නිසා ඒ තැනැත්තා උත්සාහ කරනවා අර තමන්ගේ ඒ පහත් කියලා හැඟෙන ගතිය නිසා අනිත් අයව අනුකරණය කරන්න. එතකොට තමන් ස්වාධීනව යමක් කරන්න හෝ, එහෙම නැත්නම් තමන්ගේ ස්වයංක්රීයයන් නැගී සිටින්න උත්සාහ කරනවා වෙනුවට නිර්මාණශීලීව යමක් කරනවා වෙනුවට හැමතිස්සේම වගේ ඒ තැනැත්තා උනන්දු වෙනවා තව කෙනෙක් කරන විදියට ඒ දේවල් කරලා අනිත් කෙනා අනුකරණය කරලා යම්කිසි තත්වයක් ගොඩනගාගන්න. ඉතින් එතනදී නායක හාමුදුරුවො පැහැදිලි කරන්නෙ යම්කිසි දෙයක් අනිත් කෙනෙක්ව අනුකරණය කරන්න ඕන තැනදින්, ඒ කියන්නෙ දැන් තමන්ට වැටහෙන්නැති කාරණයක් තව කෙනෙක් වඩා උසස් විදියට ක්‍රියාත්මක කරනවා නම් වඩා ගුණාත්මක විදියට කටයුතු කරනවා නම් ඒ තැනැත්තා අනුව කටයුතු කරන එක වැරද්දක් නෙවෙයි. ඒක හරියට තේරුම් ගන්න. දැන් අපි හිතමුකො මව්පියන් යමක් කරනකොට ඒ මව්පියෝ කරන ජාති හැමදෙයක්ම දරුවෙකුට හරියටම සීයට සීයක් අවබෝධ කරගෙන කරන්න පහසු නෑ. එතකොට දරුවාට සිද්ධ වෙනවා මුල් අවස්ථාවේදී මව්පියන් අනුකරණය කරන්න. දැන් අපිට කුඩා කාලයේ තෙරුවන් වදින්න කියලා කියනකොට අපි නිවැරදි අවබෝධයෙන් ඒක කරනවා නෙවෙයි. අපි මව්පියෝ කරන විදියට, මව්පියෝ කියන විදියට ඒ සම්බන්ධයෙන් යම්කිසි අනුකරණය කිරීමක් තමයි කරන්න උත්සාහ කරන්නෙ. එතකොට ගුරුවරු වැඩිහිටියෝ කරන විදියට අපි අනුකරණයක්

කරන්න උත්සාහ කරනවා. හැබැයි පසුකාලීනව ප්‍රඥාව වැඩෙනකොට තමයි
 අපි තේරුම් ගන්නේ ඒක කුමක් සඳහාද, කොහොමද කරන්න ඕන කියලා.
 යමක් අනුකරණය කළ යුතු තැනදී ඒක අනුකරණය කිරීම වරදක් නෙවෙයි.
 හැබැයි අනුකරණය නොකළ යුතු තැනදීත් අනුකරණය කරනවා නම්
 විචාරයකින් තොරව, එතන තියෙන්නේ මේ හීනමානයයි. එතකොට නායක
 භාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරන්නේ අනුකරණය නොකරන තැන අනුකරණය
 කරන නොකිරීමත් වරදක්, අනුකරණය නොකරන්න ඕන තැන්වලදී
 අනුකරණය කරන්න යන එකත් වරදක්. එතකොට ඒ වැරදි දෙකම වෙන්න
 පුළුවන්, අර සෙය්‍යමානය ඇති තැනැත්තා ඇත්තටම තව කෙනෙක්
 අනුකරණය කරන්න ඕන තැන අනුකරණය කරන්නෙන් නෑ. දැන් සමහර
 තරුණ දරුවෝ අපිට මුණගැහෙනවා ඒ ගොල්ලෝ හිතන්නේ අපි මේ අතින්
 අය කරපු පමණට ඒවා කරන්න ඕන නෑ. අපිට වැටහෙනවා නම් අපි දේවල්
 කරනවා මිසක්, එහෙම නැත්නම් අපිට වැටහෙන්නැති ජාති අපි කරන්න ඕන
 නෑ. ඊළඟට සමහර දේවල් බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කලයි කිව්වහම
 ඒගොල්ලෝ ඒක පිළිගන්න ලැස්ති නෑ. එතකොට දිව්‍යලෝක කොහෙද
 තියෙන්නේ, අපාය කොහෙද තියෙන්නේ, ඒවා පේනවාද, එතකොට මේ
 පෙනෙන දේ විතරයි අපි පිළිගන්නේ, එතනින් එහා දෙයක් අපි පිළිගන්න ඕන
 නෑ. අන්න ඒ වගේ හිතන්න පෙළඹෙනවා. ඊළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ
 සම්බන්ධව, භික්ෂුවක් සම්බන්ධව, වැඩිහිටියන්, ගුරුවරු සම්බන්ධව එහෙම
 කල්පනා කරන අවස්ථාවකදී චුන්න ගුරුවරු කිව්ව පමණට වැඩිහිටියෝ
 කිව්ව පමණට අපි ඒවා පිළිගන්න ඕන නෑ කියනවා. සමහර විට ධර්ම
 කාරණාත් ඒකට හේතු කරගන්නවා. ඒ කියන්නේ දැන් කාලාම සූත්‍රයේ
 එහෙම තියෙන කාරණා ගත්තහම, කාලාම සූත්‍රයේ පැහැදිලි කරනවානේ
 ගුරුවරයා කිව්වා පමණට, පොතේ තිබිව්ව පමණට ඒවා පිළිගන්නට එපැයි
 කියන එක. එතකොට දැන් ඒ කාරණාත් ඒකට හේත්තු කරගෙන්නවා.
 හේත්තු කරගෙන ඔය ගුරුවරු කිව්ව පමණට අපි ඒවා පිළිගන්න ඕන නෑ.
 අපිට වැටහෙන දේ විතරයි ගන්න ඕන ඇත්තේ. එතකොට භාමුදුරුවෝ
 කිව්වයි කියලා අපි ඒක ගන්න ඕන නෑ. දැන් අන්න ඒ වගේ තමන්ට විෂය
 වෙන්නැති කාරණා පිළිබඳවත් තර්ක විතර්ක, වාද විවාද කරන්න යනවා
 මොකද තමන් දැනෙන දේ තමයි හරි. තමන්ට හොඳ ප්‍රඥාවක් තියෙනවා,
 ඒක වටහා ගන්න පුළුවන්. ඒ නිසා අපේ ප්‍රඥාවෙන් අපි තීරණය කරලා දේවල්
 ගන්නවා මිසක්, මේ අනුත් කිව්ව පලියට අපි දේවල් ගන්න ඕන නෑ. ආගමේ
 කිව්ව පමණට, ධර්මයේ කිව්ව පමණට බුදුභාමුදුරුවෝ දෙසූ පමණට, පොතේ
 තිබිව්ව පමණට, භාමුදුරුවෝ, ගුරුවරයා වැඩිහිටියා කිව්ව පමණට අපි ඒවා

ගන්න ඕන නෑ කියන විදියේ යම්කිසි තද අදහසකට ඒගොල්ලො එන්න පුළුවන්, ඇයිද ඒ, ඒ ගොල්ලන්ට දැනෙන්නෙම ඒ තමන්ට හැඟෙන දේ හැබෑ ප්‍රඥාව හැටියට. ඉතින් අන්න ඒ විදියට පටලවිල්ලක් ඇතිවෙනවා. ඊළඟට දැන් ඒ භීෂමානය ඇතිවෙද්දි, දැන් ඒ සම්බන්ධවත් ඇත්තටම අපිට අත්දැකීමක් තියෙනවා. අපේ ජීවිතේ අපි එක්තරා කාලවකවානුවක ඉගෙනීමේ කටයුතු ටිකක් පැත්තකින් තිබ්බා. ඒ කියන්නෙ අවුරුදු විස්ස වගේ වෙනකොට ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපන කටයුතු අපි සම්පූර්ණයෙන් නවත්වලා අපි ටිකක් භාවනා කරන පැත්තකට යොමුවුනා. ඊටපස්සෙ ටික කාලයක් යද්දි දැන් ඒ ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණයෙන් අපෙන් ඇත්ම වෙලා ගියා. ඊටපස්සෙ අපිට දැනෙන්න ගන්නා ටිකක් දැන උගත්කම් ඇති උපාධි තනතුරු ඇති ඒ වගේ අය එකතු වෙලා කතාබහ කරන තැන් වලට ටිකක් යන්න පොඩ්ඩක් මැලි ගතියක් මනසේ ඇතිවෙනවා. එතකොට එතනදි අපිට හැඟුණේ ඒක නිහතමානී ගතියක්, එහෙම නැත්නම් අපි අර මුලින් කතා කලා වගේ අනනිමානී ගතියක් හැටියට. එතෙක්දි අපිට හිතෙන්නේ ඒ ගොල්ලො කතාබහ කරන දේ අපිට ඒවා එව්වර අදාළ නැතෙ ඉතින්, මට අපි මේ නිවන් දකින්න යන ගමනේ ගමන් කරනවා මිසක්, අපිට මේ රටේ ලෝකෙ දේවල්, එහෙම නැත්නම් ඔය ශාස්ත්‍රීය දේවල් අපිට ඒවා එතරම් වැදගත් වෙන්නෙ නෑ, අපිට ඒවා එව්වර අදාළ වෙන්නෙත් නෑ, ඉතින් ඒ ගොල්ලො ඒ කතාව කරගත්තු දෙත්, අපි පැත්තකට වෙලා ඉන්නවා කියලා හරිම නිකං අනනිමානී ස්වරූපයකින් අපි පසෙකට වෙනවා වගේ තමයි දැනෙන්නෙ. හැබැයි කාලයක් යද්දි මට තේරෙන්න ගන්නා මෙනෙ අපිට නොදැනුවත්වම මේ ඇතිවෙන්නෙ භීෂමානයක් නේද කියලා. ඊටපස්සෙ තමයි අපි කල්පනා කලේ දැන් මේ තත්වය දුරු කරගන්න මං මොකක්ද කරන්න ඕන. එහෙම නම් ඒ තත්වය දුරු කරගන්න ඕන නම් නැවත ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපන සුදුසුකම් ඇති කරගන්න ඕන. එතකොට දැන් ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපනය සම්බන්ධව තියෙන යොමුවීම පසෙකට දැමීමෙ අපිට නිවන් දකින්න යන ගමනට ඒක ඒ තරම් උදව් වෙන්නෙ නැහැතෙ කියලා. හැබැයි දැන් එතනදි මට දැනෙන්න ගන්නා මට නිවන් දකින්න ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපනය උදව් නොවුනාට මේ මනසේ ඇතිවෙන භීෂමානය දුරු කරගන්න උදව් වුනොත් ඒක නිවනට ඍජුවම උදව් වෙනවා. එතකොට අපිට ඒකෙන් යම්කිසි ලෝකයට යහපතක් කරන්නත් පුළුවන්, ඒ වගේම අපේ මනසේ ඇතිවෙන භීෂමානය දුරු කරගන්නත් පුළුවන්. ඒ නිසා,

හාමුදුරුවනේ දැන් මදකට බාධා කරනවා ඔබවහන්සේට. හාමුදුරුවනේ ඉතා බරපතල කතාවක් අපි මේ සාකච්ඡා කරන්නෙ ඔබවහන්සේ කියන

කාරණාත් එක්ක බොහෝ වෙලාවට අපි දැන් දකිනවා පන්නි කාමරයේ, අපේ වැඩසටහන දරුවෝ නරඹනවා අපේ භාමුදුරුවනේ, එතකොට පන්නි කාමරයට ගියාම දරුවෝ සමහර වෙලාවට පන්නි කාමරයේ ඉස්සරහ පේලි ටික හිස්, දරුවෝ ඇවිල්ලා ඉස්සරහින් වාඩිවෙන්නේ නෑ. එතකොට මෙවැනි තත්වයන් තුළත් ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ හීනමානය ද භාමුදුරුවනේ?

හීනමානය මතුවෙන්න පුලුවන්, මොකද තමන්ට ඉදිරිපෙළ අසුනක වාඩිවෙන්න තරම් ආත්මවිශ්වාසයක් තමන් තුළ නැහැ. දැන් අපි පසුගිය වැඩසටහනක කතා කළේ, ආත්ම ගරුත්වය ආත්ම විශ්වාසය. එතකොට කෙනෙක් තුළ ආත්ම ගරුත්වක් තියෙන්න ඕන. ආත්ම විශ්වාසයක් තියෙන්න ඕන. ආත්ම විශ්වාසයෙක් නොතිබුණොත් අපිට එන අභියෝග මැඩගෙන ඉස්සරහට යන්න බෑ. ඒ නිසා ඒ ආත්ම විශ්වාසය ඇතිවෙන්නේ තමන්ගේ වටිනාකම, තමන්ගේ සුදුසුකම් තමන්ගේ හැකියාවන් පිළිබඳව නිවැරදි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක් කලොත්. ඒක සන්සන්දනයක් කියන එක නෙවෙයි. අනුත් එක්කලා සන්සන්දනය කරලා වැඩක් නැහැ. හැබැයි මේ කාර්යය තුළ මට මෙන්න මේ හැකියාවන් තියෙනවා කියලා විශ්වාසයක් ඇතිවෙන්න ඕන. ඉතින් බොහෝ වෙලාවට දරුවන් තුළ විතරක් නෙවෙයි, වැඩිහිටියන් තුළ වුනත් ඒ විශ්වාසය ඇතිවෙන්නෑ. ඉතින් අපිටත් ඒ වෙලාවේ වැටහෙන්න ගන්නා අර ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපන කටයුතු සම්බන්ධව කෙරෙන කතාබහේදී, සාකච්ඡාවේදී අපි හිමින් සැරේ එතනින් මගහැරලා යන්න උත්සාහ කරන ගතියක් තියෙනවා. ඉතින් මුලදි අපිට ඒක දැනුනේ එක්තරා අනනිමානී ගුණයක් හැටියට. පස්සෙ අපිට දැනෙන්න ගන්නා ඇත්තටම මෙතන තියෙන්නේ හීනමානය නේද. මේක අයින් කරගත්තේ නැත්නම් මේක ලොකු බාධකයක් වෙනවා සමාජයේ හැමතිස්සේම නිකං මුළුගැන්වෙන්න උත්සාහ කරන ගතියක්. අර ආත්ම ධෛර්යය ඇතිවෙන්නේ නැහැ. ඉතින් ඒකත් එක්කලා තමයි, ඉතින් ඒකෙදි ගොඩාක් අපිට අපේ සද්ද්‍රව්‍ය සංවිධානයේ සභාපතිතුමා අපේ අධිකාරම් මැතිතුමා හරියට අපිට උදව් කලා කළයාණම්‍යයෙක් හැටියට. එතුමා පසුපසින් හිඳගෙන හැමතිස්සේම දිරිමත් කරමින් අවුරුදු දහතුනකට පස්සෙ නැවත ශාස්ත්‍රී අධ්‍යාපන කටයුතු කරන්න අපිව යොමුකලා. ඉතින් ඒකත් එක්කලා, ඒ වෙනකොට අපිටත් දැනිලා තිබුනා ඇත්තටම මේක අවශ්‍යයි කියන එක. ඉතින් ඊටපස්සෙ තමයි අපිට දැනුනේ ඒ ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපන කටයුතු සිදු කරගෙන යද්දි ඇතිවෙන ඒ මනසට දැනෙන විශ්වාසය සහ ශක්තියත් එක්කලා තමයා දැනුනේ ඇත්තටම අතන තිබුනේ අනනිමානී ගුණයක් නෙවෙයි නේද, ඒ හීනමානයම නේද එතන ක්‍රියාත්මක වුනේ කියලා.

අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා අද දවසේ අපේ වැඩසටහනේ නොඑසේ නම් අපේ කතා මාතෘකාවේ අවසන් කොටස බවට පත්වුනේ සුපින්වතුනි භීතමානය කියන කාරණාව. එතොකට භීතමානය කියන කාරණාව ලොකු පොඩි බාල මහළු ඕනෑම කෙනෙකුට ඔබේ සිත් තුළ ගොඩනැගෙන්නට පුළුවන් කියන කාරණාවත් උන්වහන්සේ සඳහන් කලා. ඉතින් අද දවස පුරාවට මේ වැඩසටහනින් අපි බොහෝ කරුණු කාරණා ඔබත් සමඟ සාකච්ඡා කලා, මානය කියන කාරණාව ගුරු කොටගෙන, මුල්කොටගෙන එය විවිධාකාරයෙන් වංචක ස්වරූපයන් තුළ ගොඩනැගෙන්නේ කොහොමද, එවැනි තත්වයකින් අපි අත්මිදෙන්නේ කොහොමද කියන කාරණාව අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට යෝජනා සහිතව අපිට ඉදිරිපත් කලා. ඉතින් අද දවසේ වැඩසටහන මෙලෙසට නිමා කරන්නට අපිට අවසර. ඒ මත්තෙන් අද දවසේත් අප ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් පාද නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවන්න වෙනවා අපේ ගෞරවණීය ආරාධනය පිළිගෙන මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, අතිපූජනීය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, අපේ හාමුදුරුවනේ බොහොමත්ම පින් ඔබවහන්සේගේ චට්තා කාලය අද දවසේ අප වෙනුවෙන් සහ රට වෙනුවෙන් වෙන් කිරීම වෙනුවෙන්. ඉතින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහන ඔබ වෙත ගෙන ඒමේදී වැඩසටහන අපිට නිළිණ කරන්නට, මේ වැඩසටහන රටට ගෙනෙන්නට අවැසිය දායකත්වය ලබාදුන් සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තුමන් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය ඇතුළු සමස්ත සියලුම දෙනාට අප ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින් ඒ වගේම මේ වැඩසටහනට දෙස් විදෙස් ගත බොහෝ පිරිසක් අපිට ආශීර්වාද කරනවා. ඔවුන් සියලුදෙනාටත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරමින් අද දවසේ වැඩසටහන නිමාවට පත් කරනවා. ඉතින් එසේ නම් වැඩසටහන නිමයි අදට, සුබ දවසක් වේවා ඔබට! ඔබට රටට යහපතක්ම වේවා!

<https://www.youtube.com/watch?v=JJ2Awq3sook>

20 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝ වේවා යහපත්කම වේවා! සියලු රූපවාහිනිය සියැසින් නරඹන ආදරණීය ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට. ගුරුවදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහන අදත් අරඹන්නට අපිට අවසර. ඒ මන්නෙන් අද දවසේත් අපේ වැඩසටහනට ගෞරවයෙන් අපි එකතුවන්නට වැඩමවන්නට ආරාධනා කලා සියලු මැදිරි පරිශ්‍රයට, නම කියන්නට අවසරයි, අනිපූජනීය ආචායඪී කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් නමස්කාර පූර්වකව ඔබවහන්සේව මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නවා. සුපින්වතුනි අපි මේ වැඩසටහන පුරාවට සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන්නේ ඔබට මගේ අනෙහි දිස්වන වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම කියන මෙන්න මේ ධර්ම පුස්තකය. ඔබ දන්නවා මේ වන විටත් මේ ධර්ම පුස්තකය රචනා කරන්නට යෙදුනේ අනිපූජනීය මහාචායඪී රේරුකානේ චන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ කියන වග. ඉතින් දෙස් විදෙස් සැදැහැනි බෞද්ධයින් බොහෝ පිරිසකගේ වැඩි අවධානයට ලක්වුණු මේ ධර්ම ග්‍රන්ථයේ නිබන්ධ බොහෝ කාරණා විටින් විට, ඇතැම් විට, තැනින් තැන විකෘති වන මට්ටමක් අද වන විට දකින්නට ලැබෙනවා. ඒ නිසාමයි අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේට ලැබුණු ආරාධනා උත්වහන්සේට ධර්ම දේශනා වලට වැඩිම කළ විට ලැබුණු ඉල්ලීම් ඔස්සේ මේ ධර්ම පුස්තකය සදහන් කරුණු කාරණා ඉතාමත්ම අර්ථ සම්පන්න ලෙස මනා ලෙස ගුරුහාමුදුරුවන් වහන්සේගේ ඇසින් බලන, එහෙම නැත්නම් ඒ සමාජගත විය යුතු අරමුණ එලෙසින් සාක්ෂාත් විය යුත්තේ කෙසේද කියන වග ඔබට කියාදෙන්නට අපි මේ වැඩසටහන ආරම්භ කලේ. පසුගිය වැඩසටහන් ගණනාව පුරාවටම අපි මේ දහම් පුස්තකයේ පිළිවෙලින් ඇති දහම් කරුණු සාකච්ඡා කරගෙන ආවා. හාමුදුරුවනේ අද අපි නවත් තීරණාත්මක තැනකට එනවා. ථීනය සහ මිද්ධය කියන කාරණා ද්විත්වය අපි මෙතනදී සාකච්ඡාවට බඳුන් කරනවා. හුරුවට, පුරුද්දට අපේ හාමුදුරුවනේ අපි මේ වචනය භාවිතා කරනවා ථීන මිද්ධ කියන කාරණාවත් එක්ක. හාමුදුරුවනේ ථීනමිද්ධ කියන දහම් කරුණ, නැත්නම් මේ ධර්ම කරුණ කොහොමද අපි දහමේ විස්තර කරගන්නේ. එහෙම නැත්නම් කොහොමද අපි මේක සරල අර්ථයෙන් වටහාගන්නේ. අපි එතනින් සාකච්ඡාව පටන් ගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! ගෙහාන් මහත්මයා ථීනමිද්ධ කියලා කියන්නේ චෛතසික ධර්ම දෙකක්. එතකොට ථීනය කියලා කියන්නේ

සිතෙනි මැලි ගතිය ඇති කරන චෛතසිකයක්. එතකොට මිද්ධ කියලා කියන්නෙ චෛතසික ධර්මයන්ගේ මැලි ගතිය ඇති කරන චෛතසිකයක්. ඒ කියන්නෙ සිත සහ චෛතසික කියන්නෙ, අපි කියමු සුළඟ ගන්නහම ඒ සුළඟෙහි යම් යම් ගුණ තියෙනවානෙ. චේගය අඩුවෙන්න පුලුවන්, වැඩි වෙන්න පුලුවන්, උණුසුමක් තියෙන්න පුලුවන්, සිසිලස තියෙන්න පුලුවන්. එතකොට ඒවා සුළඟෙහි ගුණාංග. අන්න ඒ වගේ සිත මූලික ශක්තිය හැටියට ගත්තට පස්සෙ ඒ සිතෙහි විවිධාකාර ගුණාංග තියෙනවා. ඒ ගුණාංග අපි හඳුන්වනවා කුසල චෛතසික සහ අකුසල චෛතසික හැටියට. ඒ අකුසල පක්ෂයේ යෙදෙන චෛතසික දෙකක් තමයි චීනය සහ මිද්ධය කියලා කියන්නෙ. එතකොට මේ දෙක එකට එකතු කරලා කතා කරන්නෙ නිවරණ ධර්ම පිළිබඳව කතා කරනකොට, බුදුරජාණන් වහන්සේ එකම නිවරණයක් හැටියටයි මේ දෙකම දක්වලා තියෙන්නෙ. ඒකට හේතුවක් තියෙනවා, ඒ තමයි චීනය කියන්නෙ සිතෙහි අලසබව, මිද්ධය කියෙන්නෙ චෛතසිකයන්ගේ අලස බව. මේ දෙකම වෙනම යෙදෙත් නෑ, එකටමයි යෙදෙන්නෙ. ඒ කියන්නෙ සිත අලස වෙනකොට චෛතසික ධර්මත් අලස වෙනවා, චෛතසික ධර්ම අලස වෙනකොට සිතත් අලස වෙනවා. - එතකොට මේ කාරණා දෙකම අභියාච්චො.- අකුසල පක්ෂයේ යෙදෙන අනිවාර්යයෙන් එකට යෙදෙන චෛතසික ධර්ම දෙකක්. ඉතින් ඒ නිසා තමයි මේ දෙකම හැමතිස්සේම චීනමිද්ධ හැටියට එකට කතා කරන්නෙ. එතකොට මේ චීනමිද්ධ කියන චෛතසික දෙක මතුවුනාම, එහෙම නැත්නම් මේ නිවරණය මතුවුනාම අපේ චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්, එහෙම නැත්නම් සිත සහ එහි ගුණාංග යම්කිසි ක්‍රියාත්මක වීම නවතින්නෙ නැහැ. හැබැයි ඒවායේ ක්‍රියාකාරීත්වයේ යම්කිසි මැලි ගතියක් ඇතිවෙනවා. ඒ කියන්නෙ අපේ මනසට සමහර වෙලාවට දැනෙනවානෙ හරිම උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කරන්න පුලුවන් හැකියාවක්. දැන් සිතේ ඇතිවෙන චේගය වෙනස් වෙන්නෙ නෑ. ඒ කියන්නෙ එක් සිතක් ඇතිවෙලා බිඳීයනකොට ඊළඟ සිත ඇතිවෙනවා. ඒ සිත බිඳී යනකොට ඊළඟ සිත ඇතිවෙනවා. එතකොට මේ සිත් අතර පරතරය, චේගය කොයිම වෙලාවකවත් වෙනස් වෙන්නෙ නෑ. ඒක උද්යෝගිමත් බව තිබුනත්, චීනමිද්ධය තිබුනා වුනත්, කුසල් සිත් වුනත්, අකුසල් සිත් වුනත්, පෘථග්ජනයාගේ මනස වුනත්, රහතන් වහන්සේගේ මනස වුනත් චිත්ත චේගයේ වෙනසක් නෑ. චේගය එකයි. හැබැයි අපිට සමහර වෙලාවට හරිම ප්‍රබෝධමත් ගතියක් දැනෙනවා සමහර වෙලාවට නිකං ක්‍රියාකරන්න උනන්දුවක් නැති එක්තරා මැලි ගතියක් දැනෙනවා. අන්න ඒ මැලි ගතිය ඇති කරන්නෙ මෙන්න මේ චීන, මිද්ධ චෛතසික දෙක විසින්. එතකොට ඒ

මැලිගතිය ඇතිවෙනකොටම අපේ මනසේ අර කුසල මූලික ගතිය ගිලිහිලා යනවා ඒ නිසා ථීනමිද්ධය ඇති හැමවිටම ඒ මානසික තත්වය කුලයෙන් ගිලිහුණු අකුසලයට යොමුවනු මානසික තත්වයක්. ඒකයි මේවා නිවරණ ධර්ම හැටියට හඳුන්වන්නේ.

අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් අපේ සාකච්ඡාවේ ඊළඟ කොටසට ආවා. දැන් ඔබවහන්සේ ථීන සහ මිද්ධය කියන කාරණා ද්විත්වය මනාවට පැහැදිලි කලා. දැන් භාමුදුරුවනේ අපිට මේ පොතට අනුව ආවොත් එහෙම සමාධි වේගයෙන් වංචක ථීනමිද්ධය කියන කාරණාව තියෙනවා. එතකොට සමාධිය කියන වචනය සහ ථීනමිද්ධය කියලා ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කරපු අර්ථ දෙක අතර මහා පරස්පරතාවයක් අපි දකිනවා. කොහොමද භාමුදුරුවනේ මේ කාරණාව පැහැදිලි කරගන්නේ?

සමාධිය කියන්නේ ගෙහාත් මහත්මයා සිතෙහි ඒකාග්‍රතාවය. එතකොට ඒකාග්‍රතාවය කියන චෛතසිකය කුසලයෙහිත් යෙදෙනවා, අකුසලයෙහිත් යෙදෙනවා, ක්‍රියාවෙහිත් යෙදෙනවා, විපාකයෙහිත් යෙදෙනවා. ඒකාග්‍රතා කියලා කියන්නේ සබ්බවිත්ත සාධාරණ චෛතසිකයක්. ඒ කියන්නේ ඒකට කුසල් අකුසල් කියලා හේදයක් නෑ හැම සිතකම ඒකාග්‍රතාවය යෙදෙනවා. ඒකාග්‍රතාවය තිබුනේ නැතිනම් සිතකට අරමුණක් නිවැරදිව ගන්න බැහැ. ඒ අරමුණ ගත හැකි විවිධ ක්‍රම අතරින් එක් ක්‍රමයකට ඒ අරමුණ ගන්නට නම් එහි ඒකාග්‍රතාවය තිබිය යුතුමයි. හැබැයි හැම සිතකම ඒකාග්‍රතාවය තිබුණු පමණට එතන සමාධියක් ගොඩනැගෙන්නේ නෑ. ඒ මොකද ඒකට හේතුව, දැන් එක සිතකින්; අපි හිතමුකො උදාහරණයක් හැටියට දැන් මේ ඉදිරිපස තියෙන ටීපෝ එක දිහා අපි බලනවා. බලනකොට එක සිතකින් අපිට ගන්නට පුළුවන් එහි හැඩය. ඊළඟ සිතින් අපිට ගන්නට පුළුවන් ඊළඟ සිතෙන් කිව්වට ඒ ගන්න අරමුණත් එක්කලා විත්ත විථියක් ඇතිවෙනවා. ඊළඟ ඒ විත්ත විථිය නිරුද්ධ වුනාම ඊළඟ සිතෙන් අපිට ගන්නට පුළුවන් මෙහි තියෙන වර්ණය. එතකොට එහි තියෙන විත්ත විථිය නිවුනාම ඊළඟ සිතෙන් ගන්නට පුළුවන් ඒ ටීපෝ එක උඩ තියලා තියෙන අර තෙළුම් මල. දැන් එතකොට එක් එක් සිතක, හැම සිතකම ඒකාග්‍රතාවය තිබුනාට එක් එක් සිතෙන් එක් එක් කරුණු තමයි අරමුණු කරන්නේ. ඉතින් සිතේ වේගය බොහොම සීඝ්‍රයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන නිසා මේ වෙන වෙන අරමුණු ගන්න ගියාම එකම අරමුණක් වත් හරියට පැහැදිලිව විශ්ලේශණය කරගන්න පුළුවන් මට්ටමක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. උදාහරණයක් හැටියට අපි තව ගත්තොත් දැන් අපි වාහනේක යනකොට වාහනේ වේගය වැඩි කරන්න වැඩි කරන්න අපි ජනේලෙන් එළිය බලාගෙන ඉන්නවා නම් අපිට

පිට පැත්තෙන් පරිසරයේ තියෙන ගස් කොළ, ගෙවල් දොරවල්, සතා සීපාවා මිනිස්සු මේ සියලුම අරමුණු අපිට පෙනෙනවා. පෙනුනා වුනාට එක අරමුණක් වැඩි වෙලාවක් අපිට ගන්න බෑ වාහනේ වේගයෙන් යන නිසා. එතකොට ඒ අරමුණ ගන්නවා, ඒ අරමුණ අරගෙන ඊළඟ පාර ඒ අරමුණ ගන්න බෑ වාහනේ ඉස්සරහට ගිහිල්ලා ඊළඟ අරමුණයි ගන්නේ. ඒක ගන්නකොටම වාහනේ තව ටිකක් ඉස්සරහට ගිහිල්ලා අනිත් අරමුණයි ගන්නේ. දැන් එතකොට අපිට ඔක්කොම ටික පේනවා, පෙනුනට එකක්වත් පැහැදිලි නෑ වාහනේ වේගයෙන් යන නිසා. දැන් අපි වාහනේ වේග ටික ටික අඩු කරනවා. අඩු කරනකොට මොකක්ද වෙන්නේ අර ගන්න අරමුණු වලට අපිට එකවරක් නෙවෙයි, දෙතුන් වරක් එකම අරමුණ දිහා බලන්න පුළුවන් හැකියාවක් එනවා. එතකොට වඩා පැහැදිලිව පේන්න ගන්නවා. එතකොට තව ටිකක් වේගය අඩු කරනවා. එතකොට තව ටිකක් පැහැදිලි වෙනවා. අපි වාහනේ නවත්වනවා, නවත්තපුවාම අපිට ඒ පෙනෙන කාරණය ගැන ඕනෑ තරම් වෙලා අපිට බලාගෙන ඉන්න පුළුවන්. අපි වාහනෙන් බිමට බැහැලත් අර අපිට බලන්න ඕන කාරණය ළඟට යනවා. ගිහිල්ලා අපිට කැමැති තාක් වෙලා ඒ දිහා බලාගෙන හිටියොත් අපිට පුළුවන්කම තියෙනවා, ඒ අරමුණට සම්බන්ධ සියලුම තොරතුරු අපිට විශ්ලේෂණය කරගන්න, අධ්‍යයනය කරන්න පුළුවන්. අන්න ඒ වගේ එක අරමුණක් දිහා, ඒ කියන්නේ එක් සිතක් ඇතිවෙලා නැතිවෙනවා. තව සිතක් ඇතිවෙලා නැතිවෙනවා, හැබැයි අර වාහනේ වේගයෙන් යනකොට වගේ ඒ සිත් වලින් වෙනත් වෙනත් අරමුණු ගන්න ගියොත් අපිට ඒ අරමුණ පැහැදිලි නැතිව යනවා. ඒ නිසා වැඩි සිත් ගණනක් එකම අරමුණක් කෙරෙහි පවත්වන්න පුළුවන් නම් අන්න ඒ අරමුණ වඩා ප්‍රකට වෙනවා. ඒ නිසා සමාධියයි කියලා කියන්නේ ඒකාග්‍රතා ගුණය දියුණු කරලා ඒකාග්‍රතාවය නැමැති චෛතසිකය දියුණු කරලා අර එකම අරමුණක් ගනිමින් බොහෝ වාර ගණනක් සිත් ඇති කරමින් ඒ කියන්නේ සිත් වැඩි ගණනකින් එකම අරමුණ අරමුණු කරන්නට සිත පුහුණු කරනවා. පුහුණු කලාම අපිට දනෙන්න ගන්නවා, එකම තැන සිත නැවතිලා තියෙනවා වගේ. ඇත්තටම සිත නැවතිලා නැහැ, සිත වේගවත්ව අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වෙනවා. ඒකයි මං මුලින්ම කීව්වෙ සිතේ වේගයේ වෙනසක් වෙන්නේ නෑ, වෙනස් වෙලා තියෙන්නේ මොකක්ද, වෙන වෙන අරමුණු ගන්නවා වෙනුවට එකම අරමුණ වැඩි වාර ගණනක් ගන්නට පුළුවන්. එතකොට තමා අපිට අර සිත එක තැනක නැවතුනා වගේ, අර වාහනය එක තැන නැවතුනා වගේ සිත එකතැනක නැවතිලා තියෙනවා වගේ අපිට දැනෙන්නේ. දැන් මේ විදියට අපි සමාධිය දියුණු කලාම ඕන නම් ඒක ධ්‍යාන මට්ටමකට ගෙනියන්න පුළුවන්.

ධ්‍යානය කියලා කියන්නේ ඒ සමාධියේ එක්තරා මට්ටමක අපිට කැමැති තාක් වෙලා රැඳී සිටින්නට පුළුවන්. අරමුණත් එකම අරමුණයි, ඒ අරමුණ එක පමණක් නෙවෙයි එහි සමාධි මට්ටමත් එක මට්ටමක්. ඒක උස් පහත් වෙන්නෙත් නෑ. දැන් අපි හිතමු පුද්ගලයෙක් දිහා බලාගෙන ඉන්නවා නම් අපිට ඒ පුද්ගලයා දිහා හිසේ ඉඳලා පහළට එනකල් බලන්නට පුළුවන්. පහළ ඉඳලා ඉහළට බලන්න පුළුවන්. මේ විදියට ඕන නම් උස් පහත් වෙව් එකම පුද්ගලයා දිහා තමයි බලාගෙන තමයි බලාගෙන ඉන්නේ. හැබැයි හිසේ ඉඳලා පල්ලෙහාට එනකල් අපිට ඕන තැනක් අරමුණු කරන්න පුළුවන් ඒ පුද්ගලයා සම්බන්ධව. ඒ වගේ තමයි සමාධිය, සමාධියෙන් යම්කිසි අරමුණක් ගත්තහම ඒ අරමුණේ භාත්පස අරමුණු කරන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒ අරමුණෙහි එකම තැනකට අවධානය යොමු කරගෙන අපිට බොහෝ වේලා ඉන්න පුළුවන් නම් අන්න ඒ වගේ තමයි අර සමාධි මට්ටමේ, දැන් ප්‍රථමධ්‍යානය ගැන හඳුන්වනකොට කියනවා විතක්ක විවාර පීතිසුඛ ඒකාග්ගතා. එනකොට ඒ ගුණාංග ටික අඛණ්ඩව ඒ විදියෙන්ම පවත්වාගෙන යන්නට පුළුවන් නම් ඒක හඳුන්වන්නේ ප්‍රථම ධ්‍යානය. ඊටපස්සෙ දෙවෙනි ධ්‍යානයට යනකොට විතක්ක විවාර දෙක නැහැ පීතිසුඛ ඒකාග්ගතා. එනකොට පීතිසුඛ ඒකාග්ගතා කියන කාරණා දෙක විතරක්ම මත පවත්වාගෙන යනවා. වෙනත් මනෝභාවයන් එතැනට පැමිණෙන්නේ නැතිව. එනකොට ඒක සමාධියේ එක මට්ටමක්. ඊළඟට තෘතීය ධ්‍යානයට යනකොට තව මට්ටමක්. චතුත්ථ ධ්‍යානයට යනකොට තව මට්ටමක්. ඒ මට්ටම වෙනස් වෙන්නැතිව එහෙම්මම පවත්වාගන්න. එනකොට ඒකාග්‍රතාවය කියලා කියන්නේ හැම සිතකම යෙදෙන චෛතසික ධර්මයක්. ඒ චෛතසිකය දියුණු කලාට පස්සෙ ඒක සමාධිය කියලා හඳුන්වනවා. ඒ සමාධියේ එක් මට්ටමක අපේ මතස පවත්වාගෙන යන්නට පුළුවන් හැකියාව හඳුන්වනවා ධ්‍යානයයි කියලා. එනකොට දැන් අපි සිහිපත් කලා ඒකාග්‍රතාවය කුසල් සිතෙන් යෙදෙනවා, අකුසල් සිතෙන් යෙදෙනවා. ඒ නිසා සමාධියත් කුසල සමාධිය වෙන්නටත් පුළුවන්, අකුසල සමාධියක් වෙන්නටත් පුළුවන්. දැන් මේ කාරණයේදී නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරන්නේ ඊටත් වඩා භාත්පසින් වෙනස් දෙයක්. කුසල සමාධිය වෙනයි, අකුසල සමාධිය වෙනයි. අකුසල සමාධිය කියලා කියන්නේ අකුසල් සිතක ඒකාග්‍රතාවය ප්‍රබලව පවත්වාගෙන යනවා. අපි හිතමු දැන් කොකෙක් මාළුවෙක් අල්ලන්න බලාගෙන ඉන්නවා. ඒ බලාගෙන ඉන්නකොට උහු හෙලවෙන්නේ නැතිව තනි කකුලෙන් සද්ද කරන්නැතිව එකම අරමුණ දිහා අවධානය පවත්වාගෙන ඉන්නවා. කොටියෙක් ගොදුරකට පනිනවා. ඒ පනිනකොට ඒ කොටියා ගොදුරට

පනින්න ඉස්සෙල්ලා සැහෙන වෙලාවක් බොහොම පරිස්සමින් ඒ ගැනම අවධානය පවත්වාගෙන ඉන්නවා. එතකොට එතැනදී ඒ සතා තුලත් යම් කිසි ඒකාග්‍රතාවයක් සමාධියක් ගොඩනැගෙනවා. ඒ සමාධිය අකුසල සමාධිය. මොකද අර කරන්නට යන අකුසල ක්‍රියාව සම්බන්ධව තමයි ඒකාග්‍ර කරගෙන ඉන්නේ. එතකොට කුසල් අරමුණ පිළිබඳව අපි බුදුගුණ සිහි කරනවා, මෙත්‍රී වඩනවා, ආනාපානසතිය වඩනවා, එබදු යහපත් අරමුණක් තුළ අපිට ඒකාග්‍රතාවය පවත්වන්න පුළුවන් නම් තමයි ඒක කුසල සමාධිය හැටියට හඳුන්වන්නේ. ටීනමිද්ධය, එහෙම නැත්නම් අර චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ මැලි ගතිය මතුවෙන්නට පුළුවන් ඔය කියන සමාධියෙහි ස්වරූපයෙන්. ඒක නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා, ‘මෙය සාමාන්‍ය ජනයාට නොව සමාධිය වඩන යෝගාවචරයන්ට ඇතිවන යෝගාවචරයන් රවටන ධර්මයකි. සමාධිය වැඩීම සිත බොහෝ වෙහෙසට පත්වන ක්‍රියාවකි. සිත වෙහෙසට පත් වූ කල්හි එයට අනුව ශරීරයේ ඇතැම් සුක්ෂම ඉන්ද්‍රියෝද වෙහෙසට පත්වෙති. එයින් සකල ශරීරයටමත් වෙහෙස දැනෙන්නට වන්නේය. පැයක් සමාධිය වඩන්නෙකුට ඇතිවන වෙහෙස දවසක් බර වැඩ කරන්නෙකුට ඇතිවන වෙහෙසට වැඩි බව කිවයුතුයි. මෙය යෝග පුරුදු නොකළ වුන්ට නොවැටහෙන්නේය. සමාධිය අතරුදහන් වී එය වෙනුවට ඔහුගේ සන්තානයෙහි සමහර විට සමාධියේ වේශයෙන් ටීනමිද්ධය පහළ වේ. ඒ බව යෝගාවචරයාට නොදැනෙන්නේය. ඉන් පසු ඔහු සමාධිය වඩමිසි යන අදහසින් සමාධි ප්‍රතිරූපක ටීනමිද්ධය වඩන්නේය. එයින් ඔහුගේ යෝගය නිශ්ඵල වන්නේය.’ දැන් ගොඩාක් වෙලාවට ශෙහාන් මහත්මයා ටිකක් වෙහෙසට පත්වෙලා, ඒ කියන්නේ කායික වශයෙන් තෙහෙට්ටු වෙලා දවස මුළුල්ලේම වැඩ කරලා ටිකක් භාවනාත් කරන්න ඕන කියලා වාඩි වුනාම හුඟක් දෙනෙකුට මේ ප්‍රශ්නේ එනවා. ඒ කියන්නේ දැන් ඒ අය කියනවා සමහර වෙලාවට භාමුදුරුවනේ භාවනාවට වාඩිවෙලා ටික වෙලාවක් යනකොටම සමාධි වුනා, ඊටපස්සේ මොකුත් දන්නෑ කොච්චර වෙලා ගියාද දන්නෙත් නෑ මොකක් වුනාද දන්නෙත් නෑ සිතුවිලින් නෑ මොකක්වත් නෑ. ඊටපස්සේ සැහෙන වෙලාවක් ඉඳලා ආපහු ප්‍රකෘති තත්වයට එනවා. එතකොට හැබැයි බෙල්ල කඩාවැටීමක් වෙන්නෙත් නෑ ඇඟ පැත්තකට ඇද වැටීමක් වෙන්නෙත් නෑ මේක නින්ද යනවා කියලා එකක් තමන්ට දැනෙන්නෙත් නෑ. එතකොට හැබැයි ඒ අයට අමුතුවෙන් අර සිතේ හෝ ගතේ පවතින ස්වභාවයන් පැහැදිලිව වැටහිලත් නෑ. ගොඩාක් වෙලාවට අන්න එබදු අවස්ථා මේ ටීනමිද්ධයෙන් සිත උදාසීන වෙන අවස්ථා. එතකොට සමාධියේ ස්වභාවය තමයි සමාධිය තුළ සිහිය පවත්වාගන්නට පුළුවන්.

හැබැයි ඒනමිද්ධය මතු වෙනකොට අපිට සිහිය පවත්වාගන්න බෑ. සිහිය පවත්වාගන්න බැරි නිසා තමයි ගොඩාක් දෙනා කියන්නෙ කොච්චර වෙලා ගියාද දන්නෙ නෑ, මොකක් වුනාද දන්නෙ නෑ, එනකොට සිතුවිලි මොකක්වත් ආවෙ නෑ, ඒ කතන්දර බොහෝ අවස්ථාවලට කියන්නෙ සමාධිය වෙනුවට ඒනමිද්ධයට රැවටිලා. එනකොට නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා මේ සමාධිය පුහුණු කරන්නට යන වැඩපිළිවෙල හරිම වෙහෙසකරයි. ඒක හරියට දවසක් මුළුල්ලේ බර වැඩ කරනවාට වැඩිය අමාරු වැඩක්, ඒක පැයක් තුළ සිත ඒකාග්‍ර කරගන්නට දරන උත්සාහය. හැබැයි යම්කිසි කෙනෙක් ඒකාග්‍රතාවය හෙවත් සමාධිය හොඳට දියුණු කරගත්තොත් ඒ දියුණු කරන ලද සමාධියට සමවැදී සිටීම දවසක් නිදාගන්නට වඩා ලොකු සුවයකින් ප්‍රබෝධයකින් නැගී සිටින්නට පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ අපි නිදාගෙන යම් කිසි සහනයක් සලස්වාගන්නවාද, ඒ වගේ සිය දහස් ගුණයක සහනයක් සැලසෙනවා සමාධිය තුළින්, සමාධිය ප්‍රගුණ කරගත්තාම. දැන් නායක භාමුදුරුවෝ මෙතනදී කියන්නෙ සමාධිය වැඩිමේ කාර්යය, ඒ මුල් අවස්ථාවේදී ඒක හරි වෙහෙසකර කාර්යයක්. මොකද ඒ අදාළ තැනට අවධානය යොමු කරගෙන පවත්වගන්නවා කියන එක ගත සිත දැඩිව වෙහෙසට පත්වෙන කාර්යයක්. එනකොට එබඳු කාර්යයක් කරන්නට උත්සාහ කරනකොට ඒ ගත සිත වෙහෙසට පත්වෙනවා, තෙහෙට්ටුවට පත්වෙනවා එනකොට සමාධිය වෙනුවට අර චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ උදාසීන බව මැලි ගතිය එතෙත්ට ආරෝපණය වෙනවා. එනකොට ඒ තැනැත්තා හිතාගෙන ඉන්නෙ හොඳ සමාධියක තමන් හිටිය වග. ඉතින් ඒ තත්වය ඒ භාවනාවට දරන ප්‍රයත්නයෙහි ඇතිවෙන වෙහෙස නිසා වෙන්නටත් පුලුවන්. ඒ වගේම දවස මුළුල්ලේම වෙහෙස මහන්සි වෙලා දවසම වැඩ කරලා තෙහෙට්ටු වෙලා භාවනා කරන්නට යොමු වෙන අයටත් බොහෝ කොට මේ තත්වය ඇතිවෙන්නට පුලුවන්. ඉතින් ඒ නිසා අපි පරිස්සම් වෙන්නට ඕන, දවසේ අනිවාර්යයෙන් ටික වේලාවක් භාවනා කරන්නට ඕන කියලා හිතලා ඒක දවසේ දින වර්යාවේ කොටසක් හැටියට පවත්වාගෙන යන්න උත්සාහ කරන පින්වතුන් තදින් නිදිමන ඇතිවෙලාවට සහ දැඩිව ගත තෙහෙට්ටුවට පත්වුණු වෙලාවක ඒ වෙහෙස හෝ නිදිමන දුරු කරගන්නෙ නැතිව භාවනා කරන්න ගියොත් තමන්ට නොදැනුවත්වම මේ ඒනමිද්ධයට අඬිබැහි වෙන්න පුලුවන්. ඊටපස්සෙ ඒකෙ ප්‍රතිඵලය වඩා අනර්ථකාරීයි. අනර්ථකාරීයි කියලා කියන්නෙ එහෙම අඬිබැහියක් ඇතිවුනාට පස්සෙ හැබෑ සමාධියට තමන්ට යන්නටම බැරිවෙනවා. ඒකම බාධකයක් වෙනවා. ඒ ගැනත් අත්දැකීමක් මට තියෙනවා. දැන් මේ නොයෙක් ආකාරයේ නීවරණ

අපි අපේ ජීවිතේ අත්දැකලා තියෙන නිසා විවිධ අවස්ථාවල, දැන් එක කාලෙක අපි භාවනා කරන්න කියලා ඔය කුරුණෑගල භාවනා ස්ථානයකට ගියා, ඉතින් එතන ලොකුහාමුදුරුවෝ ටිකක් බොහොම තද වර්නයක්. ඉතින් ඒ නිසාම තමයි මං එතන තෝරගත්තේ. පස්සෙ උන්වහන්සේ කියන්නෙ උදේ පාන්දර තුනට අපි අවදි වෙන්න ඕන. ඊ 10 වෙනකල් වාඩි වෙලා භාවනා කරනවා, සක්මන් කරනවා, නැවත වාඩිවෙලා භාවනා කරනවා, නැවත සක්මන් කරනවා, දානෙ වළඳන වැසිකිලි කැසිකිලි යන බුදුන් වදින වෙලාවල් හැරුණු කොට උදේ පාන්දර තුනේ ඉඳලා ඊ 10 වෙනකල් ඔය විදියට අඛණ්ඩවම සක්මන් කරමින් සහ වාඩිවෙලා භාවනා කරන්න ඕන. ඉතින් දැන් මේක මුලින්ම යොමු වුනාම ඒක හරිම වෙහෙසකර තෙහෙට්ටුව දැනෙන වැඩපිළිවෙලක්. ඉතින් ඒකත් එක්කලා දැන් ඒ ඒ වයස් මට්ටමත් එක්කලා ඒ කාලෙ හැටියට රාත්‍රී 10 ට නිදාගෙන පාන්දර 3 ට අවදි වෙනවා කියන්නෙ නිදාගන්න ප්‍රමාණය මට මදි. ඊළඟට ඊ 10ට වැඩසටහන නැවැත්තුවට අපේ අනිත් වැඩ කටයුතු නිම කරලා නිදාගන්නකොට 10.30, 11 විතරවත් වෙනවා. එතකොට අනිත් අතට පාන්දර 3ට අවදිවෙන්නත් ඕන. එතකොට පැය 4ක් විතර තමයි හරියට නිදාගන්න තියෙන්නේ. ඉතින් ඒකත් එක්කලා හැමනිස්සේම මට නිදිමන එනවා. නිදිමන එතකොට උන්වහන්සේ කියන්නෙ ඔබවහන්සේට වීර්යය නෑ, මේ ටීනමිද්ධයට වහල් වෙලා, ඒ නිසා තව වීර්යය කරන්න ඕන කියලා උන්වහන්සේ මට කරපු යෝජනාව තමයි ඊ 10ට නිදාගන්න බැ 11 ට නිදාගන්න ඕන. 11ට නිදාගෙන 3ට අවදි වෙන්න ඕන. තව ටිකක් වැඩිපුර වීර්යය කරන්න. දැන් මට අර වෙනදා නිදාගන්න ටිකත් මදිවෙලා හිටියෙ, උන්වහන්සේ ඒකෙන් තවත් පැයක් අඩු කලා. ඊටපස්සෙ මං දැන් 11 වෙනකල් භාවනා කරලා 3 ට අවදි වෙනවා. ඊටපස්සෙ කිව්වා 12 වෙනකල් භාවනා කරලා 3ට අවදි වෙන්න. ඊටපස්සෙ මං 12 වෙනකල් භාවනා කරලා 3 ට අවදි වෙනවා. ඊටපස්සෙ කිව්වා 12 වෙනකල් භාවනා කරලා 2 ට අවදි වෙන්න. ඊටපස්සෙ කිව්වා 12 වෙනකල් භාවනා කරලා 1 ට අවදිවෙන්න. එතකොට දවසකට දැන් පැයයි මට නිදියන්න තියෙන්නේ. ඊටපස්සෙ දැන් අනිත් ඔක්කොම නිදාගෙන ඉන්න මහරු මම දැන් 12 වෙනකල් භාවනා කරලා ඊටපස්සෙ ආයෙ 1 ට අවදි වෙලා ආයෙ භාවනා කරන්න පටන් ගන්නවා. මට ඉතින් කොහොමවත්ම භාවනා කරන්න බැ නිදිමන. දැන් වාඩිවෙලා භාවනා කරන්න බැරි නිසා මම සක්මන් කරනවා. සක්මන් කරනකොට මට නිදිමන වැඩිකමට සක්මනේ මට නින්ද යනවා. ඊටපස්සෙ මට නොදැනුවත්වම එක්තරා මානසික ආකල්පයක් මගේ මතසේ කිදා බැස්සා මට භාවනා කරන්න බැ නින්ද යනවා. ඊටපස්සෙ මට සක්මන්

කරන්න බෑ සක්මනේදීත් නින්ද යනවා කියන ආකල්පයක් මට ඇතිවුනා. ඒ කියන්නෙ සමහර වෙලාවට ඇවිදගෙන යද්දි මට නින්ද ගිහිල්ලා හීන පෙනිලා මං ඇදගෙන වැටිලා තියෙනවා. එතකොට දැන් වෙන අය නම් දැන් ඇවිදින්න ගියාම නිදිමන අඩුවෙනවානෙ. දැන් මට ඊටපස්සෙ වෙනම ලෙඩක් මතුවුනා, මට අනිත් වෙලාවට නිදිමන නැතත් ඇවිදින්න පටන් ගත්තහම මට නිදිමන එනවා. එතකොට ඒක කාටවත් නැති ලෙඩක් වුනා මට. ඊටපස්සෙ දැන් මේක ගුරුවරුන් එක්ක කිව්වත්, භාවනා උපදේශකවරුන් එක්ක කිව්වත් ඔක්කොම හිනාවෙනවා ඇරෙන්න මේකට උත්තරයක් නෑ. ඊටපස්සෙ මම කාලයක් භාවනා කරන එක සම්පූර්ණයෙන්ම පැත්තකට දාලා හිටියා, අවුරුදු කීපයක්. මොකක්වත්ම භාවනාවක් කලේ නෑ. ඔය වත්තේ පිටියේ තියෙන වැඩ කටයුතු කරමින් ඔහොම හිටියා. එහෙම ඉඳලා භාවනා කරන්න ලොකු කැමැත්තක් ඇතිවෙච්ච දවසට මම මුලින්ම කරන්නෙ හොඳට නිදාගන්නවා. දැන් දවල් මට භාවනා කරන්න හිතූනොත් දවල් නිදියනවා පැය හතරක් පහක්. එහෙම නිදාගෙන ඉඳලා නැගිටලා ටිකක් භාවනා කරන්න උත්සාහ කරනවා. මේක ඇත්තටම එහෙම දැනගෙන මම කලා නෙවෙයි, අර නිදිමන එන එක වළක්වාගන්නට තමයි මේ උපායමාර්ගය පාවිච්චි කලේ. දැන් එතකොට දැන් මම නිදාගෙන අවදි වුනාම මට අදහසක් තියෙනවා දැන් මට නින්ද යන්න විදියක් නෑ මම හොඳට නිදාගෙනයි අවදි වුනේ කියලා. මෙහෙම කාලයක් කරගෙන යනකොට යනකොට තමයි අර මනසේ තදින් ඇතිවෙලා තිබුනු ඇබ්බැහිය ගලවගන්න යම් ප්‍රමාණයකට පුලුවන් වුනේ. ඉතින් ඒ නිසා අපි භාවනාව ප්‍රගුණ කරනවා නම් ඒවා යම් යම් වැරදි ආකාරයකට අපි ඇබ්බැහි වුනොත් ඒ මනෝභාවයන්ගෙන් අපිට ඊටපස්සෙ ගැලවෙන්න බැරිවෙනවා. භාවනා කරන්න වාඩිවෙච්ච ගමන් අර සුපුරුදු මානසික තත්වයට අපි යනවා. ඊළඟට තද වේදනාවන් දරාගෙන අපි භාවනා කරන්න ගියාමත් ඔය ප්‍රශ්න වෙන්න පුලුවන්. වේදනානුපස්සනාව පුහුණු කරන්න ඕන. හැබැයි අපි වේදනාව හිර කරගෙන තද කරගෙන භාවනා කරන්න ගියොත් එහෙම ඊටපස්සෙ ඒකට මනස ඇබ්බැහි වෙනවා. ඊටපස්සෙ වේදනාව තියෙන වෙලාවටත් අපිට ඒක බාධාවක් වෙනවා. වේදනාව නැතිවෙලාවට භාවනා කරන්න ගිහිල්ලා වේදනාව මතුවුනේ නැත්නම් අපිට හිතෙනවා අද මොකද දන්නෑ වේදනාව නැත්තෙ, ඊටපස්සෙ ඒක ගැන මනස වික්ෂිප්ත වෙන්නට ගන්නවා. එතකොට හැමතිස්සේම අපේ මනස ඔය විදියට විවිධ කරුණුත් එක්කලා ව්‍යාකූල වෙනවා. ඒ නිසා කායික වශයෙන්, මානසික වශයෙන් තෙහෙට්ටුව ඇතිවෙලාවට, වෙහෙස ඇතිවෙලාවට අපි ඒ වෙහෙස දුරු කරගන්නෙ නැතිව භාවනාව ප්‍රගුණ

කරන්නට යාම, මුල් අවධියේදී අපිට යම්කිසි වැරදි ඇබ්බැහි ඇතිවෙන්නට හේතුවක් වෙන්නට පුළුවන්, විශේෂයෙන්ම ටීනම්ද්ධයට මනස ඒ විදියට ඇබ්බැහි වෙන්න ගත්තොත් භාවනා කරන හැම මොහොතකම අපිට නොදැනුවත්වම ගත සිත උදාසීන වෙන්නට පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා ටීනම්ද්ධය කියලා කියන්නෙ යෝගාවචරයින්ට විශේෂයෙන්ම බාධා කරන නිවරණ ධර්මයක්, කාමච්ඡන්ද ව්‍යාපාද වගේම ටීනම්ද්ධය විශේෂයෙන් බාධා කරනවා මොකද අපේ මනසට හැමතිස්සේම පුරුදු වෙලා තියෙන්නෙ අර කැමැති අරමුණු ගනිමින් සහ අකැමැති අරමුණු ගනිමින් ඒවා තුළින් ඇතිවෙන උත්තේජනයට තමයි අපේ මනස ඇබ්බැහි වෙලා තියෙන්නෙ. එතකොට ඒ ඇලීම් ගැලීම් වශයෙන් මනසේ උත්තේජනය අපි නවත්වනවා භාවනාවට වාචි වෙච්චි ගමන්. අර සුපුරුදු විදියට අරමුණු වලට යන්නට ඉඩ දෙන්නැ, ඊටපස්සෙ මනස පුරුදු වෙලා තියෙන්නෙ ටීනම්ද්ධයට වැටෙන්න. ඉතින් ඒ නිසා භාවනාවට යොමුවෙන මුල් අවධියේදීන් හැමදෙනාටම තියෙන බරපතල බාධකයක් තමයි මේ ටීනම්ද්ධය. ඒක ඉතින් අපි කලක් පරීක්ෂාවෙන් හිටියේ නැත්නම් කාලයක් භාවනාව ප්‍රගුණ කරනකොටත් සමාධි වේශයෙන් ඒක වංචක ධර්මයක් හැටියට මතුවෙන්න පුළුවන්.

අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා සමාධි වේශයෙන් වංචක ටීනම්ද්ධය කියන කාරණාව. එය දහමින් විග්‍රහ කලා, රේරුකානේ චන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ කරුණු වලට පදනම්ව විග්‍රහ කලා සහ අද දවසේ උත්වහන්සේගේ අත්දැකීම් ඇසුරෙනුත් මේ තත්වය පැහැදිලි කලා. ඉතින් තවදුරටත් වැඩිදුරටත් මේ දහම් කරුණු ඔබත් සමඟ සාකච්ඡා කරන්නට, ප්‍රශ්න කරන්නට අප සූදානම් සිටිනවා. ඉතින් ඊට පෙරාතුව අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න විරාමයක් ගන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව අපි යළිත් සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා, සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. හාමුදුරුවනේ මේ ටීනම්ද්ධය කියන කාරණා ද්විත්වයන් එක්ක අපි තරමක් දහමේ ගැඹුරු තැන් කීපයක් ස්පර්ශ කරන්නට මේ වැඩසටහනේ දැන් සූදානම් වෙනවා. දැන් අපි මේ වැඩසටහනේදී විවිධාකාරයන් පිළිබඳව කතා කලහම අපේ වැඩසටහනේ ඊළඟ නැවතුම සහ පටන් ගැන්ම ලැබෙන්නෙ අපේ හාමුදුරුවනේ පාපවිරමණාකරනයෙන් වංචක ටීනම්ද්ධය කියන කාරණාව. එතකොට පවින් වැළකීමේ ආකාරයන් පිළිබඳව විස්තර කිරීම. කොහොමද හාමුදුරුවනේ මේ කාරණාව අපි දැහැමිව වටහා ගන්නෙ, පැහැදිලි කරන්නෙ.

එතකොට දැන් පාප විරමණය කියලා කියන්නෙ පාපයෙන් වැළකීම, පාපයෙන් වැළකීම ඉතාම ශ්‍රේෂ්ටයි. හැබැයි සමහර වෙලාවට මේ ටීනම්ද්ධය

මතු වෙලා ඒක නිසා අපි පාපයෙන් වළකින්නට පුළුවන්. අපි අර පසුගිය වැඩසටහනක කතා කලේ මාත්තය නිසා පවිකම් වලින් වළකිනවා, අපේ තත්වයට ඒවා ගැලපෙන්නෑ, අපේ පරම්පරාවේ අය එහෙම අය නෙවෙයි කියලා තමන්ගේ අභිමානයන් එක්කලා පවිකම් වලින් වළකිනවා. ඉතින් අභිමානයෙන් හරි පාපයෙන් වළකින එක හොඳයි. ඒ අලසකම නිසා හරි පවින් වැළකෙන එක හොඳයි. නමුත් අපි තේරුම් ගන්නට ඕන එතන අර නිවැරදි මානසික මට්ටමක් වර්ධනය වෙන්නෙ නැති නිසා හුදු පාපයෙන් වැළකීම් මාත්‍රය පමණයි එතන සිද්ධ වෙන්නෙ. එතකොට ඒ පාපයෙන් වැළකීම හේතුවකොටගෙන සසරේ අපිට දුක් පීඩා අවම වෙන්න පුළුවන්. ඒ කියන්නෙ පාපය කලාම යම් දුකක් ඇතිවෙනවාද ඒ දුක් කොටස අපිට මතුවෙන්නෙ නෑ, පාපයෙන් වළකින නිසා. හැබැයි මානසික සංවර්ධනයක් ඇතිවෙන්නෙ නැහැ, අපි නිවැරදි මනෝභාවය හඳුනාගෙන නැති නිසා. දැන් අර දානය ගැන කතා කරනකොටත් අපි කතා කලේ අර ත්‍යාගය හොඳයි, අනුන් වෙනුවෙන් දේවල් දෙන එක හොඳයි, ඔක්කොම හොඳයි. හැබැයි ඒ දෙන්නෙ තණ්හාවෙන්, දිවියෙන්, මානයෙන් මුසපත් වෙලා නම් එතන මානසික සංවර්ධනයක් ඇතිවෙන්නෑ. අන්න ඒ වගේ ගැටළුවක් තමයි මෙනෙත් මේ කියන්නෙ. නායක භාමුදුරුවෝ එහිදී පැහැදිලි කරනවා, ‘යම්කිසි පාප ක්‍රියාවක් කරන්නට බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින අවස්ථාවකදී අලස බවට හේතුවන අධික සීතල, අධික උෂ්ණය, සාගින්න, අන්ධකාරය, ගිලන් බව යනාදී කරුණක් ඇතිවුවහොත් සමහර විට ඒනම්ද්ධය පාපයෙන් වළකිනු කැමැති බවෙහි ආකාරයෙන් පහළ වේ. එයින් වංචිත වූ තැනැත්තෝ ඒවා පවි සිදුවන වැඩ ය, ඒවා නොකිරීමම යහපත් යයි එයින් වළකින්නේය. පාපයෙන් වැළකීම නම් කෙසේ සිදුවුවත් ඒ පුද්ගලයාට යහපතකි. එහෙත් අලස බව නිසා වැළකීම ශීලමය කුසලයට අයත් නොවේ. එතකොට දැන් අලස පුද්ගලයාට, ඒ කියන්නෙ ස්වභාවයෙන්ම ගත සිත වෙහෙසවලා වැඩ කරන්නට කැමැති නැති කෙනාට සීතල, උණුසුම, අන්ධකාරය, වැස්ස මේවා ආවහම බඩගින්න, පොඩි අසනීප තත්වයක් මේවා ආප්‍රවාම ඉතින් කොහොමත් පැත්ත වැටෙන්නෙ බලාගෙන ඉන්නෙ. එතකොට මේ අලසකම වර්ධනය කරන උදාසීන බවට හේතුවෙන කරුණු මතුවෙව්වි ගමන් ඔහුගේ අලසකම ඒනම්ද්ධය ඔහුව යටපත් කරගන්නවා. හැබැයි දැන් ඒ වෙලාවට කවුරුහරි කතා කලොත් එහෙම මොකක් හරි දඩයමේ යන්න හරි, එහෙම නැත්නම් වෙන මොකක් හරි වැරදි වැඩක් කරන්න යන්න කතා කලොත් ඔහුට දැන් තියෙන්නෙ අර අලස ගතිය. ඒ අලස ගතිය නිසා ඔහුට එතෙතදි මතක් වෙනවා ඕවා පවිකම්, ඕවා කරන්න යන්න සුදුසු නෑ කියලා

තමයි ඔහුට හිතෙන්නෙ. එතකොට ඔහු අර අතින් කෙනා අර සීතල, අදුර, වැස්ස ඔක්කොම දරාගෙන දඩයමේ යනවා, මේ අලසයා ඒකට නොගිහිත් නවතිනවා. එතකොට දඩයමේ යාමෙන් වැළකිලා ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකිවිටි එක ඔහුටත් හොඳයි, සතුන්ටත් හොඳයි, සසරටත් හොඳයි. හැබැයි ඒක ඔහුගේ සීලමය ගුණයක් හැටියට, සීල පාරමිතාවක් හැටියට වැඩෙන්නෑ ඔහු ඒ වරදින් වැළකුනේ අලසකම නිසා ටීනමිද්ධය නිසා විනා ප්‍රඥාවෙන් පාපයෙහි ඇති වරද සළකාගෙන නෙවෙයි. ඉතින් දැන් ගෙහාන් මහත්මයා මේවා ගැන මෙහෙම කතා කරනකොට තමයි හුඟාක් මනසට තදින් දැනෙන්නෙ අපි මේ කරන කියන සිතන හැමදෙයක් ගැනම නිරන්තරයෙන් සිහිකල්පනාවෙන්, ප්‍රඥාවෙන් ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයෙන් නොසිටියොත් නිකං ලෝකය තුළ අපි යහපත් පුද්ගලයෝ හැටියට රඟදක්වනවා විනා අවසානයේ කොහෙ ගිහිත් නතර වෙනවාද කියලා හිතාගන්න බෑ. ගොඩාක් දෙනාට අද වෙලා තියෙන්නෙ ඇත්තටම අවංකවම ගුණදහම් වඩන්න යොමු වෙනවා, දැන් ලෝකෙ රවට්ටන්න නෙවෙයි, දැන් ඇත්තටම ගුණ දහම් වඩන්න ඕන, හොඳ කෙනෙක් වෙන්න ඕන, නිවන් දකින්න ඕන මේ වගේ ආකල්පන් එක්කලා තමයි මිනිස්සු ගුණදහම් වලට යොමුවෙන්නෙ. නමුත් ඒ යොමු වුනාට ඒ අය තුළ අනන්ත සසරේ ප්‍රගුණ කරපු දුර්වලකම් එහෙමමම තියෙනවානෙ. ඒවා විටින් විට මතුවෙනවා. ඒ මතුවෙනකොට අර වගේ හැමවිටම ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරමින් ඒවා කරන්නට පුහුණු නොවුනොත් හැමනිස්සේම අර මූලික අදහසත් එක්කලා නිවැරදි පැත්තට යනවා කියලා හිතාගෙන ඉන්නවා. හැබැයි හැම නිස්සේම අර ක්ලේශයන්ගෙන් මනස ව්‍යාකූල කරලා පරිහානියට පත්වෙනවා. ඉතින් කාලයක් ගියාට පස්සෙ තමයි තමන්ට දැනෙන්නෙ මෙව්වර කාලයක් ගුණ දහම් වැඩුවාට කෝ මොකක් වත් වෙනස් වෙලා නැතෙ කියලා. දැන් මේ ඊයෙ පෙරේදා එක අම්මා කෙනෙක් කතා කරලා කියනවා හාමුදුරුවනේ, දැන් එතුමිය මැදිවියන් ඉක්මවලා වගේ සිටින මව් කෙනෙක්. එතුමිය කතා කරලා කියනවා හාමුදුරුවනේ මට හරි පුදුම හිතූනා, මේ ඊයේ පෙරේදා ඇතිවෙච්ච සරාගී මනෝභාවයක් නිසා මට පුදුම හිතූනා මෙව්වර කාලයෙක් අපි මොනවද ගුණදහම් වැඩුවේ කියලා. එතකොට දීර්ඝ කාලයක් මුළුල්ලේ තමන් මේ ධර්මයට යොමුවෙලා නිවරණ ධර්ම යටපත් කරන්න උත්සාහ කරමින් බණ භාවනා කරමින් හුඟාක් ධර්මය පැත්තට නැමුරුවෙලන්, ධර්ම දේශනා අහලා තියෙනවා, කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇසුරු කරලා තියෙනවා, ඒ වගේ ගොඩාක් වැඩ වලට යොමු වෙලා තියෙනවා. හැබැයි එතුමිය කියනවා හාමුදුරුවනේ ඉතින් ඒ අවුරුදු 18, 20 දී අපේ මනස තිබුනාට වඩා මොකුත්ම වෙනසක් ඇතිවෙලා

නැ, තාම ඒ වගේමයි. එතකොට අර දුර්වල කම් මතුවෙනකොට තමයි තේරෙන්නෙ කොතෙක් බණ ඇහැව්වත් කොතෙක් ගුණ දහම් වැඩුවත් මොකුත් වෙනස් වෙලා නැ. හැබැයි මෙතෙක් කාලයක් සමාජය විසිනුත් හඳුනාගෙන තියෙනවා මේ අය හරියට බණ දහම් අහන අය, හරියට පින්කම් කරනවා, හරියට ගුණ දහම් වඩනවා, දැන් මේ ලෞකික ජීවිතෙන් එක්කලා ඇලිලා බැඳිලා මේ ලෞකික කටයුතු වලට නෙවෙයි ඒගොල්ලො උනන්දු වෙන්නෙ නිවන් දකින්න, ලෝකෝත්තර පැත්තටයි යොමු වෙලා සිටින්නෙ කියලා අර සාමාන්‍ය ජනතාවට වඩා වෙනස් වුනු සුවිශේෂ වර්ත හැටියට සමාජයෙනුත් හඳුනාගෙන තියෙනවා, ඒ අය තම තමන් විසිනුත් තමන් ගැන එහෙම හිතාගෙන ඉන්නවා. - සමහර විට හාමුදුරුවනේ සමාජයේ ප්‍රශ්නයක් ආපුලාම ගිහිල්ලා ඒකට උත්තරයක් අහන්නෙන් ඒ වගේ අයගෙන් - එතකොට එහෙම වුනාට ඇත්තටම තමන් ප්‍රායෝගිකව ඉන්නෙ කොතනද කියලා කියන එක වැටහෙන්නෙ අර වගේ අර ඇතුලත තියෙන දුර්වලකම් මතුවෙන්නට සාධකයක් ලැබුනහම. ඉතින් ඒක ඒ මව්තුමියට විතරක් නෙවෙයි අපි කොයි කාටත් අදාළයි, විවිධ මනෝභාවයන් විවිධ කෙලෙස් ධර්ම අපේ සිත් තුළ තියෙනවා කියලා අපිට වැටහෙන්නෙ ඒක අවදිවෙන්නට කාරණයක් ආවහම. එතකොට දැන් මේ ටීනමිද්ධය වගේ කරුණු තේරුම් ගන්න පහසු නැ, දැන් ද්වේශය කෝපය වගේ ඒවා නම් ඇවිස්සුනාම අපිට දැනෙනවා. හැබැයි මේ ටීනමිද්ධය වගේ ඒවා ඒ ඇතිකරන උදාසීන බවත් එක්කලා වටහාගැනීමේ හැකියාවත් නැති කරනවා. මොකද ඒක බොහොම සෞම්‍යයිනෙ. ඒ සෞම්‍ය බව නිසා එහෙම්මම මැටි ගුලිය නිබ්බා වගේ ඉන්නවා මිසක් අපිට විවාර පූර්වකව කල්පනා කරන්න හැකියාවක් - කම්මැලිකමද ඇත්තටම තියෙන්නෙ. නැතිනම් දහම ගැන දැනගැනීමද මොකක් කියන කාරණාව - එතනදි ගන්න අමාරැයි. ඒ කියන්නෙ දැන් මේ තියෙන්නෙ මොකක්ද කියලා දැනගන්නත් කල්පනා කරන්න එපැයි. ඉතින් කල්පනා කරන්නත් කැමැති නැ. දැන් සිතයි වෛතසික ධර්මයිනෙ උදාසීන වෙලා තියෙන්නෙ. දැන් මේ කයේ උදාසීන බවක් ගැන නෙවෙයිනෙ කතා කරන්නෙ. දැන් මේක හිතන්න තියෙන්නෙ හිතීන්, දැන් හිත කැමැති නැ එහෙම අරමුණු කෙරෙහි යොමු වෙලා හිතන්න. එතකොට දැන් විතර්කය කියලා කියන්නෙ අදාළ අරමුණට අවධානය නැවත නැවත යොමු කිරීම. එතකොට එහෙම විතර්ක කරමින් යමක් පිළිබඳව ගැඹුරින් කල්පනා කරන්න සූදානම් නැහැ ටීනමිද්ධය මතුවුනාම. දැන් අපිට මොකක්ද මේ වෙන්නෙ කියලා තේරුම් ගන්න වෙන්නෙ අර විදියෙන් නැවත නැවත කල්පනා කරලා ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා තමයි. ඉතින් එහෙම කල්පනා කරන්නවත්

ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයකටවත් යොමුවෙන්න සුදානම් නෑ සිත අලස වෙලා තියෙන්නෙ සිත නිසා. ඉතින් ඒක බරපතල ප්‍රශ්නයක්. ඉතින් ඒ නිසා අනෙත් කෙලෙස් ධර්ම, රළු කෙලෙස් ධර්ම ඒවා නිවන් මගට බාධාවක් තමයි. හැබැයි ඒවා අපිට දැනෙනවා. ඒවා අපිට හඳුනාගන්න යම් යම් සටහන් තියෙනවා, ඒ වගේම සිතට යම් යම් ආකාරයෙන් ඒවා හඳුනාගන්නට යම් සහායක් ලැබෙනවා. ඒනමිද්ධය ඒ සියල්ලටම වඩා සුක්ෂමයි. මොකද උදාසීන වෙන්නෙ සිත සහ චෛතසික ධර්ම. එතකොට දැන් සිත සහ චෛතසික ධර්ම මෙහෙයවලා තමයි දැන් මේ කතන්දරය වටහා ගන්නට තියෙන්නෙ. - හිතන තැනින්ම ලොක් කරනවා. - හිතන තැනම එතැන කඩා දාලා. හිතන්නට තියෙන්නෙ හිතෙන්, ඒ හිතම තමයි මේ දුබල වෙලා. ඉතින් ඒක හරිම ගැටලුවක් එතනදි මතුවෙනවා. ඉතින් අනෙක් කෙලෙස් ධර්මත් එහෙම තමයි ඉතින්, දැන් මෝහය කියන්නෙ ප්‍රඥාව අවදි කරන්න ඕන අපේ සිතෙන්මයි. හැබැයි ඒ සිතෙන්මයි මෝහය තියෙන්නෙ. එතකොට දැන් මෝහය තියෙන සිතෙන්ම තමයි දැන් ප්‍රඥාව අවධි කරන්න ඕන. ඉතින් ඒ නිසා රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ මේ කාරණා පැහැදිලි කරනකොට එක් තැනකදි දක්වනවා මේ සිතෙන් සිත හඳුනාගන්නවා කියන එක හරියට පිහියකින් වෙන දෙයක් කපන්න පුළුවන්. පිහියෙන් ඒ පිහිය කපනවා කියන එක ඒක කරන්න පුළුවන් වැඩක් නෙවෙයිනෙ, අන්න ඒ වගේ ඉතාම දුෂ්කර කාර්යයක් තමයි දැන් මේ හිතෙන්ම තමයි ඒ හිතේ දුබලකම හඳුනාගන්නට වෙන්නෙ. ඒ හිතෙන් වෙන අයගේ දුර්වලකම් දකින්න පුළුවන්, ඒකනෙ අපිට අනිත් අයගේ අඩුපාඩු ඕනතරම් පුළුවන්නෙ දකින්න පුළුවන්, ඒවා විශ්ලේෂණය කරන්න පුළුවන්, ඒවට උපදෙස් දෙන්න පුළුවන්, මගපෙන්වීම් කරන්න පුළුවන්. තමන්ගේ මනස එතෙත්ට වැටුනායින් පස්සෙ මොකක්වත් කරගන්න බෑ ඇයි? ඒ ඔක්කොම කරන්න තියෙන මූලික ශක්තිය තමයි දැන් මේ කඩාවැටිලා තියෙන්නෙ. එතකොට එතනින් එහාට මොකුත් කරගන්න බැරිවෙනවා.

එක සිත දෙනැතක නතර වෙලා කියලා දැනෙන්න අපිට පටන් ගන්නවා. වෙලාවකට අපි අපේ ව්‍යවහාරයේත් කියනවා තමන්ගේ ඇහේ තියෙන පොල් පරාලෙ පේන් නෑ අනුන් ළඟ තියෙන පොල් කෙන්දක් තරම් වෙච්චි වැරදි පේනවා කියලා. හාමුදුරුවනේ නුඹවහන්සේ පැහැදිලි කලාම මෙවැනි තත්වයක් අපි අපේ හිතම මුලා වෙලා, අපේ හිතම නතර වෙලා තියෙන වෙලාවක අපිම හිතන්න ඕන කියලා ඔබවහන්සේ යෝජනා කරනවා. එතකොට මෙවැනි තත්වයකට දැන් මේ වැඩසටහන නරඹන ප්‍රේක්ෂකයින්ට දැන් දැනෙන්න පුළුවන්, ඇත්තටම අපිට දැනිලා තියෙන්නෙ මේ වගේ

තත්වයක්. සමහර විට මෙවැනි තත්වයකට ඉඟිබිඟි ඔබවහන්සේ දීප්ත උදාහරණ, නිදර්ශන කතන් ඵක්ක පැහැදිලි වෙන්න පුළුවන්. භාමුදුරුවනේ එවැනි තැනකින් අත්මිදෙන්නට කෙනෙක් හිතනවා නම්, යම්කිසි විරියයක් ගන්නවා නම්, උත්සාහයක නිරත වෙනවා නම් මොකක්ද ඔබවහන්සේගේ යෝජනාව?

අත්මිදෙන්නට දැන් අපිට යම් අවස්ථාවක, දැන් මගේ මනස උදාසීනව පවතින්නේ කියලා දැනුනාට පස්සෙ තමයි කරන්න ඕන දේ පටන් ගන්න වෙන්නේ. මොකද එතකම් මට දැනෙන්නෑ නෑ. එතකොට එතකම් වෙන කෙනෙක් කියාදුන්නොත් තමයි. එහෙම නැත්නම් ඉතින් තමන්ට දැනිවිලි වෙලාවක, දැන් සමාධිය හැටියට අපේ සිත්වල ඒනමිද්ධයෙන් යටපත් වෙලා තිබ්ලා වුනත් සමහර වෙලාවට එකපාරට නිකං අවදි වුනා වගේ වෙනවා. අන්න ඒ වගේ අවදිවුනා වගේ දැනුනට පස්සෙ තමයි අපිට එතනින් එහාට ගොයන්න වෙන්නේ දැන් මේ මොකක්ද වුනේ කියලා. ඒ නිසා නිතර අර විමසිලිමත් බව පවත්වා ගැනීම, චිත්ත ධෛර්යය පවත්වාගැනීම, ඒ වගේම අපිට යම් දුර්වලකමක් ඇතිවුනා කියලා දැනුනු ගමන් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බැලීම. දැන් අපිට දැනෙන්න ගන්නවානෙ නිකං අර භාවනා කරමින් හිටියා, මුලින් පටන් ගත්තු බව දැනුනා, ඊටපස්සෙ අවදි වුනා වගේ දැනුනා, මැද කොටසක් නැතිව ගිහිල්ලා. එතකොට ඒ නැතිව ගියේ මොකක් නිසාද, එතකොට ඒ නැතිවෙන තැනට එතකල් මොකක්ද සිද්ධ වුනේ. අන්න ඒ ටික අධ්‍යයනය කරලා බලන්න ඕන. ඊටපස්සෙ අපිට තේරුම් ගන්න පුළුවන් වෙනවා, මේ ඒනමිද්ධය ඇතිවීගෙන එතකොට අපිට දැනෙන ගතිලක්ෂණ තියෙනවා. කායික වශයෙන් ඇතිවෙන උදාසීනකම අපිට දැනෙන්න ගන්නවා. මානසික වශයෙන් ඇතිවන උදාසීන බව අපිට දැනෙන්න ගන්නවා. එතකොට එකපාරට අපි නිකං එහෙමම ගිහිල්ලා ක්ෂණයෙන් අපි නින්දට වැටෙන්නෑ නෑ. ඒ අනුක්‍රමයෙන් තමයි මේ ඒනමිද්ධය අපේ මනසේ වර්ධනය වෙන්නේ. දැන් අපිට කෝපය කියන එකපාරට රළු විදියට මතුවෙන්නෑ නෑ. ටිකෙන් ටික, ටිකෙන් ටික තමයි අපිට ඒ කෝපය වර්ධනය වෙන්නේ. එතකොට ඒ කෝපය වර්ධනය වෙන කාල සීමාව තුළ අපි ඒක හඳුනාගන්නොත් අපිට ඒක පාලනය කරන්න පුළුවන්. අන්න ඒ වගේ ඒනමිද්ධය බරපතල වෙලා, උදාසීන වෙලා මොකක්වත් හිතාගන්න බැරි මට්ටමට, නින්ද යන මට්ටමට අපි ආවයිත් පස්සෙ මොකුත් අපිට එතනින් එහාට කරන්න බෑ. ඒ නිසා අපිට මෙතනින් වැළැක්වීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරන්න ඕන ඇත්තේ ඒ ඒනමිද්ධය සම්බන්ධ මූලික සංඥා සටහන් අපිට දැනෙනකොට. එතකොට ඒනමිද්ධය දුරු කරගැනීම සඳහා ධර්මයේ පැහැදිලි

කරන ප්‍රධානම කාරණය තමයි වීර්යය සහ සිහිය. එතකොට වීර්යය කියලා කියන්නෙ කායික මානසික උත්සාහය. ඒ උත්සාහය නැවත නැවත මතුකරන ප්‍රමාණයත් එක්කලා තමයි අපිට අර ටීනමිද්ධය යටපත් කරන්න පුළුවන්නෙ. ඊටපස්සෙ සිහිය. සිහියෙන් කරන්නෙ අරමුණට සෘජුවම අවධානය යොමු කිරීම. එතකොට කොච්චර තීව්‍රව අපිට අවධානය යොමු කරන්න පුළුවන්ද, එපමණකට තමයි අර උදාසීන බව දුරු කරන්න පුළුවන්. ඒ නිසා සිහිය කියන්නෙ මොකක්ද කියලා හඳුනාගන්නට ඕන, වීර්යය කියන්නෙ මොකක්ද හඳුනාගන්නට ඕන, හඳුනාගෙන අර ටීනමිද්ධයේ ගති ලක්ෂණ දැනෙන්න ගන්නකොට වහාම අර වීර්යය සහ සිහිය අවදිකරන්නට උත්සාහ ගන්න. දැන් උදාහරණයක් හැටියට අපට යම්කිසි රෝගයක් වැළඳිගෙන එනවා කියලා ඒකට අදාළ සංඥා සටහන් අපිට දැනෙනකොටම අපි ඉක්මණට වෛද්‍යවරයෙක් මුණගැහිලා ඒකට ප්‍රතිකාර ගන්නෙ. අන්න ඒ වගේ, සිත දැන් රෝගී විගෙනයි එන්නෙ, සිත උදාසීන වේගෙනයි එන්නෙ, සිත හැකිලීගෙනයි එන්නෙ කියලා දැනෙනකොට අපි වහාම ඒකට ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන. ඉතින් ඒකට ක්‍රියාත්මක වීමේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා ආලෝක සංඥාව මෙනෙහි කිරීම, ඒ කියන්නෙ කලින් ගත්තු ආලෝකය පිළිබඳ මානසික සටහනක් නැවත නැවත මෙනෙහි කිරීම. ඊළඟට රාත්‍රි කාලයෙන් දහවල්ය කියන සංඥාව මෙනෙහි කිරීම. ඊළඟට නැගිටලා සක්මන් කරන එක. දැන් වාඩිවෙලා භාවනා කරනකොට නම් අපිට ටීනමිද්ධය එන්නෙ, අපිට නැගිටලා සක්මන් කරන්න පුළුවන්. ඉතින් ප්‍රශ්නෙ තියෙන්නෙ, අර මට සිද්ධ වුනා වගේ සක්මනේදීත් නින්ද යන්න ගත්තොත් ඉතින් එතනින් එහාට විකල්පයක් නෑ, එතනින් එහාට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නෙ අර මේ කන්පෙති අල්ලලා හොඳට රත්වෙන්න ස්පර්ශ කරන්න. එතකොට ඒකත් එක්කලා ටීනමිද්ධය තරමක් දුරු වෙනවා. ඔය එකක්වත්, ඊටපස්සෙ අපිට පුළුවන් මුණ ටිකක් හොඳගන්න. ඒ එකක්වත් කරලා හරියන් නැත්නම් ඉතින් නිදාගන්න සිද්ධ වෙනවා. එතකොට ඒ කයේ සිතේ වෙහෙස දුරු කරගන්න ටික්ක සැත්පසි ඉඳලා විවේක අරගෙන තමයි ඊළඟට ඒ කාර්යය පටන් ගන්න වෙන්නෙ. අර අර මූලික කටයුතු වලින් අපිට ඒක යටපත් කරගන්න පුළුවන් නම් ගැටළුවක් නෑ. එහෙම බැරි නම් ඊටපස්සෙ අපිට තෙහෙට්ටුව වෙහෙස නිවාගෙන තමයි ඒ කාර්යය නැවත සිද්ධ කරන්න වෙන්නෙ. ඉතින් එතකොට අපි තේරුම් ගන්නට ඕන දැන් වීර්යය සිහිය කියලා කිව්වට ඒ වීර්යය මතු වෙනකොට අපේ සිත කොහොමද ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ, අර උදාසීන ගතියෙන් සිත අවදි කරලා කොහොමද නැවත නැවත අදාළ ඒ කර්මස්ථානයෙහි පිහිටවන්නෙ. එතකොට හැබෑ

සතිය කියන්නේ මොකක්ද, ඒ සතිය කොහොමද නැවත නැවත මතුකරලා අදාළ අරමුණට යොමු කරන්නේ. ඒවා හරියට පුහුණු කරලා තිබ්බොත් තමයි ටීනමිද්ධය පාලනය කරන්න පුළුවන්. එතකොට ටීනමිද්ධය ඇතිවෙල වෙලාවට ඒවා අමුතුවෙන් පුහුණු කරන්න ලේසි නෑ, කල් ඇතිව පුරුදු කරලා තියෙන ගුණාංග ටීනමිද්ධයෙන් මතුවෙනකොට ප්‍රායෝගිකව භාවිතයට ගන්න පුළුවන්. තරහා එතකොට මෙන් වඩන්න ලේසි නෑ, කල් ඇතිව මෙන් වඩලා පුරුදු කරලා තියෙන ඒ ගුණය අපිට කෝපය මතුවෙනකොට ඕන නම් යොදාගන්න පුළුවන්. හැබැයි එහෙම නැතිනම් අපිට තරහා එතකොට මෙන්නාව පුහුණු කරලා නැත්නම් කෙලින්ම විදර්ශනාවකට තමයි යන්න වෙන්නේ. අන්න ඒ වගේ ටීනමිද්ධය මතුවෙනකොට වීර්යය සහ සිහිය අවදි කරගෙන අපිට ඒ පිළිබඳව කිසියම් විදර්ශනාවකට යොමු වෙන්න පුළුවන්. ඒ උදාසීන බව ඇතිවෙන්නේ කොහොමද, ඒක වර්ධනය වෙන්නේ කොහොමද. නමුත් ඉතින් අපේ සිතේ තියෙන එක්තරා දුර්වල ඇබ්බැහි තමයි, එහෙම එකක් මතුවෙනකොට අපි ඒ ගැන හිතන්න ගිය ගමන් ඒකම වර්ධනය වෙනවා. දැන් අපි හිතමුකො අපිට දැන් මේ පහුගිය කාලසීමාවේ අපි හොඳටම අත්දැකූක දේ අර වෛරස උණ හැදිලා, උණ සනීප වුනාට පස්සෙ කැස්ස. ඊටපස්සෙ දැන් රෝගයක් හැටියට දැන් කැස්ස සැහෙන කාලයක් පවතිනවා. ඊටපස්සෙ රෝගය සන්සිදුණා වුනත්, දැන් අර මාසයක් විතර කැස්ස තිබුනානෙ, එතකොට දැන් කතා කරනකොට කැස්ස මතුවෙනවානෙ, එතකොට දැන් කැස්ස එයිද කියලා හිතනකොට ඔන්න උගුර කසලා කැස්ස මතුවෙනවා. එතකොට දැන් ඒ කැස්ස පිළිබඳව මතක් වෙච්චි සැණින්ම ඒ මනෝභාවය වර්ධනය වෙන්න ගන්නවා. ඒ මනෝභාවය වර්ධනය වෙනකොට ඒක සම්පූර්ණ සමස්ත කයට බලපානවා. අසනීප නැතත් නැවත කැස්ස හැදෙනවා. ඉතින් ඔන්න ඔය වගේ තමයි ඔය ටීනමිද්ධය, ද්වේශය, රාගය මේ හැම මනෝභාවයක්ම අපිට බලපෑම් ඇති කරන්නේ. එතකොට ඒ මනෝභාවය ඇතිවනකොටම ඒකට ප්‍රතිවිරුද්ධව ඒ වීර්යය සිහිය පිහිටුවා ගන්නට අපි දක්ෂ වෙන තරමට තමයි අපට ඒක යටපත් කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ. එහෙම නැතිවුනොත් අපි එතනදි පරාජයට පත්වෙනවා.

අපේ හාමුදුරුවනේ ඔතනදි මම අනිරේකව එකතු කරන කාරණාවක් තියෙනවා, ඔබවහන්සේගෙන් මේක විමසන්න කැමැතියි මොකද මේක වැඩි පිරිසක් තරඹන වැඩසටහනක් හින්දා. ගොඩක් වෙලාවට දැන් ඉගෙන ගන්න ගියාට පස්සෙ අපේ හාමුදුරුවනේ දරුවන්ට ගොඩක් ගැටළුවක් තියෙන්නේ මේ මතස එක නැතක තියාගන්න බැහැ කියන කාරණාව. හාමුදුරුවනේ එතනදි අපි දරුවන්ට යම් යෝජනාවක් දෙනවා එහෙනම් පුතේ භාවනා

කරන්න කියලා. දැන් භාමුදුරුවනේ දරුවන්ට ඊළඟට තියෙන ප්‍රශ්නෙ ඒ භාවනා කිරීම කරගන්නත් බෑ ඒ නැතටත් හිත එකඟතාවයක් නෑ. නැත්නම් අපිට යම්කිසි නැතට ඒ දරුවාව ගන්න බෑ. එවැනි අවස්ථාවකදී භාමුදුරුවනේ මොකක්ද අපිට ඒ වෙනුවෙන් දෙන්න පුළුවන් විකල්පය තියෙන්නෙ මේ කාරණාවට අනුව?

ඔව් එවැනි අවස්ථාවක ඉතින් ඒක දරුවාගෙන් දරුවාට වෙනස් වෙනවා. මොකද අපිට පොදු උපදේශයක් භාවනාව සම්බන්ධව කාටවත් දෙන්න පුළුවන්කමක් නෑ. ඒ අය ඉන්න තත්වය බලලා ඒ අයට ගැලපෙන්න උපදේශයක් දෙනවා හැරෙන්න. ඉතින් පොදුවේ දරුවෝ ගන්නයින් පස්සෙ ඒ ගොල්ලන්ට අර ප්‍රායෝගිකව යෙදෙන්න පුළුවන් දේකුත් එක්ක ඕන අපි ඒකට යොමු කරන්න. ඉතින් විශේෂයෙන් අපි එකපාරට ඒගොල්ලන්ට භාවනා කරන්න කියනවාට වඩා ඒ ගොල්ලන්ට ගත සිත සැහැල්ලු කිරීමේ යම්කිසි අභ්‍යාසයක් විදියට ඒක පුහුණු කරන්න පුළුවන් නම්. අපි හිතමු හුස්ම ගන්න වාර ගණන ගණන් කරනවා. එතකොට හුස්ම ඇතුලට ගන්නකොට එකයි කියලා, පිට කරනකොට දෙකයි කියනවා. එහෙම නැත්නම් හුස්ම ඇතුලට ගන්න වාර ගණන විතරක් එකයි දෙකයි තුනයි හතරයි කියලා ගණන් කරනවා. එතකොට මේ විදියට, ඒක භාවනාව නෙවෙයි, හැබැයි ඒ තුළ අපිට පුළුවන් ඒ දරුවාගේ මනස අර අභ්‍යාසගත කිරීම තුළින් යම්කිසි සන්සුන් බවකට ඒකාග්‍ර බවකට අරන් යන්න. එහෙම නැතිව ඒ දරුවාට අපි කිව්වොත් එහෙම පුතේ ආශ්වාසය ප්‍රාශ්වාසය ගැන අවධානය යොමු කරගෙන හිතේ ඒකාග්‍රතාවය ඇතිකරන්න උත්සාහ කරන්න කියලා, ඒක ඒ දරුවාට ප්‍රායෝගිකව කරන්න පහසු නෑ. ඉතින් ඒ නිසා හුස්ම ඇතුල්වෙන පිටවෙන වාර ගණන ගණන් කරනවා කියන එක ආනාපානාසනි භාවනාව නෙවෙයි, නමුත් අපිට දරුවෙකුට ඒ වගේ ප්‍රායෝගික අභ්‍යාසයක් හැටියට ඒක නැවුම් කරලා සකස් කරලා දෙන්න වෙනවා, ඒ දරුවාගේ මනස පුහුණු කරන්න.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා, දහම් කරුණු රාශියක් පිළිබඳව. ඉතින් අපි අවසානයේ කතා කලේ පාපවිරමණාකාරයෙන් වංචක ටීනම්ද්ධය කියන කාරණාව. එය හටගන්නෙ කොහොමද සහ විකල්ප පිළිබඳව භාමුදුරුවනේ මේ වැඩසටහන අවසන් කරන්න මත්තෙන් විශේෂයෙන් මතක් කළ යුතුයි, පසුගිය වැඩසටහන් මාලාවම නරඹපු බොහෝ පිරිසක් අපිට සඳහන් කලේ දැන් අපි කරන විශාල පින්කම් රාශියක් තියෙනවා. නමුත් මේ වැඩසටහන බලුවාට පස්සෙ තමයි අපිට තේරුනේ එවැනි පින් සිතුවිලින් පහළ වෙනවා, එවැනි පිනෙහි යෙදවීමට අපි සිත් තුළ උත්සාහයකුත් තියෙනවා, නමුත් අර ඔබවහන්සේ නිදර්ශණ සහිතව

පෙන්වා දෙන යම් යම් ලක්ෂණන් අපේ හිත් තුළ තියෙනවා. එතකොට දැන් බලපු බොහෝ ප්‍රේක්ෂක පිරිසක් කීව්වෙ, එතකොට තමයි අපිට දැනුනෙ, කරගෙන යන පින්දහම් වලත් සුක්ෂම ආකාරයෙන් අපිව වංචාවට හසුකරගෙන කියන වග. ඉතින් ඒ නිසා බොහෝ ප්‍රේක්ෂක පිරිසකගේ ඉල්ලීමට ඔබේ පැතිකඩෙන් දායක වෙමින් අප මෙලෙසින් ප්‍රශ්න කරන්නේ ස්වාමීන් වහන්සේගෙන්. ස්වාමීන් වහන්සේන් මේ වැඩසටහනේදී අපේ නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පොතේ සඳහන් වෙන කරුණු කාරණා වලට අමතරව උන්වහන්සේගේ ජීවිතයෙන් සහ අත්දුටු අත්දකින බොහෝ ප්‍රායෝගික තලයේ නිදර්ශන ඔබට ගෙනෙමින් මේ තත්වය පැහැදිලි කරන්නෙ. සුපින්වතුනි දහම් කරුණු ගැඹුරුයි, එය අවබෝධ කරගැනීම සරල කාරණාවක් නොවෙයි. නමුත් එය ඔබට ඔබේ ළඟ තියෙන ලක්ෂණ වලින් තේරුම් කරදීම තමයි වඩා යහපත් වන්නෙ මේ සමාජ පණිවිඩය ඉදිරියට අරගෙන යාමට නම්, ඉතින් ඒ වෙනුවෙනුයි අප ප්‍රයත්නය දරන්නෙ අපේ භාමුදුරුවනේ අද දවසේ වැඩසටහන නිමා කරන්නට අපි සූදානම් වෙනවා, ඔබ වහන්සේට ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අපි පුණ්‍යානුමෝදනා ගෙනෙනවා බොහොමත්ම පින් මේ කරන සමාජ සේවයට, ඔබවහන්සේට නිදුක් නිරෝගී සුවය අත්වෙන්නට ඕන, බොහෝ පිරිසක් ඔබවහන්සේගේ ධර්ම දේශනාවලට නිරන්තරයෙන් දෙස් විදෙස් ගත බොහෝ පිරිසක් සහභාගි වෙනවා එකතු වෙනවා. ඉතින් මේ වැඩසටහන අපි දන්නවා විශේෂයෙන්ම විදේශ ගත බොහෝ පිරිසක් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් කරපු ඉල්ලීමක් නාලිකාවේ ගරු සභාපති තුමා ඇතුළු සියලු දෙනා වෙතට කල කාරුණික ඉල්ලීමට ඉතාමත්ම දැඩි පිරිසකගේ ගෞරවණීය ආයාචනයටයි මෙය පටිගත කෙරුනේ, මෙය ආරම්භ කෙරුනේ. දැන් එය දිගින් දිගටම කරගෙන යනවා. ඉතින් අපේ භාමුදුරුවනේ අපිට ඒ සියල්ල ලැබුනේ ඔබවහන්සේ නිසා. නැවතත් ඔබවහන්සේට අපි නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවන්න වෙනවා. ඒ වගේමයි මේ වැඩසටහන හැමදාමත් අපට දියත් කරන්නට අවැසි සියලු ශක්තිය ලබාදෙන්නේ සියලු මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආචාර්ය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, ඒ මැතිනිය සහ පරිපාලන අධ්‍යක්ෂ සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ප්‍රමුඛ සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය, ඒ සියලුම දෙනාව අපි සිහිපත් කරනවා, ඒ වගේමයි මේ වැඩසටහනේදී අපි ඉතාමත් ගෞරවයෙන් මතක් කරනවා ඉල්ලීම් සහ අනුග්‍රහය දැක්වූ බැතිබර දායක පිරිස, ඉතින් ඔවුන්ගේ ඒ දායකත්වය ඒ සක්‍රීය දායකත්වය අපිට නොලැබෙන්නට මේ වැඩසටහන අපිට පටිගත කරන්නට ලැබෙන්නේ නැහැ, සහ මේ ආශිර්වාද ඔවුන්ගෙන් අපිට නොලැබෙන්නට, මේ දහම් පණිවිඩ

සමාජයට අරගෙන යන්නට අපිට අවකාශය සැලසෙන්නෙ නෑ, ඉතින් ඔබ සියලු දෙනාටත් අප බොහොමත්ම ගෞරවයෙන් මතක් කරනවා මේ අවස්ථාවේදී, ඒ වගේමයි සියලු රුපවාහිනිය හැමදාමත් අත නොහැර මග නොහැර තරඹන බොහෝ පිරිසක් ඉන්නවා. ඉතින් ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුදෙනාටත් අපි බෙහෙවින් ස්තූතිවන්න වෙමින් මිළඟ සතියේ තවත් වැඩසටහනකින් මේ කොටසේ ඊළඟ කොටස, ඊළඟ අදියරින් නැවත ඔබව හමුවන්නට බලාපොරොත්තු වෙනවා. අවසන් මොහොතේ අපි ඔබෙන් ඉල්ලීමක් කරනවා සමාජයෙන් ඉල්ලීමක් කරනවා, නින්දෙන් දැන් අවදි වන්න, හිතට ගන්න දූක නිවන්න. මත් සිත් නිවී මෙත් සිත් පහළ වේවා! ඒ ප්‍රාර්ථනයත් සමඟින් වැඩසටහන නිමාවනවා මෙලෙසට. ඔබට රටට යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/2UW8ThoytYA>

21 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝ වේවා! කල සෙත් මුදුන් වේවා! දෝෂ දුරුවේවා! සියැස සියැසින්ම නරඹන මගේ ආදරණීය ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලු දෙනාට, ඒ වගේම රටට යහපතක්ම වේවා ආයුබෝවන් කියලා සියලුම දෙනාට ප්‍රාර්ථනා කරනවා. අදත් අපි සූදානම් මනුෂ්‍යත්වයේ ගරුත්වය උදෙසා සියැස නාලිකාවෙන් ගෙනෙන විශේෂ වැඩසටහන් අතරේ මැන කාලයේ අතිශය ජනප්‍රියත්වයට පත්වුණු සහ බොහෝ පිරිසකගේ ඉල්ලීමට ලක්වුණු ඔබේ ආදරණීය වැඩසටහන මෙලෙසට අරඹන්නට. ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ සදහම් සාකච්ඡාව අදත් අප මෙලෙසට අරඹන්නට සූදානම් වනවා. ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අද දවසේත් අපගේ ආරාධනය පිළිගෙන අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුණු ගෞරවණීය ස්වාමීන් වහන්සේ පිළිගැනීමයි පළමුකොටම අපේ ප්‍රධානම කාර්ය භාරය බවට පත්වෙන්නෙ. ඉතින් අද දවසේත් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ගරු සිතීන්, බැති සිතීන් පින් සිතීන් අපි මේ අවස්ථාවේ පිළිගන්නවා වැඩම කරන්නට යෙදුණු නම කියන්නට අවසරයි, ආචාර්ය අනිපූජනීය කුකුල්පතේ සුදස්සි නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, ඔබවහන්සේව ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අපි මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නවා. සුපින්වතුනි හැමදාමත් වගේම අපි අපේ වැඩසටහනේ ආරම්භයේදී සිහිපත් කරනවා සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තුමන් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, පරිපාලන අධ්‍යක්ෂතුමන් සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ඇතුළු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයවත් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අපි සිහිපත් කරන්නෙ, කෙලෙස අපේ කාර්ය භාරය විය යුතුද යන වග නිරන්තරයෙන් දැනුවත් කරමින් රටට හෙටට අවැසි ලෙසට මේ වැඩසටහන් ගෙන එන්නට අපිට ලබාදෙන අවවාද අනුශාසනා නිසාවෙන්. ඉතින් ඒ සියලුම දෙනාව අදත් සුපුරුදු විලසට මෙලෙසට සිහිපත් කරමින් අපි අපේ වැඩසටහනට එළඹෙනවා. අපේ හාමුදුරුවන් අපේ සාකච්ඡාවට බදුන් කරමින් සිටියේ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපේ මහාචාර්ය ස්වාමීන් වහන්සේගේ පන්තිදෙන් රචිත මෙන්න මේ වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම කියන ධර්ම පුස්තකය. එකට, එක පෙළට, එක ලෙසට අපි විවිධ මාතෘකා ඔස්සේ මේ වැඩසටහනේ සාකච්ඡා කලා.

හාමුදුරුවනේ අපි ගිය සතියේ වැඩසටහනේ අවසන් කලා ටීනය සහ මිද්ධය කියන කාරණා ද්විත්වය මනාව පැහැදිලි කරගනිමින්, එය වංචක ධර්මයන්ට හසුවෙන ආකාර වලින් කිහිපයක් සාකච්ඡාවට බදුන් කලා. හාමුදුරුවනේ අද ඤාණ වේගයෙන් වංචක ටීනමිද්ධය කියන කාරණාවට අපි එනවා. ස්වාමීන් වහන්සේ අපි මෙතනදී දැන් ඤාණය කියන කාරණාව ඉතා අගය කොට සලකන කාරණාවක්. ඔබවහන්සේ නමුත් කිව්වා ටීනය සහ මිද්ධය කියන එක තරමක් දුරට හාත්පසින්ම මීට වෙනස් වෙන කාරණාවක්. හාමුදුරුවනේ මේ පිළිබඳ දහම් විග්‍රහය අපි ලබාගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! අද දවසේත් අපි සුපුරුදු පරිදි වංචක ධර්ම පිළිබඳව විවරණය කරන මේ සාකච්ඡාව ආරම්භ කරන්න සූදානම් වෙන්නෙ. අපි පසුගිය සතියේ නැවැත් වූ තැනින් අද ගෙනාත් මහත්මයා ප්‍රශ්නය ආරම්භ කලේ. ඤාණ වේගයෙන් වංචක ටීනමිද්ධය. එතකොට ඤාණය කියලා කියන්නෙ ප්‍රඥාවේ එලයයි. ඒ කියන්නෙ අපි පසුගිය සතිවලත් කතා කලා ප්‍රඥාව කියලා කියන්නෙ මනසේ යෙදෙන කුසල චෛතසිකයක්. එතකොට ඒකෙන් සිත ප්‍රභාමත් කරනවා, ආලෝකමත් කරනවා. ඒ මානසික ප්‍රභාව හේතුකොට ගෙන ලෝකය නිවැරදිව වටහාගන්නා ගතිය තමයි ඤාණය කියලා හදුන්වන්නෙ. එතකොට ඤාණය තමයි අපිට ලෝක ධර්ම අවබෝධ කරන්න ප්‍රධාන වශයෙන්ම උපකාර වෙන්නෙ. නමුත් ඒ ප්‍රධානම ගුණයෙහි ස්වරූපයෙන් විවිධ ක්ලේශ ධර්මයන් මතුවෙනවා එහි එක් අවස්ථාවක් තමයි ටීනමිද්ධය. එතකොට දැන් ගෙනාත් මහත්මයා දැන් ටීනමිද්ධය කියලා කියන්නෙ අපි සරලව ගත්තොත් අලසකමනෙ. එතකොට අලසකම ප්‍රඥාවේ වේගයෙන් මතුවෙනවා. දැන් මේක ජනවහරෙහිත් තියෙනවා කම්මලියාට දිවැස් තියෙනවා කියලා. ඒ කියන්නෙ කායික මානසික උදාසීන බව ඇතිවුනාම ඒ තැනැත්තා නොයෙක් කාරණා පිළිබඳව අනිත් අයට නොපෙනෙන නොදැනෙන තරම් දේවල් ඔහු හිතලා කල්පනා කරලා දේවල් කියනවා. ඕක කලාට වැඩක් නෑ ඕකෙන් එව්වර ප්‍රයෝජනයක් වෙන්නෙ නෑ, එතකොට ඕක කරන්න දැන් සුදුසු වෙලාව නෙවෙයි, තව පහුවෙලා කරන්න ඕන. මේ විදියට විවිධ පැතිවලින් ඒ තැනැත්තා ඒකට කරුණු ඉදිරිපත් කරනවා. ඉතින් බැලුවහම දැන් සමහර වෙලාවට ඒ කියන කාරණා හරියන්නත් පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ ඒකට අදාළ සාධකත් එක්කලා. එතකොට අර අලස පුද්ගලයාට ඒකත් තව සාධකයක් වෙනවා තමන්ගේ අදහස සනාථ කරගන්න, තමන්ට හැබෑවටම නිවැරදිව තමයි මේක වැටහුනේ කියලා හැඟෙන්නට. ඉතින් අපි බොහෝ අවස්ථාවල මේ සාකච්ඡාවෙදී සිහිපත් කලා යම්කිසි වැරදි වැටහීමක් අපිට ඇතිවුනාම, ඒ

වැරදි දෘෂ්ටියේ ඉඳගෙන වැරදි අදහසේ ඉඳගෙන අපි ලෝකය දිහා බලන හැම අවස්ථාවකම අපිට දැනෙන්නේ තමන් ඉන්න තැන වඩා නිවැරදි කියලා. ඉතින් අන්න ඒ නිසා තමයි අපිට ඒකෙන් ගැලවෙන්න දුෂ්කර වෙන්නේ. ඉතින් අන්න ඒ විදියට මේ අලසකමින් එහෙම නැත්නම් චිත්ත චෛතසික ධර්මයන්ගේ උදාසීන බව, ඒ වගේම කායික උදාසීන බව, කායික මානසික දෙපැත්තෙන්ම උදාසීන බව ඇතිවෙනවා. එතකොට ඒ ඇතිවන උදාසීන බව අලස බව ප්‍රඥාවේ චේතසයෙන් එහෙම නැත්නම් ඤාණයේ චේතසයෙන් කොහොමද වංචා කරන්නේ කියන කාරණය තමයි රේරුකානේ මහානායක හාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නේ. දැන් ඒක උන්වහන්සේ මේ විදියට විස්තර කරනවා, ‘අලස බව අධික නැතැත්තා කෙරෙහි බොහෝ සෙයින් එය ඤාණ චේතසයෙන් පහළ වේ. මහන්සි විය යුතු යම්කිසිවක් කළ යුතු අවස්ථාවක් පැමිණි කල්හි අලසයාගේ සිත් හි ඒ දේ කරමින් ප්‍රයෝජනයක් නැතැයි කියා හෝ උත්සාහ කලත් ඒ දේ නොකළ හැකිය කියා හෝ හැඟීමක් ඇතිවේ. ඒ ථීනමිද්ධයේ ඤාණ චේතසයෙන් පහළ වීමයි. එයින් වංචිත නැතැත්තේ කළයුත්ත අත්හරින්නේය. එතකොට දැන් ඒ නැතැත්තාට ඒක විවිධ ස්වරූපයෙන් පෙනෙන්නට පුළුවන්. ඒ කියන්නේ ඒ කාර්යය කලාට ප්‍රතිඵලයක් නැතිකියලා හිතෙන්න පුළුවන්. ඊළඟට ඒක කරන්න අවශ්‍ය තරම් සාධක මේ වෙලාවේ නැහැ කියලා හිතෙන්න පුළුවන්. ඒක කළයුතු වෙලාව මේ වෙලාව නෙවෙයි, ඒක තව පස්සෙ කරන්න ඕන, එහෙම නැත්නම් ඕක කලින් කරන්න තිබ්බවි දෙයක් ඒ විදියට කාලය සම්බන්ධ ගැටළු මතුකරන්න පුළුවන්. ඊළඟට නෑ ඒක කරන්න දැන් මේ වෙලාවේ පටන් ගන්නොත් ඒකට විවිධ බාධක එන්න පුළුවන්. මේ මේවා ඕකට හරස් වෙන්න පුළුවන් කියලා බාධක දකින්න පුළුවන්. ඊළඟට ඒකට අවශ්‍ය තරම් ප්‍රාග්ධනයක් නැහැ, එහෙම නැත්නම් ඒකට අවශ්‍ය පුද්ගලයෝ නැහැ, ඒකට අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් තරම් උපාය කෞශල්‍යයක් නැහැ, දැනුම නැහැ එහෙම නොයෙක් ජාති හිතෙන්න පුළුවන්. එතකොට ඒ නැතැත්තා නිතරම දැන් අර නැති දේවල් සම්පාදනය කරගෙන ඒවා ගොඩනගාගෙන තමයි මේවා පටන් ගත යුත්තේ එතකල් මේක පටන් ගන්න බෑ කියලා ඒක ප්‍රමාද කරන්න උත්සාහ කරනවා. ඒ විදියට විවිධ පැති වලින්, දැන් අපි මුල් දේශනා වලදී සාකච්ඡා වලදී පැහැදිලි කලා යමක් සාර්ථකව ඉටුකරන්න නම් එහි පරාමර්ථය හඳුනාගෙන ඒ පරාමර්ථයට අවශ්‍ය සාධක මොනවාද, බාධක මොනවාද උපාය කෞශල්‍යය මොනවාද කියලා තේරුම් ගන්නට ඕන. එතකොට ඒ කරුණු පිළිබඳව වැටහීම තමයි ප්‍රඥාව එහෙම නැත්නම් ඤාණය කියලා හඳුන්වන්නේ. එතකොට ඒ කාරණා සම්බන්ධවම තමයි දැන් මේ අලසයාට ප්‍රශ්න

මතු වෙන්නේ. එතකොට ඒ කියන කරුණු සියට සියක් බැහැර කරන්න පුළුවන් කියලා එකවරම ජේන්නෙන් නැහැ. ඒ වගේම සමහර අවස්ථා වල අපි මුලින් කිව්වා වගේ ඒ කියන ජාති ඇතැම් අවස්ථා වල ඒ විදියට සාර්ථක වෙන්නත් පුළුවන්, දැන් අන්න එක තමයි ශෙහාන් මහත්මයා දැන් මෙතනදී දැන් මේ මේ සාධක නැති නිසා මේක කරන්න බැහැ කියලා කිව්වහම දැන් ඔහුගේ අලසකම නිසාම ඔහු සාධක ගොඩනගන්නේ නැහැනෙ. එතකොට සාධක ගොඩනගන්නේ නැතිවුනාම කොහොමත් ඒ වැඩේ කඩාකප්පල් වෙනවා. එතකොට ඔහු කියන්නේ ඕක තමයි මං කිව්වෙ, ඕක කරන්න බැහැ කියලා මං කිව්වෙ ඒ නිසා තමයි. මං කල්තියා කිව්වා ඕක. එතකොට දැන් අර තමන්ගේ උත්සාහය උනන්දුව තිබුනා නම් ඒ සාධක ගොඩනගාගන්න පුළුවන්කම තියෙනවා. හැබැයි තියෙන අවස්ථාව ඔහු විහිත් නැති කරගන්නවා අර අලසකම නිසා. හැබැයි ඒකෙ අවසානයේ ඔහුගේ ප්‍රකාශනය තමයි ජය ගන්නේ. මං ඕක තමයි කිව්වෙ ඕක කරන්න බැහැ කියලා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ අර සාර්ථක වීම වෙනුවට අසාර්ථක වීම පිළිබඳව යම් යම් පූර්ව ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කරන අයට, ඒ කියන්නේ එහෙම නැත්නම් අපි කියන්නේ අර අනාවැකි කියනවා කියලා, එතකොට දැන් ඒ වගේ අනාවැකි කියනවා, අර ජනවහර හැදිලා තියෙන්නෙන් එහෙමයි, කම්මැලියාට දිවැස් තියෙනවා කියලා. එතකොට හරියට දිවැසින් දැකලා කියන්නා වගේ ඕක කලාට හරියත් නෑ මෙහෙම මෙහෙම වෙනවා කියලා කියනවා. එතකොට හැබැයි ඒ කියන්නේ හුඟක් වෙලාවට අසාර්ථක වීම් පිළිබඳවයි. සෘණ මානසිකත්වයමයි අපේ හාමුදුරුවන් තියෙන්නේ. ඒ සෘණ මානසිකත්වයෙන් තමයි ඒ ප්‍රකාශන කරන්නේ. ඉතින් දැන් අපිට මේ ඇතිවෙන්නේ ඇත්තටම ප්‍රඥාව ද එහෙම නැත්නම් අලස කමද කියලා හඳුනාගන්න තියෙන එක තැනකුත් ඒක තමයි. දැන් ප්‍රඥාව, ඤාණය පාවිච්චි කරලා නම් ඒක කරන්නේ අපිට සෘණාත්මක වගේම ධනාත්මක කරුණුත් පෙනෙන්න ඕන. ඒ කියන්නේ ඔබවහන්සේ කියන්නේ අර බාධකය වගේම ඒක නැති කරන සාධකයත් ජේන්න ඕන, ප්‍රඥාව නම්. දැන් මේ අලසයාට ඒකෙ අර බැරි පැත්තම තමයි ජේන්න ගන්නේ. එතකොට අපිට තේරුම් ගන්නට ඕන එතන එහෙම නම් තියෙන්නේ ප්‍රඥාවට වඩා අලසකමක් කියන බව. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මේ ලෝකයේ තියෙන විවිධ කාරණා විරියාධික පුද්ගලයාට ඒ විරියය අවදි කරන්නට කරුණු වෙනවා වගේම අලසයාට, උදාසීන පුද්ගලයාට ඒ කරුණුම උදාසීන බවට හේතුවෙනවා. එබඳු කරුණු අටක් බුදුරජාණන් වහන්සේ දක්වනවා කුසින වස්තු කියලා. එතකොට ඒ කුසින වස්තූම තමයි විරියාරම්භ වස්තු හැටියට

ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. මොනවද කුසින වස්තු කියලා කියන්නේ, දැන් මේ විදියේ අලස පුද්ගලයා, අපි හිතමු ඒ තැනැත්තාට ගමනක් යන්න තියෙනවා නම් ඔහු කල්පනා කරනවා ආ දැන් මට ගමනක් යන්න තියෙනවා, ඒ නිසා ඒකට සූදානම් වෙන්න ඕන. දැන් ගොඩක් වෙහෙස මහන්සි වෙලා කය නෙහෙට්ටු කරගෙන මනස අවුල් කරගෙන මේ කාර්ය බහුලත්වයත් එක්කලා ඒක කරන්න බෑ දැන් ඒ ගමනට අවශ්‍ය විදියට ගත සිත සැහැල්ලු කරගන්න ඕන, ඒ නිසා මේ වෙලාවේ මං දැන් ටිකක් විවේක ගන්න ඕන කියලා අර කරන වැඩ වලින් ඉවත් වෙන්න ඔහු උත්සාහ කරනවා. ඊටපස්සෙ දැන් ඒක තමයි පළවෙනි කාරණය. දැන් ගමනක් ගිහිල්ලා ආවට පස්සෙ ඔහු කල්පනා කරනවා දැන් හොඳටම නෙහෙට්ටු වෙලා හෙම්බත් වෙලා ආවේ, හරියට වෙහෙසයි, ගතට සිතට දෙකටම වෙහෙස වැඩියි. දැන් මේ වෙලාවේ අනිත් වැඩ කරන්න බැහැ මේ වෙලාවේ දැන් ටිකක් විවේක ගන්න ඕන කියලා ඔහුට හිතෙනවා ඒ දෙවෙනි කාරණය. එතකොට ඒ ගමන් බිමන් යාම සම්බන්ධයෙන් යන්න පෙරත්, ගිහිල්ලා ආවට පස්සෙන් අවස්ථා දෙකේම ඔහුට උදාසීන බව තමයි ඇතිවෙන්නට ඒ කාරණය පෙනෙන්නේ. ඊළඟට අපි හිතමු ඔහුට ටිකක් බර වැඩක් කරන්න තියෙනවා කියලා. බර වැඩක් කරන්න තියෙනකොට ඔහු කල්පනා කරනවා දැන් හුඟක් වෙහෙස මහන්සි වෙලා කරන්න තියෙන වැඩක් තියෙන්නේ, ඒ නිසා දැන්ම ටිකක් නිදාගෙන එහෙම, දැන් අද නිදාගන්න වෙයිද දන්නෙත් නැහැ. නිදිමරන්න වෙයිද දන්නෑ ඒ නිසා දැන්ම තියා ටිකක් නිදාගෙන ටිකක් සැහැල්ලු වෙලා සූදානම් වෙන්න ඕන, දැන් මේ වැඩේ බරපතලයි කියලා ඔහුට හිතෙනවා. ඊටපස්සෙ දැන් ඒ කාර්යය අපි හිතමු කලයි කියලා, ඊටපස්සෙ කරලා ඉවර වුනාට පස්සෙ ඔහුට හිතෙන්නේ දැන් මේ වැඩේට වෙහෙස මහන්සි වුනා, ගොඩක් නෙහෙට්ටු වුනා ඒ නිසා දැන් විවේක ගන්න ඕන. එතකොට ඒ ඇඟ වෙහෙසවලා කරන වැඩ සම්බන්ධව කරන්න කලින් කලාට පසුවත් කියන අවස්ථා දෙකේම ඔහුට ඒක උදාසීන බවට ඒක හේතුවක් හැටියට පෙනෙනවා. ඊළඟට අපි හිතමු ඒ තැනැත්තාට අවශ්‍ය වෙලාවට ආහාරපාන අනුභව කරන්නට නැතිවුනොත් දැන් බඩගිනි හැඳුනොත්, බඩගිනි හැඳුනොත් අලසයා කල්පනා කරන්නේ දැන් හොඳටම බඩගිනියි, දැන් ආහාර නැතිව ඇඟටත් අමාරුයි, ක්ලාන්ත ගතිය වැඩියි, දැන්නම් මහන්සි වෙලා වැඩ කරන්න බෑ දැන් ඉතින් වැඩ නවත්වලා විවේක ගන්න ඕන, කෑම කාලා මිසක් ආයෙ නම් වැඩේට අනගහන්න බෑ එහෙම කියලා කල්පනා කරනවා. ඊටපස්සෙ අපි හිතමු කෑම කෑවට පස්සෙ කල්පනා කරනවා කාපු ගමන් වැඩ කරන්න බෑනේ. එතකොට දැන් බඩ තද වෙලා, බඩ පිරිලා කාපු හැටියෙ වෙහෙස මහන්සි වෙලා වැඩ

කරන්න බැ, ටිකක් විවේක අරගෙන තමයි වැඩකරන්න ඕන කියලා ඔහුට හිතෙනවා. එතකොට කැම කැවෙයිත් පස්සෙන් ඔහුට ඒක අලස බවට හේතුවක් වෙනවා. ඊළඟට අපි හිතමු ඒ තැනැත්තාට ලෙඩක් හැදුනයි කියලා. යන්නම් ඒ රෝගය පිළිබඳව සංඥා සටහන් මතුවෙනකොටම රෝගය පිළිබඳව නිමිති පහළ වෙනකොටම ඔහු කල්පනා කරන්නෙ දැන් නම් වෙහෙස මහන්සි වුනොත් ඇගේ ප්‍රතිශක්තිය හීන වෙනවා දැන් එතකොට මේ ලෙඩේ වැඩිවෙනවා. ඒ නිසා දැන් හොඳට විවේක ගන්න ඕන කියලා ඔහු කල්පනා කරනවා. කල්පනා කරලා අර වැඩ කටයුතු නවත්වනවා. ඊටපස්සෙ ලෙඩේ හැදිලා සනීප වෙමින් තියෙනකොට ඔහු කල්පනා කරන්නෙ දැන්නම් ඉතින් වෙහෙසෙන්ත බැහැ දැන් ආපහු වෙහෙසුනොත් එහෙම නැවත ලෙඩේ මතුවෙන්න පුළුවන්, ඇගේ ප්‍රතිශක්තිය අඩු වෙනකොට, ඒ නිසා දැන් විවේක ගන්න ඕන. මේ විදියට මේ කාරණා අට පිළිබඳවම ඔහුට උදාසීන බවට තමයි කරුණු මතුවෙන්නෙ. දැන් වීර්යය කරන පුද්ගලයාට ඔය කාරණා අටම වීර්යය සඳහා හේතුවෙනවා. ඒ කියන්නෙ ගමනක් යන්න තියෙනවා නම් වීර්යවන්ත පුද්ගලයා කල්පනා කරන්නෙ, දැන් මේ ගමන පිටත් වුනාම අනිත් වැඩ කටයුතු කරගන්න විදියක් නෑ ඒ නිසා දැන් මේ ගමන යන්න කලින් මේ තියෙන වැඩ ටික ඉවර කරලා යන්න ඕන කියලා ඔහු වීර්යවන්තව ඒ ගමන නික්මෙන්න කලින් කරන්න ඕන වැඩකටයුතු ටික කරනවා. ගිහිල්ලා ආවට පස්සෙ ඔහු කල්පනා කරනවා දැන් මට මේ ගමනට කාලය ගතවෙච්චි නිසා මට මේ වැඩ ටික කරගන්න බැරිවුනා. ඒ නිසා දැන් ඒකටත් එක්කලා මහන්සි වෙලා මේ වැඩ ටික කරන්න ඕන. ඇත්තටම දැන් මේ කරුණ බුදුරජාණන් වහන්සේ විශේෂයෙන් දේශනා කරන්නෙ ගුණධර්ම වැඩිම සම්බන්ධව. ඉතින් ගුණදහම් වලට පමණක් නෙවෙයි, අනිත් ඕනම දේකට මේවා සාධාරණයි. එතකොට මේ ඊළඟට ඒ තැනැත්තාට බර වැඩක් කරන්න තියෙන වෙලාවට ඔහු කල්පනා කරනවා දැන් ඒ බර වැඩට යොමු වුනාම ගත සිත වෙහෙසෙනවා, ඒ නිසා මේ තියෙන අනිත් වැඩකටයුතු ටික දැන් ඉක්මණට ඉවර කරන්න ඕන. ඊටපස්සෙ වෙහෙස මහන්සි වෙලා ඒ බර වැඩ කරලා ආවට පස්සේ කල්පනා කරනවා ඒ කාර්යයට යොමුවෙච්චි නිසා දැන් මට මේ අනිත් වැඩකටයුතු පහුවුනා, ඒ නිසා ඒ කටයුතු ටික කරන්න ඕන. ඔය විදියට ඊළඟට කුසගින්නේ ඉන්නකොට ඔහු කල්පනා කරනවා දැන් බඩ තද වෙලා නෑතෙ ආහාර වලින්, එතකොට හරිම සැහැල්ලුවක් තියෙනවා, බඩ හිස් වුනාම. එතකොට මේ සැහැල්ලු බව මේ ශරීරයේ ක්‍රියාකාරී බව තියෙන නිසා දැන් තමයි හොඳට කඩිසරව වැඩ කරන්න පුළුවන් කියලා ඔහු ඒක වීර්යය මතුකරගන්න හේතුවක් කරගන්නවා. ඊටපස්සෙ කැම කාලා බඩ පිරුණාම

ඔහු කල්පනා කරනවා දැන් ඉතින් හොඳ පෝෂණීය ආහාර වේලක් ගත්තානෙ ඉතින්, දැන් හොඳට කුසගිනිත් නිව්ලා, දැන් ඇඟට හොඳට හයිස නියෙනවා. ඒ නිසා දැන් තමයි හොඳට වෙහෙස මහන්සි වෙලා වැඩ කරන්න පුලුවන් කියලා ඔහු කල්පනා කරනවා. ඊළඟට අර විදියට අසනීපයක ගති ලක්ෂණ පහළ වෙනකොට ඔහු කල්පනා කරනවා දැන් මේ අසනීප වැඩි වුනොත් එහෙම මට දැන් මේ නියෙන වැඩ ටික කරගන්න වෙන්නෑ ඒ නිසා ඉක්මණට ඒ වැඩකටයුතු ටික කරන්න ඕන කියලා. ඊළඟට අසනීපය සුව වුනාට පස්සෙ ඔහු කල්පනා කරනවා දැන් මේ අසනීප නිසා මට මේ ගොඩක් වැඩ අතපසු වුනා. දැන්වත් ඒ ටික කරන්න ඕන. දැන් මේ විදියට ගුණදහම් වැඩිමට යොමුවෙලා ඉන්න තැනැත්තාට ඇත්තටම ආරම්භක වීර්යය නියෙනවා නම්, ඒ කියන්නෙ උදාසීන නොවී ඔහු උත්සාහයෙන් කටයුතු කරනවා නම් මේ කරුණු අට ගුණදහම් වැඩිම සම්බන්ධව වීර්යය උපදවාගන්නට ඔහු පාවිච්චි කරනවා. අලස පුද්ගලයා ගුණදහම් වඩන්නට යොමුවෙලා ඉන්න අලස තැනැත්තා, ඒ කියන්නෙ ටීනම්ද්ධය උදාසීන බව නියෙන තැනැත්තා ඒ තමන්ගේ ගුණධර්ම පිරිහෙන්නට මේ කරුණු අටම පාවිච්චි කරනවා. අපි හිතමු අධ්‍යාපන කටයුතු වලට යොමු වෙලා ඉන්න කෙනෙක් කියලා. එතකොට මේ කරුණු අටම අර උදාසීන වූ තැනැත්තා අධ්‍යාපනය කඩාකප්පල් කරගන්නට හේතුකරගන්නවා. දැන් මේ පසුගිය ටිකේ හොඳටම අසනීප වෙලා හිටියා දැන් වෙහෙසිලා පාඩම් කරන්න හොඳ නෑ නිදිමරන්න හොඳ නෑ දැන් විවේක ගන්න ඕන. ඔය විදියට මේ කරුණු අට ගැනම කල්පනා කරනවා. හැබැයි අධ්‍යාපනයට යොමු වෙලා ඉන්න වීර්යවන්ත දරුවො මේ කරුණු අටම ඒ අයගේ වීර්යය මතුකරගෙන අධ්‍යාපන කටයුතු සාර්ථක කරගන්න යොදාගන්නවා. ඊළඟට අනිකුත් ව්‍යාපාර කරන, ගොවිතැන් කරන, මේ හැම ආකාරයේම යම් කාර්යභාරයක නිරත වෙලා ඉන්න අයට මේ කරුණු අටම කුසින වස්තු අටක් වෙනවා, මේ කරුණු අටම විරියාරම්භ වස්තු අටක් වෙනවා. එතකොට අපි ඒවා දිහා බලන විදියත් එක්ක තමයි. එතකොට ටීනම්ද්ධය, උදාසීන බව, අලස බව, කය වෙහෙසලා සිත වෙහෙසලා වැඩ කරන්න කැමැති නැති කෙනාට හැමනිස්සේම ඔය විදියට මතුවෙන මතුවෙන අනිත් අයට වීර්යය උපදවාගන්නට හේතුවෙන කාරණයම ඔහුට අලස බව මතුකරගෙන අනාවැකි කිය කියා උදාසීන වෙන්න තමයි යොදාගන්නෙ. හැබැයි ඔහුට ඒ සිතෙන කාරණා කොයිම වෙලාවකවත් ඒක තමන්ගේ උදාසීන බව කියලා ඔහුට පෙනෙන්නෙ නෑ, ඔහුට පෙනෙන්නෙම ඒක තමයි ඒ වෙලාවට කළයුතු

හොඳම විදිය. ඒක තමයි මේ ඤාණ වේගයෙන් අලසකම මතු වෙනවා කියලා අදහස් කරන්නෙ.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කලා ඔබ සාධක වැඩියෙන් දැකලා බාධක අඩුවෙන් දකින කෙනෙක්ද. නැත්නම් ඔබ බාධක වැඩිපුර දැකලා සාධක අඩුවෙන් දකින කෙනෙක්ද. නැත්නම් සාධක බාධක මේ දෙකම සමබරව දැකලා වැඩ කරන කෙනෙක්ද. මේ ගැන ඔබ ඔබම තක්සේරු කරගන්න. තව සුළු මොහොතකින් අපි මේ සාකච්ඡාවේ ඉතිරි කොටස ඔබට අරගෙන එන්නට සූදානම් වෙනවා, ඊට කලින් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්නට. කරනු මිස වැඩ පමා නැත පමාවට කරුණු මට උවමනා නැත. භාමුදුරුවනේ දැන් බොහෝ රාජ්‍ය කාර්යාල වල ප්‍රධාන නිලධාරීන් අභියසට එන නැත තියෙන්නේම ඔන්න ඔය පාඨය සඳහන් වෙලා. එතකොට පමාවට කරුණු කියන්න එපා, නොපමාව කළ යුතු කාරණා කරන්නට කියන කාරණාව තමයි තියෙන්නෙ. දැන් භාමුදුරුවනේ ගොඩ දෙනෙකුට, බොහෝ දෙනෙකුට දකින්නට තියෙන සමාජයේ අපි අත්දකින දෙයක් තමයි ඕක හරියන් නෑ, ඕක කරන්න පුළුවන් දෙයක් නෙවෙයි, ඔහොම වැඩ කවුරුත් කරලා නෑ, මේ වගේ කාරණා භාමුදුරුවනේ නිරන්තරයේ අපේ භාෂා ව්‍යවහාරයෙන් තියෙනවා. සමහර වෙලාවට පොඩි කාලෙ අපි සෙල්ලමකුත් කරනවා භාමුදුරුවනේ නෑ බෑ කියන්න බෑ කියලා. ඉතින් එවැනි තත්ත්වයකදී අපි දැන් මේ වැඩසටහන තරඹන කෙනෙක්ට හිතෙන්න පුළුවන් මේ ලක්ෂන සියල්ලම අපි ළඟ තියෙනවා. විටෙක දරුවන්ට, විටෙක වැඩිහිටියන්ට. භාමුදුරුවනේ පින් දහම් කරන්න යනකොටත් සමහරුන්ට හිතෙනවා, තාම මේකට කලවයස නෙවෙයි, තව ටිකක් වයසට යන්න ඕන පින්දහම් කරන්න, පන්සලට යන්නෙ වයසට යනකොට, ඉතින් මෙවැනි තත්ත්වයකදී භාමුදුරුවනේ මෙවැනි ගැටළුවක් කෙනෙකුට ඇතිවුනොත් ඒ තත්වෙන් අත්මිදෙන්න මොකක්ද ඔබවහන්සේගේ යෝජනාව?

ඇත්තටම දැන් අපි නිර්වාණ ගාමිණී මාර්ගයෙහි ගමන් කරනවා. දැන් අපි මේ සාකච්ඡාව කරන්නෙ ප්‍රධාන වශයෙන්ම අපිට ගුණ දහම් වැඩීම සඳහා, නිවන් මග ගමන් කිරීමනෙ ප්‍රධාන ඉලක්කය. අනිත් ඒවාටත් මේ කියන කාරණා පොදුවේ අපිට පාවිච්චි කරන්න පුළුවන්. ප්‍රධාන වශයෙන් ගුණදහම් වැඩීම. එතකොට ගුණදහම් වඩන තැනදී හෝ එහෙම නැත්නම් තමන් ව්‍යාපාර කලත්, ගොවිතැන් බත් කලත්, අධ්‍යාපන කටයුතු කලත් මේ හැම එකකම මූලික ප්‍රතිලාභය අත් වෙන්නෙ තමන්ටනෙ. තමන්නෙ එතනදී ශක්තිමත් වෙන්න ඕන. ඉතින් ඒ නිසා මෙබඳු කරුණු වලදී අපි කල්පනා කරලා බලන්නට ඕන නිකං නිදහසට කාරණා දැකීම නෙවෙයි වඩා වැදගත් වෙන්නෙ.

ඇත්තටම සාධක නිවැරදිව දැකීම. දැන් නිදහසට කාරණා දකිනවා, සාධක දකිනවා කියන දේ අපිට එකක්ම වගේ පෙනෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒක එකක් නෙවෙයි, දෙකක්. ඒ කියන්නේ උදාහරණයක් හැටියට අපි අර සිහිපත් කළේ පෙර දිනෙක අර පන්සලේ භාවනා වැඩසටහන දවසේ දානෙ ගෙනල්ලා නැතිව නායක භාමුදුරුවෝ කීව්වා භාවනා වැඩසටහනට සම්බන්ධ වෙන උපාසක උපාසිකාවන්ට අද දානෙ නැහැ කියලා. එතකොට දැන් ඒ වචනෙ ඇහි ඇහී මම ගිහිල්ලා මට වළඳන්න දානෙ ටික මං බෙදාගන්නා. අර ගැන මොකුත් මට අදහසක් ආවෙ නෑ, එතකොට අර තරුණ දරුවෙක් ඉඳලා ඇහුවා එහෙනම් භාමුදුරුවනේ මම පාන් ටිකක්වත් අරන් එන්නද, ගෙදර ගිහින් පරිප්පු හොඳ්දක් අරන් එන්නද කියලා. ඒක අහනකොට තමයි මගේ හිතට නිකං ලැජ්ජාවක් ඇතිවුනේ. ඒ තරුණ දරුවා එයා ගිහියෙක් වෙලත් අර උපාසක උපාසිකාවන්ට දානෙ නැතිවීවයිත් පස්සෙ ඒක සම්පාදනය කරන්න යම් කුමෝපායක් යොදන්න ඕන කියන අදහසක් මතුවුනේ. හැබැයි මගේ හිතේ ඒ අදහස මතුවුත් නෑ ඒ වෙලාවේ. ඊටපස්සෙ මං කල්පනා කලා ඇයිද මගේ හිතේ මං පැවිද්දෙක් වෙලත්, අනිත් අයට දහම් කරුණු කියාදෙන කෙනෙක් වෙලත්, ඇයි මගේ මනසේ ඒ අවශ්‍ය උදෙසාගය, උත්සාහය අනිත් අයට දානෙ ටික සම්පාදනය කරන්න ඕන කියන මේ හැඟීම මතුවුත් නැත්තෙ. දැන් ඒකෙන් අදහස් කරන්නෙ මං කඩේට ගිහිල්ලා පාන් අරන් එන්න ඕන, පරිප්පු හොඳි හදන්න ඕන කියන එක නෙවෙයි, - බණ කියනවාට අමතරව.- ඒ කියන්නේ අඩු තරමින් ඒ සඳහා කෙනෙක් යොදවන්න හරි එහෙම නැත්නම් මොකක්ද ඒකට කරන්නෙ කියලා හරි මට වචනයක් වැය කරලා ඒක විමසන්න තිබ්බානෙ. හැබැයි එහෙම මට එකවර හිතුවේ නැහැ. ඉතින් මං කල්පනා කලා ඒක කොච්චර දුර්වලකමක්ද. එහෙම හිතනකොට අනිත් අතට මට මතක් වුනා නෑ මං එහෙම හිතුවෙ නැත්තෙ මට ඒ අදහස ආවෙ නැත්තෙ මම හිටියේ වෙනත් මානසික තත්වයක, ඒ කියන්නේ දැන් ඉක්මණට දානෙ ටික වළඳලා මට ඊටපස්සෙ කරන්න තව වැඩ ගොඩක් තිබුනා, ධර්ම දේශනාවකට යන්න හෝ මොකක් හෝ තිබ්බා. ඊළඟට දැන් බඩගින්නෙ ඉඳලා දානෙ ටික වළඳන්න පරක්කු වුනොත් මට අම්ලපිත්ත රෝගය යම් පමණකට ඒ කාලෙ බරපතල විදියට තිබුනා. ඒ කියන්නේ ගැස්ට්‍රයිටිස්. එතකොට දැන් ආහාර ගන්න පරක්කු වුනොත් ඒක වැඩිවෙන්න පුළුවන්. ඒක වැඩිවුනොත් එතකොට මම රෝගී වුනොත් ඉදිරියේ මගේ වැඩ කරගන්නත් බෑ, ශාසනික කටයුතු කරගන්නත් බෑ. එතකොට දැන් මේ පවතින කායික වාතාවරණයත්, ඒ වගේම දැන් බණ දහම් කියන්නට යන්න තියෙනවා, අන්න ඒ අවශ්‍යතා නිසා තමයි දැන් මට අනිත් අයගේ දානෙ ගැන

එව්වර උනන්දුවක් ඇති නොවී මම ඉක්මණට දානෙ ටික වළඳලා පිටත් වෙන්න ඕනෙ කියලා මට හිතුවෙන කියලා දැන් මට හිතෙනවා. ඉතින් දැන් මේ මතුවෙන්නෙ නිදහසට කාරණා. එතකොට දැන් ඇත්තටම ඒ කාරණා බොරු නෙවෙයි, ඒ මම නිකං හිත රවට්ටගන්න හිතුවා නෙවෙයි, ඒ කාරණා ඇත්ත කාරණා. ඇත්ත කාරණා වුනාට දැන් මගේ මනස මේ යෝජනා කරන්නෙ මගේ අතින් ඒ වැරද්ද වුනේ, ඒ දුර්වලකම ඇතිවුනේ ඒකට සුදුසු හේතුසාධක තිබ්විව් නිසයි කියලා දැන් මේ මාව බේරන්න තමයි දැන් මං මේ හිතන්නෙ. හිත සනසගන්න, අර ඇතිවෙන පශ්චත්තාපය දුරුකරගෙන අර ලැජ්ජාව දුරු කරගෙන ටිකක් හිත සැහැල්ලු කරගන්න මාව බේරන්න, මාව රැකගන්න තමයි දැන් මේ උත්සාහ කරන්නෙ. ඒක තමයි නිදහසට කාරණා කියන්නෙ. එතකොට හේතු දකිනවා කියලා කියන්නෙ, හරි මට ඒ වෙලාවේ ඒ උපාසක උපාසිකාවන්ට දානෙ සම්පාදනය කරන්න ඕන ඒ සඳහා ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන කියන ඒ සිතුවිල්ල ආවෙ නැහැ, ආවෙ නැත්තේ ඇත්තටම මේ මේ සාධක නිසා. හැබැයි ඒක දුර්වලකමක්. එහෙමනම් එබඳු දුර්වල අවස්ථාවල මම ඊට වඩා සතිසම්පජ්ඣයෙන් යුක්ත වෙන්න ඕන, ඊට වඩා මා තුළ මෛත්‍රිය කරුණාව මතුවෙන්නට ඕන, ඒ දුර්වලකම හදාගන්නට මට කුමක්ද කළ හැක්කේ. මම කෙසේද ක්‍රියාත්මක විය යුත්තේ. එතකොට ඇත්තටම එතන යම් සාධක ටිකක් තිබුනා. ඒ අම්ලපිත්ත රෝගය වැඩිවෙන්න පුළුවන්, මට බණට යන්න තියෙනවා, ඒ ඒ සාධක ටිකක්, ඒ පසුබිම මත තමයි අර විදියෙන් මම ක්‍රියා කලේ. ඒක බොරුවක් නෙවෙයි, ඒක ඇත්ත. හැබැයි ඒකෙන් විතරක් මගේ හිත සනසාගෙන ඉඳලා හරියන් නෑ, මේ අවශ්‍ය ගුණය මා තුළ මතුවෙන්න ඕන. එතකොට ඒක මතුවුන් නැතිනම් ඒක දුර්වලකමක්. ඒකත් මං පිළිගන්නට ඕන. එහෙමනම් ඒ දුර්වලකම සකස් කරගන්න මං කුමක්ද කළයුත්තේ? ඒ තියෙන සාධක වලින් ඇතිවෙව්ව එලය යහපත් ප්‍රතිඵලයක් නෙවෙයි නම් ඒ තත්වය වෙනස් කරන්න මට මොකක්ද කරන්න පුළුවන්. ඒ ගැන මං උනන්දු වෙන්නට ඕන. ඒ ගැන උනන්දු වුන් නැත්නම් මගේ අභිවෘද්ධියක් ඇතිවෙන්නෑ. මගේ දියුණුවක් ඇතිවෙන්නෑ. එහෙම නම් දැන් උදාසීන පුද්ගලයාට හෝ ප්‍රඥාවන්ත පුද්ගලයාට පෙනෙන්න පුළුවන්. මේ වැඩේ කරන්න බැහැ, මේ මේ සාධක ටික මෙනත අඩුයි, මේ මේ බාධක ටික මෙනත තියෙනවා, මේ උපාය කෞශල්‍ය මෙනත නැහැ කියලා පෙනෙන්න පුළුවන්. දැන් අපිට ප්‍රශ්නෙ තියන්නෙ මේ ඇතිවෙන්නෙ ප්‍රඥාව ද උදාසීන කම ද කියලා තෝරගන්න බැරි ප්‍රශ්නෙතෙ තියෙන්නෙ. දැන් අපේ මනසට එහෙම හැඟෙනකොට අපිට තෝරගන්න බැහැ මේක. දැන් අපි තෝරාගතයුත්තේ කෙසේද, එතන තියෙන්නෙ උදාසීන බව නම් අපි අර

කරුණු දකින්නේ තමන්ව බේරාගන්න කරුණු හැටියට. ඒ කියන්නේ ඒ වැඩේ නොකෙරෙන තැනට, තමන් කායික මානසිකව වෙහෙසෙන්නේ නැතිව, ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ නැතිව අපි බේරෙන වැඩේ නොකෙරෙන තැනට තමයි ඒ කරුණු දකින්නේ ඒක තමයි නිදහසට කාරණා දැකීම හෝ උදාසීන පුද්ගලයාගේ ස්වභාවය. හැබැයි අපි උත්සාහ කරන්න ඕන. හරි දැන් මේ වැඩේ කරන්න අවශ්‍ය සාධක නැති නම් ඒ සාධක ගොඩ නගාගෙන මේ කාර්යය කරන්නේ කොහොමද. එහෙම නැත්නම් හැකි ප්‍රමාණයෙන් මේ කටයුත්ත සම්පාදනය කරන්නේ කොහොමද. එතකොට ඇත්තටම මට දැන් මෙනෙදි මේ ක්‍රියාව සම්පූර්ණ කරන්න ඕන කියන අදහසක් අවංකව තියෙනවාද මට. ඒ ගැන විමසා බලන්න ඕන. ඒ පරමාර්ථය ඉටු කරන්න ඕන කියන පැහැදිලි අදහසක් තියෙනවාද. ඒ පැහැදිලි අදහස තියෙනවා නම් තමන් ලග ඒකට සාධක සුදුසුකම් නැති නම් අපිට තව සුදුසු කෙනෙක් සම්බන්ධ කරගන්න ඕන. ඊළඟට ඒකට යම් යම් බාධක තියෙනවා නම් ඒ බාධක දුරු කරගන්නා ක්‍රමයක් ගැන හිතලා ක්‍රියාත්මක වෙන්න පුළුවන්. ඊළඟට ඒ සඳහා අවශ්‍ය දැනුම උපාය කෞශල්‍ය ඒ වෙනකොට තමන් තුළ නැතිනම් ඉතින් ඒවා අවදි කරගන්න ඕන ඒවා නැත්නම්. එතකොට අන්න ඒ පැත්ත ගැන අපිට යම්කිසි අදහසක් ඇතිවෙනවා ද. දැන් සාධක දැකීම හරි. ඒ සාධක දකින්නේ නිදහසට කරුණු සෙවීමක් හැටියටද, අදාළ පරමාර්ථය ඉටු කිරීමක් හැටියටද. එතනයි වැදගත්. දැන් මට ඕන වෙන්නේ ඒ වැඩෙන් මාව නිදහස් කරගෙන මම කැමැති විදියට මාව සුවසේ පවත්වා ගන්නද, එහෙම නැත්නම් අර අදාළ වැඩේ කෙරෙන තැනටද මම මේ කරුණු හොයන්නේ. ඔන්න ඔය කාරණා දෙක දිහා බැලුවොත් තමයි අපිට හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නේ ඇත්තටම මේ මතුවෙන්නේ ප්‍රඥාව ද, එහෙම නැත්නම් නිදහසට කරුණු සොයමින් ඇතිකරගන්නා කායික මානසික උදාසීන බවද කියලා. එතකොට අර අපි නැවතත් සිහිපත් කරන්නට ඕන, උදාසීන බව ඇතිවෙන පුද්ගලයාටත් සාධක තමයි පෙනෙන්නේ. ප්‍රඥාවත්තයාටත් සාධක තමයි පෙනෙන්නේ. හැබැයි ඒ පෙනෙන සාධක වැඩේ කරන්න ද මේ උත්සාහ කරන්නේ, එහෙම නැත්නම් මාව බේරගන්න නිදහසට කාරණා ද මේ මතුවෙන්නේ කියලා ඔය පැති දෙක පරීක්ෂා කළොත් තමයි අපිට පැහැදිලි ව දැනගන්න පුළුවන් වෙන්නේ මේ එන්නේ මතුවෙන්නේ හැබැ ප්‍රඥාව ද එහෙම නැත්නම් උදාසීන බව ද කියලා.

වැඩේ කෙරෙන තැනට වැඩ කරනවාද, නොකෙරෙන තැන ඉඳගෙන තමන් ඉන් ගැලවෙනවාද කියන කාරණාව ඔබ හිතා බැලුවොත් ඔබට සාධක මතුවුනේ කොහොමද කියලා, අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ යෝජනා කරනවා

මේ වංචක ධර්මයන්ට ඤාණ වේගයෙන් ඒනය සහ මිද්ධය කියන කාරණා ද්විත්වයට ඔබව හඳුන්වනවාද, මැදිවනවාද කියන කාරණාව අපිට තේරුම් ගන්නට පුළුවන් කියලා. භාමුදුරුවනේ අපි ඊළඟ කොටසට ගියොත් දැන් ඤාණ වේගයෙන් කතා කලාට පස්සෙ දැන් තවදුරටත් මේක ඉස්සරහට යනවා භාමුදුරුවනේ පරීක්ෂකතා වේගයෙන් වංචක ඒනමිද්ධය. දැන් හිතලා බලලා විතරක් නෙවෙයි භාමුදුරුවනේ දැන් හොයා බලලත් මේ වැඩ කරනකොට ඒකත් වංචාවට හඳුන්වනවාද, ඒ කාරණාව පැහැදිලි කරගමු.

අන්නටම පරීක්ෂා කිරීම කියලා කියන්නෙන් ප්‍රඥාවේ කාර්ය භාරයක්. ඒ කියන්නේ විමසා බලා කටයුතු කිරීම. දැන් අපි අපේ සද්දන් සංවිධානයේ සභාපතිතුමා අධිකාරම් මැනිතුමා, එතුමා සද්දන් සංධානයේ මූලික තේමා පාඨයටත් එකතු කරලා තියෙනවා විමසිලිමත් බව සහ සමානාත්මතාව. එතකොට විමසිලිමත් බව කියලා කියන්නේ අපට නිර්වාණගාමිණි මාර්ගයෙහිදී පමණක් නෙවෙයි අනිත් සියලුම කටයුතු කරනකොට අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක්. එතකොට විමසිලිමත් බව නිසා තමයි අපිට යමක් නිවැරදිව වඩාත් සාර්ථකව කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ. නිකං එකපාරට අනිත් අය කියපු පමණට තමන්ට හිතුනු පමණට මතුපිටින් දේවල් පෙනෙන දැනෙන පමණට දේවල් කරන්න ගියොත් ඒ තැනැත්තා බරපතල අනතුරකට පත්වෙන්න පුළුවන්, අසාර්ථක වීම් සිද්ධ වෙන්නට පුළුවන්, ඒ වගේම අනර්ථයන් සිද්ධ වෙන්නට පුළුවන්. ඒ නිසා හැමනිස්සේම අර මතුපිටට පෙනෙන දේවල්, අනිත් අය කියන දේවල් හෝ එහෙම තැන්නම් තමන්ට හිතෙන දේවල් මත අපි කටයුතු කිරීම සුදුසු නෑ දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ කාලාම සූත්‍රයේදී දේශනා කරනවා පරම්පරාවෙන් ආවයි කියලා, ගුරුවරයා කිව්වයි කියලා ඊළඟට පොතක තිබුනයි කියලා සමාජයේ ඒක කවුරුත් වැඩිදෙනෙක් පිළිගන්නවා කියලා, තමන් රැව් වුනා කියලා එහෙම කටයුතු කරලා හරියන්නේ නෑ ඒ පිළිබඳව විමසා බලන්න ඕන. එතකොට විමසා බලන්නේ මොකකින්ද. එතකොට එහෙත්ම තමන්ට හිතෙන විදියටද වැඩ කරන්න ඕන. දැන් ගොඩක් දෙනා ඕක ගන්නේ එහෙමයි. ගුරුවරයා කියන දේ අහන්නත් එපා, පොත් තියෙන විදියට කරන්නත් එපා, අනුන් කියන දේ අහන්නත් එපා, තමන්ට ඕන දේ කරන්න. එතකොට හිතුවක්කාර වෙනවා. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ යෝජනා කරන්නේ හිතුවක්කාර වීමක් ගැනත් නෙවෙයි. එතනදී තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ යම් කාරණයක් හඳුනාගැනීම සඳහා අපිට අවශ්‍ය වෙන්නේ ඒ අනුන් කියන කතන්දර නෙවෙයි, පොත් වල තියෙන කතන්දර නෙවෙයි, ඒවා අපිට ප්‍රමාණවත් වෙන්නේ දැනුම සඳහා

පමණයි. හැබැයි ප්‍රඥාව උපදින්නෙ, ඤාණය උපදින්නෙ ඒකට අදාළ නිවැරදි සාධක තියෙයිද කියලා ඒ මොහොතේ සනිසම්පජ්ඣයෙන් යුක්තව පරීක්ෂාකාරී වෙන්න පුළුවන්. එතකොට අපිට පොතේ තියෙන කරුණු දැනුම සඳහා උදව් වෙනවා. ගුරුවරයා කියන කරුණු දැනුම සඳහා උදව් වෙනවා. හැබැයි බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් අපි බණක් අහනකොට බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් අපි අහන බණ අපිට දැනුම සඳහායි උපකාර වෙන්නෙ. හැබැයි ඒ දහම් කරුණු අපි දැකගත යුත්තේ අපේ ප්‍රඥාවෙන්. බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ප්‍රඥාවෙන් අපිට දහම දකින්න බෑ, බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ප්‍රඥාවෙන් දහම දකින්න පුළුවන් බුදුහාමුදුරුවන්ට විතරයි. එතකොට ඒ බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ප්‍රඥාවෙන් දැකලා දේශනා කරන දේ අපේ දැනුම සඳහා හේතුවෙනවා. හැබැයි අපේ දැනුම අපි ඊටපස්සෙ පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන අපේ ප්‍රඥාව අවධි කරලා. ඒ කියන්නෙ සතිය සහ සම්පජ්ඣය. සිහිය සහ ඒ විමසිලිමත් ප්‍රඥාව. එතකොට දැන් ඒ විමසිලිමත් ප්‍රඥාව අවධි කරන්න නම් අර දැනුමත් උදව් කරගෙන ඒවත් සහාය කරගෙන යෝනිසෝමනසිකාරයෙන් ඒ වෙලාවේ ඒකට අදාළ හේතු සාධක විමසා බලන්න ඕන. එතකොට ඒ සාධක විමසා බලද්දි අපි හිතමු මේ තැනැත්තා සන්පුරුෂයෙක්ය, මේ තැනැත්තා අසන්පුරුෂයෙක්ය කියලා කවුරුහරි කියනවා. කිව්වැයිත් පස්සෙ ඒ අනිත් අයගේ ප්‍රකාශනය මත තෙවෙයි, ඇත්තටම මේ තැනැත්තා ළඟ සන්පුරුෂ ගති ලක්ෂණ තියෙනවාද, සන්පුරුෂකම කියන්නෙ මොකක්ද, ඒ සන්පුරුෂ කමට අදාළ ලක්ෂණ මොනවාද, ඒ ලක්ෂණ මේ තැනැත්තා තුළ විද්‍යමාන වෙනවාද කියලා ඇසුරු කරලා බලන්නට ඕන. ඒ ඇසුරු කරලා කාලයක් විමසිලිමත්ව පරීක්ෂා කරනකොට තමයි අපිට හඳුනාගන්න පුළුවන්නෙ, මේ සන්පුරුෂයෙක්ද අසන්පුරුෂයෙක්ද කියලා. ඉතින් අන්න ඒක තමයි පරීක්ෂාකාරී බව කියලා කියන්නෙ, විමසිලිමත් බව කියලා කියන්නෙ. දැන් ඔය විමසිලිමත් බවේ ස්වරූපයෙන් අලසකම, උදාසීනකම මතුවුනේ කොහොමද කියන එකයි දැන් මෙතනදි පැහැදිලි කරන්නෙ. දැන් නායක හාමුදුරුවෝ ඒක මේ විදියට විස්තර කරනවා, ‘අමාරු වැඩක් කළයුතුව තිබෙන කල්හි සමහර විට පරීක්ෂාකොට කරනු කැමැති බවෙහි වේශයෙන් ඊනම්ද්ධය පහළ වේ. එයින් වංචිත තැනැත්තේ පරීක්ෂා නොකොට යමක් කිරීම නුසුදුසුය. යමක් කරනොත් එය කළ යුත්තේ එය පරීක්ෂා කොට එහි තත්වය හොඳින් දැනගෙනය. එබැවින් කටයුත්තකට ඉක්මන් නොවී පරීක්ෂා කොට සුදුසු නම් පසුව කරමිසි කළයුත්ත කල්තබන්නේය. අලසයන් විසින් මෙසේ පසුව කරන්නට තබන කටයුතු කල්තැබීමෙන්ම කෙළවර වන නමුත් කිසිකලෙක සිදු නොවේ.’ එතකොට දැන් නායක හාමුදුරුවෝ ඒක

හඳුනාගන්න විදියත් එහි අගට පැහැදිලි කරනවා. එතකොට දැන් අලසයාට දැන් හැමනිස්සෙම පරීක්ෂාකාරී වෙන්නට ඕන කියලා හිතෙන්නෙ ගත වෙහෙසවලා කළ යුතු වැඩ සහ සිත වෙහෙසවලා කළ යුතු වැඩ. ඉතින් ඔය දෙකෙන් අපිට වෙහෙසන්න තියෙන්නෙ, ගතයි සිතයි නෙ. එතකොට ගතයි සිතයි වෙහෙසලා කරන්න ඕන වැඩ වලදි තමයි ඔහුට හැඟෙන්නෙ නෑ නෑ මේක එකපාරටම අනිත් අය කිව්ව පමණක, හිතවිච්ච පමණක මෙහෙම කරන එක සුදුසු නෑ. හොඳට හොයලා බලලා කරන්න ඕන කියලා. එතකොට හැබැයි එහෙම හොයලා බලලා කරන්න කියලා කල් තියන ඒවා එතැනින්ම වැඩේ ඉවර වෙනවා මිසක් ආයෙ ඒවා ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ නෑ. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා වීරියය පිළිබඳව කාරණා තුනක්. ආරම්භක ධාතු, නික්ඛම ධාතු, පරක්ඛම ධාතු. ආරම්භක ධාතු කියලා කියන්නෙ, යමක් පටන් ගන්නට අවශ්‍ය වෙන වීරියය. දැන් සමහරු තුළ පටන් ගැන්මේ වීරියය අඩුයි. ඒ කියන්නෙ පටන් ගත්තොත් කොහොමහරි කරගෙන යනවා. හැබැයි සමහර කෙනෙක් ඒක පටන් ගන්නෑ අද අදා ඉන්නවා තාම සුදුසු වෙලාව නෙවෙයි, තාම අවශ්‍ය සාධක නැහැ එතකොට තාම ඒකට අවශ්‍ය දැනුම නැහැ, හැකියාව නැහැ, ඔය විදියට නොයෙක් කාරණා කිය කිය ඒක පහුකරනවා, ආරම්භ කරන්නෑ, සමහරුන්ට ආරම්භක වීරියය හොඳට තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ කෙලින්ම හිතු ගමන්ම පටන් ගන්නවා. හැබැයි ඉතින් සෝඪා බෝතලේ කැඩුවා වගේ එහෙම්මම පටන් අරන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා, ඉදිරියට යන්නෙ නෑ. ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නෙ යමක් කරනකොට ඒ පටන් ගැන්මේ වීරියය අපිට අවශ්‍යයි. හැබැයි ඊළඟට දෙවෙනි වීරියයත් අවශ්‍යයි. මොකක්ද? නික්ඛම ධාතු. නික්ඛම ධාතු කියලා කියන්නෙ අර ආරම්භ කරපු දේ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව. ආරම්භ කිරීමේ වීරියය එකක්. මේ වීරියයම තමයි. හැබැයි ඒ වීරියයේ අවස්ථා තුනක් තමයි මේ කියන්නෙ, ආරම්භ කරන්න තියෙන වීරියයෙන් බැහැ පවත්වාගෙන යන්න. ඒ පවත්වාගෙන යන වීරියය ඒක වෙනම නඩත්තු කරගෙන යාමේ කෞශල්‍යය එතන තියන්නෙ. එතකොට සමහරුන් පටන් ගන්න ලැස්ති නෑ, හැබැයි කොහොමහරි අමාරුවෙන් හරි පටන්ගත්තොත් ඒක නවත්වන්නැතිව අද්දගෙන යනවා. සමහරුන්ට තියෙනවා එකපාරමට හිතපු ගමන් පටන් ගන්නවා, අර සෝඪා බෝතලේ කැඩුවා වගේ හෝස් ගාලා ක්‍රියාත්මක වෙනවා, එතනින් එහාට ඒක ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ නෑ. ඊළඟට තුන්වෙනි අවස්ථාව තමයි පරක්ඛම ධාතු. පරක්ඛම ධාතු කියලා කියන්නෙ අපි දේවල් පටන් ගන්නටත් ඕන, පවත්වාගෙන යන්නටත් ඕන, ඒ පවත්වාගෙන

යනකොට අපිට විවිධ බාධක මතු වෙනවා, ගැටලු මතු වෙනවා. ඊට පස්සෙ අපි දක්ෂ වෙන්නට ඕන පැමිණෙන බාධක අභියෝග හඳුනාගෙන ඒ සියල්ලක් මැඩගෙන පරමාර්ථය සමෘද්ධිමත් වෙන තෙක් ඒ උත්සාහය අඛණ්ඩව පවත්වාගන්න යන්න. ඒක නමයි පරක්බම ධාතු කියලා කියන්නෙ. එතකොට ඒ පරක්බම ධාතුව යම් කෙනෙක් තුළ තියෙනවා නම් ඒක සුවිශේෂයි. අර ආරම්භක ධාතු, නික්බම ධාතු ඒ දෙක අවශ්‍යයි. මොකද යමක් පටන් ගත්තේ නැත්නම් අපි කොහොමවත් කරන්නෙ නැහැනෙ. ඒ නිසා ආරම්භක ධාතු වැදගත් වෙනවා, නික්බම ධාතුවත් වැදගත් වෙනවා, නමුත් මේ පරක්බම ධාතු කියන ඒ වීර්යය, කියන්නෙ අභියෝග මැඩගෙන ක්‍රියා කිරීමේ හැකියාව, මොන තරම් අභියෝග ආවා වුනත් තමන්ගේ මූලික පරමාර්ථය අනභැරලා දාන්නැති ගතිය. ඒක හරියටම අපි උදාහරණයකින් ගත්තොත් දැන් ගංඟාවක් වගේ. ගංඟාව උල්පතකින් පටන් ගත්තු තැන ඉඳලාම පහළට ගලාගෙන යනවා. එතකොට ගලාගෙන යද්දි දැන් මේක මුහුද දක්වාම මොන ක්‍රමයෙන් හරි ගලාගෙන යනවා. ඒ ගලාගෙන යද්දි යම් යම් බාධක හමුවෙනවා, අපි හිතමු දැන් ගල්පරයක් හම්බෙනවා. දැන් ගල්පරයක් හම්බුනාම දැන් එතනින් වතුර ටික යන්න විදියක් නෑ එහාට. නැත්නම් ලොකු කන්දක්. ඊට පස්සෙ මේ ජලකද තමන්ට පහසු මාර්ගයක් හොයාගන්නවා. අර ඒක විනිවිද යන්නට බැරි නම් පහසු මාර්ගයක් හොයාගන්නවා. හොයාගෙන තමන්ගේ ගමන් මග වෙනස් කරලා වෙන පාරක් හදාගන්නවා. ඊට පස්සෙ අපි හිතමු දැන් ලොකු එකවරම ප්‍රපාතයක් හමුවෙනවා කියලා. එතන ගලන්නට දෙයක් නෑ එහෙමමම කඩාහැලෙනවා. දිය ඇල්ලක් හැටියට. ඊට පස්සෙ අපි හිතමුකො මහා අගාධයක් හමුවුනා කියලා, අගාධයක් හමුවෙච්චි තැනදි ගලන්න යන්නෙ නෑ පුළුවන් තරම් අරක පුරවනවා. එතකොට පුරවනවා කියලා කියන්නෙ පිරිලා පිරිලා ඉවර වුනාට පස්සෙ මේක ගලනවා. එතකොට ඒ වෙලාවට ගලන්න දඟලලා හරියන් නෑ පිරෙන්නට ඕන අගාධය තියෙන තැන. පිරුණට පස්සෙ තමයි ඒක ගලන්නෙ. ඊට පස්සෙ අපි හිතමු තැනිතලා තැනකදි ඒක වැඩි වේගයක් නැතිව ඒ මට්ටමත් එක්කලා හිමින් සැරේ ගලාගෙන යනවා. ඊට පස්සෙ කඳු බෑවුමක් වගේ තැනකදි වේගවත්ව ගලාගෙන අර තියෙන ඒවා ඔක්කොම ගලවගෙන ගහගෙන යනවා. මෙන්න මේ විදියට ඒ පොළොවේ ස්වභාවය යම් සේද, ඒ කිසිවක් තමන්ගේ ගමනට බාධකයක් කරගත් නෑ. ඒ හැම කාරණයක්ම ජයගනිමින් තමන්ගේ ගමන් මග හදාගෙන සෘජුව හෝ වක්‍රව හෝ එකතු වෙමින් හෝ, එහෙම නැත්නම් වේගවත්ව හෝ හෙමින් හෝ ඒ ඒ තැනට ගැලපෙන හැටියට හැසිරෙමින් තමන්ගේ අවසාන ඉලක්කය තෙක් ක්‍රියාත්මක වෙනවා.

එතකොට අන්න ඒක තමයි ඥාණවත්තයාගේ එහෙම නැත්නම් වීර්යවත්ත පුද්ගලයාගේ තියෙන පරක්බම ධාතුවෙහි ස්වභාවය. තමන්ගේ පරමාර්ථය මොකක්ද කියලා නිතර සිහියේ තියෙනවා. ඒ පරමාර්ථය සාධක කරගන්න හැමතැනදීම නිකං එක වගේ කඩාගෙන බිඳගෙන යන්නෙ නෑ. ඒ ඒ තැනට ගැලපෙන හැටියට, යෝග්‍ය විදියට තමන්ගේ ගමන් මග හසුරුවා ගන්නවා. ඉතින් එහෙම කරන්න පුළුවන් වෙන්නෙ ඒ වීර්යය තියෙන කෙනාටයි. නමුත් උදාසීන පුද්ගලයාගේ ස්වභාවය ඔය්ට භාත්පසින්ම වෙනස්. අර පර්වතයක් හමුවුනා නම් ආ දැන් ඉතින් මෙතනින් එහාට කොහොමවත් යන්න බෑනෙ, ඒ නිසා නවතිනවා, එතකොට අර අපි හිතමු සමනලා බිමක් හම්බුනොත් ආ දැන් මෙතනදි ගලාගෙන යන්න බෑ, ඊටපස්සෙ නිසොල්මන් වෙනවා, නිහඬ වෙනවා. අන්න ඒ වගේ ප්‍රතිපත්තියක් තමයි උදාසීන පුද්ගලයා අනුගමනය කරන්නෙ. ඉතින් ඔහුගේ සියලුම සෙවුම් බැලුම් පරීක්ෂණ සියල්ලක් අවසානෙ ගිහින් හේත්තු වෙන්නෙ මේ වැඩේ නොකෙරෙන තැනටයි. ඒක තමයි විශේෂත්වය. දැන් අපි අර මුලින් කතා කලා වගේ මේක හඳුනාගන්න තියෙන හොඳම ක්‍රමය තමයි ඔහු දැන් අපි පරීක්ෂණයක් තුලින් යමක් සොයලා බලනවා නම් විමසලා බලනවා නම් ඒකෙ පරමාර්ථය විය යුත්තේ අන්තිමට අදාළ කාර්යය කරන එකනෙ. හැබැයි උදාසීන පුද්ගලයාගේ, අලස පුද්ගලයාගේ සියලු පරීක්ෂණ වල අවසාන ප්‍රතිඵලය වෙන්නෙ වැඩේ නොකෙරෙන එකයි. ඒක තමයි අලස බව ද විමසිලිමත් බව ද කියලා ඔබට හඳුනාගන්න තියෙන ප්‍රධානම තැන.

බාධක දැක ඉදිරියේ මොන නදියද නැවතුනේ. ගඟක් වගේ ගලන හිතට, මලක් වෙග් මෙලෙක හිතට යම් කිසි විදියකට ඔබ පරීක්ෂා කරලා කරුණු සොයා බලා සාධක සොයා බලා වැඩ කරනවා නම් එය අගය කරනවා. හැබැයි ඒ සාධක නොසොයා බලා ඔබ කරන වැඩේ අතරමග නතර කරන කෙනෙක් නම් ඒ ගැන ඔබ තවදුරටත් වැඩිදුරටත් හිතන්නට වෙනවා. ඉතින් තවදුරටත් වැඩිදුරටත් මේ ගැන කතා කරන්නට මත්තෙන් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. අත්දකින්නට ලැබෙන දෙයින් අත්මිදෙන්නට ඔබට ලැබෙනවා නම් ඔබ යම්කිසි විදියක ඔබේ පරීක්ෂණය නැත්නම් පරීක්ෂා කර බලා කල සාධකය සාර්ථක වන්නට පුළුවන්. හාමුදුරුවනේ අපි ඊළඟ කොටසට ආවොත්, දැන් අපි ඤාණ වේශයෙන් වංචක ධර්මය ටීනමිද්ධයට හසුවෙන ආකාරය කතා කලා. අනිත් අතට දැන් අපි තවදුරටත් පරීක්ෂා වේශයෙන් මේ වංචක ධර්මය ටීනමිද්ධය හා සම්බන්ධ වෙන විදිය කතා කලා. දැන් හාමුදුරුවනේ අපි ආයෙන් සුපුරුදු මාතෘකාවකට මුල් කොටසකට සම්බන්ධ වෙනවා, ආත්ම ගෞරවයේ වේශයෙන් වංචක ටීනමිද්ධය කියන

කාරණාව. ආත්ම ගෞරවය වෙනුවෙන් අපි නොකරන දෙයක් නෑ සහ සමහර දේවල් කිසිම වෙලාවක කරන්න උත්සාහ කරන්නෙන් නැහැ. ආත්ම ගෞරවය හරි වටිනා දෙයක් විදියට සළකන අපිට හාමුදුරුවෙන් ඒ තත්වයන් වංචක ධර්මයට හසුවෙන ආකාරය ගැන මෙනත කියනවා. පැහැදිලි කරගමු.

ඔව් ශෙනාත් මහත්මයා අපි පසුගිය වැඩසටහනක ආත්ම ගෞරවය ගැන දීර්ඝ වශයෙන් කතා කලා. මං හිතන්නේ ශ්‍රාවකයින්ට ඒ කරුණු මතක ඇති. එහෙම නැත්නම් නැවත ඒ කරුණු පසුගිය වැඩසටහන් වලින් අහන්න පුළුවන්. ආත්ම ගරුත්වය කියන එක ඉතාම අවශ්‍ය ගුණයක්. ඒ කියන්නේ තමන්ගේ ගෞරවය රැකගැනීම. ඉතින් ඒ ගෞරවය රැකගැනීම කියන එක අනුන්ගෙන් සිද්ධ වෙන දෙයක් නෙවෙයි. තමා අතින් සිදු වෙන දෙයක්, තමා විසින් කරගත යුතු දෙයක් කියන බව අපි ඒ පසුගිය වැඩසටහනේදී කතා කලා. දැන් ගැටළුව තියෙන්නේ ඒ ආත්ම ගෞරවය රැකගන්න තමන්මනෙ ක්‍රියාත්මක විය යුත්තේ. තමන්ගේ ගරුත්වය, තමන්ගේ වටිනාකම් විනාශ නොකරගෙන තමන් ක්‍රියා කරන්න ඕන. දැන් මේ අලසයාට අනුන්ගෙන් දැන් අපි එදා වැඩසටහනේදී කතා කලා, සමහර කෙනෙක් ආත්ම ගරුත්වය බලාපොරොත්තු වෙන්නේ අනුන්ගෙන් කියලා. අතින් අය අපේ ආත්ම ගරුත්වය රකින්න ඕන වගේ අදහසක සමහරු කටයුතු කරනවා. හැබැයි අලසයා එහෙම නිකං අතින් අය මගේ ආත්ම ගරුත්වය රැකලා දෙන්න ඕන කියන අදහසකට එන්න උත්සාහ කරන් නෑ. අලසයා උත්සාහ කරන්නේ තමන් කරන වැඩකටයුත්තම පාලනය කරලා තමන්ගේ ආත්ම ගරුත්වය රැකගන්න ඕන වගේ. දැන් මේක ගොඩක් වෙලාවට එන්නේ අපි හිතමු නිලයෙන්, බලයෙන්, ධනයෙන්, ඊළඟට පිරිවරෙන්, කුලයෙන් මෙන්න මේවයිත් යම් ප්‍රමාණයකට උසස් තත්වයේ ඉන්න අයට තමයි ගොඩාක් වෙලාවට මේ ආත්ම ගරුත්වයේ වේශයෙන් මේ ගැටළුව මතුවෙන්නේ. ඒ කියන්නේ දැන් අපි හිතමු තමන් කුලයන් උසස් කෙනෙක් නම් ඒ තැනැත්තාට හිතෙන්න පුළුවන් මේ පහත් කුල වල මිනිස්සුන් එක්කලා අපි වැඩ කරන්න මුහු වෙන්න හොඳ නෑ. එතකොට අපේ ආත්මගරුත්ව කෙළෙසෙනවා. එහෙම හිතෙන්න පුළුවන්. එතකොට තමන් නිලයෙන් උසස් කෙනෙක් නම්, තනතුරින් උසස් කෙනෙක් නම් මේ සාමාන්‍ය කම්කරුවෝ කරන වැඩවලට අපි වෙහෙසෙන්න යන්න හොඳ නෑ. ඒක අපේ තනතුරට හොඳ නෑ. අපි උපදෙස් දෙන මට්ටමේ ඉන්න අය, ඒගොල්ලෝ තමයි වෙහෙස මහන්සි වෙලා වැඩ කරන්න ඕන, එහෙම හිතලා ඒ ගොල්ලෝ එතනින් මගහරින්නට උත්සාහ කරනවා. ඊළඟට අපි හිතමු පිරිවර සම්පත්තියක් ඉන්න කෙනෙක් නම්, ඒ තැනැත්තා කල්පනා කරන්න පුළුවන්, ඉතින් මේවා

අනිත් අය ලවා කරවන්න ඕන වැඩ, අපි මේකට මැදිහත් වෙලා හරියන් නෑ. අපේ කාර්යභාරය මේක නෙවෙයි. ඒ නිසා ඒගොල්ලො ඒවා කරපු දෙත්, අපි ඒකට උනන්දු වෙන්න ඕන නෑ කියලා එහෙම උදාසීන බව ඇතිවෙන්න පුලුවන්. මෙන්න මේ විදියට ඊළඟට තමන්ට ධනය තියෙනවා නම් අපි මෙව්වර මේ සල්ලි නියාගෙන නිකං ඕකට වෙහෙසෙන්න ඕන නෑ, ඒක මුදල් දීලා අනිත් අය ලවා කරවාගන්න පුලුවන් දෙයක්. අන්න ඒ විදියට හැමනිස්සේම ඒ තැනැත්තා කල්පනා කරනවා අර කරන්නට කය සිත වෙහෙසවලා කරන්න තියෙන කාර්යයන් මගහරින්නට උත්සාහ කරනවා, ඒක තමන්ගේ තත්වයට තමන්ගේ ගරුත්වයට ගැලපෙන්නෙ නෑ කියලා. ඒ කාරණය තමයි නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නෙ, ‘වෙහෙසිය යුතු වැඩක් කළ යුතුව තිබෙන කල්හි සමහර විට අලසයාගේ සිත්හි ආත්ම ගෞරවයේ වේගයෙන් ඒනම්ද්ධය පහළ වේ. එයින් වංචිත වූයේ මේ වැඩේ මගේ තත්වයට නුසුදුසුය, මෙබඳු පහත් වැඩ කිරීම මගේ ආත්ම ගෞරවයට බාධාවකැයි කළ යුත්ත නොකරන්නේය.’ දැන් එතකොට ඔහුට ඒක ඡේත්තෙ පහත් වැඩක් හැටියට. හැබැයි දැන් ඇත්තටම ආත්ම ගරුත්වය ආරක්ෂා කරගන්නවා නම් අපි පෙර දිනයේත් කතා කලා, ආත්ම ගරුත්වය කියන එක ගොඩනැගෙන්නේ කුමක් තුළින්ද? තනතුරින්වත්, බලයෙන් වත්, නිලයෙන් වත්, එහෙම නැත්නම් තාත්ත මාත්ත වලින් පමණක්ම නෙවෙයි. ඒවත් යම් ප්‍රමාණයක්ට තමන්ගේ තත්වයට ප්‍රයෝජනවත්. අපි එදා කරුණු දෙකක් ගැන කතා කලානෙ, ආත්ම ගෞරවය සහ තත්වය රැකගැනීම. තත්වය රැකගැනීම වැදගත් වෙනවා සමාජයේ වැඩ කරනකොට. හැබැයි ආත්ම ගරුත්වය කියන එක තමන්ගේ ගුණාත්මක බවත් එක්කයි මතුවෙන්නෙ. තමන් අකුසලයෙන් කොච්චර වැළකිලා ඉන්නවාද, තමන් කොයිතරම් කුසල් දහම් කරනවාද, තමන්ගේ සද්භාවයත් කොච්චර අවදි කරගන්නවාද, තමන්ගේ ප්‍රඥාව කොච්චර දියුණු කරගන්නවාද, ඒවත් එක්කලා තමයි ආත්ම ගරුත්වය වර්ධනය වෙන්නෙ. ඒ නිසා ආත්ම ගරුත්වය රැකීම සඳහා අපිට ගත සිත වෙහෙසීම සුදුසු නෑ කියලා හිතනවා නම් ඒක නිවැරදි තීරණයක් නෙවෙයි. හැබැයි අලසයාට එහෙම හිතෙනවා. එතකොට ඒක නිවැරදි තීරණයක් නෙවෙයි, අපිට පුලුවන්කම තියෙනවා අපේ ගුණාත්මක බවත් එක්කලා ගත සිත වෙහෙසලා කරන වැඩ කරන්න. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අපි දන්න එක වෛද්‍යවරයෙක් ඉන්නවා. ඒ වෛද්‍යවරයා වෙනත් රටක තමයි පුහුණුව ලැබුවේ. ඒ පුහුණුව ලබපු නිසා ඔහුට දැන් ඒ බටහිර රටවල එහෙම ගත්තහම අමුතුවෙන් ආයෙ වෛද්‍යවරයාය, තනතුරු කියලා එහෙම නිකං පිම්බිලා ඉන්නෙ නෑනෙ, කවුරුත් කරන්න තියෙන වැඩේ කරනවා. ඉතින් ඒ හුරුවත්

එක්කලා ඔහු මෙහෙ ඇවිදින් අර සාමාන්‍ය කම්කරුවෝ කරන වැඩෙන් කරනවා, එතකොට දැන් අතින් උපස්ථායකයින් කරන කාර්යයන් ඔහු කරන්නට යනවා, ඉතින් බොහොම අනනිමානීව ඔහු ඒවා සියලුම කටයුතු කරගෙන යන්නට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එහෙම ක්‍රියාත්මක වෙනකොට අතින් වෛද්‍යවරුන්ගේ බලවත් විරෝධයක් ආවා මේකට. එතකොට වෛද්‍යවරයෙක් හැටියට එහෙම කරන්නෙ කොහොමද, එහෙම කලායින් පස්සෙ මේවා පවත්වන්නෙ කොහොමද, ඒවට වෙනම සේවකයෝ ඉන්නවානෙ. ඒවා කරන්න සාත්තු සේවිකාවෝ ඉන්නවානෙ. ඒ ගොල්ලන්ගේ වැඩේනෙ ඒක. ඒක වෛද්‍යවරයා කරන්න ගිහින් හරියන්නැනෙ කියලා. එතකොට දැන් ඒ කියන කතාවෙන් යම්කිසි සත්‍යයක් තියෙනවා. ඒ මොකද වෛද්‍යවරයා අර සුලු සේවකයාගේ වැඩේ කරන්න ගියාම වෛද්‍යවරයාගේ වැඩේ කරන්න කෙනෙක් නැතිව යනවානෙ. ඒ වගේම වෛද්‍යවරයා උපස්ථායකයාගේ වැඩේ කරන්න ගියාම වෛද්‍යවරයාගේ වැඩේ කරන්න කෙනෙක් නැතිවෙනවා. ඒ නිසා තමන්ගේ කාර්යය අනපසු කරලා අතින් අයගේ කාර්යය වලට අතගහලා ඒවා ඇදගෙන යන්නට උත්සාහ කරනවා නම් එතන තමන්ගේ භූමිකාව පිළිබඳව ගැටළුවක් මතුවෙනවා. ඒ නමුත් අත්‍යවශ්‍ය තැනකදී, වෙන කෙනෙක් නැති අවස්ථාවකදී අපිට අර රෝගියාගේ ජීවිතේ බේරගන්න කටයුතු කරනකොට එතනදී අර ආත්ම ගරුත්වය ගැන හෝ එහෙම නැත්නම් මේක මට ගැලපෙන්නෑ ඒවා සේවකයෝ කරන්න ඕන කියලා හරියන් නෑ, එතනදී තමන්ගේ ආත්ම ගෞරවයට උචිතම දේ තමයි රෝගියා ආරක්ෂා කරන්නට ඇප කැප වෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ වගේ තනතුර ද, නිලය ද, තත්වයද, සමාජ වාතාවරණය, පිරිස් බලය, ධනය, කුලය එතකොට මේවා අතින් අයගේ යහපත සඳහා ඒවායෙහි තත්වය රැකගන්න ඕන තැන්වලදී රැකගැනීම වරදක් නෙවෙයි. නමුත් ඒක පාදක කොටගෙන ඒක බාධකය කොටගෙන අන් අය වෙත කළ යුතු සේවය හෝ යහපත අපි නොසලකා හරිනවා නම් එතන තියෙන්නෙ ප්‍රඥාව හෝ ආත්ම ගරුත්වය රැකගැනීම නෙවෙයි, එතන තියෙන්නෙ වැරදි තීරණයක්. එතකොට ඒ වැරදි තීරණය එන්නට ගොඩක් වෙලාවට හේතු වෙනවා තමන්ගේ කායික මානසික උදාසීන බව. ඒක තමයි මේ කාරණයෙන් පැහැදිලි කරන්නෙ. ඒ තමන්ගේ උදාසීන බව, එහෙම නැත්නම් කායික මානසික අලස බව ඒක අලස බවක් හැටියට නෙවෙයි, ඒක ආත්ම ගරුත්වය රැක ගැනීමක් හැටියට වෙහෙස මහන්සි වෙලා කරන්න ඕන තැන්වලදී ක්‍රියාත්මක වෙලා තමන් ඒ කටයුත්තෙන් වළක්වනවා.

සාධක පාදක කොටගෙන අභියෝග වලින් පලායෑම ආත්ම ගෞරවය නොවන වගටයි අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ වැඩිදුරටත් මනක් කලේ. ඉතින් අද දවසේත් පුරා හෝරාවකට ආසන්න කාලයක් අපේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහන ඔබවෙතට අරගෙන ආවා. දැන් අපිට අවසර දෙන්න මෙලෙසින් මේ වැඩසටහනින් අදට ඔබේ නිවහනින් සමුගෙන යන්නට. සමුගෙන යන්නට පෙරාතුව අප අද දවසේ ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අපේ මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනු ගෞරවණීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපේ ආවායඹී අනිපූජනීය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේව ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් පාද නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවන්න වෙනවා, අපේ හාමුදුරුවනේ නිදුක් නිරෝගී සුවය ඔබවහන්සේට ප්‍රාර්ථනා කරනවා, තවදුරටත් කරගෙන යන මේ ධර්ම සේවය වෙනුවෙන් ඔබවහන්සේට නිදුක් නිරෝගී සුවය ලැබෙන්නට කියලා සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ අපි සියලුම දෙනා ප්‍රාර්ථනා කරනවා. ඒ වගේමයි සුපින්වතුනි මේ වැඩසටහන ඔබට දැන් දියුණු තාක්ෂණය තිබෙන නිසාවෙන් සියැස යූටියුබ් නාලිකාව හරහා තරඹන්නට සහ ඒ ඔස්සේ ඔබේ අදහස් නිදහසේ පළකරන්නටත් හැකියාව තිබෙන බවට අපි ඔබට මනක් කරනවා. අද දවසේත් සුපුරුදු විලසට මේ වැඩසටහනට අවවාද අනුශාසනා ගෙනා සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තුමන් ඇතුළු සියලුම දෙනාවත් අපි නැවත නැවතත් ස්තූති පූර්වකව සිහිපත් කරනවා, ඒ වගේමයි දෙස් විදෙස් බොහෝ පිරිසක් මේ වැඩසටහන් තරඹනවා සහ මේ වැඩසටහන් වෙතට සිය අනුග්‍රහය අනුශාසකත්වය අපිට ලබාදෙනවා. ඉතින් ඒ බැතිබර දායකත්වය ලබාදෙන, පින් සිතීන් මේ වැඩවලට එකතු වෙන සියලුම දෙනාවත් අපි බොහොමත්ම ගෞරවයෙන් මනක් කරමින් ඔවුන්ගේ කෘතභක්ත සේවයට අප බෙහෙවින්ම ස්තූතිවන්න වෙමින්, අද දවසේ මේ වැඩසටහන නිමාවට පත්කරනවා. එසේ නම් වැඩසටහන නිමයි අදට, සුභ දවසක් වේවා ඔබට. ඔබට රටට යහපතක්ම වේවා!

<https://youtu.be/zEgaRas800s>

22 - සුගත පද විවරණ

කල හොඳ දෙයට තුනි පැසසුම් පඬුරු දිදී වරදට දුක් දෙමින් සැනසුම් සුවය නොදී, අල්ලක් පමණ වූ හදවත තුළට වැදී නඩුකාරයෙක් හැම හදවත් තුළම හිඳී. ඉතින් පින් පුරන්නට පින් කරන්නට අවැසි දන හට දහමට මග කියන්නට සූදානමින් අදත් ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහනයි මෙලෙස අරඹන්නට සූදානම. ඒ මත්තෙන් ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට ආයුබෝවේවා, යහපතක්ම වේවා. අද දවසේත් පළමුකොටම ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අප සිරිත් පරිදි සූදානම් අපේ සදහම් සාකච්ඡාවට වැඩිම කරන්නට යෙදුනු ගෞරවණීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පිළිගන්නට, නම කියන්නට අවසරයි, අනිපූජනීය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් නමස්කාර පූර්වකව ඔබවහන්සේව මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නවා. ඒ වගේමයි සුපින්වතුනි අද දවසේත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගුරු සභාපති තැන්පත් පී.කේ.යූ අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිනිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, පරිපාලන අධ්‍යක්ෂක සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ඇතුළු මේ වැඩසටහනේ නිෂ්පාදක තුමන් ඇතුළු සියලුම කාර්ය මණ්ඩලය. ඔවුන් ලබාදෙන දායකත්වය, අනුශාසකත්වය අපට ඉතාමත්ම වටිනවා මේ වැඩසටහන පෙරට ගෙනයන්නට. ඉතින් ඒ මගට එකතු වන්නට ඔබටත් ඇරියුම් කරමින් අපි සුපින්වතුනි පසුගිය කාලවකවානුව පුරාවටම සාකච්ඡාවට බඳුන් කලේ සහ ඔබ ඉතාමත්ම ආදරයෙන් වැඩසටහන නැරඹුවේ මහාචාර්ය රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පන්හිඳෙන් රචිත මෙන්න මේ ධර්ම පුස්තකය, වංචක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම. ඉතින් මේ කෘතියේ සදහන් වුනු කරුණු කාරණා ඉතාමත්ම පැහැදිලිව උන්වහන්සේගේ දහම් පණිවුඩය වියයුතු ආකාරය කෙබඳුද කියන ආකාරය ඉතාමත්ම හොඳින් අප මේ ලෙස සමාජගත කරන සත්කාරයට දායක වුනා. හාමුදුරුවනේ පසුගිය වැඩසටහන් මාලාවේ ටීනය සහ මිද්ධය ඤාණ ස්වරූපයෙන් යම්කිසි වෙලාවක පරීක්ෂාකාරී ස්වරූපයෙන් තවත් විටෙක විවිධාකාර ලෙසට මතුවන ආකාර ගැන අපි පැහැදිලි කලා. ඔබවහන්සේ එයට ඉතාමත්ම සමාජයේ තියෙන සරල උදාහරණත් එකතු කරමින් මේ තත්වය අපි තුළ ඇතිවෙනවා නම් මෙය නැති කරගන්නට යෝජනා එකතු කලා. හාමුදුරුවනේ තවත් ස්වරූපයකට අපි අද

සාකච්ඡාව අරඟන යනවා. ආත්මාරක්ෂනාවේශයෙන් වංචක ථීනමිද්ධය. පසුගිය සතියේ අපි ආත්මගෞරවය වේශයෙන් මෙය මතුවෙන්නෙ කොහොමද කියන කාරණාව කතාබහට ලක් කලා. දැන් අද හාමුදුරුවනේ ආත්මාරක්ෂනා වේශයෙන් වංචක ථීනමිද්ධය, මම පරිස්සම් වෙන්නට ඕන, මම මාව පරිස්සම් කරගන්නට ඕන, මම මට තියෙන දේ පරිස්සම් කරගන්නට ඕන කියන කාරණාව අපේ හාමුදුරුවනේ සමාජය තුළ අපි හැමෝටම පොදු භාවයක්. ඉතින් මේ ධර්ම කාරණාව අපි පැහැදිලි කරගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම! අපි පසුගිය වාරවල ශෙහාන් මහන්මයාට මතක ඇති අර ලෝභය ගැන මසුරුකම ගැන කතා කරනකොටත් මේ ආත්මාරක්ෂාව කියන කතාව මතුවුනා එතනදිත්. ඒ කියන්නේ ලෝභියා තමන් සත්තක දේ නොදී එහෙම නැත්නම් ලෝභියා තමන් කැමති දේවල් එක්රැස් කරගන්නට උත්සාහ කරනවා අනාගතේ තමන්ගේ සුරක්ෂිතබව සඳහා. මසුරු පුද්ගලයා තමන් සත්තක දේ නොදී ඉන්නට උත්සාහ කරනවා තමන්ගේ සුරක්ෂිත භාවය සඳහා. දැන් අද මේ කතා කරන්නෙ උදාසීන බව, ථීනමිද්ධය. ථීනමිද්ධය මතුවුනාම අලසයා තමන්ගේ කය රැකගන්නට උත්සාහ කරනවා තමන්ගේ සුරක්ෂිත භාවය සඳහා. එතකොට කාසික වශයෙන් වෙහෙස මහන්සි වෙලා කරන්න ඕන වැඩකදි ඒ තැනැත්තාට කල්පනා වෙනවා ඕනවට වඩා වෙහෙසුනොත් ලෙඩ වෙන්න පුලුවන්. ඕනවට වඩා වෙහෙසුනොත් කය දුර්වල වෙන්නට පුලුවන්. කයේ ප්‍රතිශක්තිය අඩුවෙන්නට පුලුවන්. ඉතින් ඒ නිසා මේ මොන දේ කරන්න ඕනෙත් අපි ජීවත් වෙන්නනෙ, ඒ නිසා ජීවිතේ රැකගෙන කොයිදේත් වෙන්නට ඕන කියලා අර වෙහෙස මහන්සි වෙලා කල යුතු කටයුතු සම්බන්ධව ඔහු තුළ උදාසීනබව මතුවෙනවා. ඒක තමයි මේ ආත්මාරක්ෂණනා වේශයෙන් වංචක ථීනමිද්ධය හැටියට දක්වන්නෙ. දැන් නායක හාමුදුරුවො ඒක මේ විදියට පැහැදිලි කරනවා, ‘බොහෝ වෙහෙසිය යුතු බරපතල වැඩක් කළ යුතුව තිබෙන කල්හි සමහර විට ආත්මය ආරක්ෂා කිරීමේ වේශයෙන් ථීනමිද්ධය පහළ වේ. එයින් වංචිත තැනැත්තේ පමණකට වඩා වෙහෙසීම නුසුදුසුය. එය නිරෝග බවට හා ජීවිතය කල් පැවැත්වීමටත් බාධාවකි. යමක් උපයා ගන්නේ ආත්ම සංරක්ෂණය පිණිසය. එය ජීවිතයාගේ පැවැත්මට බාධාවක් වෙතොත් ඉන් පලක් නැතැයි ආත්මය ආරක්ෂා කිරීමේ ආකාරයෙන් වැඩ නොකරන්නේය.’ මේ වෙහෙස මහන්සි වෙලා වැඩ කරන්න තියෙන තැන්වලදි, මේ විදියට කල්පනා කරනවා දැන් මහන්සි වෙලා උපයාගන්නට ඕන, හැබැයි ඉතින් උපයන්නෙ දිවි පවත්වන්නටනෙ. අන්තිමට නිකං අකාලෙ ලෙඩ වෙලා මැරුණොත් එහෙම හම්බ කරන දේවල් වලින් වැඩක් නෑනෙ. ඒ නිසා ප්‍රමාණය

ඉක්මවා වෙහෙසන එක සුදුසු නෑ. මේ වගේ තැන්වලදි ටිකක් විවේකීව
 සැහැල්ලුවෙන් ඉන්න ඕන කියලා ඔහුට හිතෙනවා. දැන් මේක ගෙහාන්
 මහත්මයා මේ ගුණදහම් වඩන අයටත් මේ ගැටළුව මතුවෙනවා. වැඩ කරන
 අය පමණක් නෙවෙයි, අපි හිතනවා ටිකක් වෙහෙසිලා මහන්සි වෙලා භාවනා
 කරන්න ඕන නම් ඒ වගේම යම්කිසි සීලයක් ආරක්ෂා කරගන්න ඕන නම්,
 දැන් අපි හිතමු හික්ෂුන් වහන්සේලාට විකාල භෝජනයෙන් වළකින්නට ඕන.
 එතකොට විකාල භෝජනයෙන් වළකින්නට ඕන නමුත් කෙනෙකුට
 හිතෙන්න පුලුවන් දැන් ආහාර නොගෙන හිටියොත් මම හොඳටම රෝගී
 වෙලා ඉක්මණට මගේ ජීවිතය විනාශ වෙන්නට පුලුවන්. ඒ නිසා මම මේ
 මොනවා කරන්නත් සිල් රකින්නත් ජීවත් වෙලා ඉන්න ඕනනෙ. ඉතින් ඒ නිසා
 මෙනෙදි මේ විදියෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕන කියලා. අන්න ඒ විදියට මේ
 කය රැකගැනීම සම්බන්ධව විවිධාකාරයෙන් මනසට එන හැඟීම්, එතකොට
 උදාසීන පුද්ගලයාට, අලස පුද්ගලයාට හැමවිටම අර ගත වෙහෙසවන්නෙ
 නැතිව, සැහැල්ලුවෙන් ඉඳගෙන, පහසුවෙන් ඉඳගෙන ජීවිතය පෝෂණය
 කරන්න, රැකගන්න, පවත්වා ගන්න ක්‍රමෝපායන් පිළිබඳව තමයි
 හැමතිස්සෙම කල්පනා වෙන්නෙ. ඉතින් සමහර වෙලාවට මේ ස්වභාවය අපි
 දකිනවා හුඟාක් කය පිළිබඳව සංවේදී චරිතවලට මේ තත්වය බොහොම
 උත්සන්නයි. ඒ කියන්නෙ ඒ ගොල්ලො පොඩ්ඩක් නිකං දාඩිය දැමීමොත්
 හිතන්නෙ ආ දැන් මං මහන්සි වුනා වැඩියි, ඊළඟට පොඩ්ඩක් අතක පයක
 කැක්කුමක ඇල්ලුවොත් එහෙම ආ දැන් අද වැඩ කලා වැඩියි, ඒ නිසා තමයි
 මේ ඇඟ රිදෙන්නෙ. අන්න ඒ විදියට සීමාව ඉක්මවලා තමන්ගේ කයේ
 පැවැත්ම ගැන උනන්දු වෙනවා වෙහෙසෙනවා. ඉතින් එහෙම වෙනකොට
 අපේ මානසික ප්‍රතිශක්තිය ගොඩක් දුර්වල වෙනවා. දැන් සමහර වෙලාවට
 අපි දකිනවා හුඟාක් ආහාර පාන අඩු ටිකක් ආහාර ගන්න, ඒ කියන්නෙ
 දුප්පත්කම නිසාම කැමතීම අඩු අය ඉන්නවා. නමුත් හුඟාක් වෙහෙස මහන්සි
 වෙලා වැඩ කරනවා. ඊළඟට සමහර වෙලාවට විවිධ ලෙඩරෝග හැදිලා ඉන්න
 අය ඉන්නවා, නමුත් හරියට කැපවෙලා වැඩ කටයුතු කරනවා. එතකොට ඒ
 වැඩ කිරීම හේතු කොටගෙනම ඒ තැනැත්තාගේ අර ලෙඩදුක් වලට
 ඔරොත්තු දීමේ ශක්තියත් ගොඩනැගෙනවා. දැන් අර කතාවට කියන්නෙ
 ඇවිද්ද පය දහස් වටි කියලා. එතකොට ඇවිද්ද පය දහස් වටි කියලා ඉස්සර
 මේ කියන කතාව මට සැහෙන කාලයක් යනකල් හරියට වැටහුනේ නෑ.
 පස්සෙ දැන් ඔය ඇවිදීමෙන් තමයි ශරීරයේ සීනි පාලනය වෙන්නෙ, ඊළඟට
 කොලෙස්ට්‍රෝල් පාලනය වෙන්නෙ, මේවා සඳහා වෙනම දැන් ලංකාවේ වුනත්
 අලුතෙන් හදලා තියෙනවානෙ ඇවිදින්න මංමාවත් වෙනම හදලා

තියෙනවානෙ. ඊළඟට ඒවට මැෂින් හදලා තියෙනවා, දැන් අර ඇවිදීම, එහෙම
 නැත්නම් කකුල් දෙක වෙහෙසට පත් කිරීම, ඒ තුළින් ශරීරයේ
 කොලෙස්ට්රෝල් පාලනය වීම සහ අර සිනි තත්වය පාලනය කරන්නට ලොකු
 සහයෝගයක් ලැබෙනවා. මේද තත්වය සහ සිනි තත්වය පාලනය කරන්නට.
 එතකොට ඒ නිසා අද කාලෙ මිනිස්සු සල්ලි දීලා ඒ මැෂින් අරගෙන ඒ මැෂින්
 එක උඩ ඇවිදින්න උත්සාහ කරනවා. ඊළඟට අර මං හිතන්නෙ ඒකට
 කියෙන්නෙ ජොගින් යනවා කියලා නේද. අර හදලා තියෙන මංමාවත් වල,
 ඇවිදින මංතීරුවල ඒ ගොල්ලො ඇවිදින්න උත්සාහ කරනවා. දැන් අනිත් වැඩ
 නවත්වලා ඒ ගොල්ලො ඇවිදිනවා. අනිත් වැඩ නවත්වලා අර මැෂින් එකක්
 අරගෙන ඒක උඩ දුවනවා. දැන් අනිත් කාලෙ මිනිස්සු ඒ ටිකම පාවිච්චි කලා
 ටිකක් වෙහෙස මහන්සි වෙලා වැඩකටයුතු කලා. දැන් අද කාලෙ බොහෝ
 දෙනා පොඩි දුරක් පයින් යන්න කැමැති නෑ ඒකට වාහනයක් තියෙන්න ඕන,
 නැත්නම් අඩු තරමේ බයිසිකලයක්වත් තියෙන්න ඕන. ඔව්වර දුර
 කොහොමද පයින් යන්නෙ කියලා හිතන්නෙ. දැන් ඊටපස්සෙ සිනි සහ ඇඟේ
 මේද තත්වය වැඩිවෙනකොට මැෂින් ගෙනත් තියාගෙන ඒකෙ දුවනවා.
 ඊළඟට අර ඇවිදින මංතීරුව හදලා තියෙන ඒවගේ හනිදාගෙන ඇවිදිනවා.
 ඉතින් දැන් ඒකමනේ අපිට කරන්න තියෙන්නෙ අර අදාළ යම්කිසි වැඩක්
 කරනකොට පොඩ්ඩක් කය වෙහෙසලා දෛනික කාර්යයේදී, ඉතින් නමුත්
 ඒක කල්පනා කරන්නෙ නෑ, දැන් මේ ඊයෙ පෙරේදත් මට පන්සලේ හවස
 ඇමදීමේ කටයුතු කරනකොට කල්පනා වුනා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා
 කරලා තියෙනවා ඇමදීමේ ආනිසංස, ඒ කියන්නෙ අතුපතු ගැමේ ආනිසංස.
 එකක් තමයි ප්‍රඥාව දියුණු වෙනවා ඇමදීමේ ආනිසංස හැටියට. ඉතින් මං ඒ
 අමදිනකොට තමයි මට තේරුනේ ඉතින් ඇත්තටම පුංචි කාලෙ ඒවා අපිට
 හරියට ඔව්වට දැනුනෙ නැහැ. දැන් අර ටිකක් අර ඒවා පිළිබඳව හිතන්න
 කල්පනා කරන්න උත්සාහ කරනකොට ධර්ම කරුණුත් එක්කලා සසඳන්න
 උත්සාහ කරනකොට තමයි ඒවා දැනෙන්නෙ. ඒ ඇමදීම නිසා, අතුපතු ගාලා
 පිරිසිදු කිරීම නිසා ඒ කුසල බලයෙන් අනාගතයේ ප්‍රඥාව ඇතිවෙන එක
 පමණක් නෙවෙයි, ඒ මොහොතේම අපේ ප්‍රඥාව වැඩිවෙන්නට කරුණු
 පැමිණෙනවා. ඒ කියන්නෙ අපි අතුපතු ගානකොට අපේ මනසේ රාග ද්වේශ,
 මෝහ මේ මූලයන් මතුකරගෙන ඇතිවෙන කෙලෙස් ධර්ම යටපත් වෙනවා. ඒ
 වගේම කය හොඳට ව්‍යායාම වෙලා හොඳට දහඩිය මතු වෙනවා. දහඩිය
 මතු වෙලා හොඳට අර සිනි තත්වය, මේද තත්වය හොඳට පාලනය වෙනවා. ඒ
 පාලනය වෙනකොට අපේ කය නිරෝගී වෙනවා, හිතත් නිරෝගී වෙනවා.
 එතකොට සිත ගත දෙකම නිරෝගී වෙලා සමබර වෙනකොට තමයි අපේ

මනසේ හොඳට ප්‍රඥාව අවදි වෙන්නට ගන්නේ. එතකොට ඒ කුසල විපාකය හැටියට ඊළඟ භවයේ ප්‍රඥාව ඇතිවෙනවා පමණක් නෙවෙයි, මේ ජීවිතය තුළම ප්‍රඥාව ඇතිවෙන්නට කායික මානසික පසුබිමක් හැඳෙනවා. එතකොට දෙවියන්ට ප්‍රිය වෙනවා, මිනිස්සුන්ට ප්‍රිය වෙනවා. දැන් අතුපතු ගාලා තියෙන තැන පිරිසිදුව තියෙනකොට අනිත් අයටත් ප්‍රියමනාපයි. තමන්ටත් ඒ අතු ගාලා ආපහු හැරලා බලනකොට තමන්ටත් එතන ප්‍රියමනාපයි. එතකොට ඒ ප්‍රසන්න මානසික තත්වය මතත් ප්‍රඥාව අවදි වෙනවා. දැන් අර එක භික්ෂුන් වහන්සේ තමක් පිළිබඳව සඳහන් වෙනවා, උන්වහන්සේ දිනපතාම විහාර මළුව අමදලා ඒ දිනාබලාගෙන බුද්ධානුස්සනිය වඩනවා. ඊටපස්සේ මාරයා ඇවිදින් බාධා කරනවා. අවසානයේ මාරයා බාධා කරනකොට ඒ බාධකය උදව් කරගෙනත් උන්වහන්සේ කෙලෙස් නසන්නට මගක් හදාගන්නවා. ඉතින් අන්න ඒ විදියට අපිට ඒ ඇඟ වෙහෙසවලා කරන කටයුතු වලදී, ඊළඟට දැන් ඔය ගොඩක් වෙලාවට යම් යම් මානසික රෝගී තත්වයන්. ඒක මානසික රෝගී තත්වයක් කියලා කියනවටත් වඩා ඉංග්‍රීසියෙන් කියන්නේ mental disorders කියලයි කියන්නේ, ඒ ගොල්ලො හිතන පතන රටාව අර නියමිත ක්‍රමයට වඩා වෙනස්. වෙනස් විදියට නිකං අගතිගාමීව දේවල් ගැන, ව්‍යාකූල තත්වයන්, ඒකත් එක්කලා ඒගොල්ලන් තුළ යම් යම් උදාසීනකම් ඇතිවෙනවා. නිකං නැති ප්‍රශ්න මවාගන්නවා. ඉතින් ඒ වගේ බොහෝ දෙනා එහෙම නැත්නම් මානසික ආතතිය තියෙන අය එහෙම අය ඇවිදින් කතාබහ කරනකොට අපි ඒ අයට දෙන එක්තරා උපදේශයක් තමයි දවසේ පුලුවන් වෙලාවක් වෙන් කරගෙන හොඳට ඇඟ වෙහෙසන හැටියට වැඩ කරන්න, හොඳට දාඩිය පිටවෙන හැටියට. එතකොට වත්පිළිවෙත් කරන්න. ළඟ විහාරස්ථානයක් තියෙනවා නම් ගිහිල්ලා චෛත්‍යමළුව බෝමළුව, විහාර මළුව හොඳට අමදින්න. ඒ මල් ආසන පිරිසිදු කරන්න, භාජන පිරිසිදු කරන්න. හොඳට දාඩිය දාන්න වැඩ කරන්න. එතකොට හොඳට ශරීරයෙන් දාඩිය පිටවෙනකොට අර මාංශපේශී ආදිය තුළ තියෙන අර නිකං පීඩනය හුඟක් නිදහස් වෙනවා. ඒ නිදහස් වෙනකොට සිති තත්වය, මේද තත්වය ඒවා පාලනය වෙනවා, මනසත් ගොඩක් සැහැල්ලු වෙනවා. එතකොට මේවා අපිට දෛනික වැඩ තුළින්ම කරගන්න පුලුවන්. හැබැයි උදාසීන පුද්ගලයාට සිතෙන්නේම ඒ අනවශ්‍ය වෙහෙසක්, ඒකට වෙහෙසෙන්න ඕන නෑ, මහන්සි වෙන්න ඕන නෑ එහෙම වුනොත් කය නිරෝගීව පවත්වගන්න බැහැ කියලා තමයි හිතෙන්නේ. එතකොට උදාසීන පුද්ගලයා කය වෙහෙසවත් නැතිව පවත්වාගෙන යන නිරෝගීකම සහ දීර්ඝායුෂ ලබන්න උත්සාහ කරනවා. හැබැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා

කරනවා මැනවින් ඉරියව් පවත්වන ප්‍රමාණයට තමයි මේ කයේ දීර්ඝායුෂ රැකෙන්නෙ. ඉතින් අදට අපිට ජේතවා අපේ මව්පියෝ, අපේ වැඩිහිටියෝ සමහර අය මුළු ජීවිත කාලෙම වෙහෙස මහන්සි වෙලා වැඩ කරපු අය හොඳට නිරෝගීව ඒ ගොල්ලො අවුරුදු අසූව අනූව ජීවත් වෙනවා. ඉතින් දැන් මේ බොහෝ දෙනා කය නිරෝගීව නියාගන්න කියලා නොයෙක් දේවල් කරනවා, හැබැයි ඒත් ඒගොල්ලන්ට නිරෝගීව පවත්වගන්න බෑ ඒකට ප්‍රධාන හේතුවක් තමයි අවශ්‍ය තරම් කය ව්‍යායාම වෙන්නැති කම. ඉතින් ඒ නිසා උදාසීන පුද්ගලයාට ආත්ම සංරක්ෂණය සඳහා වැඩ කටයුතු නවත්වන්නට ඕන කියලා හිතෙනවා. ඒක නිවැරදි තීරණයක් නෙවෙයි. ඒ මොකක් නිසාද, ඒ කය වෙහෙසෙන ප්‍රමාණයත් එක්කලා අපිට නිරෝගීකම ඇතිවෙනවා. හැබැයි මෙතන අපිට දැන් තේරුම් ගත යුතු තව කාරණයක් තියෙනවා සීමාව ඉක්මවා වෙහෙසීම. ඒ කියන්නෙ අපේ කයට ඔරොත්තු දෙන්නැති ප්‍රමාණයෙන් අපි ශක්තිය වැය කරනවා නම්, වෙහෙසට පත්වෙනවා නම් ඒක යම්කිසි රෝගී තත්වයකට හේතුවෙන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒක අපි දැනගෙන තේරුම් අරගෙන කරන්න ඕන. දැන් දණ්ඩ දෙක, එතකොට ඇඟේ මාංශපේශී අනිත් අවයව මේ කොයික වුනත් අපි වෙහෙසවනකොට ඔරොත්තු දෙන ප්‍රමාණය, ඉතින් ඒ ඔරොත්තු දෙන ප්‍රමාණය අපි කෙහොමද තීරණය කරන්නෙ, අපි ටිකක් සිහියෙන් කල්පනාවෙන් සංවේදීව හිටියොත් අපිට දැනෙනවා ඒ වෙනස්කම්. එතකොට ඒ වෙනස්කම දැනුනාට පස්සෙ අපි ඒක යම්තරමකට සැහැල්ලු කරන්නට ඕන. හැබැයි දැන් අලසයා කටයුතු කරන්නෙ එහෙම නෙවෙයි, එහෙම වෙහෙසක් දැනිලා හෝ වෙනස්කමක් දැනිලා නෙවෙයි ඇඟ වෙහෙසන්නෙ නැති නිසාම ඒ කියන්නෙ අර හොරට ඉඳලාම පොඩ්ඩක් එහාට මෙහාට යනකොට දාඩිය දානවා. එතකොට ඔහුට හිතෙන්නෙ මේක නම් කය පවත්වාගන්නට බාධාවක් කියලා. ඉතින් අන්න ඒ විදියට උදාසීන පුද්ගලයා හැමවිටම ගත වෙහෙසවලා කරන්න තියෙන වැඩවලදි තමයි ඔහුට හැඟෙන්නේ මේක දිවිපැවැත්වීමට බාධාවක් කියලා. එතකොට සමහර වෙලාවට තමන් වෙහෙස මහන්සි වෙලා උපයන දේත් ඒ තැනැත්තා නවත්වලා දානවා. එහෙම නැත්නම් ගුණදහම් වඩන්න අවශේෂ වත්පිළිවෙත් කරන්න, කළයුතු කැපකිරීම පැත්තකින් තියලා උදාසීනව කටයුතු කරන්න පෙළඹෙනවා.

හොඳයි අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ ආත්මාරක්ෂණා වේගයෙන් වංචක ටීනම්ද්ධය කියන කාරණාව. ඉතින් සුපින්වතුනි මේ තත්වයේ වංචක ධර්මයන්ට අපි ගොදුරු වෙන්නෙ කොහොමද, මේ ආත්මාරක්ෂාවද, නොඑසේ නම් අප විත්ත සන්නාහයේ පහළ වෙන වංචක ධර්මයක්ද කියන

කාරණාව අදුරගන්නා ආකාරය සහ එයට මුහුණ දෙන ආකාරය අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ පැහැදිලි කලා ඉතාමත්ම සුපැහැදිලිව. ඉතින් අපිට අවසර දෙන්න දැන් ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට ගිහින් ඇවිදින් නැවතත් සුදානම් මේ වැඩසටහනේ ඊළඟ කොටසට ඔබව සම්බන්ධ කරගන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව අපි යළිත් මෙලෙසින් සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා මේ සුගත පද විවරණ සදහම් සාකච්ඡාව. ස්වාමීන් වහන්සේ දැන් විරාමයට පෙරාතුව අපි සාකච්ඡාවට බදුන් කලා ආත්මාරක්ෂනා වේශයෙන් වංචක ටීනමිද්ධය කියන කාරතාව. දැන් ඒ හා සමානවම වචනාර්ථයේ හා ශබ්දාර්ථයේ සමානයක් තියෙනවා, සමානකමක් තියෙනවා මේ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් වංචක ටීනමිද්ධය කියන එක. දැන් ඔබවහන්සේ මීට පෙරාතුව වැඩසටහන් ගණනාවකදීත් පැහැදිලි කලා පරාර්ථය කියන කාරණය ඉතාම යහපත් සාධකයක් කියලා. ඉතින් භාමුදුරුවනේ අපි අතින් අයගේ හොඳ වෙනුවෙන්, තව බොහෝ පිරිසකගේ යහපත වෙනුවෙන් කරන වැඩ වලදීත් මේ ටීනමිද්ධය කියන කාරණාව වංචක ධර්මයන්ට ගොදුරු කරගන්න තත්වයක් මේ පොතේ පැහැදිලි කරනවා. ඒ තත්වය පැහැදිලි කරගමු අපේ භාමුදුරුවනේ.

ඔව් අපි ශෙහාන් මහත්මයා ඒකෙදි මුලින්ම නායක භාමුදුරුවො කරන විග්‍රහය අපි කියවාගෙන ඉමු. උන්වහන්සේ එහිදී පැහැදිලි කරනවා, ‘සමහර විට ටීනමිද්ධය පරාර්ථකාමතා වේශයෙන්ද පහළ වේ. එයට රැවටුණු තැනැත්තේ අනුන්ගේ යහපත සදහා අනුන්ට කරගැනීමට ඉඩතැබීමක් වශයෙන් සළකා තමා විසින් කරගත යුතු වැඩ අත්හරින්නේය.’ තමන් විසින් කළ යුතු කාර්යයක් පැමිණෙනවා. එහෙම නැත්නම් සමහර වෙලාවට ඒවා තමන්ගේ වැඩ. තමන් කරගන්න ඕන. හැබැයි එතකොට අනුන්ගේ යහපත සදහා කියලා ඒවා තමන් කරන්නැතිව අනුන්ට කරන්න ඉඩහරිනවා. දැන් මේක ගොඩාක් වෙලාවට ගුරුවරුන්ට, ප්‍රභූවරුන්ට, සමහර විට මව්පියන්ටත් ඇතිවෙන්න පුලුවන්. ඒ කියන්නෙ ප්‍රභූවරයාට යම්කිසි වැඩක් කරන්න තියෙනවා නම් ඒ තැනැත්තා කල්පනා කරනවා, නෑ එහෙම ඒවා අපි කරන්න ගියොත් එහෙම මේ සේවකයෝ නිකං ඉඳලා පඩි ගන්න පුරුදු වෙනවා. එතකොට ඒ ගොල්ලො වංචනිකයෝ වෙනවා. ඒ නිසා එහෙම කරන්න හොඳ නෑ, ඒවා ඒගොල්ලන්ටම කරන්න ඉඩ හරින්න ඕන. අපි කරන්න සුදුසු නෑ කියලා එහෙම කල්පනා කරලා සමහර විට සේවකයා ලවාම ඒ කටයුත්ත කරවන්න උත්සාහ කරනවා. ගුරුවරයෙක් එහෙම නැත්නම් මව්පියෝ ගත්තහම ඒ ගොල්ලන්ට හිතෙනවා දරුවන්ට මේවා පුරුදු කරන්න ඕන. ඒගොල්ලො නැත්නම් අනාගතයේ කිසිම වැඩක් කරගන්න බැරි තත්වයට

පත්වෙනවා. ඒ නිසා ඒ ගොල්ලො ඒවායෙහි යොදවන්න ඕන කියලා හිතලා, ඒ ගොල්ලන්ට ඒවා කරන්න ඉඩ හරිනවා. දැන් මේ සිතුවිල්ල වැරද්දක් නෙවෙයි, අපි දැන් මේ වංචක ධර්මවල කතා කරන්නේම ලෝකය රැවටීම සම්බන්ධව නෙවෙයිනෙ. අවංකව අදහස් මතුවෙනවා හැබැයි ඒ අවංකභාවය නිවැරදි නැතක නෙවෙයි නියෙන්නෙ. දැන් අපි මේ ඊයෙ පෙරේදාත් කතා කාල ගෙනාත් මහත්මයා හෘද සාක්ෂිය ගැන. හෘද සාක්ෂිය කියලා කියන නැත අවංක බවක් තියෙනවා. හැබැයි හෘද සාක්ෂිය හැමවිටම නිවැරදි නෑ ඒක ප්‍රඥාවට අදාළ කාරණයක් නෙවෙයි හෘද සාක්ෂිය කියලා කියන්නෙ. අවංක බවට අදාළ කාරණයක්. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගන්නොත් අපි හිතමු දැන් භික්ෂූන් වහන්සේ නමක් හිතාගෙන ඉන්නවා නමත් සෝවාන් ඵලයට පත්වෙලා කියලා. එතකොට උන්වහන්සේ මේ කියන වංචක ධර්ම වල ආකාරයට තමන්ම රැවටිලා තමන් සෝවාන් වෙලා කියලා. දැන් උන්වහන්සේ තව කෙනෙක් එක්ක කතා කරනකොට අනිත් කෙනාට කරුණා මෙමත්‍රියෙන් පැහැදිලි කරලා දෙනවා, මමත් මේ විදියට මෙහෙම උත්සාහ කරලා සෝවාන් ඵලයට පත්වුනා, ඔබත් ඒ විදියට උත්සාහ කරන්න කියලා. දැන් මෙනෙදි බොරුවක් කියලා අනිත් කෙනා රවට්ටන්න උත්සාහ කරනවා නෙවෙයි. කරුණා මෙමත්‍රියෙන් හෘද සාක්ෂියට එකඟවයි දැන් මේ කතා කරන්නෙ. හැබැයි හෘද සාක්ෂියට එකඟව කිව්වට මේ කියන්නෙ බොරුවක්. ඒ තත්වය කියන කෙනාට පැහැදිලි නෑ අපේ භාමුදුරුවෙන් - තමන්ට පැහැදිලි නෑ මේ කියන්නෙ බොරුවක් කියලා, එතකොට අනුන් රවට්ටන්න කියනවා නෙවෙයි. බොහොම කරුණා මෙමත්‍රියෙන් අවංකව තමයි දැන් මේ කතා කරන්නෙ. කතා කලා වුනාට එතන අවංකභාවය තියෙනවා, හැබැයි ප්‍රඥාව නැහැ. ප්‍රඥාව නැහැ කියලා කියන්නෙ තමන් ඉන්න හැබෑ තත්වය තමන් නිවැරදිව අවබෝධ කරගෙන නෑ. ඉතින් එබඳු තැන්වලදී බුදුරජාණන් වහන්සේ දැන් තමන් ළඟ මාර්ග ඵලයක් නැතිව, නැති බව දැනගෙන, අනුන් රවට්ටන්න අදහසින් තමා මාර්ග ඵලයකට පත්වෙලා තියෙනවා කියලා කිව්වොත් ඒ උපසම්පදා භික්ෂුවගේ මහණකම එතනින් ඉවරයි. හැබැයි තමනුත් රැවටිලා, හෘද සාක්ෂියට එකඟවම නැති දෙයක් තියෙනවා කියලා කියනවා නම් එතන බොරුවක් කියවෙන්නෙ, හැබැයි ඒ වුනාට තමන් දන්නෙ නැහැ ඒක බොරුවක් කියලා. එතනදී ඒ භික්ෂුව පාරාජිකාවට පත්වෙන්නෙ නෑ ඒක හඳුන්වන්නෙ අධිමානය කියලා. ඉතින් ඒ නිසා මේ වංචක ධර්ම වලදී ඔන්න ඔය පටලවිල්ල තමයි එන්නෙ. තමන් මේ වංචා කරනවා නෙවෙයි, අනුන් රවට්ටන්න හදනවා නෙවෙයි. හෘද සාක්ෂියට එකඟවම තමන් මේ උත්සාහ කරන්නෙ හොඳ දෙයක් කරනවා කියන සද්භාවයෙන්. ඒ නිසා තමයි තමන්ට

මේක වංචක ධර්මයක් හැටියට වැටහෙන්නෙ නැත්තෙ. එතකොට දැන් මේ ගුරුවරු මව්පියො, වැඩිහිටියො දරුවාගේ යහපත වෙනුවෙන් කටයුතු කරනකොට ඇත්තටම අම්මා තාත්තා විසින් ඒ හැමදේම කරලා දීලා හරියන්නෙ නෑ. අර දරුවන්ට ඒවා කරගන්නට සලස්වන්නට ඕන. දැන් අපි නිතරම කතා කරනවා සමහර මව්වරුන්ගෙන් සිද්ධ වෙන වැරද්දක් ගැන. දරුවෙක් පිඟාන හේදුවොත් අම්මා කියනවා, ඔයාට තේරෙන්නෑ ඕක හෝදන්න කෝ මෙහාට දෙන්න කියලා අම්මා ඒක ඉල්ලගෙන හෝදනවා. දරුවා ඇදුම හෝදගත්තොත් ඔයාට ඕක හෝදගන්න තේරෙන්නෙ නෑ, ඒ හේදුවට කුණු යන්නෙ නෑ කියලා අම්මා ඒක අරගෙන හෝදනවා. දරුවා ගේ අතුගාවොත් ඔයාට තේරෙන්නෙ නෑ මේ හැමතැනම කුණු ඉතුරු කරලා අතුගාන්නෙ කියලා අම්මා කොස්ස අරගෙන අතුගානවා. දැන් මොකක්ද මේකෙන් වෙන්නෙ, අර දරුවා කිසිදාක ඒ වැඩ කරන්න පුරුදු වෙන්නෙත් නෑ, ඊටපස්සෙ වරක් දෙකක් මෙහෙම වෙනකොට ඉතින් තමන් අතුගාවන් වැඩක් නෑනෙ, අම්මා ආයෙ කොස්ස අරගෙන අතුගානවානෙ. තමන් පිඟාන හේදුවන් වැඩක් නෑනෙ, අම්මා ආපහු අරගෙන හෝදනවානෙ. ඒ නිසා දරුවා පුරුදු වෙනවා පිඟාන කාපු තැන තියනවා ඒක හෝදන් නෑ, තේ කෝප්පෙ බීපු තැන එහෙමම තියෙනවා, රෙදි ටික ඇදුම් ටික ඇඳලා එහෙමම තැන් තැන් වල දානවා, එතකොට කුණු තිබුනා වුනත් ඒවා පැගුනා වුනත් උඩින් පැනලා යනවා මිසක් ඒක අතුගාන්නෙ නෑ, මේ තත්වෙට කලක් යද්දි ඒ දරුවා පුරුදු වෙනවා. එතකොට ඒ දරුවාගේ අනාගතයට ඒක ලොකු අතර්ථයක්, ලොකු හානියක්. එතකොට ඒ තත්වය ඇතිකරන්නෙ කවුද එතකොට. අර මෑණියන් විසින් හෝ පියාණන් විසින් අර දරුවාට ඒවා කරන්න දෙන්නෙ නෑ කරන්න පුහුනු කරවන් නෑ, ඒවා එයාට කරන්න තේරෙන්නෑ කියලා තමන්ම කරනවා.

- හාමුදුරුවනේ පසුකාලෙ ඊටපස්සෙ ප්‍රශ්නයක් එනවා, මේ දරුවා එයාගේ වැඩ ටිකවත් කරගන්නෑ. - ඊටපස්සෙ අම්මට තාත්තට වැඩ වැඩිවුනාම දරුවන්ට කැගහනවා. මේ ගොල්ලන් මේ ලොකු මහන් වෙලන් ඒ ගොල්ලන්ගේ වැඩ ටික කරගන්න බෑ කියලා. ඉතින් වැඩ ටික කරගන්න ඒ සංඥාව දීලා නෑ, ඒ හැඟීම පුරුදු කරලා නෑ, ඒ ඇබ්බැහිය ඇති කරලා නෑ, ඉතින් ඒක කරලා තියෙන්නෙ මව්පියොමයි. ඉතින් ඒ නිසා ඒක මව්පියන් විසින් දරුවො හදනකොට ආදරය නිසා හෝ සෙනෙහස නිසා හෝ නොදැනුවත්කම නිසා හෝ කරන බරපතල වැරද්දක්. ඒ නිසා බුද්ධිමත් මව්පියො ඥාණවත්ත මව්පියො, වැඩිහිටියො, ගුරුවරු තේරුම් ගන්නට ඕන දරුවාට යමක් තමන්ට කරගන්නට පුළුවන් වයසේ ඉඳලා ඒවා කරගන්නට අවස්ථාව දෙන්නට ඕන. දැන් මීට පෙර දිනෙකත් අපි කිව්වා ගෙහාන්

මහත්මයා අපේ මව්පියන් ඇත්තටම එහෙම බුද්ධිමත්ව හෝ එහෙම නැත්නම් ඒ ගොල්ලන්ට යෙදිව්ව වාතාවරණය නිසා අපිට පුංචි කාලෙ ඉඳලා අපිට යම් යම් වැඩ කරන්න අපිව පෙළඹෙව්වා. අපේ පවුලේ අපි නව දෙනෙක්. එතකොට අපි පුංචිම කාලෙ ඉඳලා අපිට ගොඩක් වැඩ කරන්න සිද්ධ වුනා. ඒ මොකද අපි හුඟාක් මිල මුදල් තිබිව්ව පොහොසත් පවුලක අය නෙවෙයි. අපි අපේ වැඩ කරගන්නට ඕන, එතකොට කුඹුරු ගොවිතැන් කරන ඒවා හේන් කොටන ඒවා ඒ සියල්ලක් අපි අපි කරගන්නට ඕන. එතකොට ඒ නිසා, කුඩා කලම, දැන් මං පැවිදි වුනේ අවුරුදු දාහතරෙයි. අවුරුදු දාහතර වෙනකොට මට කුඹුරු කොටන්න පුලුවන්, ගොයම් හිටවන්න පුලුවන්, ගොයම් කපන්න පුලුවන්, එතකොට මිරිස් අඹරන්න පුලුවන්, උයන්න පුලුවන්, හේන් කොටන්න පුලුවන් මේ හැමදේම කරන්න පුලුවන් අවුරුදු දාහතර වෙනකොට. ඉතින් ඒ නිසා පැවිදි වෙලා මට පන්සලේ වැඩ කටයුතු සම්බන්ධව මොනම ගැටළුවක්වත් මතුවුන් නෑ. අතුපතු ගාන ඒවද, උයන පිහින ඒවද ඒ ඕන දෙයක් අනිත් කවුරුවත් කරන්න ඉදිරිපත් වෙත් නැත්නම් මට ඉදිරිපත් වෙලා කරන්න පුලුවන්. ඉතින් ඒ හැකියාව අපිට ඇතිවුනේ ආර්ථික දුෂ්කරතා නිසා හෝ ඉතින් අපේ අම්මයි තාත්තයි බුද්ධිමත් දෙදෙනෙක්. අම්මා එව්වර ඉගෙන ගෙන නැති වුනාට බොහොම බුද්ධිමත්ව නුවණින් කල්පනා කරලා කටයුතු කරනවා. ඒ නිසා ඒ ගොල්ලෝ අපේ වැඩකටයුතු අප විසින්ම කරගන්නට සැළැස්සුවා. ඒක අපිට ලොකු ශක්තියක් වුනා. ඉතින් ඒ නිසා දරුවන් පුංචි කාලෙ ඉඳලාම වැඩ කටයුතු වලට පුහුණු කිරීම යොමු කිරීම මව්පියන්ගේ, ගුරුවරුන්ගේ, වැඩිහිටියන්ගේ වගකීමක්. හැබැයි දැන් මේ කියන්නෙ ඒක අපේ වගකීමක්, ඒක අනිත් අයගේ යහපත වෙනුවෙන් දරුවෝ වැඩවල දරුවෝ යොදවන්නට ඕන, අපිම මේවා කරලා දීලා හරියන් නෑකියලා එහෙම හිතෙන්න පුලුවන් අවංක අදහසක් හැටියට, හැබැයි අපිට නොදැනුවත්ව ඒක උදාසීන බව නම් වූ ඒනම්ද්ධය නම් වූ වංචක ධර්මය වෙන්න පුලුවන්. අන්න ඒ පටලවිල්ල ගැනයි මේ කතා කරන්නෙ. එතකොට දරුවාගේ යහපත වෙනුවෙන් ඒ දරුවාට වැඩ කරන්න යොමු කරන එක, පුහුණු කරන එක, පොළඹවන එක, ඒක වැඩිහිටියාගේ වගකීමක්. හැබැයි වැඩිහිටියා පරිස්සම් වෙන්න ඕන, මේ දරුවාට වැඩ කරන්න ඉඩ හරින්නේ මගේ මනස උදාසීන වීම නිසාද මේ ශිෂ්‍යාට වැඩ ටික කරන්න කියලා පවරන්නෙ මම උදාසීන වීම නිසාද, එහෙම නැත්නම් ශිෂ්‍යයා පුහුණු කිරීම සඳහාද. පැවිදි ගුරුවරුන්ටත් මේ ගැටළුව මතුවෙන්න පුලුවන්. පැවිදි ගුරුවරයාත් පැවිදි ශිෂ්‍යාව පුහුණු කරන්න ඕන. වැඩ වලට පොළඹවන්න ඕන. හැබැයි ගුරුවරයා ඒවා නොකර සිටින්නේ තමන්ගේ අලස කම නිසාද

ශිෂ්‍යයා පුහුණු කරන්නේ. දැන් මේක තේරුම් ගන්නේ කොහොමද. මේක තේරුම් ගන්න නම් තමන් තමන්ව ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරලා බලන්න ඕන, ශිෂ්‍යයාව පුහුණු කිරීම සඳහා ශිෂ්‍යයාව යොමු කරනවා වැඩ වලට, හැබැයි ශිෂ්‍යයා නැති වෙලාවට ගුරුවරයා ඇත්තටම ඒ වැඩ ටික කරන්න ක්‍රියාත්මක වෙනවාද. දරුවා වැඩ සඳහා පොළඹොවනවා, මව්පියන් හෝ වැඩිහිටියා විසින්. නමුත් දරුවා නැති වෙලාවට තමන් විසින් ඒ වැඩ කටයුතු ටික කරනවාද. - ඒ කියන්නේ භාමුදුරුවෝ යෝජනා කරන්නේ අර පවරන වැඩේ තමන්ටත් කරන්න පුළුවන්ද කියලා බලන්න ඕන. - එහෙම නැත්නම් දැන් පුතා ආවයින් පස්සෙ ඕක අතුගාන්නේ නැතැ කියලා නිකං ඉන්නවද. ආ දැන් එතකොට ශිෂ්‍යයා පිරිවෙන් ගිහිල්ලා. දැන් ගුරු භාමුදුරුවෝ පන්සලේ ඉන්නවා. හැබැයි අර අතුපතු ගාන ඒවා ගුරු භාමුදුරුවෝ කරන්නේ නෑ ආ දැන් පොඩි භාමුදුරුවෝ පිරිවෙන් ඇරලා ආවයින් පස්සෙ ඕක කරන්නැතැ. එතකොට එහෙම ඉන්නවා නම් එතන නිවැරදි මානසික තත්වයක් නෙවෙයි. ඒ කළ යුතු කාර්යය ශිෂ්‍යයා ඉන්නවා නම් ශිෂ්‍යයා ලවා, දරුවා ඉන්නවා නම් දරුවා ලවා කරවන එක හොඳයි. හැබැයි ඒ දරුවා නැතිවෙලාවටත්, ඒ ශිෂ්‍යයා නැති වෙලාවටත් ආවයින් පස්සෙ ඒවා කරන්නැතැ කියලා ඒවා පැත්තකින් තියලා ඉන්නවා නම් එතන තියෙන්නේ ඤාණසම්ප්‍රයුක්තව අනිත් කෙනාගේ යහපත වෙනුවෙන් කරන දෙයක්ද, එහෙම නැත්නම් තමන්ගේ උදාසීන බවද, මේ අන්න ඒ විදියට තමයි තමන්ව ටිකක් පරීක්ෂා කරලා බලන්න ඕන. එහෙම විමසලා බැලුවොත් ඇරෙන්න තේරුම් ගන්න ඉතාම දුෂ්කර තැනක් තමයි මේක. දැන් අර අපි මුලින් කතා කරපු කාරණා යම් ප්‍රමාණයකට අපි පසුගිය වැඩසටහනකදී කතා කලා, යම් ප්‍රමාණයකට තේරුම් ගන්න පහසුයි. ටීනම්ද්ධය වුනත් ඒ එන්නේ දැන් මේ කායික අලසකම මතද කියලා තේරුම් ගන්න යම් ප්‍රමාණයකට පහසුයි. හැබැයි මේ පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් ඒක එතකොට ඒක හරිම දුෂ්කරයි තේරුම් ගන්න ඉතාම සුක්ෂම විදියට. ඉතින් අනුන්ගේ යහපත සඳහා ඇත්තටම අපි ඒ ගොල්ලෝ වැඩෙහි යොදවන්නට ඕන, ඒගොල්ලෝ වැඩෙහි පොළඹවන්නට ඕන, ඒ ගොල්ලෝ උදෙසාගිමත් කරන්න ඕන, ටේබරියමත් කරන්න ඕන, ඒ ගොල්ලන්ට ඒ බර දරන්න පුහුණු කරන්නට ඕන, අභියෝග දරන්නට පුහුණු කරන්නට ඕන. නමුත් ඒ අනිත් අයට පුහුණු කරන්න ගිහිල්ලා මම වලට වැටෙනවාද කියලා පරීක්ෂමින් විමසලා බලන්න ඕන.

අපේ භාමුදුරුවන් දැන් අතිරේක කාරණාවක් මට අහන්න තියෙනවා. දැන් ඔබවහන්සේ මේ කාරණාව ගැන කියනකොට තරමක් දුරට ඔබවහන්සේට හිතාවක් මතු වෙනවා. එතකොට මට හිතනා මෙහෙම අහන්න, ඒ කියන්නේ

ඔබවහන්සේගේ ජීවිතයෙන් මෙවැනි අත්දැකීම් වලට ඔබවහන්සේ ගෝල භාමුදුරු නමක් විදියට මුහුණ දීලා ඇති. විටෙක ඔබවහන්සේට එවැනි අත්දැකීමක් ඇති. මෙවැනි තත්වයක් ඔබවහන්සේ කොහොමද විවරණය කරගත්තේ. යම් විදියකට ඇතිවුනා නම් මෙවැනි තත්වයක්.

ඇත්තටම දැන් ගුරුවරයා මට මේ වැඩේ පවරන්නෙ අලසකම නිසාද කියලා මට තීරණය කරන්න පහසු නෑ. හැබැයි මට හිතාගියෙ මමත් සමහර වෙලාවට අලසකම නිසා එහෙම කරලා තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ එයා කරන්නැහැ, ඒක කරන්න කෙනෙක් ඉන්නවානෙ, ඒකට මම දඟලන්න ඕන නෑනෙ, එතකොට ඒ ගොල්ලො ආවයිත් පස්සෙ මේ වැඩ ටික කරයිනෙ, ඒකට මං වෙහෙස වෙන්න ඕන නෑ, ඒ ගොල්ලොත් ඕවා පුහුණු වෙන්න ඕනනෙ, එහෙම මට හිතවිචි අවස්ථා තියෙනවා. එතකොට දැන් ගෙහාන් මහත්මයා මේ ගොඩක් කාරණා මං මේ පැහැදිලි කරන්නෙ අපේ මනස ගැන අපි ටිකක් සිහිකල්පනාවෙන් හිතනකොට අපේ මනස තුලම ඇතිවෙච්ච අර්බුද, එතකොට ඒවා එහෙම නැවත නැවත කල්පනා කලොත් තමයි අපට තේරෙන්නෙ ඇත්තටම මේක දුර්වල කමක්. මෙනත ඇතිවෙන්නෙ මේ ප්‍රඥාව වත් අතින් කෙනාට යහපත කරන්න අදහසවත් නෙවෙයි, සැබැවින්ම මේ මතුවෙන්නෙ දුර්වලකමයි කියලා තේරුම් ගන්න පුළුවන් එහෙම ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කලොත් විතරයි. ඉතින් ඒවා විටින් විට, ඒකයි අපි නිතරම කියන්නෙ අපි කොයි කාගේ වුනත් මනස තුළ මතුවෙන්නට පුළුවන්. හැබැයි ඒවා මතුවෙනකොට අපිට තේරෙන්න නෑ මේ මතුවෙන්නෙ ප්‍රඥාව ද උදාසීන බව ද කියලා. ඉතින් අර විදියට නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කලොත් විතරයි ඒවා හඳුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ.

පසු විපරම තමන්ගේ ජීවිතය සාර්ථක කරගන්නට මගක් බවට පත්වෙනවා කියන යෝජනාව තමයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ ගෙනාවේ. අපේ වැඩසටහන හරි වෙනස් වැඩසටහනක් බවට පත්වුනා, උන්වහන්සේගේ දේශනා ශෛලිය නිසාම. හේතුව මේ දහම් පොතේ තියෙන කරුණු කාරණා ඒ විදියටම උන්වහන්සේ උපුටා ගැනීම සිද්ධ කරනවා, ඉන් අනතුරුව එය අර්ථ විවරණය කරනවා සහ උන්වහන්සේගේ ජීවිතයෙන් එය අත්විඳි, අත්දැකපු ආකාරය අනුව අපිට පැහැදිලි කරනවා. මේ සියල් කරුණු කාරණා ඔබ වෙත පොදුවේ අරගෙන එන්නෙ අත් කිසිවක් නිසාවෙන් නොව පැවිද්දෙකුට වේවා, ගිහියෙකුට වේවා, ඔබ අප හැම කෙනෙකුගේම හිත් සන්තානයේ ඇතිවිය හැකි ප්‍රබල, ප්‍රධාන ස්වරූපයක් මේ වංචක ධර්මයන් ක්‍රියාත්මක විය හැකි ආකාරය පිළිබඳව පැහැදිලි කරන්න. ඉතින් මෙනතදි හිත රැවටෙනවා, අපිට එය දැනෙන්නේ නැති තරමට. එයයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ වරින් වරට

ඔබට පැහැදිලි කරන්නට උත්සාහ කළේ. ඉතින් තවදුරටත් මේ කරුණු කාරණා කතා කරන්නට මත්තෙන් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. ප්‍රධාන පාලක මැදිරියේ සිට යළිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා, සියැස රූපවාහිනී මැදිරියට. සුපින්වතුනි ඔබ සම්බන්ධ වෙමින් සිටින්නේ, නැත්නම් ඔබ නරඹමින් සිටින්නේ ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ සදහාම සාකච්ඡාවත් සමඟ. ස්වාමීන් වහන්ස අපි විරාමයට යන්නට පෙරාතුව අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කලා පරාර්ථකාමතා වේශයෙන් වංචක ථීනමිද්ධය කියන කාරණාව. දැන් අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන්න සූදානම් වෙන්නේ මේ ථීනමිද්ධය කියන කාරණාවේ නියෙන අවසන් වංචක ස්වභාවය, අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් වංචක ථීනමිද්ධය කියන කාරණාව. හාමුදුරුවනේ දැන් මේ අල්පේච්ඡතා කියන කාරණාව අපි මීට පෙර වැඩසටහන් වලදීත් ඔබවහන්සේ විවරණය කලා. නමුත් මේ අල්පේච්ඡතාවය ථීනමිද්ධය හා එකතු වෙලා වංචක ස්වරූපයක් අපේ හිත් සන්නාතයේ ගොඩ නැගෙන්නේ කොහොමද කියන ආකාරය අප ඔබවහන්සේගෙන් පැහැදිලි කරගන්නට කැමැතියි.

අන්නටම ගෙහාත් මහත්මයා අපි මුල් වැඩසටහන් වලදී කතා කලා අර ලෝභය කොහොමද අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් මතු වෙන්නේ කියලා. ඒ වගේම මසුරුකම අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් මතු වෙන හැටි. මේ ථීනමිද්ධයත් අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් මතු වෙන්නට පුළුවන් ප්‍රධානම කාරණයක්. දැන් ගොඩක් වෙලාවට ගිහි ජනතාව තුළ, අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් ප්‍රබලවම මතු වෙන්න පුළුවන් ආකාර තමයි ථීනමිද්ධය තමයි අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් මතු වෙන්න වැඩිපුරම ඉඩකඩ තියෙන්නේ. ඒ කියන්නේ දැන් නායක හාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා, ‘සමහර විට ථීනමිද්ධය අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් පහළ වන්නේය. එයට රැවටුණු තැනැත්තේ අපිට මේ තිබෙන ප්‍රමාණය ඇත, වැඩි ලෝභකම හොඳ නැත, අපි මේ තරමින් සතුවු වෙමු යැයි ඇති දෑ දියුණු කරගැනීමටත්, නොලැබූ දෑ ලැබීමටත් උත්සාහ නොකරයි.’ සමාජයේ විශේෂයෙන් බෞද්ධයන් තුළ අපි මේ අර්බුදය දකිනවා. ඒ කියන්නේ අතින් රවටල් ගත්තයින් පස්සෙ ලෝකයේ දියුණු රටවල් හැටියට ඉදිරියට යනවා. ආර්ථික වශයෙන්, භෞතික සම්පත් වලින්, තාක්ෂණයෙන් විවිධ පැතිවලින්. එතකොට බෞද්ධ රටක් වුණු මේ අපේ රට බුදුදහමේ මෙව්වර පුද්ගලයාගේ දියුණුව, අභිවෘද්ධිය සඳහා විවිධ කරුණු කියලා තියෙද්දීත් බෞද්ධ රටක් හැටියට අපේ රට ආර්ථික වශයෙන්, තාක්ෂණික වශයෙන්, විවිධ පැති වලින් යම් ප්‍රමාණයකින් අර එව්වර වේගවත් දියුණුවක් නැති තත්වයක් අපිට සමහර තැන්වලදී පේනවා. හැම පැත්තකින්ම නෙවෙයි.

- එක තැන පල්ලිමේ ස්වභාවයක් - සමහර පැති වලින් අර ලෝකයේ අනිත් රටවල් වලට සාපේක්ෂව, ඉදිරියට යන්නැද්ද කියලා හිතෙන අවස්ථා එනවා. දැන් මේකට විවිධ හේතු තියෙන්න පුළුවන්. එක හේතුවක් නෙවෙයි. මෙහි එක සාධකයක් හැටියට අපි දකිනවා මෙන්න මේ කියන කාරණය. ඒ කියන්නේ බෞද්ධයා හැමවිටම අල්පේච්ඡතාවය දියුණු කළ යුතු බව දහමෙන් කියලා දෙනවා, ස්වාමීන් වහන්සේලා පැහැදිළි කරලා දෙනවා, පොත පතින් කියාදෙනවා, නිවන් දැකීම සඳහා අල්පේච්ඡතාවය අවශ්‍යයි. හැබැයි ඒ කියන අල්පේච්ඡතාවය බෞද්ධයා බොහෝ අවස්ථාවල වරදවා වටහාගන්නවා. ඒ වරදවා වටහා ගැනීම තමයි අර දියුණුවට බාධාව. එහෙම නැතුව බුදුදහම දියුණුවට බාධාවක් වෙනවා නෙවෙයි. දැන් බුදුදහම ඇසුරු කරමින් කටයුතු කරන කෙනෙකුට මේ ලෝකෙ යා හැකි ඉහළම තැනට යන්න පුළුවන්. ඒ කියන්නේ ලෞකික පුද්ගලයෙක් හැටියට යා හැකි ඉහළම තැන තමයි චක්‍රවර්ති රාජ්‍යය, සක්විති රාජ්‍යය, ඒ කියන්නේ මුළු පෘථිවියටම අධිපති තනතුර. එතකොට ඒ පෘථිවියටම අධිපති තනතුරට යා හැක්කේ අන් කිසිම ක්‍රමයකින් නෙවෙයි, වංචා කරලා, හොර කරලා, ඒ වගේම අනිත් අය ගැන නොසලකා හැරලා, භෞතික දියුණුවෙන් පමණක් ඉස්සරහට ගිහිල්ලා නෙවෙයි එතෙත්ට යන්න පුළුවන්නේ, දහම තුළින්මයි. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒක අවධාරණය කරනවා ධර්මයම හේතුවක් කොටගෙන, ධර්මයම ධජයක් කොටගෙන තමයි ඒ තැනැත්තා එතැනට පැමිණෙන්නේ. ඒ නිසා තමයි පෘථිවිපති පුද්ගලයින් අතර වන්දනීය පුද්ගලයෙක් වෙන්නේ. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා අභාවයට ගියාම වැළුම් පිළුම් කළ යුතු ධාතු වන්දනා කළ යුතු හතර දෙනෙක් ගැන. ඒ තමයි සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ, පසේබුදුරජාණන් වහන්සේ, රහතන් වහන්සේ සහ සක්විති රජු. එතකොට බුදුහාමුදුරුවෝ, පසේ බුදුහාමුදුරුවෝ සහ රහතන් වහන්සේ ගැන අපිට වාදයක් නෑ සක්විති රජු කියන්නේ පෘථිවිපතියෙක්. හැබැයි මේ පෘථිවිපතියාත් මියගියායිත් පස්සෙ ඔහුගේ ශාරීරික ධාතු කොටස්, ඒ කියන්නේ අස්ථි කොටසක් තැන්පත් කරලා චෛත්‍යය හදලා වන්දනාමාන කළ යුතුයි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. ඒ කුමක් නිසාද, ඒ තැනැත්තා එතනට පෘථිවිපතියෙක් වුනාට එතැනට පැමිණෙන්නේ දහම තුළින්මයි. දහම කේතුවක් කොට ගෙන දහම ධජයක් කොටගෙන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය තුළින්මයි එතෙත්ට එන්නේ. එතකොට අපිට මේකෙන් වැටහෙන කාරණය තමයි බුදුදහම හරියට ඇසුරු කලොත් ඒ ධම්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය හරියට ඇසුරු කලොත් ඒ පුද්ගලයා පුද්ගලයෙක් හැටියටත්, ගමක් හැටියට, රටක් හැටියට, පවුලක්

හැටියට මේ මොනම ක්‍රමයෙන් වත් ඔහු තුළ පරිහානියක් ඇතිවෙත් නෑ. දුර්වලකමක් ඇතිවෙත් නෑ. ඔහු ලෝකයේ ඉහළම තැනට වැජඹෙත් තත්වයට ඒ තැනැත්තාට එන්න පුළුවන් මේ දහම ඇසුරින්. -හාමුදුරුවනේ බොහොම වගකීමෙන් කියන්න පුළුවන් ඒ කාරණාව - අනිවාර්යයෙන්ම. එතකොට ඊළඟට ලෝකෝත්තර තත්වයට යොමුවුනොත් මේ විශ්වයෙහි සියලු දෙනාටම අග්‍ර තත්වය තමයි සම්මා සම්බුද්ධත්වය. එතකොට සම්මා සම්බුදුවරයෙක් කියලා කියන්නෙ මොනම පැත්තකින්වත් වෙන කෙනෙකුට සමාන කරන්නට බැරි වර්තයක්. දහමින්ද, තාක්ෂණික ඤාණයෙන්ද, ඒ කෞශල්‍යයෙන්ද, විශාරදත්වයෙන්, එතකොට විද්‍යාත්මක දැනුමක් කියලා යමක් තියෙනවාද, ඒ හැම පැත්තකින්ම ඉදිරියට ගිය කෙනෙක්. එතකොට ඒ නිසා තමයි සිද්ධාර්ථ කුමාරයා ගත්තහම ගිහි ගෙයි වාසය කලා නම් සක්විති රජ වෙනවා, හැබැයි එතනින් නික්මුණා නම් බුද්ධත්වයට පත්වෙනවා. එතකොට ලෞකික වශයෙන් ලෝකයේ ඉහළම තත්වයට යන්න පුළුවන් වෙන්නෙත්, ලෝකෝත්තර වශයෙන් ඉහළම තත්වයට පත්වෙන්න පුළුවන් වෙන්නෙත් මේ දහම ඇසුරු කරගෙන. ඒ නිසා දැන් මේ කාරණා ටික මං මේ කියන්නෙ ගෙහාත් මහත්මයා, අපි උදාහරණයක් හැටියට කිව්වානෙ අපි බෞද්ධ රටක් හැටියට අපි යම්කිසි නිකං පල්ලෙහා ඉන්න තත්වයක් අපිට සමහර තැන්වලදී පේනවා කියලා. එතකොට ඒ පල්ලෙහා ඉන්න තත්වයට තාක්ෂණික වශයෙන්, විද්‍යාත්මක වශයෙන්, ආර්ථික වශයෙන් ඉස්සරහට නොයා පහළ ඉන්නට කොහෙත්ම බුදුදහම ඒකට හේතුවෙන්නෙ නෑ. බුදුදහම ඒ ගමන් මග වළක්වන්නට බාධකයක් හැටියට ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ නැහැ. නමුත් අද බුදු දහමේ කියන මේ අල්පේච්ඡතාවය නැමැති කාරණය වරදවා වටහා ගැනීම නිසා බොහෝ දෙනා ආර්ථික වශයෙන්, භෞතික වශයෙන්, විද්‍යාත්මක වශයෙන්, තාක්ෂණික වශයෙන් ඒ ඉදිරියට යාමේ ගමන් මග ඇහිරිලා තියෙන බව පේනවා, මේ අල්පේච්ඡතාවය කියන කාරණය වරදවා වටහාගෙන. -ඒ කියන්නෙ හාමුදුරුවනේ උත්සාහ කලොත් ඉදිරියට යන්න පුළුවන් කියන වග දන්නවා. නමුත් උත්සාහ කරන්නෑ. - ඒ උත්සාහ කරන්නැත්තේ ඇයි මෙන්න මේ නායක හාමුදුරුවො කියන කාරණය තමයි එතනදි මූලික වෙන්නෙ. ඒ කියන්නෙ අපිට මේ තිබෙන ප්‍රමාණය ඇති. වැඩි ලෝභකම හොඳ නැත. අපි මේ තරමින් සතුටු වෙමු. එතකොට තමන් ඉන්නෙ කටුමැටි ගහපු ගෙදරක නම්, අපි නිකං දඟලන්න ඕන නෑ. අපි මේ නිවන් දකින්න යන අයනේ. ඒ නිසා මේ ගමනේදී එහෙම ඕන නෑ අපිට. ඔය තියෙන හැටියෙන් කාලා බීලා තියෙන හැටියෙන් සතුටු වෙලා ඉමු. අන්න ඒ විදියට. එතකොට ලද දෙයින් සතුටු වෙනවා කියලා කියන්නෙ ඒ

තියෙන තැන ලැගලා ඉන්නවා. පොල් අතු පැලේද, කටුමැටි ගෙයිද, වැරහැලි
 ඇඳගෙනද ඔහේ ඉන්නවා. ඊට එහා මොකුත් උත්සාහ කරන් නෑ. - තව
 හාමුදුරුවනේ කියනවා ගිය ආත්මේ කරපු කර්මයක් නිසා වෙන්න ඇති. - ඒ
 වගේම ඉතින් ගොඩක් හම්බ කලා කියලා ඉතින් ඕවා නැතිවෙන දේවල්,
 තේරුමක් නෑ අන්න ඒ විදියට කල්පනා කරනවා. එතකොට දැන් මෙතන
 ප්‍රශ්නේ තියෙන්නේ ඇත්තටම මහ ගොඩක් දේවල් හම්බකලන් ඒවා
 අභාවයට යනවා. එතකොට අපිට ඒ තියෙන දෙයින් සතුටු වීම වරදක්
 නෙවෙයි. ඒක ඉතාම උසස් ගුණයක්. ඒක හොඳයි. දැන් ඇත්තටම අපිට
 ප්‍රශ්නේ තියෙන්නේ මේ ඇතිවෙන්නේ අල්පේච්ඡතාවය නැමැති ගුණයද,
 එහෙම නැත්නම් උදාසීන බවද. දැන් මේ පටලැවිල්ල තමයි අපිට තියෙන්නේ.
 එතකොට දැන් මේක විසඳගන්න අපි විවිධ පැතිවලින් මේක පරීක්ෂා කරලා
 බලන්නට ඕන. සැබැවටම අපි දියුණුවට පත්වෙන්නට උත්සාහ
 කරන්නැත්තේ අලස කම නිසාද, එහෙම නැත්නම් ඒවා නිවන් මගට බාධාවක්
 වෙන නිසාද. දැන් මේක කොහොමද පරීක්ෂා කරන්නේ? මෙතනදී අපිට
 සිහිපත් වෙනවා ඔය ඉන්ද්‍රියාවේ හිටපු ක්‍රිෂ්ණමූර්ති තුමා කියපු කතාවක්.
 ක්‍රිෂ්ණමූර්තිතුමා බෞද්ධයෙක් හැටියට එතුමාව හංවඩු ගහගත්තෙන් නෑ,
 හැබැයි එතුමා බුදුදහම තමයි ගොඩක් සම්පව ඇසුරු කලේ. ඉතින් එතුමා
 එක් අවස්ථාවකදී කියනවා අල්පේච්ඡතාවය කියලා කියන්නේ කුමක්ද, ඔහු
 උපමාවකට කියනවා. අමුඩයක් ගහගෙන කුඹුර කොටන මනුෂ්‍යයා
 කල්පනා කරනවා නම්, අර නියර උඩින් යනවා හොඳට ඇඳපැළඳගෙන
 නෝනලා මහත්තූරු යනවා. ඒ යනකොට දැන් අර අමුඩෙ ගහගෙන කුඹුර
 කොටන තැනැත්තා කල්පනා කරනවා අපි නම් බොහොම අල්පේච්ඡයි. අපි
 මේ යන්නම් අමුඩ කෙටියක් ගහගෙන අපි මේ විදියට කටයුතු කරනවා.
 හැබැයි අර නියර උඩින් යන අය ඒ ගොල්ලො මහා උජාරුවට ඇඳගෙන නිකං
 අනවශ්‍ය විදියට වියදම් කරගෙන එහෙම කටයුතු කරනවා. ඒ ගොල්ලන්ට
 වඩා අපි ශ්‍රේෂ්ටයි කියලා හිතනවා නම්, අපිට නැතිවෙන්න දේකුත් නෑ කියලා
 හිතනවා නම් මොකක්ද එතන තියෙන අල්පේච්ඡතාවය. දැන්
 ක්‍රිෂ්ණමූර්තිතුමා මේ කතන්දරය කියන්නේ එතුමාගේම ශ්‍රාවකයෙක් ඇවිදින්
 අහනවා ක්‍රිෂ්ණමූර්තිතුමා ඔබ මේ චිත්තන විප්ලවයක් ගැන කතා කරනවා,
 එතකොට දේවල් වෙනස් වෙන්න ඕන කියලා කතා කරනවා. හැබැයි අර
 මහත්මා ගාන්ධි තුමා යන්නම් විලිවැහෙන්න රෙදි කැල්ලක් ඇඳගෙන මේ
 දර්ශනය ලෝකේ පතුරනවා. ඔබතුමා මේ හොඳට කලිසම් කෝටි ඇඳගෙන
 සපත්තු දාලා ටයි දාලා ඉතින් මෙහෙම, මෙතන මොකක්ද තියෙන
 අල්පේච්ඡතාවය. ඔබතුමා අල්පේච්ඡතාවය ගැන කතා කරනවා නම් අර

ගාන්ධිතුමා වගේ වෙනත් එපායැ කියලා එතුමාට අභියෝග කරනවා. එතනදී තමයි ක්‍රිස්තුමුර්තිතුමා කියන්නේ මේ කතාව, අමුඬෙ ගහගෙන ඉන්න මනුස්සයා අර නියරේ හොඳට ඇඳගෙන යන කෙනා දිහා බලලා, මම තමයි අල්පේච්ඡ අරගොල්ලො උපාරුවට යනවා කියනවා නම් එතන ඇති අල්පේච්ඡතාවයක් නෑ. එතන තියෙන්නේ අනුන් පහන් කොට සළකලා තමන් හුවාදැක්වීම. එතකොට ඇයිද අනුන් පහන් කොට සළකන්නේ. අනුන් පහන් කොට සළකනවා කියන තැනම ඒ තැනැත්තා සන්සන්දනය කරනවා. එතකොට එහෙම සන්සන්දනය කරන්නේ ඇයි, හැමතීස්සේම ඔහුට තියෙනවා ඒ සමාජයේ තියෙන දේවල් ඒක උසස්, මේක පහන් කියන එහෙම ආකල්පයක් ඔහු තුළ තියෙනවා. එතකොට දැන් අවශ්‍යතාවය හෝ උසස් පරමාර්ථයක් සඳහා යනවා නම් මේ අල්පේච්ඡතා ප්‍රතිපදාව තුළ ඔහුගේ ගුණ වැඩෙන්නට ඕන. එතකොට ගුණ වැඩෙනවා වෙනුවට ඔහුගේ දුර්ගුණයක් නම් වැඩිලා තියෙන්නේ, ඒ අමුඬෙ ගහගෙන ඉන්න එකේ තේරුම මොකක්ද? ඒක තමයි ක්‍රිස්තුමුර්තිතුමා මෙතන මේ ප්‍රශ්න කරන්නේ. ඉතින් අන්න ඒ විදියට අපි විමසලා බලන්න ඕන, දැන් මේ අපේ ප්‍රතිපදාව තුළ ඇත්තටම ගුණ වැඩෙනවා නම් තමයි ඒක උසස් ප්‍රතිපත්තියක් වෙන්නේ. ඒක තුළ අපේ දුර්ගුණ නම් වැඩෙන්නේ ඒක උසස් ප්‍රතිපදාවක් වෙලා නෑ. දැන් මේකට අපිට අදහ්‍යාගන්න පුළුවන් තවත් උදාහරණයක් තමයි දැන් මස් මාංශ කැමෙන් වැළකිලා ඉන්නවා කියන එක ඉතා උසස් ප්‍රතිපදාවක්. හැබැයි මස් මාංශ කැමෙන් වැළකිලා ඉදීම තුළ සමහරු අපි දකිනවා ආ අපිනම් මස් මාංශ කන්නේ නෑ, අපි නිර්මාංශිකයි කියලා ඒ ප්‍රතිපත්තියේ ඉන්නවා. හැබැයි ඒ ගොල්ලො අර මස් මාංශ කන අයට ද්වේශ කරනවා. ඊටපස්සෙ මස් මාංශ පූජා කරනකොට හාමුදුරුවරුන්ට ඒගොල්ලො ඒ ගැන හිත තරක් කරගන්නවා, ඔව්වා දානද. මළකුනු පූජා කරන ඒවා. එතකොට හාමුදුරුවො මළකුනු කන්න ඕනද ඒ විදියට කියලා ඒකට නිග්‍රහ කරනවා. එතකොට දැන් අර මස් මාළ අනුභව කරන කෙනා, අනුභව කලා පහුවදා වැසිකිළියට ගියාම ඒ මනුස්සයාගේ ප්‍රශ්නේ එතනින් ඉවරයි. හැබැයි දැන් මේ මස් මාංශ අනුභව නොකරන තැනැත්තා ඒක කන්නේ නැහැ, හැබැයි කනවා දකිනකොටත් හිත තරක් කරගන්නවා. ඊටපස්සෙ බෙදනවා දකිනකොටත් හිත තරක් කරගන්නවා. විකුණනවා දකිනකොටත් හිත තරක් කරගන්නවා. එතකොට හැමතීස්සේම අනුන් පහන් කරමින්, තමන් උසස් කරගෙන අත්තුංකංසන පරවම්භන කියන මේ ක්ලේශය මතු කරගන්නවා. ඊටපස්සෙ නිරන්තරයෙන් අරවා දකිනගානේ ද්වේශය, කෝපය, නොසතුට, තොරුස්නා බව වැඩි කරගන්නවා. එතකොට ඒ තැනැත්තා මස් මාංශ නොකෑම තුළ ඔහු නිවනට

සමීප වෙලාද, නිවනින් ඇත් වෙලාද. එහෙම නම් ඒ ප්‍රතිපදාව ඔහුට හුදෙක් සිලබ්බන පරාමාසයක් විතරයි. ඒ කියන්නෙ නිකං අර යම්කිසි වුන ක්‍රමයක්, එහෙම නැත්නම් යම්කිසි ප්‍රතිපත්තියක් දැඩිව උපාදාන කරගෙන ඔහුට නිවන් මගට ඒක උදව් වෙලා නෑ, ඒකට අදාළ ගුණ වැඩිලා නෑ, ඒකෙන් පිරිහිලා විතරයි. එහෙම නම් ඒ මස්මාංශ කෑමෙන් වැළකීම කියන එක, දැන් මේකෙන් කවුරුවත් වරදවා වටහාගන්න එපා, ආ හාමුදුරුවො කියනවා මස්මාංශ නොකා ඉඳීම සිලබ්බන පරාමාසයක් කියලා, නිවනට උදව් වෙත් නෑ කියලා. නෑ, හරියට මස් මාංශ කෑමෙන් වැළකිලා හිටියොත් ඒකෙන් නිවනට අදාළ ගුණ වැඩෙනවා නම් ඒක සිලබ්බන පරමාසයක් නෙවෙයි. හැබැයි වැදගත් වෙන්නෙ මස් මාංශ කනවද නැද්ද කියන එක නෙවෙයි, ඒ තුළ ගුණ වැඩෙනවාද, ගුණ පිරිහෙනවාද කියන එකයි. එතකොට දැන් මං මේ උදාහරණය ගත්තෙ මේ කාරණයට එන්න. අල්පේච්ඡතාවය කියන එකෙන් අපේ ගුණ වැඩෙන්නට ඕන. ඒ ගුණ වැඩෙනවා නම් තමයි අපි ඒ අල්පේච්ඡතාවය අපිට නිවන් මගට සහාය වෙලා තියෙන්නෙ. හැබැයි ගුණ වැඩෙත් නැතිව අපි නිකං පොල් අතු පැලේ ඉන්න එක විතර නම් කරන්නෙ, කටු මැටි පැලේ ඉන්න එක විතරනම් කරන්නෙ ඒක අල්පේච්ඡතාවය නෙවෙයි. ඒකයි ක්‍රිෂ්ණමූර්තිතුමා කියන්නෙ අමුඬෙ ගහගත්තු පමණට ඒ මනුස්සයා අල්පේච්ඡ වෙන්නෙ නෑ, ඒ මනුස්සයාගෙ මනස පිරිසිදු වෙන්න ඕන. ඒ මනසේ ගුණය වැඩෙන්න ඕන. ඒ ගුණය වැඩිලා නැත්නම්, ඒ මනුස්සයා දැන් බුදුහාමුදුරුවො වැඩ ඉන්න කාලෙ අඳුම් අඳිත් නැතිවත් හිටියානෙ. ඉතින් එහෙම අඳුම් අඳින්නැතිව හිටියයි කියලා අල්පේච්ඡ වෙන්නෙ නෑ. එතන තියෙන්නෙ ලැජ්ජා භය නැති කම. එතකොට ඒ නිසා අපි අපේ ප්‍රතිපදාව තුළ අපි සැබැවින්ම වැඩෙන්නට ඕන, ශක්තිමත් වෙන්නට ඕන ගුණාත්මකව. එතකොට දැන් අපි යම්කිසි කෙනෙක් අර කටුමැටි පැලේ ඉන්නවා නම්, ඒවගේම අපි පොල් අතු පැලේ ඉන්නවා නම් ඒකද වැදගත් වෙන්නෙ එහෙම නැත්නම් අපේ මහේශාකාස ලීලාවෙන් යම්කිසි ඔටුනු පළඳගෙන එහෙම ඉන්නවා නම්ද, ඒක තීරණය වෙන්නෙ ඉන්න ස්වභාවයත් එක්කලා නෙවෙයි, ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා යම්කිසි කෙනෙක්, දැන් ඒ කාරණය දේශනා කරන්නෙ අර සත්තනි කියන අමාත්‍යවරයා, ඔටුනු පළඳගෙන, තාවකාලිකව කොසොල් රජ්ජුරුවො සත්තනි කියන අමාත්‍යවයාට දින හතක් සම්පූර්ණ රජසැප විඳින්නට අවස්ථාව දුන්නා. අර ප්‍රාන්ත රාජ්‍යයක ඇතිවෙච්ච යුද්ධයක් සමනය කලා කියලා. එතකොට සත්තනි අමාත්‍යවරයා, රජෙක් වගේ ඔටුනු පළඳගෙන, ආභරණ පළඳගෙන එහෙම්මම ඉන්නැද්දි තමයි අර්හත්වයට පත්වුනේ.

එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, අලංකතෝ චේති සමංචරෙය්‍ය සනතො දන්තො නියතො බ්‍රහ්මචාරී - යම්කිසි කෙනෙක් සර්වාභරණයෙන් සැරසිලා හිටියත් ඔටුනු පැළඳගෙන හිටියත්, රාජාසනයේ වාඩිවෙලා හිටියත්, සියලු රජසැප එක්කලා හිටියා වුනත් ඒ තැනැත්තාගේ මනස සන්තො දන්තො නියතො බ්‍රහ්මචාරී - ශාන්ත නම්, දමනය වෙලා නම්, බ්‍රහ්මචරියාව තුළ ගුණ වැඩෙනවා නම් අන්න ඒ තැනැත්තා තමයි, සෝ බ්‍රාහ්මණො සෝ සමණො සෝ භික්ඛු - ඒ තැනැත්තාට තමයි බ්‍රාහ්මණ කියලා කියන්නේ, ඒ තැනැත්තාට තමයි ශ්‍රමණ කියලා කියන්නේ, ඒ තැනැත්තාට තමයි භික්ඛු කියලා කියන්නේ. එතකොට ආභරණ පැළඳගෙන ඉන්නවාද, ඔටුනු පැළඳගෙන ඉන්නවාද, කියන කාරණය නෙවෙයි එතනදි වැදගත් වෙන්නේ. අන්න ඒ වගේ අල්පේච්ඡතාවය කියලා කියන්නේ කටුමැටි පැලේ ඉන්නවාද, රජ මදුරේ ඉන්නවාද කියන එක නෙවෙයි. එතන වැදගත් වෙන්නේ ඒ තමන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමය තුළ මනසේ තෘෂ්ණා මූලික හැඟීම් නැවත නැවත තෘප්තිමත් කල නොහැකි ආකාරයෙන් අවදි වෙනවා නම් ඒ තැනැත්තා ඉන්නේ කටුමැටි පැලේ වුනත් ඉන්නේ පොල් අතු පැලේ වුනත් එතන අල්පේච්ඡතාවයක් නෑ. ඒ නිසා අල්පේච්ඡ යනු බාහිර පෙනුම නෙවෙයි, මානසික ගුණයක්. එතකොට ඒ මානසික ගුණය වැඩෙනවා නම් මහිච්ඡතාවය, අත්තිච්ඡතාවය සහ පාපිච්ඡතාවය දුරු වෙන්නට ඕන. මහිච්ඡතාවය කියලා කියන්නේ තියෙන දේම වුනත් තව වැඩිපුර වැඩිපුර හොයන ගතිය. එතකොට එකක් තියෙනවා නම් ඒ ජාතියේ තවත් එකක් බලාපොරොත්තු වෙනවා, දෙකක් තියෙනවා නම් හතරක් බලාපොරොත්තු වෙනවා. එහෙම නැත්නම් එක වර්ගයක් තියෙනවා නම් තවත් වර්ගයක් බලාපොරොත්තු වෙනවා. මෙහෙම ප්‍රමාණාත්මකව වැඩිපුර බලාපොරොත්තු වෙන ගතියක් තමයි මහිච්ඡතාවය කියලා කියන්නේ. අත්තිච්ඡතාවය කියලා කියන්නේ ගුණාත්මකව වඩා වැඩි දේවල්. ඒ කියන්නේ එක කාර් එකක් තියෙනවා නම් ඊට වඩා හොඳ කාර් එකක් ගන්න. එක ගෙයක් තියෙනවා, ඊට වඩා හොඳ ගෙයක් ගන්න. අඳුමක් තියෙනවා නම් ඊට වඩා හොඳ අඳුමක් ගන්න. එතකොට හැමනිස්සේම ගුණාත්මක වශයෙන් වඩා වැඩි හොඳ දෙයක් අපේක්ෂා කරනවා. ඒක තමයි අත්තිච්ඡතාවය. මහිච්ඡතාවය කියන්නේ ප්‍රමාණාත්මකව වැඩිපුර බලාපොරොත්තු වෙනවා. අත්තිච්ඡතාවය කියන්නේ ගුණාත්මකව වැඩිපුර බලාපොරොත්තු වෙනවා. පාපිච්ඡතාවය කියලා කියන්නේ, ඒ තමන්ගේ අධික බලාපොරොත්තු සම්පූර්ණ කරගන්නට ධාර්මිකව බැරි නම් ඒ සඳහා පව් කම් කරලා, වැරදි කරලා හරි අර තමන්ගේ බලාපොරොත්තු ඉටු

කරගන්න උත්සාහ කරනවා. එතකොට යම්කිසි කෙනෙක් අර පොල් අතු පැලේ හිටියා වුනත්, ඒ වගේම කටුමැටි පැලේ හිටියා වුනත් කඩමාළු ඇන්දා වුනත් ඒ තැනැත්තාගේ මනස අර විදියට සන්සන්දනය කර කර, අරගොල්ලො මෙහෙම කරනවා, මේ ගොල්ලො මෙහෙම කරනවා, අපි නම් මේ තරම් උසස් ප්‍රතිපත්තියක ඉන්නවා කියලා එහෙම හිතනවා නම් අනුත් පහත් කරලා ඒ වගේම මේ කියන අත්තිවිෂ්ණා, මහිවිෂ්ණා ආදිය තමන්ගේ මනසින් බැහැර වෙන්නෙ නැතිනම් ඒ තැනැත්තාගේ බාහිර රටාව පමණක් තුළින් ඒ තැනැත්තාගේ අල්පේච්ඡතාවය මනින්න පුළුවන්කමක් නෑ. ඒ නිසි අල්පේච්ඡතාවය කියන එක උසස් ගුණයක්, නමුත් ඒ අල්පේච්ඡතාවය තුළ සිදුවිය යුත්තේ නිර්වාණගාමිණී මාර්ගය තුළ ගුණ වැඩිමයි, ඒ ගුණ වඩන්නට ගිහියෙක් හැටියට කළ යුතු ප්‍රතිපදා ක්‍රමය බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, දැන් හම්බකරනවා නම් ඒ හම්බ කරන දේ හතරට බෙදලා ඒකෙන් කොටස් දෙකක් ආයෝජනය කරන්න ඕන, එක කොටසක් තැන්පත් කරලා තියන්න ඕන, එතකොට කොටස් දෙකක්ම ආයෝජනය කරන්න කියන්නෙ වෙහෙස මහන්සි වෙලා වැඩ කරන්න, උපයන්න. එතකොට නිකං නිර්ධනයෙක් වෙන්නට නෙවෙයි. ඊළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා අලසෝ ගිහි කාමභෝගී නසාදු - අලස බව ගිහි කාමභෝගියෙකුට උසස් ගුණයක් නෙවෙයි, අලස බව දුරු කරන්නට ඕන. එතකොට අලස බව දුරු කරනවා කියන්නෙ වෙහෙස මහන්සි වෙලා ක්‍රියාත්මක වෙන්නට ඕන. ඒ නිසා අල්පේච්ඡතාවය කියලා කියන්නෙ මානසික ගුණයක්. වෙහෙස මහන්සි වෙලා කැපවෙලා වැඩ කරනවා කියන්නෙ ඒකත් මානසික ගුණයක්. එතකොට අල්පේච්ඡතාවයේ ස්වරූපයෙන් අපි අර වෙහෙස මහන්සි වෙලා කැප වෙලා වැඩ කරනවා කියන මානසික ගුණය නැති කරගන්නවා නම් එහෙනම් එතන යම් ගැටළුවක් තියෙනවා. අන්න ඒක තමයි මේ උදාහිත බව. ඔය විදියට අපේ මනස ගැන, ඒ කියන්නෙ බාහිරින් අපි කරන කියන තීරණය කරන දේවල් වලට අනුව සැබවටම අපේ මනසේ ඒ ගුණය වැඩෙනවාද නැද්ද කියලා විමසා බැලුවොත් විතරයි එතන තියෙන්නෙ අල්පේච්ඡතාවයද, එහෙම නැත්නම් උදාහිත බවද කියලා අපිට හදුනාගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ.

සැනසුමට නොවෙයි ඔබට මේ කාරණා කිව්වෙ විමසුමට ලක් කර බලන්නට. ඉතින් අප සාකච්ඡාවට බඳුන් කලේ අල්පේච්ඡතා වේශයෙන් වංචක ථීනමිද්ධය කියන කාරණාව. ඉතින් අද දවස පුරාවටත් අප පුරා භෝරාවකටත් ආසන්න කාලයක් අද දවසේත් මේ වැඩසටහනින් ථීනමිද්ධය වංචක ස්වරූපයට හසුවෙමින් විවිධාකාරයන් ඔස්සේ ඔබේ මගේ හිත් සන්නාහයේ ක්‍රියාවට නැංවිය හැකි ආකාරය පිළිබඳව ධර්මානුකූලව අපේ

හාමුදුරුවන් වහන්සේ අපට විග්‍රහ කලා. අද දවසේත් අපිට එසේ නම් මේ වැඩසටහනින් සමුගෙන යන්නටයි කාලවේලාව ඇවිදින් තියෙන්නේ. ඒ මන්නෙන් අද දවසේ ඉනාමත්ම ගෞරවයෙන් අපේ මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, අනිපූජනීය ආවායඪී කුකුළුපතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට පාද නමස්කාර පූර්වකව අප ස්තූතිවන්න වෙනවා. ගරු සිතින් බැති සිතින් පින් සිතින්. ඒ වගේමයි සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන් ඇතුලු සමස්ත සියලුම දෙනාවන් ඉනාමත්ම කෘතගුණ පූර්වකව සහිපත් කරනවා. ඒ වගේමයි හැමදාවත් අපි මේ වැඩසටහනින් අමතක නොකර අත් නොහැර මතකයට නගන පිරිසක් ඉන්නවා. ඒ මේ වැඩසටහන සේම සියැස මාධ්‍ය ජාලය වෙනුවෙන් බැතිබර දායකත්වය පින් සිතින් ලබාදෙන සියලුම දෙනා. ඉතින් දෙස් විදෙස් ගත බොහෝ ප්‍රේක්ෂක පිරිසක් අපිට මේ සඳහා එකතු වෙනවා. ඉතින් ඒ සියලුම දෙනාවන් ඉනාමත්ම ගෞරවයෙන් අපි සහිපත් කරමින් පියෝටීවී නාලිකාවේ පමණක් නෙවෙයි, සියැස යූටියුබී නාලිකාව ඔස්සේත් ඔබට ඇති පදමට ඕනෑ දිනය මේ වැඩසටහන නැවත නැවත බැලිය හැකි බවත් අපි මතක් කරමින් අද දවසට එසේ නම් මෙලෙසට වැඩසටහන නිමාවට පත් කරනවා. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය, ඔබටත් රටටත් යහපතක්ම වේවා.

<https://youtu.be/WXNIzomsw2Y>

23 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝවන් යහපතක්ම වේවා, තෙරුවන් සරණ වේවා සියැස රූපවාහිනිය නරඹන ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුම දෙනාට. ගුරුවදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහන අදත් මෙලෙසට අපට අරඹන්නට අවසර. ඒ මන්නෙන් ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අද දවසේත් සුපුරුදු විලසට සදහම් අසුනට දම් දෙසුමට වැඩම කරන්නට යෙදුනු ගෞරවණීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ නම කියන්නට අවසරයි අනිපූජනීය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස ඔබවහන්සේ පාද නමස්කාර පූර්වකව ගරු සිතින් බැති සිතින් මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නවා. හැමදාමත් වගේම අපි අපේ වැඩසටහනේ ආරම්භයේදීම සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තැන්පත් ආචාර්ය පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, ඒ මැතිණිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, පරිපාලන අධ්‍යක්ෂ සඳරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ඇතුළු වැඩසටහනේ නිෂ්පාදකතුමන් ඒ වගේම සියලුම කාර්ය මණ්ඩලය ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා. මේ අවැසි සියලු දර්ශනානල අපට මෙලෙසින් ගෙන එන්නට සහ වැඩසටහන ඉදිරියෙන් ඉදිරියට කරගෙන යන්නට අවැසි අනුශාසකත්වය අවවාද ඔවුන් නිතැතින්ම තිළිණ කරන නිසා. ඉතින් සියලුම දෙනාට මෙලෙසින් සිහිපත් කරමින්, එසේම අපි සූදානම් වෙනවා අද දවසේ අපේ වැඩසටහනට අවතීර්ණ වන්නට. ඉතින් අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ වඤ්චක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම මෙන්න මේ ධර්ම පුස්තකය. මේ වනවිටත් ඔබ හොඳින්ම දන්නවා මේ ධර්ම පුස්තකය සිය පන්හිදෙන් රචනා කරන්න යෙදුනේ මහාචාර්ය අනිපූජනීය රේරුකානේ වන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. ඉතින් අද දවසේ අපුත් වැඩසටහනට අපි අපුත් මාතෘකාවක් මේ ධර්ම පුස්තකයේ මිළඟ කොටස ඔස්සේ සාකච්ඡා කරන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. හාමුදුරුවනේ අපිට අද යොමුවන්නට තියෙන කොටස බවට පත්වෙන්නේ, කුක්කුච්චය. එහෙම නැත්නම් කෞකෘත්‍යය. බුදු දහමේ මේ පිළිබඳව විස්තර වෙන්නෙ කොහොමද, අපේ සිත් සන්තානයේ මේ දේ තියෙනවාද කියන කාරණාව අපි වටහාගන්නෙ කොහොමද කියන කාරණාවෙන් හාමුදුරුවනේ අපි පටන් ගමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම. අද දවසේ අපි වඤ්චක ධර්ම පිළිබඳ මේ සාකච්ඡාවේදී බොහොම වැදගත් මාතෘකාවක් අද අපිට තියෙන්නෙ කතා

කරන්න. ඇත්තටම ඒක ධර්මානුකූලව එහි වචනය හුඟක් දෙනා පුරුදු
 නැතිව ඇති කුක්කුච්චය කියනකොට. නමුත් බොහෝ දෙනාට මේක
 හුරුපුරුදු වචනය නමයි පසුතැවීම කියලා කියලා කිව්වහම. එතකොට
 ධර්මයෙහි නීවරණ ධර්මයක් හැටියට කියවෙනවා උද්ධව්ව කුක්කුච්ච
 නීවරණ. උද්ධව්ව කියලා කියන්නේ මනසෙහි සැලෙන ගතිය. කුක්කුච්ච
 කියන්නේ තැවෙන ගතිය. එතකොට ඒ සැලෙන ගතිය සහ තැවෙන ගතිය
 දෙක එකට තමයි ඇතිවෙන්නේ. දැන් අපි පසුගිය සතිවල ගෙහාන් මහත්මයා
 කතා කලානේ ඒනමිද්ධය පිළිබඳව. එතකොට ඒනමිද්ධය කියලා කියන්නේ
 චෛතසික ධර්ම දෙකක්. ඒ දෙකම නිනැතින් එකට යෙදෙන නිසා තමයි එක්
 නීවරණයක් හැටියට දක්වන්නේ. ඒ වගේ උද්ධව්ව කුක්කුච්ච කියලා
 කියන්නේ චෛතසික ධර්ම දෙකක්. ඒ දෙකම එකට යෙදෙන නිසා නීවරණ
 ධර්මයක් හැටියට දක්වනකොට උද්ධව්ව කුක්කුච්චය එකටම කතා කරනවා.
 නමුත් මෙතන විශේෂයෙන් වඤ්චක ධර්ම කතාවේදී ඒ කුක්කුච්චය කියන
 ධර්මය වෙනම කතා කෙරෙනවා, මොකද ඒක වඩාත් ප්‍රබලව අපේ මනසෙහි
 මතු වෙන කාරණයක් නිසා. එතකොට කුක්කුච්චය කියලා කියන්නේ
 තැවෙන ගතිය. ඒක පසුතැවීම කියලා හඳුන්වන්නේ ඒ තැවීම ඇතිවන්නේ යම්
 ක්‍රියාවකට පසුව. ඒ කියන්නේ අපිට යම්කිසි කුසලයක් කරගන්නට නොහැකි
 වුනොත් මේ කුසලය කරගන්න බැරිවුනානේ කියලා ඒ අවස්ථාව පසුවුනාට
 පස්සේ තමයි තැවීම ඇතිවෙන්නේ. ඒ නිසා තමයි පසුතැවීම කියලා
 කියන්නේ. ඒ වගේම යම්කිසි වරදක් අපි අතින් සිද්ධ වුනොත් ඒ වරද සිද්ධ
 වුනාට පස්සේ ඒ සම්බන්ධව තැවීමක් මනසේ. ඒ තැවීම තමයි පසුතැවීම
 එහෙම නැත්නම් පශ්චත්තාපය යි කියලා හඳුන්වන්නේ. එතකොට මේ
 නොකළ කුසල් පිළිබඳවත් කල අකුසල් පිළිබඳවත් පසුව ඇතිවෙන තැවීම
 හෙවත් පශ්චත්තාපය තමයි ධර්මයෙහි කුක්කුච්ච කියන වචනයෙන්
 හඳුන්වන්නේ. එතකොට නායක භාමුදුරුවෝ මේ පිළිබඳව පැහැදිලි කිරීමක්
 කරනවා. පාපයක් කලෙමි, කල පාපය ගැන තැවීමද මට කුසල් කරන්නට
 නොපුලුවන් වී යැයි නොකළ කුසලය ගැනද පසුතැවීම කුක්කුච්චයයි. සමහරු
 සමහර විට නොකළ පාපය ගැන හා කල කුසලය ගැනද පසුතැවෙති. එය
 අයතාව කුක්කුච්චයයි. දැන් අපි මානය ගැන කතාකරනකොට ගෙහාන්
 මහත්මයා අපි කතා කලා මානය සහස අයතාව මානය කියලා. ඒ කියන්නේ
 ඇත්තටම තමන් ලඟ තියෙන යම්කිසි උසස් ගුණාංග, පහත් ගුණාංග
 එක්කලා අතින් අය සමඟ සන්සන්දනය කරලා මම අතින් අයට වඩා උසස්ය
 පහත්ය කියලා හිතනවා නම්, පවතින කරුණක් සම්බන්ධව ඒක අයතාව
 මානය. නමුත් එහෙම නැතිව නිකං අර පුහු උද්ධව්වකමක් ඇතිකරගන්නවා

නම් ඒ කියන්නේ තමන් ළඟ එබඳු උසස් කමක් නැහැ, නමුත් අනිත් අයට වඩා තමන් උසස් කියලා නිකං හිතාගන්නවා. එතකොට ඒක ඇති කරුණක් නිසා නෙවෙයි, නැති කරුණක් සම්බන්ධව මතුවෙන මානය. ඒක තමයි අයනා මානය කියලා කිව්වෙ. අන්න ඒ වගේ මේ කුක්කුච්චයන් දෙවිදියකට ඇතිවෙන බව නායක භාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරනවා. එකක් තමයි යථාපරිදි, ඒ කියන්නේ ඇත්තටම තමන් අනිත් අකුසලයක් සිද්ධ වුනා ඒ සිදුවුනු අකුසලය පිළිබඳව තමන් තැවෙනවා. එතකොට තැවීම කොහොමත් සුදුසු නැහැ. නමුත් ඒ කල අකුසලය සම්බන්ධව, ඒක ගැන කල්පනා කරමින් ඇතිවෙන තැවෙන ගතිය කරුණක් පදනම් කොට ගෙන ඇතිවෙන තැවීමක්. හැබැයි සමහරුන්ට එහෙම අකුසලයක් කරන්නැතිව තමන් හිතාගන්නවා මගේ අනිත් අකුසලයක් වුනාය කියලා. වුනාය කියලා හිතාගෙන ඒක ගැන තැවෙනවා. ඊළඟට තමන් කුසලයක් කලා, හැබැයි ඒ කුසලය හරියට කරගන්න බැරිවුනා කියලා, ඒක හරියට කරලා තියෙනවා, ඒක හරියට කරගන්න බැරිවුනා කියලා තමන් හිතනවා. ඒ හිතන නිසා තමන්ගේ අදහසට අනුව තමන්ට යම්කිසි පසුතැවීමක් ඇතිවෙනවා. එතකොට මේ විදියට සමහර කෙනෙකුට නොකල පාපය පිළිබඳවත්, හැබැළිටම කල කුසලය පිළිබඳවත් නිවැරදි ප්‍රත්‍යවේක්ෂයක් නිවැරදි සනිසම්පජ්ඣයක් නැති කම නිසා ඒවා සම්බන්ධවත් පශ්චත්තාපයන් ඇතිවෙන්නට පුලුවන්. ඒක අයතාව කුක්කුච්චයයි. ඒ කියන්නේ නුසුදුසු කරුණෙහි පශ්චත්තාපය ඇතිවීම. දැන් සුදුසු කරුණෙහි පසුතැවීමක් ඇතිවුනත්, නුසුදුසු කරුණෙහි පසුතැවීමක් ඇතිවුනත් ඒ දෙකම පසුතැවීමම යි. ඒ දෙකම අකුසලයක්. ඇයි ඒක අකුසලයක් වෙන්නේ. ඒක ද්වේෂ මූලික සිතක්. ඒ කියන්නේ පසුතැවීම කියලා කියන්නේ යමක් සිද්ධ වුනා, ඒක සිදුනොවුනා නම් හොඳයි කියලා තමන්ට හිතෙනවා. තමන් වරදක් කලාය කියලා තමන්ට හිතෙනවා. එතකොට ඒ සිතුවිල්ලත් එක්කලා අර සිද්ධිය අරමුණු කරමින් නැවත නැවත අපේ මනස ඒකත් එක්කලා ගැටෙනවා. ඒ ගැටීම තමයි පසුතැවීම හෙවත් කුක්කුච්චය හැටියට මතුවෙන්නේ. ඒ නිසා පසුතැවීම හොඳ කාරණයක් නෙවෙයි. ඒක වරදක් හේතුකොට ගෙන පසුතැවුනත්, වරදක් යැයි කියලා හිතාගෙන පසුතැවුනත් පසුතැවීම අකුසලයක්මයි, කුමක් නිසාද ඒක ද්වේෂ මූලික සිතක් නිසා. දැන් පින්වතුන් අහලා ඇති කාශ්‍යප බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සමයෙහි වැඩසිටි එක්තරා භික්ෂූන් වහන්සේ තමක් දීර්ඝ කාලයක් ඉතාම සැදැහැ සිතින් යුක්තව සීලය ආරක්ෂා කලා. එතකොට උන්වහන්සේ උපසම්පදා භික්ෂුවක්. එතකොට උපසම්පදා භික්ෂුවකට බුදුරජාණන් වහන්සේ පනවලා තියෙනවා ජීවී ගහක කොළයක් මලක්වත්

කඩන්නට එපයි කියලා. එතකොට ඒක උපසම්පදා භික්ෂුවගේ විනයට සම්බන්ධ කාරණයක්. එතකොට සාමණේර භික්ෂුවක් ගහක කොළයක් මලක් කැඩුවයි කලයි කියලා ඒක වරදක් වෙන්නෙන් නෑ ගිහියෙක් එහෙම කලයි කියලා වරදක් වෙන්නෙන් නෑ. උපසම්පදා භික්ෂුවකටත් ඒකෙන් වරදක් කියන එකෙන් අදහස් කරන්නෙ පාපයක් කියන එක නෙවෙයි. දැන් අපි බුදුරජාණන් වහන්සේට පූජා කරන අදහසින් සැදැහැ සිතින් ගෞරවයෙන් මල් ටිකක් කැඩුවහම එතන කුසලයක් සිද්ධ වෙනවා. හැබැයි කුසලයක් සිද්ධ වුනාට ඇවැත්කුත් සිද්ධ වෙනවා ඒත් එක්කම. මොකක්ද සිද්ධ වෙන ඇවැත් බුදුරජාණන් වහන්සේ එපා කියලා පනවපු ඒ පැනවීම අපි ක්‍රමණය කල නිසා. ඒකට අනුගත වුනේ නෑ. එපා කිව්ව දෙයක් කලා. ඒක වරදක්. හැබැයි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණ සිහිපත් කරගෙන මල් පූජා කරන අදහසින් ගහෙන් මල් ටිකක් නෙලුවොත් ඒක කුසලයක්. එතකොට සමහර ඇවැත් කුසලයක් වෙනවා, නමුත් ඇවැත්කුත් වෙනවා. සමහර ඒවා අකුසලයකුත් වෙනවා, ඇවැත්කුත් වෙනවා. දැන් සතෙක් මැරුවොත් අකුසලයකුත් වෙනවා, ඇවැත්කුත් වෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ විදියට මේ භික්ෂුන් වහන්සේ දීර්ඝ කාලයක් තමන්ගේ සීලය ආරක්ෂා කලා පොඩි ඇවතක් වත් සිදු නොවී. දවසක් ගඟකින් එතෙර වන්නට යන අවස්ථාවේ පාරවකට ගොඩ වුනා ඒ ලඟ තිබිවිටි ගහක අත්තක් අතින් අල්ලගෙන. එකවරම පාරව ලිස්සලා එහාට යනකොට, අර අල්ලගෙන හිටපු අත්තෙන් කොළ ටික කැඩිලා ආවා අතට. එතකොට මේක දැන් උන්වහන්සේ හිතාමතා ඒ ගහේ කොළ කැඩුවත් නෙවෙයි. ඒ නිසා ඇත්තටම එතැනදි ඇවැත්කුත් සිද්ධ වෙන්නෙන් නැහැ. එතකොට හිතාමතා අපි හිතමු කැඩුවා නම් ඇවැත්කුත් සිද්ධවෙනවා. එතකොට ඇවැත් දෙසාගෙන පිරිසිදු වෙන්නට පුලුවන්. උන්වහන්සේ හිතාගන්නා මගේ අතින් වරදක් වුනයි කියලා. ඊටපස්සෙ ඒක ගැන උන්වහන්සේට පසුතැවීමක් ඇතිවුනා. ඊටපස්සෙ උන්වහන්සේ අපවත් වෙන අවස්ථාවේත් උන්වහන්සේට මේක තමයි සිහිපත් වුනේ. මං මෙව්වර හොඳට පරිස්සමෙන් සිල් ආරක්ෂා කරලත් මගේ අතින් මෙහෙම වරදක් සිද්ධ වුනා නේද, මගේ සීලය පිරිසිදු නැහැ නේද කියලා. එතකොට ඒ පශ්චාත්තාපයත් එක්කලාම උන්වහන්සේ අපවත් වුනා. ඒ ගහ යටම නාගයෙක් වෙලා උපන්නා. එතකොට නාගයෙක් වෙලා උපදින්න ඒ හාමුදුරුවො කරගත්තු කර්මය කොල්ලේ කඩපු එක නෙවෙයි. ඒ කියන්නෙ කොළයක් කඩලා නාගයෙක් වෙනවා නම් ගස් කපපුවාම කොහෙ උපදිසිද නේද? එහෙම ප්‍රශ්නයක් නෙවෙයි එතන වුනේ. නමුත් කොළයක් කැඩුවා ඒක වරදක්ය, ඒකෙන් මගේ සීලය පළු වුනාය කියලා උන්වහන්සේ

ඇතිකරගත්තු පශ්චත්තාපය නිසා තමයි අර දුර්වල ආත්මභාවයක් ලබන්නට හේතුවුනේ. අන්න ඒ වගේ හැබැවටම වරදක් සිද්ධ වෙලාද නැද්ද කියන එක වෙනම කාරණයක්. වරදක් සිදු වුනත්, නොවුනත් මගේ අතින් වරදක් සිද්ධ වුනාය කියලා තැවෙනවා නම් එතැන සිද්ධ වෙන්නෙ අකුසලයක්. සැබැවටම කුසලයක් කරලා, නමුත් මට මේ කුසලය හරියට කරගන්න බැරිවුනානෙ කියලා තැවීමක් ඇතිවෙනවා නම් එතැන කුසලයක් සිද්ධ වෙලා තියෙනවා, නමුත් පශ්චත්තාපය, කුසලය මූලික කොටගෙන පශ්චත්තාපයක් ඇතිවීමෙන් නැවත අකුසලේ ජනිත කරගන්නවා. ඉතින් මේ පසුතැවීම කියන එක ඇතිවෙන්නෙ ගෙනාත් මහත්මයා එක්තරා මධ්‍යම පිරිසකට. ඒ කියන්නෙ කිසිම ප්‍රඥාවක් නැති පින් පව් පිළිබඳව හැඟීමක් නැති පුද්ගලයාට තමන් කළ අකුසලේ පිළිබඳව එහෙම පසුතැවීමක් ඇතිවෙත් නෑ. ඉතින් ඒ මිනිස්සු කල්පනා කරන්නෙ ඉතින් වැරද්දක් වුනා ඉතින්, ඒක ඇත්තටම වැරද්දක් හැටියට දකින්නෙත් නෑ සමහරු. දැන් මට ගහන්න ආව නිසා මං ගැහැව්වා. ඒ සත්තූන්ගෙන් මට කරදරයි ඒ නිසා මං මරලා දැමීමා. එතකොට තියෙන මිනිස්සුන්ගෙන් හොරකම් කලාට ප්‍රශ්නයක් නෑ ඒ මිනිස්සුන්ට තියෙනවා, අපිට නෑ, නැති අපි කොහොමද ජීවත් වෙන්නෙ? ඒ නිසා තියෙන කෙනාගෙන් හොරකම් කලාට කමක් නෑ. එතකොට මට වෙන පාඩුව වළක්වාගන්න මං බොරුවක් කීව්වා. එතකොට ඒවා ලෝකයෙහි අර අකුසලය ගැන, පාපය ගැන එතරම් තැකීමක් නැති කෙනාට ඒවා ගැන ලොකු ප්‍රශ්නයක් නෑ. ඒවා ගැන පසුතැවීමක් ඇතිවෙත් නෑ. ඒ වගේම හොඳට සිහිය නුවණ ප්‍රඥාව ඇතුව ධර්මය ගැන, තමන්ගේ සිත ගැන හොඳට සැලකිලිමත්ව කටයුතු කරන පිරිසුන් ප්‍රඥාවක් ඇති අයටත් පසුතැවීම ඇතිවෙනවා අඩුයි. මොකද ඒ තැනැත්තා හොඳට සිහි කල්පනාවෙන් කටයුතු කරනවා, කුසලය අකුසලය හොඳට තේරුම් අරගෙන තියෙනවා, පින් පව් සිදුවෙන හැටි දන්නවා. තමන්ගේ හිතේ අකුසලේ මතුවෙනකොට ඒවා වළක්වාගන්නා හැටි දන්නවා. යම් අකුසලයක් සිද්ධ වුනා නම් ඒ අකුසලය දැන් නොවුනා කරන්න බෑ. එතකොට සිදුවුනු අකුසලය සිදුවුනා. ඒක යටපත් කරන්න තමන් කරන්න ඕන මොනවද කියලා ඒ තැනැත්තා දන්නවා, එතකොට අන්න ඒ වගේ ප්‍රඥාවෙන් යම්කිසි විශාරදත්වයක් ඇතිවෙනකොට ඒ තැනැත්තාටත් පශ්චත්තාපය අඩුයි. ඔය දෙපිරිස අතර ඉන්න අයට තමයි පසුතැවීම වැඩි. ඒ කියන්නෙ පින් පව් ගැන සැලකිල්ලකුත් තියෙනවා. හැබැයි ඒවා පිළිබඳ හොඳ විචාරපූර්වක අවබෝධයකුත් නෑ. මොකද පින් පව් ගැන සැලකිල්ලක්ම නැත්නම් ඒත් පසුතැවීම ඇතිවෙන්නෙ නෑ, පව් කරගන්නවා තැවෙන්නෙ නෑ. එතකොට තව සමහර කෙනෙක් පව්කම් සිද්ධ වෙන්නට ඉඩ තියන්නෑ.

එහෙම නැත්නම් පව් සිදුවුනත් ඒක යටකරගන්නට ක්‍රමය දන්නවා. එතකොට ඔය දෙපිරිසටම තෙවෙයි බහුලව පසුතැවිලි ඇතිවෙන්නෙ ඒ ඔය මැද කණ්ඩායමට. ඒ කියන්නෙ කුසල් අකුසල් ගැන යම්කිසි අදහසක් තියෙනවා. සැලකිල්ලක් තියෙනවා, අකුසලය වළක්වා ගන්න ඕන, කුසල් වඩන්න ඕන කියලා යම්කිසි හැඟීමක් තියෙනවා. නමුත් ඒකට ප්‍රමාණවත් පරිදි සිහිය නුවණ ප්‍රඥාව විරියය මේවා අවදිකරගෙන නෑ. ඒ වගේම නිවැරදි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයක් නැහැ. ඉතින් අන්න ඒ වගේ කණ්ඩායමකට තමයි බහුලවම මේ කුක්කුච්චය හෙවත් පසුතැවීමේ අකුසලය සිද්ධ වෙන්නෙ. එතකොට අපි ඔය මූලිකව පැහැදිලි කලේ පසුතැවීම කියන්නෙ මොකක්ද කියලා. ඒක වඤ්චක ධර්මයක් හැටියට විදියට ඇතිවෙන හැටි තමයි නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී පැහැදිලි කරන්නෙ.

නොකළ කුසල් පිළිබඳවත්, කළ අකුසල් පිළිබඳවත් කෙනෙකුගේ හිතේ ඇතිවෙන පශ්චත්තාපය නොඑසේ නම් පසුතැවීම කුක්කුච්චය කියන කාරණාව හා බැඳෙනවා. නොඑසේ නම් එහි අර්ථය බවට පත්වෙනවා කියන කාරණාවයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ පැහැදිලි කිරීමක් කලේ ධර්මානුකූලව. ඉතින් අපි වැඩිදුරටත්, තවදුරටත් කුක්කුච්චය හෙවත් නැත්නම් අපි කතා කරන කෞකෘත්‍යය පිළිබඳව තවදුරටත් අපි කතා කරන්න සූදානම් වෙනවා. මේ වඤ්චක ධර්මයන්ට හසුවන්නේ කොයි ආකාරයෙන්ද කියන කාරණාව පැහැදිලි කරගන්නට සූදානම්ත් ඊට පෙරාතුව අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව යළිත් අපි සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා සියැස රූපවාහිනී මැදිරියට. අපි කතාබහට ලක් කරමින් සිටියේ කුක්කුච්චය කියන දහම් කාරණාව පිළිබඳව. හිතේ ඇතිවන පසුතැවීම, නොඑසේ නම් පශ්චත්තාපය, අපට කළ අකුසල් ගැනත් නොකළ කුසල් ගැනත් වරින් වර විටින් විට මේ තත්වය ඇතිවන්නට පුළුවන්. එතකොට පසුතැවීම කියන කාරණය අකුසල ධර්මයක් විදියට හම්බෙනවා. එය පසුතැවීම නොකළ යුතු දෙයක්. පසුතැවිලි වෙන වැඩි නොකර සිටීම කළ යුතු දෙයක් බවට පත්වෙනවා. අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් කරුණාව කියන කාරණාව බුදුදහමේ ඉතාම අගය කරන ලක්ෂණයක් බවට පත්වෙනවා. දැන් කරුණා වේශයෙන් වඤ්චක කුක්කුච්චය කියන කාරණාව තමයි අපිට මේ ඔස්සේ කතා කරනකොට ලැබෙන පළවෙනි නිමිත්ත. අපි ඒ ගැන පැහැදිලි කරගමු.

දැන් අපි මේ සමස්ත සාකච්ඡා පෙලේම අපි මේ කතා කරන්නෙ කුසල් වල ස්වරූපය අරගෙන මතුවෙන අකුසල් සම්බන්ධවනෙ. ඒ නිසා තමයි ඒවට වඤ්චක ධර්ම කියලා හඳුන්වන්නෙ. එතකොට මේ කුක්කුච්චය හෙවත්

පසුතැවීමත් බහුලව මේ කුසල වේශය ගන්නා වූ දුර්වල කමක්. හුඟාක් වෙලාවට සමාජයේ අදහසක් තියෙනවා තමන් අතින් වැරද්දක් සිද්ධ වුනාම ඒක ගැන පසුතැවෙන එක උසස් ගුණයක් කියලා. ඒක තමන්ගේ අහිංසක කම, එහෙම නැත්නම් ඒ වරද තේරුම් ගැනීම, ඊටපස්සෙ හැදිවිච්ඡා, ඒ වරද පිළිගත්තහම එහෙම ඇත්තටම පසුතැවීමක් වෙන්න ඕන, එතකොට තමයි එයා හරියට වරද පිළිගත්තයි කියලා දැනෙන්නෙ. එහෙම නැත්නම් සමාජයක් ඉදිරියේ අපි නිකං වැරද්දක් කරලත් ඒක ගැන කිසිම පසුතැවීමක් නැතිව ඉන්නවා නම් ඒක හොඳ නෑ එතකොට සමාජයක් ඉදිරියේ අපි හැදිවිච්ඡා කෙනෙක්, ගුණවත් කෙනෙක් හැටියට ඉන්න නම් ඇත්තටම කළ වැරද්ද ගැන යම්කිසි පසුතැවීමක් ඇතිවෙන්න ඕන. අන්න ඒ වගේ ආකල්ප හුඟාක් වෙලාවට වැරදි අදහස් සමාජයේ තියෙනවා. එතකොට මෙහෙම හුඟාක් වරදවා වටහාගත්තු කුසල වේශයෙන් මතුවෙන, ඒ වගේම හිතාමතාම මතුකරගන්නා දුර්වලකමක් තමයි පශ්චත්තාපය කියලා කියන්නෙ, කුක්කුච්චය කියලා කියන්නෙ. ඉතින් නායක භාමුදුරුවෝ මෙහිදී මූලිකව පැහැදිලි කරනවා ඒ කුක්කුච්චය කොහොමද කරුණාවෙහි ස්වරූපයෙන් අපේ සිත් තුළ මතුවෙන්නෙ කියලා. දැන් ශෙහාන් මහත්මයා සමහර ක්ලේශ ධර්ම, වඤ්චක ධර්ම අපට දුරු කරගන්න බැරිවෙන ප්‍රධාන හේතුව තමයි ඒ ක්ලේශ ධර්ම වඤ්චක ධර්ම හැටියට මතුවීම. එතකොට වඤ්චක ධර්ම හැටියට මතුවෙනකොට ඒක කුසලයක් හැටියට දැනෙන නිසා, අපි ඒක වර්ධනය කරගන්න උත්සාහ කරනවා මිසක්, දුරු කරගන්න උත්සාහ කරන්නෑ. ඒක තමයි මේ සමස්ත වඤ්චක ධර්ම කතාවේම තියෙන බරපතලම කාරණය. අපට වරද වරදක් හැටියට ඡේතවා නම් දුර්වලකම දුර්වලකමක් හැටියට ඡේතවා නම් අපි ඒක ඉක්මණින් දුරු කරගන්න උත්සාහ කරනවා. වඤ්චක ධර්ම වල ස්වභාවය තමයි ඒක වරදක් හැටියට නෙවෙයි පෙනෙන්නෙ, හොඳක් හැටියට, කුසලයක් හැටියට. ඒක අපිට ඉතාම ප්‍රකට වෙන අවස්ථාවක් තමයි මේ කුක්කුච්චය කියන එක, එහෙම නැත්නම් පසුතැවීම කියන කාරණය. එතකොට එය කරුණා වේශයෙන් කොහොමද ඇතිවෙන්නෙ කියලා නායක භාමුදුරුවෝ පැහැදිලි කරනවා මෙහිදී, තමන්ට උපකාර කල මාපියන්ට හා ගුරුවරුන්ටත් හා තවත් එවැනි අයටත් ප්‍රතිඋපකාර ලෙස සැලකිලි නොකල අය කෙරෙහි සමහර විට කරුණා වේශයෙන් කුක්කුච්චය ඇතිවේ. ඔවුහු බාල කල පටන් අපට උපකාර කල අප දියුණු කල අප කෙරෙහි අපමණ කරුණාවෙන් විසූ මවට පියාට ගුරුවරයාට සහෝදරයාට, සහෝදරියට සැලකිල්ලක් කරන්නට නොලැබුනේ යැයි ඔවුන් ගැන දයාව දක්වන්නා වූ ආකාරයෙන් පසුතැවෙති. කෝපයෙන් හෝ ලාභය

පිණිස හෝ සතුන් මැරූ අයද, කෝප වී අනුන්ට පීඩා කළ අයද සමහර විට මැරූ සත්වයන්ට හා පීඩා කරනු ලැබූ මිනිසුන්ට අනුකම්පා කරන ආකාරයෙන් කළ පාපය ගැන පසුතැවෙති. එසේ නැවීම හෙවත් කණගාටු වීම පාපය අඩුවීමට කරුණකැයි සමහරු සිතයි. තෙමීම පාපයක් වූ කුක්කුච්චය කළ පාපයක් අඩුවීමට හෝ නැතිවීමට කරුණක් නොවෙයි. එතන නායක භාමුදුරුවෝ හොඳට ඒක මෙනන විග්‍රහ කරනවා. දැන් තෙමීම පාපයක් වූ කුක්කුච්චය, ඒ කියන්නේ කුක්කුච්චය කියන්නෙමත් පාපයක්. දැන් පසුතැවීම කියන්නෙම පාපයක්. හැබැයි සමහරුන්ගේ අදහසක් තියෙනවා පසුතැවුණාම පව් අඩුවෙනවා කියලා. ඉතින් නායක භාමුදුරුවෝ කියන්නේ පසුතැවීමමත් පාපයක් නම්, කළ පාපයක් අඩුවෙන්න කොහොමද ඒක හේතුවෙන්නේ. ඒ නිසා පසුතැවෙන්න, පසුතැවෙන්න පාපය වර්ධනය වෙනවා. වර්ධනය වෙන්නේ ඇයි, දැන් අපි අහලා තියෙනවානෙ කළ කුසලයක් නැවත නැවත සිහි කරන්න, සිහි කරන්න කුසලය වඩාත් ශක්තිමත් වෙනවානෙ. ඒ කුසලය බලවත් වෙනවා. ඒ කුසලය බලවත් වෙන්නෙ කළ කුසලය ගැන අපිට සතුට උපදිනකොට, නුවණ උපදිනකොට අපර චේතනා හැටියට නැවත නැවත කුසල් සිතුවිලි ඇතිවෙන්න ඒක හේතුවෙනවා. දැන් කුසලයකදී පූර්ව හුන්වන අපර කියලා අවස්ථා තුනක් තියෙනවානෙ. ඒ අවස්ථා තුනේදීම පෙර අවස්ථාවේත් හිත සතුටු වෙනවා නම්, කරන අවස්ථාවේත් හිත සතුටු වෙනවා නම්, කරලා ඉවර වුණාමත් ඒ ගැන සතුට සහ නුවණ ඇතිවෙනවා නම් ඒ කුසලය වඩාත් ශක්තිමත් වෙනවා. ඒ වගේම තමයි අකුසලය අපි නැවත නැවත පසුතැවීමෙන් යුක්තව සිහිපත් කරනකොට ඒක වර්ධනය වෙනවා. හැබැයි අකුසලය සතුවත් සිහි කලොත් ඒත් අකුසලය වර්ධනය වෙනවා. ඒක අපි මීට ඉහතදීත් කතා කලා, අකුසලය අපිට ගැලවෙන්න ටිකක් අමාරු කාරණයක්. කළ අකුසලය පිළිබඳව වරද පිළිබඳව තැවුනත් ඒක වර්ධනය වෙනවා, කළ අකුසලය පිළිබඳව හෝ වරද පිළිබඳව සතුටු වුනත් ඒක වර්ධනය වෙනවා. එතකොට ඒක එතන වරද පිළිබඳව සතුටු වීම වරදින් නිදහස් වීමට කාරණයක් වෙන්නෙත් නෑ, වරද පිළිබඳව පසුතැවීම ඒකෙන් නිදහස් වෙන්න කාරණයක් වෙන්නෙත් නෑ. එහෙනම් මොකක්ද අපි කළ යුත්තේ කළ වරද වරද හැටියට නුවණින් තේරුම් අරගෙන නැවත එබඳු වරදක් සිදු නොවෙන්නට ක්‍රියා කිරීම. එතකොට තමන් අතින් වරදක් වුණා කියලා වැටහෙනවා නම් ඒක අමතක කරලා හරියන් නෑ. අමතක කලත් ඒ පුද්ගලයා කවදාවත් හොඳ කෙනෙක් වෙන්නෙ නෑ. කළ වැරද්ද වරදක් හැටියට දකින්නැත්නම්, පාපය පාපය හැටියට දකින්නැත්නම් ඒ නැතැත්තාට පාපයෙන් වරදින් මිදෙන්න එයම බාධාවක් වෙනවා. ඒ

මෝහය. නැත්නම් වැරදි වැටහීම. ඉතින් පාපය හෙවත් වරද වරදක් හැටියට දකින්න ගන්නහම ඒ පිළිබඳව සංවේදීව අපේ මනසේ පසුතැවීම ඇතිවීමත් ස්වභාවික කාරණයක්. එහෙමනම් අපි බෞද්ධයින් හැටියට කරන්න ඕන වරද අමතක කරන එකක් නෙවෙයි. ඒ වගේම වරද දැකලා පසුතැවෙන එකත් නෙවෙයි, වරද වරද හැටියට නුවණින් තේරුම් අරගෙන නැවත එබඳු වරදක් නොවෙන්නට අපේ සිතුවිලි වචන ක්‍රියා හසුරුවාගන්න ඕන ඒක තමයි අත්දැකීමක් කරගන්නවා කියලා කියන්නෙ. ඒ සිද්ධවෙච්ච වරදින් අපි නැගිටින්න නියෙන එකම ක්‍රමය ඒකයි. එතකොට අන්න ඒ මාර්ගය තමයි මේ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය හැටියට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නෙ. ඉතින් සමහරු උපාය මාර්ගයක් හැටියට කල්පනා කරනවා වැරද්දක් වුනාම ඕක ගැන හිත හිතා ඉන්න එපා ඕක අමතක කරලා දාන්න, දැන් ඉතින් වෙච්ච එක වුනානෙ, දැන් අපිට ඒක නොවුනා කරන්න බෑනෙ. ඕවා ගැන හිතලා වැඩක් නෑ, දැන් සාමාන්‍ය මිනිස්සු අතින් වැරදි සිද්ධ වෙනවා, වැරද්දක් වෙනවා කියන්නෙ මනුෂ්‍ය ගතියක්, සමාව දෙනවා කියන්නෙ දේව ගතියක්, ඉතින් ඒ නිසා අපි මනුෂ්‍යයෝ නිසා අපි අතින් වැරදි වෙනවා. ඉතින් අපි පෘථග්ජනයෝ තාම කෙලෙස් නසලා නෑනෙ. ඕවා ඉතින් සාමාන්‍ය දේවල්, මං නම් ඉතින් ඕවා ගැන හිතන්නෙවත් නෑ කියලා අන්න එහෙම සමහරු ඒක අමතක කරලා දානවා. ඉතින් යම්කිසි කෙනෙක් වරද අමතක කරනවා නම්, ඒක නොසලකා හරිනවා නම් ඒ පුද්ගලයා යහපතට පැමිණෙයි කියලා අපිට අපේක්ෂා කරන්න පුලුවන්කමක් නෑ. නමුත් යම්කිසි කෙනෙක් ඒ වරද දැකලා පසුතැවෙනවා නම් ඒකෙනුත් ඒ තැනැත්තාට යහපතක් වෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා ධර්මානුකූල පිළිවෙත තමයි කළ වරද පිළිබඳව නුවණින් දකින්නට ඕන, එහි හේතු ප්‍රත්‍යය දකින්නට ඕන. ශෙහාන් මහන්මයා අර පසුගිය වැඩසටහනක අපි කතා කලේ සාධාරණීකරණය කරනවා කියලා. ඒ කියන්නෙ මගේ අතින් වැරද්ද සිද්ධ වුනේ මෙන්න මේ හේතු නිසා. එතකොට ඒක සාධාරණීකරණය කිරීමක් හැටියට නෙවෙයි, හේතු දැකීමක් හැටියට දකිනවා. ඒ කියන්නෙ තමන්ව බේරගන්න, තමන්ව නිවැරදිකරුවෙක් හැටියට ආවරණය කරන්න දරන උත්සාහයක් හැටියට නෙවෙයි මෙන්න මේ හේතු සාධක නිසයි මගේ අතින් වරද සිද්ධ වුනේ. ඒ වෙලාවේ මම කෝපයෙන් හිටපු නිසා. එහෙම නැත්නම් මට ඇත්ත නැත්ත තේරුම් ගන්න පුලුවන් මානසිකත්වයකින් හිටියේ නෑ, මං ආවේගකාරීව හිටියෙ, එහෙම නැත්නම් ඒ වෙලාවේ මත්පැන් බීලා හිටියේ. ඒ වෙලාවේ නිකං වෙන කෙනෙක් කියලු කතන්දරයක් ඔළුවේ තියාගෙන මුලාවට පත්වෙලා හිටියේ. අන්න එබඳු දුර්වල කම්, එහෙම නැත්නම් මම සිහියෙන් නෙවෙයි හිටියේ, මං ඒ ගැන නුවණින් කල්පනා කලේ

නැ, අන්න ඒ වගේ දුර්වල සාධක නිසා තමයි මගේ අතින් වැරද්ද සිද්ධ වුනේ. එහෙම නම් නැවත එබඳු වරදක් සිදුනොවෙන්නට නම් මම කෙසේ ක්‍රියා කළ යුතුද කියලා ඒ වරද සිදුවීමේ හේතු ප්‍රත්‍යය හරියට දැනගෙන නැවත එබඳු වැරද්දක් සිදුනොවෙන්නට අපි ක්‍රියාත්මක වෙන්නට ඕන. ඒ සඳහා ප්‍රත්‍යවේක්ෂණය අපිට වැදගත් වෙනවා. හැබැයි අපිට දැන් මේ තත්වයෙන් මිදෙන්නට හුඟක් දුෂ්කර වෙන්නෙ අර කුසල වේශයෙන් මේ පශ්චත්තාපය මතුවෙන නිසා. කුසල වේශයෙන් මතුවෙන එක ක්‍රමයක් තමයි කරුණා වේශය. ඒ කියන්නෙ තමන් යම්කිසි කෙනෙකුට පීඩා කලා නම්, නොසලකා හැරියා නම්, ඒ වගේම හානි කලා නම් ඒ හානියට පීඩාවට ලක්වෙච්චි පුද්ගලයා පිළිබඳව පසුකාලීනව අපිට කල්පනා වෙනවා අතේ අහිංසක මනුෂ්‍යයාට මං එහෙම කලානෙ. අපරදා ඒ අසරණ සත්තු මං ඉදිරිපත් වෙලා ඝාතනය කලානෙ, කියලා අර ඝාතනයට ලක්වෙච්චි, පීඩාවට ලක්වෙච්චි ඒ පිරිස පිළිබඳව කරුණාව මතුවෙන ස්වරූපයෙන් අපේ මනස ක්‍රියාත්මක වෙන්න පටන් ගන්නවා. අන්න එතකොට තමයි අපිට මේ එන්නෙ පසුතැවීමයි කියලා අපිට හඳුනාගන්නට බැරිවෙනවා. දැන් ශෝකයත් ඔය විදියටම මතුවෙනවා. අපි පෙර දිනෙකත් කතා කලා, ඒ කියන්නෙ දැන් මැරීච්ච කෙනා සම්බන්ධව අපිට ශෝකය මතුවෙනවා. ශෝකය යටකරගන්න උත්සාහ කරනකොට ඒ පුද්ගලයාගේ ගුණ සිහි කරන ස්වභාවයෙන් ඒක මතුවෙනවා. අතේ මේ මනුෂ්‍යයා ජීවත් වෙලා ඉන්නකොට කොච්චර අපිට උදව් කලාද, කොච්චර හොඳ කෙනෙක්ද. කෙනෙකුගේ ගුණ සිහි කිරීම වරදක් නෙවෙයිනෙ. ඉතින් ඒ ගුණ සිහි කරන ස්වරූපයෙන් ගිහිල්ලා ආයෙන් පසුතැවෙන්න පටන් ගන්නවා. ශෝක වෙන්න පටන් ගන්නවා. අන්න ඒ වගේ තමයි මේ පසුතැවීම, අපෙන් යම්කිසි වරදක් කෙනෙකුට සිද්ධ වුනා කියලා හිතෙනවා නම් ඒ වරදට ලක්වෙච්චි පුද්ගලයා, වරදට බඳුන් වෙච්චි පුද්ගලයා පිළිබඳව හැබැවටම ඒ තැනැත්තාට කොච්චර පීඩාවක් විඳින්න ඇත්ද, කොච්චර අපහසුවකට පත්වෙන්න ඇත්ද කියලා ඔහු හෝ ඇය පිළිබඳව, එහෙම නැත්නම් ඒ සතා පිළිබඳව කරුණාවක් මතුවෙන ස්වරූපයෙන් අපිට ඒ සම්බන්ධව පශ්චත්තාපයක් ඇතිවෙනවා. ඒක තමයි කරුණා වේශයෙන් වඤ්චක කුක්කුච්චය කියලා මෙහිදී හඳුන්වන්නෙ.

අපේ හාමුදුරුවන් වහන්සේ මනාවට පැහැදිලි කරපු කාරණාව තමයි කරුණා වේශයෙන් වඤ්චක කුක්කුච්චය. මෙතනදී අපි යම්කිසි කෙනෙක් පිළිබඳව අපේ හිතේ ඇතිවෙන සංවේදී භාවයේදී, එහෙම නැත්නම් අපි සිතන පතන සමාජය අනෙකාගේ දුකේදී තමන්ගේ නෙතේ කඳුලක් උපදින සැබෑ සංවේදී කමින් යුතු පිරිසක්. නමුත් එලෙසින් උත්පාදනය වෙන ඒ යම්කිසි සහනශීලී

බව, මිත්‍රශීලී බව නොඑසේ නම් අන් අය දෙස බලන කරුණාමුඛ බැල්ම, නැත්නම් කරුණා ආකාරයේ බැල්ම යම් කිසි විදියකින් වඤ්ඤාවෙන් මතු වෙන්නට පුළුවන් මේ ආකාරයට කියන වගයි උන්වහන්සේ සඳහන් කළේ. එතකොට මට මනකයට ආවා ත්‍රිරෝද රථවල පසුපස ගහලා තියෙනවා අපේ භාමුදුරුවෙන් හදවත තිබෙන්නේ මිනිසාට රිදුමටය, මිනිසා හැදෙන්නේ රිදෙනා කරුමෙටය කියලා. නමුත් දහමට අනුව යම්කිසි ලෙසකට ඔබ පසුතැවීමට ලක්වනවා නම් එතැන ඔබේ ධර්ම මාර්ගයට බාධාවක් වන්නට පුළුවන්. ඒ වරද නිවැරදි කරගැනීමට නොවේ නම් ඒ පසුතැවීම ඔබ ඔබේ ජීවිතයේ වරදින් වරදට යෑමට හේතුවක් බවට පත්වන්නට පුළුවන්. තවත් බොහෝ දේ ගැන කතා කරන්නට මන්නෙන් අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. විරාමයෙන් අනතුරුව අපි යළිත් මෙලෙසට සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා, ගුරුවදන් සිසු මුඛින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට. ගෞරවණීය ස්වාමීන් වහන්ස, දැන් අපි මෙවර කොටසට ආවොත් කතාබහට පුණ්‍යකාමනා වේශයෙන් වඤ්ඤා කුක්කුච්චය කියන කාරණාව අපිට හුවාදක්වන්න පුළුවන්. අපි ඒ ගැන ධර්ම විග්‍රහය ලබාගමු.

දැන් පසුතැවීම මතුවෙන ඒ තවත් විදියක් තමයි පින් කිරීමෙහි කැමැති බව. දැන් තමන්ට පින්කමක් කරන්න බැරිවුනාම ඒ බැරිවෙච්චි එක ගැන තැවීම ඇතිවෙනකොට අපිට හිතෙන්නෙ දැන් මේ පින් කරන්න තියෙන කැමැත්ත තමයි මගේ මනසේ මතුවෙන්නෙ කියලා. ඒ කියන්නෙ දැන් ඒ කරන්න තියෙන කැමැත්ත නිසානෙ අර බැරිවීම ගැන අපිට පොඩි දුකක් ඇතිවෙන්නෙ. ඉතින් ඒක එක්තරා සුබවාදී ආකාරයකින් අපේ මනස විසින් අපි පිළිගන්නවා. මේ කෙලෙස් ධර්ම, දුර්වලකම් අපේ මනසින් අයින් කරන්න තියෙන ලොකුම බාධකය තමයි ඒවා යහපත් ගුණාංග හැටියට අප විසින් පිළිගැනීම. එතනදී මේ වඤ්ඤා ධර්ම තමයි ලොකුම කාර්යභාරයක් කරන්නෙ. ඒ කියන්නෙ අපේ මනසින් දුර්ගුණය ඉවත් කරන්නට නොදී ඒක සංරක්ෂණය කරන්න වඤ්ඤා ධර්ම ලෝක කාර්යභාරයක් කරනවා. ඉතින් එතකොට දැන් පුණ්‍යකාමනා වේශයෙන් මතුවෙනකොට පින් කරන්න කැමැති බව අපරාධයක් නෙවෙයි, ඒක වැරද්දක් නෙවෙයි. හැබැයි අවසානෙ පින් කරනු කැමැති ස්වරූපයෙන් පශ්චත්තාපය තමයි මතුවෙන්නෙ. ඉතින් ඒක මේ විදියට නායක භාමුදුරුවො සිහිපත් කරනවා. පින් නොකොට කළ හැකි අවස්තාව ඉක්ම වූ ඇතැමුන් කෙරෙහි පුණ්‍යකාමනා වේශයෙන් කුක්කුච්චය පහළ වේ. ඒ පහළ වූ තැනැත්තේ තමා පෙර පින් කරන්නට සිතූ අවස්ථාවල සිහි කරමින් මම මහ දනක් දෙන්නට බලාපොරොත්තු වීම,

නමුත් නිවාඩු නොලැබුණු නිසා එය නුපුලුවන් විය. සිල් සමාදන් වන්නට බලාපොරොත්තු වූ නමුත් අපේ ගෙවල කරදර නිසා නුපුලුවන් විය, යනාදියෙන් පින් කරන්න කැමැති බවෙහි ආකාරයෙන් පසුතැවෙන්නේය. එතකොට දැන් තමන්ට ඒ කරගන්න බැරිවෙච්චි පින්කම් සම්බන්ධව අර විදියට පසුතැවෙනවා. දැන් පුද්ගලිකව තමන්ගේ යහපත පිණිස කරගන්න බැරිවෙච්චි දේවල් නැවත නැවත හිත හිතා ඉතින් අර අපි තරුණ කාලෙ අපිට මෙහෙම කරගන්න බැරිවුනා, අපිට හයිස හන්තිය තියෙන කාලෙ, සල්ලි තියෙන කාලෙ, නීරෝගීකම තියෙන කාලෙ අපට මේවා කරගන්න බැරිවුනා කියලා පසුතැවිල්ල ඇතිවෙනවා. එහෙම නැත්න් අපි තව කෙනෙක් වෙන්නෙත් කළ යුතු දේවල් අතේ අම්මට තාත්තාට සළකන්න ඕන, ඒ වෙලාවේ අපිට බැරිවුනා. දැන් ඒ ගොල්ලො මියගිහිල්ලා, දැන් සළකගන්න විදියක් නෑ, එතකොට ගුරුවරුන්ට සළකන්න ඕන වෙලාවේ, ගරු කරන්න ඕන වෙලාවේ අපි අතින් ඒවා කෙරුණේ නෑ. මෙන්න මේ විදියට එක්කො අනුත් වෙනුවෙන් කරන්නට තිබුණු යහපතක් කරගන්න බැරිවුනා කියලා එහෙම නැත්නම් තමන්ගේ යහපත වෙනුවෙන් කරන්නට තිබුණු හොඳ දෙයක් කරගන්නට බැරිවුනා කියලා ඒ පශ්චත්තාපය මතුවෙනවා. එතකොට මේ එන්නෙ පසුතැවීමයි කියලා අපිට දැනෙන්නැත්තේ කුමක් නිසාද, අර කුසලයට තියෙන කැමැත්ත වගේ. දැන් කුසලය කරගන්න බැරිවුනා, ඒ බැරිවුන එක ගැන අපට කණගාටුවක් ඇතිවෙනවා. ඒ කණගාටුවට ඇතිවෙන්නෙ මම කුසල් කරන්නට කැමැති කෙරේ නිසා. ඉතින් එතකොට දැන් මේවා අතින් අයත් එක්කලා අපි කියන්න පටන් ගන්නවා, අතේ මෙහෙමයි මට ඒ කාලෙ මෙහෙම කරගන්න බැරිවුනානෙ ඉතින් අපි ඒ කාලෙ මෝඩ වුනානෙ, අපිට මෙච්චර ප්‍රඥාවක් තිබුන් නෑනෙ, එහෙම කිය කියා දැන් වර්තමානයේ හුඟාක් අපි ඔය වැඩිහිටි උපාසක උපාසිකාවන් ළඟත් මේ දුර්වලකම දකිනවා. ඔබ වහන්සේ ඔය කියන කාරණා ටික ඇහෙනවා. අපිට නිරන්තරයෙන් ඇහෙනවා. ඒ කියන්නෙ ඒ ගොල්ලන්ට හොඳ බණක් අහන්න ලැබුනහම ඒ බණ අහලා ඒකෙන් හිත පහදවාගෙන ගුණදහම් වඩන්න පෙළඹෙනවා නෙවෙයි, ඒකෙන් පසුතැවීමක් හදාගන්නවා, අතේ ඉතින් ඒ කාලෙ අපිට මෙහෙම බණක් අහන්න ලැබුන් නෑනෙ. ඒ කාලෙ අපිට බණ අහන්න ලැබුනා නම් අපි ඒ කාලෙම ධර්මයට, ඉතින් දැන් යොමුවෙන්න පුලුවන්තේ ඉතින් දැන් අහන්න ලැබුනාම තේද. දැනුත් ප්‍රශ්නයක් නෑනෙ. නමුත් ඒ අපිට තරුණ කාලෙ මෙහෙම බණක් අහන්න ලැබුන් නෑ, ළමා කාලෙ අහන්න ලැබුන් නෑ, එහෙම වුනා නම් අපි දැන් කොච්චර හොඳ වෙනවාද. ඉතින් දැන් මේ වයසට ගිහිල්ලා වල පයයි, ගොඩ පයයි කාලෙ තමයි අපිට

ධර්මය ලැබුණේ. දැන් ඉතින් අපිට ඒක කරගන්න විදියක් නැතේ කියලා අර පුළුවන් ටිකවත් කරන් නෑ. ආයෙත් පසුතැවිල්ලක් ඇතිකරගන්නවා. ඉතින් අන්න ඒ විදියට අපේ මනස තුළ ඒ දුර්වලකම් වර්ධනය කරන්නට ප්‍රධානම මාධ්‍යයක් හදනවා මේ පශ්චත්තාපය විසින්. ඒක හැමනිස්සේම සමාජය තුළ ඉතාම සංවේදී හොඳ ගුණයක් හැටියට තමයි ප්‍රකට වෙන්නේ තමන්ගේම මනස තුළ.

අපේ හාමුදුරුවනේ දැන් තවදුරටත් මේ ගැන කතා කලොත් යම්කිසි විදියකින් පසුතැවීම නැත්නම් අපි කතා කරන මේ පශ්චත්තාපය තවත් රුපයකින් වඤ්චක ධර්මයන්ට ගොදු වෙන්න පුලුවන්. දැන් ශික්ෂාකාමතා වේශයෙන් වඤ්චක කුක්කුච්චය කියන කාරණාව ඊළඟට මං මතුකරගන්නවා. හාමුදුරුවනේ කොහොමද මේ තත්වය පැහැදිලි කරගන්නේ?

ඔව් දැන් ඒ පසුතැවීම වෙන තවත් ක්‍රමයක්. දැන් එක ක්‍රමයක් කිව්වා කරුණාවේ වේශයෙන් මතුවෙනවා. තව ක්‍රමයක් තමයි පුණ්‍යකාමතා වේශයෙන් මතුවෙනවා. තවත් ක්‍රමයක් තමයි මේ ශික්ෂාකාමතා වේශයෙන්. ඒ කියන්නේ අපි හික්මෙන්න කැමැතියි, අපි හැදෙන්න කැමැති අය, ඉතින් ඒකත් ඉතාම උදාර ගුණයක්. තමන්ගේ අඩුපාඩු හදාගෙන සැකසෙන්න කැමැති බව. හැබැයි ශික්ෂාකාමතා වේශයෙන් පසුතැවීම් වෙනකොට ඒකෙන් හැදෙන එක නෙවෙයි වෙන්නේ, තව ටිකක් පිරිහෙන එක. දැන් නායක හාමුදුරුවෝ ඒ සම්බන්ධව සිහිපත් කරනවා, මේ බොහෝ සෙයින් පැවිද්දන් කෙරෙහි උපදනා වඤ්චක ධර්මයකි. ශික්ෂාකාමී වූද, ඇතැම් පැවිද්දෝචිත්ත දුර්වලත්වය නිසා ද කෙලෙසුන්ට වසඟ වීම නිසාද, නොදැනීම නිසාද ඇතැම් සිකපද බිඳගනිති. ඔවුන් කෙරෙහි සමහරවිට මාගේ සීලය ශුද්ධ ද නැත. සීලය බිඳීමෙන් මට පාපයක් වීද යනාදී ශික්ෂාකාමතා වේශයෙන් කුක්කුච්චය පහළ වේ. දැන් අපි අර මුලින් සිහිපත් කළේ අර කතා ප්‍රවෘත්තියක්. ඒ කියන්නේ කාශ්‍යප බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලේ එක ස්වාමීන් වහන්සේ නමකට සිදුවෙච්චි දේ. ඉතින් අන්න ඒ වගේ නායක හාමුදුරුවෝ සිහිපත් කරන්නේ බොහෝ කොට අර සීලය කැමැති, ගුණදහම් වඩන්න කැමැති, පැවිද්දන්ට, ඉතින් පැවිද්දන්ට පමණක් නෙවෙයි, බොහෝ කොට පැවිද්දන්ට ඒ තත්වය ඇතිවෙනවා, ගිහියාට ඒ තත්වය මතුවෙන්නට පුලුවන්. තමන් සිල් රකින්න ගුණදහම් වඩන්නට තියෙන කැමැත්ත නිසාම තමන් අතින් පුංචි දෙයක් වෙච්චි තැන පසුතැවීමට ලක්වෙනවා. දැන් උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් අංගුලිමාල කුමාරයා ගිහි කාලේ දහස් ගණනක් මිනිසුන් මැරුවා. එතකොට ඒ දහස් ගණනක් මිනිසුන් මැරීමේ අකුසල කර්මය විපාක දුන්නොත් ආත්ම කොච්චරක් විපාක දෙයිද, කල්ප

ගාණක් විපාක දෙන්නට තරම් ප්‍රබල අකුසල කරගන්නා. එතකොට ඒ සියලු අකුසල් කරගෙන උන්වහන්සේ ඒ සියල්ලෙන් නිදහස් වුනා. හැබැයි දැන් අර හාමුදුරුවෝ කොළයක් කඩලා ඒකෙන් අපාගන වුනා. දැන් එතකොට මොකක්ද මේ තත්වය. ඒ තමයි කළ වරද වරද හැටියට දැකගත්තොත් ඉන් මිදෙන්න පුළුවන්. හැබැයි කළ වරද අනේ මට වැරදුනා, මට මගේ අතින් වරදක් අකුසලයක් සිද්ධ වුනා කියලා ඒ විදියට තැවෙන්න ගත්තොත් ඒකම වර්ධනය වෙලා අපිව අපායට ගෙනියන්න ප්‍රමාණවත් වෙනවා. එතකොට ධර්මයේ පැහැදිලි කරන මෙනන විශේෂම කාරණය තමයි මෙනන පව් කලාට කමක් නැහැ කියන එක තෙවෙයි. පව් කිරීම සුදුසු නැහැ අකුසල් කිරීම සුදුසු නැහැ. හැබැයි මේ වෙනකොට තමන් අතින් එහෙම දෙයක් සිද්ධ වෙලා නම් තියෙන්නේ ඒ ගැන තැවුනයි කියලා ඒක අඩුවෙන්නේ නෑ. දැන් අපි කරන්නැත්තේ ඒකෙන් නැගීසිටීමට අවශ්‍ය මහේශාකාශ බව ඇතිකරගැනීමයි. ඒකෙන් නැගිටින්න මහේශාකාශ බව ඇතිකරගන්න නම් වරද වරද හැටියට දකින්න ඕන. දැකලා එනනින් නැගිටින්න ඕන. දැන් ශෙහාන් මහත්මයා සමහර කෙනෙකුට පසුතැවීම යහපතට උදව් වෙන්නත්, ඇතැම් විට පුළුවන්. ඒ කියන්නේ ඒක සෘජුව උදව් වෙත් නෑ, පසුතැවීම කියන්නේ අකුසලයක්මයි, ඒක කොහෙන්ම කුසලයක් වෙන්නේ නැහැ. හැබැයි සමහර විට දැන් අකුසලය කුසලයට ආසන්න හේතුව වශයෙන් හේතුවෙනවා. සමහර විට කුසලය අකුසලයට ආසන්න හේතුව වශයෙන් හේතුවෙනවා. අන්න ඒ විදියට වක්‍රාකාරයන් මේ පශ්චත්තාපය අපිට යහපතට හේතුවෙන්න පුළුවන්. උදාහරණයක් හැටියට ගත්තොත් ඔය තරුණ දරුවෝ පිරිසක් දිනක් මා සමඟ ධර්ම සාකච්ඡාවකට ඇවිදින් ටිකක් සුභද්‍රව කතා කරනකොට අතින් තමන්ගේ යාළුවා පෙන්නලා කිව්වා හාමුදුරුවනේ මේ ගොල්ලන්ගේ තාත්තා ඉස්සර දඩයමේ යනවා, දැන් නම් දඩයමේ යන්නෑ දැන් සිල් ගන්න යනවා කියලා. පස්සෙ මං එකවරම ඇහුවා දැන් ඇයිද දඩයමේ යන්නැත්තේ කියලා මං ඇහුවා. අහපුවාම අර අදාළ තරුණයා කතා කරලා කිව්වා, නෑ අපේ හාමුදුරුවනේ තාත්තා ඉස්සර යාළුවොත් එක්ක එකතු වෙලා දඩයමේ ගියා දිගටම. ඉතින් එයා ඒක පුරුද්දක් හැටියට කරගෙන ගියා. එක දවසක් එහෙම ගිහිල්ලා රැයක් එළිවෙනකම්ම බලාගෙන ඉඳලා එකම සතෙක්වත් නැතිව දැන් හිස් අතින් ගෙදර එනවා. දැන් එතකොට අර කැලේ ඉඳලා එළියට ගම්මානයට එන ඒ කැලේ සහ ගම එකට එකතුවෙන ඒ තීරුවේදී, එහෙම නැත්නම් ඒ මායිමේදී මේ අය දකිනවා හරකෙක් බැඳලා ඉන්නවා ගහක. ඊටපස්සෙ දැන් යන්නම් එළියත් වැටිගෙන එන වෙලාව. ඊටපස්සෙ අර එක්කෙනෙක් යෝජනා

කරනවා, දැන් මේ තරුණයාගේ තාත්තා නෙවෙයි, වෙන කෙනෙක් යෝජනා
 කරනවා මේ රැයක් එළිවෙනකල් අපි මේ කුරුමානම් අල්ල අල්ල ඉඳලා එක
 සතෙක්වත් අපිට මරාගන්න බැරිවුනා. දැන් ඉතින් හිස් අතින් නම් ගෙදර
 යන්න බෑ කියලා ඉවර වෙලා මේ මනුස්සයා අර හොඳ කැපෙන මන්නයක්
 අරගෙන ගිහිල්ලා අර ගහේ බැඳලා ඉන්න හරකා පණ පිටින්ම ඒ සතාගේ
 පස්සගානය කපාගන්නා. එතකොට අර ගවයා ඉතින් මරහඬ තලමින්
 කැගහලා එහෙම්මම පැත්ත වැටිලා දැන් ලේ ගලාගෙන යනවා. දැන් මේ
 තරුණයාගේ තාත්තා මේක බලාගෙන හිටියා. එතකොට බලාගෙන ඉඳලා
 ඔහුට බරපතල චිත්ත පීඩාවක් ඇතිවුනා ඒකෙන්. ඊටපස්සෙ ගෙදර ඇවිල්ලා
 ඔහුට දැන් මතක් වෙන්නෙම අර ගවයා කැගහපු හැටියි, ලේ පෙරාගෙන
 වැටුණු හැටියි, අර පණ පිටින්ම පස්සගානය කපාගෙන ආපු හැටි දැන් ඔහුට
 බරපතල පසුතැවීමක් ඇතිවෙන්න ගන්නවා. ඊටපස්සෙ දැන් ඔහුට මතක්
 වෙනවා, මීට ඉස්සෙල්ලා අපි සත්තුන්ට වෙඩි තිබ්බහමත් ඒ සත්තුන්
 මෙහෙම නේද දුක් විඳිනවා ඇත්තෙ. දැන් අර කරපු හැම එකක් ගැනම මතක්
 වෙව්, මතක් වෙව් බරපතල පශ්චත්තාපයක් ඇතිවෙනවා. දැන් මේක ඔහුට
 දරාගන්න අමාරුයි. ඊටපස්සෙ ඔහු එතන ඉඳන් කල්පනා කරනවා දැන්
 මේකෙන් ගැලවෙන්නෙ කොහොමද. ඊටපස්සෙ ඔහු බණ අහන්න පටන්
 ගන්නා. ඊටපස්සෙ සිල් ගන්න පටන් ගන්නා. මේ විදියට අනුක්‍රමයෙන් මොහු
 ක්‍රමානුකූලව ගුණදහම් වඩන්න වුනා. දැන් එතකොට ඔහු ගුණදහම් වඩන්න
 යොමුවෙන්නෙ අර පශ්චත්තාපය නිසා. ඒත් පශ්චත්තාපය අකුසලයක්.
 නමුත් ඒ පශ්චත්තාපය දරාගන්න බැරිවෙනකොට ඒකෙන් අපට අපේ
 හෘදසාක්ෂියට එකඟ නැහැනෙ ඒක, ඒකනෙ පසුතැවෙන්නෙ. එතකොට
 පසුතැවෙන දේම අපිට සමහර විට කුසලයකට නැඹුරු වෙන්න යම්කිසි
 පසුබිමක් හදන්නට පුලුවන්. ඉතින් ඒකෙන් අදහස් කරන්නෙ පසුතැවීම
 හොඳයි කියන එක නෙවෙයි. ඒ පසුතැවීම හේතුකොටගෙන අපි සෙව්වොත්
 බැලුවොත් ඇයිද මට මේ පසුතැවීම ඇතිවෙන්නෙ, ඇයිද අද මං මේ
 දුක්විඳින්නෙ, ඒ මගේ අතින් මේ වරද සිද්ධ වෙච්චි නිසා. එහෙම නැත්නම් මට
 මේ යහපත කරන්න බැරිවෙච්චි නිසා. ඉතින් ඒක හරියට තමන්
 තේරුම්ගන්නොත් ඒකම හේතුවක් වෙනවා යහපතට පැමිණෙන්න. දැන් අපි
 තව පැත්තක් දකිනවා, යම්කිසි කෙනෙක් අකුසලය නොසළකා හරිනවා නම්
 ඒ තැනැත්තාට ඔය කඩඉම ලැබෙත් නෑ, දැන් උදාහරණයක් හැටියට
 ගන්නොත් බෞද්ධ නොවන වෙනත් ආගම් වල අය, දේවවාදී ආගම් වල අය
 සමහර කෙනෙක් හිතනවා දෙවියන්ට පූජා කරන්න සතෙක් මැරුවාට කමක්
 නෑ. තමන්ට කෑමට ගන්න සතෙක් මැරුවාට කමක් නෑ. එතකොට ඒ විදියට

ඒ ගොල්ලො ඒකට යම් යම් සාධාරණ අදහස්, ආකල්ප ඇතිකරගන්නවා. එතකොට දැන් තමන්ගේ ආහාරය සඳහා සතෙක් මැරුවහම ඒ මනුස්සයාට පසුතැවීමක් නෑ. දෙවියන් වෙනුවෙන් කියලා සතෙක් මැරුවාම ඒ මනුස්සයාට පසුතැවීමක් නෑ. එතකොට පසුතැවීමක් නැතිකම නිසා ඒ තැනැත්තා අර පශ්චත්තාපයෙන් කරගන්නා අකුසලය කරගන්නෙ නෑ. දැන් බෞද්ධයෙක් තමන්ගේ ආහාරයට සතෙක් මැරුවා වුනත්, දෙවියන්ට පූජා කරන්න හෝ බිලි පූජා කරන්න සතෙක් මැරුවා වුනත් බෞද්ධයාට යම් පසුතැවීමක් ඇතිවෙනවා. එතකොට සාපේක්ෂව බැලුවොත් අර අබෞද්ධයාට වඩා බෞද්ධයා පව් කරගන්නවා. ඇයි, අබෞද්ධයා පාපය කලත් ඒක ගැන තැවෙත් නෑ, බෞද්ධයා පාපය කරලා ඒ ගැන සිය දහස්වර පසුතැවෙනවා. එතකොට ඒක වර්ධනය වෙනවා. ඉතින් එහෙම නම් අපි ඒ කරපු පාපය ගැන අමතක කරලා දැමීම සුදුසු ද. ඒකත් සුදුසු නෑ. මොකද අමතක කරලා දැමීමහම අර බෞද්ධයා පසුතැවිලා පසුතැවිලා අකුසලය වැඩි කරගන්නට ඒ චිත්ත පීඩාව නිසාම අර තරුණයාගේ තාත්තා වගේ ඒ වරදින් මිදෙන්නට මගක් හොයන්නට පුලුවන්. හැබැයි අනිත් පුද්ගලයා පසුතැවෙත් නැති නිසා ඔහු ඒකෙන් මිදෙන්නට මගක් හොයන්නැති වෙන්නට පුලුවන්. දැන් මේ විදියට ජාතක කතාවලත් මේ සිද්ධිය මේ විදියට පැහැදිලි කෙරෙනවා. සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේගේ පෙර ආත්ම භාවයක් පිළිබඳව දැක්වෙනවා, ධම්මධජ ජාතකය. එතකොට එහි කියවෙනවා උන්වහන්සේ ඒ ආත්මභාවයේ මද්‍යලෝථි මාංශලෝථි රජෙක් හැටියට. රජෙක් හැටියට ඉන්නවා මත්පැනටයි, මාංශයටයි ගිජුයි. ඊටපස්සෙ හැමදාම ආහාර අනුභව කරන්න ලැස්ති වෙනකොට මත්පැන් පානය කරලා තමයි ආහාර ගන්න වෙන්නෙත්. එතකොට අනිවාර්යයෙන් මස් තියෙන්න ඕන. දැන් එහෙම මත්පැන් පානය කරලා එක දවසක් අනුභව කරන්න යනකොට මස් නෑ. එදා පෝය දවසක් නිසා මස් හොයාගන්න විදියක් නෑ. දැන් එතන රජ මාළිගාවේ මාංශ මරන්නෙත් නෑ, වෙළෙඳපොලෙන් නෑ ඒ නිසා එදාට මස් නෑ. දැන් බිසව දන්නවා අනිවාර්යයෙන් මස් නැතිවෙව්වි ගමන් මෙනත මහා ගෝරතාඩුවක් ඇතිවෙනවා. ඊටපස්සෙ ඇය මොකද කලේ, පුංචි අතදරුවෙක් ඉන්නවා. රාජකුමාරයා. අතදරුවාත් අරගෙන අර රජ්ජුරුවො කෑම කන භෝජන ගන්න මේසෙ ළඟට ආවා. ආවාට පස්සෙ දැන් රජ්ජුරුවො සුපුරුදු විදියට මස් නෑ ඒ ගැන කලබල වෙනකොට දේවිය මොකද කලේ අර සුරතල් දරුවා නලව නලවා හුරතල් කර කර අතෙන්ට අරගෙන ගියා අර මානසිකත්වය වෙන අතකට යොමු කරන්න. නමුත් සිද්ධ වුනේ ඒක නෙවෙයි. රජ්ජුරුවො කුපිත වෙව්ව ගමන් මස් නෑ කිව්ව ගමන්. මොකද මස් නැත්තේ මේ තියෙන්නෙ

කියලා අර දේවිය වඩාගෙන ඉන්න අර කිරිදරුවා ඇදලා ගන්නා. ඇදලා අරගෙන එහෙම්මම බෙල්ල අඹරලා අරගෙන අර දරුවා මරලා අරක්කැමියාට කතා කරලා දන්නා උයාගෙන එන්න කියලා. ඊටපස්සෙ ඉතින් රාජ අණනෙ, අරක්කැමියාට කරන්න දෙයක් නෑ, ඉතින් රජපුරුවන්ගෙම පුතාගේ මාංශය උයලා ගෙනත් දෙනවා. අනුභව කරලා ඉවරවෙලා ඊටපස්සෙ පැත්තකට වෙලා නිදාගන්නවා. නින්දෙන් අවදි වුනාට පස්සෙ වෙරි හිඳිලා, ඊටපස්සෙ දරුවා හොයනවා. දරුවා හොයනකොට ඉතින් අනිත් ඔක්කොම අඩ අඩා සිද්ධිය කිව්වා. ඉතින් ඒකෙන් තාත්තා කෙනෙක් හැටියටත්, රජ කෙනෙක් හැටියටත් ඔහුට බරපතල පශ්චත්තාපයක් ඇතිවෙනවා. බරපතල කම්පනයක් ඇතිවෙනවා. එතකොට ඒ කම්පනයත් එක්කලා, මොකද ඔහුට ඇතිවෙන්නෙ පසුතැවීමක් තමයි. හැබැයි ඒ පසුතැවීමත් එක්ක ඔහු ඊටපස්සෙ බුද්ධිමත්ව ආවර්ජනා කරනවා මොකක් නිසාද මගේ අනිත් මේ වගේ අපරාධයක් වුනේ. එතකොට එහෙම සොයනකොට ඔහුට දැනෙනවා මේ මත්පැනට ඇබ්බැහි වෙච්චි නිසා තමයි මට හොඳ නරක, කළයුත්ත නොකළ යුත්ත තේරුම් ගන්න බැරිවුනේ. එහෙම නම් මම නැවත සසර වසනා තෙක් කිසිම දවසක මම මත්පැන් පානය කරන් නෑ. එතකොට ඒ භවයට විතරක් නෙවෙයි චිත්ත අධිෂ්ටානය. සසර වසනා තුරු මම මත්පැන් පානය කරන් නෑ, එතකොට ඒ ජානකයේම කියවෙනවා එයින් පස්සෙ ඉපදිච්චි කිසිම ආත්මභාවයක ඒ චරිතය මත්ද්‍රව්‍ය වලට යොමුවුනේ නෑ. ඒක උන්වහන්සේගේ සාංසාරික ගුණයක් හැටියට ඒක පස්සෙ ප්‍රගුණ කරගෙන එනවා. ඉතින් එතරම් බලවත්, එක භවයකට විතරක් නෙවෙයි මුළු සසර ගමනටම ප්‍රයෝජනවත් වෙන ප්‍රබල චිත්ත අධිෂ්ටානයකට ආවෙ මොකක් නිසාද, අර ඇතිවෙච්චි පශ්චත්තාපය නිසා. හැබැයි ඒකෙන් අපි වරදවා තේරුම් නොගත යුතුයි පසුතැවීම හොඳයි කියන එක නෙවෙයි, ඒ පසුතැවීමටම වහල් වෙන්නෙ නැතිව ඒ ඇතිවෙච්ච පශ්චත්තාපය සහ කම්පනයත් එක්කලා බුද්ධිය අවදි කරගෙන, ප්‍රඥාව අවධි කරගෙන නුවණින් පරීක්ෂා කරලා බලලා එතනින් ගැලවෙන ක්‍රමයක් හෙව්වා. එහෙම හොයපු නිසා තමයි එතනට යොමුවුනේ. ඉතින් ඒ නිසා සමහර කෙනෙකුට සසරේ ගුණය සහ නුවණ පුහුණු කරලා තියෙන කෙනෙකුට යම් කළ වරදක් පිළිබඳව ඇතිවෙන පශ්චත්තාපය යම් පදනමක් වෙන්නට පුළුවන් ප්‍රබල චිත්ත අධිෂ්ටානයකට යොමුවෙන්න සහ නැවත කිසිදාක එබඳු වරදක්, අකුසලයක් නොකර සිටින්නට. හැබැයි එහෙම වෙන්නෙ පසුතැවීම විතරක් නිසා නෙවෙයි, ඒ පසුතැවීම පාදක කොටගෙන ඒ චිත්ත පීඩාව පාදක කොටගෙන සිහිය නුවණ අවදිකරගන්නට පෙළඹුනොත් පමණයි. ඉතින් මේ විදියට

ශික්ෂාකාමතා වේගයෙන් යම්කිසි කෙනෙකුගේ මනසේ ඒ වක්‍රවක කුක්කුච්චය, එහෙම නැත්නම් පසුතැවීම ඇතිවුනොත් ඒ තැනැත්තාට තමන්ගේ ශික්ෂාගරුකම නිසයිනෙ මං මේ පසුතැවෙන්නෙ කියලා ඒකෙම එල්ලිලා හැඟීම් වලට වහල් වෙලා තැවී තැවී ඉන්නවා. ඒක නෙවෙයි කළ යුත්තේ. අපි බුද්ධිමත්ව කරන්න ඕන කරන්නෙ ඇත්තටම අපි තුළ ශික්ෂාකාමීත්වයක් තියෙනවා නම් ගිය දේ ගැන තැවී තැවී ඉන්න එක නෙවෙයි කරන්න ඇත්තෙ, ඉදිරියට ශික්ෂණය වෙන්න, ඉදිරියට නිවන් මාර්ගයට එන්න මං මොකක්ද කරන්න ඕන. ඒක තමයි වඩාත් බුද්ධිමත් පියවර. ඒ නිසා බුදු දහමේ කියාදෙන ප්‍රධානම පණිවිඩය තමයි වරදක් කලාම ඒක නොසළකා හැරීම සුදුසු නෑ. වරද කුඩාය කියලා පුංචිය කියලා මාප්පමඤ්ඤෙථ පාපස්ස - කුඩා පාපයවත් නොසළකා හරින්න එපා. ඇයි, උදබිංදු නිපාතේන උදකුම්භොපි පූරති පූරති බාලො පාපස්ස නොක නොකං ප්‍යාජනං - එතකොට වතුර බිංදුව බිංදුව වැටෙන තැනකට බදුනක් තිබ්බොත් කවදාහරි ඒක පිරෙනවා. ඒ වගේ පව් කරන තැනැත්තා පොඩි පොඩි පව්කම් කරගත්තත් ඔහු පාපකාරයෙක් වෙනවා, පාපයෙන් පිරෙනවා, පව්කාරයෙක් වෙනවා. ඒ නිසා පුංචි වරදවත් නොසළකා හරින්න එපා. හැබැයි ලොකු වරදක්වත් හිත හිතා තැවෙන්නත් එපා. මොකද එහෙම තැවුනොත් ඒ පශ්චත්තාපය හේතුකොටගෙන, ඒ කුක්කුච්චය හේතුකොටගෙන ඔහුගේ වරද උපාදාන වෙනවා, එය ආචිණ්ණක කර්මයක් බවට පත්වෙනවා. ඒ කියන්නෙ ඒ කල අකුසලය නැවත නැවත හිතන්න හිතන්න තැවෙන්න තැවෙන්න ඒක මනසට හොඳට හුරුපුරුදු පාපකර්මයක් බවට පත්වෙනවා. අපිට කුසලය හෝ අකුසලය ආචිණ්ණ, ආචිණ්ණ කිව්වෙ වඩා පුරුදු, පළපුරුදු. එතකොට පළපුරුදු වෙන්නට කරුණු දෙකක් හේතුවෙනවා, නැවත නැවත කිරීම හෝ නැවත නැවත සිහි කිරීම. කුසලයක් නැවත නැවත කරනවා නම් ආචිණ්ණක කුසලයක් වෙනවා. කල අකුසලය නැවත නැවත නුවණින් සතුටින් සිහි කරනවා නම් ඒක ආචිණ්ණක. අකුසලය නැවත නැවත කරනවා නම් ආචිණ්ණක අකුසලයක් වෙනවා. කල අකුසලය නැවත නැවත පසුතැවීමෙන් සිහි කරනවා නම් ඒත් ඒක මනසට හුරුපුරුදු, ඇබ්බැහි වුනු අකුසලයක් බවට පත්වෙනවා. ඒ නිසා කොච්චර බරපතල අකුසලයක්වත් තමන් කොච්චර ශික්ෂාකාමී ගතියෙන් යුක්ත වුනත්, කරුණාවෙන් යුක්ත වුනත්, කල අකුසලය ගැන නැවත නැවත තැවීම සුදුසු නෑ යම් මොහොතක තමන්ට පශ්චත්තාපයක් ඇතිවෙනවා නම් ඒ පශ්චත්තාපය පාදක කොටගෙන අපි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණයකට යා යුතුයි කවර හේතු ප්‍රත්‍ය නිසාද මගේ අතින් මේ වරද සිද්ධ වුනේ කියලා සොයලා බලලා ඒක

සාධාරණීකරණය කරන්නට හෝ තමන්ව ආවරණය කරගන්නට හෝ මගේ අතින් ඒ වැරද්ද වුනේ මේ මේ හේතු නිසයි කියලා හිත සනසාගන්නට නෙවෙයි, අපි විවෘතව සිහියෙන් නුවණින් ඒ සිද්ධ වෙච්ච වරද ගැන, අඩුපාඩුව ගැන අපි සොයලා බලලා නැවත එබඳු වරදක් සිදුනොවන්නට ක්‍රියාත්මක වීමයි, බුදු දහමේ පෙන්නන ඉතාම වැදගත් ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත ක්‍රියාවලිය. ඊළඟට යම් කුසලයක් තමන්ට කරගන්න බැරිවුනා කියලා තමන්ට පශ්චත්තාපයක් ඇතිවෙනවා නම් ඒක මොන මට්ටමේ කුසලයක් වුනත් පසුතැවීම සුදුසු නැහැ, ඇයි මට ඒ කුසලය කරගන්න බැරිවුනේ, ඇයි මම එතනදී ප්‍රමාදී වුනේ කියලා හිතලා බලලා ඒ ඉක්ම ගිය කාරණය ගැන තැවෙන්නෙ නැතිව ඉදිරියට හැකි පමණට එබඳු කුසල් කරගන්නට තමා ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ කොහොමද, පසුබිම හදාගන්නේ කොහොමද කියලා සක්‍රිය වීමයි අවශ්‍ය වෙන්නෙ. ඉතින් ඒක තමයි බුදුදහමේ පෙන්නා දෙන ක්‍රමය.

දැව් තැවෙන සිත් නිව් පහන් වෙන දිනක් උදාවේවා. ඒ තමයි අපි අද පටන් පතන එකම පැතුම. හේතුව ඔබ සිදු කල අකුසලය ගැන හෝ සිදුකරන්නට නොහැකි වුනු කුසල කර්මය ගැන පසුතැවෙනවා නම් ඔබ තවදුරටත්, වැඩිදුරටත් කරගන්නේ පව් රැස් කරගැනීමක්. ඉතින් අපේ හාමුදුරුවනේ අද දවස පුරාවට අපි පුරා හෝරාවකට ආසන්න කාලයක් මේ පිළිබඳව කතා කලා. පසුතැවීම, පශ්චත්තාපය, කුක්කුච්චය කියන කාරණාව. ඉතින් අද දවසේ අපිට ලැබී තියෙන කාලසීමාව අප ඉක්මවා යනවා. ඉතින් ඒ නිසා විටෙක දැන් ඒ බව කීවිටත් ඔබට පසුතැවීමක් හිතට එන්න පුලුවන්. නමුත් එය අකුසලයක් වනවා. ඒ නිසා පසුතැවෙන්නට එපා, යළිත් අප මිළඟ සතියේත් තව දහම් කරුණු ඔස්සේ වැඩිදුරටත්, තවදුරටත් කතා කරන්නට සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන්නට ඔබහමුවට එන්නට සූදානම් වෙනවා. ඒ මන්නෙත් අද දවසේත් සුපුරුදු විලසට අප ඉතාමත්ම ගෞරවණීය විලසට නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවන්න වෙනවා, අද දවසේත් අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් රට කෙරෙහි ගම කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් සදහම් දෙසුමට මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනු ගෞරවණීය ස්වාමීන් වහන්සේ අතිපූජනීය ආචාර්ය කුකුල්පනේ සුද්දස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට. අපේ හාමුදුරුවනේ ෙබොහොමත්ම පින් ඔබවහන්සේට අපත් සමඟින් සම්බන්ධ වුනාට. අද දවසේත් මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනාට. ඉතින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහනට බැතිබර අනුග්‍රහය ගෙනා සියලුම අනුග්‍රාහකියන්ට ස්තූතිවන්න වෙනවා. සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ සභාපතිතුමන් ඇතුළු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය අපි ඉතාමත් ගෞරවයෙන් සිහිපත්

කරනවා. ඒ වගේමයි ඔබට මේ වැඩසටහන සියැස සිටියුබ් නාලිකාව ඔස්සේ තරඹන්නටත් හැකි බව යළිත් මතක් කරමින් වැඩසටහන අදට මෙලෙසට නිමාවට පත්කරනවා. සමූහගීතා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබට රටට යහපතක්ම වේවා !

<https://www.youtube.com/watch?v=q8Qx4WYRfoM>

24 - සුගත පද විවරණ

ආයුබෝ වේවා, යහපතක්ම වේවා සියැස සියැසින් තරඹන ප්‍රේක්ෂක ඔබ සියලුමදෙනාට. අදත් අප සූදානම් වෙනවා ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ වැඩසටහනට මෙලෙසින් ආරම්භය ලබාගන්නට. අද දවසේත් මේ වැඩසටහනේ ප්‍රධාන අනුශාසකත්වය ප්‍රධාන සම්පත් දායකත්වය දරන්නේ නම කියන්නට අවසරයි, මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නටත් අපිට මෙලෙසින් අවසරයි, අනිපූජනීය ආචාර්ය කුකුල්පතේ සුදස්සි ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අපේ හාමුදුරුවනේ හදවතින්ම නැගෙන සාදු නාද හඬින් ඔබවහන්සේ මෙලෙසින් අප මැදිරි පරිශ්‍රයට පිළිගන්නවා. ඒ වගේමයි හැමදාමත් වගේ අද දවසේත් අද වැඩසටහන ආරම්භයේදීම සිහිපත් කරනවා සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපතිතුමන් පී.කේ.යූ. අධිකාරම් මැතිතුමන්, එම මැතිණිය කාන්ති අධිකාරම් මැතිනිය, පරිපාලන අධ්‍යක්ෂතුමන් සදරුවන් අධිකාරම් මැතිතුමන් ඇතුලු වැඩසටහනේ නිෂ්පාදක තුමන්, ඒ වගේම සියලුම කාර්ය මණ්ඩලය. ඔවුන් තමයි අද දවසේත් අපිට මේ වැඩසටහන වෙනුවෙන් සිය ආශිර්වාදය, අනුශාසකත්වය තිළිණ කරන්නේ. ඉතින් ඒ සියලුම දෙනා සිහිපත් කරමින් අද දවසේත් අපි අපේ වැඩසටහනට එකතු වෙනවා. ඉතින් මේ වැඩසටහනේදී අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ මහාචාර්ය රේරුකානේ චන්දවිමල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ පන්තිදෙන් රචනා වුණු මෙන්න මේ ධර්ම පූජ්‍යකය, වඤ්චක ධර්ම සහ චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම මෙන්න මේ ධර්ම ග්‍රන්ථයයි අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කලේ. මේ වන විට එකට එක දිගට, එකපෙළට වැඩසටහන් ගණනාවක් ඔස්සේ මෙහි තිබුණු තේමාවන් පිළිවෙලට හරි විදියට සමාජයට අවැසි කරන ආදර්ශ සපයමින් සාකච්ඡාවට බඳුන් කලා. අපේ හාමුදුරුවනේ අද අපි තරමක් ඔබවහන්සේලාට නම්

හොඳින් හුරුපුරුදු නමුත් ගිහි පාර්ශ්වය විදියට අපිට එතරම් දුරට මේ වචන වල හුරුපුරුදු ගතියක් නැති නුහුරු, නුපුරුදු, ආගන්තුක වචන කීපයක් තේමාව බවට පත්කරගන්නවා. හාමුදුරුවනේ අහිරිකය සහ අතොත්තප්පය කියන කාරණා ද්විත්වය. ඉතින් මේ කාරණා දහමට අනුව විග්‍රහ කරගන්නේ කොහොමද, අපි මේ තත්වය පැහැදිලි කරගන්නේ කොහොමද කියන තැනින් අපේ දහම් සාකච්ඡාව ආරම්භ කරමු.

තෙරුවන් සරණයි හැමදෙනාටම. අද දවසේ අපි මේ සාකච්ඡාවේදී ගෙනාත් මහත්මයා සිහිපත් කලා වගේ අර කටට එව්වර තරමක් හුරු පුරුදු නැතිවුනාට ඇත්තටම දන්නා කාරණා දෙකක් තමයි මේ කතා කරන්නට යන්න. දැන් හිරිඔත්තප්ප කියන කරුණු දෙක අපට පුරුදුයි. හිරිඔත්තප්ප කියලා කියන්නේ ලැජ්ජාභය. අපි සිංහලෙන් කියනවා නම් ලැජ්ජා භය. පාලියෙන් කියනවා නම් හිරිඔත්තප්ප කියලා කියන්නේ. එතකොට අහිරික අතොත්තප්ප කියලා කියන්නේ එහි විරුද්ධාර්ථය. ඒ කියන්නේ ලැජ්ජා භය නැතිකම. අර ජනවහරේ කියන්නේ ලැජ්ජාභය නැතිකම මහමුදලිකමටත් වඩා ලොකුයි කියලා. එතකොට ඒ වගේ ලැජ්ජාභය නැතිකම ඕනම පාපයක් ඕනම අපරාධයක් කරන්නට හේතුවෙනවා. ලැජ්ජාභය කියන කරුණු දෙක නිවන් දකින තෙක්, අර්හත්වය දක්වාම ගුණදහම් මාර්ගයට පාදක වෙනවා, පදනම වෙනවා කියන එක බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. හැබැයි ලැජ්ජාභය කියලා කියනකොට ඒ සිංහල වචන දෙකේ අර්ථය අද ගොඩාක් දෙනා නිවැරදිව ගන්නා බවක් පෙනෙන්නේ නෑ. ඒ කියන්නේ හිරිඔත්තප්ප කියන පාලි වචනයෙන් කියන සැබෑ අර්ථය ලැජ්ජාභය කියන වචන දෙකෙන් හුඟක් දෙනා ගන්නට සමත් වෙන්නේ නෑ. ඒකට හේතුව තමයි හරිඔත්තප්ප කියලා කියන්නේ පව් කිරීමට ඇති ලැජ්ජාව සහ පව් කිරීමට ඇති භය. ඒ කියන්නේ පාපයට, පාපය පිළිබඳව හැකිලෙන ගතිය තමයි හිරි කියලා කියන්නේ. පාපය කරන්නට තරම් නිර්භීත බවක් නැතිකම තමයි ඔත්තප්ප කියලා කියන්නේ. අර පාපයෙහිදී හැකිලෙන ගතියත්, පාපය කරන්නට තරම් කායික මානසික ධෛර්යයක් අත්තොවන ගතිය තමයි ඔත්තප්ප. එතකොට මෙන්න මේ හිරිය සහ ඔත්තප්පය විසින් තමයි පාපයෙන් අපිව වළක්වන්නේ. අකුසලයෙන් වළක්වන්නේ. දැන් ලැජ්ජාභය කියලා කිව්වහම ඒකෙන් ඔය අදහස් දෙක තමයි එන්නේ. නමුත් අද ගොඩාක් දෙනා ලැජ්ජා කියලා කියන්නේ පාපය කරන්නට හැකිලෙන ගතිය නෙවෙයි. අද ගොඩාක් දෙනාගේ ලැජ්ජාව කියලා කියන්නේ කරපු පාපය හෙළිවෙනවාට කැමැති නැතිකම. ඒකට තමයි ලැජ්ජා වෙන්නේ. ඊළඟට හොඳ ගුණධර්ම පුහුණු කරන්නට තියෙන මැලි ගතිය. ඒක තමයි ලැජ්ජාව කියන්නේ අද. ඒ කියන්නේ තමන් සිල්

ගන්න කෙනෙක් හැටියට, ගුණදහම් වඩන කෙනෙක් හැටියට, ප්‍රතිපත්තිගරුක කෙනෙක් හැටියට, සමහර විට බෞද්ධයෙක් හැටියට එහෙම අන් අය ඉදිරියේ පෙනී හිටින්න පොඩ්ඩක් මැලිවෙනවා. මට ලැජ්ජා හිතූනා එතනදි. එහෙම කියලා තමයි කියන්නේ. එතකොට ඒක ලැජ්ජාව නෙවෙයි. එතන නියෙන්න ද්වේශ මූලික සිතුවිල්ලක්. ඊළඟට තමන්ගේ ගේදොර එව්වර වත්පොහොසත්කම් නැතිකම, ඒ මිල මුදල් අඩුපාඩු කම, අඳුම් පැළඳුම් ලස්සන නැතිකම, හැඩරුව නැතිකම මේවා පිළිබඳව තමන්ට කුසලතාවයන් නැතිකම සහ ධන සම්පත් ආදියෙන් තමන්ගේ නියෙන අඩුව ඒක පිළිබඳව ලැජ්ජා වෙනවා. එතකොට එතන නියෙන්න හීනමානය. ඒක මේ කියන හිරිඔත්තප්ප කියන කතාව නෙවෙයි. ඒ නිසා ලැජ්ජාව කියලා කියනකොට ගොඩාක් දෙනා අද හඳුනාගන්නේ එක්කො ඔය කියන හීනමානය, එහෙම නැත්නම් සියුම් ද්වේෂය, එතකොට එබඳු කරුණු තමයි අද ගොඩාක් දෙනා ලැජ්ජාව හැටියට හඳුනාගන්නේ. ඊටපස්සෙ භය කියලා කිව්වහම පාපයට ධෛර්යමත් නොවෙන ගතිය තමයි ඔත්තප්ප කියලා කියන්නේ. හැබැයි අද හුඟක් දෙනා භය හැටියට හඳුනාගන්නේ බියවීම. දැන් සංසාර භය, සංසාර භය කිව්වහම සසරට භය වෙනවා. භය වීම අකුසලයක්. භයවීම ද්වේෂමූලික සිතක්. අපි ද්වේෂය ගැන කතා කරනකොට ගෙහාන් මහත්මයාට මතක ඇති කෝපය, ද්වේෂය, භීතිය, ගෝකය, පසුතැවීම මේ ඔක්කොම ද්වේෂමූලික සිත්. එතකොට භීතිය කියන්නේත් භය කියන්නේත් ද්වේෂ මූලිකයි. හැබැයි මේ ඔත්තප්ප කියලා කියන්නේ ද්වේෂමූලික මනෝභාවයක් නෙවෙයි. ඒක කුසල මූලයක්. ඒ නිසා හිරිඔත්තප්ප කියලා කියන්නේ අපේ සිත පාපයෙන් වළක්වන කුසල් සිත් වල පමණක්ම යෙදෙන කුසල චෛතසික දෙකක්. ඒවා සෝබනසාධාරණ චෛතසික. සෝබනසාධාරණ කියලා කියන්නේ සියලුම කුසල් සිත්වල යෙදෙන චෛතසික. හිරිඔත්තප්ප අකුසල් වල යෙදෙත් නෑ හැබැයි අද හුඟක් දෙනා ඒ ලැජ්ජාභය කියලා හඳුනාගන්නා දෙක අර නිවැරදි මූලයෙන් ඔබ්බට ගිහිල්ලා අකුසල ධර්ම දෙකක් හැටියට තමයි හුඟක් දෙනාගේ මනසේ ලැජ්ජාභය ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. ඒ නිසා අපි තේරුම් ගන්නට ඕන, ඒ නිසා අපි හඳුනාගන්නට ඕන භය කියලා කිව්වහම එතන බියපත්වීම නම් අදහස් කරන්නේ, ඒක කුසල මූලයක් නෙවෙයි, ඒක අකුසලයක්. මෙතන මේ ඔත්තප්ප කියලා කියන්නේ අකුසලයට ධෛර්යමත් නොවීම, එහෙම නැත්නම් බිය දැකීම. දැන් සංසාරයට බියපත්වෙනවා කියන එක නෙවෙයි, සසර භය දැකීම, එතන ප්‍රඥාව. මේ සසර ගමන අතිශයින් භයංකරයි. මේක දිගින් දිගට, දිගින් දිගට ගියොත් අනතුරුදායකයි, මේ සංස්කාර ධර්මයන් ඒ

විදියට ඕනම තත්වයක උස් පහත් වෙමින් වෙනස් වෙන්නට පුළුවන්, අකුසල් සිද්ධ වෙන්නට පුළුවන් කියලා මේ තත්වය නුවණින් දැකීම තමයි සංසාර භය කියලා කියන්නේ. - දැන් භාමුදුරුවන් පැහැදිලි කරන්නේ භය වීම සහ භය දැකීම. දෙකක්. - භය දකිනවා කියන්නේ නුවණ. භය වෙනවා කියන්නේ ද්වේෂය. දැන් උදාහරණයක් අපි ගත්තොත් මෙහෙම, දැන් ඔන්න සර්ප විෂ විද්‍යාව පිළිබඳව හොඳට හදාරපු වෛද්‍යවරයෙක් සහ සර්ප විෂ පිළිබඳව යම් ප්‍රමාණයකට දන්න අහලා තියෙන සාමාන්‍ය ගැමියෙක්. මේ දෙදෙනා සමඟ ගමනක් යනකොට සර්පයෙක් මුණගැහුනොත් විෂඝෝර සර්පයෙක් මුණගැහුනොත් අර වෛද්‍යවරයා ඒ සර්පයාගේ බිය දකිනවා. අර ගැමියා සර්පයාට භය වෙනවා. එතකොට ඇයිද ගැමියා සර්පයාට භය වෙන්නේ. මූ මහා මාරාන්තික විෂ සහිත සර්පයෙක් කියලා ඔහු අහලා තියෙනවා, දැනගෙන තියෙනවා. හැබැයි ඒකෙන් මිදෙන ක්‍රමයක් ඔහු දන්නේ නෑ. හැබැයි වෛද්‍යවරයා මේ සතා අධික මාරාන්තික විෂ සහිත සර්පයෙක් කියලා දන්නවා. දුෂ්ඨ කලොත් සැණෙකින් මිය යනවා කියලා දන්නවා. උගේ විෂ වේගය අඩු වැඩි වන හැටි දන්නවා. උහ කොහොමද මනුෂ්‍යයාට එරෙහිව දුෂ්ට කරන්න පෙළඹෙන්නේ කියලා දන්නවා. එහෙම දුෂ්ට කලොත් මොකක්ද කරන්න ඕන කියලා දන්නවා. එතකොට ඒ ටික සියල්ලම දන්න නිසා අර වෛද්‍යවරයා බියපත් වෙන්නේ නෑ. හැබැයි අර ගැමියාටත් වඩා හොඳින් බිය දකිනවා. එතන තියෙන්නේ ප්‍රඥාව. ගැමියා තුළ තියෙන්නේ බියපත් වෙලා නැතිගෙන ඔහු වික්ෂිප්ත වෙනවා. එතකොට බියපත් වෙච්චි ගමන්, එක්කො තමන්ට අනර්ථයක් එක්කො අනුන්ට අනර්ථයක්. අර ගැමියා බියපත් වෙච්චි ගමන් එක්කො පොල්ලක් අරන් අර සතා මරන්න හදනවා, නැත්නම් තමන් දුවන්න ගිහිල්ලා පය පැකිලිලා වැටිලා අර සර්පයා දුෂ්ට කරනවා සමහර වෙලාවට. එතකොට බියපත් වෙච්චි ගමන් ඒකෙන් තමන්ටත් අනුන්ටත් අනර්ථයක් සිද්ධ වෙනවා. දැන් වෛද්‍යවරයා බිය දකිනකොට තමන් අනතුරු කරගන්නේත් නෑ. කවදාවත් සතා මරන්නට ක්‍රියාත්මක වෙන්නේත් නෑ. සර්ප විෂ වෛද්‍යවරයෙක් සතෙක් මරන්න ක්‍රියාත්මක වෙන්නැත. අද මේ බටහිර වෛද්‍ය ක්‍රමයට සතෙක් දුෂ්ට කලොත් මරලා අරන් එන්න කියලා කීව්වට, හෙළ වෙදකමේ ආයුර්වේදයේ කවදාවත් එහෙම සිරිතක් නෑ. සතා දුෂ්ට කලා වුනත් උහව මරන්නට ක්‍රියාත්මක වෙන අවස්ථා බොහොම අවමයි. මොකද දුෂ්ට කලේ නැත්නම් කොහොමත් උහ මරන්නට ක්‍රියාත්මක වෙන්නෑ. මොකද ඒ සතන් මේ පරිසරයේ ඉන්නට ඕන තවත් එක ජීවියෙක්, තවත් එක සම්පතක් හැටියටයි දකින්නේ. ඉතින් ඒ නිසා එතනදී අර විෂ වෛද්‍යවරයා තුළ ඇතිවෙන්නේ ප්‍රඥාවක්, ගැමියා තුළ ඇතිවෙන්නේ ද්වේෂ මූලික සිතක්.

අන්න ඒ වගේ තමයි බියවෙනවා කියලා කියන්නෙ අර ගැමියාගේ ස්වභාවය. බිය දකිනවා කියලා කියන්නෙ වෛද්‍යවරයාගේ ස්වභාවය. එතන ප්‍රඥාවයි ජනිත වෙන්නෙ. ඒ නිසා අපි මූලික වශයෙන් තේරුම් ගන්නට ඕන හිරිඔත්තප්ප කියලා කියන්නෙ පාපය සම්බන්ධව හැකිලෙන ගතිය, පාපයෙහි අතර්ථය දකින ගතිය. මේ පාපය මෙව්වර අතර්ථකාරීයි. මේකෙන් මෙව්වර හානියක් සිද්ධ වෙනවා. මේ පාපය කරන මොහොතේත් තමන්ට තමන්ටත් අනුන්ටත් අතර්ථය. කියන්නෙ සතෙක් මරනකොට තමන්ගේ මනසේ අකුසල් සිතක් ඇතිවෙනවා, මැරෙන සතාටත් හානියක්. ඊටපස්සෙ ඒ අකුසල් වල විපාක දෙනකොට තමන්ටත් හානියක් ඒ විපාක දෙන්නට ක්‍රියාත්මක වෙන පුද්ගලයාටත් හානියක්. දැන් මුගලන් හාමුදුරුවන්ට හොරු තලනකොට උන්වහන්සේගේ කර්ම විපාක දුන්නා, උන්වහන්සේටත් හානියක්. තලපු හොරුන්ටත් හානියක්. එතකොට අකුසලය කරගන්න මොහොතේ තමන්ට අනුන්ට අතර්ථයක්, විපාක දෙන මොහොතේ තමන්ටත් අනුන්ටත් අතර්ථයක්. අන්න ඒ කාරණය නුවණින් දැකලා ඒ පාපය කරන්නට කායික මානසික ධෛර්යයක් ඇතිනොවන ගතිය තමයි ඔත්තප්පය කියලා ගන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා හිරිඔත්තප්ප කියලා කියන්නෙ පව්කම් වලින් වළකින්නට උදව්වන කුසල මූලික ගුණාංග දෙකක්. කුසල මූලික චෛතසික දෙකක්. ලැජ්ජා භය කියන දෙකෙන් ඇත්තටම අදහස් කරන්නෙත් ඒකම තමයි. නමුත් ලැජ්ජා භය කිව්වහම අද සමාජය විසින් හඳුනාගෙන තියෙන්නෙ ඊට වඩා ලාමක ස්වභාවයක්. ඒ කාරණය අපි මූලිකව තේරුම් ගන්න ඕන. එතකොට දැන් මෙනත මේ අහිරික අනොත්තප්ප කියලා කියන්නෙ ඔන්න ඔය කියන පාපයට හැකිලෙන ගතිය සහ අධෛර්යමත් වෙන ගතියට ප්‍රතිවිරුද්ධ ධර්මය. ඒ කියන්නෙ පාපයට හැකිලෙන්නෙ නෑ. පාපයට අධෛර්යමත් වෙන්නෑ, ධෛර්යමත්ව ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට ලැජ්ජා භය නැති කම. පව් කරන්නට ලැජ්ජා භය නැති කම තමයි අහිරික සහ අනොත්තප්පය කියලා හඳුන්වන්නෙ.

අපේ හාමුදුරුවනේ දැන් මිලඟ කාරණාවට අපි තවදුරටත් මේ සාකච්ඡාව ඉදිරියට අරන් ගියොත් අපි කතා කරන වඤ්චක ධර්ම වලට අනුවෙන විවිධාකාර ක්‍රමවේද කිහිපයක් මෙනතදි කතා කරනවා. එතකොට පළවෙනියෙන්ම අපිට හම්බෙනවා මේ පරාක්‍රමයේ වේශයෙන් වඤ්චක අහිරික අනොත්තප්පය කියන කාරණය. එතකොට මෙනතදි හාමුදුරුවනේ කොහොමද මේ තත්වය පැහැදිලි කරගන්නෙ තවදුරටත්.

දැන් අපි ඒක මහානායක හාමුදුරුවො මෙහිදී පැහැදිලි කරන ආකාරයත් ගමු. 'වීර්යයට හෙවත් නොපසුබස්නා බවට පරාක්‍රමයැයි කියනු ලැබේ. බොහෝ

දෙනෙක් ඇති තැනකදී යම්කිසි පාප ක්‍රියාවක් කෙරුමට අත්‍යයන් ලැජ්ජාවෙන් හා බියෙන් පසුබස්නා කල්හි සමහර විට කෙනෙක්ගේ සිතේ අහිරික අනොත්තප්පය පරාක්‍රමයේ වේශයෙන් පහළ වෙති. හේ මහත් දස්කමක් කරන ලීලාවෙන් අත්‍යයන් නොකරන ඒ පාප ක්‍රියාව කරන්නේය.' දැන් හුඟාක් වෙලාවට මේ පරාක්‍රමයේ වේශයෙන් අහිරික අනොත්තප්පය මතු වෙන්නේ නව පිරිසකට ප්‍රදර්ශනය වෙන අවස්ථාවක. දැන් පාපය අතින් අය පව් කරනවා, අතින් අය දකින්නැති තැන් වලදී තමන් හුදෙකලාවේ පාපය කරලා ඒක වහගන්න උත්සාහ කරනවා. එළිවෙන්න ඉඩ තියත් නෑ. ඒක එළිවෙනවාට තමයි භය. නැති තැන පව්කම් කරනවා. ඇති තැනත් පව්කම් කරන්නට පෙළඹෙනවා, මේ පරාක්‍රමයේ වේශයෙන් අහිරික අනොත්තප්පය මතුවුනාම. ඒ කියන්නේ පාපයට තියෙන ලැජ්ජා භය යටපත් වෙලා ඒක තමන් තුළ තියෙන වීරකමක් හැටියට මතුවෙන්නට ගන්නවා. එතකොට ඒ වීරකම පෙන්නන්නට පුළුවන් වෙන්නේ අතින් අය ඉන්න තැනදිනේ. දැන් ඔය අපිට ජේතවානේ පහුගිය කාලේ වුනත් අපේ රටේ දැන් ඔය අරගල ආදී ඒ ඒ හැමතැනකදීම වැඩි පිරිසක් ඉන්න තැන්වල අපිට පෙනෙනවා සමහරු අර සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයෙක් තුළ තිබිය යුතු සංයමය, දමනය නැති කරගෙන අතින් කවුරුවත් කරන්නැති නිකං බරපතල විකෘති දේවල් කරන්නට ඉදිරිපත් වෙනවා. එතකොට සමාජයේ යම්කිසි දෝෂයක් තියෙනවා නම් ඒ දෝෂය දුරු කරන්නට තමන් කණ්ඩායමක් හැටියට ඉදිරිපත් වෙලා ඒ විරෝධතාවය දක්වන එක වෙනම කාරණයක්. ඒක අපිට වැරදියි කියලා කියන්න පුළුවන්කමක් නෑ. නමුත් ඒ විරෝධතාවය දක්වන්නට ගිහිල්ලා නිකං තමන්ගේ මනුස්සකම් නැති කරගෙන, තමන්ගේ සත්පුරුෂකම් නැති කරගෙන, පවතින සදාචාර සම්පන්න සීමාවන් ඉක්මවා යන්නේ කුමක් නිසාද එතනදී ඒ පුද්ගලයාගේ අර පරාක්‍රමයේ වේශයෙන් මතුවෙන ලැජ්ජා භය නැති කම. එතකොට අතින් අය ඉදිරියේ තමන් දක්ෂයෙක් හැටියට, තමන් විශේෂ පුද්ගලයෙක් හැටියට පෙනී සිටිනවා. දැන් සමහර වෙලාවට අපි දකිනවා හුඟාක් පිරිස ඉන්නකොට ඒ අයට ජේතන මට මත්පැන් බෝතලයක් වුනත් ඕන නම් බොන්න පුළුවන්. එතකොට මත්පැන් බෝතලයක් බීලත් මට වෙර් වෙන්නැතිව කෙලින් ඉන්න පුළුවන්. එහෙමනම් දැන් ඒක පෙන්නන්න එතන අතින් අය ඉදිරියේ වෙන වෙලාවට මත්පැන් බෝතලයක් බොන් නෑ. හැබැයි පිරිස ඉන්නකොට ඒ අය ඉදිරියේ මත්පැන් බෝතලයක් බොන්න උත්සාහ කරනවා. සමහරවිට ඒකත් මදි කියලා පෙන්නන්න පුළුවන්. ඊටපස්සේ දැන් සත්තු මරන්න පෙළඹෙනකොටත් එහෙමයි. මට ඕන නම් මේ විදියට ඉලක්කයටම වෙඩි තියන්න පුළුවන්. අතින් අයට එහෙම කරන්න බෑ.

එතකොට මම නිකං වනලා වෙඩි තිබ්බත් එකෙක් පනබුවෙනවා, එහෙම තමයි හිතන්නෙ. එතකොට දැන් මේ කරන්නෙ පාපයක්, අකුසලයක් කියලා එහෙම සංඥාවක් නෑ ඒ පුද්ගලයා අනිත් අය ඉදිරියේ තමන්ගේ හැකියාව දක්ෂතාවය ප්‍රදර්ශනය කරන්න පව්කම් කරනවා. හැබැයි ඒ පාපකර්මය ඒ මොකක් නිසාද ඒ පාපකර්මයට පෙළඹෙන්නේ, ඒ පාපය පිළිබඳව ඇතිවිය යුතු ලැජ්ජා භය ඒ පුද්ගලයාගේ මනසේ ඇතිවෙන්නෑ හැබැයි මේ ඇතිවෙන්නෙ දුර්වලකමක් කියන එක ඔහුට වැටහෙන්නෙ නෑ. කුමක් නිසාද, අර වැඩි පිරිසක් ඉදිරියේ තමන්ව ප්‍රදර්ශනය කරගන්නට, ප්‍රදර්ශන කාමය, ඒ කියන්නෙ මම හැකියාව ඇති කෙනෙක්, මං දක්ෂතාව ඇති කෙනෙක්, මට ඉලක්කයට වෙඩි තියන්න පුළුවන් කෙනෙක්, මට ඕනම සතෙක් මරන්න පුළුවන් කෙනෙක්, අපි ඒවට පසුබාන්නෑ මට ඕන තරම් මත්පැන් බොන්න පුළුවන් කෙනෙක්, ඕන තරම් පව්කම් කරන්න පුළුවන් කෙනෙක් කියන හැටියට අර බොහෝ දෙනා බියපත් වෙන, බොහෝ දෙනා පසුබාන අවස්තාවේදීත් තමන් ධෛර්යමත් වීදියට ඉදිරිපත් වෙන්නට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට ඒ ලැජ්ජා භය අර පරාක්‍රමයේ ස්වරූපයෙන් මතු වෙන ආකාරය.

අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් තවදුරටත් මේ ගැන කතා කලොත් දැන් පරාක්‍රමයේ වේශයෙන් ධීර ස්වරූපයක් මවාගෙන පව්කම් කරන්නට උත්සාහ කරනවා. දැන් ඊළඟ කාරණාවත් සමාන නිසා මං හිතුවා ඊළඟ මාතෘකාවත් මේ ඔස්සේම සාකච්ඡා කරන්න. ධෛර්යයේ වේශයෙන්, පුද්ගලාකාර උත්සාහයක් දරනවා පව්කම් කරන්න. භාමුදුරුවනේ මේ තත්වය කොහොමද ධර්මයේ පැහැදිලි වෙන්නෙ?

ඔව්, ඒක නායක භාමුදුරුවො පැහැදිලි කරනවා මෙන්න මේ වීදියට. 'යම්කිසි පාපක්‍රියාවක ඇලී සිටින්නෙකුට එයින් දුරුවන ලෙස හිතවතුන් විසින් අනුශාසනා කරන අවස්ථාවලදී ද, මව්පිය ගුරුවර ආදීන් විසින් තර්ජනය කරන අවස්ථා වලදී ද සමහර විට ඔහුගේ සිත්හි ධෛර්යය වේශයෙන් අහිරික අනොත්තප්පය පහළ වේ. එයින් ඔහු කවුරුන් කුමක් කීවත්, කුමක් කලත් මා කරන දේ එසේම කරමි, එහිම පිහිටා කිසිවෙකුට අවනත නොවී එය කරගෙන යන්නෙමි. මෙබඳු අවස්ථාවලදී අහිරික අනොත්තප්පයන් ධෛර්යයේ වේශයෙන් පැමිණෙනුයේ ස්වභාවයෙන් ධෛර්යය හීන වූවන්ටය. ස්වභාවයෙන් ධෛර්යය ඇති තැනැත්තා කෙරෙහින් මෙබඳු අවස්ථා වලදී ධෛර්යයම ක්‍රියා කරන්නේය. අහිරික අනොත්තප්පයන් බල ධර්මයන්ට ඇතුළු කොට වදාළා තිබෙන්නේද ඒවායේ ඇති ධෛර්යය පරාක්‍රම ප්‍රතිරූපකත්වය නිසා බව සිතිය හැකිය.' එතකොට ගෙනාන් මහත්මයා අපි

පසුගිය මුල් වැඩසටහන් වලින් කතා කලා සමහර විට ද්වේෂය මතුවෙනවා අනික් කවුරු මොනවා කිව්වත් මං මගේ වැඩේ නවත්වන් නෑ මං ඒක කරගෙන යනවා කියන විරෝධතාවය මතුවෙනවා. දැන් මෙනෙත්තේ නියෙන්නෙ ඒ අහිරික අනොත්තප්ප දෙක අන්න ඒ විදියට ධෛර්යය විදියට මතුවෙනවා. ඒ කියන්නෙ කවුරු කොහොම කිව්වත් මං කරන වැඩේ මම නවත්වන් නෑ එහෙම ලේසියෙන් පහසුවෙන් එහෙම පටන් ගත්තු වැඩක් අතාරින කෙනෙක් නෙවෙයි. ඔය එක එක්කෙනා මොන කතන්දර කිව්වා වුනත් ඒ මොන බාධක ආවා වුනත් ඒ සියලු අභියෝග දරාගෙන මං පටන් ගත්තු වැඩේ මං ඉවර කරලා තමයි නවතින්නෙ. අන්න ඒ විදියට ඒ තැනැත්තා එන්න එන්නම දඩබ්බර වෙනවා, ඒකට කියන්න නියෙන වචනය ඒක තමයි. එන්න එන්න දඩබ්බර වෙනවා, අර අනිත් අය අවවාද කරන්න උපදෙස් දෙන්න එපා කියන්න එපා කියන්න ඔහු තුළ එක්තරා ධෛර්යයක ස්වරූපයෙන් අර පාපයට නියෙන ලැජ්ජා භය නැති කම වර්ධනය වෙනවා. ඉතින් ඒක ඇත්තටම ද්වේෂයත් එක්කලාම තමයි සිද්ධ වෙන්නෙ. එතකොට එහෙම නැත්නම් අනිත් අය ඉදිරියේ තමන්ගේ හැකියාව ප්‍රදර්ශනය කරන ස්වරූපයෙන් ඒක මතුවෙන්න පුළුවන්. මාන්තය ඒකට ප්‍රධාන හේතුවක් වෙනවා. එතකොට මම කොහොම කිව්වත් එහෙම පල්ලෙහාට වැටෙන්නෑ මම නිකං දෙවෙනි තැනට වැටෙන්නෑ. අනිත් අය දෙන උපදේශයක්, එහෙම නැත්නම් අනිත් අයගේ බාධා කිරීම හේතුකොටගෙන මම වැටෙන කෙනෙක් නෙවෙයි කියලා ඔහුට පෙන්නන්න ඕන වෙනවා. ඉතින් ධෛර්යය වීර්යය පරාක්‍රමය කියන එක උසස් ගුණයක්. හැබැයි අර පාපය සම්බන්ධව ඒක ගුණයක් හැටියට මතුවෙන්නේ අනිත් අය එහෙම එපා කියන්න කියන්න ඔහුගේ අර ඒ පිළිබඳව නියෙන අභිමානය වැඩෙන්නට ගන්නවා. දැන් මේක හරියට අර ද්වේෂ භක්ෂක යක්ෂයින් වගේ. ඒ කියන්නේ සමහර යක්ෂයින් ඉන්නවා ඒ ගොල්ලන්ගේ ආහාරය ද්වේෂය. ද්වේෂය වැඩිවෙන්න වැඩිවෙන්න ඒ ගොල්ලො බලවත් වෙනවා. ශක්තිමත් වෙනවා. දැන් එක අවස්ථාවක ඒ විදියේ යක්ෂයෙක් ගිහිල්ලා සකු දේවේන්ද්‍රයාගේ පඩුපුල් ආසනයේ වාඩිවෙනවා, සකු දේවේන්ද්‍රයා නැති වෙලාවක. ඊටපස්සෙ අනිත් දෙව්වරු තර්ජනය කරනවා බැණ වදිනවා, මේ සකු දේවේන්ද්‍රයාගේ ආසනයේ කවුද දැන් මේ මිටි නිකං විරූපී පුද්ගලයෙක් තමයි ඇවිදින් වාඩිවෙන්නෙ. ඒ වගේ යක්ෂයෙක් තමයි ඇවිදින් වාඩිවෙන්නෙ. එතකොට අර දෙව්වරු චෝදනා කරනවා. දොස් කියනවා. දොස් කියන්න දොස් කියන්න අරයා හොඳට ලොකු මහත් වෙලා වර්ණවත් වෙලා නෙදවත් වෙලා එන්න එන්න ශක්තිමත් වෙනවා. ඊටපස්සෙ දැන් මේක ගිහිල්ලා කියනවා, සකු දේවේන්ද්‍රයා වෙන

තැනක ඒ වෙලාවේ වෙන වැඩකට බැහැර වෙලා ඉන්නේ. ඊටපස්සෙ දේවතාවෙක් ඉක්මණට ගිහිල්ලා සතු දේවේන්ද්‍රයාට කියනවා මෙන්න මෙහෙම සිද්ධියක්. කියනකොටම සතු දේවේන්ද්‍රයා තේරුම් ගන්නවා මේකයි වෙලා තියෙන්නේ කියලා. ඊටපස්සෙ සතු දේවේන්ද්‍රයා මොකද කරන්නේ ඇත නියාම දණ නමාගෙන හිස නමාගෙන නිදකාණෙනි මම සතු දේවේන්ද්‍රයා කියලා ඉවර වෙලා බොහෝම යටහත් පහත්කම් දක්වාගෙන එනවා. එහෙම යටහත් පහත් වෙන්න වෙන්න අරයාගේ තේජස බැහැලා බැහැලා ආයෙ අර මිටි විරූපී ස්වභාවයට පත්වෙනවා. ඊටපස්සෙ නික්මෙනවා. එතකොට ඒ මොකද වෙන්නේ, ඔහුට අර යටහත් පහත් කම නෙවෙයි ආහාරය වෙන්නේ, ක්‍රෝධය තමයි ආහාරය වෙන්නේ. එතකොට අනිත් අය බනින්න බනින්න ඔහුගේ ක්‍රෝධය තමයි වර්ධනය වෙන්නේ. දැන් එහෙම ස්වරූපය අපි සමහර පුද්ගලයෝ තුලත් දකිනවා. දැන් ඔය අපේ පන්සල කිට්ටුව එක දරුවෙක්, ඒ දරුවා පරවියො අල්ලනවා. එතකොට අම්මා තාත්තා මේකට එපා කියනවා, බනිනවා, කැගහනවා, ගහනවා ඒ එකක්වත් සළකත් නෑ. ඊටපස්සෙ පන්සලේ හාමුදුරුවෝ බොහෝම කරුණා මෙමුත්‍රියෙන් එයාට කතා කරලා කිව්වා. එතකොට ඒ දරුවා මොකක්ද කියලා තියෙන්නේ. හාමුදුරුවෝ හොඳින් කිව්ව නිසා මං මේක නවත්වනවා. නැත්නම් මං නවත්වත් නෑ මේක. එතකොට ඒ කියන්නේ එයාට අර බනින්න බනින්න, දොස් කියන්න කියන්න එයාගේ ධෛර්යය හැටියට තමයි එයා ඒක හිතන්නේ, මේ මොන බාධක ආවත් මේ හැමදෙයක්ම අතරේ මං මගේ වැඩේ කරනවා. අර හිතුවක්කාරකමක් ආරෝපණය කරගන්නවා. දැන් මට මතකයි අපිත් පුංචි කාලෙ අපිත් එහෙම අවස්ථා අත්දැකලා තියෙනවා. ඒ කියන්නේ මොකක්හරි පොඩි වැරද්දක් කලායින් පස්සෙ එහෙම කවුරුහරි බැන්නොත් හරි කැගැහුවොත් හරි අපේ හිතට එක්තරා දඩබ්බර ගතියක් එනවා. ඒ දඩබ්බරකමත් එක්කලා හරි ඔය මොනවා කිව්වත් මං මේක නවත්වත් නෑ. අන්න ඒ මට්ටමට අපේ හිතේ වර්ධනය වෙනවා. හැබැයි ඒ වර්ධනය වෙන හැබෑ ධෛර්යය නෙවෙයි. දැන් නායක හාමුදුරුවෝ මෙතන සිහිපත් කරනවා මේ විදියට අහිරික අනොත්තප්පය ධෛර්යය වේශයෙන් මතු වෙන්නේ හැබෑ ධෛර්යය නැති කෙනා. හැබෑ ධෛර්යය කියන්නේ මොකක්ද, අකුසල් දුරු කරලා කුසල් මතුකරන්නට තියෙන ධෛර්යය. අයහපත දුරු කරලා යහපත ගොඩනගාගන්න තියෙන ධෛර්යය. පාපයෙන් වැළකිලා කුසලය කරන්නට තියෙන ධෛර්යය. ඒක තමයි හැබෑ ධෛර්යය, හැබෑ වීර්යය. එතකොට හැබෑ වීර්යය තියෙන කෙනාට නම් තමන් අනිත් සිද්ධ වෙන දෝෂය තමන්ට ජේනවා. එතකොට ඒ දෝෂය ජේන්නැතිව අනිත්

කෙනාගේ විග්‍රහය, ගර්භාව, අවවාදය, තර්ජනය ඒ සියල්ල ඔස්සේ මම මොනවා කිව්වත්, කවුරු කිව්වත්, මොන බාධක ආවත් මේක නවත්වන්නැ කියන මට්ටමින් ඩේරියය ස්වරූපයෙන් එන්නෙ හැබැ ඩේරියය කුමක්ද කියලා හඳුනාගෙන පුහුණු කරන්නැති කෙනාට.

අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ වැඩිදුරටත් තවදුරටත් බොහෝ කරුණු කාරණා පිළිබඳව කතාකලා. ශක්තිමත් වීම කියන කාරණාවන් එක්ක ඔබ පවට බර වෙන්න පුලුවන්, පිනට භය වෙන්නට පුලුවන්. තවත් විදියකින් ඩේරියය සම්පන්න විදියට කෙනෙක් හිතුවක්කාරයේ තමන්ගේ වැඩ සිද්ධ කරගෙන යන්නට පුලුවන්. නමුත් මේ සියල්ල පසුපස තිබෙන්නේ පවට භය නැතිකම කියන කාරණාව සහ එයට කිසිම ලැජ්ජාශීලී නොවන කාරණාවක් වීම ගැන අප ලැජ්ජා විය යුතුයි. ඒ නිසා මේ කරුණු කාරණා ඔබෙයි මගෙයි හද සන්නානයේ අප කියටවත් හිනාමනා කරන කාරණා නෙවෙයි. මේ කිසිදු විටක අපට හිතන්නටවත් බැරිලෙසකට උත්පාදනය වෙන්නට පුලුවන් කාරණා. ඉතින් ඒ නිසා මේ පිළිබඳවයි අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කලේ. ඉතින් අද දවසේ සුගත පද විවරණ වැඩසටහනේ පළමු විරාමය ලබාගන්න අපි සූදානම් වෙනවා. අපිට අවසර දෙන්න ප්‍රධාන පාලක මැදිරියට යන්න. ගිහිත් ඇවිදිත් අපි සූදානම් නැවතත් මේ පිළිබඳව කතා කරන්නට. විරාමයෙන් අනතුරුව අපි යළිත් සම්බන්ධතාවය ලබාගන්නවා ගුරු වදන් සිසු මුවින් සුසර කෙරෙන සුගත පද විවරණ සදහම් සාකච්ඡාමය වැඩසටහනට. සුපින්වතුනි අපි සාකච්ඡාවට බඳුන් කරමින් සිටියේ විශේෂ කාරණා කීපයක් පිළිබඳව. ඉතින් අද දවසේ අපිට තවත් කොටසකට මේ විරාමයෙන් අනතුරුව යන්නට සූදානම් වෙනවා. ඊට කලින් මට කියමනක් මතක් වුනා, අපි කතාවට කියනවා දොවපු ගමන් කිරි මිදෙන්නෙන් නැහැ කරපු ගමන් පව් පලදෙන්නෙන් නැහැ ඒ නිසා කරන කලට පව් මිහිරිය මිසේ, විදින කලට දුක් දැඩි වෙයි ගිනි සේ. මේ නිසයි අප සසර කතර අතරමග තතර වන්නට පුලුවන් වෙන්නෙ නිවනට යන මග අනුරගන්නට පුලුවන් වෙන්නෙ. ඉතින් ඒ නිසා නිවනට මග අනුරන්නට නෙවෙයි භොයාගන්නටයි බුදු දහමේ අප පාර කියාගත යුතු වන්නෙ. අපේ භාමුදුරුවනේ, දැන් අපි පසුගිය වැඩසටහනින් කතා කලා පවට ඩේරියමත් වෙනවා, නොඑසේ නම් එය වඩාත් ශක්තිමත් වෙලා තමන් වීරයෙකු සේ සිතාගෙන කිසිදු ලැජ්ජාභයක් නැතිව පව් කරනවා කිව්වා ප්‍රසිද්ධියේ, මෙන්න මේ කාරණා වලින් පස්සෙ අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් ඊළඟ කොටසේදී රේරුකානේ චන්දවිමල නායක භාමුදුරුවො පෙන්නා දෙනවා සත්‍යවාදීනා වේශයෙන් මෙන්න මේ වඤ්චක අහිරික

අනොත්තප්පය කියන කාරණාව මතු වෙන්නෙ කොහොමද කියන විදිය. හාමුදුරුවනේ අපි ඒ ගැනත් පැහැදිලි කරගමු.

ඔව් ඇත්තටම දැන් මේ ලැජ්ජාභය නැතිකම ඉතාම සුක්ෂම විදියට මතු වෙන ක්‍රමයක් තමයි මේ සත්‍යවාදී වේශය. ඒ කියන්නෙ තමන් ඇත්ත කතා කරන කෙනෙක්. එතකොට දැන් තමන් දැන දැනම වැරදි කරනවා, පවිකම් කරනවා, ඊටපස්සෙ ඒවා අතින් අයත් එක්කලා කියන්න යනවා, ඇත්ත කියනවා කියන අදහසින්. එතකොට ඒක සැඟවිය යුත්තක් නෙවෙයි, ඒක සඟවනවා නම් අපි නිකං සමාජයට බොරු කරන්න ඕන නෑ වඤ්චා කරන්න ඕන නෑ අපි නිකං දැන් අර සමාජ ව්‍යවහාරයෙන් කියනවා නම් අපි නිකං ඔය දවල් මිගෙල් රූ දැනියෙල් එහෙම නෑ එකක් කියනවා එකක් කරනවා එහෙම නෑ. අපි දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේගේත් තියෙනවානෙ යථාවාදී තථාකාරී ගුණය කියලා. එතකොට අන්න ඒ වගේ ඒ අය හිතාගන්නවා, අපි කරන දේ කියනවා, කියන දේ කරනවා ආයෙ ඇතුලෙ එකයි පිට එකයි නෑ එහෙම තමයි අපි කටයුතු කරන්නෙ, බොහොම අවංකව සත්‍යවාදීව කටයුතු කරනවා වගේ. ඉතින් ඒ සවරූපයෙන් මතු වෙන්න පුළුවන් මේ ලැජ්ජාභය නැතිකම. ඉතින් ඒක නායක හාමුදුරුවො මෙහිදී පැහැදිලි කරනවා. 'ලැජ්ජාව හා බිය නිසා තමන්ගේ පවිකම් සඟවන්නා වූ ජනයාගේ මධ්‍යයෙහි සමහර විට කෙනෙකු කෙරෙහි සත්‍යවාදී වේශයෙන් අහිරික අනොත්තප්පයො පහළ වෙති. ඒවායින් වඤ්චිත තැනැත්තේ සත්‍යවාදීත්වයේ ආකාරයෙන් ලැජ්ජා බිය විරහිතව තමන්ගේ පවිකම් පවසයි'. එතකොට දැන් අපි මුලින්ම සිහිපත් කලා ඇත්තට සැබෑ ලැජ්ජා භය කියලා කියන්නෙ පාපය කරන්නට තියෙන ලැජ්ජා භය. එතකොට අපි ඒ ගැනයි අපි සැලකිලිමත් විය යුත්තේ. ඒ කියන්නෙ අපි පාපයෙන් වළකින්නට තමයි මේ ගුණාංග දෙක අපි පාවිච්චි කළ යුත්තේ. හැබැයි සමහර වෙලාවට අපි හිතමු අපේ අතින් පාපයක් සිද්ධ වුනයි කියලා, සිද්ධ වුනා වුනත් අපි ඒක සමාජයට නොකියා සිටිය යුතු වෙනවා සමහර තැන්වලදී. දැන් තමන්ගේ වරදක් සිද්ධ වුනා නම් ඒක සමාජයට කිව්වට කමක් නැහැ ඒ වරදින් මිදෙන්න තමන්ට උපදේශයක් ගන්න පුළුවන් කෙනෙකුට. ඒ කියන්නෙ මගේ අතින් මෙන්න මෙහෙම වැරද්දක් වුනා, මේවගේ අපරාධයක් මගේ අතින් සිද්ධ වුනා කියලා කීම සුදුසුයි, ගුරුවරයෙක් සමඟ වැඩිහිටියෙක් සමඟ, මව්පියන් සමඟ හෝ ඒක අපිට නිර්ණය කරන්න බෑ පුද්ගලයා අහවලා කියලා. තමන්ට යම්කිසි උපදේශයක් අරගෙන නිවැරදි වෙන්නට පුළුවන් කෙනෙක් එක්කලා තමන්ගේ වරද කිව්වට කමක් නෑ ඒ එක පැත්තක්. දෙවෙනි ක්‍රමය තමයි ඒ කතාව අහගෙන ඉන්න අයට ඒ වරදේ තියෙන ආදීනව පෙන්වලා දීලා වරදින් මුදවා ගන්නට පුළුවන් නම් ඒ අය සමඟ

තමන්ගේ වරද කිව්වට කමක් නෑ. දැන් මේ සාකච්ඡාවේදී වුනත් අපි සමහර වෙලාවට කියන්නෙ මගේ අතින් මෙහෙම වෙලා තියෙනවා කියලා, ඒ වෙලා තියෙනවා කියලා කියන්නෙ අනිත් අය ඒකට පොළඹවන ස්වරූපයෙන් නෙවෙයිනෙ. අපි හැමනිස්සේම කියන්නෙ මටත් මෙහෙම වැරදිලා තියෙනවා, මෙහෙම වෙලා තියෙනවා. හැබැයි මෙන්න මෙහෙම උත්සාහ කලොත් ඒකෙන් මිදෙන්න පුළුවන්. එතකොට අහගෙන ඉන්න කෙනාටත් යම්කිසි චිත්ත ධෛර්යයක් එනවා, එතකොට එහෙමනම් භාමුදුරුවන්ගේ අතින් එහෙම වෙලා තියෙනවා නම්, අපි අතින් එහෙම අඩුපාඩු වෙන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒ අඩුපාඩුව මෙන්න මෙහෙම හදාගන්න පුළුවන්. එතකොට ඒ අයගේ අතින් ඒ විදියට අඩුපාඩු සිද්ධ වෙනකොට ඒ අයට සිහිපත් වෙනවා භාමුදුරුවෝ මෙහෙම කාරණයක් කිව්වා නේද, මෙහෙම වෙනකොට මෙහෙම කරන්න ඕන කියලා. එතකොට තමයි මේක වළක්වගන්න පුළුවන්. එතකොට ඒ අයට යම්කිසි මාර්ගෝපදේශයක් සැකසෙනවා ඒ තුලින්. දැන් අපි නිකමිම මෙහෙම මෙහෙම කරන්න ඕන කියලා කියනවාට වඩා වරදක් වෙච්චි අවස්ථාවක, එතනදි චිත්ත ධෛර්යය ඇති කරගෙන එනනිත් නැගිටපු ආකාරය කියනකොට අර සිදුවීමත් එක්කලා බද්ධ වෙලා ඒ අයට ජීවිතේම කොටසක් බවට ඒක පරිවර්තනය වෙනවා. වඩාත් සමීප වෙනවා, වඩාත් ප්‍රායෝගික වෙනවා. ඉතින් අන්න ඒ විදියට සමාජය පවිකම් වලින් වළක්වා ගැනීමේ උපාය මාර්ගයක් හැටියට අපි, අපි අතින් වෙච්චි වැරදි අඩුපාඩු සමාජය ඉදිරියේ හෙළි කල ඒවා වරදක් නෙවෙයි. හැබැයි අපිට දැනෙනවා නම් ඒ අපේ වරද හෙළි කිරීම නිසා මට වැරද්ද හදාගන්න යම්කිසි සහයෝගයක් ලැබෙන්නෙ නැහැ ඒ වෙනුවට සමාජය තුළ මට යම් යහපතක් කිරීමේ හැකියාව අහිමි වෙනවා. ඒ කියන්නෙ දැන් මගේ වැරද්ද හෙළිවුනාම අන් අය මගේ දිහා අවඥා සහගතව බලනවා. ඒ අවඥා සහගත බැල්ම නිසා මට යම්කිසි හොඳ දෙයක් සමාජගත කරන්න තියෙන අවස්ථාව ඒකෙන් වැළකිලා යනවා. එබඳු අවස්ථාවල තමන්ගේ වරද සැඟවීම සුදුසුයි. ඒ කියන්නෙ සමාජයට වැඩි යහපතක් කිරීම සඳහා, ඒක සමාජගත කිරීමෙන් යහපතක් වෙන්නැහැ කියලා පෙනෙනවා නම් ඒක තමන්ට යහපතක් වෙත් නෑ කියන එක තමන්ට කරන්න පුළුවන් සේවය ඇණහිටිනවා. අනිත් පැත්තෙන් ඒක කියන්න ගියාම අනිත් අය වරදට පෙළඹෙනවා. දැන් හුඟාක් වෙලාවට ඔය සිරගත වුනාම ඒ ගොල්ලො හිරේ ඉඳලා එහෙම නැත්නම් යම්කිසි කාලසීමාවක් ඒ ගොල්ලො හිරගෙදර ඉඳලා ආපහු එතකොට අර හිටපු අහිංසක පුද්ගලයා නෙවෙයි එළියට එන්නෙ. බරපතල වැරදි කරන අපරාධකරුවෙක් හැටියට පරිවර්තනය වෙලා එන්නෙ. ඇයි ඒ? අර ඇතුලේ

ඉන්න තාක් කල් අනිත් අය කරපු වැරදි ඒ ගොල්ලො කතාවෙනවා කරපු විදිය කරපු උපාය මාර්ගය, එතකොට ඒවා අනුවෙන් නැතිව කරපු හැටි, - ප්‍රායෝගික සමාජ දන්නෑ යන්න කලින් අපේ හාමුදුරුවන් තේද - ප්‍රායෝගික සමාජ දන් නෑ. එතකොට අතෙන් ගියාට පස්සෙ අර ඔක්කොගෙන්ම සන්නද්ධ වෙලා තමයි එළියට එන්නෙ. ඊළඟට මත්පැන් බොන අය, මත්කුඩු පාවිච්චි කරන අය ඒ ගොල්ලො හැමතිස්සේම තමන්ගේ දේවල් සමාජගත කිරීමෙන් අනිත් අයට කුතුහලයක් ඇතිවෙනවා මාත් මේක අත්හදා බලන්නට ඕන. සාමාන්‍යකරණයට ලක්වෙනවා. අන්න ඒ විදියට තමන්ගේ වරද සමාජගත කිරීම තුළ අනතුරු දෙකක් වෙනවා. එකක් තමයි තමන්ට සමාජයේ පිළිගත්තු පුද්ගලයෙක් හැටියට සමාජයට යම්කිසි උදව්වක් කරන්න නියෙන ඉඩ අහිමි වෙනවා නම්, ඒ වගේම ඒ වරද සමාජගත වීමෙන් ඒක ව්‍යාප්ත වෙන්නට පසුබිමක් හැදෙනවා නම් එබඳු තැන්වලදී අපි වරද නොකිව යුතුයි. ඒක වඤ්චාවක් නෙවෙයි. ඒක භොරකමක් නෙවෙයි. ඒක කපටිකමක් හෝ අවංකකම නැතිකමක් නෙවෙයි. ඒක ඥාණවත්ත බව. දැන් එක ස්වාමීන් වහන්සේ නමක්, උන්වහන්සේ තරුණ හාමුදුරු නමක්. ඇමරිකාවේ වැඩඉන්නෙ. උන්වහන්සේ අපි සමඟ සිහිපත් කලා, ඇමරිකාවේ භික්ෂූන් වහන්සේලා කියලා නෑ රිය පදවාගෙන යනවානෙ. එතකොට උන්වහන්සේගේ රිය පදවාගෙන යනකොට කොහොමහරි අර මාර්ග සලකුණක් නොසලකා උන්වහන්සේ රිය පදවාගෙන ගිහින් තියෙනවා. ඊටපස්සෙ කෙලින්ම දඩයක් නියම වුනා. එතකොට එහේ නියෙන ස්වභාවය තමයි වැරද්දක් කරපු ගමන් ඒකට ඒ රියදුරු බලපත්‍රය හිමි තැනැත්තාට යම්කිසි නිශ්චිත ලකුණු ප්‍රමාණයක් තියෙනවා, අරකෙන් ලකුණු ප්‍රමාණයක් අඩුවෙනවා. ඊටපස්සෙ ඒක බ්ලැක්මාර්ක් එකක් හැටියට අරකේ සටහන් වෙනවා, රියදුරු බලපත්‍රයේ. එතකොට කොතනකදි හරි රියදුරු බලපත්‍රය ගත්තු ගමන් මෙයා මීට කලින් වැරද්දක් කරලා තියෙන කෙනෙක් කියලා, ඒ රෙකෝඩ් එක ඒකෙ තියෙනවා. එතකොට දැන් හාමුදුරුවන්ට මේකට විරුද්ධව පොලිසියෙන් අල්ලලා ඒකට නඩුවක් දාලා. නඩුව දාලා තිබුනට පස්සෙ එතනදි විනිසුරුවරයා අහලා තියෙනවා, ඔබ මේ වරද පිළිගන්නවාද. එතකොට උන්වහන්සේ කියලා තියෙනවා, ඔව් මං වරද පිළිගන්නවා. හැබැයි මට එක ඉල්ලීමක් කරන්න තියෙනවා. මගේ අනිත් ඒ වැරද්ද වුනා නමයි. හැබැයි මම බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේ නමක් හැටියට බොහෝ දෙනාට අවවාද අනුශාසනා කරන කෙනෙක්. එතකොට මගේ රියදුරු බලපත්‍රයේ මේක රෙකෝඩ් එකක් හැටියට සටහන් වුනොත්, බ්ලැක්මාර්ක් එකක් හැටියට සටහන් වුනොත් මම සමාජයට අනුශාසනා කලාට මමත්

වැරදි කරන කෙනෙක් කියන සංඥාව නමයි සමාජගත වෙන්නේ. ඒක මං මේ කරන සමාජ මෙහෙවර කරගෙන යන්න බාධාවක් වෙනවා. එතකොට මගේ ගැන සමාජයට තියෙන විශ්වාසනීයත්වය, පිළිගැනීම ඒකෙන් කඩවෙනවා. එතකොට මම කරගෙන යන මේ සමාජ මෙහෙවර, සමාජ සුභසාධනය ඉදිරියට කරගෙන යන්න නම් මම කියන වචනය අන් අය විසින් පිළිගත යුතු වෙනවා, මම එහෙම වැරදි කරුවෙක් කියන සංඥාව ඒ අය අතරට නොයා යුතු වෙනවා. අන්න ඒ පදනම මත මම ඉල්ලා සිටිනවා, මේක රෙකෝඩ් එකක් හැටියට මගේ බලපත්‍රයට එකතු කරන්න එපා, බ්ලැක්මාර්ක් එකක් හැටියට එකතු කරන්න එපා, මාව මේකෙන් නිදහස් කරන්න කියලා මම ඉල්ලීමක් කරනවා. එතකොට වැරද්ද මං පිළිගන්නවා. මෙන්න මේ පදනම මත මාව නිදහස් කරන්න. පස්සෙ විනිසුරුවරයා ඒකට ඇහුම්කන් දෙනවා. උන්වහන්සේ සම්පූර්ණයෙන් නිවැරදිකාරයෙක් හැටියට නිදහස් වෙනවා. එතකොට එතනදි විනිසුරුවරයා වැරද්දක් කරලාත් නෑ හාමුදුරුවෝ වැරද්දක් කරලත් නෑ, මේ වඤ්චාවක් කරන්න නෙවෙයිනෙ උන්සාහ කරන්නේ. එතකොට ඒ වැරද්ද නම් වැරද්දමයි, කාටත් නීතිය නීතියමයි හැමෝටම දඬුවම් කරන්න ඕන කියන ඒ පදනමේ හිටියා නම් අර විනිසුරුවරයා අර හාමුදුරුවෝ එතනින් එහාට කරන සමාජ මෙහෙවර කරන්න බැරිවෙනවා. ඒ නිසා නීතිය තියෙන්න මිනිස්සුන්ට දඬුවම් කරන්න නෙවෙයි, මිනිස්සුන්ට හදන්න. දැන් අපේ රටේ හිතාගෙන ඉන්නේ නීතිය තියෙන්නෙ දඬුවම් කරන්න. ඒ නිසා කවුරු වැරදි කලත් දඬුවම් කරන්න ඕන. එතකොට ඒ මිනිස්සුන්ට ආයෙ හැදෙන්න ඉඩක් ද, ඒ මිනිස්සු කරන සේවය, ඒ කනන්දර මොකුත් නෑ, නීතිය නම් නීතිය. ඒක තියෙන්නෙ දඬුවම් කරන්න. එහෙම ආකල්පයක කටයුතු කරන්නේ. ඉතින් ඒ නිසා ඒ වගේ ප්‍රශ්නයක් තමයි මෙතනත් ඇතිවෙන්නේ. අවංක නම් අවංක, ආයෙ දේවල් හංඟන්න බෑ ඒ ඔක්කොම කියන්න ඕන. එතකොට ඒක හරියට නිකං අර නිරුවත් වෙන්නා වගේ වැඩක්. ඒ කියන්නෙ අපිට පුළුවන්කමක් නෑ ආ ඉතින් දැන් මේ අපේ ශරීරයේ තියෙන කොටස් ඔක්කොම දන්නවානෙ, ඉතින් මේක හංඟන්න දෙයක් නෑ, ඕක කවුරුත් දන්නවානෙ කියලා එහෙම ඇඳුම් නොඇඳ ඉන්නට පුළුවන්කමක් නෑ. එතකොට ඇඳුම් අඳිනවා කියන එක වැරද්දක් හෝ වඤ්චාවක් නෙවෙයි. ඒක මේ ලෝකෙට නිකං බොරු කියනවා, රවට්ටනවා, හංඟනවා, එහෙම එකක් නෙවෙයි. එතන තියෙන්නෙ හැදිවිච්ඡි කම. එතන තියෙන්නෙ සදාචාරසම්පන්න කම. අන්න ඒ වගේ අපිට පුළුවන් වෙන්න ඕන අපි සමාජගත කළ යුතු දේ මොකක්ද, නැති දේ මොකක්ද, එතකොට සමාජයට වැඩක් වෙනවා නම් තමයි ඒ කියන්නෙ අපි සත්‍යය කතා

කළ යුත්තේ ඒ සත්‍යය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් අර්ථයක් වෙනවා. එතකොට ඒ සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් තමන්ටත් අනුන්ටත් අනර්ථයක් වෙනවා නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ එබඳු තැනදි සත්‍යය නොකිව යුතුයි. එහෙනම් බොරු කියන්නද කියන්නේ? නෑ බොරු කියන්නත් එපා, ඇත්ත කියන්නත් එපා. එක්කො නිහඬ වෙලා ඉන්න, එහෙම නැත්නම් කියන්න පුළුවන් ටික විතරක් කියන්න. එයින් සිද්ධ වෙන්නේ යහපතක්. ඒ කියන්න ලෝකෙ අපි දන්න දේවල් වෙච්ච දේවල් ඔක්කොම ලෝකෙට කියන්න ඕන කියලා නියමයක් නෑනෙ. බුදුහාමුදුරුවො අවබෝධ කරගත්තු ඔක්කොම ලෝකෙට දේශනා කළේ නෑනෙ. ඒකනෙ සිංසපා වනයේදී ඇට්ටේරියා කොළ මිටක් අතට අරගෙන කියන්නේ මේ වනාන්තරයේ තියෙන කොළ වගේ මං අවබෝධ කරගත් දහම. නමුත් නුඹලාට දෙසූ දහම මේ අතට ගත්තු කොළ මිට වගේ. ඇයි අනිත් ටික දේශනා කළේ නැත්තේ, වඤ්චාවටද, හොරකමට ද? එහෙම නැත්නම් ගුරුමුණිටි තියාගෙනද. නෑ ඒ එකක්වත් නෙවෙයි, ඒ ටික දේශනා කිරීමෙන් යහපතක් වෙන්නේ නෑ, නිකං මිනිස්සුන්ට සැක සංකා ඇතිවෙනවා විතරයි. ඒ ටික අවබෝධ කලා නම් එක්කො තවත් බුදු කෙනෙක් ඉන්නට ඕන ඒක වටහා ගන්න. සාමාන්‍ය කෙනෙකුට ඒක විෂය වෙන්නේ නෑ. එතකොට විෂය නොවන කාරණා කිව්ව ගමන් සැක සංකා අර්බුද, ගැටළු, වාද විවාද ගොඩක් ඇතිවෙනවා. එතකොට අන් අයගේ යහපත පිණිස උන්වහන්සේ අවබෝධ කරගත් සියල්ල දේශනා නොකිරීමයි යහපත. එතකොට එතන අවංක බවේ ප්‍රශ්නයක් නෙවෙයි එතන තියෙන්නේ. ඒක තමයි ප්‍රඥාව. ඉතින් ඒ නිසා අහිරික අනොත්තප්පය ඇති ඒ වගේම ප්‍රඥාවෙනුත් දුර්වල තැනැත්තා ඒ කියන්නේ පාපයට ලැජ්ජා භයත් නෑ හැබැයි ඒ තැනැත්තාට නුවණක් අඩුයි. අන්න එබඳු අවස්ථාවක තමයි සත්‍යවාදීනා වේශයෙන් ඒක මතුවෙන්නේ, අපි ඇත්ත කියන අය, අපි බොරු කියන් නෑ අපි ඇතුළේ එකයි පිට එකයි නෑ අපි කරන දේ කියනවා, කියන දේ කරනවා එහෙම තමයි අපේ හැටි කියලා ඔක්කොම එළියට ඇදලා දානවා. ඉතින් ඒකෙන් තමන්ගේ තත්වයත් පිරිහෙනවා. පිරිහිලා තමන්ට යහපතක් කරන්න ඕන වෙච්චි තැනදිවත් කරන්න බැරිවෙනවා. මොකද සමාජය විසින් ඒ තැනට හංවඩු ගහනවා, පවිකාරයෙක්, සල්ලාලයෙක්, අපරාධකාරයෙක්. එහෙම වෙලාවට බලපුටාම ගොඩක් වෙලාවට මේ පාලකයින් මේ වඤ්චක ධර්මයට හසුවෙන්න පුළුවන් නේද - හසුවෙන්න පුළුවන්. ඒ ගොල්ලො ඉතින් අර විදියට සමහර වෙලාවට දේවල් හෙළි කරනවා අපි මෙහෙමයි මෙහෙමයි කියලා. එතකොට අනිත් අයගේ දේවල් තමන් හෙළි කරනවා, තමන්ගේ දේවලුත් තමන් හෙළි කරනවා. ඉතින් ඒ හෙළිකිරීම තුළ අපේක්ෂා කරන්නේ

කුමක්ද? නිකං තමන් සත්‍යවාදී බව ප්‍රදර්ශනය කිරීම නම් ඒකෙන් හොඳක් වෙන් නෑ, අපි ඇත්ත කියනවා නම් ඒක වැරද්දක් හරි මොකක් හරි ඇත්ත කියනවා නම් ඒ සත්‍යවාදී බවෙහි පරමාර්ථය විය යුත්තේ තමන්ට සහ අනුන්ට යහපතක් කිරීම. ඒ යහපත සිදු නොවෙනවා නම් ඒක සමාජගත නොවිය යුතුයි.

අපේ භාමුදුරුවනේ ඊළඟ කාරණාවත් අපි මේ කාරණාවට එකතු කරනවා, මොකද සත්‍යවාදී බව බොහොම සෘජු බව, මෘදු බව පාලකයෙක්ගේ නායකයෙක්ගේ දැහැමි මනුස්සයෙක්ගේ ගුණාංග විදියට අපි අගය කරන දේවල්. දැන් භාමුදුරුවනේ ඊළඟ කාරණාව මෙතන්ටම එකතු වෙනවා, සෘජුත්වයේ වේගයෙන් වඤ්චක අහිරික අනොත්තප්පය කියන කාරණාව. එතකොට සෘජු බව කියන එක බොහොම උත්තරීතර ගුණාංගයක්. හරි වැදගත් දෙයක්. ඒක පාලකයෙක්ගෙන් නායකයෙක්ගෙන්නෙ බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ භාමුදුරුවනේ. කොහොමද මේකට අපි වඤ්චක ධර්මයක් කියන්නෙ?

දැන් ඇත්තටම ඒ සෘජු බව කියන එක එන්නෙත් මේ සත්‍යවාදී බව වගේමයි. දැන් අර අපි නිකං වැනෙන වර්ත නෙවෙයි. අපි නිකං දේවල් හංගගෙන වංක විදියට ඉන්න, සෘජු බව කියලා කියන්නෙ වංක නැති බවනෙ, ඒ කියන්නෙ අවංක බවනෙ. එතකොට අවංක බවේ ස්වරූපයෙන් ඒක මතුවෙනවා. දැන් නායක භාමුදුරුවො ඒක පැහැදිලි කරනවා. 'ප්‍රකෘතියෙන් සෘජු බවක් නැතියන් කෙරෙහි සමහර විට සෘජුත්වයේ වේගයෙන් අහිරික අනොත්තප්පයෝ පහළ වෙත්. ඔවුහු ඒ ලැජ්ජා බිය නැති බව තමන්ගේ අවංක බව යැයි සිතා අත්‍යයන් සැඟවී කරන පව්කම් ප්‍රසිද්ධියේම කරති'. දැන් මේක දැන් අපි කිව්වානෙ පාපයෙන් වළකින ස්වභාවය තමයි ඇත්තටම හිරිමත්තප්ප කියලා කියන්නෙ. එතකොට දැන් පාපයෙන් වළකිත් නැත්නම් එතන අහිරික අනොත්තප්පය තමයි තියෙන්නෙ. නමුත් දැන් සමහරු ලෝකයේ එහෙම පව්කම් කලා වුනත් ඒ පාපය අතින් අයට හෙළිවෙන්න කරත් නෑ නිකං සැඟවිලා තමයි කරන්නෙ. ඒ නිසා ඒගොල්ලො කැමැති නෑ තමන්ගේ පාපය, තමන්ගේ වරද හෙළිවෙනවාට. හැබැයි සමහරු කල්පනා කරනවා අපි නිකං දේවල් ඔය හැංගි හැංගි කරත් නෑ, අපි කරන දේ එළිපිට කරන්නෙ. ඒකට ආයෙ භයවෙන්න දෙයක් නෑ, අපි අපේ හැබෑ ස්වරූපය තමයි අපි හෙළි කරන්නෙ කියලා අර බොහෝ දෙනා සැඟවිලා කරන පාපය මේගොල්ලො එළිපිටම කරන්න පටන් ගන්නවා. එතකොට එළිපිට පව්කම් කරන ගතිය සෘජු ගුණයක් වෙනවා. දැන් ඔය සමහර ස්වාමීන් වහන්සේලාත් ඉන්නෙ, අපි ඉතින් කියන්න තියෙන දේ කියනවා, තෝ බොල හරකා බුරුවා

එහෙම කියලා, එතකොට ඒ මගේ හැටි, ඒ මගේ ස්වභාවය. අපි නිකං මේ එක එක තැන නිකං නළුවන්න යන්නෙ නෑ. එතකොට බණ කිව්වත් එහෙමයි, නිකං කතා කලත් එහෙමයි ඒ මගේ හැටි කියලා එතකොට තමන් අර සංවර වෙන්න ඕන තැන සංවර වෙත් නෑ. ඒක තමන්ගේ සෘජු ගුණය හැටියට පෙන්නුවා. - අපිත් සමහරවෙලාවට කියන්නෙ අන්න බලන්න කෙලින් හාමුදුරු නමක්, හරි කෙලින් කතා කරනවා. - කෙලින් වැඩකරනවා, ආයෙ එක තැනක එකක්, අනිත් තැන තව එකක් නෑ. එතකොට මොකක්ද වෙන්නෙ ගරු කළ යුත්තාට ගරු කිරීමක් නෑ, සංයමයක් නෑ, දමනයක් නෑ, ශික්ෂණයක් නෑ, ඉතින් නමුත් ඒක සමාජයටත් පේන්න පුලුවන් ඒක හරි සෘජු ගුණයක් හැටියට. ඉතින් ඒ නිසා ඒ සමාජ දුර්වල කම තේරුම් ගත්තහම සමහර පුද්ගලයෝ සමාජයේ යම් වර්තයක් බවට පත්වෙන්න, ඕකට සමාජේ ඉතින් හොඳ වචනෙකුත් කියනවානෙ, ඊළඟට ඒ වර්තයක් බවට පත්වෙන්න එක්තරා සුවිශේෂ පුද්ගලයෙක් බවට පත්වෙන්න ඒ තැනැත්තා එක් එක් ක්‍රමෝපායන් හොයනවා. ඉතින් ඇත්තටම තමන් ලඟ ගුණය තියෙන කෙනාට විශාරදත්වය තියෙන කෙනාට එහෙම නිකං තමන් සෘජු කෙනෙක් හැටියට ලෝකයට පෙනී හිටීමේ අමුතු අවශ්‍යතාවයක් නැහැ. දැන් අර මහෙෂ්වර පණ්ඩිතයන්ගෙන් රජ්ජුරුවෝ ඇහුවයිත් පස්සෙ රහස් කාටද කිව්වුතු කියලා, නෑ රහස් නොකිව යුතුයි. ඒ තමන් අපේක්ෂා කරන කාර්යය සිදුවන තෙක් ඒක ප්‍රකාශ නොකළ යුතුයි. ඒකතෙ රහස කියන්නෙ. රහස එළි කලාට පස්සෙ ඒක රහසක් නෙවෙයිනෙ. එතකොට එබඳු උතුමන් දේවල් සඟවා තබා ගත යුතු නම් ඒකට බියපත් වෙන්නෙ නෑ. ඇයි සඟවා තබාගන්නෙ මොකටද, ලෝකෙ යහපත සඳහා. යමක් හෙළි කරනවා නම් හෙළි කරන්නෙ මොකටද, ඒ ලෝකෙ යහපත සඳහා. එතනදි තමන් බැබළෙන්න, තමන් ප්‍රදර්ශනය වෙන්න නෙවෙයි. හැබැයි එබඳු හැබෑ අවංක ගතියක්, හැබෑ ප්‍රඥාවක් නැති තැනැත්තා අර විවිධ කරුණු තුලින් තමන් සමාජයේ අත් අයට වඩා ඉහළින් කැපී පෙනෙන, පෙනී සිටින්නට, සුවිශේෂී කෙනෙක් වගේ වෙන්නට යම් යම් උත්සාහයන් දරනවා. එතකොට අපි අර මුලින් මාන්නය ගැන කතා කරනකොට කිව්වෙ අයතා මානය. ඒ කියන්නෙ තමන් ලඟ එබඳු ගුණ නැහැ. හැබැයි ඒවා තියෙනවා කියලා පෙන්නෙන්න උත්සාහ කරනවා. එතකොට ඒක මාන්නයත් එතන තියෙනවා, ඒ වගේම කුහක ගතියත් එතන තියෙනවා. කුහක ගතිය කියලා කියන්නෙ තමන් ලඟ නැති ගුණ තියෙනවායි කියලා පෙන්නන්නට උත්සාහ කරනවා. එතකොට තියෙන දුර්ගුණය වහන්නට උත්සාහ කිරීමත් සුදුසු නෑ. ඒක මායාව කියලා හඳුන්වනවා. මායාව කියන්නෙත් එක්තරා අකුසලයක්. තියෙන දුර්ගුණය

වහනවා. හැබැයි ඒ දුර්ගුණය වහන්සේ ලෝකයේ යහපත සඳහා නම් ඒක මායාව නෙවෙයි. තමන්ගේ වැඩ ටික කරගන්න නම් ඒ දුර්ගුණය වහන්සේ ඒක මායාව. එතකොට තමන් දුග නියෙන සැබෑ ස්වරූපය ලෝකෙට හෙළි කරන්න ඕන එක අවංක බව. හැබැයි හෙළි කළයුත්තේ තමන්ගේත් අනුන්ගේත් යහපත සඳහා. තමන්ගේ හැබෑ ස්වරූපය හෙළි කලාම ලෝකයට අනර්ථයක් වෙනවා නම් තමන්ටත් හානියක් වෙනවා නම් එබඳු තැනදි තමන්ගේ හැබෑ ස්වරූපය යටපත් කරගෙන, ඒක වහගෙන තමන් සුවර්තයට පැමිණෙන්නට ක්‍රියා කරනවා. ඉතින් මේවා හොඳ පරිස්සමින් තේරුම් ගන්නට ඕන. අවංක බව තියෙන්නට ඕන, හැබැයි අපි දේවල් නොකියා සිටිය යුතු දේ නොකියා සිටින්නටත් අපිට පුළුවන් වෙන්නට ඕන. සත්‍යවාදී වෙන්නට ඕන, හැබැයි අපි ප්‍රකාශ කරන සත්‍යයෙන් අනර්ථයක් වෙනවා නම් එතනදි සත්‍යය ප්‍රකාශ නොකර සිටින්නට පුළුවන් වෙන්නට ඕන. ඒ කිසිවක් පිළිබඳව විචාරයක් නැතිව අපි ඇත්ත කියන්නේ, අපි අවංකව වැඩ කරන්නේ කියලා තමන්ගේ ස්වරූපය ලෝකයට පෙන්වන්න යනකොට මේ අහිරික අනොත්තප්පයන් තමයි බොහෝ විට මතු වෙන්නේ.

අපේ භාමුදුරුවනේ දැන් අතිරේක ප්‍රශ්නයක් අපේ භාමුදුරුවන්ට මතු කරන්න හිතූනා. පහුගිය දවසක මට දුරකතන ඇමතුමක් ලැබුනා ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කරන කාරණාවන් එක්ක මට හිතූනා ඔබවහන්සේගෙන් විමසන්න. ඒ තාත්තා නිතරම භාමුදුරුවනේ පුතා ගැන පුතාට කියන්නේ නිතරම තාත්තා ඒ කාලෙ කරපු දේවල් ගැන හරි ආඩම්බරකමකින්. මේ කියන්නේ හොඳ දේවල් ගැන නෙවෙයි භාමුදුරුවනේ. දැන් අද වෙනකොට ඒ දරුවාව ගෙදරට පාලනය කරගන්න බැරි තැනකට පත්වෙලා තියෙනවා. එතකොට මේ එක උදාහරණයක් විතරයි අපේ භාමුදුරුවනේ. දැන් ඔබවහන්සේත් මෙවැනි උදාහරණ දහස් ගණනක් හම්බෙලා ඇති, ධර්ම දේශනා වැඩසටහන්වලට වැඩම කරද්දි. දැන් ඔබවහන්සේ පැහැදිලි කලා, එතකොට මේ ලැජ්ජා භය පිනට, නැත්නම් පව් කරන්න ලැජ්ජාව සහ භය නැතිවීම කියන කාරණය බරපතලයි. එතකොට මෙතනදි ඒ හැඟවීම සිදු කරනවාද නැද්ද කියන එකත් අප සතු යුතුකමක් වගකීමක් වෙනවා. භාමුදුරුවනේ මේ වගේ තත්වයකදී දැන් මේ ගැටළුව සමාජේ හැමෝටම තියෙන දෙයක්. මෙවැනි තත්වයකදී අපේ භාමුදුරුවනේ ඔබවහන්සේගේ යෝජනාව මොකක්ද, මේ තත්වයෙන් අත්මිදෙන්නට.

මේ තත්වයෙන් අත්මිදෙන්නට අපිට ඉතින් කරන්න තියෙන එකම විකල්පය අපේ අවංක බව හැටියට, සෘජු බව හැටියට ඩෙමර්සය හැටියට, වීර්යය හැටියට ඒක පෙනුනට ඒ ඩෙමර්සය නිසා, වීර්යය නිසා, සෘජු බව නිසා,

සත්‍යවාදී බව නිසා ඇත්තටම අර්ථයක්ද වෙන්නෙ අනර්ථයක්ද වෙන්නෙ කියලා කල්පනා කිරීමයි වැදගත් වෙන්නෙ. අපි කියන්නෙ ඇත්ත වෙන්න පුලුවන්. නමුත් ඇත්ත ප්‍රකාශ කිරීමෙන් මොකක්ද ලෝකයට වෙන්නෙ, හොඳක් ද නරකක්ද, අපි අවංක වෙන්න පුලුවන්. හැබැයි අවංක භාවයෙන් ලෝකෙට වෙන්නෙ හොඳක් ද, නරකක් ද කියලා හේතු එල වශයෙන් අපි ඒ කරන දෙයින් කියන දෙයින් ඇතිවෙන ප්‍රතිඵලය ගැන ටිකක් විමසා බැලීමෙන් තමයි අපිට හඳුනාගන්න පුලුවන් වෙන්නෙ මේ තියෙන්නෙ හැබැ ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත අවංක බවක්ද, එහෙම නැත්නම් අර ලැජ්ජා භය නැති කමින් ඇතිවෙන අවංක බවද? මේ තියෙන්නෙ හැබැ සත්‍යවාදී ගුණය ද එහෙම නැත්නම් අර අහිරික අනොත්තප්පය නිසා ඇතිවෙන සත්‍යවාදී ගුණය ද කියලා අපිට තේරුම් ගන්න පුලුවන් වෙන්නෙ ඒ හැසිරීම තුළ ඒ ප්‍රකාශනය තුළ හැබැවටම එලය හැටියට මොකක්ද ලැබෙන්නෙ කියලා පරීක්ෂා කර බැලීමෙන්.

අපේ භාමුදුරුවෙන් තව කාරණාවක් තියෙනවා. මෙවැනි වැරදි අනන්තවත් සිද්ධ වෙලා. දැන් ඔබවහන්සේ කියන විදියට අනර්ථකාරී ප්‍රතිඵලත් සමාජගත වෙලා. එතකොට එහෙම කෙනෙක් දැන් මේ වැඩසටහන නැරඹුවොත් දැන් මං කරගත්තේ ලොකු වැරද්දක් කියන තැනකින්. එහෙම කෙනෙකුට අවබෝධයක් තියෙන්න පුලුවන්. එතකොට එහෙම වරදක් කරගන්න කෙනෙකුට දැන් මොකක්ද ඔබවහන්සේට දෙන්න තියෙන යෝජනාව.

එතකොට ඉතින් ගොඩක් කාලය පහුවෙලා වැඩියි. දැන් ඉතින් තමන් සමාජගත කරපුවාගේ අනිෂ්ට එල විපාකත් දැන් මතුවෙමින් පවතිනවානෙ. ඉතින් එබඳු තැනකදින් අපි පසුතැවිලා තේරුමක් නෑ හැබැයි ඊටපස්සෙ අපිට පුලුවන්කම තියෙනවා අර මුලින් ගෙහාත් මහත්මයා කීව්ව කතාවම ගත්තොත් ඒ තාත්තා දරුවාට තමන්ගේ ජීවිතේ ආශ්වය්‍යී අද්භූත ආකාරයෙන් රස කර කර කියාදෙනවා තමන් අතින් වෙච්ච යම් යම් වැරදි වීරකම් හැටියට. දැන් එතකොට ඒ දරුවාත් දඩබ්බරයෙක් බවට පත්වෙලා තියෙනවා. ඉතින් දැන් හරි ඒ තාත්තාට ඒක වැටහෙනවා නම්, දැන් තාත්තට තමන්ගේ දරුවාගේ මනසට දීපු දේ දැන් ආයෙ ආපහු අවශෝෂණය කරගන්න බෑ දැන් කරන්න පුලුවන් කම තියෙන්නෙ ඒ දරුවාට පහදා දෙන්නට ඕන තමන්ව උදාහරණයක් හැටියට අරගෙන. පුතේ දැන් මම මගේ ජීවිතේ දේවල් අවංකකම කියලා හිතාගෙන කියලා දීලා ඔයා දැන් ඔයාගේ ජීවිතේ සම්පූර්ණයෙන් විනාශ වුනා. ඒ ගැන මං පසුතැවෙනවා දැන්. එතකොට ඔයාගෙ දරුවන්ටත් ඔය විදියට ඔයාගේ ජීවිතේ ගැන අවංකව

කියලා හිතලා කියාදෙන්න ගියොත් ඔය විනාශයමයි සිද්ධ වෙන්නෙ. ඒ නිසා තමන්ගේ දූ දරු මුණුබුරු මිණිබිරියන්වත් හොඳ මගට ගන්න ඕන නම්, ඒ මගේ අතින් වෙච්චි වැරද්ද ඔබ කරන්න එපා කියන උපදේශයවත් අඩුතරමින් දෙන්නට තමයි එතනදි ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ. ඉතින් වෙන කරන්න දෙයක් නෑ තමන්ගේ කොටස එළියට ගියා නම් එතකොට ඒ වැරද්ද දැන් සිද්ධ වෙලා ඉවරයි නම් එතනින් එහාට ඒ අයට උපදෙස් දීලා මග පෙන්නලා ඒ තත්වය පාලනය කරනවා හැරෙන්න ඉතින් වෙන කරන්න දෙයක් නෑ. මොකද අර සමාජගත වෙච්චි එක දැන් අපිට නොවුනා කරන්න බෑනෙ. ඉතින් එහෙම නැත්නම් කරන්නෙ වෙන්නෙ ඉතින් අර මෝහනය කරලා වගේ සියල්ල අමතක කරවන එක, ඒවා කෘතිම දේවල්නෙ. ඒවා කෘතිමව කලා කියලා ඒවා සදාකාලිකව යටපත් කරන්න බෑ. අර දරුවාගේ මනසේ ඒවා තැන්පත් වෙලා තියෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා දරුවො හදද්දි දැන් ඒ තාත්තට හැබැයි පුලුවන් එතනින් එහාට දැන් මේ අපි කතා කරන්නා වගේ, දැන් අපි හිතමු මගේ අතින් වෙච්චි යම් යම් වැරදි අඩුපාඩු මම කොහොමද තේරුම් ගත්තේ, සකස් කරගත්තේ කියලා අතින් අයට කියාදන්නහම ඒක අහගෙන ඉන්න අයට හරි ඒකෙන් පාඩමක් ඉගෙන ගන්න පුලුවන්නෙ. ඒ නිසා ඒ තාත්තට තමන්ගේ දරුවා හදාගන්න බැරිවුනාට ඒ තාත්තට පුලුවන් තමන් අතින් වෙච්චි වැරද්ද තව අම්මා තාත්තා කෙනෙක් අතින් නොවෙන්නට ඒ තමන්ගේ අත්දැකීම සමාජගත කරන්න පුලුවන්, මම මේ විදියේ වැරද්දක් මගේ අතින් සිද්ධ වුනා. ඒකෙන් මේ විදියේ අනතුරක් සිද්ධ වෙලා තියෙනවා. ඒ නිසා අවශේෂ මව්පියො සැලකිලිමත් වෙන්න ඒ ගැන. ඒ වරද කරගන්න එපා කියලා ඉතින් සමාජයට යම්කිසි සදූපදේශයක් සපයන්නට පුලුවන් තමන්ගේ අත්දැකීමත් එක්ක.

නින්දෙන් දැන් අවදිවන්න හිතට ගන්න දුක නිවන්න. සිතන්නට කාලය එළඹිලා ඇත. සිතිය යුත්තේ ඔබයි, තීරණය ඔබට බාරයි. ඉතින් අද දවසේත් අපි වැඩසටහන පුරාවට ඔබත් සමඟින් ඉතාමත්ම වටිනා කාරණා කිහිපයක් කතා කලා. විශේෂයෙන් අපි මතක් කරනවා මේ වැඩසටහන අපි ආවට ගියාට හිතූමතේට ආරම්භ කරපු වැඩසටහනක් නෙවෙයි. රට පුරා ධර්ම දේශනා වලට වැඩිම කරන අපේ ගෞරවනීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, දෙස් විදෙස් බොහෝ පිරිස් වලින් කළ ඉල්ලීමකට අනුව ආරම්භ කළ වැඩසටහනක් මේ වැඩසටහන. මේ වැඩසටහනට අපිට මැදිරි පරිශ්‍රයේ, එහෙම නැත්නම් මේ රූපවාහිනී නාලිකාව අපිට ආවට ගියාට, ඕනවට එපාවට අවසරයක් ලැබුනා නොවේ. ගරු සභාපතිතුමාගෙන් බොහෝ පිරිස් කළ ඉල්ලීමකට ලබාදුන්හු ආශිර්වාදයක් ලෙසටයි එතුමන් අපිට මේ

වැඩසටහන්ට ඉඩහසර විවර කළේ. ඉතින් දහස් සංඛ්‍යාත ප්‍රේක්ෂකයින්ගේ, දෙස් විදෙස් ගත බොහෝ පිරිසකගේ සියැස රූපවාහිනිය තරඹන ඔබගේ ඉල්ලීම මත ඇරඹුනු මේ වැඩසටහනේදී අපි වරින් වර බොහෝ වෙලාවට කතා කරන්න සූදානම් වූනේ ඔබට ලැබෙන ප්‍රායෝගික ගැටළු දහමට අනුව කොහොමද විසඳාගන්නේ, සහ අපෙන් වෙන්ව පුලුවන් වැරදි, අපි තුන් හිතකින්වත් නොහිතා අපි අතින් වෙන වැරදි ඔස්සේ කොහොමද අපිට සිද්ධ වෙන පව් ප්‍රමාණය අපි අවම කරගන්නේ. කොහොමද අපි නිවනට මග අවබෝධ කරගන්න තැනට එකතුවෙන්නේ කියන කාරණාව. ඉතින් අද දවසේත් මේ වැඩසටහන පුරාවට ගෞරවණීය ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපිට ඉතාමත්ම පැහැදිලිව සරල භාෂාව ඔස්සේ අපිට පැහැදිලි කලා මේ කියන කරුණු කාරණා හරිම අපූරු නිදර්ශනා අරගෙන ඇවිදින. අපේ භාමුදුරුවන් දන්නෙම නැතිව අද දවසේත් අපට මේ වැඩසටහනින් සමුගෙන යන්නට කාලවේලාව ඇවිදින. ඒ මන්නෙන් අප ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේට පාද නමස්කාර පූර්වකව ස්තූතිවන්න වෙනවා. ඒ අනුව මැදිරි පරිශ්‍රයට වැඩම කරන්නට යෙදුනු නම කියන්නට අවසරයි, අනිපූජනීය ආවායඝී කුකුල්පතේ සුදස්සී ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් ඔබවහන්සේට නමස්කාර පූර්වකව අප ස්තූතිවන්න වෙනවා, අද දවසේත් අප වෙනුවෙන් වැඩම කලාට. ඒ වගේමයි සියැස මාධ්‍ය ජාලයේ ගරු සභාපති තුමන් ඇතුළු සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලයේ සියලුම දෙනාටත් අප බෙහෙවින්ම ස්තූතිවන්න වෙනවා අද දවසේ විකාශන කාලය මේ වෙනුවෙන් වෙන් කලාට. ඒ වගේමයි අප ආරාධනා කරනවා ඔබට සියැස රූපවාහිනී නාලිකාව ඔස්සේ වගේම ඔබට මේ වැඩසටහන සියැස යූටියුබ් නාලිකාව ඔස්සේ තරඹන්නටත් පුලුවන්. ඒ වගේම සියැස ෆේස්බුක් පිටුව, එහෙම නැත්නම් මුහුණුපොතේ සියැස අපේ පිටුවට ඔබේ අදහස් එකතු කරන්නත් හැකියාව තිබෙනවා. ඉතින් ඒ සඳහාත් ඔබට ආරාධනා කරමින් දෙස් විදෙස් ගත බොහෝ පිරිසක් සියැස රූපවාහිනී මාධ්‍ය ජාලයට මේ සියලු වැඩසටහන් වෙනුවෙන් මේ බැතිබර අනුග්‍රාහකත්වය අපිට තිළිණ කරනවා. ඉතින් ඒ සියලුම දෙනාවත් අපි ඉතාමත්ම ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරනවා. ඒ වගේම කළ ඒ සේවයට අප ඔවුන්ට පුණ්‍යානුමෝදනා කර සිටිනවා. ඉතින් තවත් දවසක මිළඟ සතියේත් මෙවැනි වැඩසටහනකින්, මේ වැඩසටහනේ ඉදිරි කොටසින් ඔබ හමුවන්නට බලාපොරොත්තුවෙන් අදට අපිට අවසර දෙන්න මෙතෙකින් නිමාවට පත් කරන්නට මේ වැඩසටහන. සමුගන්නා මොහොතේ ප්‍රාර්ථනය ඔබට රටට යහපතක් වේවා, මත්සින් නිව් මෙත් සින් පහළ වේවා. තෙරුවන් සරණයි!

<https://www.youtube.com/watch?v=ByGz7lYnwgg>